

५. ५. आ. श्री भालिकेशसागर सुरीवरल

श्रीपंचाशकधर्मसंग्रहणीउपदेशपदउपदेशमालाजीवसमास कर्मप्रकृतिपंचसंग्रहज्योतिष्करण्डकानि. (मूलमात्राणि)

श्रीमद्वरिभद्रसूरिप्रभृतिधुरंधराचार्योद्धृतानि.

प्रकाशिका-बुहारीवास्तव्य श्रीमतीमणिकुमार्या जलालपुरवास्तव्य श्रेष्ठिमोतीचंजीवनजीदगोविन्दजितचू. विहितेनार्थसहायेन—

श्रीकृष्णभदेवजी केशरीमलजी श्वेतांबर संस्था रतलाम.

मुद्रणकृत-इन्दौरनगरे जैनबन्धुमुद्रणालयाधिपतिः श्रेष्ठि जुहारमल मिश्रीलाल पालरंकर.

वीर संवत् २४५४

विक्रम संवत् १९८४

क्राइस्ट सन् १९२८

प्रतयः ५००

पण्यं रु. ४-०-०

ग्रन्थांकः	विषयः	गाथाः	पृष्ठं यावत्.	अपूर्व प्राचीन ग्रंथ, सुंदर कार्य, और अल्प किम्मत.
१	पंचाशक	९४०	५८	१ प्रकरण समुच्चयः १।)
२	धर्मसंग्रहणिः	१३९६	१४४	२ अहिंसाष्टक सर्वज्ञसिद्धि ऐन्द्रस्तुतयः ॥)
३	उपदेशपदः	१०४०	२०५	३ प्रत्याख्यानस्वरूपं सारस्वतविभ्रमः दानषट्त्रिंशिका विशेषणवती विंशतिका च १।)
४	उपदेशमाला	५४४	२३८	४ ज्योतिष्करण्डक सटीकः ३॥)
५	जीवसमास	२८६	२५४	५ अनुयोगद्वाराणां चूर्णिर्हारिभट्टीया वृत्तिश्च २)
६	कर्मप्रकृतिः	४७५	२८२	६ पंचाशक-धर्मसंग्रहणीआदिशास्त्राष्टकमूलं ४)
७	पंचसंग्रहः	९९२	३३३	
८	ज्योतिष्करण्डकम्	३७६	३६७	

मिलने का पता—जैनबन्धु प्रेस, इन्दौर.

श्रीदशशा-
स्त्रीय मूल
सूत्रम् ।

॥ अहम् ॥

अथ पञ्चाशकमूलम्.

प्रथमपद्या
शकम् ।

नमिऊण वद्धमाणं सावगधम्मं समासओ वोच्छं । सम्मत्ताई भावत्थसंगयं सुत्तणीईए ॥ १ ॥ परलोयहियं सम्मं जो जिणवयणं मुणं उवउत्तो । अइतिव्वकम्मविगमा सुक्कोसो सावगो एत्थ ॥ २ ॥ तत्तत्थसद्दहाणं सम्मत्तमसग्गहो ण एयम्मि । मिच्छत्तखओवसमा मुस्सूमाई उ होंति दढं ॥ ३ ॥ सुस्सूस धम्मराओ गुरुदेवाणं जहासमाहीए । वेयावच्चे णियमो वयपडिवत्तीए (इ) भयणा उ ॥ ४ ॥ जं सा अहिगयराओ कम्मखओवसमओ ण य तओवि । होइ परिणामभेया लहुंति तम्हा इहं भयणा ॥ ५ ॥ सम्मा पलियपुहुत्तेऽवगए कम्माण भावओ होंति । वयपभितीणि भवणवतरंडतुल्लाणि णियमेण ॥ ६ ॥ पंच उ अणुव्वयाईं थूलगपाणवहविरमणाईणि । उत्तरगुणा तु अण्णे दिसिच्चयाई इमेसिं तु ॥ ७ ॥ थूलगपाणवहस्सा विरई दुविहो य सो वहो होइ । संकप्पारंभेहिं वज्जइ संकप्पओ विहिणा ॥ ८ ॥ गुरुमूले सुयधम्मो संविग्गो इत्तरं व इयरं वा । वज्जित्तु तओ सम्मं वज्जेइ इमे य अइयारे ॥ ९ ॥ वंधवहं

श्रीदशश-
स्त्रीय मूल
सूत्रम् ।

॥ २ ॥

छाविलेयं अइभारं भत्तपाणवोच्छेयं । कोहाइदूसियमणो गोमणुयाईण णो कुणइ ॥ १० ॥ थूलमुसावायस्स य विरई सो पंचहा समासेणं । कण्णागोभोमालिय णासहरणकूडसकखिज्जे ॥ ११ ॥ इह सहसब्भक्खाणं रहसा य सदारमन्तभेयं च । मोसोवएसयं कूडलेहकरणं च वज्जइ ॥ १२ ॥ थूलादत्तादाणे विरई तं दुविहमो विणिदिट्ठं (हमो उ णिदिट्ठं) । सच्चित्ताचित्तेसु लवणहिरण्णाइवत्थुगयं ॥ १३ ॥ वज्जइ इह तेणाहडतकरजोगं विरुद्धरज्जं च । कूडतुलकूडमाणं तप्पडिरूवं च ववहारं ॥ १४ ॥ परदारस्स य विरई उरालवेउव्विभेयओ दुविहं । एयमिह मुणेयव्वं सदारसंतोसमो एत्थ ॥ १५ ॥ वज्जइ इत्तरिअपरिग्गहियागमणं अणंगकीडं च । परवीवाहकरणं कामे तिव्वाभिलासं च ॥ १६ ॥ इच्छापरिमाणं खलु असयारंभविणिवित्तिसंजणगं । खेत्ताइवत्थुविसयं चित्तादविरोहओ चित्तं ॥ १७ ॥ खेत्ताइहिरण्णाईधणाइदुपयाइकुप्पमाणकमे । जोयणपयाणबंधणकारणभावेहि णो कुणइ ॥ १८ ॥ उड्ढाहोतिरियदिसं चाउम्मासाइकालमाणेणं । गमणपरिमाणकरणं गुणव्वयं होइ विन्नेयं ॥ १९ ॥ वज्जइ उड्ढाइकममाणयणप्पेसणोभयविसुद्धं । तह चेव खेत्तवुड्ढिं कहिंचि सइअंतरद्धं च ॥ २० ॥ वज्जणमणंतगुंवरिअच्चंगाणं च भोगओ माणं । कम्मयओ खरकम्माइयाण अवरं इपं भणियं ॥ २१ ॥ सच्चित्तं पडिवद्धं अपउलदुपउलतुच्छभक्खणयं । वज्जइ कम्मयओऽवि य इत्थं अंगालकम्माइं ॥ २२ ॥ तहऽणत्थदंडविरई अण्णं स चउव्विहो अवज्झाणे । पमयायरिए हिंसप्पयाण पावोवएसे य ॥ २३ ॥ कंदप्पं कुक्कुइयं मोहरियं संजुयाहिगरणं च । उवभोगपरीभोगाइरेगयं चेत्थ वज्जइ ॥ २४ ॥ सिक्खावयं तु एत्थं सामाइयमो तयं तु विण्णेयं । सावज्जेयरजोगाण वज्जणासेवणारूवं ॥ २५ ॥ मणवयणकायदुप्पणिहाणं इह जत्तओ विवज्जइ । सइअकरणयं अणवट्ठियस्स तह करणयं चेव ॥ २६ ॥ दिसिवयगाहियस्स दिसापरिमाणस्सेह पइदिणं जं तु । परिमाणकरणमेयं अवरं खलु होइ विण्णेयं ॥ २७ ॥

प्रथमपद्या
शकम् ।

॥ २ ॥

श्रीदशशा-
स्त्रीय मूल
सूत्रम् ।

॥ ३ ॥

वज्रइ इह आणयणप्पओग पेसप्पओगयं चेव । सद्धानुरूववायं तह बहिया पोग्गलक्खेवं ॥२८॥ आहारदेहसकारवंभवावारपोसहो
यऽन्नं । देसे सव्वे य इमं चरमे सामाइयं णियमा ॥ २९ ॥ अप्पडिदुप्पडिलेहियपमज्जसेज्जाइ वज्रइ एत्थ । सम्मं च अणणुपालणमा-
हाराईसु मव्वेसु ॥ ३० ॥ अण्णाईणं सुद्धाण कप्पणिज्जाण देसकालजुतं । दाणं जईणमुचियं गिहीण सिक्खावयं भणियं ॥ ३१ ॥
सच्चित्तणिक्खवणयं वज्रइ सच्चित्तपिहणयं चेव । कालाइक्कमपरववएसं मच्छरिययं चेव ॥ ३२ ॥ एत्थं पुण अइयारा णो परिसुद्धेसु
होंति सव्वेसु । अक्खंडविरइभावा वज्रइ सव्वत्थ तो भणियं ॥३३॥ सुत्तादुपायरक्खणगहणपयत्तविसया मुण्यव्वा । कुंभारचक्कभाम-
गदंडाहरणेण धीरेहिं ॥ ३४ ॥ गहणादुवरि पयत्ता होइ असन्तोऽवि विरइपरिणामो । अकुसलकम्मोदयओ पडइ अवण्णाइ लिंगमिह
॥ ३५ ॥ तम्हा णिच्चसतीए बहुमाणेणं च अहिगयगुणम्मि । पडिवक्खदुगुंछाए परिणइआलोयणेणं च ॥ ३६ ॥ तित्थंकरभचीए
सुसाहुजणपज्जुवासणाए य । उत्तरगुणसद्धाए य एत्थ सया होइ जइयव्वं ॥३७॥ एवमसंतोऽवि इमो जायइ जाओऽवि ण पडइ कयाई ।
ता एत्थं बुद्धिमया अपमाओ होइ कायव्वो ॥३८॥ एत्थ उ सावयधम्मो पायमणुव्वयगुणव्वयाइं च । आवकहियाइं सिक्खावयाइं पुण
इत्तराईंति ॥ ३९ ॥ संलेहणा य अंतो ण णिओगा जेण पव्वयइ कोई । तम्हा णो इह भणिया विहिसेसमिमस्स वोच्छामि ॥ ४० ॥
निवसेज्ज तत्थ सद्धो (सद्धो) साहूणं जत्थ होइ संपाओ । चेइयहराईं जम्मी तयण्णसाहम्मिया चेव ॥ ४१ ॥ णवकारेण विबोहो
अणुसरणं सावओ वयाइं मे । जोगो चिइवंदणमो पच्चक्खाणं च विहिपुव्वं ॥ ४२ ॥ तह चेइहरगमणं सक्कारो वंदणं गुरुसगासे ।
पच्चक्खाणं सवणं जइपुच्छा उचियकरणिज्जं ॥४३॥ अविरुद्धो ववहारो काले तह भोयणं च संवरणं । चेइहरागमसवणं सक्कारो वंदणाई
य ॥ ४४ ॥ जइविस्सामणमुचिओ जोगो नवकारचित्तणाईओ । गिहिगमणं विहिसुवणं सरणं गुरुदेवयाईणं ॥ ४५ ॥ अब्वंभे पुण

प्रथमपद्या
शकम् ।

॥ ३ ॥

श्रीदशश-
स्त्रीय मूल
सूत्रम् ।

॥ ४ ॥

विरई मोहदुगुंछा सतत्तचिन्ता य । इत्थीकलेवराणं तच्चिरएसुं च बहुमाणो ॥ ४६ ॥ सुत्तविउद्धस्स पुणो सुहुमपयत्थेसु चित्तवि-
ण्णासो । भवठिइणिरूवणे वा अहिगरणोवसमचित्ते वा ॥ ४७ ॥ आउयपरिहाणीए असमंजसचेट्टियाण व विवागे । खणलाभदीवणाए
धम्मगुणेसुं च विविहेसु ॥ ४८ ॥ बाहगदोसविवक्खे धम्मायरिए य उज्जयविहारे । एमाइचित्तणामो संवगरसायणं देइ ॥ ४९ ॥ गोमे भणिओ
य विही इय अणवरयं तु चिट्ठमाणस्स । भवविरहवीयभूओ जायइ चारित्तपरिणामो ॥ ५० ॥ इति प्रथमं श्रावकधर्मपञ्चाशकम् १ ॥
णमिऊण महावीरं जिणदिक्खाए विहिं पवक्खामि । वयणा णिउणणयजुयं भव्वहियट्ठाय लेसेण ॥ ५१ ॥ दिक्खा मुंडणमेत्थं तं पुण चित्तस्स
होइ विण्णेयं । ण हि अप्पसन्तचित्तो धम्महिगारी जओ होइ ॥ ५२ ॥ चरमम्मि चेव भणिया एसा खलु पोग्गलाण परियट्ठे । सुद्धसहा-
वस्स तहा विमुज्झमाणस्स जीवस्स ॥ ५३ ॥ दिक्खाए चेव रागो लोगविरुद्धाण चेव चाउत्ति । सुंदरगुरुजोगोऽवि य जस्स तओ एत्थ
उचिओत्ति ॥ ५४ ॥ पयतीए सोऊण व दट्ठण व केइ दिक्खिए जीवे । मग्गं समायरन्ते धम्मियजणवहुमए निच्चं ॥ ५५ ॥ एईए चेव सद्धा
जायइ पावेज्ज कहमहं एयं । भवजलहिमहाणावं णिरवेक्खा साणुबंधा य ॥ ५६ ॥ विग्घाणं चाभावो भावेऽवि य चित्तथेज्जमच्चत्थं ।
एयं दिक्खारागो णिदिट्ठं समयकेऊहिं ॥ ५७ ॥ सव्वस्स चेव णिंदा विसेसओ तह य गुणसमिद्धाणं । उज्जुधम्मकरणहसणं रोढा जण-
पूयणिज्जाणं ॥ ५८ ॥ बहुजणविरुद्धसंगो देसादाचारलंघणं चेव । उव्वणभोगो य तहा दाणाइवि पगडमण्णे तु ॥ ५९ ॥ साहुवसणम्मि
तोसो सइ सामत्थम्मि अपडियारो य । एमाइयाणि एत्थं लोगविरुद्धाणि णेयाणि ॥ ६० ॥ णाणाइजुओ उ गुरु सुविणे उदगादितारणं
तत्तो । अचलाइरोहणं वा तहेव वालाइरक्खा वा ॥ ६१ ॥ वाउकुमारार्इणं आहवणं णियणिएहिं मन्तेहिं । मुत्तासुत्तीए किल पच्छा
तक्कम्मकरणं तु ॥ ६२ ॥ वाउकुमाराहवणे पमज्जणं तत्थ सुपरिसुद्धं तु । गंधोदगदाणं पुण मेहकुमाराहवणपुव्वं ॥ ६३ ॥ उउदेवीणाहवणे

द्वितीयपद्या
शकम् ।

॥ ४ ॥

श्रीदशशा-
स्त्रीय मूल
खण्डम् ।

॥ ५ ॥

गंधद्वा होइ कुसुमवुद्धीति । अग्निकुमाराहवणे ध्रुवं एगे इहं वेन्ति ॥६४॥ वेमाणियजोइसभवणवासियाहवणपुव्वगं तत्तो । पागार-
तिगण्णासो मणिकंचणरुप्पवण्णाणं ॥६५॥ वंतरगाहवणाओ तोरणमाईण होइ विण्णासो । चितितरुसीहासणछत्तचक्रधयमाइयाणं च ॥६६॥
भुवणगुरुणो य ठवणा सयलजगपियामहस्स तो सम्मं । उक्किट्टवण्णगोवरि समवसरणविंवरूवस्स ॥ ६७ ॥ एयस्स पुव्वदक्खिणभा-
गेणं मग्गओ गणधरस्स । मुणिवसभाणं वेमाणिणीण तह साहुणीणं च ॥ ६८ ॥ इय अवरदक्खिणेणं देवीणं ठावणा मुणेयव्वा ।
भुवणवइवाणमंतरजोइससंबंधणीणत्ति ॥६९॥ भवणवइवाणमंतरजोइसियाणं च एत्थ देवाणं । अवरुत्तरेण णवरं निदिट्ठा समयकेअहिं
॥ ७० ॥ वेमाणियदेवाणं णराण णारीगणाण य पसत्था । पुव्वुत्तरेण ठवणा सव्वेसिं णियगवण्णेहिं ॥ ७१ ॥ अहिणउलमयमया-
हिवपमुहाणं तह य तिरियसत्ताणं । वित्तिरंतरम्मि एसा तइए पुण देवजाणाणं ॥ ७२ ॥ रइयम्मि समोसरणे एवं भत्तिविहवाणुसारेणं
। सुइभूओ उ पदोसे अहिगयजीवो इहं एइ ॥ ७३ ॥ भुवणगुरुगुणक्खाणा तम्मी संजायतिव्वसद्धस्स । विहिसासणमोहेणं तओ पवेसो
तहिं एवं ॥ ७४ ॥ वरगंधपुप्फदाणं सियवत्थेणं तहच्छिठयणं च । आगइगइविण्णाणं इमस्स तह पुप्फपाएणं ॥ ७५ ॥ अभिवाहरणा
अण्णे णियजोगपवित्तिओ य केशत्ति । दीवाइजलणभेया तहुत्तरसुजोगओ चेव ॥ ७६ ॥ बाहिं तु पुप्फपाए वियडणचउसरणगमणमाईणि ।
काराविज्जइ एसो वारतिगमुवरि पडिसेहो ॥ ७७ ॥ परिसुद्धस्स उ तह पुप्फपायजोगेण दंसणं पच्छा । ठितिसाहणमुववूहण हरिसाइप-
लोयणं चेव ॥ ७८ ॥ अह तिपयाहिणपुव्वं सम्मं सुद्धेण चित्तरयणेणं । गुरुणोऽणुवेयणं सव्वहवे दढमप्पणो एत्थ ॥ ७९ ॥ एसा खलु
गुरुभत्ती उक्कोसो एस दाणधम्मो उ । भावविसुद्धीए दढं इहराविय वीयमेयस्स ॥ ८० ॥ जं उत्तमचारियामिणं सोउंपि अणुत्तमा ण
पारेन्ति । ता एयसगासाओ उक्कोसो होइ एयस्स ॥ ८१ ॥ गुरुणोऽवि णाहिगरणं ममत्तरहियस्स एत्थ वत्थुमि । तब्भावमुद्धिहेउं आणाइ

द्वितीयपञ्चा
शकम् ।

॥ ५ ॥

श्रीदशशा-
स्त्रीय मूल
सूत्रम् ।

॥ ६ ॥

पयद्विमाणस्स ॥८२॥ णाऊण य तब्भावं जह होइ इमस्स भाववुद्धिं । दाणादुवदेसाओ अणेण तह एत्थ जइयच्चं ॥८३॥ णाणाइगुणजुओ खलु णिरभिस्संगो पयत्थरसिगो य । इय जयइ न उण अण्णो गुरुवि एयारिमो चेव ॥८४॥ धण्णाणमेयजोगो धण्णा चेदंति एयणी-
ईए । धण्णा बहु मण्णन्ते धण्णा जे ण प्पदुसन्ति ॥८५॥ दाणमह जहासत्ती सद्दासंवेगकमजुयं णियमा । विहवाणुमारओ तह जणो-
वयारो य उच्चिओत्ति ॥ ८६ ॥ अहिगयगुणसाहम्मियपीईवोहगुरुभत्तिवुद्धी य । लिंगं अव्वभिचारी पइदियहं सम्मदिक्खाए ॥८७॥
परिसुद्धभावओ तह कम्मखओवसमजोगओ होइ । अहिगयगुणवुद्धी खलु कारणओ कज्जभावेण ॥८८॥ धम्मम्मि य बहुमाणा पहाणभा-
वेण तदगुरागाओ । साहम्मियपीतीए उ हंदि बुद्धी धुवा होइ ॥८९॥ विहियाणुढाणाओ पाएणं सव्वकम्मखओवसमा । णाणावरणा-
वगमा णियमेणं वोहवुद्धिं ॥९०॥ कल्लाणसंपयाए इमीए हेऊ जओ गुरु परमो । इय वोहभावओ चिय जायइ गुरुभत्तिवुद्धीवि ॥९१॥
इय कल्लाणी एसो कमेण दिक्खागुणे महासत्तो । सम्मं समायरन्तो पावइ तह परमदिक्खंपि ॥९२॥ गरहियमिच्छायारो भावेणं जीवमु-
त्तिमणुहविउं । णीसेसकम्ममुक्को उवेइ तह परममुत्तिपि ॥९३॥ दिक्खाविहाणमेयं भाविज्जंतं तु तन्तणीतीए । सइअपुणबंधगाणं कुग्गहविरहं
लहुं कुणइ ॥९४॥ इति दीक्षापञ्चाशकम् ॥

नमिऊण वद्धमाणं सम्मं वोच्छामि वंदणविहाणं । उक्कोसाइतिभेयं मुद्दाविण्णासपरिसुद्धं ॥ ९५ ॥ णवकारेण
जहण्णा दंडगथुइजुयल मज्झिमा णेया । संपुण्णा उक्कोसा विहिणा खलु वंदणा तिविहा ॥ ९६ ॥ अहवावि भावभेया ओघेण
अपुणबंधगाईणं । सव्वावि तिहा णेया सेसाणमिमी ण जं समए ॥ ९७ ॥ पावं ण तिव्वभावा कुणइ ण बहु मण्णई भवं घोरं ।
उच्चियट्ठिइं च सेवइ सव्वत्थवि अपुणबंधोत्ति ॥ ९८ ॥ सुस्सूस्स धम्मराओ गुरुदेवाणं जहासमाहीए । वेयावच्चे णियमो सम्मदिट्ठिस्स

द्वितीयपञ्चा
शकम् ।

॥ ६ ॥

श्रीदशश-
स्त्रीय मूल
सूत्रम् ।

॥ ७ ॥

लिंगाई ॥ ९९ ॥ मग्गणुसारि सङ्को पणवणिज्जो कियापरो चेव । गुणरागी सक्कारंभसंगओ तह य चारिती ॥ १०० ॥ एते अहि-
गारिणो इह ण उ सेसा दव्वओऽवि जं एसा । इयरीए जोगयाए सेसाण उ अप्पहोणत्ति ॥ १०१ ॥ ण य अपुणवंधगाओ परेण इह
जोगयावि जुत्तत्ति । ण य ण परेणवि एसा जमभव्वाणंपि णिहिट्ठा ॥ १०२ ॥ लिंगा ण तिए भावो ण तयत्थालोयणं ण
गुणरागो । णो विम्हओ ण भवभयमियवच्चासो य दोण्हंपि ॥ १०३ ॥ वेलाइ विहाणंमि य तग्गयचित्ताइणा य विण्णेओ । तव्वुड्ढि-
भावऽभावेहिं तह य दव्वेयरविसेसो ॥ १०४ ॥ सइ संजाओ भावो पायं भावंतरं जओ कुणइ । ता एयमेत्थ पवरं लिंगं सइ भाववुड्ढी
तु ॥ १०५ ॥ अमए देहगए जह अपरिणयम्मिवि सुभा उ भावत्ति । तह मोक्खहेउअमए अण्णेहिवि हंदि णिहिट्ठा ॥ १०६ ॥
मंताइविहाणम्मिवि जायइ कल्लाणिणो तहिं जत्तो । एत्तोऽधिगभावाओ भव्वस्स इमीए अहिगोत्ति ॥ १०७ ॥ एइए परमसिद्धी जायइ
जत्तो दढं तओ अहिगा । जत्तंम्मिवि अहिगतं भव्वस्सेयाणुसारेण ॥ १०८ ॥ पायं इमीए जत्ते ण होइ इहलोगियावि हाणित्ति ।
णिरुवक्कमभावाओ भावोऽवि हु तीइ छेयकरो ॥ १०९ ॥ मोक्खद्वदुग्गगहणं एयं तं सेसगाणवि पसिद्धं । भावेयव्वमिणं खलु सम्मं-
ति कयं पसंगेणं ॥ ११० ॥ पंचंगो पणिवाओ थयपाढो होइ जोगमुदाए । वंदण जिणमुदाए पणिहाणं मुत्तसुत्तीए ॥ १११ ॥ दो
जाणू दोणिण करा पंचमगं होइ उत्तमगं तु । सम्मं संपणिवाओ णेओ पंचंगपणिवाओ ॥ ११२ ॥ अण्णोण्णन्तरिअंगुलिकोसाकारेहिं दोहिं
हत्थेहिं । पिट्ठोवरिकोप्परसंठिएहि तह जोगमुदत्ति ॥ ११३ ॥ चत्तारि अंगुलाइं पुरओ ऊणाइं जत्थ पच्छिमओ । पायाणं उस्सग्गो
एसा पुण होइ जिणमुदा ॥ ११४ ॥ मुत्तासुत्ती मुदा समा जहिं दोऽवि गाब्भिया हत्था । ते पुण ललाडदेसे लग्गा अण्णे अलग्गत्ति
॥ ११५ ॥ सव्वत्थवि पणिहाणं तग्गयकिरियाभिहाणवन्ना(न्ने)सु । अत्थे विसए य तहा दिडंतो छिन्नजालाए ॥ ११६ ॥ ण य

तृतीयपञ्चा
शकम् ।

॥ ७ ॥

श्रीदशश-
स्त्रीय मूल
सूत्रम् ।

॥ ८ ॥

तत्थवि तदणूणं हंदि अभावो णओवलंभोऽवि । चित्तस्सवि विण्णेओ एवं सेसोवओगेसु ॥११७॥ खाओवसमिगभावे दढजत्तकयं सुहं
अणुट्ठाणं । परिवडियंपि हु जायइ पुणोवि तवभाववुड्ढिकरं ॥११८॥ अणुहवसिद्धं एयं पायं तह जोगभावियमईणं । सम्ममवधारियव्वं
बुहेहिं लोगुत्तममईए ॥ ११९ ॥ जिण्णासावि हु एत्थं लिगं एयाः हंदि सुट्ठाए । णेव्वाणंगानिमित्तं सिद्धा एसा तयत्थीणं ॥ १२० ॥
धिइसद्धासुहविविदिसभेया जं पायसो उ जोणित्ति । सण्णाणादुदयम्मि पइडिया जोगसत्थेसुं ॥ १२१ ॥ पढमकरणोवरि तहा अण-
हिणिविट्ठाण संगया एसा । तिविहं च सिद्धमेयं पयडं समए जओ भणियं ॥१२२॥ करणं अहापवत्तं अपुव्वमणियट्ठि चेव भव्वाणं ।
इयरेसिं पढमं चिय भण्णइ करणात्ति परिणामो ॥ १२३ ॥ जा गंठी ता पढमं गंठिं समइच्छओ भवे बीयं । अणियट्ठीकरणं पुण सम्म-
त्तपुरक्खडे जीवे ॥ १२४ ॥ इत्तो उ विभागाओ अणादिभवदव्वलिगओ चेव । णिउणं णिरुवियव्वा एसा जह मोक्खहेउत्ति ॥१२५॥
णो भावओ इमीए परोवि हु अवड्ढुपोगगला अहिगो । संसारो जीवाणं हंदि पसिद्धं जिगमयम्मि ॥ १२६ ॥ इय तंतजुत्तिओ खलु
णिरुवियव्वा बुहेहिं एसत्ति । ण हु सत्ताभेत्तेणं इमीए इह होइ णेव्वाणं ॥१२७॥ किंचेह छेयकूडगरूवगगायं भणंत्ति समयविउ ।
तंतसेसु चित्तभेयं तंपि हु परिभावगीयं तु ॥१२८॥ दव्वेणं टंकेण य जुत्तो छेयं हु रूवगो होइ । टंक्कविट्ठो दव्वेवि ण खलु एगंत-
छेओत्ति ॥१२९॥ अइव्वे टंकेगवि कूडो तेगं विगा उ मुदत्ति । फलभेत्तो एयं चिय मुट्ठाण पयारणं मोत्तुं ॥१३०॥ तं पुण अणत्थफ-
लदं णेहाहिगयं जमणुवओगित्ति । आयगयं चिय एत्थं चित्तिज्जइ समयपरिसुद्धं ॥ १३१ ॥ भावेणं वण्णादिहिं चेव सुट्ठेहिं वंदणा
छेया । मोक्खफलच्चिय एसा जहोइयगुणा य णियमेणं ॥ १३२ ॥ भावेणं वण्णादिहिं तहा उ जा होइ अपरिसुद्धत्ति । बीयगरूवसमा
खलु एसावि सुहत्ति णिदिट्ठा ॥ १३३ ॥ भावविट्ठो वण्णाइएहिं सुट्ठावि कूडरूवसमा । उभयविट्ठो णेया मुट्ठपाया अनिडफला

तृतीयपञ्चा
शकम् ।

॥ ८ ॥

श्रीदशशा-
स्त्रीय मूल
सूत्रम् ।

॥ ९ ॥

॥१३४॥ होइ य पाएणेसा किलिट्टसत्ताण मंदबुद्धीण। पाएण दुग्गइफला विसैसओ दुस्समाए उ ॥ १३५॥ अण्णे उ लोगिगच्चिय एसा
णामेण वंदणा जइणी । जं तीइ फलं तं चिय इमीएण उ अहिगयं किंचि ॥१३६॥ एयंपि जुज्जइ चिय तदणारंभाउ तप्फलं व जओ ।
तप्पच्चवायभावोऽवि हंदि तत्तो ण जुत्तत्ति ॥१३७॥ जमुभयजणणसभावा एसा विहिणेयेरेहिं ण उ अण्णा । ता एयस्साभावे इमीए एवं
कहं वीयं ॥ १३८ ॥ तम्हा उ तदाभासा अण्णा एमत्ति णायओ णेया । मोसाभासाणुगया तदत्थभावाणिओगेणं ॥ १६९ ॥ सुहफ-
लजणणसभावा चिंतामणिमाइएऽवि णाभव्वा । पावंति किं पुणेयं परमं परमपयवीयंति ॥ १४० ॥ भव्वावि एत्थ णेया जे आसन्ना
ण जाइमेत्तेणं । जमणाइ सुए भणियं एयं ण उ इट्ठफलजणगं ॥ १४१ ॥ विहिअपओसो जेसिं आसण्णा तेऽवि सुद्धिपत्तत्ति ।
खुदमिगाणं पुण सुद्धदेसणा सीहणायसमा ॥१४२॥ आलोचिऊण एवं तंतं पुच्चावरेण सूरीहिं । विहिजत्तो कायव्वो मुद्धाण हियट्ठया
सम्मं ॥१४३॥ तिच्चगिलाणादीणं भेसजदाणाइयाइं णायाइं । दट्ठच्चाइं इहं खलु कुग्गहविरहेण धीरेहिं ॥१४४॥ इति वन्दनपञ्चाशकम् ३ ॥
नमिऊण महावीरं जिणपूजाए विहिं पवक्खामि । संखेवओ महत्थं गुरूवएसाणुसारेण ॥ १४५ ॥ विहिणा उ कीरमाणा सव्व
च्चिय फलवती भवति चेद्धा । इहलोइयावि किं पुण जिणपूया उभयलोगहिया ॥ १४६ ॥ काले सुइभूएणं विसिद्धपुप्फाइएहिं विहिणा
उ । सारथुइथोत्तगरुई जिणपूजा होइ कायव्वा ॥ १४७ ॥ कालम्मि कीरमाणं किसिकम्मं बहुफलं जहा होइ । इय सव्व च्चिय कि-
रिया णियणियकालम्मि विण्णेया ॥१४८॥ सो पुण इह विण्णेओ संझाओ तिण्णि ताव ओहेण । वित्तिकिरियाऽविरुद्धो अहवा जो जस्स
जावइओ ॥१४९॥ पुरिसेणं बुद्धिमया सुहबुद्धिं भावओ गणंतेणं । जत्तेणं होयव्वं सुहाणुबंधप्पहाणेण ॥ १५० ॥ वित्तिवोच्छेयम्मि य
गिहिणो सीयंति सव्वकिरियाओ । णिरवेक्खस्स उ जुत्तो संपुण्णो संजमो चेव ॥ १५१ ॥ तासिं अविरोहेणं आभिग्गहिओ इहं मओ

३ वन्दन-
पञ्चाशकम्

॥ ९ ॥

श्रीदशश-
स्त्रीय मूल
सूत्रम् ।
॥ १० ॥

कालो । तत्थावोच्छिण्णो जं णिच्चं तत्करणभावोत्ति ॥ १५२ ॥ तत्थ सुइणा दुहावि हु दव्वे ण्हाएण सुद्धवत्थेण । भावे उ अवत्थोचि-
यविसुद्धवित्तिप्पहाणेण ॥ १५३ ॥ ण्हाणाइवि जयणाए आरंभवओ गुणाय णियमेण । सुहभावहेउओ खलु विण्णेयं कूवणाएणं
॥ १५४ ॥ भूमीपेहणजल्लाणणाइ जयणा उ होइ ण्हाणाओ । एत्तो विसुद्धभावो अणुहवसिद्धो चिय बुहाणं ॥ १५५ ॥ अन्नत्थारंभ-
वओ धम्मो णारंभवओ अणाभोगो । लोए पवयणखिसा अवोहिवीयंति दोसा य ॥ १५६ ॥ अविसुद्धावि हु वित्ती एवं चिय होइ
अहिगदोसाउ । तम्हा दुहावि सुइणा जिणपूजा होइ कायव्वा ॥ १५७ ॥ गंधवरधूवसव्वोसहोहिं उदगाइएहिं चित्तेहिं । सुरहिविले-
वणवरकुसुमदामवलिदीवएहिं च ॥ १५८ ॥ सिद्धत्थयदहिअक्खयगोरोयणमाइएहिं जहलामं । कंचणमोत्तियरयणाइदामएहिं च विवि-
हेहिं ॥ युग्मम् ॥ १५९ ॥ पवरेहिं साहणेहिं पायं भावोऽवि जायए पवरो । ण य अण्णो उवओगो एएसि सयाण लड्ढयरो ॥ १६० ॥
इहलोयपारलोइयकज्जाणं पारलोइयं अहिगं । तंपि हु भावपहाणं सोऽवि य इय कज्जगम्मोत्ति ॥ १६१ ॥ ता नियविहवणुरूवं वि-
सिद्धपुप्फाइएहिं जिणपूजा । कायव्वा बुद्धिमया तम्मी बहुमाणसारा य ॥ १६२ ॥ एसो चेव इह विही विसेसओ सव्वमेव जत्तेण ।
जह रेहति तह सम्मं कायव्वमणणचेट्ठेणं ॥ १६२ ॥ वत्थेण बंधिऊणं णासं अहवा जहासमाहीए । वज्जेयव्वं तु तदा देहम्मवि कंडु-
यणमाइ ॥ १६४ ॥ भिच्चावि सामिणो इय जत्तेण कुणंति जे उ सणिओगं । होंति फलभायणं ते इयरोसि किलेसमित्तं तु ॥ १६५ ॥
भुवणगुरूण जिणाणं तु (ण वि) विसेसओ एव (य) मेव दड्ढवं । ता एवं चिय पूया एयाण बुहेहिं कायव्वा ॥ १६६ ॥ बहु-
माणोऽवि हु एवं जायइ परमपयसाहगो णियमा । सारथुइथोत्तसहिया तह य चित्तिवंदणाओ य ॥ १६७ ॥ सारा पुण थुइथोत्ता
गंभीरपयत्थविरइया जे उ । सव्वभूयगुणुक्कित्तणरूवा खलु ते जिणाणं तु ॥ १६८ ॥ तेसिं अत्थाहिगमे णियमेणं होइ कुसलपरिणामो ।

४ पूजा
पञ्चाशकम्

॥ १० ॥

श्रीदशशा-
स्त्रीय मूल
सूत्रम् ।

॥ ११ ॥

सुंदरभावा तेसिं इयरम्मिवि रयणणाएण ॥ १६९ ॥ जरसमणाई रयणा अण्णायगुणावि ते समिति जहा । कम्मज्जराइ थुइमाइयावि तह भावरयणाउ ॥ १७० ॥ ता एयपुव्वंगं चिय पूजाए उवरि वंदणं नेयं । अक्खलियाइगुणजुयं जहागमं भावसारं तु ॥ १७१ ॥ कम्मविसपरममंतो एवं एयंति बेंति सव्वण्णू (समयण्णू) । मुहा एत्थुस्सग्गो अक्खोभो होइ जिणचिण्णो ॥ १७२ ॥ एयस्स सम-
त्तीए कुसलं पणिहाणमो उ कायव्वं । तत्तो पवित्तिविग्घजयसिद्धी तह य थिरीकरणं ॥ १७३ ॥ एत्तो चिय ण णियाणं पणिहाणं बोहिपत्थणासरिसं । सुहभावहेउभावा णेयं इहरापवित्ती उ ॥ १७४ ॥ एवं तु इडसिद्धी दव्वपवित्तीउ अण्णहा णियमा । तम्हा अवि-
रुद्धमिणं णेयमवत्थंतरे उचिए ॥ १७५ ॥ तं पुण संविग्गेणं उवओगजुएण तिव्वसद्वाए । सिरणमियकरयलंजलि इय कायव्वं पय-
त्तेणं ॥ १७६ ॥ जय वीयराय ! जयगुरू होउ ममं तुह पभावओ भयवं ! । भवणिव्वेओ मग्गाणुसारिया इडफलसिद्धी ॥ १७७ ॥ लोय-
विरुद्धच्चाओ गुरुजणपूआ परत्थकरणं च । सुहगुरुजोगो तव्वयणसेवणा आभवमखंडा ॥ १७८ ॥ युग्मम् ॥ उचियं च इमं णेयं तस्साभावम्मि तप्फलस्सण्णे । अपमत्तसंजयाणं आराऽणभिसंगओ ण परे ॥ १७९ ॥ मोक्खंगपत्थणा इय ण णियाणं तदुचियस्स विण्णेयं । सुत्ताणुमइत्तो जत्थ बोहीए पत्थणा माणं ॥ १८० ॥ एवं च दसाईसुं तित्थयरंमिवि णियाणपडिसेहो । जुत्तो भवपडिवद्धं साभिस्संगं तयं जेण ॥ १८१ ॥ जं पुण णिरभिस्संगं धम्मा एसो अणेगसत्तहिओ । णिरुवमसुहसंजणओ अपुव्वचित्तमणी-
कप्पो ॥ १८२ ॥ ता एयाणुट्ठाणं हियपणुवहयं पहाणभावस्स । तम्मि पवित्तिसरूवं अत्थापत्तीए तमदुडं ॥ १८३ ॥ युग्मम् ॥ कय-
मित्थ पसंगेण पूजा एवं जिणाण कायव्वा । लद्धूण माणुसत्तं परिसुद्धा सुत्तनीतीए ॥ १८४ ॥ पूजाए कायवहो पडिकुट्टो सो य णेव पुज्जाणं । उवगारिणित्ति तो सा परिसुद्धा कह णु होइत्ति ॥ १८५ ॥ भण्णइ जिणपूयाए कायवहो जतिवि होइ उ कहींचि ।

४ पूजा
श्रवाशकम्

॥ ११ ॥

श्रीदशश-
स्त्रीय मूल
सूत्रम् ।
॥ १२ ॥

तहवि तई परिसुद्धा गिहीण कूवाहरणजोगा ॥ १८६ ॥ असदारंभपवत्ता जं च गिही तेण तेसि विन्नेया । तन्निव्वित्तिफल च्चिय
एसा परिभावणीयमिणं ॥ १८७ ॥ उवगाराभावम्मि वि पूज्जाणं पूजगस्स उवगारो । मंतादिसरणजलणाइसेवणे जह तहेहंपि ॥ १८८ ॥
देहादिणिमिच्चंपि हु जे कायवहम्मि तह पयट्ठति । जिणपूयाकायवहम्मि तेसिमपवत्तणं मोहो ॥ १८९ ॥ सुत्तभणिण्ण विहिणा
गिहिणा णिव्वाणमिच्छमाणेण । तम्हा जिणाण पूजा कायव्वा अप्पमत्तेणं ॥ १९० ॥ एकंपि उदगविंदुं जह पक्खित्तं महासमुद्धम्मि ।
जायइ अक्खयमेवं पूया जिणगुणसमुद्देसु ॥ १९१ ॥ उत्तमगुणवहुमाणो पयमुत्तमसत्तमज्झयारम्मि । उत्तमधम्मपासिद्धी पूयाए जिणव-
रिंदाणं ॥ १९२ ॥ सुव्वइ दुग्गइणारी जगगुरुगो सिंदुवारकुसुमेहिं । पूजापणिहाणेणं उववण्णा तियसलोगम्मि ॥ १९३ ॥ सम्मं णाऊ-
ण इमं सुयाणुसारेण धीरपुरिसेहिं । एवं चिय कायव्वं अविरहियं सिद्धिकामेहिं ॥ १९४ ॥ इति पूयापगरणं चउत्थं ॥

नमिऊण वद्धमाणं समासओ सुत्तजुत्तिओ वोच्छं । पच्चक्खाणस्स विहिं मंदमइविबोहणट्टाए ॥ १९५ ॥ पच्चक्खाणं
नियमो चरित्तधम्मो य होंति एगट्टा । मूलुत्तरगुणविसयं चित्तमिणं वणिण्यं समए ॥ १९६ ॥ इह पुण अद्वारूवं णवकारादि पत्तिदि-
णोवओगित्ति । आहारगोयरं जइगिहीण भणिमो इमं चेव ॥ १९७ ॥ गहणे आगारेसुं सामइए चेव विहिसमाउत्तं । भेए भोगे सय-
पालणाएँ अणुबंधभावे य ॥ १९८ ॥ दारगाहा ॥ गिण्हति सयंगहीयं काले विणएण सम्ममुवउत्तो । अणुभासंतो पइवत्थु जाण-
गो जाणगसगासे ॥ १९९ ॥ एत्थं पुण चउभंगो विण्णेओ जाणगेयरगओ उ । सुद्धासुद्धा पढमंतिमाउ सेसेसु उ विभासा
॥ २०० ॥ बिइए जाणावेउं ओहेणं तइए जेडगाइंमि । कारणओ उ न दोसो इहरा होइत्ति गहणविही ॥ २०१ ॥ दो चेव
णमोक्कारे आगारा छच्च पोरिसीए उ । सत्तेव य पुरिमडे एक्कासणगम्मि अडेव ॥ २०२ ॥ सत्तेगट्ठाणस्स उ अडेवायंबिलस्स आ-

५ प्रत्या-
ख्यान-
पञ्चाशकम्

॥ १२ ॥

पञ्चाशक-
मुलम्

॥ १३ ॥

आगारा । पंच अभत्तद्वस्स उ छप्पाणे चरिम चत्तारि ॥ २०३ ॥ पंच चउरो अभिग्गहि णिव्विइए अट्ठ णव य आगारा । अप्पाउ-
रणे पंच उ हवन्ति सेसेसु चत्तारि ॥ २०४ ॥ णवणीओगाहिमए अद्वदहिपिसियघयगुले चेव । णव आगारा तेसिं सेसदवा-
णं च अट्ठेव ॥ २०५ ॥ वयभंगो गुरुदोसो थेवस्सवि पालणा गुणकरी उ । गुरुलाघवं च णेयं धम्मम्मि अओ उ आगारा
॥ २०६ ॥ सामइएवि हु सावज्जचागरूवे उ गुणकरं एयं । अपमायवुड्डिजणगत्तणेण आणाउ विण्णेयं ॥ २०७ ॥ एत्तो य अप्प-
माओ जायइ एत्थमिह अणुहवो पायं । विरतीसरणपहाणे सुद्धपविच्चीसमिद्धफलो ॥ २०८ ॥ ण य सामाइयमेयं बाहइ भेयगहणे
(ग्गहे) वि सव्वत्थ । समभावपवित्तिणिवित्तिभावओ ठाणगमणं व ॥ २०९ ॥ सामइए आगारा महल्लतरगेऽवि णेह पण्णत्ता । भणिया
अप्पतरेऽवि हु णवकाराइम्मि तुच्छमिणं ॥ २१० ॥ समभावे च्चिय तं जं जायइ सव्वत्थ आवकहियं च । ता तत्थ ण आगारा पण्णत्ता
किमिह तुच्छंति । ॥ २११ ॥ तं खलु णिरभिस्संगं समयाए सव्वभावविसयं तु । कालावहिम्मि वि परं भंगभया णावाहित्तेण ॥ २१२ ॥
मरणजयज्झवसियसुहडभावतुल्लमिह हीणणाएण । अववायाण ण विसओ भावेयव्वं पयत्तेणं ॥ २१३ ॥ एत्तो च्चिय पडिसेहो दढं
अजोग्गाण वण्णिओ समए । एयस्स पाइणोऽवि हु वीयन्ति विही य अइसइणा ॥ २१४ ॥ तस्स उ पवेसणिग्गमवारणजोगेसु जह उ
अववाया । मूलावाहाए तहा णवकाराइम्मि आगारा ॥ २१५ ॥ ण य तस्स तेसुऽवि तहा णिरभिस्संगो उ होइ परिणामो । पडिया-
रलिंगासिद्धो उ णियमओ अण्णहारूवो ॥ २१६ ॥ ण य पढमभाववाघायमो उ एवंपि अवि य तस्सिद्धी । एवं चिय होइ दढं
इहरा वामोहपायं तु ॥ २१७ ॥ उभयाभावेऽवि कुतोऽवि अग्गओ हंदि एरिसो चेव । तक्काले तब्भावो चित्तखओवसमओ णेओ
॥ २१८ ॥ आहारजाइओ एस एत्थ एक्कोवि होंति चउभेओ । असणाइजाइभेया णाणाइपसिद्धिओ णेओ ॥ २१९ ॥ णाणं सद्वहणं

५ प्रत्या-
ख्यान
पञ्चाशकम्.

॥ १३ ॥

पञ्चाशक-
मुलम्

॥ १४ ॥

गहण पालणा विरतिवुद्धिं चैवत्ति । होइ इहरा उ मोहा विवज्जओ भणियभावाणं ॥ २२० ॥ असणं ओयणसत्तुगमुग्गजगाराइ खज्ज-
गविही य । खीराई सूरणाई मंडगपभिई य विण्णेयं ॥ २२१ ॥ पाणं सोवीरजवोदगाइ चित्तं सुराइगं चैव । आउकाओ सव्वो ककड-
गजलाइयं च तहा ॥ २२२ ॥ भत्तोसं दन्ताई खज्जूरं नालकेरदक्खादी । ककडिगं वगफणसाइ बहुविहं खाइमं णेयं ॥ २२३ ॥ दंतवणं
तंबोलं चित्तं तुलसीकुहेडगाई य । महुपिप्पलिसुंठाई अणेगहा साइमं होइ ॥ २२४ ॥ लेसुदेसेणेए भैया एएसिं दंसिया एवं । एयाणु-
सारओ चिय सेसा सयमेव विण्णेया ॥ २२५ ॥ तिविहाइभेयओ खलु एत्थ इमं वण्णिणं जिणिंदेहिं । एत्तो चिय भेएसुवि सुहुमंति
बुहाणमविरुद्धं ॥ २२६ ॥ अण्णे भणंति जतिणो तिविहाहारस्स ण खलु जुत्तमिणं । सव्वविरइउ एवं भेयग्गहणे कहं सा उ ? ॥ २२७ ॥
अपमायवुद्धिजणं एयं एत्थं पि दंसियं पुच्चं । तब्भोगमित्तकरणे सेसच्चागा तओ अहिगो ॥ २२८ ॥ एवं (कहिंचि) कहंचि कज्जे
दुविहस्सवि तण्ण होति चित्तमिणं । सच्चं जइणो णवरं पाएण ण अण्णपरिभोगो ॥ २२९ ॥ विहिणा पडिपुण्णम्मि भोगो विगए य
थेवकाले उ । सुहधाउजोगभावे चित्तेणमणाकुलेण तहा ॥ २३० ॥ काऊण कुसलजोगं उचियं तत्कालगोयरं णियमा । गुरुपडिवत्ति-
प्पमुहं मंगलयाठाइयं चैव ॥ २३१ ॥ सरिरुण विसेसेणं पच्चक्खायं इमं मए पच्छा । तह संदिसाविऊणं विहिणा भुंजंति धम्मरया
॥ २३२ ॥ सयपालणा य एत्थं गहियम्मि वि ता इमम्मि अन्नेहिं । दाणे उवएसम्मि य ण होंति दोसा जहण्णत्थ ॥ २३३ ॥ कयपच्च-
क्खाणोऽवि य आयरियगिलाणवालवुद्धाणं । देज्जासणाइ संते लाभे कयवीरियायारो ॥ २३४ ॥ संविग्गअन्नसंभोइयाण दंसेज्ज सङ्ग-
कुलाणि । अतरंतो वा संभोइयाण जह वा समाहीए ॥ २३५ ॥ एवमिह सावगाणवि दाणुवएसाइ उचियमो णेयं । सेसम्मि वि एस
विही तुच्छस्स दिसादवेक्खाए ॥ २३६ ॥ संतेअरलद्विजुएअराइभावेसु होइ तुल्लेसु । दाणं दिसाइभेए तीए दितस्स आणादी ॥ २३७ ॥

५ प्रत्या-
ख्यान
पञ्चाशकम्.

॥ १४ ॥

पञ्चाशक-
मुलम्

॥ १५ ॥

भोक्षूणमुचियजोगं अणवरयं जो करेइ अव्वहिओ । णियभूमिगाय सरिसं एत्थं अणुबंधभावविही ॥ २३८ ॥ गुरुआएसेणं वा जोगंतरंगं तदहिगं तमिह । गुरुआणाभंगम्मि य सव्वेऽणत्था जओ भणितं ॥ २३९ ॥ छट्ठमदसमदुवालसेहिं मासद्वमासखमणेहिं । अकरिंतो गुरुवयणं अणंतसंसारिओ होति ॥ २४० ॥ बज्झाभावेऽवि इमं पच्चक्खंतस्स गुणकरं चेव । आसवनिरोहभावा आणाआराहणाओ य ॥ २४१ ॥ न य एत्थं एगंतो सगडाहरणादि एत्थ दिट्ठंतो । संतं पि णासइ लहुं होइ असंतं पि एमेव ॥ २४२ ॥ ओहेणाविसयं पि हु ण होइ एयं कहिंचि णियमेण । मिच्छासंसज्झियकम्मओ तहा सव्वभोगाओ ॥ २४३ ॥ विरईए संवेगा तक्खयओ भोगविगमभावेण । सफलं सव्वत्थ इमं भवविरहं इच्छमाणस्स ॥ २४४ ॥ इति प्रत्याख्यानपञ्चाशकम् ५ ॥

नमिऊण जिणं वीरं तिलोगपुज्जं समासओ वोच्छं । थयविहिमागमसुद्धं सपरेसिमणुग्गहट्टाए ॥ २४५ ॥ दव्वे भावे य थओ दव्वे भावथयरगओ सम्मं । जिणभवणादिविहाणं भावथओ चरणपडिवत्ती ॥ २४६ ॥ जिणभवणाबिंबठावणजत्तापूजाइ सुत्तओ विहिणा । दव्वत्थउत्ति नेयं भावत्थयकारणत्तेण ॥ २४७ ॥ विहियाणुट्ठाणमिणांति एवमेवं सया करेताणं । होइ चरणस्स हेऊ णो इहलोगादवेक्खाए ॥ २४८ ॥ एवं चिय भावथए आणाआराहणाउ रागोऽवि । जं पुण इयविवरीयं तं दव्वथओऽवि णो होइ ॥ २४९ ॥ भावे अइप्पसंगो आणाविवरीयमेव जं किंचि । इह चित्ताणुट्ठाणं तं दव्वथओ भवे सव्वं ॥ २५० ॥ जं वीयरगगामी अह तं णणु गरहितं पि हु स एवं । सिय उचियमेव जं तं आणाआराहणा एवं ॥ २५१ ॥ उचियं खलु कायव्वं सव्वत्थ सया णरेण बुद्धिमता । इइ फलसिद्धी णियमा एस चिय होइ आणत्ति ॥ २५२ ॥ जं पुण एयविउत्तं एमंतेणेव भावसुण्णांति । तं विसयम्मिवि ण तओ भावथयाहेउतो णेयं ॥ २५३ ॥ समयम्मि दव्वसदो पायं जं जोगयाए रूढोत्ति । णिरुवचरितो उ बहुहा पओगभेदोवलंभाओ

६ स्तव-
पञ्चाशकम्.

॥ १५ ॥

पञ्चाशक-
मुलम्

॥ १६ ॥

॥२५४॥ मिउपिंडो दव्वघडो सुसावगो तह य दव्वसाहुत्ति । साहू य दव्वदेवो एमाइ सुए जओ भणितं ॥२५५॥ ता भावत्थयहेऊ जो सो दव्वत्थओ इहं इडो । जो उ वणेवंभूओ स अप्पहाणो परं होति ॥२५६॥ अप्पाहण्णे ऽवि इहं कत्थइ दिडो उ दव्वसदोत्ति । अंगारम-
द्गो जह दव्वायरिओ सयाऽभव्वो ॥ २५७ ॥ अप्पाहण्णा एवं इमस्स दव्वत्थवत्तमविरुद्धं । आणावज्झत्तणओ न होइ मोक्खंगया
णवरं ॥२५८॥ भोगादिफलविसेसो उ अत्थि एत्तोऽवि विसयभेदेण । तुच्छो उ तगो जम्हा हवति पगारंतरेणावि ॥२५९॥ उचिया-
णुट्ठाणाओ विचित्तजइजोगतुल्लमो एस । जं ता कह दव्वत्थओ तद्वारेणप्पभावाओ ॥ २६० ॥ जिणभवणादिविहाणद्वारेणं एस
होति सुहजोगो । उचियाणुट्ठाणंपि य तुच्छो जइजोगतो णवरं ॥ २६१ ॥ सव्वत्थ निरभिसंगत्तणेण जइजोगमो महं होइ । एसो
उ अभिस्संगा कत्थइ तुच्छेवि तुच्छे उ ॥२६२॥ जम्हा उ अभिस्संगो जीवं दूसेइ णियमतो चेव । तद्दूसियस्स जोगो विसघारियजो-
गतुल्लोत्ति ॥ २६३ ॥ जइणो अदूसियस्सा हेयाओ सव्वहा णियत्तस्स । सुद्धो उ उवादेए अकलंको सव्वहा सो उ ॥ २६४ ॥
असुहतरंडुत्तरणप्पाओ दव्वत्थओऽसमतो य । णदिमादिसु इयरो पुण समत्तवाहुत्तरणकप्पो ॥२६५॥ कडुगोसहादिजोगा मंथररोगस-
मसण्णिहो वावि । पढमो विणोसहेणं तक्खयतुल्लो व वित्तिओ उ ॥ २६६ ॥ पढमाओं कुसलवंधो तस्स विवागेण सुगइमादीया ।
तत्तो परंपराए वित्तिओऽविहु होइ कालेणं ॥२६७॥ चरणपडिवत्तिरूवो थोयव्वोचियपवित्तिओ गुरुओ । संपुण्णाणाकरणं कयकिच्चे
हंदि उचियं तु ॥२६८॥ णेयं च भावसाहुं विहाय अण्णो चएति काउं जे । सम्मं तग्गुणणाणाभावा तह कम्मदोसा य ॥२६९॥ इत्तो
च्चिय फुल्लामिसथुइपडिवत्तिपूयमज्झांमि । चरिमा गरुई इट्ठा अण्णेहिवि णिच्चभावाओ ॥२७०॥ दव्वत्थयभावत्थयरूवं एयमिय होति
दडव्वं । अण्णोण्णसमणुबद्धं (विद्धं) णिच्छयतो भणियविसयं तु ॥ २७१ ॥ जइणोऽवि हु दव्वत्थयभेदो अणुमोयणेण अत्थित्ति ।

६ स्तव-
पञ्चाशकम्,

॥ १६ ॥

पञ्चाशक-
मूलम्-

॥ १७ ॥

एयं च एत्थ णेयं इयं सुद्धं तंतजुत्तीए ॥ २७२ ॥ तंतम्मि वंदणाए पूयणसक्कारहेउ उस्सग्गो । जतिणोऽवि हु णिदिट्ठो ते पुण दव्व-
त्थयसरूवे ॥ २७३ ॥ मल्लाइएहिं पूआ सक्कारो पवरवत्थमादीहिं । अण्णे विवज्जओ इह दुहावि दव्वत्थओ एत्थ ॥ २७४ ॥ ओसरणे बलि-
मादी ण चेह जं भगवयावि पडिसिद्धं । ता एसमणुण्णाओ उचियाणं गम्मती तेण ॥ २७५ ॥ ण य भगवं अणुजाणति जोगं मुखविगुणं
कदाचिदपि । ण य तयणुगुणोऽवि तओ ण बहुमतो होति अण्णेसिं ॥ २७६ ॥ जो चेव भावलेसो सो चेव य भगवतो बहुमतो उ । ण
तओऽवि णेयरेणंति अत्थओ सोवि एमेव ॥ २७७ ॥ कज्जं इच्छंतेणं अणंतरं कारणं पि इट्ठं तु । जह आहारजातिं इच्छंतेणह आहारो
॥ २७८ ॥ जिणभवणकारणाइवि भरहादीणि ण वारितं तेण । जह तेसिं चिय कामा सल्लविसादीहिं णाएहिं ॥ २७९ ॥ ता तं पि
अणुमयं चिय अप्पडिसेहाओ तंतजुत्तीए । इयं सेसाणवि एत्थं अणुमोयणमादि अविरुद्धं ॥ २८० ॥ जं च चउट्ठा भणिओ विणओ
उवयारिओ उ जो तत्थ । सो तित्थगरे णियमा ण होइ दव्वत्थयादण्णो ॥ २८१ ॥ एयस्स उ संपाडणहेउं तह चेव वंदणाए उ ।
पूजणमादुच्चारणमुववणं होइ जइणोऽवि ॥ २८२ ॥ इहरा अणत्थगं तं ण य तयणुच्चारणेण सा भणिता । ता अहिसंधारणमो संपा-
डणमिट्ठमेयस्स ॥ २८३ ॥ सक्खा उ कसिणसयमदव्वाभावेहिं (वो य) णो अयं इट्ठो । गम्मइ तंतठितीए भावपहाणा हि मुणउ-
त्ति ॥ २८४ ॥ एएहिंतो अण्णे जे धम्महिगारिणो हु तेसिं तु । सक्खं चिय विण्णेओ भावंगतया जतो भणितं ॥ २८५ ॥ अक-
सिणपवत्तयाणं विरयाविरयाण एस खलु जुत्तो । संसारपयणुकरणे दव्वत्थए कूवदिट्ठंतो ॥ २८६ ॥ सो खलु पुप्फाईओ तत्थुत्तो न
जिणभवणमाईवि । आईसहा वुत्तो तयभावे कस्स पुप्फाई? ॥ २८७ ॥ णणु तत्थेव य मुणिणो पुप्फाइनिवारणं फुडं अत्थि । अत्थि
तयं सयकरणं पइच्च नऽणुमोयणाईवि ॥ २८८ ॥ सुच्चइ य वइररिसिणा कारवणं पि हु अणुद्वियमिमस्स । वायगगंथेसु तहा

७ जिन
भवन
पञ्चाशकम्

॥ १७ ॥

पञ्चाशक-
मूलम्

॥ १८ ॥

एयगया देसणा चेव ॥ २८९ ॥ दव्वत्थओवि एवं आणापरतंतभावलेसेण । समणुगउ च्चिय नेओऽहिगारिणो सुपरिसुद्धोत्ति ॥ २९० ॥ लोगे सलाहणिज्जो विसेसजोगाउ उण्णइणिमित्तं । जो सासणस्स जायइ सो नेओ सुपरिसुद्धोत्ति ॥ २९१ ॥ तत्थ पुण वंदणाइंमि उचियसंवेगजोगओ णियमा । अत्थि खलु भावलेसो अणुहवसिद्धो विहिपराणं ॥ २९२ ॥ दव्वत्थयारिहत्तं सम्मं णाऊण भयवओ तंमि । तह य (उ) पयट्ठंताणं तव्भावाणुमइओ सो य (चेव) ॥ २९३ ॥ अलमेत्थ पसंगेण उचियत्तं अप्पणो मुणेऊणं । दोवि इमे कायव्वा भवविरहत्थं बुहजणेण ॥ २९४ ॥ स्तवनविधिः समाप्तः ॥

॥ अथ सप्तमपञ्चाशकम् ॥

नमिऊण वद्धमाणं वोच्छं जिणभवनकारणविहाणं । संखेवओ महत्थं गुरूवएसाणुसारेणं ॥ २९५ ॥ अहिगारिणा इमं खलु कारेयव्वं विवज्जए दोसो । आणाभंगाउ च्चिय धम्मो आणाए पडिबद्धो ॥ २९६ ॥ आराहणाइ तीए पुण्णं पावं विराहणाए उ । एयं धम्मरहस्सं विण्णेयं बुद्धिमंतैहिं ॥ २९७ ॥ अहिगारी उ गिहत्थो सुहसयणो वित्तसंजुओ कुलजो । अक्खुदो धिइबलिओ मइमं तह धम्मरागी अ ॥ २९८ ॥ गुरुपूयाकरणरई सुस्समाइगुणसंगओ चेव । णायाऽहिगयविहाणस्स धणियं माणप्पहाणो य ॥ २९९ ॥ ॥ युग्मम् ॥ एसो गुणाद्विजोगा अणेगसत्ताण तीइ विणिओगा । गुणरयणवियरणेणं तं कारितो हियं कुणइ ॥ ३०० ॥ तं तह पवत्तमाणं दहुं केइ गुणरागिणो मग्गं । अण्णे उ तस्स वीयं सुहभावाउ पवज्जंति ॥ ३०१ ॥ जो च्चिय सुहभावो खलु सव्वन्नुमयम्मि होइ परिसुद्धो । सो च्चिय जायइ वीयं बोहीए तेणणाएण ॥ ३०२ ॥ जिणभवनकारणविही सुद्धा भूमी दलं च कट्ठाई । भियगा-

७ जिन
भवन-
पञ्चाशकम्

॥ १८ ॥

पञ्चाशक-
मूलम्.

॥ १९ ॥

णइसंधाणं सासयवुड्ढी य जयणा य ॥ ३०३ ॥ दब्बे भावे य तथा सुद्धा भूमी पएसउकीला य । दब्बेउपात्तिगरहिया अण्णेसिं
होइ भावे उ ॥ ३०४ ॥ अपदेसंमि ण वुड्ढी कारवणे जिणघरस्स ण य पूया । साहूणमणणुवाओ किरियाणासो उअववाए ॥ ३०५ ॥
सासणगरिहा लोए अहिगरणं कुत्थियाण संपाए । आणादीया दोसा संसारणिबंधणा घोरा ॥ ३०६ ॥ कीलादिसल्लजोगा होंति
अणिव्वाणमादिया दोसा । एएमि वज्जणढा जइज्ज इह सुत्तविहिणा उ ॥ ३०७ ॥ धम्मत्थमुज्जुएणं सव्वस्मापात्तियं ण कायव्वं ।
इय संजमोउवि सेओ एत्थ य भयवं उदाहरणं ॥ ३०८ ॥ सो तावसासमाओ तेसिं अप्पत्तियं मुणेउणं । परमं अबोहिबीयं ततो
गतो हंतउकालेउवि ॥ ३०९ ॥ इय सव्वेणवि सम्मं सकं अप्पत्तियं सइ जणस्स । णियमा परिहरियव्वं इयरंमि सतत्तचित्ता
उ ॥ ३१० ॥ कट्ठादीवि दलं इह सुद्धं जं देवतादुववणाओ । णो अविहिणोवणीयं सयं च कारावियं जं णो ॥ ३११ ॥
तस्सवि य इमो णेओ सुद्धासुद्धपरिजाणणोवाओ । तक्कहगहणादिम्मी सउणेयरसण्णिवातो जं ॥ ३१२ ॥ णंदादिसुहो
महो भरिओ कलसोउथ सुंदरा पुरिसा । सुहजोगाइ य सउणो कंदियसहादि इतरो उ ॥ ३१३ ॥ सुद्धस्सवि गहियस्सा पसत्थदियहम्मि
सुहमुहुत्तेणं । संकामणम्मिवि पुणो विण्णेया सउणमादीया ॥ ३१४ ॥ कारवणेउवि य तस्सिह भित्तगाणतिसंधणं ण कायव्वं । अविद्याहिग-
प्पदाणं दिट्ठादिट्ठप्फलं एयं ॥ ३१५ ॥ ते तुच्छगा वराया अहिगेण दढं उर्विति परितोसं । तुट्ठा य तत्थ कम्मं तत्तो अहिगं पकुव्वं-
ति ॥ ३१६ ॥ धम्मपसंसाए तथा केइ णिवंधंति बोहिबीयाइं । अण्णे उ लहुयकम्मा एत्तो च्चिय संपवुज्झंति ॥ ३१७ ॥ लोमे य
साहुवाओ अतुच्छभावेण सोहणो धम्मो । पुरिसुत्तमप्पणीतो पभावणा चेव तित्थस्स ॥ ३१८ ॥ सासयवुड्ढीवि इहं भुवणगुरुजिणिंद-
गुणपरिणाए । तब्बिबट्ठवणत्थं सुद्धपवित्तीए णियमेण ॥ ३१९ ॥ पेच्छिस्सं इत्थमहं वंदणगणिमित्तमागए साहू । कयपुण्णे भगवंते

७ जिन
भवन
पञ्चाशकम्

॥ १९ ॥

पञ्चाशक-
मूलम्-

॥ २० ॥

गुणरयणणिही महासत्ते ॥ ३२० ॥ पडिबुज्झिस्संति इहं दग्गूण जिणिंदविंमकलकं । अण्णेऽवि भव्वसत्ता काहिति ततो परं धम्मं ॥ ३२१ ॥ ता एयं मे वित्तं जमेत्थमुवओगमेति अणवरयं । इय चिंताऽपरिवडिया सासयवुड्डी उ मोक्खफला ॥ ३२२ ॥ जयणा य पयत्तेणं कायव्वा एत्थ सव्वजोगेसु । जयणा उ धम्मसारो जं भणिया वीयरगेहिं ॥ ३२३ ॥ जयणा उ धम्मजणणी जयणा धम्म-
स्स पालणी चेव । तव्वुड्डीकरी जयणा एगंतसुहावहा जयणा ॥ ३२४ ॥ जयणाए वट्टमाणो जीवो सम्मत्तणाणचरणाणं । सद्भावो-
हासेवणभावेणाराहगो भणितो ॥ ३२५ ॥ एसा य होइ णियमा तदहिगदोसविणिवारणी जेण । तेण णिवित्तिपहाणा विण्णेया
बुद्धिमंतेहिं ॥ ३२६ ॥ सा इह परिणयजलदलविसुद्धिरूवा उ होइ णायव्वा । अण्णारंभणिवित्तीएँ अप्पणाहिट्ठणं चेवं ॥ ३२७ ॥ एवं च
होइ एसा पवित्तिरूवावि भावतो णवरं । अकुसलणिवित्तिरूवा अप्पवहुविसेसभावेणं ॥ ३२८ ॥ एत्तो चिय णिदोसं सिप्पादिविहाणमो
जिणिंदस्स । लेसेण सदोसंपिहु बहुदोसनिवारणत्तेण ॥ ३२९ ॥ वरवोहिलाभओ सो सव्वुत्तमपुण्णसंजुओ भयवं । एगंतपरहियरतो
विसुद्धजोगो महासत्तो ॥ ३३० ॥ जं बहुगुणं पयाणं तं णाऊणं तहेव दंसेइ । ते रक्खंतस्स ततो जहोचितं कह भवे दोसो? ॥ ३३१ ॥
युग्मम् ॥ तत्थ पहाणो अंसो बहुदोसनिवारणाउ जगगुरुणो । नागादिरक्खणे जह कड्डणदोसेऽवि सुहजोगो ॥ ३३२ ॥ खड्डातडम्मि विसमे
इट्ठसुयं पेच्छिऊण कीलंतं । तप्पच्चवायभीया तदाणणट्ठा गया जणणी ॥ ३३३ ॥ दिट्ठो य तीए णागो तं पति एंतो दुतो उ खड्डाए ।
तो कड्डितो तगो तह पीडाऽवि सुद्धभावाए ॥ ३३४ ॥ युग्मम् ॥ एयं च एत्थ जुत्तं इहराहिगदोसभावतोऽणत्थो । तप्परिहारेऽणत्थो
अत्थो चिय तत्तओ णेओ ॥ ३३५ ॥ एव निवित्तिपहाणा विण्णेया भावओ अहिंसेयं । जयणावओ उ विहिणा पूजादिगयावि
एमेव ॥ ३३६ ॥ णिप्फाइऊण एवं जिणभवणं सुंदरं तहिं विवं । विहिकारियमह विहिणा पइट्ठवेज्जा लहुं चेव ॥ ३३७ ॥ एयस्स

७ जिन
भवन-
पञ्चाशकम्

॥ २० ॥

पञ्चाशक-
मूलम्.

॥ २१ ॥

फलं भणियं इय आणाकारिणो उ मङ्गुस्स । चित्तं सुहाणुबंधं णिव्वाणंतं जिणिंदेहिं ॥ ३३८ ॥ जिणविंबपइट्ठावणभावज्जियकम्म-
परिणतिवसेणं । सुगतीइ पइट्ठावणमणहं सदि अप्पणो चेव ॥ ३३९ ॥ तत्थवि य साहुदंसणभावज्जियकम्मतो उ गुणरागो ।
काले य साहुदंसणमहकमेणं गुणकरं तु ॥ ३४० ॥ पाडिबुज्जिस्संतन्ने भावज्जियकम्मओ य पाडिवत्ती । भावचरणस्स जायति एगंत-
सुहावहा णियमा ॥ ३४१ ॥ अपरिवडियसुहचिंताभावज्जियकम्मपरिणतीए उ । गच्छति इमीइ अंतं ततो य आराहणं लहइ
॥ ३४२ ॥ णिच्छयणया जमेसा चरणपडिवत्तिसमयतो पभित्ति । आमरणंतमजस्सं संजमपरिपालणं विहिणा ॥ ३४३ ॥ आराहगो
य जीवो सत्तट्ठभवेहिं पावती णियमा । जंमादिदोसविरहा सासयसोक्खं तु णिव्वाणं ॥ ३४४ ॥ जिणभवणकारणविही समत्ता ॥ ७ ॥

॥ अथाष्टमपंचाशकम् ॥ ८ ॥

नमिऊण देवदेवं वीरं सम्मं समासओ वोच्छं । जिणविंबपइट्ठाए विहिमागमलोयणीतीए ॥ ३४५ ॥ जिणविंबस्स पइट्ठा पायं
कारावियस्स जं तेण । तक्कारवणंमि विहिं पढमं चिय इण्णिमो ताव ॥ ३४६ ॥ सोउं णाऊण गुणे जिणाण जायाए सुद्धबुद्धीए ।
किच्चमिणं मणुयाणं जम्मफलं एत्तियं चेव (ह) ॥ ३४७ ॥ गुणपगरिसा जिणा खलु तेसिं विंबस्स दंसणंमि सुहं । कारावणेण
तस्स उ अणुग्गहो अत्तणो परमो ॥ ३४८ ॥ मोक्खपहसामियाणं मोक्खत्थं उज्जएण कुसलेणं । तग्गुणबहुमाणादिसु जइयव्वं सव्व-
जत्तेणं ॥ ३४९ ॥ तग्गुणबहुमाणाओ तह सुहभावेण वज्जती णियमा । कम्मं सुहाणुबंधं तस्सुदया सव्वसिद्धित्ति ॥ ३५० ॥ चतुर्भिः
कलापकम् ॥ इय सुद्धबुद्धिजोगा काले संपूइऊण कत्तारं । विभवोचियमप्पेज्जा मोल्लं अणहस्स सुहभावो ॥ ३५१ ॥ तारिसयस्सा-

अष्टमं
प्रतिष्ठा
पञ्चाशकम्

॥ २१ ॥

पञ्चाशक-
मूलम्.

॥ २२ ॥

भावे तस्सेव हितत्थमुज्जुओ णवरं । णियमेज्ज विवमोल्लं जं उचियं कालमासस्स ॥ ३५२ ॥ देवस्सपरोभोगो अणेगजम्मंसे सु दाहण-
विवागो । तंमि स होइ णिउत्तो पावो जो कारओ इहरा ॥ ३५३ ॥ जं जायइ परिणामे असुहं सव्वस्स तं न कायव्वं । सम्मं णिरु-
विऊणं गाढागिलाणस्स वाऽपत्थं ॥ ३५४ ॥ आणागारी आराहणेण तीए ण दोसवं होति । वत्थुविवज्जासम्मि वि छउमत्थो सुद्ध-
परिणामो ॥ ३५५ ॥ आणापवित्तिओ चिय सुद्धो एसो ण अण्णहा णियमा । तित्थगरे बहुमाणा तदभावाओ य णायव्वो ॥ ३५६ ॥
समतिपवित्ती सव्वा आणावज्झत्ति भवफला चेव । तित्थगरुद्देसेणवि ण तत्तओ सा तद्दुद्देसा ॥ ३५७ ॥ मूढा अणादिमोहा तहा
तहा एत्थ संपयट्ठंता । तं चेव य मण्णंता अवमण्णंता ण याणंति ॥ ३५८ ॥ मोक्खत्थिणा तओ इह आणाए चेव सव्वजत्तेणं ।
सव्वत्थवि जइयव्वं संमंति कयं पसंगेण ॥ ३५९ ॥ णिप्फणस्स य सम्मं तस्स पइट्ठावणे विही एस । सुहजोएण पवेसो आयतणे
ठाणठवणा य ॥ ३६० ॥ तेणेव खेत्तसुद्धी हत्थसयादिविसया णिओगेण । कापव्वो सक्कारो य गंधपुप्फादिएहिं तहिं ॥ ३६१ ॥
दिसिदेवयाण पूया सव्वेसिं तह य लोगपालाणं । ओसरणकमेणऽण्णे सव्वेसिं चेव देवाणं ॥ ३६२ ॥ जमहिगयविंवासामी सव्वेसिं चेव
अब्भुदयहेऊ । ता तस्स पइट्ठाए तेसिं पूयादि अवरुद्धं ॥ ३६३ ॥ साहम्मिया यए महिद्धिया सम्मदिट्ठिणो जेण । एत्तो चिय उचियं
खलु एतेसिं एत्थ पूजादी ॥ ३६४ ॥ तत्तो सुहजोएणं सट्ठाणे मंगलेहिं ठवणा उ । अहिवासणमुचिएण गंधोदगमादिणा एत्थ ॥ ३६५ ॥
चत्तारि पुण्णकलसा पहाणमुदाविचित्तकुसुमजुया । सुहपुण्णचत्तचउतंतुगाच्छय होंति पामेसु ॥ ३६६ ॥ मंगलदीवा य तहा घयगु-
लपुण्णा सुभिक्षुभक्खा य । जववारयवण्णयसत्थिगादि सव्वं महारंमं ॥ ३६७ ॥ मंगलपडिसरणाइं चित्ताइं रिद्धिविद्धिजुत्ताइं ।
पढमदियहंमि चंदणविलेवणं चेव गंधड्ढं ॥ ३६८ ॥ चउणारीओमिणणं णियमा अहिगासु णत्थि उ विरोहो । णेवत्थं च इमासिं जं पवरं

अष्टमं
प्रतिष्ठा
पञ्चाशकम्

॥ २२ ॥

पञ्चाशक-
मूलम्.

॥ २३ ॥

तं इहं सेयं ॥ ३६९ ॥ जं एयवइयरेणं सरीरमकारसंगयं चारु । कीरइ तयं असेसं पुण्णणिमित्तं मुण्येयव्वं ॥ ३७० ॥ तित्थगरे बहु-
माणा आणाआराहणा कुसलजोगा । अणुबंधसुद्धिभावा रागादीणं अभावा य ॥ ३७१ ॥ दिक्खिखयजिणोमिणणओ दाणाओ सत्तितो
तहेयम्मि । वेहव्वं दारिहं च होंति ण कयाति नारीणं ॥ ३७२ ॥ उकोसिया य पूजा पहाणदव्वेहिं एत्थ कायव्वा । ओसहिफलव-
त्थसुवण्णमुत्तारयणाइएहिं च ॥ ३७३ ॥ चित्तबलिचित्तगंधेहिं चित्तकुसुमेहिं चित्तवासेहिं । चित्तेहिं विऊहेहिं भावेहिं विहवसारेण
॥ ३७४ ॥ एयमिह मूलमंगल एत्तो चिय उत्तरावि सकारा । ता एयम्मि पयत्तो कायव्वो बुद्धिमंतेहिं ॥ ३७५ ॥ चित्तिवंदण
थुतिबुद्धी उस्सग्गो साहु सासणसुराए । थयसरण पूयकाले ठवणा मंगलगपुव्वा उ ॥ ३७६ ॥ पूया वंदणमुस्सग्ग पारणा भावथे-
ज्जकरणं च । सिद्धाचलदीवसमुद्दमंगलाणं च पाढो उ ॥ ३७७ ॥ जह सिद्धाण पतिट्ठा तिलोगचूडामणिम्मि सिद्धिपदे । आचंदस-
रियं तह होउ इमा सुप्पतिट्ठात्ति ॥ ३७८ ॥ एवं अचलादीसुवि मेरुप्पमुहेसु होति वत्तव्वं । एते मंगलसद्दा तम्मि सुहनिबंधणा
दिट्ठा ॥ ३७९ ॥ सोउं मंगलसद्दं सउणंमि जहा उ इट्ठासिद्धित्ति । एत्थंपि तहा संमं विण्णया बुद्धिमंतेहिं ॥ ३८० ॥ अण्णे उ
पुण्णकलसादिठावणे उदहिमंगलादीणि । जंपंतण्णे सव्वत्थ भावतो जिणवरा चेव ॥ ३८१ ॥ सत्तीए संघपूजा विसेसपूजाउ बहुगुणा
एसा । जं एस सुए भणिओ तित्थयरानंतरो संघो ॥ ३८२ ॥ गुणसमुदाओ संघो पवयण तित्थंति होंति एगट्ठा । तित्थगरोवि
य एणं णमए गुरुभावतो चेव ॥ ३८३ ॥ तप्पुव्विया अरिहया पूजितपूया य णियकम्मं च । कयक्खिओवि जह कहं कहेति णमते
तहा तित्थं ॥ ३८४ ॥ एयम्मि पूजियम्मी णत्थि तयं जं ण पूजियं होइ । भुअगेऽवि पूयणिज्जं ण गुणट्ठाणं ततो अण्णं ॥ ३८५ ॥
तप्पूयापरिणामो हंदि महाविसयमो मुण्येयव्वो । तद्देसपूयणाम्मिवि देवयपूयादेणाएण ॥ ३८६ ॥ आसन्नसिद्धियाणं लिंगमिणं

अष्टमं
प्रतिष्ठा
पञ्चाशकम्

॥ २३ ॥

पञ्चाशक-
मूलम्.

॥ २४ ॥

जिणवरेहिं पण्णत्तं । संघंमि चेव पूया सामण्णेणं गुणणिहिम्मि ॥ ३८७ ॥ एसा उ महादाणं एस च्चिय होति भावजण्णोत्ति ।
एसा गिहत्थसारो एस च्चिय संपयामूलं ॥ ३८८ ॥ एतीए फलं णेयं परमं णेव्वाणमेव णियमेण । सुरणरसुहाइं अणुसंगियाइं इह
किसिपलालं व ॥ ३८९ ॥ कयमेत्थ पसंगेणं उत्तरकालोचियं इहण्णंपि । अणुरूवं कायव्वं तित्थुण्णतिकारणं णियमा ॥ ३९० ॥
उचिओ जणोवयारो विसेसओ णवरि सयणवग्गम्मि । साहम्मियवग्गम्मि य एयं खलु परमवच्छल्लं ॥ ३९१ ॥ अट्ठाहिया य महिमा
सम्मं अणुबंधसाहिगा केई । अण्णे उ तिण्णि दियहे णिओगओ चेव कायव्वो ॥ ३९२ ॥ तत्तो विसेसपूयापुव्वं विहिणा पडिस्सरो-
मुयणं । भूयबलिदीणदाणं एत्थंपि ससत्तिओ किंपि ॥ ३९३ ॥ तत्तो पडिदिणपूयाविहाणओ तह तहेह कायव्वं । विहिताणुट्ठाणं
खलु भवविरहफलं जहा होति ॥ ३९४ ॥ पइट्ठाविही सम्मत्तो ८ ॥

॥ अथ नवमपंचाशकम् ॥ ९ ॥

नमिऊण वद्धमाणं सम्मं संखेवओ पवक्खामि । जिणजत्ताए विहाणं सिद्धिफलं सुत्तणीईए ॥ ३९५ ॥ दंसणमिह मोक्खंगं परमं
एयस्स अट्ठाहायारो । णिस्संकादी भणितो पभावणंतो जिणिदेहिं ॥ ३९६ ॥ पवरा पभावणा इह असेसभावंमि तीए सव्भावा ।
जणजत्ताय तयंगं जं पवरं ता पयासोऽयं ॥ ३९७ ॥ जत्ता महुसवो खलु उद्दिस्स जिणे स कीरइजो उ । सो जिणजत्ता भण्णइ
तीए विहाणं तु दाणाइ ॥ ३९८ ॥ दाणं तवोवहाणं सरीरसकार मो जहासत्ति । उचितं च गीतवाइय थुतिथोत्ता पथणादी या
॥ ३९९ ॥ दाणं अणुकंपाए दीणाणाहाण सत्तिओ णेयं । तित्थंकरणातेणं साहूण य पत्तबुद्धीए ॥ ४०० ॥ एकासणाइ णियमा

अष्टमं
प्रतिष्ठा
पञ्चाशकम्

॥ २४ ॥

पञ्चाशक-
मूलम्.

॥ २५ ॥

तत्रोवहाणं पि एत्थ कायव्वं तत्तो भावविमुद्धी णियमा विहिसेवणा चेव ॥ ४०१ ॥ वत्थविलेवणमल्लादि एहिं विविहो सरीरसकारो ।
कायव्वो जहसत्तिं पवरो देविंदणाएण ॥ ४०२ ॥ उचियमिय (ह) गीयवाइयमुचियाण वयाइएहिं जं रम्मं । जिणगुणविसयं
सद्धम्मबुद्धिजणगं अणुवहासं ॥ ४०३ ॥ थुइथोत्ता पुण उचिया गंभीरपयत्यविरइया जे उ । संवेगवुद्धिजणगा समा य पाएण सव्वोसिं
॥ ४०४ ॥ पेच्छणगावि णडादी धम्मियणाडयजुआ इहं उचिया । पत्थावो पुण णेओ इमेसिमारंभमादीओ ॥ ४०५ ॥ आरंभे
च्चिय दाणं दीणादीण मणतुद्धिजणणत्थं । रण्णामाघायकारणमणहं गुरुणा समत्तीए ॥ ४०६ ॥ विसयपवेसे रण्णो उ दंसणं ओग-
हादिकहणा य । अणुजाणावण विहिणा तयणुण्णाए य संवासो ॥ ४०७ ॥ एसा पवयणणीती एव वसंताण णिज्जरा विउला । इह-
लोयम्मिवि दोसा ण होति णियमा गुणा होति ॥ ४०८ ॥ दिट्ठो पवयणगुरुणा राया अणुसासिओ य विहिणा उ । तं नत्थि
जण्ण वियरइ किच्चियमिह आमघाउत्ति ॥ ४०९ ॥ एत्थमणुसासणविही भणिओ सामण्णगुणपसंसाए । गंभीराहरणेहिं उत्तीहि य
भावसाराहिं ॥ ४१० ॥ सामण्णे मणुयत्ते धम्माओ णरीसरत्तणं णेयं । इय मुणिऊणं सुंदर ! जत्तो एयम्मि कायव्वो ॥ ४११ ॥
इड्ढीण मूलमेसो सव्वोसिं जणमणोहराणंति । एसो य जाणवत्तं णेओ संसारजलहिम्मि ॥ ४१२ ॥ जायइ य सुहो एसो उचिय-
त्थापायणेण सव्वस्स । जत्ताए वीयरगाण विसयसारत्तओ पवरो ॥ ४१३ ॥ एताए सव्वसत्ता सुहिया खु अहेसि तंमि कालंमि ।
एणिहपि आमघाएण कुणसु तं चेव एतेसिं ॥ ४१४ ॥ तम्मि असंते राया दट्ठव्वो सावगेहिवि कमेणं । कारेयव्वो य तहा दाणेण-
वि आमघाउत्ति ॥ ४१५ ॥ तेसिंपि घायमाणं दायव्वं सामणुव्वगं दाणं । तत्तियदिणाण उचियं कायव्वा देमणा य सुहा
॥ ४१६ ॥ तित्थस्स वण्णवाओ एवं लोगम्मि बोहिलाभो य । केसिंचि होइ परमो अण्णंसि वीयलाभोत्ति ॥ ४१७ ॥ जा चिय

नवमं
पञ्चाशकम्

॥ २५ ॥

पञ्चाशक-
मूलम्.

॥ २६ ॥

गुणपडिवत्ती सव्वण्णुमयाम्मि होइ पडिसुद्धा । स चिय जायति बीयं बोहीए तेणणाएणं ॥ ४१८ ॥ इय सामत्थाभावे दोहिवि
वग्गेहिं पुव्वपुरिसाणं । इय सामत्थजुयाणं बहुमाणो होति कायव्वो ॥ ४१९ ॥ ते धण्णा सण्णुरिसा जे एयं एवमेव णिस्सेसं । पुव्वं
करिंसु किच्चं जिणजत्ताए विहाणेणं ॥ ४२० ॥ अम्हे उ तह अधण्णा धण्णा उण एत्तिएण जं तेसिं । बहु मण्णामो चरियं सुहावहं
धम्मपुरिसाणं ॥ ४२१ ॥ इय बहुमाणा तेसिं गुणाणमणुमोयणा णिओगेणं । तत्तो तत्तुल्लं चिय होइ फलं आसयविसेसा ॥ ४२२ ॥
कयमेत्थ पसंगेणं तवोवहाणादियावि णियसमए । अणुरूवं कायव्वा जिणाण कल्लाणदियहेसु ॥ ४२३ ॥ पंच महाकल्लाणा सव्वेसिं
जिणाण हवंति णियमेण । भुवणच्छेरयभूया कल्लाणफला य जीवाणं ॥ ४२४ ॥ गब्भे जम्मे य तहा णिकखमणे चेव णाणणेव्वाणे ।
भुवणगुरूण जिणाणं कल्लाणा होंति णायव्वा ॥ ४२५ ॥ युग्मम् ॥ तेसु य दिणेषु धन्ना देविंदाई करिंति भत्तिणया । जिणजत्तादि-
विहाणा कल्लाणं अप्पणो चेव ॥ ४२६ ॥ इय ते दिणा पसत्था ता सेसेहिं पि तेसु कायव्वं । जिणजत्तादि सहरिसं ते य इमे वद्ध-
माणस्स ॥ ४२७ ॥ आसाढसुद्धलढ्दी चेत्ते तह सुद्धतेरमी चेव । मग्गसिरकिण्हदसमी वइसाहे सुद्धदसमी य ॥ ४२८ ॥ कत्तियकिण्हे
चरिमा गब्भाइदिणा जहकमं एते । हत्थुत्तरजोएणं चउरो तह सातिणा चरमो ॥ ४२९ ॥ अहिगयतित्थविहाया भगवंति णिदंसिया
इमे तस्स । सेसाणवि एवं चिय णियणियतित्थेसु विण्णेया ॥ ४३० ॥ तित्थगरे बहुमाणो अब्भासो तह य जीयकप्पस्स । देविंदादि-
अणुगिती गंभीरपरूवणा लोए ॥ ४३१ ॥ वण्णा य पवयणस्सा इय जत्ताए जिणाण णियमेणं । मग्गाणुसारिभावो जायइ एत्तो चिय
विसुद्धो ॥ ४३२ ॥ तत्तो सयलसमीहियसिद्धी णियमेण अविकलं जं सो । कारणमिमीए भणिओ जिणेहिं जियरागदोसेहिं ॥ ४३३ ॥
मग्गाणुसारिणो खलु तत्ताभिणिवेसओ सुभा चेव । होइ समत्ता चेद्धा असुभावि य णिरणुवंधत्ति ॥ ४३४ ॥ सो कम्मपारतंता

नवमं
पञ्चाशकम्

॥ २६ ॥

पञ्चाशक-
मूलम्.

॥ २७ ॥

वट्टइ तीए ण भावओ जम्हा । इय जत्ता इय बीयं एवंभूयस्स भावस्स ॥ ४३५ ॥ ता रहणिक्खमणादिवि एते उ दिणे पडुच्च
कायव्वं । जं एसो च्चिय विसओ पहाणमो तीएँ किरियाए ॥ ४३६ ॥ विसयप्पगरिसभावे किरियामेत्तंपि बहुफलं होइ । सकि-
रियावि हु ण तहा इयरम्मि अवीयरगिण्व ॥ ४३७ ॥ लद्धूण दुल्लहं ता मणुयत्तं तह य पवयणं जइणं । उत्तमाणिदंसणेसुं बहुमाणो
होइ कायव्वो ॥ ४३८ ॥ एसा उत्तमजत्ता उत्तमसुयवणिण्या सदि बुहेहिं । सेसा य उत्तमा खलु उत्तमरिद्धीएँ कायव्वा ॥ ४३९ ॥
इयराऽत्तव्वहुमाणोऽवण्णा य इमीएँ णिउणवुद्धीए । एयं विचित्तियव्वं गुणदोसविहावणं परमं ॥ ४४० ॥ जेढांमि विज्जमाणे उच्चिए
अणुजेढूपूयणमजुत्तं । लोगाहरणं च तहा पयडे भगवंतवयणम्मि ॥ ४४१ ॥ लोगो गुरुतरगो खलु एवं सति भगवतोवि इडोत्ति ।
मिच्छत्तमो य एयं एसा आसायणा परमा ॥ ४४२ ॥ इय अण्णत्थवि सम्मं णाउं गुरुलाघवं विसंसेण । इट्ठे पयडियव्वं एसा खलु
भगवतो आणा ॥ ४४३ ॥ जत्ताविहाणमेयं णाऊणं गुरुमुहाउ धीरेहिं । एवं चिय कायव्वं अविरहियं भत्तिमंतेहिं ॥ ४४४ ॥
जत्ताविही सम्मत्तो ॥ ९ ॥

॥ अथ दशमं पञ्चाशकम् ॥

नमिऊण महावीरं भव्वहियट्ठाएँ लेसओ किंपि । वोच्छं समणोवासगपडिमाणं सुत्तमग्गेणं ॥ ४४५ ॥ समणोवासगपडिमा
एकारस जिणवरेहिं पणत्ता । दंसणपडिमादीया सुयकेवालिणा जतो भणियं ॥ ४४६ ॥ दंसणवयसामाइयपोसहपडिमाअवंभसच्चित्ते ।
आरंभपेसउदिट्ठवज्जए समणभूए य ॥ ४४७ ॥ दंसणपडिमा णेया सम्मत्तजुयस्स जा इहं बोदी । कुग्गहकलंकरहिया मिच्छत्तखओ-

नवमं
पञ्चाशकम्

॥ २७ ॥

पञ्चाशक-
मूलम्.

॥ २८ ॥

वसमभावा ॥ ४४८ ॥ मिच्छत्तं कुग्गहकारणंति खओवसममुवगए तम्मि । ण तओ कारणविगलत्तणेण सदि विसविगारो व्वा ॥ ४४९ ॥
होइ अणाभोगजुओ ण विवज्जयवं तु एस धम्मम्मि । अत्थिक्कादिगुणजुतो सुहाणुबंधी णिरतियारो ॥ ४५० ॥ बोंदी य एत्थ
पडिमा विसिद्धगुणजीवलोयओ भणिया । ता एरिसगुणजोगा सुहो उ सो! खावणत्थत्ति ॥ ४५१ ॥ एवं वयमाईसुवि दट्ठव्वमिणं-
ति णवरमेत्थ वया । घेप्पंतणुव्वया खलु थूलगपाणवहविरयादी ॥ ४५२ ॥ सम्मत्तोवरि ते सेसकम्मणो अवगए पुहुत्तम्मि । पलि-
याण होंति णियमा सुहायपरिणामरूवा उ ॥ ४५३ ॥ बंधादि असक्किरिया संतेसु इमेसु पहवइ ण पायं । अणुकंपधम्मसवणादिया उ
पहवति विसेसेण ॥ ४५४ ॥ सावज्जजोगपरिवज्जणादिरूवं तु होइ विण्णेयं । सापाइयमित्तरियं गिहिणो परमं गुणट्ठाणं ॥ ४५५ ॥
सामाइयंमि उ कए समणो इव सावओ जतो भणितो । बहुसो विहाणमस्स य तम्हा एयं जहुत्तगुणं ॥ ४५६ ॥ मणदुप्पणिहाणादि
ण होंति एयम्मि भावओ संते । सतिभावावट्ठियकारिया य सामण्णवीयंति ॥ ४५७ ॥ पोसेइ कुसलधम्मं जं ताहारादिचागणुट्ठाणं ।
इह पोसहोत्ति भण्णति विहिणा जिणभासिएणेव ॥ ४५८ ॥ आहारपोसहो खलु सरीरसकारपोसहे चेव । बंभव्ववारेसु य एयगया
धम्मवुड्ढित्ति ॥ ४५९ ॥ अप्पडिदुप्पडिलेहियसेज्जासंथारयाइ वज्जेति । सम्मं च अणुपालणमाहारादोसु एयम्मि ॥ ४६० ॥
सम्ममणुव्वयगुणवयसिक्खावयवं थिरो य णाणी य । अट्ठमिचउदसीसुं पडिमं ठाएगराईयं ॥ ४६१ ॥ असिणाणवियडभोई मउलियडो
दिवसवंभयारी य । रत्तिं परिमाणकडो पडिमावज्जेसु दियहेसुं ॥ ४६२ ॥ ज्ञायइ पडिमाएँ ठिओ तिलोगपुज्जो जिणे जियकसाए ।
णियदोसपच्चणीयं अण्णं वा पंच जा मासा ॥ ४६३ ॥ पुव्वोइयगुणजुतो विसेसओ विजियपोहणिज्जो य । वज्जइ अबंभमेगंतओ
उ राइंपि थिरचित्तो ॥ ४६४ ॥ सिंगारकहाविरओ इत्थीएँ समं रहम्मि णो ठाइ । चयइ य अतिप्पसंगं तहा विहसं च उक्कोसं ॥ ४६५ ॥

दशमं
पञ्चाशकम्

॥ २८ ॥

पञ्चाशक-
मूलम्.

॥ २९ ॥

एवं जा छम्मासा एसोऽहिगतो इहरहा दिट्ठं । जावज्जीवंपि इमं वज्जइ एयम्मि लोगम्मि ॥ ४६६ ॥ सच्चित्तं आहारं वज्जइ असणादियं
निरवसेसं । असणे चाउलउंविगचणगादी सव्वहा सम्मं ॥ ४६७ ॥ पाणे आउकायं सच्चित्तरससंजुअं तहण्णं पि । पंचुवरिककडिगा-
इयं च तह खाइमे सव्वं ॥ ४६८ ॥ दंतवणं तंबोलं हरेडगादी य साइमे सेसं । सेसपयसमाउत्तो जा मासा सत्त विहिपुव्वं ॥ ४६९ ॥
वज्जइ सयमारंभं सावज्जं कारवेइ पेसेहिं । पुव्वप्पओगओ च्चिय वित्तिणिमित्तं सिट्ठिलभावो ॥ ४७० ॥ निग्घणतेगंतेणं एवंऽवि हु
होइ चेव परिचत्ता । एहहमेत्तोऽवि इमो वज्जिज्जंतो हियकरो उ ॥ ४७१ ॥ भव्वस्साणावीरियसंफासणभावतो णिओगेणं ।
पुव्वोइयगुणजुत्तो ता वज्जति अट्ठ जा मासा ॥ ४७२ ॥ पेसेहिऽवि आरंभं सावज्जं कारवेइ णो गुरुयं । अत्थी संतुट्ठो वा एसो पुण
होति विण्णेओ ॥ ४७३ ॥ निक्खित्तभरा पायं पुत्तादिसु अहव सेसपरिवारे । थेवममत्तो य तहा सव्वत्थवि परिणओ नवरं ॥ ४७४ ॥
लोगववहारविरओ बहुसो संवेगभावियमई य । पुव्वोदियगुणजुत्तो णव मासा जाव विहिणा उ ॥ ४७५ ॥ उट्ठिक्कडं भत्तंऽपि
वज्जती किमुय सेसमारंभं ? । सो होइ उ छुरमुंडो सिहलं वा धारती कोई ॥ ४७६ ॥ जं णिहियमत्थजायं पुट्ठो णियएहिं णवर सो
तत्थ । जइ जाणइ तो साहे अह णवि तो वेइ ण वि जाणे ॥ ४७७ ॥ जतिपज्जुवासणपरां सुहुमपयत्थेसु णिच्चतल्लिच्छो । पुव्वोदिय-
गुणजुत्तो दस मासा कालमासे (णे) णं ॥ ४७८ ॥ खुरमुंडो लोएण व रयहरणं उग्गहं व घेत्तूण । समणवभूओ विहरइ धम्मं
काएण फासंतो ॥ ४७९ ॥ ममकारे वोच्छिण्णे वच्चति सण्णायपल्लि दट्ठं जे । तत्थ वि जहेव साहू गेण्हति फासुं तु आहारं ॥ ४८० ॥
पुव्वाउत्तं कप्पति पच्छाउत्तं तु ण खलु एयस्स । ओदणभिलिंसूवादि सव्वमाहारजायं तु ॥ ४८१ ॥ एवं उक्कोसेणं एक्कारस मास
जाव विहरेइ । एगाहादियरेणं एयं सव्वत्थ पाएणं ॥ ४८२ ॥ भावेऊणऽत्ताणं उवेइ पव्वज्जपेव सो पच्छा । अहवा गिहत्थभावं

१०
उवासग
पडिमा पं०

॥ २९ ॥

पञ्चाशक-
मूलम्.

॥ ३० ॥

उचियत्तं अप्पणो णाउं ॥ ४८३ ॥ गहणं पवज्जाए जओ अजोगाण णियमतोऽणत्थो । तो तुलिऊणऽप्पाणं धीरा एयं पवज्जंति ॥ ४८४ ॥ तुलणा इमेण विहिणा एतीए हंदि नियमतो णे (मविण्णे) या । णो देसविरइकंडयपत्तीए विणा जमेस त्ति ॥ ४८५ ॥ तीए य अविगलाए बज्झा चेढ्ढा जहोदिया पायं । होति णवरं विसेसा कज्जति लक्खिज्जए ण तहा ॥ ४८६ ॥ भवणिच्चेयाउ जतो मोक्खे रागाउ णाणपुच्चाओ । सुद्धासयस्स एसा ओहेणऽवि वणिण्या समए ॥ ४८७ ॥ तो समणो जइ सुमणो भावेण य जइ ण होइ पावमणो । सयणे य जणे य समो समो य माणावमाणेसु ॥ ४८८ ॥ ता कम्मखओवसमा जा एयगारमंतरेणावि । जायति जहोइयगुणो तस्सऽवि एसा तहा णेया ॥ ४८९ ॥ एत्तो च्चिय पुच्छादिसु हंदि विसुद्धस्स सति पयत्तेणं । दायव्वा गीतेणं भणियमिणं सव्वदंसीहिं ॥ ४९० ॥ तह तम्मि तम्मि जोए सुत्तुवओगपरिसुद्धभावेण । दरदिण्णाएऽवि जओ पडिसेहो वणिणो एत्थ ॥ ४९१ ॥ पव्वाविओसिच्चादि मुंडावेउमिय (पव्वाविओ सियत्ति य मुंडावेउमाइ) जं भणियं । सव्वं च इमं सम्मं तप्परिणामे हवति पायं ॥ ४९२ ॥ जुत्तो पुण एस कमो ओहेणं संपयं विसेसेणं । जम्हा असुहो कालो दुरणुचरो संजमो एत्थ ॥ ४९३ ॥ तंतंतरेसुवि इमो आसमभेओ पसिद्धओ चेव । ता इय इह जइयव्वं भवविरहं इच्छमाणेहिं ॥ ४९४ ॥ उवासगपडिमाविही १० ॥

अथैकादशं पञ्चाशकम् ॥ ११ ॥

नमिऊण वद्धमाणं मोक्खफलं परममंगलं सम्मं । वोच्छामि साहुधम्मं समासओ भावसारं तु ॥ ४९५ ॥ चारित्तजुओ साहू तं दुविहं देससव्वभेएण । देसचरित्ते ण तओ इयरम्मि उ पंचहा तं च ॥ ४९६ ॥ सामाइयत्थ पढमो छेओवठाणं भवे वीयं । परिहार-

१०

उवासग
पडिमा पं०

॥ ३० ॥

पञ्चाशक-
मूलम्.

॥ ३१ ॥

विमुद्धीयं सुहुमं तह संपरायं च ॥ ४९७ ॥ ततो य अहक्खायं खायं सव्वम्मि जीवलोगम्मि । जं चरिऊण सुविहिया वच्चंति अणु-
त्तरं मोक्खं ॥ ४९८ ॥ युग्मम् । समभावो सामइयं तणकंचणसत्तुमित्तविसओत्ति । णिरभिस्संगं चित्तं उचियपवित्तिप्पहाणं च
॥ ४९९ ॥ सति एयम्मि उ णियमा णाणं तह दंसणं च विण्णेयं । एएहिं विणा एयं ण जातु केसिंचि सदेयं ॥ ५०० ॥ गुरुपारत-
तणाणं सदहणं एयसंगयं चेव । एत्तो उ चरित्तीणं मासतुसादीणम् (णि) दिट्ठं ॥ ५०१ ॥ धम्मो पुण एयस्सिह संमाणुट्ठाणपालणारूवो ।
विहिपडिसेहजुयं त आणासारं मुणेयव्वं ॥ ५०२ ॥ अग्गीयस्स इमं कहं? गुरुकुलवासाओ, कहं तओ गीओ? । गीयाणाकरणाओ, कहमेयं,
णाणतो चेव ॥ ५०३ ॥ चारित्तओ च्चिय दढं मग्गणुसारी इमो हवइ पायं । एत्तो हिते पवत्तति तह णाणातो सदंधो व्व ॥ ५०४ ॥
अंधोऽणंधो व्व सदा तस्साणाए तहेव लंधेइ । भीमं पि हु कंतारं भवकंतारं इय अगीतो ॥ ५०५ ॥ आणारुइणो चरणं आणाए
च्चिय इमं ति वयणाओ । एत्तो णाभोगम्मि पि पण्णवाणिज्जो इमो होइ ॥ ५०६ ॥ एसा य परा आणा पयडा जं गुरुकुलं ण
मोत्तव्वं । आचारपढमसुत्ते एत्तो च्चिय दंसियं एयं ॥ ५०७ ॥ एयम्मि परिच्चत्ते आणा खलु भगवतो परिच्चत्ता । तीए य परि-
च्चागे दोण्ह वि लोमाण चाउ त्ति ॥ ५०८ ॥ ता न चरणपरिणामे एयं असमंजसं इहं होति । आसण्णसिद्धियाणं जीवाण तहा य
भणियमिणं ॥ ५०९ ॥ णाणस्स होइ भागी थिरयरओ दंसणे चरित्ते य । धण्णा आवकहाए गुरुकुलवासं न मुंचंति ॥ ५१० ॥
तत्थ पुण संठिताणं आणाआराहणा ससत्तीए । अविगलमेयं जायति बज्झाभावेऽवि भावेणं ॥ ५११ ॥ कुलवहुणायादीया एत्तो च्चिय
एत्थ दंसिया बहुगा । एत्थेव संठियाणं खंतादीणांपि सिद्धि त्ति ॥ ५१२ ॥ खंती य महवज्जव मुत्ति तव संजमे य बोधव्वे । सच्चं
सोयं आकिंचणं च बंभं च जतिधम्मो ॥ ५१३ ॥ गुरुकुलवासच्चाए णेयाणं हंदि सुपरिसुद्धि त्ति । सम्मं णिरूवियव्वं एयं सति

११

पञ्चाशकम्.

॥ ३१ ॥

पञ्चाशक-
मूलम्-

॥ ३२ ॥

णिउणबुद्धीए ॥५१४॥ खंतादभावउ च्चिय णियमेणं तस्स होति चाउत्ति । बंभं ण गुत्तिविगमा सेसाणि वि एव जोइज्जा ॥५१५॥
गुरुवेयावच्चेणं सदणुद्वाणसहकारिभावाओ । विउलं फलमिब्भस्स व विसोवगेणावि ववहारे ॥ ५१६ ॥ इहरा सदंतराया दोसोऽवि-
हिणा य विविहजोगेसु । हंदि पयट्ठंतस्सा तदण्णदिक्खावसाणेसु ॥ ५१७ ॥ गुरुगुणरहिओ उ गुरु न गुरु विहिच्चायमो
उ तस्सिट्ठो । अण्णत्थ संकमेणं ण उ एगागित्तणेणं ति ॥ ५१८ ॥ जंपि य ण वा लभेज्जा एक्कोविच्चादि भासियं
सुत्ते । एयं विसेसविसयं णायव्वं बुद्धिमंतंहेहि ॥ ५१९ ॥ पावं अणायरंतो तत्थुत्तं ण य इमं अगीयस्स । अण्णाणी किं काही च्चादि-
सुत्ताओ सिद्धमिणं ॥ ५२० ॥ जाओ थ अजाओ य दुविहो कप्पो उ होइ णायव्वो । एक्केकोऽविय दुविहो समत्तकप्पो य असमत्तो
॥ ५२१ ॥ गीयत्थो जायकप्पो अग्गीओ खलु भवे अजाओ उ । पणगं समत्तकप्पो तदूणगो होइ असमत्तो ॥ ५२२ ॥ उउअद्वे
वासासु उ सत्त समत्तो तदूणगो इयरो । असमत्ताजायाणं ओहेण ण किंचि आहव्वं ॥ ५२३ ॥ एत्तो पडिसेहाओ सामण्णणिसहमो-
ऽवगंतव्वो । एएसि अतोऽवि इमं विसेसविसयं मुण्येव्वं ॥ ५२४ ॥ एगागियस्स दोसा इत्थी साणे तहेव पडिणीए । भिक्खविसो-
हिमहव्वय तम्हा सवित्तिज्जाए गमणं ॥ ५२५ ॥ गीयत्थो य विहारो बीओ गीयत्थमीसओ भणिओ । एत्तो तइय विहारो णाणु-
ण्णाओ जिणवरेहिं ॥ ५२६ ॥ ता गीयम्मि इमं खलु तदण्णलाभंतरायविसयं तु (ति) । सुत्तं अवगंतव्वं णिउणेहिं तंतजुत्तीए
॥ ५२७ ॥ जं जह सुत्ते भणियं तहेव जइ तं वियालणा णत्थि । किं कालियाणुओगो दिट्ठो दिट्ठिप्पहाणेहिं ॥ ५२८ ॥ गुरुगुणर-
हिओऽवि इहं दट्ठव्वो मूलगुणविउत्तो जो । ण उ गुणमेत्तविहीणोत्ति चंडरुद्धो उदाहरणं ॥ ५२९ ॥ जे इह होंति सुपुरेसा कयण्णुया
ण खलु तेऽवमन्नंति । कल्लाणभायणत्तेण गुरुजणं उभयलागाहियं ॥ ५३० ॥ जे उ तह विवज्जत्था सम्मं गुरुलाघवं अयाणंता ।

११

पञ्चाशकम्-

॥ ३२ ॥

पञ्चाशक-
मूलम्.

॥ ३३ ॥

सग्गाहा किरियरया पवयणखिसावहा खुदा ॥ ५३१ ॥ पायं अहिण्णगंठीतमा उ तह दुकरापि कुव्वंता । बज्झा व ण ते साहू धंखा-
हरणेण विण्णेया ॥ ५३२ ॥ तेसिं बहुमाणेणं उम्मग्गणुमोयणा अणिट्ठफला । तम्हा तित्थगराणाट्ठिएसु जुत्तोऽत्थ बहुमाणो ॥ ५३३ ॥
ते पुण समिया गुत्ता पियदढधम्मा जिइंदियकसाया । गंभीरा धीमंता पण्णवणिज्जा महासत्ता ॥ ५३४ ॥ उस्सग्गववायाणं विया-
णगा सेवगा जहासत्ति । भावविसुद्धिसमेता आणारुतिणो य सम्मंति ॥ ५३५ ॥ सव्वत्थ अपडिबद्धा मेत्तादिगुणणिण्या य णियमेण ।
सत्ताइसु होति दढं इय आगयमत्त (आययमग्ग) तल्लिच्छा ॥ ५३६ ॥ एवंविहा उ णेया सव्वणयमतेण समयणीतीए । भावेण
भाविएहिं सइ चरणगुणट्ठिया साहू ॥ ५३७ ॥ णाणम्मि दंसणम्मि य सति णियमा चरणमेत्थ समयम्मि । परिसुद्धं विण्णेयं णयमय-
भेया जओ भणियं ॥ ५३८ ॥ णिच्छयणयस्स चरणायविधाए णाणदंसणवहो वि । ववहारस्स उ चरणे हयम्मि भयणा उ सेसाणं
॥ ५३९ ॥ जो जहवायं ण कुणति मिच्छदिट्ठी तओ हु को अण्णो ? । वड्डेइ य मिच्छत्तं परस्स संकं जणेमाणो ॥ ५४० ॥ एवं च
अहिनिवेसा चरणविधाए ण णाणमादीया । तप्पडिसिद्धासेवणमोहासदहणभावेहिं ॥ ५४१ ॥ अणभिनिवेसाओ पुण विवज्जया होति
तव्विघाओऽवि । तक्कज्जुवलंभाओ पच्छातावाइभावेण ॥ ५४२ ॥ तम्हा जहोइयगुणो आलयसुद्धाइलिंगपरिसुद्धो । पंकयणातादिजुओ
विण्णेओ भावसाहुत्ति ॥ ५४३ ॥ एसो पुण संविग्गो संवेगं सेसयाण जणयंतो । कुग्गहविरहेण लहुं पावइ मोक्खं सयासोक्खं
॥ ५४४ ॥ साहुधम्मविही संमत्तो ॥ ११ ॥

अथ द्वादशपञ्चाशकम् ॥ १२ ॥

नमिऊण महावीरं सामायारीं जतीण वोच्छामि । संखेवओ महत्थं दसविहमिच्छादिभेदेण ॥ ५४५ ॥ इच्छामिच्छातहकारो

११

पञ्चाशकम्.

॥ ३३ ॥

पञ्चाशक-
मूलम्.

॥ ३४ ॥

आवस्सिया य णिसीहिया । आपुच्छणा य पडिपुच्छा छंदणा य णिमंतणा ॥ ५४६ ॥ उपसंपया य काले सामायारी भवे दसविहा
उ । एएसिं तु पयाणं पत्तेयपरूवणा एसा ॥ ५४७ ॥ अब्भत्थणाइ करणे कारवणेणं तु दोण्हज्जी उचिए । इच्छकारो कत्थइ गुरुआणा
चेव य ठिति ति ॥ ५४८ ॥ सइ सामत्थे एसो णो कायव्वो विणाऽहियं कज्जं । अब्भत्थिएणऽवि विहा एवं खु जइत्तणं सुद्धं ॥ ५४९ ॥
कारणदीवणयाएऽवि पडिवत्तीइऽवि य एस कायव्वो । राइणियं वज्जेत्ता तगो (गउ) चिए तम्मिवि तहेव ॥ ५५० ॥ एवं
आणाराहणजोगाओ आभिओगियखओत्ति । उच्चागोयणिवंधो सासणवण्णो य लोगम्मि ॥ ५५१ ॥ आणाबलाभिओगो णिग्गं-
थाणं ण कप्पती काउं । इच्छा पउंजियव्वा सेहे तह चेव राइणिए ॥ ५५२ ॥ जोगेऽवि अणाभोगा खलियम्मि खरंटणावि उचिय-
त्ति । ईसिं पणवणिज्जे गाढाजोगे उ पडिसेहो ॥ ५५३ ॥ संजमजोगे अब्भुट्टियस्स जं किंचि वितहमायरियं । मिच्छा एतंति
त्रियाणिऊण तं दुक्कडं देयं ॥ ५५४ ॥ सुद्धेणं भावेणं अपुणकरणसंगतेण तिव्वेणं । एवं तक्कम्मखओ एसो से अत्थणाणांमि ॥ ५५५ ॥
मिच्छि मिउमहवत्ते छत्ति उ दोसाण छादणे होसि । मेत्ति य मेराए ठिओ दुत्ति दुगुंछामि अप्पाणं ॥ ५५६ ॥ कत्ति कडं मे
पावं डत्ति य डेवेमि तं उवसमेणं । एसो मिच्छादुक्कडपयक्खरत्थो समासेणं ॥ ५५७ ॥ कप्पाकप्पे परिणिट्टियस्स ठाणेषु पंचसु
ठियस्स । संयमतवड्ढुगस्स उ अविगप्पेणं तहकारो ॥ ५५८ ॥ वायणपडिसुणणाए उवएसे सुत्तअट्ठकहणाए । अवितहमेयंति तहा
अविगप्पेणं तहकारो ॥ ५५९ ॥ इयरम्मि विगप्पेणं जं जुत्तिखमं तहिं ण सेसम्मि । संविग्गपक्खिए वा गीए सव्वत्थ इयरेणं ॥ ५६० ॥
संविग्गोऽणुवएसं ण देइ दुब्भासियं कडुविवागं । जाणंतो तम्मि तहा अतहकारो उ मिच्छत्तं ॥ ५६१ ॥ कज्जेणं गच्छतस्स गुरुणिओ-
एण सुत्तणीईए । आवस्सियत्ति णेया सुद्धा अण्णत्थजोगाओ ॥ ५६२ ॥ कज्जंपि णाणदंसणचरित्तजोगाण साहगं जं तु । जइणो

द्वादशम्
पञ्चाशकम्.

॥ ३४ ॥

पञ्चाशक-
मूलम्.

॥ ३५ ॥

सेसमकज्जं ण तत्थ आवासिया सुद्धा ॥ ५६३ ॥ वइमेत्तं णिव्विसयं दोसाय मुस त्ति एव विण्णयं । कुसलेहिं वयणाओ वइरेगेणं
जओ भणियं ॥ ५६४ ॥ आवासिया उ आवासिएहिं सव्वेहिं जुत्तजोगस्स । एयस्सेसो उचिओ इयरस्स ण चेव णत्थित्ति ॥ ५६५ ॥
एवोग्गहप्पवेसे णिसीहिया तह णिसिद्धजोगस्स । एयस्सेसो उचिओ इयरस्स ण चेव नत्थित्ति ॥ ५६६ ॥ गुरुदेवोग्गहभूमिं
जत्तओ चेव होंति परिभोगो । इट्ठफलसाहगो सइ अणिट्ठफलसाहगो इहरा ॥ ५६७ ॥ एत्तो ओसरणादिसु दंसणमेत्ते गयादिओसरणं ।
सुच्चइ चेइयसिहराइएसु सुस्सावगाणंपि ॥ ५६८ ॥ जो होइ निसिद्धप्पा णिसीहिया तस्स भावतो होइ । अणिसिद्धस्स उ एसा
वइमेत्तं चेव दट्ठवा ॥ ५६९ ॥ आउच्छणा उ कज्जे गुरुणो गुरुमम्मयस्स वा णियमा । एवं खु तयं सेयं जायति सति णिज्जराहेउ
॥ ५७० ॥ सो विहिनाया तस्साहणंमि तज्जाणणा सुणायंति । सन्नाणा पडिवत्ती सुहभावो मंगलो तत्थ ॥ ५७१ ॥ इट्ठपसिद्धणुवंधो धण्णो
पावक्खयपुण्णवंधाओ । सुहगइगुरुलाभाओ एवं चिय सव्वसिद्धित्ति ॥ ५७२ ॥ इहरा विवज्जतो खलु इमस्स सव्वस्स होइ जं तेणं ।
बहुवेलाइकमेणं सव्वत्थापुच्छणा भणिया ॥ ५७३ ॥ पडिपुच्छणा उ कज्जे पुव्वणिउत्तस्स करणकालम्मि । कज्जंतरादिहेउं णिहिट्ठा
समयकेउहिं ॥ ५७४ ॥ कज्जंतरे ण कज्जं तेणं कालंतरे व कज्जंति । अण्णो वा तं काहिति कयं व एमाइया हेउ ॥ ५७५ ॥
अहवा वि पवित्तस्सा तिवारखलणाए विहिपओगे वि । पडिपुच्छणत्ति नेया तहिं गमणं सउणवुद्धीए ॥ ५७६ ॥ पुव्वणिसिद्धे अण्णे
पडिपुच्छा किल उवट्ठिए कज्जे । एवंपि नत्थि दोसो उस्सग्गाईहिं धम्मठिई ॥ ५७७ ॥ पुव्वगहिणं छंदणं गुरुआणाए जहारिहं
होति । असणादिणा उ एसा णेयेह विसेसविसउत्ति ॥ ५७८ ॥ जो अत्तलद्धिओ खलु विसिद्धखमगो व पारणाइत्तो । इहरा मंडालि-

द्वादशम्
पञ्चाशकम्.

॥ ३५ ॥

पञ्चाशक-
मूलम्.

॥ ३६ ॥

भंगो जतीण तह एगभत्तं च ॥ ५७९ ॥ नाणादुवग्गहे सति अहिगे गहणं इमस्स णुण्णायं । दोण्हवि इट्ठफलं तं अतिगंभीराण
धीराण ॥ ५८० ॥ गहणेवि णिज्जरा खलु अग्गहणेवि य दुहावि बंधो य । भावो एत्थ णिमित्तं आणासुद्धो असुद्धो य ॥ ५८१ ॥
सज्झायादुव्वाओ गुरुकिच्चे सेसगे असंतम्मि । तं पुच्छिऊण कज्जे सेसाण णिमन्तणं कुज्जा ॥ ५८२ ॥ दुलहं खलु मणुयत्तं
जिणवयणं वीरियं च धम्मम्मि । एयं लद्धूण सया अपमाओ होइ कायव्वो ॥ ५८३ ॥ दुग्गतरयणायररयणगहणतुल्लं जईण किच्चं
ति । आयतिफलमध्वुवसाहणं च णिउणं मुणेयव्वं ॥ ५८४ ॥ इयरसिं परिक्षि [अक्खि] ते गुरुपुच्छाए णिओगकरणंति ।
एवमिणं परिसुद्धं वेयावच्चे तु अकएवि ॥ ५८५ ॥ उवसंपया य तिविहा णाणे तह दंसणे चरित्ते य । दंसणणाणे तिविहा दुविहा
य चरित्तमट्ठाए ॥ ५८६ ॥ वत्तणसंधणगहणे सुत्तथोभयगया उ एसत्ति । वेयावच्चे खमणे काले पुण आवकहियादी ॥ ५८७ ॥
संदिट्ठो संदिट्ठस्स चेव [संपज्जइ उ एमाई] संपत्तीओ एमादि । चउमंगो एत्थं पुण पढमो भंगो इवइ सुद्धो ॥ ५८८ ॥
अथिरस्स पुव्वगहियस्स वत्तणा जं इहं थिरीकरणं । तस्सेव पएसंतरणट्ठस्सणुबंधणा घडणा ॥ ५८९ ॥ गहणं तप्पढमतया सुत्ता-
दिसु णाणदंसणे चरणे । वेयावच्चे खमणे सीदणदोसादिणा णत्थ ॥ ५९० ॥ इत्तरियादिविभासा वेयावच्चग्मि तह य खवगेवि ।
अविगिट्ठविगिट्ठंमि य गणिणा गच्छस्स पुच्छाए ॥ ५९१ ॥ एवं समायारी कहिया दसहा समासओ एसा । संयमतवड्ढगाणं णिगं-
थाणं महारिणीं ॥ ५९२ ॥ एयं सामायारीं जुंजंता चरणकरणमाउत्ता । साहू खव्वेति कम्मं अणेगभवसंचियमणंतं ॥ ५९३ ॥
जे पुण एयविउत्ता सग्गहजुत्ता जणंमि विहरंति । तेसिं तमणुट्ठाणं णो भवविरहं पसाहेई ॥ ५९४ ॥ सामायारी समत्ता १२ ॥

द्वादशम्
पञ्चाशकम्.

॥ ३६ ॥

पञ्चाशक
मूलम्.

॥ ३७ ॥

॥ अथ त्रयोदशं पिण्डविशुद्धिपञ्चाशकम् ॥ १३ ॥

नमिऊण महावीरं पिण्डविहाणं समासओ वोच्छं । समणाणं पाउग्गं गुरुवएसाणुसारेणं ॥ ५९५ ॥ सुद्धो पिण्डो विहिओ
समणाणं संजमायहेउत्ति । सो पुण इह विण्णेओ उग्गमदोसादिरहितो जो ॥ ५९६ ॥ सोलस उग्गमदोसा सोलस उप्पायणाएँ दोसा
उ । दस एसणाइ दोसा बायालीसं इय हवंति ॥ ५९७ ॥ तत्थुग्गमो पसूई पभवो एमादि होंति एगट्ठा । सो पिण्डस्साहिगओ इह दोसा
तस्सिमे होंति ॥ ५९८ ॥ आहाकम्मुद्देसिय पूतीकम्मे य मीसजाए य । ठवणा पाहुडियाए(या) पाओयर-कीअ-पामिच्चे ॥ ५९९ ॥
परियट्ठिए अभिहडे उब्भिण्णे मालोहडे इह य । अच्छेज्जे अणिसट्ठे अज्झोयरए य सोलसमे ॥ ६०० ॥ सच्चित्तं जमचित्तं साहूणट्ठाएँ
कीरणं जं च । अच्चित्तमेव पच्चति आहाकम्मं तयं भणियं ॥ ६०१ ॥ उद्देसिय साहुमाई ओमच्चए भिक्खवियरणं जं च । उव्वरीयं मीसेउं
तविउं उद्देसियं तं तु ॥ ६०२ ॥ कम्मावयवसमेयं संभाविज्जति जयं तु तं पूयं । पढमं चिय गिहिसंजयमीसोवक्खडाइ मीसं तु ॥ ६०३ ॥
साहोहासियखीराइठावणं ठवण साहुणट्ठाए । सुहुमेयरमुस्सकणमवसकणमो य पाहुडिया ॥ ६०४ ॥ णीयदुवारत्ताए (रन्धयारे)
मवक्खकरणाइ पाउकरणं तु । दब्बाइएहिं किणणं साहूणट्ठाएँ कीयं तु ॥ ६०५ ॥ पामिच्चं जं साहूणट्ठा उच्छिदिउं दियावेइ । पल्ल-
ट्ठिउं च गोरवमाई परियट्ठियं भणियं ॥ ६०६ ॥ सग्गामपरग्गामा जमाणिउं आहडं तु तं होइ । छगणाइणोवलित्तं उब्भिदिय जं
तमुब्भिण्णं ॥ ६०७ ॥ मालोहडं तु भणियं जं मालादीहि देति घेत्तूणं । अच्छेज्जं चालिंदिय जं सामी भिच्चमादीणं ॥ ६०८ ॥
अणिसिट्ठं सामण्णं गोट्ठिगभत्तादि ददउ एगस्स । सट्ठा मूलदहणे अज्झोयर होइ पक्खेवो ॥ ६०९ ॥ कम्मुद्देसियचरमतिय पूयं

पिण्ड
विशुद्धि
पञ्चाशकं.

॥ ३७ ॥

पञ्चाशक
मूलम्

॥ ३८ ॥

मीस चरमपाहुडिया । अज्झोयर अविसोही निसोहिकाडी भवे सेसा ॥ ६१० ॥ उप्पायण संपायण णिव्वत्तणमो य होंति एगट्ठा ।
आहारस्सिह पगया तीए दोसा इमे होंति ॥ ६११ ॥ धाती दूति णिमित्ते आजीव वणीमगे तिगिच्छा य । कोहे माणे माया लोभे
य हवन्ति दस एते ॥ ६१२ ॥ पुविं पच्छा संथव विज्जा मंते य चुण्ण जोगे य । उप्पायणयाए दोसा सोलसमे मूलकम्मे य ॥ ६१३ ॥
धाइत्तणं करेति पिंडट्ठाए तहेव दूतित्तं । तीयादिणिमित्तं वा कहेइ जच्चाइ वाजीवे ॥ ६१४ ॥ जो जस्स होइ भत्तो वणेइ तं तप्पसं-
सणेणेव । आहारट्ठा कुणति व मूढो सुहुमेयरतिगिच्छं ॥ ६१५ ॥ कोहफलसंभावणपडुपण्णो होइ कोहपिंडो उ । गिहिणो कुणदहिमाणं
मायाए दवावए तह य ॥ ६१६ ॥ अतिलोभा परियडती आहारट्ठाए संथवं दुविहं । कुणइ पउंजइ विज्जं मंते चुण्णं च जोगं च
॥ ६१७ ॥ अन्नमिह कोउगाइ व पिंडत्थं कुणइ मूलकम्मं तु । साहुसमुत्था एते भणिया उप्पायणादोसा ॥ ६१८ ॥ एसण गवेस-
ण्णेसणा य गहणं च होंति एगट्ठा । आहारस्सिह पगया तीइ य दोसा इमे होंति ॥ ६१९ ॥ संकिय मक्खिय णिक्खित्त पिहिय
साहरिय दायगुम्मीसे । अपरिणय लिच्च छड्डिय एसणदोसा दस हवन्ति ॥ ६२० ॥ कम्मादि संकति तयं मक्खियमुदगादिणा उ जं
जुत्तं । णिक्खित्तं सजियादो (दिइ) पिहियं तु फलादिणा ठइयं ॥ ६२१ ॥ मत्तगगयं अजोग्गं पुढवादिषु छोढु देइ साहरियं ।
दायग बालादीया अजोग्ग वीयादिउम्मीसं ॥ ६२२ ॥ अपरिणयं दव्वं चिय भावो वा दोहदाण एगस्स । लिच्च वसादिणा छड्डियं
तु परिसाडणावंतं ॥ ६२३ ॥ एयदोसविमुद्धो जतीण पिंडो जिणेहिऽणुण्णाओ । सेसाकिरियाठियाणं एसो पुण तत्तओ णेओ ॥ ६२४ ॥
संपत्ते इच्चाइसु सुत्तेसु णिदंसियं इमं पायं । जतिणो य एस पिंडो ण य अन्नह हंदि एयं तु ॥ ६२५ ॥ दोसपरिण्णाणं पि हु एत्थं

पिण्ड
विशुद्धि
पञ्चाशकं.

॥ ३८ ॥

पञ्चाशक
मूलम्.

॥ ३९ ॥

उवओगसुद्धिमाईहिं । जायति तिविहणिमित्तं तत्थ तिहा वणिणयं जेण ॥ ६२६ ॥ भिक्खासदो चेवं अणियतलाभविसउत्ति एमादी । सव्वं चिय उववन्नं किरियावंतंमि उ जतिम्मि ॥ ६२७ ॥ अण्णे भणंति समणादत्थं उदेसियादिसंचाए । भिक्खाए अणडणं चिय विसेसओ सिट्ठगेहेसु ॥ ६२८ ॥ धम्मट्ठो आरंभो सिट्ठगिहत्थाण जमिह सव्वोवि । सिट्ठोत्ति सेसभोयणवयणाओ तंतणीतीए ॥ ६२९ ॥ तम्हा विसेसओ चिय अकयातिगुणा जतीण भिक्खत्ति । एयमिह जुत्तजुत्तं संभवभावेण ण तु अन्नं ॥ ६३० ॥ भण्णति विभिण्ण- विसयं देयं अहिगिच्च एत्थ विण्णेओ । उदेसिगादिचाओ ण सोवि आरंभविसओ उ ॥ ६३१ ॥ संभवइ य एसोऽवि ढु केसिंची सयगादिभावेवि । अविसेसुवलंभाओ तत्थवि तह लाभसिद्धीओ ॥ ६३२ ॥ एवंविहेसु पायं धम्मट्ठा णेव होइ आरंभो । गिहिसु परिणाममेत्तं संतंपि य णेव दुट्ठंति ॥ ६३३ ॥ तहकिरियाभावाओ सद्धामेत्ताओ कुसलजोगाओ । असुहकिरियादिरहियं तं हंदुचितं तदण्णं वा ॥ ६३४ ॥ न खलु परिणाममेत्तं पदाणकाले असकियारहियं । गिहिणो तणयं तु जइं दूसइ आणाए पडिबद्धं ॥ ६३५ ॥ सिट्ठावि य केइ इहं विसेसओ धम्मसत्थकुसलमती । इय न कुणंतिवि अणडणमेवं भिक्खाए वतिमेत्तं ॥ ६३६ ॥ दुक्करयं अह एयं जइ- धम्मो दुक्करां चिय पसिद्धं । किं पुण एस पयत्तो मोक्खफलत्तेण एयस्स ॥ ६३७ ॥ भोगंमि कम्मवावारदारतोवित्थ दोसपडिसेहो । णेओ आणाजोएण कम्मणो चित्तयाए य ॥ ६३८ ॥ इहरा ण हिंसगस्सवि दोसो पिसियादिभोत्तुकम्माओ । जं तस्सिद्धिपसंगो एयं लोगागमविरुद्धं ॥ ६३९ ॥ ता तहसंकप्पो च्चिय एत्थं दुट्ठोत्ति इच्छियव्वमिणं । तदभावपरिण्णणं उवओगादीहिं उ जतीण ॥ ६४० ॥ गिहिसाहूभयपहवा उग्गमउप्पायणेसणा दोसा । एए तु मंडलीए णेया संजोयणाईया ॥ ६४१ ॥ संयोजणा पमाणे इंगाले धूम कारणे चेव । उवगरण भत्तपाणे सवाहिरब्भंतरा पढमा ॥ ६४२ ॥ बत्तीस कवल माणं रागदोसेहिं धूमइंगालं । वेयावच्चादीया

पिण्ड
विशुद्धि
पञ्चाशकं.

॥ ३९ ॥

पञ्चाशक
मूलम्

॥ ४० ॥

कारणमविहिंमि अइयारो ॥ ६४३ ॥ एयं णाऊणं जो सव्वं चिय सुत्तमाणतो कुणति । काउं संजमकायं सो भवविरहं लहुं लहति ॥ ६४४ ॥ पिंडविधी समत्ता ॥

॥ अथ चतुर्दशं शीलंग पञ्चाशकं ॥ १४ ॥

नमिऊण वद्धमाणं सीलंगइं समासओ वोच्छं । समणाण सुविहियाणं गुरूवएसाणुसारेणं ॥ ६४५ ॥ सीलंगाण सहस्सा अट्टारस एत्थ होंति णियमेणं । भावेणं समणाणं अखंडचारित्तजुत्ताणं ॥ ६४६ ॥ जोए करणे सण्णा इंदियभूमादिसमणधम्मो य । सीलंगसहस्साणं अट्टारसगस्स णिप्फत्ती ॥ ६४७ ॥ करणादि तिण्णि जोगा मणमादीणि उ हवंति करणाइं । आहारादी सण्णा चउ सण्णा इंदिया पंच ॥ ६४८ ॥ भोमादी णव जीवा अजीवकाओ य समणधम्मो उ । खंतादि दसपगारो एव ठिए भावणा एसा ॥ ६४९ ॥ ण करेति मणेणाहारसण्णा विप्पजढगो उ णियमेण । सोइंदियसंवुडो पुढविकायआरंभ खंतिजुओ ॥ ६५० ॥ इय मद्वादिजोगा पुढविकाए भवंति दस भेया । आउकायादिसुवि इय एते पिंडियं तु सयं ॥ ६५१ ॥ सोइंदिएण एयं सेसेहिवि जे इमं तओ पंच । आहारसण्णजोगा एत्थ इय सेसाहिं सहस्सदुगं ॥ ६५२ ॥ एयं मणेण वइमादिएसु एयं ति छस्सहस्साइं । ण करइ सेसेहिंपि य एए सव्वेवि अट्टारा ॥ ६५३ ॥ इमं विण्णेयं अइदंपज्जं तु बुद्धिमंतेहिं । एकंपि सुपरिसुद्धं सीलंगं सेससव्वभावे ॥ ६५४ ॥ एक्को वायपएसोऽसंखेयपएससंगओजह तु । एतंपि तहा णेयं सतत्तचाओ इहरहा उ ॥ ६५५ ॥ जम्हा समग्गमेयंपि सव्वसावज्जाजोगविरई उ । तच्चेणेगसरूवं ण खंडरूवत्तणमुवेई ॥ ६५६ ॥ एयं च एत्थ एव विरतीभावं पडुच्च दट्ठव्वं । न उ बज्झंपि पवित्तिं जं सा भावं विणावि भवे ॥ ६५७ ॥ जह

शीलंग
पंचाशकं.

॥ ४० ॥

पञ्चाशक
मूलम्.

॥ ४१ ॥

उस्सग्गंमि ठिओ खित्तो उदयंमि केणति तवस्सी । तव्वहपवत्तकायो अचलियभावोऽपवत्तो तु ॥ ६५८ ॥ एवं चिय मज्झत्थो
आणाओ कत्थई पयट्ठंतो । सेहगिलाणादट्ठा अपवत्तो चेव णायव्वो ॥ ६५९ ॥ आणापरतंतो सो सा पुण सव्वण्णुवयणओ चेव ।
एगंतहिया वेज्जगणातेणं सव्वजीवाणं ॥ ६६० ॥ भावं विणावि एवं होति पवत्ती ण वाहते एसा । सव्वत्थ अणभिसंगा विरती-
भावं सुसाहुस्स ॥ ६६१ ॥ उस्सुत्ता पुण वाहति समतिवियप्पसुद्धावि णियमेणं । गीतणिसिद्धपवज्जणरूवा णवरं णिरणुबंधा ॥ ६६२ ॥
इयरा उ अभिणिवेसा इयरा ण य मूलल्लिज्जद्विरहेण । होएसा एत्तो चिय पुव्वायरिया इमं चाह ॥ ६६३ ॥ गीयत्थो य विहारो बीओ
गीयत्थमीसओ भणितो । एत्तो तइयविहारो णाणुण्णाओ जिणवरेहिं ॥ ६६४ ॥ गीयस्स ण उस्सुत्ता तज्जुत्तस्सेयरस्सवि तहेव ।
णियमेण चरणवं जं ण जाउ आणं विलंघेइ ॥ ६६५ ॥ ण य तज्जुत्तो अण्णं ण णिवारइ जोग्गयं मुणेऊणं । एवं दोण्हवि चरणं
परिसुद्धं अण्णहा णेव ॥ ६६६ ॥ ता एव विरतिभावो संपुण्णो एत्थ होइ णायव्वो । णियमेणं अट्ठारससीलंगसहस्सरूवो उ ॥ ६६७ ॥
ऊणत्तं ण कयाइवि इमाण संखं इमं तु अहिक्किच्च । जं एयधरा सुत्ते णिदिट्ठा वंदणिज्जा उ ॥ ६६८ ॥ ता संसारविरत्तो अणंतम-
रणादिरूवमेयं तु । णाउं एयविउत्तं मोक्खं च गुरूवएसेणं ॥ ६६९ ॥ परस्मगुरूणो य अणहे आणाएँ गुणे तहेव दोसे य । मोक्खत्थी
पडिवज्जिय भावेण इमं विसुद्धेणं ॥ ६७० ॥ विहिताणुट्ठाणपरो सत्तणुरूवमियरं पि संघेतो । अण्णत्थ अणुवओगा खवयंतो कम्म-
दोसेवि ॥ ६७१ ॥ सव्वत्थ णिरभिसंगो आणामेत्तंमि सव्वहा जुत्तो । एगग्गमणो धणियं तम्मि तहाऽमूढलक्खो य ॥ ६७२ ॥
तह तइलपत्तिधारगणायगओ सहवेहगगओ वा । एयं चएइ काउं ण उ अण्णो खुदसत्तोत्ति ॥ ६७३ ॥ एत्तो चिय णिदिट्ठो पुव्वाय-
रिण्हिं भावसाहुत्ति । हंदि पमाणठियत्थो तं च पमाणं इमं होइ ॥ ६७४ ॥ सत्थुत्तगुणो साहू ण सेस इह णे पइण्ण इह हेऊ ।

१४
शीलाङ्ग

॥ ४१ ॥

पञ्चाशक
मूलम्
॥ ४२ ॥

अगुणत्ता इह णेओ दिट्ठंतो पुण सुवण्णं व ॥ ६७५ ॥ विसघाइरसायणमंगलत्थविणए पयाहिणावत्ते । गरुए अडज्झऽकुत्थे अट्ठ सुवण्णे गुणा होंति ॥ ६७६ ॥ इय मोहविसं घायइ सिवोवएत्ता रसायणं होति । गुणओ य मंगलत्थं कुणति विणीओ य जोग्गो-
त्ति ॥ ६७७ ॥ मग्गणुसारिपयाहिण गंभीरो गुरुयओ तहा होइ । कोहग्गिणा अडज्झो ऽकुच्छो सइ सीलभावेणं ॥ ६७८ ॥ एवं दिट्ठंतगुणा सज्झंमिवि एत्थ होंति णायव्वा । ण हि साहम्माभावे पायं जं होइ दिट्ठंतो ॥ ६७९ ॥ चउकारणपरिसुद्धं कसच्छेयताव-
तालणाए य । जं तं विसघातिरसायणादिगुणसंजुयं होइ ॥ ६८० ॥ इयरम्मि कसाईया विसिट्ठलेसा तहेगसारत्तं । अवगारिणि अणु-
कंपा वसणे अइणिच्चलं चित्तं ॥ ६८१ ॥ तं कसिणगुणोवेयं होइ सुवण्णं ण सेसयं जुत्ती । णवि णाम रूवमेत्तेण एवमगुणो भवति
साहू ॥ ६८२ ॥ जुत्तीसुवण्णगं पुण सुवण्णवण्णं तु जदिवि कीरेज्जा । ण हु होति तं सुवण्णं सेसेहिं गुणेहऽसंतेहिं ॥ ६८३ ॥ जे इह
सुत्ते भणिया साहुगुणा तेहिं होइ सो साहू । वण्णेणं जच्चसुवण्णग व्व संते गुणणिहिम्मि ॥ ६८४ ॥ जो साहू गुणरहिओ भिक्खं हिं-
डेति ण होति सो साहू । वण्णेणं जुत्तिसुवण्णगव्वऽसंते गुणणिहिम्मि ॥ ६८५ ॥ उट्ठिक्कडं भुंजति छक्कायपमदणो घरं कुणति ।
पच्चक्खं च जलगते जो पियइ कह णु सो साहू? ॥ ६८६ ॥ अन्ने उ कसादीया किल एते एत्थ होंति णायव्वा । एताहिं परिक्खा-
हिं साहुपरिक्खेह कायव्वा ॥ ६८७ ॥ तम्हा जे इह सुत्ते साहुगुणा तेहिं होइ सो साहू । अच्चंतसुपरिसुद्धेहिं मोक्ख-
सिद्धिंति काउणं ॥ ६८८ ॥ अलमेत्थ पसंगेणं सीलंगाइ हवंति एमेव । भावसमणाण सम्मं अखंडचारित्तजुत्ताणं ॥ ६८९ ॥ इय
सीलंगजुया खलु दुक्खंतकरा जिणेहिं पण्णत्ता । भावपहाणा साहू ण तु अण्णे दव्वलिंघरा ॥ ६९० ॥ संपुण्णावि हि किरिया
भावेण विणा ण होति किरियत्ति । णियफलविगलत्तणओ गेविज्जुववायणाएणं ॥ ६९१ ॥ आणेहेणाणंता मुक्का गेवेज्जगेसु उ

१४
शीलाङ्ग

॥ ४२ ॥

पञ्चाशक
मूलम्.

॥ ४३ ॥

सरीरा । ण य तत्थासंपुण्णाएँ साहुकिरियाएँ उववाओ ॥ ६९२ ॥ ता णंतसोवि पत्ता एसा ण य (उ) दंसणंपि सिद्धंति ।
एवमसग्गहजुत्ता एसा ण बुहाण इट्ठत्ति ॥ ६९३ ॥ इय णियबुद्धिँ एमं आलोएऊण एत्थ जइयव्वं । अच्चंतभावसारं भवविरहत्थं
महज्जेणं ॥ ६९४ ॥ इइ सीलंगपंचासयं १४ ॥

॥ अथ पञ्चदशमालोचनापञ्चाशकम् ॥ १५ ॥

नमिऊण तिलोगगुरुं वीरं सम्मं समासओ वोच्छं । आलोयणाविहाणं जतीण सुत्ताणुसारेणं ॥ ६९५ ॥ आलोयणं अकिच्चे
अभिविहिणा दंसणंति लिंहेहिं । वइमादिएहिं सम्मं गुरुणो आलोयणा णेया ॥ ६९६ ॥ आसेविते वऽकिच्चे णाभोगादीहिं होति
संवेगा । अणुतावो ततो खलु एसा सफला मुणेयव्वा ॥ ६९७ ॥ जह संकिलेसओ इह बंधो वोदाणओ तहा विगमो । तं पुण इमीएँ
णियमा विहिणा सइ सुप्पउत्ताए ॥ ६९८ ॥ इहरा विवज्जओवि हु कुवेज्जकिरियादिणायतो णेओ । अवि होज्ज तत्थ सिद्धी
आणाभंगा न उन एत्थ ॥ ६९९ ॥ तित्थगराणं आणा सम्मं विहिणा उ होइ कायव्वा । तस्सण्णहा उ करणे मोहादतिसंकिलेसो-
त्ति ॥ ७०० ॥ बंधो य संकिलेसा ततो ण सोऽवेति तिब्बतरगाओ । ईसि मलिणं ण वत्थं मुज्झइ नीलीरसादीहिं ॥ ७०१ ॥
एत्थं पुण एस विही अरिहो अरिहंमि दलयति कमेणं । आसेवणादिणा खलु सम्मं दव्वादिमुद्धीए ॥ ७०२ ॥ कालो पुण एतीए
पक्खादी वण्णितो जिणिंदेहिं । पायं विसिद्धगाए पुव्वायरिया तथा चाहु ॥ ७०३ ॥ पक्खियचाउम्मासे आलोयण णियमसा उ
दायव्वा । गहणं अभिग्गहाण य पुव्वग्गहिए णिवेएउं ॥ ७०४ ॥ जीयमिणं आणाओ जयमाणस्सवि य दोमसव्भावा । पम्हुसण

१५
आलोचना

॥ ४३ ॥

पञ्चाशक
मूलम्

॥ ४४ ॥

पमायाओ जलकुंभमलादिणाएणं ॥ ७०५ ॥ संविग्गो उ अमाई मइमं कप्पट्टिओ अणसंसी । पणवणिज्जो सद्धो आणाइत्तो दुक्कड-
तावी ॥ ७०६ ॥ तव्विहिसमुस्सुग्गो खलु अभिग्गहासेवणादिलिं गजुत्तो । आलोयणापयाणे जोग्गो भणितो जिणिंदेहिं ॥ ७०७ ॥
आयारवमा (मो) हारव ववहारोवीलए पकुव्वी य । णिज्जव अवायदंसी अपरिस्सावी य बोद्धव्वो ॥ ७०८ ॥ तह परहियम्मि जुत्तो
विसेसओ सुहुमभावकुसलमती । भावाणुमाणवं तह जोग्गो आलोयणायरिओ ॥ ७०९ ॥ दुविहेण णुलोमेणं आसेवणवियडणाभिहा-
णेणं । आसेवणाणुलोमं जं जह आसेवियं वियडे ॥ ७१० ॥ आलोयणाणुलोमं गुरुगवराहे उ पच्छओ वियडे । पणगादिणा कमेणं
जह जह पच्छित्तवुद्धी उ ॥ ७११ ॥ तह आउट्टियदप्पओ कप्पपमायप्पओ (पमायओ कप्पओ) व जयणाए । कज्जे वाज्जयणाए
जहाट्टियं सव्वमालोए ॥ ७१२ ॥ दव्वादीसु सुहेसुं देया आलोयणा जतो तेसुं । होति सुहभाववुद्धी पाएण सुहा उ सुहहेउ ॥ ७१३ ॥
दव्वे खीरदुमादी जिणभवणादी य होइ खेत्तम्मि । पुण्णतिहिषभिति काले सुहोवओयादि भावे उ ॥ ७१४ ॥ सुहदव्वादिसमुदए
पायं जं होइ भावसुद्धित्ति । ता एयम्मि जएज्जा एसा आणा जिणवरणं ॥ ७१५ ॥ आलोएयव्वा पुण अइयारा सुहुमवायरा
सम्मं । णाणायारादिगया पंचविहो सो य विण्णेओ ॥ ७१६ ॥ काले विणए बहुमाण उवहाणे तहा अणिण्हवणे । वंजणअत्थतदु-
भए अट्टविहो णाणमायारो ॥ ७१७ ॥ णिस्संक्रियणिकंखियणिच्चित्तिगिच्छा अमूढदिट्ठी य । उववूहथिरीकरणे वच्छल्लपभावणे अट्ट
॥ ७१८ ॥ पणिहाणजोगजुत्तो पंचहिं समितिहिं तीहिं गुत्तीहिं । एस चरित्तायारो अट्टविहो होइ णायव्वो ॥ ७१८ ॥ बारसविहम्मि-
वि तवे सव्विभतरवाहिरे कुसलदिट्ठे । अगिलाए अणाजीवी णायव्वो सो तवायारो ॥ ७२० ॥ अणिगूहियवलविरिओ परकमइ जो
जहुत्तमाउत्तो । जुंजइ य जहत्थामं णायव्वो वीरियायारो ॥ ७२१ ॥ एयम्मि उ अइयारा अकालपढणाइया णिरवसेसा । अपुणकर-

१५
आलोचना

॥ ४४ ॥

पञ्चाशक
मूलम्.

॥ ४५ ॥

शुज्जएणं संवेगा लुत्ति (लोइ) यव्वत्ति ॥ ७२२ ॥ अहवा मूलगुणाणं एते एव तह उत्तरगुणाणं । एएसिमह सरूवं पत्तेयं संप-
वक्खामि ॥ ७२३ ॥ पाणातिपातविरमणमादी णिसिभत्तविरइपज्जंता । समणाणं मूलगुणा तिविहं तिविहेण णायव्वा ॥ ७२४ ॥
पिंडविसुद्धादीया अभिग्गहंता य उत्तरगुणत्ति । एतेसिं अइयारा एगिंदियघट्टणादीया ॥ ७२५ ॥ पुढवादिघट्टणादी पयलादी
तुच्छदत्तगहणादी । गुत्तिविहारणकप्पट्टमत्तदियगहियभुत्तादी ॥ ७२६ ॥ भोगो अणेसणाणीए समियत्तं भावणाणभावणया । जहसत्ति
चाकरणं पडिमाणं पडि (अभि) ग्गहाणं च ॥ ७२७ ॥ एते इत्थइयारा असद्वहणादी य गरुयभावणं । आभोगाणाभोगादिसेविया
तहय ओहेणं ॥ ७२८ ॥ संवेगपरं चित्तं काऊणं तेहिं तेहिं सुत्तेहिं । सल्लणुद्धरणविवागदंसगादीहिं आलोए ॥ ७२९ ॥ सम्मं दुच्चरितस्सा
परसक्खिगमप्पगासणं जं तु । एयमिह भावसल्लं पणत्तं वीयरगेहिं ॥ ७३० ॥ णवि तं सत्थं व विसं दुप्पउत्तो व कुणत्ति वेत्तालो ।
जंतं व दुप्पउत्तं सप्पो व पमादिओ कुट्ठो ॥ ७३१ ॥ जं कुणइ भावसल्लं अणुद्धियं उत्तिमट्टकालम्मि । दुल्लहबोहीयत्तं अणंतसंसारि-
यत्तं च ॥ ७३२ ॥ आलोयणं अदाउं सत्ति अण्णम्मिवि तहप्पणो दाउं । जेऽवि हु करेति सोहिं तेवि ससल्ला विणिदिट्ठा ॥ ७३३ ॥
किरियण्णुणावि सम्मंपि रोहिओ जह वणो ससल्लो उ । होइ अपत्थो एवं अवराहवणोवि विण्णेओ ॥ ७३४ ॥ सल्लुद्धरणनिमित्तं
गीयस्सन्नेसणा उ उक्कोसा । जोयणसयाइं सत्त उ बारस वरिसाइं कायव्वा ॥ ७३५ ॥ मरिउं ससल्लमरणं संसाराडविमहाकवि (डि)-
ल्लम्मि । सुच्चिरं भमंति जीवा अणोरपारंमि ओइण्णा ॥ ७३६ ॥ उद्धरियसव्वसल्ला तित्थगराणाए सुत्थिया जीवा । भवसयकयाइं
खविउं पावाइं गया सिवं थामं ॥ ७३७ ॥ सल्लुद्धरणं च इमं तिलोगबंधूहिं दंसियं सम्मं । अवितहमारोग्गफलं धण्णोऽहं जेणिमं
णायं ॥ ७३८ ॥ ता उद्धरेमि सम्मं एयं एयस्स णाणरासिस्स । आवेदियं (उं) असेसं अणियाणो दारुणविवागं ॥ ७३९ ॥ इय

१५

आलोचना

॥ ४५ ॥

पञ्चाशक
मूलम्

॥ ४६ ॥

संवेगं काउं मरुगाहरगादि एहिं चिंधेहिं । दढमपुणकरणजुत्तो सामायारिं पउंजेज्जा ॥ ७४० ॥ जह बालो जंपंतो कज्जमकज्जं व
उज्जुयं भणति । तं तह आलोइज्जा मायामयविप्पमुक्को उ ॥ ७४१ ॥ आलोयणासुदाने लिंगमिणं बिंति मुणियसमयत्था । पच्छित्तक-
रणमुचियं अकरणयं चेव दोसाणं ॥ ७४२ ॥ इय भावपहाणाणं आणाए सुद्धियाण होति इमं । गुणठाणसुद्धिजणं सेसं तु विवज्ज-
यफलंति ॥ ७४३ ॥ लध्धूण माणुसत्तं दुलहं चइऊण लोगसण्णाओ । लोगुत्तमसण्णाए अविरहियं होति जातितव्वं ॥ ७४४ ॥
॥ आलोयणाविधी सम्मत्ता ॥ १५ ॥

॥ अथ षोडशं प्रायश्चित्तपञ्चाशकम् ॥ १६ ॥

नमिऊण वद्धमाणं पायच्छित्तं समासतो वोच्छं । आलोयणादि दसहा गुरुवएसाणुसारेणं ॥ ७४५ ॥ आलोयण पडिकमणे
मीस विवेगे तहा विउस्सग्गे । तव छेय मूल अणवट्ठया य पारंचिए चेव ॥ ७४६ ॥ पावं छिंदति जम्हा पायच्छित्तंति भण्णई
तेण । पाएण वावि चित्तं सोहयती तेण पच्छित्तं ॥ ७४७ ॥ भव्वस्साणारुइणो संवेगपरस्स वणिणयं एयं । उवउत्तस्स जहत्यं सेसस्स
उ दव्वतो णवरं ॥ ७४८ ॥ सत्थत्थवाहणाओ पायमिणं तेण चेव कीरंतं । एयं चिय संजायति वियाणियव्वं बुहजणेणं ॥ ७४९ ॥
दोसस्स जं णिमित्तं होति तगो तस्स सेवणाए उ । ण उ तक्खउत्ति पयडं लोगंमिवि हंदि एयंति ॥ ७५० ॥ दव्ववणाहरणेणं
जोजितमेतं विदूहिं समयंमि । भाववणतिगिच्छाए सम्मंति जतो इमं भणितं ॥ ७५१ ॥ दुविहो कायंमि वणो तदुब्भा (व्भवा)-
गंतुगो य णायव्वो । आगंतुगस्स कीरति सल्लुद्धरणं ण इयरस्स ॥ ७५२ ॥ तणुओ अतिक्खतुंडो असोणितो केवलं तयालग्गो ।

प्रायश्चित्त
पं० १६

॥ ४६ ॥

पञ्चाशक
मूलम्.

॥ ४७ ॥

उद्धरितं अवउज्झइ सल्लो ण मलिज्जइ वणो उ ॥ ७५३ ॥ लग्गुद्धियम्मि बीए मलिज्जइ परं अ (रम) दूरगे सल्ले । उद्धरणमल-
णपूरण दूरयरगए तईयंमि ॥ ७५४ ॥ मा वेअणा उ तो उद्धरित्तु गालंति सोणिय चउत्थे । रुज्झइ लहुंति चेट्ठा वारिज्जइ पंचमे
वणिणो ॥ ७५५ ॥ रोहेइ वणं छट्ठे हितमितभोजी अभुंजमाणो वा । तत्तियमेत्तं छिज्जति सत्तमए पूइमंसादी ॥ ७५६ ॥ तह विय
अठायमाणे गोणसखइयादि रप्पुए वावि । कीरति तदंगल्लेदो सअट्ठितो सेसरक्खाओ (कखट्ठा) ॥ ७५७ ॥ मूलुत्तरगुणरूवस्स
ताइणो परमचरणपुरिसस्स । अवराहसल्लपभवो भाववणो होइ णायव्वो ॥ ७५८ ॥ एसो एवरूवो सविगिच्छो एत्थ होइ विण्णेओ ।
सम्मं भावाणुगतो णिउणाए जोगिबुद्धीए ॥ ७५९ ॥ भिक्खायरियादि सुज्झति अइयारो कोइ वियडणाए उ । वित्तिओ उ असमितो-
मिति कीस सहसा अगुत्तो वा ? ॥ ७६० ॥ सदादिएसु रागं दोसं व मणे गओ तइयगम्मि । णाउं अणेसणिज्जं भत्तादि विगिंचण
चउत्थे ॥ ७६१ ॥ उस्सग्गेणवि सुज्झति अइयारो कोइ कोइ उ तवेणं । तह विय असुज्झमाणे छेयविसेसा विसोहंति ॥ ७६२ ॥
छिज्जति दूसियभावो तहोमरायणियभावकिरियाए । संवेगादिपभावा सुज्झइ णाता तहाणाओ ॥ ७६३ ॥ मूलादिसु पुण अहिगत-
पुरिसाभावेण नत्थि वणचिन्ता । एतेसिंपि सरूवं वोच्छामि अहाणुपुच्चीए ॥ ७६४ ॥ पाणातिवातपभितिसु संकप्पकएसु चरणवि-
गमम्मि । आउट्टे परिहारा पुणवयठवणं तु मूलंति ॥ ७६५ ॥ साहम्मिगादितेयादितो तहा चरणविगमसंकेसे । णो (णउ) चिय-
तवेऽकयम्मी ठविज्जति वएसु अणवट्ठो ॥ ७६६ ॥ अण्णोण्णमूढदुट्ठातिकरणतो तिक्खसंकिंलेसंमि । तवसातियारपारं अंचति दिक्खि-
ज्जइ ततो य ॥ ७६७ ॥ अण्णेसिं पुणतब्भवतदण्णवेक्खाए जे अजोगत्ति । चरणस्स ते इमे खलु सलिंगचित्तिभेदमादीहिं ॥ ७६८ ॥
आसयविचित्तयाए किलिट्ठयाए तहेव कम्माणं । अत्थस्स संभवातो णेयंपि असंगयं चैव ॥ ७६९ ॥ आगममाई य जतो ववहारो

प्रायश्चित्त
पं० १६

॥ ४७ ॥

पञ्चाशक
मूलम्

॥ ४८ ॥

पंचहा विणिहिट्ठो । आगम सुय आणा धारणा य जीए य पंचमए ॥ ७७० ॥ एयाणुसारतो खलु विचित्तमेयमिह वणिण्यं समए ।
आसेवणादिभेदा तं पुण सुत्ताओ णायव्वं ॥ ७७१ ॥ एयं च एत्थ तत्तं असुहज्झवसाणओ हवति बंधो । आणाविराहणाणुगमेयंपि
य होति दट्ठव्वं ॥ ७७२ ॥ सुहभावा तव्विगमो सोवि य आणाणुगो णिओगेण । पच्छित्तमेस सम्मं [विसिद्धओ चेव विण्णेओ
॥ ७७३ ॥ असुहज्झवसाणाओ जो सुहभावो विसेसओ अहिगो । सो इह होति विसिद्धो ण ओहतो समयणीतीए ॥ ७७४ ॥ इहरा
बंभादीणं आवस्सयकरणतो उ ओहेणं । पच्छित्तंति विसुद्धी ततो ण दोसो समयसिद्धो ॥ ७७५ ॥ ता एयंमि पयत्तो कायव्वो
अप्पमत्तयाए उ । सतिबलजोगेण तहा संवेगाविसेसजोगेण ॥ ७७६ ॥ एतेण पगारेणं संवेगाइसयजोगतो चेव । अहिगयविसिद्धभावो
तहा तहा होति णियमेणं ॥ ७७७ ॥ तत्तो तव्विगमो खलु अणुबंधावणयणं व होज्जाहि । जं इय अपुव्वकरणं जायति सेढी य वि-
हियफला ॥ ७७८ ॥ एवं निकाइयाणवि कम्माणं भणियमेत्थ खवणंति । तं पिय जुज्जइ एवं तु भावियव्वं अओ एयं ॥ ७७९ ॥
विहियाणुट्ठाणंमी एत्थं आलोयणादि जं भणियं । तं कह पायच्छित्तं दोसाभावेण तस्सत्ति? ॥ ७८० ॥ अह तंपि सदोसं चिय तस्स
विहाणं तु कह णु समयम्मि? । न य णो पायच्छित्तं इमंपि तह कित्तणाओ उ ॥ ७८१ ॥ भण्णइ पायच्छित्तं विहियाणुट्ठाणगोयरं
चेयं । तत्थीव य किंतु सुहुमा विराहणा अत्थि तीए इमं ॥ ७८२ ॥ सव्वावत्थासु जओ पायं बंधो भवत्थजीवाणं । भणितो विचि-
त्तभेदो पुव्वायरिया तहा चाहु ॥ ७८३ ॥ सत्तविहबंधगा होंति पाणिणो आउवज्जियाणं तु । तह सुहुमसंपराया छव्विहबंधा विणि-
हिट्ठा ॥ ७८४ ॥ मोहाउयवज्जाणं पगडीणं ते उ बंधगा भणिता । उवसंतस्त्रीणमोहा केवलिणो एगविहबंधा ॥ ७८५ ॥ ते पुण
दुसमयट्ठितियस्स बंधगा ण पुण संपरायस्स । सेलेसीपडिवण्णा अबंधया होंति विण्णेया ॥ ७८६ ॥ अपमत्तसंजयाणं बंधठिती होति

प्रायश्चित्त
पं० १६

॥ ४८ ॥

पञ्चाशक
मूलम्.

॥ ४९ ॥

अट्ट उ मुहुत्ता । उक्कोसेण जहण्णा भिण्णमुहुत्तं तु विण्णेया ॥ ७८७ ॥ जे उ पमत्ताणाउट्टियाएँ बंधंति तेसि बंधठिती । संवच्छराणि
अट्ट उ उक्कोसियरा मुहुत्तंतो ॥ ७८८ ॥ ता एवं चिय एयं विहिणाणुट्टाणमेत्थ हवइत्ति । कम्माणुबंधछेयणमणहं आलोयणादिजुयं
॥ ७८९ ॥ विहिताणुट्टाणत्तं तस्सवि एवंति ता कहं एयं । पच्छित्तं ? णणु भण्णति समयंमि तहा विहाणाओ ॥ ७९० ॥ विहिया-
णुट्टाणं चिय पायच्छित्तं तदण्णहा ण भवे । समए अभिहाणाओ इट्ठत्थपसाहगं णियमा ॥ ७९१ ॥ सव्वावि य पव्वज्जा पायच्छित्तं
भवंतरकडाणं । पावाणं कम्माणं ता एत्थं णत्थि दोसोत्ति ॥ ७९२ ॥ चिण्णस्स णवरि लिगं इमस्स पाएणमकरणया तस्स ।
दोसस्स तहा अण्णे णियमं परिसुद्धए विति ॥ ७९३ ॥ णिच्छयणएण संजमठाणापातंमि जुज्जति इमंमि । तह चेव पयट्टाणं भववि-
रहपराण साहूणं ॥ ७९४ ॥ पायच्छित्तविधी सम्मत्ता ॥ १६ ॥

॥ अथ सप्तदशं कल्पपञ्चाशकं ॥ १७ ॥

णमिउण महावीरं ठियादिकप्पं समासओ वोच्छं । पुरिमेयरमज्झिमजिणविभागतो वयणनीतीए ॥ ७९५ ॥ दसहोहओ उ कप्पो एसो
(स उ) पुरिमेयरण ठियकप्पो । सययासेवणभावा ठियकप्पे । णिच्चमज्जाया ॥ ७९६ ॥ ततिओसहकप्पोऽयं जम्हा एगंततो उ अविउद्धो ।
सययंपि कज्जमाणो आणाओ चेव एतेसिं ॥ ७९७ ॥ वाहिमवणेइ भावे कुणइ अभावे तयं तु पढमंति । वितियमवणेति न कुणति तइयं
तु रसायणं होति ॥ ७९८ ॥ एवं एसो कप्पो दोसाभावेवि कज्जमाणो उ । सुंदरभावाओ खलु चरित्तरसायणं णेओ ॥ ७९९ ॥ अचे-
लक्कुदेसियसिज्जायररायपिंडकिड्कम्मे । वयजेट्ठपडिक्कमणे मासंपज्जोसवणकप्पो ॥ ८०० ॥ छसु अट्ठिओ उ कप्पो एत्तो मज्झिमजि-

१७ कल्प
पञ्चाशकं

॥ ४९ ॥

पञ्चाशक
मूलम्

॥ ५० ॥

णाण विण्णेओ । णो सययसेवणिज्जो अणिच्चमेरासरूवोत्ति ॥ ८०१ ॥ आचेलक्कुहेसियपाडिकमणरायपिंडमासेसु । पज्जुसणाकप्पंमि
य अट्ठियकप्पो मुणेयव्वो ॥ ८०२ ॥ सेसेसु ट्ठियकप्पो मज्झिमगाणंपि होइ विण्णेओ । चउसु ठिता छसु अठिता एत्तो च्चिय भणि-
यमेयं तु ॥ ८०३ ॥ सिज्जायरपिंडंमि य चाउज्जामे य पुरिसजेट्ठे य । कितिकम्मस्स य करणे ठियकप्पो मज्झिमाणंपि ॥ ८०४ ॥
दुविहा एत्थ अचेला संतासंतेसु होइ विण्णेया । तित्थगरस्संतच्चेला संता सेसा भवेच्चेला (च्चेला भवे सेसा) ॥ ८०५ ॥ आचेलको
धम्मो पुरिमस्स य पच्छिमस्स य जिणस्स । मज्झिमगाण जिणाणं होइ सचेलो अचेलो य ॥ ८०६ ॥ अमहद्वण भिन्नेहि य आचेलकमिह
होइ वत्थेहिं । लोगागमणीतीए अचेलगतं तु पच्चयतो ॥ ८०७ ॥ उहेसियं तु कम्मं एत्थं उद्दिस्स कीरतेयं (तं) ति । एत्थवि इमो
विभागो णेओ संघादवेक्खाए ॥ ८०८ ॥ संघादुहेसेणं ओघाइहिं समणमाइ अहिकिच्च । कडमिह सव्वेसिं चिय ण कप्पए पुरिमच-
रिमाणं ॥ ८०९ ॥ मज्झिमगाणं तु इदं कडं जमुद्दिस्स तस्स चेवत्ति । नो कप्पइ सेसाण उ कप्पइ तं एस्स मेरत्ति ॥ ८१० ॥ सेज्ज.यरो-
त्ति भण्णाति आलयसामी उ तस्स जो पिंडो । सो सव्वेसि ण कप्पति पसंगगुरुदोसभावेण ॥ ८११ ॥ तित्थंकरपडिकुट्ठो
अण्णायं उग्गमोवि य ण सुज्जे । अविमुत्ति यऽलाघवया दुल्लहसेज्जा विउच्छेओ ॥ ८१२ ॥ पडिवंधनिरागरणं केई अण्णे अगहि-
यगहणस्स । तस्साउंटणमाणं एत्थवरे वेत्ति भावत्थं ॥ ८१३ ॥ मुदितादिगुणो राया अट्ठविहो तस्स होति पिंडोत्ति । पुरिमेयराण-
मेसो वाघायादीहिं पडिकुट्ठो ॥ ८१४ ॥ ईसरपभितीहिं तहिं वाघातो खद्वलोहुदाराणं । दंसणसंगो गरहा इयरेसि ण अप्पमादाओ
॥ ८१५ ॥ असगादीया चउरो वत्थं पायं च कंबलं चेव । पाउंछगं च तहा अट्ठविहो रायपिंडो उ ॥ ८१६ ॥ कितिकम्मंति य
दुविहं अब्भुट्ठाणं तहेव वंदणगं । समणेहि य समणीहि य जहारिहं होति कायव्वं ॥ ८१७ ॥ सव्वाहिं संजईहिं कितिकम्मं संजयाण

१७ कल्प
पञ्चाशकं

॥ ५० ॥

पञ्चाशक
मूलम्.

॥ ५१ ॥

कायव्वं । पुरिसोत्तमोत्ति धम्मो सव्वजिणाणंपि तित्थेसु ॥ ८१८ ॥ एयस्स अकरणंमी माणो तह णयिकम्मबन्धोत्ति । पव्वयण-
खिसाऽयाणग अबोहि भववुद्धि अरिहंमि ॥ ८१९ ॥ पंचवतो खलु धम्मो पुरिमस्स य पच्छिमस्स य जिणस्स । मज्झिमगाण जिणाणं
चउव्वतो होति विण्णेओ ॥ ८२० ॥ णो अपरिग्गहियाए इत्थीए जेण होइ परिभोगो । ता तच्चिरइए चिय अबंभविरइत्ति पण्णागे
॥ ८२१ ॥ दूण्हवि दुविहोवि ठिओ एसो आजम्ममेव विण्णेओ । इय वयभेया दुविहो एगविहो चेव तत्तेणं ॥ ८२२ ॥ अवठाव-
णाए जेट्ठो विण्णेओ पुरिमपच्छिमजिणाणं । पवज्जाए उ तहा मज्झिमगाणं णिरतियारो ॥ ८२३ ॥ पढिए य कहिए अहिगए परिहर
उवठावणाए कप्पोत्ति । छकं तीहि विसुद्धं सम्मं णवएण भेएण ॥ ८२४ ॥ पित्तिपुत्तमाइयाणं समगं पत्ताण जेट्ठ पित्तिपभिइ ।
थेवंतरे विलंबो पण्णवणाए उवट्ठवणा ॥ ८२५ ॥ सपडिक्कमणो धम्मो पुरिमस्स य पच्छिमस्स य जिणस्स । मज्झिमगाण जिणाणं
कारणजाए पडिक्कमणं ॥ ८२६ ॥ गमणागमण विहारे सायं पाओ य पुरिमचरिमाणं । णियमेण पडिक्कमणं अइयारो होउ वा मा वा
॥ ८२७ ॥ मज्झिमगाण उ दोसे कहंचि जायम्मि तक्खणा चेव । दोसपडियारणाए (या) गुणावहं तह पडिक्कमणं ॥ ८२८ ॥
पुरिमेयरतित्थयरान मासकप्पो ठिओ विणिद्धिट्ठो । मज्झिमगाण जिणाणं अट्ठियओ एस विण्णेओ ॥ ८२९ ॥ पडिवंधो लहुयत्तं ण
जणुवयारो ण देसविण्णाणं । णाणाराहणमेए दोसा अविहारपक्खम्मि ॥ ८३० ॥ कालादिदोसओ पुण ण दव्वओ एस कीरई णियमा ।
भावेण उ कायव्वो संथारगवच्चयईहिं ॥ ८३१ ॥ पज्जोसवणाकप्पोऽपेवं पुरिमेयराइभेएणं । उक्कोसेयरभेओ सो णवरं होइ विण्णेओ
॥ ८३२ ॥ चाउम्मासुक्कोसो सत्तरि राइंदिया जहण्णो उ । थेराण जिणाणं पुण णियमा उक्कोसओ चेव ॥ ८३३ ॥ दोसासइ मज्झिमगा
अच्छंती (ति) उ जाव पुव्वकोडीवि । इहरा उ ण मासंपि हु एवं खु विदेह जिणकप्पे ॥ ८३४ ॥ एवं कप्पविभागो तइओसहणा-

१७ कल्प
पंचाशकं

॥ ५१ ॥

पञ्चाशक
मूलम्

॥ ५२ ॥

तओ मुणेयव्वो । भावत्थजुओ एत्थ उ सव्वत्थवि कारणं एयं ॥ ८३५ ॥ पुरिमाण दुच्चिसोज्झो चरिमाणं दुरणुपालओ कप्पो । मज्झिमगाण जिणाणं सुविसोज्झो सुहणुपालो य ॥ ८३६ ॥ उज्जुजडा पुरिमा खलु णडादिणायाउ होंति विण्णेया । वक्कजडा उण चरिमा उजुपण्णा मज्झिमा भणिया ॥ ८३७ ॥ कालसहावाउ चिय एए एवंविहा उ पाएण । होंति अओ उ जिणेहिं एएसि इमा कया मेरा ॥ ८३८ ॥ एवंविहाणवि इहं चरणं दिट्ठं तिलोगणाहेहिं । जोगाणं थिरो भावो जम्हा एएसि सुद्धो उ ॥ ८३९ ॥ अथिरो उ होइ इयरो सहकारिवसेण ण उण तं हणइ । जलणा जायइ उण्हं वज्जं ण उ चयइ तत्तंपि ॥ ८४० ॥ इय चरणम्मि ठियाणं होइ अणाभोगभावओ खलणा । ण उ तिक्खसंकिंसेसा अवेति चारित्तभावोवि ॥ ८४१ ॥ चरिमाणवि तह णेयं संजलणकसायसंगमं चेव । माइट्ठाणं पायं असंइंपि हु कालदेसेणं ॥ ८४२ ॥ इहरा उ ण समणत्तं असुद्धभावाउ हंदि विण्णेयं । लिंगंमिवि भावेणं सुत्तविरोहा जओ भणियं ॥ ८४३ ॥ सव्वेवि य अइयारा संजलणाणं तु उदयओ होंति । मूलच्छेज्जं पुण होइ चारसण्हं कसायाणं ॥ ८४४ ॥ एवं च संकिलिद्धा माइट्ठाणंमि णिच्चतल्लिच्छा । आजीवियभयगत्था मूढा णो साहुणो णेया ॥ ८४५ ॥ संविग्गा गुरुविणया णाणी दंतिदिद्या जियकसाया । भवविरेहे उज्जुत्ता जहारिहं साहुणो होंति ॥ ८४६ ॥ ठियाठियकप्पविही ॥ १७ ॥

॥ अथाष्टादशं भिक्षुप्रतिमापंचाशकं ॥ १८ ॥

णमिऊण वद्धमाणं भिक्खूपडिमाण लेसओ किंपि । वोच्छं सुत्ताएसा भव्वहियट्ठाए पयडत्थं ॥ ८४७ ॥ बारस भिक्खूपडिमा ओहेणं जिणवरेहिं पणत्ता । सुहभावजुया काया मासाईया जओ भणियं ॥ ८४८ ॥ मासाई सत्तंता पढमाविइतइयसत्तराइदिणा ।

१८ भिक्षु-
प्रतिमा
पंचाशकं

॥ ५२ ॥

पञ्चाशक
मूलम्.

॥ ५३ ॥

अहराई एगराई भिक्खूपडिमाण वारसगं ॥ ८४९ ॥ पडिवज्जइ एयाओ संघयणधिइजुओ महासत्तो । पडिमाओ भावियप्पा सम्मं
गुरुणा अणुण्णाओ ॥ ८५० ॥ गच्छे च्चिय णिम्माओ जा पुव्वा दस भवे असंपुण्णा । णवमस्स तइयवत्थू होइ जहण्णो सुयाहिगमो
॥ ८५१ ॥ वोसट्ठचत्तेदेहो उवसग्गसहो जहेव जिणकप्पी । एसण अभिग्गहीया भत्तं च अलेवडं तस्स ॥ ८५२ ॥ गच्छा विणिक्ख-
मित्ता पडिवज्जइ मासियं महापडिमं । दत्तेग भोयणस्सा पाणस्सवि एग जा मासं (मासं जा) ॥ ८५३ ॥ आइमज्झवसाणे छग्गो-
यरहिंडगो इमो णेओ । णाएगरायवासी एगं च दुगं च अण्णाए ॥ ८५४ ॥ जायणपुच्छाणुण्णावणपुडवागरणभासगो चेव । आगम-
णवियडगिहरुक्खमूलगावासयातिगोत्ति ॥ ८५५ ॥ पुढवीकट्ठजहत्थिण्णसारसाई ण अग्गिणो वीहे । कट्ठाइ पायलग्गं णवणेइ तह-
च्छिक्कणुगं वा ॥ ८५६ ॥ जत्थत्थमेइ सूरु न तओ ठाणा पयंपि संचरइ । पायाइ ण पक्खा (खा) लइ एसो वियडोदगेणावि ॥ ८५७ ॥
दुट्ठस्सहत्थिमाई तओ भएणं पयंपि णोसरइ । एमाइणियमसेवी विहरइ जाऽखंडिओ मासो ॥ ८५८ ॥ पच्छा गच्छमईई एवं दुम्मासि
(एव दुमासी तिमासि) जा सत्ता । णवरं दत्तिविवड्डी जा सत्त उ सत्तमासीए ॥ ८५९ ॥ तत्तो य अट्ठमी खलु हवइ इहं पढमसत्तराईदी ।
तीए चउत्थ चउत्थेणऽपाणएणं अह विसेसो ॥ ८६० ॥ उत्ताणग पासल्ली णेसज्जी वावि ठाणगं ठाउं । सहउवसग्गे घोरे दिव्वाइ
तत्थ अविकंपो ॥ ८६१ ॥ दोच्चावि एरिस च्चिय बहिया गामाइयाण णवरं तु । उक्कुडलगंडसाई दंडाययओ व्व ठाऊणं ॥ ८६२ ॥
तच्चावि एरिस च्चिय णवरं ठाणं तु तस्स गोदोही । वीरासणमहवावि हु ठाएज्जा अंबखुज्जो उ ॥ ८६३ ॥ एमेव अहोराई
छट्ठं भत्तं अपाणगं णवरं । गामणगराण बाहिं वाघारियपाणिए ठाणं ॥ ८६४ ॥ एमेव एगराई अट्ठमभत्तेण ठाण बाहिरओ । इसीप-
ब्भारगओ अणिमिसणयणेगदिट्ठीए (ओ) ॥ ८६५ ॥ साहट्ठु दोवि पाए वाघारियपाणि ठायइ ट्ठाणं । वाघारिलंबियभुओ अंते य

१८ भिक्षु
प्रतिमा
पञ्चाशकम्

॥ ५३ ॥

पञ्चाशक
मूलम्

॥ ५४ ॥

इमीएँ लद्धित्ति ॥ ८६६ ॥ आह ण पडिमाकप्पे सम्मं गुरुलाघवाच्चित्तत्ति । गच्छाउ विणिक्खमणाइ ण खलु उवगारगं जेण ॥ ८६७ ॥ तत्थ गुरुपारतंतं विणओ सज्झाय सारणा चेव । वेयावच्चं गुणवुड्ढिं तहय णिप्फत्ति संताणो ॥ ८६८ ॥ दत्तेगाइगहो-
विहु तहसज्झायादभावओ ण सुहो । अंताइणोवि पीडा ण धम्मकायस्स सुसिलिद्धं ॥ ८६९ ॥ एवं पडिमाकप्पो चित्तिज्जेतो उ-
निउणदिट्ठीए । अंतरभावविहूणो कह होइ विसिद्धगुणहेऊ? ॥ ८७० ॥ भण्णइ विसेमविसओ एसो णउ ओहओ मुण्येव्वो । दसपु-
व्वधराईणं जम्हा एयस्स पडिसेहो ॥ ८७१ ॥ पत्थुयरोगचिगिच्छावत्थंतरतव्विसेससमतुल्लो । तह गुरुलाघवचित्तासहिओ तक्काल-
वेक्खाए ॥ ८७२ ॥ णिवकरलूयाकिरियाजयणाए हंदि जुत्तरूवाए । अहिदट्ठाइसु छेयाइ वज्जयंतीह तह सेसं ॥ ८७३ ॥ एवं चिय कल्लाणं
जायइ एयस्स इहरहा ण भवे । सव्वत्थावत्थोचियमिह कुसलं होइऽणुट्ठाणं ॥ ८७४ ॥ इय कम्मवाहिकिरियं पव्वज्जं भावओ पवण्णस्स ।
सइ कुणमाणस्स तहा एयमवत्थंतरं णेयं ॥ ८७५ ॥ तह सुत्तवुड्ढिभावे गच्छे सुत्थंमि दिक्खभावे य । पडिवज्जइ एयं खलु ण अण्णहा
कप्पमवि एवं ॥ ८७६ ॥ इहरा ण सुत्तगुरुया तयभावे ण दसपुव्विपडिसेहो । एत्थं सुजुत्तिजुत्तो गुरुलाघवचित्तवज्जंमि ॥ ८७७ ॥
अप्पपरिच्चाएणं बहुतरगुणसाहणं जहिं होइ । सा गुरुलाघवचित्ता जम्हा णाओववण्णत्ति ॥ ८७८ ॥ वेयावच्चुचियाणं करणणिसेहे-
णमंतरायंति । तं पि हु परिहरियव्वं अइसुहुमो होउ एसोत्ति ॥ ८७९ ॥ ता तीए किरियाए जोग्गयं उवगयाण णो गच्छे ।
हंदि उविवक्खा णेया अहिगयरगुणे असंतंमि ॥ ८८० ॥ परमो दिक्खुवयारो जम्हा कप्पोचियाणवि णिसेहो । सइ एयंमि उ भणिओ
पयडो च्चिय पुव्वसूरीहिं ॥ ८८१ ॥ अब्भुज्जयमेगयरं पडिवज्जिउकामो सोवि पव्वाओ (वे) । गणिगुणसलद्धिओ खलु एमेव
अलद्धिजुत्तोवि ॥ ८८२ ॥ तं चावत्थंतरमिह जायइ तह संकिलिडकम्माओ । पत्थुयनिवाहिदट्ठाइ जह तहा सम्ममवमेयं ॥ ८८३ ॥

१८ भिक्षु
प्रतिमा
पञ्चाशकम्

॥ ५४ ॥

पञ्चाशक
मूलम्.

॥ ५५ ॥

अहिगयसुंदरभावस्स विग्घजणगंतिसंकिलिद्धं च । तह चेव तं खविज्जइ एत्तो च्चिय गम्मए एयं ॥ ८८४ ॥ एत्तो अईव
णेया सुसिलिद्धा धम्मकायपीडावि । अंताइणो सकामा तह तस्स अदीणचित्तस्स ॥ ८८५ ॥ न हु पडइ तस्स भावो संजमठाणाउ
अविय वड्ढेइ । ण य कायपायओविहु तयभावे कोइ दोसोत्ति ॥ ८८६ ॥ चित्ताणं कम्माणं चित्तो च्चिय होइ खवणुवाओवि ।
अणुबंधेयणाई सो उण एवंति णायव्वो ॥ ८८७ ॥ इहरा उ णाभिहाणं जुज्जइ सुत्तंमि हंदि एयस्स । एयंमि अवसरंमी एसा खलु
तंतजुत्तत्ति ॥ ८८८ ॥ अण्णे भणंति एसो विहियाणुट्ठाणमागमे भणिओ । पडिमाकप्पो सिट्ठो दुक्करकरणेण विण्णेओ ॥ ८८९ ॥
विहियाणुट्ठाणंपि य सदागमा एस जुज्जइ एवं । जम्हा ण जुत्तिवाहियविसओवि सदागमो होइ ॥ ८९० ॥ जुत्तीए अविरुद्धो
सदागमो सावि तयविरुद्धत्ति । इयं अण्णोण्णाणुगयं उभयं पडिवत्तिहेउत्ति ॥ ८९१ ॥ कयमेत्थ पसंगेणं ज्ञाणं पुण णिच्चमेव एयस्स ।
सुत्तत्थाणुसरणमो रागाइविणासणं परमं ॥ ८९२ ॥ एया पवज्जियव्वा एयासिं जोगगयं उवगएणं । सेसेणवि कायव्वा केइ पड्ढणा-
विसेसत्ति ॥ ८९३ ॥ जे जंमि जंमि कालंमि बहुमया पवयणुण्णइकरा य । उभओ जोगविसुद्धा आयावणठाणमाईया ॥ ८९४ ॥
एएसिं सइ विरिए जमकरणं मयप्पमायओ सो उ । होअइयारो सो पुण आलोएयव्वओ गुरुणो ॥ ८९५ ॥ इय सव्वमेवमवितहमा-
णाए भगवओ पकुव्वन्ता । सयसामत्थणुरूवं अइरा काहिति भवविरहं ॥ ८९६ ॥ साहुपडिमापयरणं १८ ॥

अथैकोनविंशं तपःपञ्चाशकं ॥ १९ ॥

णमिउण वद्धमाणं तवोवि (व) हाणं समासओ वोच्छं । सुत्तभणिएण विहिणा सपरेसिमणुग्गहट्ठाए ॥ ८९७ ॥ अणसणमूणोयरिया

१८ भिक्षु
प्रतिमा
पञ्चाशकम्

॥ ५५ ॥

पञ्चाशक
मूलम्

॥ ५६ ॥

वित्तीसंखेवणं रसच्चाओ । कायकिलेसो संलीणया य वज्झो तवो होइ ॥ ८९८ ॥ पायच्छित्तं विणओ वेयावच्चं तहेव सज्झाओ ।
ज्ञाणं उस्सग्गोविय अन्धिमतरओ तवो होइ ॥ ८९९ ॥ एसो वारसभेओ सुत्तनिवद्धो तवो मुण्येव्वो । एयविसेसो उ इमो पइण्णगो
णेगभेउत्ति ॥ ९०० ॥ तित्थयरणिग्गमाई सव्वगुणपसाहणं तवो होइ । भव्वाण हिओ णियमा विसेसओ पढमठाणीणं ॥ ९०१ ॥
तित्थयरणिग्गमो खलु ते जेण तवेण णिग्गया सव्वे । ओसप्पिणीए सो पुण इमिए एसो विणिहिट्ठो ॥ ९०२ ॥ सुमइ त्थ णिच्च-
भत्तेण णिग्गओ वासपुज्जो जिणो (वसुपुज्ज जिणो) चउत्थेण । पासो मल्लीविय अट्टमेण सेसा उ छट्ठेणं ॥ ९०३ ॥ उसभाइक-
मेणेसो कायव्वो ओहओ सइ बलम्मि । गुरुआणापरिसुद्धो विसुद्धकिरियाएँ धीरेहिं ॥ ९०४ ॥ अण्णे तम्मासदिणेसु वेत्ति लिंगं
इमस्स भावंमि । तप्पारणसंपत्ती तं पुण एयं इमेसिं तु ॥ ९०५ ॥ उसभस्स उ इक्खुरसो पारणए आसि लोगनाहस्स । सेसाणं
परमण्णं अमयरसरसोवमं आसी ॥ ९०६ ॥ संवच्छरेण भिक्खा लद्धा उसभेण लोगनाहेण । सेसेहिं बीयदिवसे लद्धाओ पढमभिक्खाओ
॥ ९०७ ॥ तित्थंकरणाणुप्पत्तिसण्णिओ तहवरो तवो होइ । पुव्वोइएण विहिणा कायव्वो सो पुण इमोत्ति ॥ ९०८ ॥ अट्टमभ-
त्तंतमि य पासोसहमल्लिरिट्ठनेमीणं । वसुपुज्जस्स चउत्थेण छट्ठभत्तेण सेसाणं ॥ ९०९ ॥ उसभाइयाणमेत्थं जायाइं केवलाइं णाणाइं । एवं
क्कुणमाणो खलु अचिरेणं केवलमुवेइ (लं लहइ) ॥ ९१० ॥ तित्थयरमोक्खगमणं अहावरो एत्थ होइ विण्णेओ । जेण परिनिव्वुया
ते महाणुभावा तओ य इमो ॥ ९११ ॥ निव्वाणमंतकिरिया सा चोइसमेण पढमनाहस्स । सेसाण मासिएणं वीरजिणिंदस्स छट्ठेणं
॥ ९१२ ॥ अट्ठावयचंपोज्जिन्तपावासंमेयसेलसिहरेसु । उसभवसुपुज्जनेमीवीरो सेसा य सिद्धिगया ॥ ९१३ ॥ चंदायणाइ य तहा
अणुलोमविलोमओ तवो अवरो । भिक्खाकवलाण पुढो विण्णेओ बुद्धिहाणीहिं ॥ ९१४ ॥ सुकंमि पडिवयाओ तहेव बुद्धीएँ जाव

तपः
पञ्चाशकम्
१९

॥ ५६ ॥

पञ्चाशक
मूलम्
॥ ५७ ॥

पण्णरस । पंचदसपडिवयाहिं तो हाणी किण्हपडिवक्खे ॥ ९१५ ॥ किण्हे पडिवय (इ) पण्ण (ण) रस एगहाणी उ जाव इको उ ।
अमवस्सपडिवयाहिं बुद्धी पण्णरस पुन्नाए ॥ ९१६ ॥ एत्तो भिक्खामाणं एगा दत्ती विचित्तरूवावि । कुक्कुडिअंडयमेत्तं कवलस्सवि होइ
विण्णेयं ॥ ९१७ ॥ एवं च कीरमाणं सफलं परिसुद्धजोगभावस्स । णिरहिगरणस्स णेयं इयरस्स ण तारिसं होइ ॥ ९१८ ॥ अण्णोवि अत्थि
चित्तो तहा तहा देवयाणिओएण । मुद्धजणाण हिओ खलु रोहिणिमाई मुणेयव्वो ॥ ९१९ ॥ रोहिणी अंवा तह मंदउणिया सव्व-
संपयासोक्खा । सुयसंतिसुरा काली सिद्धाईया तहा चेव ॥ ९२० ॥ एमाइदेवयाओ पडुच्च अवउत्सगा उ जे चित्ता । णाणादेसप-
सिद्धा ते सव्वे चेव होइ तवो ॥ ९२१ ॥ जत्थ कसायणिरोहो वंभं जिणपूयणं अणसणं च । सो सव्वो चेव तवो विसेसओ
मुद्धलोयंमि ॥ ९२२ ॥ एवं पडिवत्तीए एत्तो मग्गाणुसारिभावाओ । चरणं विहियं बहवो पत्ता जीवा महाभागा ॥ ९२३ ॥ सव्वंग-
सुंदरो तह णिरुजसिहो परमभूसणो चेव । आयइजणगो सोहग्गकप्परुक्खो तहन्नोवि ॥ ९२४ ॥ पटिओ तवोविसेसो अण्णोहिवि
तेहि तेहिं सत्थेहिं । मग्गपडिवत्तिहेउं हंदि विणेयाणुगुणेणं ॥ ९२५ ॥ अट्ठोवासा एगंतरेण विहिपारणं च आयामं । सव्वंगसुंदरो
सो होइ तवो सुक्कपक्खमि ॥ ९२६ ॥ खमयादभिग्गहो इह सम्मं पूया य वीयरगाणं । दाणं च जहासत्तिं जइदीणाईण विण्णेयं
॥ ९२७ ॥ एवं चिय निरुजसिहो णवरं सो होइ किण्हपक्खमि । तहय गिलाणतिगिच्छाभिग्गहसारो मुणेयव्वो ॥ ९२८ ॥ बत्तीसं
आयामं एगंतरपारणेण सुविसुद्धो । तह परमभूसणो खलु भूसणदाणप्पहाणो य ॥ ९२९ ॥ एवं आयइजणगो विण्णेओ णवरमेस
सव्वत्थ । अणिगूहियवलविरियस्स होइ सुद्धो विसेसेणं ॥ ९३० ॥ चित्ते एगंतरओ सव्वरसं पारणं च विहिपुच्चं । सोहग्गकप्परुक्खो
एस तवो होइ णायव्वो ॥ ९३१ ॥ दाणं च जहासत्तिं एत्थ समत्तीए कप्परुक्खस्स । ठवणा य विविहफलहरसण्णामियचित्तडालस्स

तपः
पंचाशकम्
१९

॥ ५७ ॥

पञ्चाशक
मूलम्

॥ ५८ ॥

॥ ९३२ ॥ एए अवऊसणगा इड्डफलसाहगा व सट्ठाणे । अणत्थजुया य तहा विण्णेया बुद्धिमंतेहिं ॥ ९३३ ॥ इंदियविजओवि
तहा कसायमहणो य जोगसुद्धीए । एमादओवि णेया तहा तहा पंडियजणाओ ॥ ९३४ ॥ चित्तं चित्तपयजुयं जिणिंदवयणं असेससत्त-
हियं । परिसुद्धमेत्थ किं तं जं जीवाणं हियं णत्थि? ॥ ९३५ ॥ सव्वगुणपसाहणमो णेओ तिहिं अट्ठमेहिं परिसुद्धो । दंसणनाणच-
रित्ताण एस रेसिंमि सुपसत्थो ॥ ९३६ ॥ एएसु वट्ठमाणो भावपविच्चीए बीयभावाओ । सुद्धासयजोगेणं अणियाणो भवविरागाओ
॥ ९३७ ॥ विसयसरूवणुबंधेहिं तह य सुद्धं जओ अणुट्ठाणं । णिव्वाणंगं भणियं अण्णेहिवि जोगमग्गंमि ॥ ९३८ ॥ एयं च विसय-
सुद्धं एगंतेणेव जं तओ जुत्तं । आरोग्गवोहिलाभाइपत्थणाचित्ततुल्लंति ॥ ९३९ ॥ जम्हा एसो सुद्धो अणियाणो होइ भावियमईणं ।
तम्हा करेह सम्मं जह विरहो होइ कम्माणं ॥ ९४० ॥ तवोविहिपयरणं समत्तं ॥ १९ ॥

॥ इइ सिरिहरिभदायरियरइयं पंचासयं समत्तं ॥

तपः
पञ्चाशकम्
१९

॥ ५८ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ५९ ॥

श्रीमद्हरिभद्रसूरिविरचिता—

धर्मसंग्रहणिः ।

धर्म
निक्षेपादि

नमिऊण वीयरगं सव्वन्नुं तियसपूइयं विहिणा । जहणायवत्थुवादिं, अचित्तसत्तिं महावीरं ॥ १ ॥ सुहभावज्जियतित्थगरणा-
मकम्मस्स सुहविवागातो । अणुवगियपरहियरयं तित्थगरमिमस्स तित्थस्स ॥ २ ॥ जुम्मं सपरुवगारट्ठाए जिणवयणं गुरुवदेसतो णाउं ।
वोच्छामि समासेणं पयडत्थं धम्मसंगहणिं ॥ ३ ॥ धम्मो खलु पुरुसत्थो सपरुवयारो य सो मुण्यव्वो । उवगारो ऽविय दुविहो दव्वे भावे
य नायव्वो ॥ ४ ॥ दव्वम्मि अन्नपाणादिदाणरूवो तु होइ विन्नेओ । नेगंतिओ अणच्चंतिओ य जं दव्वतो तेणं ॥ ५ ॥ इहपरलोगडा
तह जो कीरइ अविहिणा व भत्तीए । एसो ऽवि दव्वओ च्चिय मोक्खंगभावतो जाण ॥ ६ ॥ भावुवयारो सम्मत्तणाणचरणेसु जमिह
संठवणं । सइ अप्पणो परस्स य अणियाणं तं जिणा विति ॥ ७ ॥ इहपरलोगासंसं मोत्तुं जो कीरते अविहिणा तु । भत्तीए दव्वतो ऽ-
विहु एसो भावम्मि बोद्धव्वो ॥ ८ ॥ आह ऽन्नवत्थलयणादिदाणतो भोगतो य इह सिद्धी । गिहिसंजयाण सुच्चइ सुच्चइ णणु भावतो
सा ऽवि ॥ ९ ॥ आहरणं सेट्ठिदुगं जिणिंदपारणगऽदाणदाणेषु । विहिभत्तिभावऽभावा मोक्खंगं तत्थ विहिभत्ती ॥ १० ॥ वेसालि

॥ ५९ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ६० ॥

वासठाणं समरे जिण पडिम सेट्ठिपासणया । अइभत्ति पारणादिणे मणोरहो अन्नहिं पविसे ॥ ११ ॥ जाइच्छिदाण धारा लोए कयपु-
ण्णगोत्ति य पसंसा । केवलिआगम पुच्छण को पुण्णो ? जिन्नसिद्धि ॥ १२ ॥ सम्मत्तादिसु जम्हा संठवणं होइ जिणुवदेसातो ।
सो अपरिमिओ उ तओ सुहगम्मं किंपि वोच्छामि ॥ १३ ॥ मेधामतिपरिहीणावि जमिह णाऊण चरणरयणस्स । होन्ति परिवाल-
णखगा तत्तो मोक्खं च पावंति ॥ १४ ॥ मिच्छत्तसेलकुलिसं अण्णाणतमोहभक्खरब्भूतं । चरणरयणायरनिभं अचित्तिचित्तामणीकप्पं
॥ १५ ॥ सिवसुहफलकप्पतरुं जहट्टियासेसणेयपडिबद्धं । णाणानओहगहणं जिणवयणं तिहुयणपसिद्धं ॥ १६ ॥ (युग्मम्) एयस्स
एगदेसोऽवि भावओ भव्वजणपरिगट्ठिओ । अत्थोऽवऽवितहणातो दुक्खक्खयकारणं होइ ॥ १७ ॥ तम्हा रोएतव्वं भावेयव्वं पगा-
सियव्वं च । अव्वक्खित्तेणेदं दुक्खक्खयमिच्छमाणेणं ॥ १८ ॥ सफलो मे तो एवं आरंभो रोयणाइजोगातो । तत्थऽप्पणो परस्स
य णियमातो कयं पसंगेणं ॥ १९ ॥ धारेइ दुग्गतीए पडंतमप्पाणगं जतो तेणं । धम्मोत्ति सिवगतीइ व सततं धरणा समक्खाओ
॥ २० ॥ धम्माधम्मक्खयतो सिवगतिगमणंति ता कंहं ताए । धारेति तओ ? भन्नति हेतुम्मि फलोवयारोऽयं ॥ २१ ॥ हेऊ उभय-
खयस्स य धम्मो जं तस्समुज्जतो नियमा । कुणइ तयं तदभावे तस्साणुट्ठाणवेफल्लं ॥ २२ ॥ तस्साणुट्ठाणफलं देवादिसु सातमेव सिय
होज्जा । तं नो धम्मरयाणवि मोक्खाभावप्पसंगातो ॥ २३ ॥ उभयक्खयम्मि हेऊ को वा अन्नोति ? ज्ञाणमह बुद्धी । इट्ठमिदं णो
जम्हा धम्मातो ण तं पिहव्वभूयं ॥ २४ ॥ जो पुण्णकम्मरूवो धम्मो तस्स क्खयातो सिवगमणं । जो पुण आतसहावो पगरिसमुद्धो
ण तस्सावि ॥ २५ ॥ सो उभयक्खयहेऊ सेलेसीचरमसमयभावी जो । सेसो पुण निच्छयओ तस्सेव पसाहगो णेओ ॥ २६ ॥ णामं
उवणा दविए खेत्ते काले तहेव भावे य । एसो खलु धम्मस्सा णिक्खेवो छव्विहो होइ ॥ २७ ॥ जीवस्साजीवस्स व अन्नत्थविव-

धर्म
निशेपादि

॥ ६० ॥

धर्म
संग्रहणी
॥ ६१ ॥

ज्जियस्स जस्सेह । धम्मो णामं कीरइ स नामधम्मो तदक्खा वा ॥ २८ ॥ सम्भावासम्भावे पडुच्च लेप्पक्खचित्तमादासु । धम्मवतो जा ठवणा ठवणाधम्मो स विन्नेओ ॥ २९ ॥ सच्चित्तेतरभेदस्स होइ दव्वस्स जो खलु सहावो । एसो उ दव्वधम्मोऽणुवउत्तस्सऽहव सुयमादी ॥ ३० ॥ इह दव्वं चेव णिवासमित्तपज्जायतो मतं खेत्तं । जो तस्सायसभावोऽमुत्तादी खेत्तधम्मो सो ॥ ३१ ॥ जं वत्तणादिरूवो कालो दव्वस्स चेव पज्जातो । सो चेव ततो धम्मो कालस्स व जस्स जो लोए ॥ ३२ ॥ जीवाण भावधम्मो कम्मोवसमेण जो खलु सहावो । पसमादिलिंगगम्मो सोऽणेगविहो मुणेयव्वो ॥ ३३ ॥ जीवम्मि कम्मजोगे य तस्स सइ एस जुज्जई जम्हा । तं चेव ततो पुव्वि वोच्छामि सुत्ताणुसारेणं ॥ ३४ ॥

जीवो अणादिणिहणोऽमुत्तो परिणामि जाणओ कत्ता । मिच्छत्तादिकतस्स य णियकम्मफलस्स भोत्ता उ ॥ ३५ ॥ जीवो तु णत्थि केई पच्चक्खं णोवलब्भती जम्हा । ण य पच्चक्खादण्णं पमाणमत्थित्ति मण्णंति ॥ ३६ ॥ अणुमाणमप्पमाणं अणुमाणविरुद्धमादिदोसातो । आगमपमुहेसुं पुण सव्वेऽवि ण संगया पायं ॥ ३७ ॥ ता कहमागमपमुहा होंति पमाणा उ णज्जती कह य ? । एयं एत्थ पमाणं ण पमाणमिदं तु वत्तव्वं ॥ ३८ ॥ जो पडिसेहेति सिया स एव जीवो ण जुत्तमेतंपि । नत्थि परलोगगामी भणिमो जं पुण ण एसोऽवि ॥ ३९ ॥ अत्थि पडिसेहगो इह चेतण्णविसिडकायमेत्तो तु । दाणादिफलाभावो सो (तो) अत्थि ण संगतमिदंपि ॥ ४० ॥ पुट्ठो केणइ भोतो देवो णत्थित्ति केइ सो आह । किं धम्मिओ गतो ता वाडीएँ अणेण जं तुल्लं ॥ ४१ ॥ सिय जातीसरणातो थणाहिलासातो चेव अत्थित्ति । जातिस्सरणमासिद्धं भूयसहावातो इतरंपि ॥ ४२ ॥ चित्तो भूयसहावो एताओ चेव लाभहरणादी । सिद्धत्ति णत्थि जीवो तम्हा परलोगगामी तु ॥ ४३ ॥

धर्म
निक्षेपादि

॥ ६१ ॥

धर्म
संग्रहणी
॥ ६२ ॥

भण्णइ ण जुत्तमेयं पच्चक्खं णोवलब्भइ जमुत्तं । जम्हा अवग्गहादी हंदि ससंवेयणपसिद्धा ॥४४॥ जं जायई सती मे उप्पन्नमि-
हासि णीलविन्नाणं । इयमणुभूयविसया जुज्जइ नातिप्पसंगातो ॥४५॥ धम्मा अवग्गहादी धम्मी एतेसि जो स जीवो तु । तप्पच-
क्खत्तणतो पच्चक्खो चेव तो अत्थि ॥४६॥ भूतेहिं चेतन्नं कायागारादिपरिणतेहिंतो । तब्भावे भावातो मज्जंगेहिं व मदसत्ती ॥४७॥
सति तम्मि ससंवेदणरूवे किन्नोववज्जती एत्थ ? । धम्मीवि भूयसमुदयमित्तो जं तो कंहं अत्थि ? ॥४८॥ जति ताव मतं धम्मो चेतन्नं
कह ण अत्थि तो आता ? । अन्नेणऽणुरूवेण इमस्स जं धम्मिणा कज्जं ॥४९॥ बोहसहावममुत्तं विसयपरिच्छेदगं च चेतन्नं । विवरी-
यसहावाणि य भूयाणि जगप्पसिद्धाणि ॥५०॥ ता धम्मधम्मिभावो कहमेतेसिं ? तहब्भुवगमे य । अणुरूवत्ताभावे काठिण्णजलाण किन्न
भवे ? ॥५१॥ तम्हा ण भूयधम्मो चेतन्नं णो य तस्समुदयस्स । पत्तेयमभावातो आया परलोयगामि व्व ॥५२॥ ता वंजिज्जति तेहिं कह
तेणं वा तयं ति ? चिंतमिदं । धम्मंतरवित्तीए तु सिद्धं जीवस्स अत्थित्तं ॥५३॥ तद्धम्मत्तेवि सयाऽविसेसभावेण कह ण अभिवत्ती ? ।
ण हि काठिण्णादीया केसिंचि कयाइ वज्जंति ॥ ५४ ॥ ण य तस्स तहा गमणं दिट्ठेसुवि संसओ य केसिंचि । णीलादितुल्लतावि
हु पत्तेयमदिट्ठितोऽजुत्ता ॥ ५५ ॥ तब्भावम्मिवि कह भिन्नवत्थुधम्मत्तणेण एगत्तं ? । चेयन्नस्सियरेसिं एगत्ते कह व णाणत्तं ?
॥ ५६ ॥ भिन्नाभिप्पायाण य देहम्मि तहा कंहं अवत्थाणं ? । सयल्लिंदिओवलंभो जओ सती तेसु सो य कंहं ? ॥ ५७ ॥ न हि
भिन्ने चेतन्ने आसन्नाणवि मिहो विभिन्नाणं । भावेसु णाणमेगं लोगम्मि सती य तप्पभवा ॥ ५८ ॥ सिय संधाणं व तयं समुदय-
धम्मो ण तं पि पत्तेयं । एगंतेणासंतं तदन्नभावप्पसंगातो ॥ ५९ ॥ जइ संतं उवलद्धी किन्नो पुव्वंपि ? ओघतो अत्थि । ण य
एवं उवलब्भइ पत्तेयं तेसु चेयण्णं ॥ ६० ॥ अह तस्सेस सहावो समुदयधम्मो तदा य होइति । पत्तेयं च अंतं न जीवभावोत्ति

जीवसिद्धिः

॥ ६२ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ६३ ॥

वामोहो ॥ ६१ ॥ अह धम्मी तन्तंतरसिद्धो अब्भुवगमम्मि य पदोसो । धणिमित्तेण तु भेया । ण य भूतेहिं तदुप्पत्ती ॥ ६२ ॥
जं कारणाणुरूवं कज्जं भूयाणमणुरूवं च । चेतन्नं भणियमिणं सिय सैगसरेहि वहिचारो ॥ ६३ ॥ संगंपि भूयसमुदयरूवं हंदि उ
सरोऽवि तह चेव । इय अणुरूवत्तं चिय भेदे तत्तंतरावत्ती ॥ ६४ ॥ सिय वइचित्तं दिट्ठं सहावभेदेण भूतकज्जाणं । चेतन्नस्सवि
एवं तक्कज्जत्तम्मि किमजुत्तं ? ॥ ६५ ॥ जमखिलतक्कज्जाणं, विलक्खणं सव्वहा अमुत्तादि । तस्साहव्वम्मि (व्वेऽवि) य किमिह
कोसपाणं विणा माणं ? ॥ ६६ ॥ तब्भावम्मि य भावो ण परासुरचेयणो जतो काओ । दीसइ ण तत्थ वाऊ सति सुसिरे सो
कह ण होज्जा ? ॥ ६७ ॥ ण य तं कएवि दीसइ पाणापाणुणऽभावतो णो चे । णो जीवाभावातो किमेत्थ माणंति वत्तव्वं ? ॥ ६८ ॥
तेयाभावातो ण तं उवर्णति तम्मि पावती भावो । अह सो विसिद्धो चिय वइसिद्धं किं कतं तस्स ? ॥ ६९ ॥ अह नु सभावकयं
चिय ण पमाणमिहावि साहगं किंच ? । अप्पतरं दीसिज्जा तदभावे सेसभावातो ॥ ७० ॥ तह पुढवादिसमुदया किं कुसलकया
ण होइ चेतन्नं ? । सव्वत्थ अविसेसेणं जत्तेणवि कीरमाणं तु ॥ ७१ ॥ णत्थित्थीकुच्छिसमं तस्समुदायस्स ठाणमण्णांति । एवु-
ब्भियपमुहाणं पावइ णणु चेयणाभावो ॥ ७२ ॥ अह तव्विहपरिणामो णत्थि ण जीवोत्ति णिच्छओ केणं ? । चेतन्नाभावेणं
जीवाभावेऽवि सो तुल्लो ॥ ७३ ॥ ण य इह मज्जंगाणं न होइ अविसेसतो तु मदसत्ती । जं कुसलनिउत्ताणं नायाणुगयं न
तेणेदं ॥ ७४ ॥ तदभावम्मि य भावो सिद्धो मोत्तेसु मोक्खवातीणं । आगमपामण्णातो जह तह उवरिं फुडं वोच्छं ॥ ७५ ॥
सव्वेसिं तओऽसिद्धो अतो असिद्धोत्ति तुल्लमेवेदं । भूतेहिं चेतन्नं जायइ विबुहाण जमसिद्धं ॥ ७६ ॥ ण य मज्जंगेहिं इह मद-
सत्ती जुज्जती विणा जीवं । तम्हा पइन्नेहेऽदिट्ठंता तिन्निवि अजुत्ता ॥ ७७ ॥ किंचेयं मदसत्ती किं मज्जे पाणगे तदाधारे ? ।

जीवसिद्धिः

॥ ६३ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ६४ ॥

मज्जेज्ज सयं मज्जं जइ तम्मि उट्ठिगाधारे ॥ ७८ ॥ जीवस्स तु मयसत्ती पाणगपक्खम्मि मज्जसंजोगे । जायइ मज्जंगेहिं तो
णातमसंगतं तेणं ॥ ७९ ॥ उक्खिवणपेरणादि सत्ती जह एत्थ देवदत्तस्स । कुंभादुक्खिवणगया दीसति तह मज्जसत्तीवि ॥ ८० ॥
एवंपि भूतसमुदयवइरित्तगता तु चेयणा कज्जं । साहेति य वइरित्तो जो सो जीवोत्ति पावेति ॥ ८१ ॥ णो मज्जसत्ति मज्जंग-
हेतुसमुदायभिन्नवत्थुगता । साहइ इह णियकज्जं ण पाणगो जं ततो अण्णो ॥ ८२ ॥ एवंपि सासयाभिन्नवत्थुपगता तु चेयणा
कज्जं । कुज्जाधारादौ सति कुणतित्ति ण मज्जसत्तेवं ॥ ८३ ॥ सा खलु विसिद्धपाणगसंबंधगता तु चेतणा णेवं । कुणति सहा-
वातो मती ण जविभावातो का जुत्ती ? ॥ ८४ ॥ अह तु सभावो जुत्ती ण स एव विवादगोयरावन्नो । अन्नत्थ संकमम्मि य पतीतिवाधा णय
पमाणं ॥ ८५ ॥ तम्हा मज्जंगेहिं जायति मज्जं ततो य जीवस्स । मदसत्तीपरिणामो दधिसंजोगे व्व णिहादी ॥ ८६ ॥ एवं ण
भूतधम्मो ण य कज्जं चेतणात्ति सिद्धमिदं । जस्सेतं सो आता पसाहगं चेत्थ माणमिदं ॥ ८७ ॥ जीवंतदेवदत्तस्सरीरमिच्चादि
चेयणासुन्नं । भूतफलत्ता घड इव न य तम्मि तयं अणभिवत्तं ॥ ८८ ॥ पच्छावि अणुवलंभा देहावत्थाएँ अह उ उवलंभो ।
तेहिंतो सोऽसिद्धो कह ? भणियमिणं पबंधेण ॥ ८९ ॥ कायागारादिविसिद्धपरिणतीविरहतो ण तं तण्णो । णातविरहातोऽमाणं
किमेत्थ माणेण ? तदभावो ॥ ९० ॥ सो सज्जो ण उ सिद्धो भाणियमिणं तह य उवरिमो वोच्छं । पडिभणियं जं भणियं
पक्खमाणे भणिस्सामो ॥ ९१ ॥ भूताणं अविसेसे अण्णमि य चेतणे असंतम्मि । तक्ज्जे चेयन्नं विसमगतीए कंहं जुत्तं ? ॥ ९२ ॥
जह संठाणविसेसो ओहेणं कारणाण तं अत्थि । तो जुत्तो तब्भेदो ण य चेतन्नं कंहंचिदवि ॥ ९३ ॥ भूतफलत्तं चेयणसुण्णया
नेति एत्थ किं माणं ? । णो पक्खखं जम्हा सदत्थविसयं तयं सिद्धं ॥ ९४ ॥ अणुमाणंपि ण जुत्तं विसिद्धलिगादिविरहतो लोए ।

जीवे
जीवत्वस्य
परलोक-
गामिताया-
श्चसिद्धिः

॥ ६४ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ६५ ॥

चे आगारोत्ति तयं ण कारणं कज्जवं णियमा ॥ ९५ ॥ संतं पि किं ण साहइ ? विगलत्तातोत्ति किं कयं तमिह ? । पाणापाणा-
भावा ण जीवऽभावेण को हेऊ ? ॥ ९६ ॥ तम्मत्ताऽसिद्धीए परिणामादीणमब्भुवगमे य । जीवम्मि को पदोसो ? जेण मुहा खिअसे मतीमं ॥ ९७ ॥
कहणु मुहा ? तव्भावो ण पमाणबलेण ठाविओ जम्हा । जस्सेतं सो आता परिसेसो वेस जमजुत्तो ॥ ९८ ॥ ण हि अपासिद्धे
धम्मिणि परिसेसो नात (य) विरहतो एत्थं । ण चउव्विहणदिपूरे अपासिद्धे तग्गतेसुं च ॥ ९९ ॥ धम्मोसुं दुतभरणच्छसिसिर-
कलुसोदगादिणसुं ति । कलुसोदगत्तणेणं जुत्तमयं बुद्धिजणो ति ॥ १०० ॥ किंतु पसिद्धेसुं चिय न एस विधिरत्थि आयमाणम्मि ।
तन्नो पमाणबलओ तस्सिद्धी एस वामोहो ॥ १०१ ॥ जम्हा ण तस्स धम्मो चेतणं एतसाहणे जत्तिमो । किंतुऽणुहवसिद्धमिदं
धम्माइ य जं ततो णियमा ॥ १०२ ॥ अणुरूवेणं कज्जं इगस्स धम्मादिणत्ति सो य बला । भूतादत्थंतरमो तो आता तस्स-
भावो वा ॥ १०३ ॥ कोऽयणणुरूवगाहो ? अणुमादीहिं जतो घडादीणं । दिट्ठो भावोऽह मति तओऽवि अणुरूव एवत्ति ॥ १०४ ॥
मुत्तत्तादिअणुगमा अणुरूवावगमतो य इतरोऽवि । अणुगमवाविचीहि य सति सत्ते तम्मि किमजुत्तं ? ॥ १०५ ॥ सव्वेसिं
सामन्नं जं संतं ता ण णियमहेउत्ति । घड-पड-रहमादीणं मुत्तत्तादिव्व लोमं ॥ १०६ ॥ पुढवीतत्ताणुगमो घडमादीणमिह
णियमणे हेतू । इय अणुरूवाणुगमे चेतणस्सापसिद्धी उ ॥ १०७ ॥ पाणापाणनिमित्तं सिय तं णो तस्स मुत्तभावातो । तव्वुड्डीए
खयातो विवज्जतातो य मरणम्मि ॥ १०८ ॥ ण य पुढवादिसहावो (वं) कज्जं वा सति अभावतो तंति । अच्चंताणुवल्लद्धी क
माणदुग्गप्पसंगम्मि ? ॥ १०९ ॥ णहि मधुणो मदसत्ती भणितमिणं हेतुफलविभागे य । जं णियमणंति तम्हा वमिचारो वयणमेत्तं
तु ॥ ११० ॥ ण विसेसविरुद्धोऽवियं अप्पडिवंधातो वाहणातो य । मुत्तत्तादीण तहा संसारिणि अब्भुवगमा य ॥ १११ ॥

जीवे
जीवत्वस्य
परलोक-
गामिताया-
श्चसिद्धिः

॥ ६५ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ६६ ॥

अह अणुरूवो धम्मी सुतचेतणस्स माइबुद्धी तु । णो तव्वतिरेगेणं तस्स सुते पावइ अभावो ॥ ११२ ॥ ण हि धम्मंतरविची
दिट्ठा धम्माणमेत्थ लोगम्मि । तदभावपसंगातो न धम्मरहितो जतो धम्मी ॥ ११३ ॥ ण य तक्कज्जेपि इमं तस्सकाराणु-
वित्तऽभावातो । तव्भावम्मिऽवि कज्जे सति न य हेतूऽवि तदवत्थो ॥ ११४ ॥ दीवा दीवुप्पत्ती ण य उभयं तत्थऽदिट्ठमह बुद्धी ।
जुत्तमिदमुवादाणं न हि दीवो अब्बदीवस्स ॥ ११५ ॥ ण य मातीचेतणं अणुवादाणं तयव्वभुवगमे य । जदुवादाणं एयं ततो परलोगसिद्धि-
त्ति ॥ ११६ ॥ संमुच्छिमसव्भावा मतदेहेऽणेगसंभवातो य । अब्बत्थनिमित्तत्ते ण पमाणं लोकवाधा य ॥ ११७ ॥ किंच पडिसेहगं
किं पमाणमेयस्स ? अह तु पच्चक्खं । लोगम्मि विज्जमाणत्थगाहगत्तेण तं सिद्धं ॥ ११८ ॥ तस्सेव णिविचीए अह गम्मइ एत्थ
वत्थुऽभावोऽवि । सा तं चिय तुच्छा वा हवेज्ज जति तं चिय विरोहो ॥ ११९ ॥ अह तु तदंतरमेसा णो तव्विसएण तस्स संबंधो ।
सिद्धो कंहं ततो णणु तदभावविणिच्छओ एत्थ ? ॥ १२० ॥ अह तुच्छा तीए कंहं तदवगमो सव्वहा असत्तातो ? । सिद्धो य
विणाभावो तेण समं तीए किं भवतो ? ॥ १२१ ॥ तदभावे णावगमो तव्भावे कह ण होति अणुमाणं ? । तव्भावम्मि अ (वे य
अ) जुत्तं अणुमाणं अप्पमाणंति ॥ १२२ ॥ अह अणुमाणविरुद्धादिदोससव्भावतोऽपमाणं तं । णो वत्थुबलपवत्ते ते दोसा दंसिय-
मिदं तु ॥ १२३ ॥ अह अणुमाणेणं चिय पडिसेहो णो तयं तुह पमाणं । अपमाणम्मि य तम्मी का अत्था णाद (य) वादीणं
॥ १२४ ॥ अह परसिद्धेणं चिय परपडिविचीए णत्थि दोसोत्ति । परस्वगेणवि दिट्ठो विणिवादो किं न लोगम्मि ? ॥ १२५ ॥
विणिवायकरणसत्तीसव्भावे जुज्जई तओ णियमा । इय पडिवत्तिनिमित्तं च होइ कहमप्पमाणं तं ? ॥ १२६ ॥ जइ पडिवत्तिणि-
मित्तं सव्वं माणंति हंत विसओऽवि । पावइ पमाणमेवं इच्छिज्जइ सोवयारेणं ॥ १२७ ॥ णिच्छयओ पुण एत्थं पडिवत्ती चेव होइ

जीवे
जीवत्वस्य
परलोक-
गामिताया-
श्चसिद्धिः

॥ ६६ ॥

धर्म
संग्रहणी
॥ ६७ ॥

माणं तु । तीए दोण्हवि भावे ण तं पमाणंति वामोहो ॥ १२८ ॥ तुल्लाणं वभिचारा तमप्पमाणंति किन्न पच्चक्खं ? ।
तेसिं विसेसभावा इतरेसुवि किं ण सो अत्थि ? ॥ १२९ ॥ किं च पडिसेहगं तं अणुमाणं ?, अह भवे अणुवलद्वी । पच्चक्खणुमा-
णेहिं भणियमिहं णणु पबंधेणं ॥ १३० ॥ आगमतो चिय सिद्धो जं उवओगादिलक्खणो जीवो । आहिंडइ संसारं सुव्वइ सव्वणु-
वयणम्मि ॥ १३१ ॥ अस्स य पमाणभावं माणंतरयं च उवरि वोच्छामि । णासंगतमेत्तेणं वादीणं वत्थुणोऽभावो ॥ १३२ ॥ ण य
संगया पवादी भूतेसुवि अह य ताणि विज्जंति । णज्जंति य एवं चिय आगमपक्खेवि को दोसो ? ॥ १३३ ॥ जो पडिसेहइ तथा
स एव जीवोत्ति जुत्तमेयंपि । भूतेहिं चेतन्नं अण्णनिमित्तं जओ ठवियं ॥ १३४ ॥ संतस्स णत्थि णासो एगंतेणं ण यावि उप्पातो ।
अत्थि असंतस्स तओ एसो परलोगगामी य ॥ १३५ ॥ बालाइपज्जवातो जुवादि जह होइ पज्जवो इहयं । एवं मणुस्सभावा सुर-
भावो होइ परलोगो ॥ १३६ ॥ ण य पडिसेहोऽवि इहं कप्पइ चेतणसंगते काए । तस्सेवाभावातो ण कायमेत्ते य सो दिट्ठो
॥ १३७ ॥ एत्तो च्चिय णाभावो दाणादिफलस्स मणप्पसादादी । इहलोगम्मिवि दिट्ठा परलोगे किं न जुत्तत्ति ? ॥ १३८ ॥
किरियाफलभावातो दाणादीणं फलं किसीएव्व । तं दिट्ठं चेव मती जसकित्तीलाभमादीय ॥ १३९ ॥ इहरा य किसीएवि हु पावेइ
अदिट्ठमेव तं पऽत्थि । तस्स परिणामरूवं सुहदुक्खफलं जतो भुज्जो ॥ १४० ॥ तदभावम्मि य मुत्ती पावइ णियमेण सव्वसत्ताणं । एवं
च भवसमुद्दो ण घडइ पच्चक्खदिट्ठोवि ॥ १४१ ॥ तुल्लफलसाधगाणं तुल्लारंभाण इट्ठविसयम्मि । दीसइ य फलविसेसो स कहं अदिट्ठ-
ऽभावम्मि ? ॥ १४२ ॥ अदिट्ठेगंतफला तम्हा किरिया इहं मता सव्वा । दिट्ठणेगंतफला सावि अदिट्ठाणुभावेणं ॥ १४३ ॥ ण विवज्जय-
म्मिवि फलं लोगविरोहा पतीतिवाधातो । थेवसुहिदंसणातो तह जिणचंदागमातो य ॥ १४४ ॥ किरिया ण कत्तिरहिता सिद्धो जीवोत्ति

जीवे
जीवत्वस्य
परलोक-
गामिताया-
श्चसिद्धिः

॥ ६७ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ६८ ॥

ता इहं कत्ता । एवं धम्मियणायं विनेयं वयणमेत्तं तु ॥ १४५ ॥ जाइसरणं च इहं दीसइ केसिंचि अवितहं लोए । पुव्वभवठवियसे-
वियसंवादातो अणेगभवं ॥ १४५ ॥ अह तम्मि किं पमाणं ? णणु सो चिय अप्पतारगे किति ? । बालस्सवि भावातो संवादो
भावतो तस्स ॥ १४७ ॥ अह उ जहिच्छाहेतू सो संवादोत्ति किं न इतरोवि ? । ण य जातिस्सरवयणे इहं पसिद्धो विसंवादो
॥ १४८ ॥ अह अम्हेहिं ण दिट्ठो कोई जाइस्सरोत्ति तो णत्थि । एवं पपियामहस्सवि अच्चंतं पावइ अभावो ॥ १४९ ॥ तदभाव-
म्मि अभावो पितामहस्सवि तहय पितुणोऽवि । तदभावे भवतोऽवि य पडिसेहोऽसंगतो तम्हा ॥ १५० ॥ अह कज्जातो भावो
पितामहादीणमेवमेवेहं । किं जाइस्सरकज्जं ण पसिद्धं देवकुलमादी ? ॥ १५१ ॥ बालकताणुस्सरणं तिक्खस्वओवसमभावजुत्तस्स ।
जह कस्सइ बुद्धस्सवि जाइस्सरणं तहा किं ण ? ॥ १५२ ॥ इय संभवाणुमाणा सिद्धमिणं जं च भूतवतिरित्तं । साहियमिह चेयणं
भूयसभावंति तोऽजुत्तं ॥ १५३ ॥ जो बालथणभिलासो पढमो अहिलासपुव्वगो सोऽवि । अहिलासत्ता जूणो जह विलयाहार-
अहिलासो ॥ १५४ ॥ विलयाहारभिलासो इह अणुभूयाभिलासपुव्वो तु । सोऽवि सिया एवं चिय णो पढमत्तप्पकोवाओ ॥ १५५ ॥
सोऽवि ण एगंतेणं इहऽणुभूयाभिलासपुव्वो तु । जमणादौ संसारे तं णत्थि जतं ण अणुभूतं ॥ १५६ ॥ इय पढमं विन्नाणं
विन्नाणंतरसमुब्भवं णेयं । विन्नाणत्तातो च्चिय जुवविन्नाणं व बालस्स ॥ १५७ ॥ चित्तो कम्मसहावो भणिओ तत्तो य लाभहर-
णादी । सिद्धत्ति अत्थि जीवो तम्हा परलोगगामी तु ॥ १५८ ॥

जम्हा ण कित्तिमो सो तम्हाऽणादीत्थ कित्तिमत्ते य (उ) । वत्तव्वं जेण कतो सो किं जीवो अजीवोत्ति ? ॥ १५९ ॥
जइ जीवो जेण कतो सो अन्नेणंति एवमणवत्था । चरमो अकित्तिमो अह सव्वेसु तु मच्छरो को णु ? ॥ १६० ॥ जो सो अकित्तिमो

परलोय-
गामिता.

॥ ६८ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ६९ ॥

सो रागादिजुतो हवेज रहितो वा ? । रहियस्स सेसकरणे पओयणं किति वत्तव्वं ॥ १६१ ॥ तेसिं चेवुप्पत्ती किं च सहावो य तस्स एसो उ । अपरायत्तत्तणओ कुणइ विचित्ते तओ सत्ते ॥ १६२ ॥ तेसिं उप्पत्तीए को तस्सज्जथोत्ति ? सेव उ ण जुत्ता । कुंभारादीण जओ ण घडादुप्पत्तिरेवत्थो ॥ १६३ ॥ सिय कुंभारादीया अणिट्ठियट्ठित्ति णिट्ठियट्ठो य । सो इय ण जुज्जई से उप्पत्ति काउ सत्ता- णं ॥ १६४ ॥ एसो य सहावो से किमेत्थ माणं ? न सुंदरो य जतो । तकरणकिलेसस्स तु महतो अफलस्स हेउत्ति ॥ १६५ ॥ अपरायत्तो य कहं ? जो कुणइ किलेसमेत्तियं जम्हा । अण्णोऽवि परायत्तो किलेसकारी तु लोगम्मि ॥ १६६ ॥ अह न किलेसेत्ति मती सत्तामेत्तेण कारओ जम्हा । तव्वभवणतुल्लकाला सत्ता सव्वेऽवि सिद्धमिणं ॥ १६७ ॥ एवं च अणादित्तं सव्वेसिं चेव हंदि सत्ताणं । तस्सत्ताणादिमती जं णो चे कित्तिमो सोऽवि ॥ १६८ ॥ अह सत्तामेत्तेणेव कारओ किंतु ण समकालत्ति । पच्छावि परिमियद्वाए होइ तस्सादिमत्तं तु ॥ १६९ ॥ अपरिमितद्वाएऽवि य सहावभेदम्मि तस्स णिच्चत्तं । पुव्वं व अकरणं पच्छतोवि तेसिं अभेदम्मि ॥ १७० ॥ एसो चेव सहावो सेऽणंतद्वाए कुणइत्तीयाए । एगसहावत्ते सह करणं वाऽणिच्चया भेदे ॥ १७१ ॥ तेसिं चेव सहावो जं तस्सत्तामवेक्ख होन्ति तया । जायाण पुणोऽभवणा जुत्तोऽजायाण तु विरुद्धो ॥ १७२ ॥ मज्झत्थो य किमत्थं चित्ते इस्सरियमादिभेदेणं ? । सत्ते कुणत्तित्ति सिया कीडत्थमसंगया सावि ॥ १७३ ॥ जं रागादिविजुत्तो सा नु सरागस्स दीसती सोऽवि । रागादिजुत्तोत्ति मती ण सेसकत्ता तदन्नोव्व ॥ १७४ ॥ जमकित्तिमो ण अन्नो तेण ण कत्तत्ति तुल्ल एवेह । रागादिदोसभावे णेयंपि विसेसणं जुत्तं ॥ १७५ ॥ ण हि तुल्लम्मि दियत्ते वेदज्जयणगुणसंपउत्ताणं । केसाणप्पबहुत्तं दाणम्मि विसेसणं होति ॥ १७६ ॥ रागादिदोसवसगो बंधति कम्मं किलिडमच्चत्थं । तप्पच्चयं तयं पुण वेदंतो सेसतुल्लो उ ॥ १७७ ॥ अह णो बंधइ एवं ण संति रागादतोत्ति से पत्तं ।

कर्तृवाद
खण्डनम्

॥ ६९ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ७० ॥

संतेसुवि य अबंधे किं बंधो होति सेसाणं ? ॥ १७८ ॥ एसो चेव सहावो संतेसुवि तस्स जेण णो बंधो । होयन्नेसिं ण य इह पज्जणुओगो सहावस्स ॥ १७९ ॥ अविसिद्धे सब्भावे जलेण संजुज्जती जहा वत्थं । णेवं नल्लिणीपत्तं सहावतो एवमेयंपि ॥ १८० ॥ जलसंजोयणिमित्तं वत्थे फरुसत्तमत्थि णो पत्ते । सब्भावे अविसिद्धेवि जुज्जती तेसि जं भणितं ॥ १८१ ॥ इह उण बंधनिमित्तं जम्हा रागादिपरिणती चेव । तब्भावे अविसिद्धे बंधाबंधा ण जुज्जंति ॥ १८२ ॥ एतेणं पडिसिद्धा विसजलणादीवि हंदि दिट्ठंता । जं णत्थंविसेसेणं सच्चत्थं विसेसहेउत्ति ॥ १८३ ॥ सोवक्कमादिडज्झादि चेव सच्चत्थं अतिपसंगातो । ण य सत्तामेत्तेणं इट्ठत्थपसाहगा तेऽवि ॥ १८४ ॥ रागादिपरिणती पुण फरुसत्तसमा विसेसहेउत्ति । अप्पाणगम्मि य जतो वेधम्मं तेण दोण्हंपि ॥ १८५ ॥ तब्भावो अविसिद्धो यदि णो थेवतरदोससब्भावो । पावेति तस्स अहवा रागादीणं अभावो तु ॥ १८६ ॥ तस्स अणादित्तं तह अन्नेसिं वाऽऽदि-
मत्तमहिकिच्च । भणियमिणं ण तु सिद्धं तस्सेवाणादिमत्तं तु ॥ १८७ ॥ तह संतेऽसंते वा कुणति तओ ते तु? पढमपक्खम्मि । किं तस्स कारकत्तं ? चरमे तु ण संगयं करणं ॥ १८८ ॥ अज्जीवो तु ण कत्ताऽभिप्पायाभावतो घडादिव्व । अन्नेसिं सत्ताणं दोसा एत्थंपि पुव्वुत्ता ॥ १८९ ॥ जीवाजीवविभिन्नं ण अत्थि वत्थंतरंति जप्पभवा । होज्ज इमे खलु जीवा ण कत्तिवादो ततो जुत्तो ॥ १९० ॥ कारणविरहा परमरिसिवयणतो भणितदोससब्भावा । तम्हा अणादिणिहणा जीवा सच्चेऽवि सिद्धमिणं ॥ १९१ ॥ कम्मविमुक्कसरूवो अणिदियत्ता अल्लेज्जभेज्जो उ । रूवादिविरहतो वा अणादिपरिणामभावातो ॥ १९२ ॥ छउमत्थाणुवलंभा तहेव सच्चन्नुवयणओ पायं । लोगादिपासिद्धीतोऽमुत्तो जीवोत्ति णेयव्वो ॥ १९३ ॥

कर्तृवाद
खण्डनम्

॥ ७० ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ७१ ॥

परिणामी खलु जीवो सुहादिजोगातो होइ णेयव्वो । णेगंतणिच्चपक्खे अणिच्चपक्खे य सोऽजुत्तो ॥ १९४ ॥ एगसहावो
णिच्चो स जइ सुही णिच्चमेव तब्भावो । पावइ तस्स अह दुही दुहभावो दिस्सए चुभयं ॥ १९५ ॥ उभयसहावोत्ति
मती जुगवं वेदेज्ज दोऽवि सुहदुक्खे । कमवेदगस्सभावोऽणिच्चत्तं पावती अवस्सं ॥ १९६ ॥ वेदेइ जया स सुहं न तदा
दुहवेदगस्सभावो से । तन्निव्वित्तीए तओऽणिच्चो सो जं तओऽणण्णो ॥ १९७ ॥ अह णो तस्स निव्वित्ती, कहं ण दुक्खी ? जहा
सुही को वा । उभयसहावत्ते सइ हंदि विसेसो स जेण सुही ? ॥ १९८ ॥ अत्थि विसेसो जम्हा स सुही सहकारिकारणं पप्प ।
होइ सयचंदणादी विससत्थादी य दुक्खित्ति ॥ १९९ ॥ ण य तेसि सणिहाणं जुगवं नो तेण होंति सुहदुक्खा । इय उभयसन्नि-
हाणे पावइ नणु उभयभावोऽवि ॥ २०० ॥ सहकारिकारणं से किं उवगारं करेइ किं वा णो ? । जं पप्प होइ स सुही दुहावि दोसा
अणेगविहा ॥ २०१ ॥ जइ कुणइ हंत तत्तो भिन्नमाभिन्नं व तं करेज्जत्ति ? । भिन्ने ण तेण जोगो होइ अणिच्चो अभिन्नम्मि ॥ २०२ ॥
जइ भिन्नो उवगारो जातो तत्तो किमागयं तस्स ? । तत्तो पुणोवि तम्मि भिन्ने दोसोऽणवत्था उ ॥ २०३ ॥ अब्भिन्नम्मि अणिच्चो
पावइ जीवो तहा य तकरणे । पुब्बातो अन्नो च्चिय भिन्नसहावो कतो होति ? ॥ २०४ ॥ अह णो कुणतुवगारं तं, किं तेणं ?
तदन्नभावे य । किं ण तओ होइ सुही ? । णो अन्नं तस्सहावं चे ? ॥ २०५ ॥ नणु जं कुणउवगारं सहावभेदोऽवि तग्गतो जुत्तो ।
भणिओ विवरीयस्स तु णिरत्थगो सो मुणेयव्वो ॥ २०६ ॥ जह खग्गसरिसवाणं अणुम्मि छेदं पडुच्च निच्चम्मि । तहवि तओ
अत्थि मतो अत्थि फलं पति स तुल्लो उ ॥ २०७ ॥ अह तस्सेव सहावो एसोऽणुवगारिणंपि संपप्प । सहकारिकारणं जं होइ सुही
अहव दुक्खित्ति ॥ २०८ ॥ पत्ताम्मि सो सहावो किमवेति णवत्ति ? चरमपक्खम्मि । पुव्वसहावत्ता सो ण सुही पुव्विव पच्छावि ॥ २०९ ॥

नित्य पक्ष
खण्डनम्

॥ ७१ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ७२ ॥

णणु तं पुव्वमपत्तं पच्छा पत्तंति तह य एसो तु । तस्स सहावो भणितो वियप्पणा विप्फला तेण ॥ २१० ॥ पत्तम्मिअपत्तम्मि
य तम्मि सति सव्वहेगरूवस्स । एगावत्थस्सऽद्वाभेदोऽवि ण जुज्जती तस्स ॥ २११ ॥ किं पुण सुहादिभेदो मज्झत्थेणंतरप्पणा
सम्मं । चित्तेहि ता सयं चिय ण एयमवि संगतं णिच्चे ॥ २१२ ॥ अहऽवेइ सो सहावो तस्संपत्तीए जुज्जती एतं ।
किंतु अणिच्चो पावइ ण यऽत्थि पक्खंतरं अण्णं ॥ २१३ ॥ अह अण्णे सुखदुक्खे अण्णे आतत्ति अणुहवो कस्स ।
आबाललोगसिद्धो ? तप्पडिविवातो तस्सेव ॥ २१४ ॥ फलिहमणिस्सालत्तगजोगातो रत्तयव्व एयंपि । तस्सेव तहापाणिम-
विरहतो सव्वहाऽजुत्तं ॥ २१५ ॥ तस्स य तहपरिणामे परिणामित्तं पसज्जती तह य । ल्हायादिसहावत्ता तद्धम्मत्तं
सुहादीणं ॥ २१६ ॥ सुहदुक्खे सातेतरकम्मोदयजे जिणेहि पण्णत्ते । आयपरिणामरूवे ऊहाविन्नाणग म्मेत्ति ॥ २१७ ॥
एवं अणुहवसिद्धो घडपडसंवेदणादिभेदोऽवि । एगंतणिच्चपक्खे न संगतो बंधमोक्खो य ॥ २१८ ॥ ण य णाणं णाणिस्सा
एगंतेणेव जुज्जते अण्णं । पडिवत्तादी ण तओ तस्स हवेज्जा जहऽन्नस्स ॥ २१९ ॥ हिंसादिपरिणती बंधकारणं सा य
णिच्चपक्खम्मि । एगसहावत्ता सति ण जुज्जते णिच्चभावो वा ॥ २२० ॥ तम्हा ण जातु बंधो कारणविरहातो णिच्चबंधो वा ।
बंधऽद्वाभेदम्मि य अणिच्चया पावती तस्स ॥ २२१ ॥ तदभेदम्मि य एगम्मि चेव समयम्मि सव्वबंधातो । विइए अबंधगतं
सहावभेदाउ तोऽणिच्चो ॥ २२२ ॥ हिंसादिविरतिपरिणती मोक्खस्सवि कारणं तु जा सिद्धा । साऽविहु वियप्पियव्वा एवं जहसं-
भवं सम्मं ॥ २२३ ॥ तत्तोऽह परिणतीओ भिन्ना एताओ होंति तो तस्स । पावइ उभयाभावो भावम्मि यऽतिप्पसंगो उ ॥ २२४ ॥
अण्णस्स बंधमोक्खा ण अप्पणो बालवयणसरिसमिणं । तस्सवि य णिच्चपक्खे एमेव ण मंगता ते उ ॥ २२५ ॥ परिणामम्मि य णणु

नित्य पक्ष
खण्डनम्

॥ ७२ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ७३ ॥

तस्स चेव जुज्जति किं ततोऽण्णेण । अपमाणेणं परिकप्पितेण अण्णाणपिसुणेणं ? ॥ २२६ ॥ इय दिट्ठादिट्ठविरोहभावतो सव्वव-
त्थुविसओ उ । एगंतणिच्चपक्खो मिच्छत्तं होइ णेतव्वो ॥ २२७ ॥

खणिगो चेगसहावो स कहं वेदेइ दोऽवि सुहदुक्खे ? । वेदगभेदाम्मि य सव्वलोगववहारवोच्छेदो ॥ २२८ ॥ सुहितो
स एव दुहितो पुणोऽवि तस्साहणत्थमुज्जमइ । पावेइ किल स एव तु सुमरइ य मए कयं एतं ॥ २२९ ॥ वेदेइ
य पुव्वकयं कम्मं इह अज्जियं च अण्णत्थ । परमपदसाहणत्थं कुणइ पयासं च उवउत्तो ॥ २३० ॥ मेत्तादिसुगुण-
पगारिसमम्भासातो य पावए कोइ । एमादिलोगसिद्धो णणु ववहारो कहं तत्थ ? ॥ २३१ ॥ अन्नो वेदेइ सुहं अण्णो दुक्खं
पवत्तए अण्णो । पावेति वेदती सुमरती य पत्तेयमन्नो तु ॥ २३२ ॥ अन्नो करेइ कम्मं फलमन्नो भुंजती तु मोक्खत्थं ।
कुणइ पयासं अन्नो पावेति य तंपि अण्णो तु ॥ २३३ ॥ अच्चंतभेदतो इय सव्वोऽवि ण संगतो ततो सम्मं । मोत्तूण
दिट्ठिरागं आलोएज्जा बुहो एतं ॥ २३४ ॥ संताणातो अह सो ववहारो सव्व एव जुत्तो तु । सो संताणीहितो अन्नोऽण्णोत्ति
वत्तव्वं ॥ २३५ ॥ जइ अन्नो किं णिच्चो किंवा खणियोत्ति ? । णिच्चपक्खम्मि । होइ पतिन्नाहाणी इतरम्मि उ पुव्वदोसा तु
॥ २३६ ॥ अह संताणो णेओ ज इह विसिद्धो उ हेउफलभावो । तत्तो सो ववहारो णो णाणत्ताविसेमातो ॥ २३७ ॥ अवहिखणातो
संताणंतरवत्ती जहा खणो भिन्नो । कज्जक्खणोऽवि एवं तत्तो को वा विसेसो तु ? ॥ २३८ ॥ अत्थि विसेसो हेतुफलभावतो
विरहओ य तस्सेव । एगंतखणियपक्खे णियमेण ततोऽवि हु ण जुत्तो ॥ २३९ ॥ कह कारणं निरन्नयणट्ठं कज्जस्स साहगं होति ? ।
णाभावातो भावो जायति पुण्विव होज्जा तु ॥ २४० ॥ निरवेक्खत्ता ण य इह वइसिद्धं जुज्जते अभावस्स । कारणपुव्वत्तम्मि य

अनित्य
पक्ष खण्डनं

॥ ७३ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ७४ ॥

कज्जस्स उ अन्नयपसिद्धी ॥ २४१ ॥ कारणविणासकज्जुप्पादा जुगवं तु होंति णातव्वा । तो णत्थि भणियदोसा तुलाएँ णामाव-
णामव्व ॥ २४२ ॥ कारणकज्जाणं णणु णासुप्पादा पुढोऽपुढो वावि । पढमे ण तस्स णासो ण य उप्पादो तु इयरस्स ॥ २४३ ॥
चरमम्मि य तव्भावो तेसिं तत्तो ण हेतुफलभावो । जुगवव्भावो चिय सव्वेतरगोविप्पाणव्व ॥ २४४ ॥ उवचरियत्था किरिया-
सदा इतरेसि तुळकालत्ता । किं न वियप्पेहेवं भेदाभेदुव्भवा दोसा ? ॥ २४५ ॥ अह उ रुणद्धित्तिधम्मा भावो णासोत्ति णणु तद-
द्वाए । कज्जुप्पादम्मि पुणो स एव पुव्वोदितो दोसो ॥ २४६ ॥ अह धम्मिधम्मभावो एसो परिकप्पितो तु णातव्वो । उभयाभा-
वाओ णणु एवंपि ण हेतुफलभावो ॥ २४७ ॥ अह धम्मिधम्मभावो एत्थं परिकप्पितो ण पुण धम्मी । ण हि सो सहावविकलो
सति धम्मे तस्स कह भावो ? ॥ २४८ ॥ सिय कारणं विसिद्धं पडुच्च उप्पज्जते य कज्जंपि । एस पडुच्चुप्पादो सहावसिद्धो
मुणेयव्वो ॥ २४९ ॥ तं णाम पडुच्चिज्जइ जं उवगारिं तयं तु किं कुणइ ? । किं तदभावविणासं किं तं उभयं अणुभयं वा ?
॥ २५० ॥ णो तदभावविणासं अहेउगो उ स तुम्ह इट्ठोत्ति । करणेऽवि य अविरोहो जेणऽन्नो तस्स णासोत्ति ॥ २५१ ॥ तदभावे
य अण्ठे कह तव्भावो ? । अ(ण)त्थित्तम्मि य (जं) तस्स अत्थित्तं होइ इतरस्स ॥ २५२ ॥ अह कारणं चिय तउ ण तु अण्णो
कोइ माणविरहातो । तं पुण कुणइ तयं चिय तहासहावातो भणियमिणं ॥ २५३ ॥ तं सत्ताऽसत्ताभयविवज्जयसहावजणणसीलं तु ।
होज्जा ? न सव्वपक्खेसु संगतो अब्भुवगमो ते ॥ २५४ ॥ वेफल्लादिपसंगा तदभावपसंगमादिदोसातो । अब्भुवगमवाहातो असं-
भवातो य णातव्वो ॥ २५५ ॥ ण य तं तदेव सत्तस्सभावजणणस्सहावगं जुत्तं । पुव्वमसत्तसहावं एवं पडिसिद्धमेयं तु ॥ २५६ ॥
एतेणं चिय खित्ता मूलविगप्पाण पच्छिमा दोवि । जं तुल्लजोगखेमा भणियविगप्पेहिं ते पायं ॥ २५७ ॥ सिय उप्पणं भावो ततो

अनित्य
रक्ष खण्डनं

॥ ७४ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ७५ ॥

य चिंताए होइ विसउत्ति । दीसइ य तं तउच्चिय णिरत्थिगा तेण एसत्ति ॥ २५८ ॥ उप्पन्नं चिय भावो इदमेव कहंति जुज्जती
चिंता ? । तब्बाधियं ण सिद्धं तुह सामण्णादि दिट्ठं ता ॥ २५९ ॥ ता इय जातिवियप्पा उज्जेयव्वाऽणुभूयमाणम्मि । सज्जम्मि
हेउफलभावमोहठाणाय ते किंच ॥ २६० ॥ किं तस्सत्तामेत्तं किं तक्किरियं व किं व तदभावं । आसज्ज होति कज्जं ? ण संगयं
सव्वपक्खेसु ॥ २६१ ॥ जइ तस्सत्तामेत्तं आसज्ज हवेज्ज णणु तदद्वाए । उवारेण ण तस्स तत्ता जं णावेक्खा ततो जुत्ता ॥ २६२ ॥
तकालम्मि य भावे सइ कह तस्सेगकालभावित्ता । हेउफलभावभावो ? भावे य अतिप्पसंगो उ ॥ २६३ ॥ ताक्किरिया चुप्पत्ति मोत्तुं
तस्सेव णत्थि अण्णा तु । एत्थमभावम्मि य पुव्ववर्णिण्या चेव दोसा उ ॥ २६४ ॥ जत्तो च्चिय तस्सत्तामेत्तं अत एवऽनंतरद्वाए ।
होइ तदद्वाए पुण तब्भावे कह णु तदेवक्खा ? ॥ २६५ ॥ कतगत्तमेत्तसत्ताणुबोध अणिच्चत्तणं ण एवं तु । तदभेदातोत्ति मती
भेदे अब्भुवगमो दुट्ठो ॥ २६६ ॥ अह तस्सेस सहावो अणंतरखणम्मि होइ जं कज्जं । इयरस्सवि एसो च्चिय एतंपि न जुत्तिपडि-
वद्धं ॥ २६७ ॥ जं तक्खणभवणम्मिवि णिवंधणं तस्स तस्सहावो तु । तदभावम्मि य भावे अतिप्पसंगो बला होति ॥ २६८ ॥
वितियक्खणे य कज्जं ण य सो तम्मि खणिगत्ततो सिद्धं । ता कह णु तस्स भावो ? भावेवितरस्स खणभंगो ॥ २६९ ॥
अज्जायस्सियरस्सवि एस सहावोत्ति दुग्घटं जाए । किं तेण ? सो चिय तओ सोवि असिद्धो तु भणियामिणं
॥ २७० ॥ वेसिट्ठंपि न जुज्जति खणिगत्ते कारणस्स सहजाणं । णो इच्छिज्जइ जम्हा विसेसकरणं (णो) कहंचिदवि ॥ २७१ ॥
भिन्नद्वाणमुवादाणकारणस्साविसेसभावम्मि । कत्तो फले विसेसो ? , ण य सो तस्सावि इय जुत्तो ॥ २७२ ॥ अह सोऽणादी ण
घडई एवं चिय सव्वहा अणादोवि । जुगवेतरभावित्तं विणा ण जमणादिपक्खोऽवि ॥ २७३ ॥ अह तस्स सहेउते एस सहावोत्ति

अनित्य
पक्ष खण्डनं

॥ ७५ ॥

धर्म
संग्रहणी.

॥ ७६ ॥

जेण सहकारी । पप्पाकिंचिकरंपि हु फले विसेसं फुडं कुणइ ॥ २७४ ॥ माणं किमत्थ तीरति एव सहावंतरंपि कप्पेउं । अत्थाणप-
क्खवातो य तस्सवैक्खाणियोगम्मि ॥ २७५ ॥ इय सहकारिकतो जं ण विसेसो कारणस्स उववज्जे । तम्हा विसिट्ठसदो णिरत्थगो
एत्थ णातब्बो ॥ २७६ ॥ तदणंतरं च भावे वट्ठण अविसेसतो कुतो णियमो । इयमेव अस्स कज्जं ? तस्सेव उ तस्सहावत्ता ॥ २७७ ॥
तप्फलजणणसहावं जं तं चिय कारणं ण अण्णंति । कज्जंपि य तत्कारणजणणसहावं तयं चेव ॥ २७८ ॥ कज्जंतरेव्व अणुगमविसेस-
संपायणाएँ रहियस्स । तप्फलजणणसहावो ण थेवसद्वाएँ विसउत्ति ॥ २७९ ॥ असति य तहोवयारे कहंचिदवि कारणंतरकए व्व ।
कज्जंपि य तत्कारणजणसहावंति चितमिदं ॥ २८० ॥ तं चेव अहुवयारो किं नो अन्नं ? अतस्सहावत्ता । तस्साहव्वं किंकयमह
हेतुसहावकतमेव ॥ २८१ ॥ को तस्स णणु सहावो ? तदणंतरमेव जं तयं होइ । किं नो अन्नं ? किं तेण ? हंत वामोहहेतुत्ति
॥ २८२ ॥ तं चेव तदणुरूवं को वामोहोत्ति ? किं न अण्णंपि ? । किं वा अणुरूवत्तं तद्धम्माणुगमविरहम्मि ? ॥ २८३ ॥ कज्जाणं
अखिलाणं असेसकारणविसेसरहियाणं । जो तस्सभावभेओ वइमेत्तातोऽणियमहेतू ॥ २८४ ॥ जं अण्णहावि तीरइ वइमेत्तेणं भणिउं
स मिच्छत्ति । इय मोससम्मनाणं न कोसपाणं विणा एत्थ ॥ २८५ ॥ किंच पडुच्चेदमिणं जायइ माणं किमेत्थ ? ण हि एगं ।
खणियत्ताओ भिन्नद्वभावदुग्गाहिणो णाणं ॥ २८६ ॥ एत्तो य कज्जकारणभावो कहमवगमस्सऽभावातो ? । जो भणिओ पच्च-
क्खाणुवलंभिच्चादिगम्मोऽयं ॥ २८७ ॥ तप्फलजणणसहावं तु कारणं तं च धेप्पइ तहेव । कज्जं पुण तत्कारणजणणसहावंति तंपि
तहा ॥ २८८ ॥ धूमजणणस्सभावो (वा) णलगाहगमो जमेत्थ विण्णाणं ; जं तमणलजणसहावधूमविण्णाणहेउत्ति ॥ २८९ ॥
एत्तो इदंति मिद्धे नो अन्नाउत्ति अन्नयाऽमिद्धी । कत्तोवि कारणा किंचि कज्जमिय किं न जुत्तमिह ? ॥ २९० ॥ विहितुत्तरमेवेदं

सामान्य
सिद्धिः

॥ ७६ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ७७ ॥

अतिप्पसंगादिदोसभावातो । सो चेव सहावातो णियमणिमित्तातो पडिसिद्धो ॥ २९१ ॥ ण य मोत्तु तहसहावं तदभावे णियमणं
तु भावाणं । णय वत्थुसहावोवि हु पज्जणुजोगस्स विसउत्ति ॥ २९२ ॥ अग्गी डहति ण तु णहं सहावतो कोऽगुजुज्जते एत्थं ? ।
एसा ण विपडिवत्ती सत्तामेत्तेण कज्जेवि ॥ २९३ ॥ सत्तामेत्तेण य से दाहगभावम्मि किं न तेलोकं । डहति ? ण हि तस्सभावो
तउत्ति माणं परं सद्धा ॥ २९४ ॥ दीसइ किंचि दहंतो ण तु सव्वं ता कहं भवे सद्धा ? । सत्तामेत्तविसेसा एयंपि विरुज्झई मूढ !
॥ २९५ ॥ डाहम्मि णो विगाणं कह घडई सोत्ति ? एत्थ सव्वेसिं । एत्थवि पतिणियतो च्चिय तस्स सहावो णिमित्तं तु ॥ २९६ ॥
होउ स सत्तामेत्तेण जुज्जती णो अतिप्पसंगातो । मोत्तूणमाभिनिवेसं वत्थुसहावं ण चित्तेसि ॥ २९७ ॥ सत्तामेत्तेण जलं दूरत्थंपि हु
तहासहावातो । डहति जलणो य ण्हाणं कुणइ ण एवं नु का जुत्ती ? ॥ २९८ ॥ णो तस्सेस सहावो किं माणं एत्थ ? लोगसंवित्ती ।
सा अब्बएवि अब्भुवगमचित्ताए य किं तीए ? ॥ २९९ ॥ किं चाणलविण्णाणं तज्जन्नसहावधूमणाणस्स । हेतुत्ति तत्थ चित्तं तण्णाणं
णणु तहा किह णु ? ॥ ३०० ॥ एगपडिवत्तिरूवं तं चे एत्तो इदंति वइमेत्तं । तज्जणसहावत्तावगमम्मि यऽतिप्पसंगोत्ति ॥ ३०१ ॥
अणलादिअणुभवातो तह होइ वियप्पवासणावोधो । तत्तो तहा वियप्पो तत्तो एत्तो इदंति ठिई ॥ ३०२ ॥ णणु सो विणस्सरोच्चिय
जओ तओ कह णु जुज्जइ ठिई भे ? । सा तह दीहाणुभवा अणुसंधाणादभावम्मि ॥ ३०३ ॥ दीहाणुहवत्तं से लक्खिज्जइ तच्चिरो-
हिविरहाओ । सरिसावरावरुप्पत्तिविप्पलंभाओ ण उ तत्थं ॥ ३०४ ॥ एवंऽपणुहववाहा अदिदपरिगप्पणा य नियमेण । वितहत्ते य
इमीए सव्वं चिय पावई वितहं ॥ ३०५ ॥ खणिगं वत्थु अविगप्पगं च णाणंति एवमादीयं । जम्हा इमीए सिद्धं विचारणा जं न
अन्नेण ॥ ३०६ ॥ ण य णिव्वियप्पवुद्धी एयं एवंति अवगमसमत्था । अवियप्पभावउ च्चिय पयप्पणेऽतिप्पसंगोत्ति ॥ ३०७ ॥

सामान्य
सिद्धिः

॥ ७७ ॥

धर्म
संग्रहणी.

॥ ७८ ॥

तह णिच्छयबुद्धीए णत्थि तओ न खलु सावि तव्विसया । उप्पज्जए य कस्सइ तदणंतरमण्णहावि तई ॥ ३०८ ॥ जा वत्थुणुहवस-
हगारिवासणाबोधओ तहा होई । तत्थेव सा जओ तं वत्थुं णियमा तहच्चेव ॥ ३०९ ॥ जा पुण अणाइमिच्छावियप्पकयवासणा-
विबोधाओ । जायइ धुवादिविसया साऽतत्था तस्सऽजुत्तीओ ॥ ३१० ॥ तस्साऽजुत्ती किं रायसासणं आउ णिव्वियप्पेणं । अग्गहणं किं
वाऽऽलोयणाए तस्सेव तु अभावो ॥ ३११ ॥ जइ रायसासणं ता तदन्नणिवसासणेण वभिचारो । आणवइ य निच्चादी भागवयाईवि तह
बोहा ॥ ३१२ ॥ अह णिव्विगप्पगेणं अग्गहणं एत्थ णिच्छओ कह णु ? । जं तमवबोधमेत्तं संगहियासेसगं चेव ॥ ३१३ ॥ आलोयणाएवि
कहं तस्साभावो ? वियप्पनाणाओ । जम्हा एवं तई पवत्तई तं च भ (तई पवत्तइ तं च भवतां मए) मिच्छा ॥ ३१४ ॥ अह तस्सेवमजुत्ती
णेया अत्थकिरियाविरोहाओ । खणिगे तीए विरोहो णिच्चे उ ण जुज्जई कहवि ॥ ३१५ ॥ खणिगत्ते सदसत्तं तस्सुप्पाओ तओ
विणासो य । णट्ठस्स तओ भावो सइ णासे तट्ठिई किह णु ? ॥ ३१६ ॥ ण य तद्धम्माणुगमो कहंचिदवि अत्थि जं ततो णियमो ।
वइमेत्तकोसपाणादिसवहगम्मो मुणेयव्वो ॥ ३१७ ॥ अह उत्तरावरडियखणदुग्गहणीमह दिस्सते सक्खं । किं तेण ? जं ण तेसिं सोव-
गतो हेतुफलभावो ॥ ३१८ ॥ ण य सामन्नं पतिवत्थुसव्वहाभेदवादिणो किंचि । अत्थि वियारिज्जंतं जस्म बला होइ तदवगमो
॥ ३१९ ॥ पतिनियतेगसहावा भावा सव्वे मिहो विभिण्णा य । सव्वत्तो सव्वेसिं अविसिद्धा तेण वावत्ती ॥ ३२० ॥ जइ कोइ
कुतोइ भवे अव्वावित्तो कहंचि तो होज्जा । वावित्तीण विसेसो तत्तो सामन्नववहारो ॥ ३२१ ॥ ण य कोइ कुतोइ कहंचि विज्जते
भावतो अभिन्नो उ । तुल्लत्थसाहगत्ता तहवि विसेसो सहावातो ॥ ३२२ ॥ अविसिद्धम्मि तु भेदे तुल्लत्थपसाहगत्तमेवेह । ण घडइ
गोघडतुल्लत्थसाधगत्तप्पसंगातो ॥ ३२३ ॥ तुल्लत्थसाधिगा अह सत्ती णो तेसि जेसु ता अत्थि । ते चेव तहाभूता सा एगा वा

सामान्य
सिद्धिः

॥ ७८ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ७९ ॥

अणोगात्ति ? ॥ ३२४ ॥ जति एगा कह भिन्नेसु वडुते ? किं च तह ण सामण्णं ? । अच्चंतणेगपक्खे सो चेव अतिप्पसंगो तु ॥ ३२५ ॥ भेयम्मिवि सा तुल्ला णेवं अण्णत्ति णेवमविसिद्धो । भावाण हंत भेदो फलभेदाभेदो णेओ ॥ ३२६ ॥ तुल्लत्थसाधिगा इह सत्ती तम्हा समाणपरिणामो । सो भावोत्ति सहावो तद्धम्मो चेव एसोऽवि ॥ ३२७ ॥ एसो कहंचि भिन्नो संवेदणवयणकज्जतो णेओ । अवरोप्परं समाणत्तमण्णहा सव्वधाऽजुत्तं ॥ ३२८ ॥ सिय वासणातो गम्मइ सा वासगवासणिज्जभावेण । जुत्ता समेच्च दोण्हं ण तु जम्माणंतरहतस्स ॥ ३२९ ॥ सा वासगातो भिण्णाभिण्णा व हवेज्ज ? भेदपक्खम्मि । को तीएँ तस्स जोगो ? तस्सुण्णो वासइ कहं च ? ॥ ३३० ॥ अह णो भिन्ना कह तीएँ संकमो होई वासणिज्जम्मि ? । तदभावम्मि य ततो णो जुत्ता वासणा तस्स ॥ ३३१ ॥ सति यण्णयप्पसिद्धी पक्खंतरमो य णत्थि इह अन्नं । परिकप्पिता तई अह ववहारंगं ततो कह णु ? ॥ ३३२ ॥ एगंतखाणिगपक्खेवि जुज्जते णो सुहादिजोगेवं । अत्थि य जं तो आया परिणामी होइ णायव्वो ॥ ३३३ ॥

बालादिदरिसणातो सुहादिजोगातो तह सतीओ य । संसारातो कम्मफलभावतो भोक्खओ चेव ॥ ३३४ ॥ बालो होइ कुमारो सोवि जुवा मज्झिमो य थविरो य । एगंतनिच्चपक्खे अणिच्चपक्खे य कहमेयं ? ॥ ३३५ ॥ एगसहावत्ता सति निरन्नयत्तेण कारणाभावा । निच्चे धम्माजोगो भेदादिविगप्पिओ नेओ ॥ ३३६ ॥ परिणामे पुण जं धम्मधम्मिणो इह कहंचि भेदो उ । एसो अणुहवसिद्धो माणं च तओ अवाधाओ ॥ ३३७ ॥ सव्वेसि दव्वपज्जवदुगरूवोऽणुहवो विसेसेणं । जं न मिहो ते भिन्ना भुवणम्मिवि सव्वहा अत्थि ॥ ३३८ ॥ नय बाहगं पमाणं इमस्स लोयम्मि दिस्सति कहंचि । अह अत्थऽणिंदियं से ण साहगं तंपि का जुत्ती ? ॥ ३३९ ॥ भूतत्थगाहगं जं तमणिंदियं एस चेव च तउत्ति । जुत्तीएँ अन्नहा जं न जुज्जए वत्थुसन्भावो ॥ ३४० ॥ अणुवित्ति वावित्ति

जीवस्य
परिणामिता

॥ ७९ ॥

धर्म
संग्रहणी.

॥ ८० ॥

विहाय ण य उभयरूवता जम्हा । भेयाभेयविगप्पो तम्हा णेओ असव्वातो ॥ ३४१ ॥ धम्मम्मि नियत्तंते जइ णो दव्वं नियत्तइ भेओ । अह उ णियत्तइ एवं तओ अमेउत्ति कहमुभयं ? ॥ ३४२ ॥ उभयं अणुहवसिद्धं भणियमिणं अणुहवोऽवि कह तम्मि ? । लंघइ वियप्पजुयलंति हंत तो सो तदाभासो ॥ ३४३ ॥ मोत्तूणमणुभवं किं पमाणभावो वियप्पजुयलस्स ? । तदणुहवस्सवि एवं अपमाणत्तम्मि किं तेण ? ॥ ३४४ ॥ तर्हावे य पमाणभावो जइ तस्सितरस्स णेति का जुती ? । अह उ अवाहियबोधत्तणं न इयरेण वाधातो ॥ ३४५ ॥ तस्स तु ण तेण वाधा तदभावे तस्स चेवऽभावाओ । एगंतनिच्चऽनिच्चम्मि भाविओ चेव सो किंच ॥ ३४६ ॥ धम्मे नियत्तमाणे नियत्तए इह कहंचि दव्वंपि । तम्मि य अणियत्तंते ण णियत्तति सव्वहा सोऽवि ॥ ३४७ ॥ दीसइ पच्चक्खं चिय एयं वक्कम्मि उज्जुए हंति । अंगुलिदव्वम्मि परं भावेतव्वं इहेकेणं ॥ ३४८ ॥ वक्कत्तमंगुलीओ कहंचि अभिन्नंति तीए जोगाओ । भिन्नंपि अवत्थंतरभावे तत्तो नियत्तीओ ॥ ३४९ ॥ तं चिय कहंचऽवत्थंतरेवि तं तुल्लवुद्धितो हंदि । एगंतेणऽन्नत्ते भिज्जेज्ज इमीवि तह चेव ॥ ३५० ॥ भिन्नच्चिय अवियप्पा एगंतेणेव एस तु विगप्पो । तुल्लत्ति अप्पमाणं गिहीतगहणादिदोसाओ ॥ ३५१ ॥ न हु ता गिहीतगाही तस्साभावा तदाऽविसयतो उ । अज्झारोवेणवि णो गेप्पइ तं तम्मि तदभावा ॥ ३५२ ॥ अत्तुल्लं अवियप्पं न य दिट्ठं भावतो जओ तंपि । ता कहमज्झारोवो नियमेणऽन्नस्स किं नेवं ? ॥ ३५३ ॥ संकारविसेसातो सव्वमिणं हंदि तम्मि वि समणं । जं सोवि लक्खणं वा होज्ज वियप्पो व ? किं अन्नं ॥ ३५४ ॥ किंचोवादाणं से ? तं चिय जइ वत्थुणो कहमवत्थु ? । तंपि हु कहंचि वत्थु तो णावत्थु विरोहो वा ॥ ३५५ ॥ अह सो निव्विसओ चिय ण पयइइ किमिह छट्ठखंधेवि । तदंसणुत्तरइ च किं ततो तप्पवित्ती य ? ॥ ३५६ ॥ जइ अन्नमविसओ से इय तंपि ण जुज्जती ततो नियमा । तत्तो

जीवस्य
परिणामिता

॥ ८० ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ८१ ॥

तम्मि पविर्त्ती संपत्ती चेव तेणेव ॥ ३५७ ॥ अह सो तप्पडिबद्धो वत्थावत्थूण को णु पडिबद्धो ? । सोवि हु कहांचि वत्थु तो नावत्थुं विरोहो वा ॥ ३५८ ॥ तम्हा अवग्गहादी कहांचि भिन्नत्थगाहगा णेया । अणुहवसंधाणेणं एवं ववहारसिद्धीओ ॥ ३५९ ॥ एवंपि किंचि नियमा णियत्तती तस्स ण पुण अन्नंति । एतेसि कहमभेदो उभयनिविर्त्तीए वाऽणुगमो ? ॥ ३६० ॥ तस्स नियत्तति जम्हा अतो न भेदोत्ति सव्वहा भूढ ! । सति तम्मि कोऽणुजोगो ? तस्सत्ति अहप्पसंगो य ॥ ३६१ ॥ जइ तस्स कह नियत्तति ? कहांचि जं तस्स तो ण दोसोऽयं । मोत्तूणमभिनिवेसं संवेदणमो न चित्तेसि ? ॥ ३६२ ॥ ण य देहादेगतेण एम अन्नो उवग्गहे तस्स । सुहजोगा मुत्तस्स व न सिया एसो उ अन्नत्ते ॥ ३६३ ॥

ण य सव्वगतो जीवो तणुमेत्ते लिंगदरिसणाओ तु । सव्वगते संसरणं कह ? तेग सरिरमाणो सो ॥ ३६४ ॥ आसज्ज कुंथुदेहं तत्तियमेत्तो गयम्मि गयमेत्तो । ण य संजुज्जति जीवो संकोयविकोयदोसेहिं ॥ ३६५ ॥ जह दीवो महति घरे पलीवितो तं घरं पगासेति । अप्पत्तरे तं तं एवं जीवो सदेहाइं ॥ ३६६ ॥ णणु लोमंते णाणं जायइ इह तं च जेणमायगुणो । ण य अहव्वा य गुणा तेण ततो सव्ववाविर्त्ती ॥ ३६७ ॥ नियदेससंठियस्सवि रविणो किरणा जहेव अन्नंपि । उज्जोययंति देसं तहेव एयंपि नायव्वं ॥ ३६८ ॥ ते तुल्लं सव्वदिसं नाणं पुण होति एगदेसम्मि । कम्म-घणपडलछादियरूवस्सेवं न सुद्धस्स ॥ ३६९ ॥ किरणा गुणा ण दव्वं तेसि पगासो गुणो ण यादव्वो । जं नाणं आयगुणो कह-मदव्वो स अन्नत्थ ? ॥ ३७० ॥ गंतुं ण परिच्छिदइ नाणं णेयं तयम्मि देसम्मि । आयत्थं चिय नवरं अचित्तसत्तीउ विन्नेयं ॥ ३७१ ॥ लोहोवलस्स सत्ती आयत्था चेव भिन्नदेसंपि । लोहं आगरिसंती दीसइ इह कज्जपच्चक्खा ॥ ३७२ ॥ एवमिह नाणसत्ती आयत्था

जीवस्य
सर्वव्यापि-
तानिरासः

॥ ८१ ॥

धर्म
संग्रहणी.

चेव हंदि लोगंतं । जइ परिछिंदइ सम्मं को णु विरोहो भवे एत्थं ? ॥ ३७३ ॥ लोहोवलछायाणू घडित्तु लोहेण तो (तं) पलड्ढेंति (पकड्ढेंति) । माणं किमेत्थं ? अन्नह तदभावो चेव ते बुद्धी ॥ ३७४ ॥ जत्तियमेत्ते खेत्ते संति तु ते तेत्तिघाउ तं एइ । कड्ढेज्ज उ सत्तीए सव्वं भुवणोयरगयंपि ॥ ३७५ ॥ परिमियविसया सत्ती जम्हा दोसो ण एस तो होइ । छायाणवोवि अन्नह सव्वं गंतूण कड्ढेज्जा ॥ ३७६ ॥ तस्सेव एस सत्ती जं परिमियदेसगामिणो हंदि । छायाणवोवि सा पुण तत्थत्था चेव कज्जकरी ॥ ३७७ ॥ नो तस्स तन्निमित्तो तम्मि देसम्मि तेसि सब्भावो । किंतु तदविणाभूता सहावतो चेव ते होंति ॥ ३७८ ॥ तेसि खलु जो सहावो तस्सव णणु सेव होति सत्तित्ति । अविणाभावम्मि य से इतरम्मिवि अत्थि सामत्थं ॥ ३७९ ॥ अब्भुवगम्माणूणं तहभावं भणितमेतमो एत्थ । तद्देसम्मि य तेसिं नियमा सत्तंपि हु असिद्धं ॥ ३८० ॥ सत्तीण य उकरिसो दीसइ जं कज्जओ इह विचित्तो । लोगंतावगमोवि हु न विरुज्झइ तेण तस्सत्ति ॥ ३८१ ॥ केइ केवलनाणं गंतूणमलोगमवगच्छती तन्नो । जम्हा ण त (यऽ) त्थ कस्स (त्थ) इ दिट्ठं अद्वगुणगमणं ॥ ३८२ ॥ दव्वगमणां पि जुज्जइ न कहांचिवि तत्थ धम्मविरहाओ । तम्हा आतत्थं चिय सव्वं परिछिंदइ तयंपि ॥ ३८३ ॥

एवं सरीरमेत्तो आया सिद्धो ण याणुमित्तादी । जुगवं सव्वसरीरे चेतण्णासंभवाओ य ॥ ३८४ ॥ करचरणादिसु जोगा न य अपदेसोत्ति होइ विनेओ । अपदेसम्मि य पावइ करचरणादीणमेगत्तं ॥ ३८५ ॥ जो चेव उ करदेसे स एव जं होति चरणदेसेवि । तो एगत्तं भेदे सपदेसो णियमतो होइ ॥ ३८६ ॥ सो य असंखपएसो लोगागासप्पदेसतुल्लोत्ति । जइ एवं संकुडिओ थेवपण्णेषु कह चिड (ठा) ति ? ॥ ३८७ ॥ जह खलु महापमाणो णेत्तपडो कोडितो णहग्गम्मि । तम्मिवि तावति ते

जीवस्य
शरीर
मात्रता

॥ ८२ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ८३ ॥

चिचय फुसइ पएसे ण इय जीवो ॥ ३८८ ॥ देसे संपुन्नाणं अभावतो तस्स सुहुमपरिणामा । ठंतेगम्मिबि बहवे बादरतो णेव पड-
दव्वे ॥ ३८९ ॥ पगतधिदण्णि भणिमो कयं पसंणेण तं पुण इमं तु । परिणामी खलु जीवो देहावत्थाणभेदाओ ॥ ३९० ॥ एवं
सुहादिजोगो न अन्नहा जुज्जए सती चेव । संसारो कम्मफलं मोक्खो य पसाहियमिदं च ॥ ३९१ ॥ पच्चक्खपसिद्धातो सयल-
व्ववहारमूलभूतातो । बज्झंतरभेदाओ अण्णयवइरेयभावातो ॥ ३९२ ॥ जह कंचणस्स कंचणभावेण अवड्डियस्स कडगादी । उप्पजंति
विणस्संति चेव भावा अणेगविहा ॥ ३९३ ॥ एवं जीवइव्वस्स दव्वपज्जवविसेसभइतस्स । निच्चत्तमणिच्चत्तं च होति नाओवल-
ब्भंतं ॥ ३९४ ॥ कारणधम्माणं जइ णो कज्जे संकमो कहंचिदवि । तो कह णु तस्स कज्जं तं तस्स च कारणं इतरं ? ॥ ३९५ ॥
पुढवीधम्माण पडे ण संकमो जह तहेव य घडेवि । तुल्ले असंकमे किं घडो तु कज्जं नतु पडादी ? ॥ ३९६ ॥ अन्नं च दलविहीणं
कह जायति किं दलंति से वच्चं ? । जइ कारणं अणुगमो अह णो अदला हु उप्पत्ती ॥ ३९७ ॥ अणियत्ते य कहंची अविणाभू-
यम्मि तस्स परिणामे । जातमिणंति न जुज्जइ अदरिसणं तह य इतरस्स ॥ ३९८ ॥ अन्निभतरेवि कज्जे एवं चिय भावणेह कायव्वा ।
तन्भावम्मि य सिद्धो परिणामी हंत जीवोवि ॥ ३९९ ॥

णिरहेतुगो विणासो णणु भावाणं तओ य खणिगत्तं । जुज्जइ य अवत्थाणं सहेतुगे इह विणासम्मि ॥ ४०० ॥ जाव ण
विणासहेऊ ता चिद्धति सति य तम्मि उ विणस्से । न य ते घडत्ति (घडंति) सम्मं चिंतिज्जंता कहंचिदवि ॥ ४०१ ॥ किं
कुणइ नासहेऊ ? जओ विणस्सं तु किं तओ अन्नं ? । किं तदभावं किं वा न किंचि नणु एत्तिगा भेदा ॥ ४०२ ॥
न विणस्सरमेव जम्हा सहेउतो चेव सो पसूतोत्ति । जातस्सवि पुण करणे जायइ अणवत्थदोसो उ ॥ ४०३ ॥

जीवस्य
शरीर
मात्रता

॥ ८३ ॥

धर्म
संग्रहणी.

॥ ८४ ॥

अह उ तदन्नं किं तस्स आगयं? तेण तादवत्थातो । दीसेज्ज तओ कुज्जा कज्जंतरमो य जह पुट्ठि ॥ ४०४ ॥ आवर-
णंपि न जुज्जइ तप्पभवं तस्स तादवत्थातो । अन्नह तओ उ णासो एत्थ य पुव्वोदो दोसो ॥ ४०५ ॥ ततियम्मि पज्जुदासे हंत
वियप्पम्मि अविगला दोसा । एतच्चिय विन्नेया भावंतरओ उ तस्सावि ॥ ४०६ ॥ तदभावमह करेती तदभा (तब्भा) वं हंत
एव ण करेइ । भावं च अकुव्वंतो कहां स हेतुत्ति? चिन्तामिदं ॥ ४०७ ॥ चरमम्मि वि कह हेऊ? न किंचि कुव्वंति जे विणासस्स ।
भावे य सदाभावा एसिं खणभंगसिद्धि ॥ ४०८ ॥ अन्नं च नस्सरो वा सहावतो होज्ज अणस्सरो वावि? । भावो णस्सरपक्खे
नासे किं हेतुणा तस्स? ॥ ४०९ ॥ नो अन्नमिह स भावो भावे भावस्स ऽवेक्खए हेउं । काठिन्नादी पुढवादिणं च तद्वेतुओ चेव
॥ ४१० ॥ अतदुव्वभवत्तणम्मि य पावइ तस्स णणु निस्सहावत्तं । अह णस्सरोत्ति एवंपि नासहेऊ विधा तस्स ॥ ४११ ॥ नहि
भावाउ सदावो तीरइ अन्नेण अन्नहा काउं । गयणस्सव मुत्तत्तं नय दुसहावो विरोधातो ॥ ४१२ ॥ किंच सहेउगपक्खे कज्जस्स व
तस्स पावती नासो । तण्णासम्मि य भावो पुव्वविणट्ठस्स भावस्स ॥ ४१३ ॥ नय सो हवेज्ज नियमा कयगाणवि कारणंतरावेक्खो ।
वत्थस्स जहा रागो कयगोवि ततो न नासेज्जा ॥ ४१४ ॥ कोवि कदाई भावो कारणविरहातो तस्स भावेवि । नहि कारणां निय-
मेण होंति जं कज्जवंताइ ॥ ४१५ ॥ ता भावहेतवो चिय कुणंति पयईए नस्सरे भावे । उप्पत्तणंतरं चिय तेवि विणस्संति तो खणिगा
॥ ४१६ ॥ निरहेउगो विणासो अहव सहेऊ निरत्थिगा चित्ता (चित्ता) । नहि एत्थ ऽणवत्थाणं परिणामे सव्वहा अत्थि ॥ ४१७ ॥
जं तं चिय परिणमए पतिसमयं चित्तकारणं पप्प । दलविरहातो अन्नह जुज्जइ न फलं तु भणियमिणं ॥ ४१८ ॥ अह तं पुव्वं रूवं
चइऊण तहा हवेज्ज नियमेण । तदभावे तदभावो अतादवत्थं च ऽनिच्चत्तं ॥ ४१९ ॥ नियमेण तस्स चातो कहांचि ननु (तु) सव्वज्जे

अणिकवाद
निरासः

॥ ८४ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ८५ ॥

(हे) व भणितमिणं । एवं च तादवत्थे निच्चत्तं कस्स व विरुद्धं ? ॥ ४२० ॥ पच्चक्खेणव तहा अणुगमवडेरगगहणतो सिद्धं । वत्थु परिणामी (म) रूवं मिम्मयघडवेदणाउत्ति ॥ ४२१ ॥ सिय णेदं पच्चक्खं वियप्पतो तमविगप्पगं होउ । तेणवि तहेव सो णणु घेप्पइ जम्हा सरूवेण ॥ ४२२ ॥ नय तस्स तं ण रूवं कारणनियमादिभावतो णेयं । पच्चक्खपिट्ठभावी हंत विह (य) प्पो विणा हेउ ॥ ४२३ ॥ तस्सामत्थप्पभवो न य स सजातीयभेदगहरूवो । ता तंपि तहारूवं गेण्हइ किंवा तमन्नंति ? ॥ ४२४ ॥ तं चिय उभयविभिन्नं किन्न वियप्पोवि तारिसो होइ ? । सारिक्खविप्पलंभा तह भेदे किमिह सारिक्खं ? ॥ ४२५ ॥ अह भंतं अपडुं वा तम्मि सजातीयभेदगहणम्मि । इतरम्मि तु णो एवं उभयसभावादिदोसाओ ॥ ४२६ ॥ निच्छयनाणेण तहा जारिसतो सोऽवगम्मती भावो । जइ तेणवि तारिसओ तो तस्स गिहीतगाहितं ॥ ४२७ ॥ अज्झवसियतब्भावा दिस्सविगप्पाण एगकरणेण । तम्मि पवत्ती पत्ती जुज्जति नतु अन्नहा किंचि ॥ ४२८ ॥ अच्चंतं भेदाओ अतिप्पसंगातो किंच तं मोत्तुं । तुल्ले अवबोहत्ते उगगहमेत्तम्मि को रागो ? ॥ ४२९ ॥ अह सोऽवाहितविसओ इतरस्सवि हंत केण बाधा तु ? । अत्थे सदाभावा तदणुगतत्ता य तस्सत्ति ॥ ४३० ॥ अत्थगयसद्गहणा णो तदणुगतो ततोत्ति अवि एवं । तब्बोहसहजमणवइजोगाओ कम्महेउतो ॥ ४३१ ॥ अह अत्थमंतरेणवि भावा इतरम्मि किं न सो अत्थि ? । अज्झारोवेण तओ एत्थवि तीतादवेक्खाए ॥ ४३२ ॥ तं अन्नत्तविसिद्धं समाणमेयंति एवमाईयं । जं जं निमित्तमिहइं तं तं इतरम्मिवि समाणं ॥ ४३३ ॥ अच्चंताऽसाहारणगाहगमह तं ण एवमियरंति । तस्सेवाभावातो एयंपि न जुत्तिपडिबद्धं ॥ ४३४ ॥ सत्तादीणं साधारणत्ततो अणुभवप्पसिद्धीतो । होज्ज व भावाभावो तेसिं अच्चंतं भेदम्मि ॥ ४३५ ॥ जं एगम्मी सत्तं अन्नम्मिवि अह तु तस्स भावम्मि । पावइ एगत्तं चिय तेसिं तम्हा ठिओ भेदो ॥ ४३६ ॥ साधारणं

क्षणिकवाद
निरासः

॥ ८५ ॥

धर्म
संग्रहणी.

॥ ८६ ॥

ण एगं अवि समाणत्तणंति ण य एतं । एगंताऽभेदम्मिवि जुज्जइ पच्चक्खसंसिद्धं ॥ ४३७ ॥ तम्हा तग्गहणाओ ततो पविच्चीओ
 लोगसिद्धीओ । सवियप्पं पच्चक्खं सिद्धंति कयं पसंगेण ॥ ४३८ ॥ तह भावहेतवो चिय कुणंति पयईए णस्सरे भावे । जं भणियं
 तदजुत्तं अणेगदोसप्पसंगाओ ॥ ४३९ ॥ इय भावहेतवो चिय तन्नासस्सावि हेतवो नियमा । एवं च उभयभावो पावइ एगम्मि
 समयम्मि ॥ ४४० ॥ तब्भावम्मि य भावो इतरस्स न जुज्जती उ भावे य । तेणाविरोधतो पुण पावइ निच्चंपि तब्भावो ॥ ४४१ ॥
 अह उ खणट्ठित्तिधम्मा भावो नासो न जुत्तमेयंपि । निरहेउगो स इट्ठो एसो य जओ सहेउत्ति ॥ ४४२ ॥ अह मोत्तूण सहेउं अन्नं
 नावेक्खइत्ति णिरहेऊ । तुल्लमिणं इतरम्मिवि अत्थविसेसेवि धणिमेत्तं ॥ ४४३ ॥ अह तं पइ हेउस्सा अहेउगत्तं पसाहियं पुत्तिव ।
 णेयेहि वियप्पेहिं जातिवियप्पा हु ते णेया ॥ ४४४ ॥ जम्हा अणुहवसिद्धे तस्सुप्पाएवि एवजातीया । संति वियप्पा तेसिं भावेऽवि
 य तस्स णाभावो ॥ ४४५ ॥ उप्पत्तिसहावं वाणुप्पत्तिसहावगं व तद्धेऊ । कुज्जा भावं उभयाणुभयसहावं व इति भेदा ॥ ४४६ ॥
 जइ उपत्तिसहावं अफलो तस्सेव तस्सभावत्ता । हेतू तदवेक्खंमि य तम्मि विणासेवि किमजुत्तं ? ॥ ४४७ ॥
 तस्सेवेस सहावो पतिणिययं चेव अणुवगारिंपि । हेउं पप्प विणस्सइ भावोत्ति सहेउगो तो सो ॥ ४४८ ॥ णय भावहेतवोऽवि हु
 कुणंति भावस्स किंचि तुह पक्खे । जं तस्सत्तामेत्तं पडुच्च भणितो तदुप्पातो ॥ ४४९ ॥ ॥ अहऽणुप्पत्तिसहावं कुज्जा एवं नु खर-
 विसाणंपि । अह सो न तस्स हेऊ इतरस्स उ केण हेउत्ति ? ॥ ४५० ॥ जमणुप्पत्तिसहावा खरसिंगघडादओऽविसेसेण । ता एगस्साऽ-
 हेऊ सेसाणवि, भेयसिद्धी वा ॥ ४५१ ॥ तस्सत्थि इहं हेऊ तत्थो उप्पज्जते य ता कह णु ? । एसोऽणुप्पत्तिसहावगोत्ति पन्ना
 ववइसंति ॥ ४५२ ॥ उभयसहावत्तम्मि उ विरोहदोसोऽणिवारियप्पसरो । इतरम्मिवि उप्पातो अभावतो चेव नो जुत्तो ॥ ४५३ ॥

क्षणिकवाद
निरासः

॥ ८६ ॥

धर्म
संग्रहणी
॥ ८७ ॥

किं तिण्हं किं सण्हं किं कसिणं सुकिलं च खरसिंगं । जह निव्विसया भेया एए एमेव एतेवि ॥ ४५४ ॥ जम्हाऽणुप्पन्नो सो भावो
खरसिंगतुल्ल एवेह । उप्पन्नाम्मि य तम्मिवि वियप्पणा निप्फला चेव ॥ ४५५ ॥ जो उप्पन्नो णियहेतुभात्रतो दिस्सती तहाभावो ।
तस्स वियप्पाभावो जलणस्सुण्हत्तणं किह णु ? ॥ ४५६ ॥ उप्पत्तीएँऽविगाणं कह एसा जुज्जइत्ति चिन्तामिदं । भणियविगप्पेहि य
सव्वहेव एसा अजुत्ता तु ॥ ४५७ ॥ दीसइ य णासहेउवणिवायाओ य तस्स नासोवि । तम्हा जाइवियप्पा जह एते एव तेवित्ति
॥ ४५८ ॥ अविणहस्स विणासे वियप्पणाऽसंगता विणहस्स । किं तीएँ फलं ? एत्थवि तुल्लमिदं जातिभेददुगं ॥ ४५९ ॥ अह
उप्पत्ती दीसइ णतु णासो तस्सभावतो ण ततो । एगंतेणाभावो घडा कवालादिभात्राओ ॥ ४६० ॥ णय एगंतेण ततो अन्नो निरु-
वक्ख एव सो ततो । भावा, सहावभेदे भेदाभेदादिया दोसा ॥ ४६१ ॥ दीवम्मि को णु भावो सुके व सरम्मि आतवादिसु य ।
तमदव्वादिपरिणती छायाई चेव विन्नेया ॥ ४६२ ॥ किं तेण ततो कीरइ ? इट्ठमिदं सिद्धसाहणं एवं । णो इत्त (इत्तर) णिवित्ति-
अंतरेण जं तेण एत्थंपि ॥ ४६३ ॥ सावि हु तदुब्भवाच्चिय तब्भावे भावतो जहुप्पत्ती । णय एगंताभावो सा नेया वत्थुधम्मत्ता
॥ ४६४ ॥ अह सा ण वत्थुधम्मो ण तई ता तस्स घडणिवित्तीए । जह वत्तमाणसमए सगइस्स निवित्ति सुन्नं वा ॥ ४६५ ॥
णय सा उप्पत्ति च्चिय भिन्ननिमित्तत्ततो विरोधातो । परिकप्पियत्ति निचं अन्नत्ते पुव्वदोसा उ ॥ ४६६ ॥ अह उ सहेउउ च्चिय
उववन्नो अप्पणो विणासम्मि । नोवेक्खई तदन्नं हेउं निरहेउगो तेण ॥ ४६७ ॥ किं एवं ति? अह मती ततो च्चिय तस्स तस्सभावो उ ।
एसो चेव सहावो इमस्स णय किंचिवि पमाणं ॥ ४६८ ॥ अत्थकिरियाएँ भावो णहि सा उप्पत्तिमन्तरेणऽन्ना । सा य णिरन्नयपक्खे

परिणामिता
वादः

॥ ८७ ॥

धर्म
संग्रहणी

असंगताऽतिप्पसंगाओ ॥ ४६९ ॥ पाणाइवायविरईसिक्खावतदेसगामुहा एवं । निव्विसयत्ता जगगो हिंसागारिच्छि पंडिच्चं ! ॥ ४७० ॥ णहि सुयजम्मे पिउणो सिद्धं लोगम्मि हिंसगो एस । समएवि णावि सिक्खावयभंगो तस्स जम्मम्मि ॥ ४७१ ॥ परिणामाओ हिंसा सोऽवि कहं खणिगपक्खवायम्मि ? । परिणमणं परिणामो जम्हावत्थंतरावत्ती ॥ ४७२ ॥ निरहेउगो तओ अह निच्चं भावो ण वा कदाचिदवि । तस्सेवंपि हु सिक्खावतदेसणमणुववन्नं तु ॥ ४७३ ॥ इय परिणामंतक्खयदरिसणपमुहावि हेयवो सव्वे । एगंतखणिगपक्खे अहेतवो चेव दडुव्वा ॥ ४७४ ॥ तम्हा परिणामी खलु जीवो लोगप्पमाणओ सिद्धो । अधुणा जहेस णाता तह सुत्तादेसतो वोच्छं ॥ ४७५ ॥

णाता संविच्छीओ जीवो नहि नाणभिन्नरूपाणं । सा अत्थि घडादीणं तक्कज्जाऽदरिसणाउत्ति ॥ ४७६ ॥ तेसिं न तेण जोगो अन्नगुणत्तातो तेण सा नत्थि । अविस्सिट्ठे अन्नत्ते एतंपि य किंकरं एत्थ ? ॥ ४७७ ॥ अह उ सहावकतं चिय पत्तिणियता चेव जं गुणा लोए । एसोऽवि हु अनिमित्तो सहावपक्खो सपडिवक्खो ॥ ४७८ ॥ एगंतेण विभिन्नं नाणं आयाउ तग्गुणो तहवि । एत्तोच्चिय णन्नगुणो तहासहावातो किं माणं ? ॥ ४७९ ॥ पत्तिणियतता तु लोए गुणाण दिट्ठा निमित्तभेदेण । एगंतभेदपक्खे ण य जुज्जइ तमविसेसाओ ॥ ४८० ॥ समवाया संबंधो तेसिं तस्सेव तेहि णणु केण ? । जति अन्नेणणवत्था अह उ सयं किन्न तेसिंपि ? ॥ ४८१ ॥ सिय सो उभयसहावो अप्पाणं ते य संघडावेति । सपरप्पकासधम्मो तहासहावा पदीवोव्व ॥ ४८२ ॥ ते चेव किन्न ? एवं तहासहावविरहाण माणमिह । न घडइ चित्तिज्जंतं तुह पक्खे दीवणातंपि ॥ ४८३ ॥

शास्त्रवाद

॥ ८८ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ८९ ॥

जमभिन्नो सपगासा सो सपरपगासगो णयाभेदो । तेसिंपि तुज्झ इट्ठो ता सोऽवि तहाविहो किह णु ? ॥ ४८४ ॥ दीवोऽवि हंत दव्वं तस्स पगासो मतो इहं धम्मो । एतेसिं भेदम्मि तु सो सपरपगासगो मोहो ॥ ४८५ ॥ किंच इह ते सहावा तत्तो भिन्ना व होज्जऽभिन्ना वा ? । भेदे तस्सात्ति कंहं ? एतेऽभेदे कंहं दोन्नि ? ॥ ४८६ ॥ समवाइसु समवातो इह बुद्धी जह विणा तयं इट्ठा । इय जीवे णाणामियं ण हवइ णणु केण कज्जेणं ? ॥ ४८७ ॥ एवं समवातोऽवि हु चित्तिज्जंतो न सब्बहा घडइ । ता गुणगुणिणो सिद्धो संवेदणओ अभेदोवि ॥ ४८८ ॥ सिय करणमेव नाणं आता कत्तत्ति चेव भेदो तु । नहि वासिवड्डईणं इहं अभेदो कंहंचिदवि ॥ ४८९ ॥ तं खलु बज्झं करणं नाणं पुण अंतरंति वेधम्मं । न य अपरिणओ उ तहा अगेण्हिउं तीं अयं घडति ॥ ४९० ॥ परिणामे पुण एगत्थसाहगतस्सऽभेदओ किह णु । जुज्जइ इमं जमुत्तं ण तेसिऽभेदो कंहंचिदवि ? ॥ ४९१ ॥ इय नाणगहणपरिणामभावतो अत्तणो गहो जेण । सो चेव किन्न नाणं तुल्लम्मि तदनुभवगमम्मि ? ॥ ४९२ ॥ इय कत्तिकरणभावे कज्जं संवित्तिलक्खणं कत्थ ? । जति जीवे कहमन्नं नाणं तदभिन्नरूवं तु ? ॥ ४९३ ॥ अह विसए णणु एवं कहमिह जीवस्स अणु-हवो लोए ? । अह तत्तो च्चिय भेदे कंहं ण अन्नस्स तदभेदा ? ॥ ४९४ ॥ तत्तोवि जइ तइ तम्मि हंत एवंपि सा णहि ण नाणं । तन्भावम्मि य चित्तं आता णाणाउ अन्नोत्ति ॥ ४९५ ॥ सिय कत्तिकरणभावो अभेदपक्खम्मि जुज्जई किह णु ? । वेढेइ अही अत्ताणमत्तणा चेव जह लोए ॥ ४९६ ॥ परिकप्पितो तु एसो अह णो तक्कज्जदरिसणातो उ । णय सेलक्खंभादो वेढणमिह कप्प-णाएऽवि ॥ ४९७ ॥ तम्हा तहाविहाणेगचित्तपरिणामभावतो सिद्धो । अणुहवपामन्ना कत्तिकरणभावो अभेदेऽवि ॥ ४९८ ॥ अण्णे भणंति नाणं परलोगविवाहगं विगाणातो । न य निच्छयस्स हेऊ तम्हा अन्नाणमो सेयं ॥ ४९९ ॥ अन्नेण अन्नहादेसियम्मि भाव-

ज्ञातृत्ववाद

॥ ८९ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ९० ॥

म्मि नाणगव्वेण । कुणइ विवादं कलुसियचित्तो तत्तो य से बंधो ॥ ५०० ॥ सव्वेवि मिहो भिन्नं नाणं इह नाणिणो जओ वेत्ति ।
तीरइ न तओ काउं विणिच्छओ एयमेवान्ति ॥ ५०१ ॥ तच्चिसयदरिसणात्तो जुज्जइ एसो ण तं च पारोक्खे । संवेदणमेतेण तु
पडिपक्खनिसेहणमजुत्तं ॥ ५०२ ॥ जं सव्वणुवदेसा जायइ अह तंमयं सुविभाणं । तब्भावे किं माणं बहुएसु य एस एवत्ति ?
॥ ५०३ ॥ देवागमादियं चेव वित्तैसालिंगं ण एत्थवि षमाणं । साहारणं च तंप्पि हु भावम्मिवि तदुवदेम्मि ॥ ५०४ ॥ णातेवि
तदुवदेसे एसेवत्थो मउत्ति से कह णु ? । नज्जइ चित्तत्था खलु जं सद्दा समइयाणेगे ॥ ५०५ ॥ अह तत्तो सवणाओ आगरियपरं-
परा इदाणिपि । सवणेऽवि तच्चिवक्खा णहि छउमत्थस्स पच्चक्खा ॥ ५०६ ॥ तदभावम्मि य नज्जइ कहमिदमेसो इम्मस्सऽभि-
प्पातो ? । तस्साणुवादकरणे मिलक्खणातं फुडं चेव ॥ ५०७ ॥ मिलक्खू अमिलक्खुस्स, जहा वुत्ताणुभासए । ण हेउं से वियाणेइ,
भासियं तऽणुभासइ ॥ ५०८ ॥ एवमन्नाणिया णाणं, वदंतावि सयं सयं । निच्छयत्थं न भाणंति, मिलक्खुव्व अबोधिए ॥ ५०९ ॥
जं चाकज्जायरणे यवत्तमाणस्स जायई तिव्वो । परिणामो नाणिस्सा तत्तो बंधोऽवि तिव्वोत्ति ॥ ५१० ॥ नाणीवि कुणइ पावं
नूणं ता एयमेव सेयंति । लोगस्स विपरिणामं जणयंतो बंधई कम्मं ॥ ५११ ॥ तम्हा परलोगसमुज्जयस्स भिक्खुस्स असढभावस्स ।
चरणेवघायणेणं नाणेण अलमसंगस्स ॥ ५१२ ॥ नाणनिसेहणहेतू नाणं इतरं च (व) होज्ज ? जइ नाणं । अब्भुवगमम्मि तस्सा
कहन्नु अन्नाणमो सेयं ? ॥ ५१३ ॥ अह अन्नाणं ण तयं णाणनिसेहणसमत्थमेवंपि । अप्पाडिसेहातो च्चिय संसिद्धं नाणमेवत्ति
॥ ५१४ ॥ वादेवि कलुसभावो बंधनिमित्तमिह ण पुण णाणंति । अन्नाणावगमेणं तं पुण कम्मक्खयानिमित्तं ॥ ५१५ ॥ वादोवि
वादिनरवइपरिच्छगजणेसु निउणबुद्धीसु । मज्झत्येसु य विहिणा उस्सग्गेणं अणुन्नाओ ॥ ५१६ ॥ सव्वेऽवि मिहो भिन्नं नाणं जइवि

अज्ञानवादि
निरासः

॥ ९० ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ९१ ॥

इह नाणिणो वेति । तीरइ तओऽवि काउं विणिच्छओ एयमेवात्ति ॥ ५१७ ॥ तच्चिसयदरिसणाऽसंभवेऽवि दिट्ठेऽवाधिता समया । संवेदणेण य तओ पडिवक्खनिसेहणं जुत्तं ॥ ५१८ ॥ दिट्ठेणं इट्ठेण य जम्मि विरोहो न जुज्जइ कहांचि । सो आगमो ततो जं णाणं तं सम्मणाणंति ॥ ५१९ ॥ सो उण जीववत्थावणादिणा दंसिओ तु लेसेणं । ववहारजोगउ च्चिय वित्थरयो उवरि वोच्छामि ॥ ५२० ॥ ततो च्चिय फलभूओ सव्वन्नू चिय असंसयं सिद्धो । जं सग्गकेवलत्थी तवादि कुज्जा सुते भणियं ॥ ५२१ ॥ आगमतो सव्वन्नू ततोच्चिय आगमस्स पामन्नं । इतरेतरासयो इय दोसो अणिवारणिज्जो उ ॥ ५२२ ॥ आगमओ सव्वन्नू ततोच्चिय आगमस्स पामन्नं । किंतु स एवं नवरं तदत्थणाता जओ तस्स ॥ ५२३ ॥ तीरइ न अन्नहा आगमस्स अत्थो अणिदिओ नाउं । एमादि उवरि वोच्छं सव्वं सव्वन्नूसिद्धीए ॥ ५२४ ॥ जो दिट्ठेऽविरुद्धो दयावरो सव्वभाववावी य । सो सव्वन्नूवदेसो णज्जइ किमओ परं माणं ? ॥ ५२५ ॥ णाते य तडुवदेसे एसेवत्थो मउत्ति से एवं । नज्जइ पवत्तमाणं जं ण णिवारेइ तह चेव ॥ ५२६ ॥ अन्नह य पवत्तंतं निवारती न य तओ पवंचेइ । जम्हा स वीयरगो कहणे पुण कारणं कम्मं ॥ ५२७ ॥ अरहंतमादिवच्छल्लयादिजणितं अणुत्तरं पुण्णं । तित्थगरनामगोत्तं तस्सुदया देसणं कुणइ ॥ ५२८ ॥ णय तं विधायगं केवलस्स भावेवि तस्स तो भगवं । सव्वन्नू कयकिच्चो पमाणमिह देसणाए य ॥ ५२९ ॥ चित्तत्थाऽवि य सहा ततो च्चिय समइया अणेगे तु । सिद्धा तह चेव तओ न दूसणं होइ एयंपि ॥ ५३० ॥ आयरियपरंपरओ पमाणमेयम्मि होइ अत्थम्मि । अस्स य अपमाणत्ते सव्वागमकिरियलोवो उ ॥ ५३१ ॥ अन्नाणिमतंपि इमं आगमघडियं व होज्ज इतरं वा ? । पढमम्मि परंपरओ माणं इतरम्मि तु ण जुत्तं ॥ ५३२ ॥ जइवि ण आगमघडितं तहावि उववन्नमेयमेवंति (वत्ति) । णाऊण पविच्चीओ का उववत्ती तु अन्नाणे ? ॥ ५३३ ॥ अन्नाणओऽवि दिट्ठा एत्थ पविच्ची

अज्ञानवादि
निरासः

॥ ९१ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ९२ ॥

किसादिणसुंति । सफला य तीएँवि फलं नाणातो चेव विन्नेयं ॥ ५३४ ॥ णणु संसया पविच्ची फलसंपत्ती य निच्छयाओ उ । धन्नादिणाणरहिओ न हि गहणादौ कुणइ जु(ज)त्तं ॥ ५३५ ॥ नज्जति य तव्विवक्खा अपच्च-क्खत्तेवि तस्सभिप्पाओ । भणिओववत्तिओ च्चिय मिलक्खुणातं तओज्जुत्तं ॥ ५३६ ॥ परिणामो पुण तिब्बो पावपविच्चीए बंध-हेउत्ति । नत्थेत्थ विसंवादो णय णाणं कारणं एत्थ ॥ ५३७ ॥ अन्नाणिणोवि जम्हा दीसति एयं किलिठ्ठभावस्स । णाणिस्स पवि-च्चीएवि तत्तो तु ण तारिसो भावो ॥ ५३८ ॥ जाणंतो विसखाणू पवत्तमाणोवि बीहई जह तु । ण उ इतरो तह नाणी पवत्तमाणो-वि संविग्गो ॥ ५३९ ॥ जो संवेगपहाणो अच्चंतसुहो उ होइ परिणामो । पावनिविच्ची य परा नेयं अन्नाणिणो उभयं ॥ ५४० ॥ संसारासारत्ते सारत्ते चेव मुत्तभावस्स । विन्नाते संवेगो पावनिविच्ची य तत्तो उ ॥ ५४१ ॥ तम्हा परलोगसमुज्जतस्स भिक्खुस्स असढभावस्स । चरणोवगारगं इय णाणं सुत्तेविमं भणितं ॥ ५४२ ॥ पढमं नाणं तओ दया, एवं चिट्ठति सव्वसंजए । अन्नाणी किं काही ?, किं वा णाही छेयपावगं ? ॥ ५४३ ॥ इय कह नाणेण अलं जुज्जइ वयणं इमं असंगस्स ? । अण्णाणं चिय संगो कारण-कज्जोवयारातो ॥ ५४४ ॥ तम्हा नाणी जीवो तंपि य परलोगसाहगं सिद्धं । नाणण्णाणविवेगे उवायमो चेव निरवज्जो ॥ ५४५ ॥ कत्तात्ति दारमहुणा कत्ता जीवो सकम्मफलभोगा । अस्स य अणब्भुवगमे लोगादिविरोहदोसोत्ति ॥ ५४६ ॥ दट्ठण कंचि दुहियं सुहियं वा एव जंपती लोगो । भुंजति सकयफलं णय वडजक्खनिवासतुल्लमिणं ॥ ५४७ ॥ सुहदुक्खाणुहवातो चित्ताओ ण य अहे-तुगो एसो । निच्चं भावाभावप्पसंगतो सकडमो हेतू ॥ ५४८ ॥ किन्न सहावोत्ति मई भावो वा होज्ज जं अभावो वा ! जइ भावो किं चित्तो ? किं वा सो एगरूवोत्ति ॥ ५४९ ॥ जइ ताव एगरूवो निच्चोऽनिच्चो व हाज्जे ? जइ निच्चो । कह हेतू सो भावो ?

अज्ञानवादि
निरासः

॥ ९२ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ९३ ॥

अह उ अणिच्चो ण एगो ति ॥ ५५० ॥ अह चित्तो किं मुत्तो किं वाऽमुत्तो ? जइ भवे मुत्तो । ता कम्मा अविसिद्धो पोग्गलरूवं जतो तंपि ॥ ५५१ ॥ अह तु अमुत्तो ण तओ सुहदुक्खनिबंधणं जहाऽऽगासं । जीवेणं वभिचारो ण हि सो एगंततोऽमुत्तो ॥ ५५२ ॥ जमणादिकम्मसंतइपरिणामावन्नरूवं एवायं । वीयंकुरु(र)णाएणं तं चेव य तस्स हेतुत्ति ॥ ५५३ ॥ मुत्तेणं वभिचारो ण सोवि जं चेतणासरूवोत्ति । णय सो दुक्खनिमित्तं निरुवमसुहरूवतो तस्स ॥ ५५४ ॥ तस्सवि य तहाभावे जीवत्तं चेव पावती वत्तं । ता कह णु सो सहावो ? सहासुहित्तप्पसंगो य ॥ ५५५ ॥ अह तु अभावो सोवि हु एगसहावो व होज्ज चित्तो वा ? । तुच्छे-
गसहावत्ते कहं तओ कज्जसिद्धि ति ? ॥ ५५६ ॥ णहि खरविसाण हेतू अभावतो जायती तयं तत्तो । तुच्छेगसहावत्ता भेगजडाभारमादी वा ॥ ५५७ ॥ मिइपिंडो चेव तओ जायइ तत्तो घडो य तो जुत्तं । तुच्छेगसहावत्ते कहं तओ कज्ज-
सिद्धित्ति ? ॥ ५५८ ॥ ण हि सो तुच्छसहावो एगंतेणं सरूवभावतो । तद्धेतुभावरूवं पडुच्च तुच्छो मुणेयच्चो ॥ ५५९ ॥ जो च्चिय सरूवभावो ण तउ च्चिय इयरूवभावोत्ति । भावाभावविरोहा भिन्नसहावम्मि चित्तत्तं ॥ ५६० ॥ सिय इतररूवभावो तु कप्पितो अंजसा ततो नत्थि । कह मितिपिंडाउ घडो तवभावे ण खरसिंगं च ? ॥ ५६१ ॥ अह चित्तो चेव ततो नाभावो चित्तया जतो लोए । भावस्स हंदि दिट्ठा घडपडकडसगडभेदेण ॥ ५६२ ॥ भावस्स य हेतुत्ते नामविवज्जासमेत्तमेवेदं । हंदि सहावो हेतू जम्हा कम्मपि भावो तु ॥ ५६३ ॥ सो भावोत्ति सहावो कारणकज्जाण सो हवेज्जाहि । कज्जगओ कह हेऊऽनिव्विचीओ उ कज्जस्स ? ॥ ५६४ ॥ कारणगतो उ हेऊ केण व णेट्ठोत्ति णिययकज्जस्स । ण य सो तओ विभिन्नो सकारणं सव्वमेव तओ ॥ ५६५ ॥ एवं नियइ, जइच्छा, कालो, दिव्वं, पधाणमादीवि । सव्वेवि असव्वाया

जीवस्य
कर्मकर्तृता

॥ ९३ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ९४ ॥

एगंतेणं मुणेयव्वा ॥ ५६६ ॥ जीवो सुहाभिलासी दुक्खफलं कहं करेति सो कम्मं ? । मिच्छत्तादभिभूओ अपत्थाकिरियं व सरुउ
त्ति ॥ ५६७ ॥ इच्छंतोऽवि य सरुओ वाधिणिवित्तिं जहेव मोहातो । चित्तातो पडिक्कलं तीए किरियं समारभइ ॥ ५६८ ॥
इय मिच्छत्तुदयातो अविरतिभावा तह पमादाओ । जीवो कसायजोगा दुक्खफलं कुणति कम्मंति ॥ ५६९ ॥ मिच्छत्तमा-
इयाणं को हेतू ? कम्म एव जति एवं । इतरेतरासयो खलु दोसो अणिवारणिज्जो तु ॥ ५७० ॥ मिच्छत्तमादिरूवं कम्मं कम्म-
तरस्स हेउत्ति । वीर्यं कुरणाएणं इयभावे कहं णु दोसो उ ? ॥ ५७१ ॥ कयगत्ते कम्मस्सा आदिमभावातो तव्विउत्तस्स । मिच्छत्त-
मादिऽभावे कहमादो करणमेवऽस्स ? ॥ ५७२ ॥ सव्वं कयगं कम्मं ण यादिमंतं पवाहरूवेण । अणुभूयवत्तमाणातीतद्धासमय मो-
णातं ॥ ५७३ ॥ तस्सवि य आदिभावे अहेतुगत्ता असंभवो चेव । परिणामिहेतुरहियं न हि खरसिंगं समुब्भवइ ॥ ५७४ ॥ काला-
भावे लोकादिविरोधो तीयमादिववहारा । अहं सो दव्वावत्था सावि ण पुव्वि विणा दिट्ठा ॥ ५७५ ॥ इय तस्स अणादित्ते सिद्धे
परिणामकरणजोएण । जीवोवि तस्स कत्ता सिद्धो च्चिय भवइ नायव्वो ॥ ५७६ ॥ परिणामविसेसेणं करेइ कम्मम्मि वीरियं चित्तं ।
जं सो ण उ तं सत्तामेत्तेणं होइ फलदंति ॥ ५७७ ॥ सव्वेसिं फलभावा णिययसहावा ण सव्वफलदत्तं । निययसहावत्तं चिय तग्ग-
यपरिणामसावेक्खं ॥ ५७८ ॥ तस्सवि य अहेतुत्ते असंभवो चेव पावती नियमा । परिणामेतरकारणरहितं न य सव्वहा कज्जं
॥ ५७९ ॥ तम्हा निमित्तकारणभूओ कत्तत्ति जुत्तिओ सिद्धो । जीवो सव्वन्नुवदेसओ य तह लोगओ चेव ॥ ५८० ॥

भोत्ता सकडफलस्स य अणुहवलोगागमप्पमाणातो । कतवेफल्लपसंगो पावइ इहरा स चाणिट्ठो ॥ ५८१ ॥ सातासाताणुभवो
तत्कारणभोगाविरहओ ण सिया । मुत्तागासाण जहा अत्थि य सो तेण भोत्तत्ति ॥ ५८२ ॥ कम्मविवागातो च्चिय तदणुहवो जं

जीवस्य
कर्मकर्तृता

॥ ९४ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ९५ ॥

तओ कहं भोत्ता ? । सो चेव तद्वापरिणतिरहियस्स ण संगतो जेण ॥ ५८३ ॥ जच्चिय विवागवेदणरूवा तप्परिणई हवति चित्ता । सच्चिय भोयणकिरिया नायव्वा होइ जीवस्स ॥ ५८४ ॥ न य तं तओ अणणं तस्सोदासीणभावओ चेव । चलणाइ कुणइ जम्हा वेदणकिरिया तओ सिद्धा ॥ ५८५ ॥ बज्झसहकारिकारणसावेक्खा सा य पायसो जेण । ता अंगणादिजोगे भोगपसिद्धी इहं लोगे ॥ ५८६ ॥ एतेणञ्चेत्तणं जं कम्मं तं णियमितं कहं फलति । ता पेरगो पडू किल परिहरियमिदं पि दट्ठव्वं ॥ ५८७ ॥ कत्ता हु चे-
तणो जं हंदि हु ता पेरगोऽवि सो जुत्तो । इहरा य दिट्ठहाणी आदिट्ठपरिगप्पणा चेव ॥ ५८८ ॥ कम्मपरतंतओ चेव पेरणसामत्थवि रहिओ एस । कम्मरहिओ य ईसो ता सो च्चिय पेरगो जुत्तो ॥ ५८९ ॥ पेरेइ तओ किं फलमुद्दिस्स तयं ? न किंचि जइ एवं । फलरहियपवत्तीओ नालोच्चि(चि)यकारिता तस्स ॥ ५९० ॥ अह फलमुद्दिस्स तयं धम्मादीणं हवेज्ज अनतरं । तस्सावेक्खत्त-
णओ जइवणिकाभी व अकयत्थो ॥ ५९१ ॥ सिय तस्सेस सहावो फलनिरवेक्खोवि पेरणं कुणति । ण तु एसो मुत्तत्ता चिट्ठइ एमेव किं माणं ? ॥ ५९२ ॥ कम्मपरतंतओ जं पेरणसामत्थविरहितो कत्ता । एयपमिद्धं तस्सवि दिट्ठं जं करणसामत्थं ॥ ५९३ ॥ कत्ता-
वि अह पभु च्चिय विचित्तकरणाम्मि रागमादीया । पेरगपगप्पणाएवि पुव्वुत्ता चेव दोसा उ ॥ ५९४ ॥ पेरेति हि ए एकं अन्नं इतरम्मि किं इमं जुत्तं ? । अह तक्कम्मकयमिणं तं पि य णणु तक्कयं चेव ॥ ५९५ ॥ इयरस्स उ कत्तिचे सिद्धे सामत्थसत्तिसिद्धीओ । पडुकप्पणा अविसया भत्तीए नत्थि वाऽविसयो ॥ ५९६ ॥ लोमेऽवि एस भोत्ता सिद्धो पायं तहागमेसुं च । अविगाणपवत्तीओ णय एतेसिं अपामन्नं ॥ ५९७ ॥ इहरा कयवेफल्लं तब्भावे हंदि दिट्ठवाधा तु । वाणियकिसीबलादी दिट्ठा जं सकयभोइत्ति ॥ ५९८ ॥ दंडिगगहमरणादौ ण सगडभोइत्तणं अणेगंतो । आयामेणुवभोगा एमन्तो चेव नायव्वो ॥ ५९९ ॥ पुर्व्वि जमुवत्तं खलु कम्मं तं सग-

जीवस्य
कर्मफल
भोक्तृता

॥ ९५ ॥

धर्म
संग्रहणी

डमो जिणा विति । तं च विचित्तं आयासभोगफलभेदओ नेयं ॥ ६०० ॥ परवंचणादिजोगा जं कयमिहइं किलेसभोगं तं । इतरातो भोगफलं बज्झं सहकारिमो तस्स ॥ ६०१ ॥ परवंचणादिजोगो कम्माओ वंचणा य इतरस्स । तत्तो च्चिय विब्रेया इहरा जाइच्छि-
यपसंगो ॥ ६०२ ॥ एवं च कुतो दोसो ? तत्तो चिय संकिलेसओ सो य । असुहाणुबंधिकम्मोदयाउ भणितो जिणिदेहिं ॥ ६०३ ॥
एवं च ठिए संते धम्माधम्माण जह उ संपत्ती । जुज्जइ सवित्थरं तह फुडवियडं उवीर वोच्छामि ॥ ६०४ ॥

तम्हा भोत्ता जीवो पसाहिओ कम्मजोगमैतस्स । वोच्छं पुव्वुवइडं धम्मादिनिबंधणं कमसो ॥ ६०५ ॥ नाणादिपरिणतिविधाय-
णादिसामत्थसंजुयं कम्मं । तं पुण अट्ठपगारं पन्नत्तं वीयरगेहिं ॥ ६०६ ॥ पढमं नाणावरणं वित्थियं पुण होइ दंसणावरणं । तत्तियं च वेयणिज्जं
तहा चउत्थं च मोहणियं ॥ ६०७ ॥ आउय नामं गोत्तं चरिमं पुण अंतराइयं होइ । मूलप्पगडीउ एया उत्तरपगडी अतो वोच्छं ॥ ६०८ ॥
पढमं पंचविगप्पं मत्तिसुयओहिमणकेवलावरणं । वित्थियं च नवविगप्पं निदापणदंसणचउक्कं ॥ ६०९ ॥ निदा निदानिदा पयला
तह होति पयलपयला य । थीणद्धी य सुरोदा निदापणं जिणाभिहितं ॥ ६१० ॥ नयणेतरोहिकेवलदंसणवरणं चउव्विहं होइ ।
सातासातदुभेदं च वेयणिज्जं मुणेयव्वं ॥ ६११ ॥ दुविहं च मोहणिज्जं दंसणमोहं चरित्तमोहं च । दंसणमोहं तिविहं सम्मेतरमीस-
वेदाणं ॥ ६१२ ॥ दुविहं चरित्तमोहं कसाय तह णोकसायवेयणियं । सोलसनवभेदं पुण जहसंखं तं मुणेयव्वं ॥ ६१३ ॥ अणअप्पच्चक्खा-
णपच्चखाणावरणा य संजलणा । कोहमाणमायलोभा पत्तेयं चउविकप्पात्ति ॥ ६१४ ॥ इत्थीपुरिसनपुंसगवेदतिगं चेव होइ नायव्वं ।
हासरतिअरतिभयं सोगदुगुंछा य छकंति ॥ ६१५ ॥ आउं च एत्थ कम्मं चउव्विहं नवरि होति नायव्वं । नारयतिरियनरामरगति-

कर्म स्वरूपं

॥ ९६ ॥

॥ ९६ ॥

धर्म
संग्रहणी
॥ ९७ ॥

भेदविभागतो जाण ॥ ६१६ ॥ नामं दुचत्तभेदं गतिजातिसरीरअंगुवंगे य । बंधग संधायणसंधयणा संठाण णामं च ॥ ६१७ ॥
तह वन्नगंधरसफासणा ममगुरुलघू य बोद्धव्वं । उवघायपराधाताणुपुव्विउस्सासनामं च ॥ ६१८ ॥ आतवउज्जोव (य) विहागती
य तसथावराभिहाणं च । बायरसुहुमं पज्जत्तापज्जत्तं च नायव्वं ॥ ६१९ ॥ पत्तेयं साहारणथिरमथिरसुभासुभं च नायव्वं । सुंभगदूभगनामं
सूसर तह दूसरं चेव ॥ ६२० ॥ आएज्जमणाएज्जं जसकित्तीनाममजसकित्तिं च । निम्माणनाममतुलं चरिमं तित्थगरनामं च ॥ ६२१ ॥
गायं च दुविहभेदं उच्चागोयं तहेव णीयं च । चरिमं च पंचभेदं पन्नत्तं वीयरगेहिं ॥ ६२२ ॥ तं दाणलाभभोगोवभोगविरियंतराइयं
जाण । चित्तं पोगलरूवं विन्नेयं सव्वमेवेदं ॥ ६२३ ॥ मुत्तेणामुत्तिमतो जीवस्स कहं हवेज्ज संबंधो ? । सोम्म ! घडस्स व णभसा
जह वा दव्वस्स किरियाए ॥ ६२४ ॥ मुत्तेणामुत्तिमओ उवघाताणुग्गहा कहं होज्जा ? जह विन्नाणादीणं मदिरापाणोसहादीहिं
॥ ६२५ ॥ अहवा णेगंतोऽयं संसारी सव्वहा अमुत्तोत्ति । जमणादिकम्मसंततिपरिणामावन्नरूवो सो ॥ ६२६ ॥ केई अमुत्तमेव तु
कम्मं मन्नंति वासणारूवं । तं च न जुज्जइ तत्तो उवघायाणुग्गहाभावा ॥ ६२७ ॥ णागासं उवघायं अणुग्गहं वावि कुणइ सत्ताणं ।
दिट्ठमिह देसभेदे सुहदुक्खं अन्नहेऊ तं ॥ ६२८ ॥ आणूगम्मिऽसमीरणपउरस्स सुहं विवज्जए दुक्खं । तं जलमादिनिमित्तं न सुद्ध-
खेत्तुब्भवं चेव ॥ ६२९ ॥ तब्भावम्मिवि जोगो मुत्तिमता विग्गहेण जीवस्स । अब्भुवगंतव्वो च्चिय कम्मम्मिवि एव को दोसो ?
॥ ६३० ॥ देहेणं संजोगाभावे उवघायमादिओ तस्स । अण्णस्स जह न दुक्खादि देहिणोऽवी तहा ण भवे ॥ ६३१ ॥ इय दिट्ठेइ-
विरोहो अणुहवगम्मा सुहादयो दिट्ठा । न य ते अन्ननिमित्ता तब्भावे चेव भावातो ॥ ६३२ ॥ जेवि य पसंतचित्तादिभावतो तेऽवि
तक्कया चेव । जं सुहमणादियोगे अणुग्गहादी धुवा तस्स ॥ ६३३ ॥ तस्सेव य संपूयणवावत्तीओ सुहासुहनिमित्तं । इट्ठाओ अच्चंतं

कर्मणो
मूर्तिमत्ता
बाह्यार्थ
सिद्धिः

॥ ९७ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ९८ ॥

भेदे एतं पि हु न जुत्त ॥ ६३४ ॥ पडिमादिसु दिट्ठमिदं तं खलु अज्झत्थियंति अविगाणं । जं पुण जंतुसरीरे उभयजमेत्थं पिमं चेव ॥ ६३५ ॥ बज्झत्थाभावातो भत्ती एसा इमो तु देहोत्ति । विन्नाणमेत्तमेव उ परमत्थो कहं णु अविगाणं ? ॥ ६३६ ॥ बज्झत्थो परमाणू समुदायो अवयवी य होज्जाहि ? । गाहगपमाणविरहा सव्वोऽवि ण संगतो एस ॥ ६३७ ॥ परमाणवो ण इंदियगम्मा तग्गाहकं कुतो माणं ? । अविगाणाभावातो ण जोगिनाणं पि जुत्तिखमं ॥ ६३८ ॥ केई पेच्छइ जोगी परमाणू सुन्नतं तहा अन्ने । एगप्पवायगहणे को णु पदोसो तु इतरम्मि ? ॥ ६३९ ॥ ते चेव कज्जगम्मा दीसति य घडाइयं इहं कज्जं । ण य दुयणुमादिजोगं विहाय सत्ता इमस्स भवे ॥ ६४० ॥ कहं दीसत्ति चिच्चं ? जायइ संवेदणं तदागारं । दोण्हवि एगत्तं इय तस्साणागारभावो वा ॥ ६४१ ॥ सो खलु तस्सागारो भिन्नोऽभिन्ना व होज्ज ? जति भिन्नो । तस्सत्ति को णु जोगो ? इतरम्मि तु उभयदोसोत्ति ॥ ६४२ ॥ तदभिन्नागारत्ते दोण्हवि एगत्तमो कहं ण भवे ? । नाणे व तदागारे तस्साणागारभावोत्ति ॥ ६४३ ॥ सिय तत्तुल्लागारं जं तं भणिमो अओ तदागारं । तग्गहणाभावे णणु तुल्लत्तं गम्मई कहं णु ? ॥ ६४४ ॥ अहं सागाराउ च्चिय तत्तुल्लो दीसती तु सो जेणं । तम्मत्ताणुहवणमो विहाय किं दंसणं अन्नं ? ॥ ६४५ ॥ तम्मि य वेदिज्जंते पडिवत्तीए कहं न अन्नस्स ? । जायइ अइप्पसंगो तुल्लत्ताओ तयमसिद्धं ॥ ६४६ ॥ तुल्लत्तं सामन्नं एगमणेगासितं अजुत्तरं । तम्हा घडादिकज्जं दीसइ मोहाभिहाणमिदं ॥ ६४७ ॥ अहं उ निरागारं चिय विन्नाणं गाहगं कहं सिद्धं ? । भावम्मि वि तस्सेव उ ण उ अन्नस्सत्ति को हेतू ? ॥ ६४८ ॥ तेणेव जतो जणितं किमेत्थ माणं ? तदत्थपडिवत्ती । सा किं नाणाभिन्ना ? आममपुव्वो इमो मोहो ॥ ६४९ ॥ एतेणं समुदायो पडिभणिओ चेव होइ नायव्वो । जं दुयणुमादिजोगं विहाय णो जुज्जए सोवि ॥ ६५० ॥ संयोगोऽवि य तेसिं देसेणं सव्वहा व होज्जाहि ? । देसेण कह-

कर्मणो
मूर्तिमत्ता
बाह्याथ
सिद्धिः

॥ ९८ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥ ९९ ॥

मणुत्तं ? अणुमेत्तं सव्वहाभवणे ॥ ६५१ ॥ अह अपरोपरपच्चासन्नत्तणमो उ होइ संजोगो । पत्तेयं व अगहणं पावइ इय समुदिताणंति ॥ ६५२ ॥ हाणी य अणुत्तस्सा दिसिभेदातो णयन्नहा घडति । तेसिमिहो पच्चासन्नतत्ति परिफग्गुमेयंपि ॥ ६५३ ॥ अवयविणोवि य गहणं समुदायअगहणओ णिसिद्धं तु । वित्तीवि अवयवेसुं न सव्वहा जुज्जती तस्स ॥ ६५४ ॥ पत्तेयमवयवेसुं देसेणं सव्वहा व सो होज्जा ? । देसेणं सावयवोऽवयविबहुत्तं अदेसेणं ॥ ६५५ ॥ अह वड्डित्ति भणिमो जुज्जति एतं विहाय पक्खदुगं । जइ होइ कोइ अवरो वित्तिपगारो स तु ण दिट्ठो ॥ ६५६ ॥ किं च इमोऽवयवाणं अभिन्नंदसो व होज्ज इतरो वा ? । जति ताव भिन्नदेसो भिन्ना दुपदेसिए ण अणू ॥ ६५७ ॥ एवं च अणिच्चत्तं सपदेसत्तं च पावइ अणूणं । तब्भेदासति तदभिन्नदेसताऽवयविणो जुत्ता ॥ ६५८ ॥ सिय अवयवी अमुत्तो जं ता तदभिन्नदेसयाएऽवि । आगासेण व दोसा अणिच्चमादी कुतो नूणं ? ॥ ६५९ ॥ हंत अमुत्तत्तम्मि वि आगासस्सेव अणुवलंभो से । पावति तदभेदातो इतरस्सवि अहव उवलंभो ॥ ६६० ॥ समवायलक्खणेणं संबंधेणं ण तंपि संबद्धं । तदभिन्नदेसताए को अन्नो एस समवायो ? ॥ ६६१ ॥ तम्हा मुत्तसरूवानुगमं मोत्तूण णत्थऽमुत्तस्स । गहणं तब्भा-वम्मि य एगंतेणं कहां भेदो ? ॥ ६६२ ॥ इय जुत्तिविरहतो खलु बुहेण वज्झत्थसत्तामिति मोहो । संसारखयनिमित्तं वज्जेयव्वो पय-त्तेणं ॥ ६६३ ॥ रज्जुम्मि सप्पणाणं मोहो भयमादिया ततो दोसा । ते चेव उ तन्नाणे ण होन्ति तत्तो य सुहसिद्धी ॥ ६६४ ॥ वज्झत्थे विन्नाणं मोहो रागाइया तओ दोसा । ते चेव उ तन्नाणे न होन्ति तत्तो य मोक्खसुहं ॥ ६६५ ॥ सागारमणागारं उभयाणु-भयं व होज्ज णाणंपि ? । गाहगपमाणविरहा ण संगतं सव्वपक्खेसु ॥ ६६६ ॥ नाणंतरं न इंदियगम्मं तग्गाहगं कुतो माणं ? । एमादि हंहि तुल्लं पायं विन्नाणपक्खेऽवि ॥ ६६७ ॥ किं चागारो तस्सा किमंगभूतो उआहु विमयातो ? । जति तावदंगभूतो कइ

वाह्यार्थ-
सिद्धिः

॥ ९९ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥१००॥

णु णाणंतरावगमो ? ॥ ६६८ ॥ अणवगमम्मि य परमोहविउट्ठणं केण सत्थमुवादिट्ठं ? । तदभावे सम्ममिदं मिच्छा इतरं तु को मोहो ? ॥ ६६९ ॥ चैरो वंझापुत्तो अतो असाधुत्ति किमिह विन्नाणं । जायइ तिकखं च जओ खरसंगं तेण साहुत्ति ॥ ६७० ॥ एयविगप्पाभावे कुतो विवादोत्ति ? कुणसि य तुमंति । खंधारूढो उलुगो विसुमरितो तं इमं णायं ॥ ६७१ ॥ बुद्धादिचित्तमेत्तं पडुच्चं सिय तारिसं हवति नाणं । जं सदओऽवमन्नइ वज्झत्थासत्तमादीयं ॥ ६७२ ॥ एवमिह इमं सम्मं मिच्छा इतरं तु होइ पडिवत्ती । वज्झत्थाभावम्मि एव सेसोवि ववहारो ॥ ६७३ ॥ तस्सावगमाभावे तस्सत्तामेत्तहेतुगो एस । इच्छिज्जइ ववहारो जति ता अत्थेवि तुल्लमिदं ॥ ६७४ ॥ अह कहवि तस्सवगमो तहेव अत्थम्मि मच्छरो को णु ? । सो नत्थि अजुत्तीओ नाणम्मि वि हंत तुल्लमिदं ॥ ६७५ ॥ जं गज्झगाहगोभयमणुभयरूवं व होज्ज विन्नाणं ? । जति गज्झरूवं मोता ण गाहगं अत्थि भुवणेऽवि ॥ ६७६ ॥ तदभावम्मि य कह गज्झरूवता अह सरूवगज्झाओ ? । नियरूवगाहगत्तेवि कहं णु तं गज्झरूवं तु ? ॥ ६७७ ॥ अह गाहगरूवं चिय इय (च) वि गज्झस्सऽभावतो णेयं । विवरीयं सव्वं चिय जं भणितं गज्झपक्खम्मि ॥ ६७८ ॥ सिय तं उभयागारं विरोहभावा ण संगतमिदं पि । तेसिं पि मिहो भेओऽभेदो उभयं व होजाहि ? ॥ ६७९ ॥ भेदे कहमेगं णणु उभयागारं णहेगवावित्तं । दोण्ह विरुद्धाण जतो दिट्ठं इट्ठं च समयम्मि ॥ ६८० ॥ अह उ अभेदो ता एगभावतो चेव णोभयागारं । परिगप्पणम्मि एवं अतिप्पसंगो पमासिट्ठो ॥ ६८१ ॥ भेदाभेदो य विरोधदोसतो समयकोवतो चेव । वज्झत्थावत्तीए सम्मं जुत्ति न संसहइ ॥ ६८२ ॥ अह अणुभयरूवं चिय नत्थि तयं हंदि खरविसाणं व । एवं च ठिए संते नाणम्मि वि तुज्झ का जुत्ती ? ॥ ६८३ ॥ अह उ संसंवेदणसिद्धमेव णणु णिययमित्थ विन्नाणं । अत्थस्स दंसणं इय सिद्धं नणु सयललोगेवि ॥ ६८४ ॥ अह विसया आगारो स उ णाणं अत्थमणियदोमातो । सो कह

बाह्यार्थ-
सिद्धिः

॥१००॥

धर्म
संग्रहणी

॥१०१॥

णु तओ जुत्तो ? तहव किं वा न वज्झाओ ? ॥ ६८५ ॥ अह उ अणागारं चिय विव्वाणं तहवि गाहगं तेमिं ।
अत्थस्सवि एवं चिय गाहगभावम्मि को दोसो ? ॥ ६८६ ॥ सागारअणागारं तु विरोहा कह णु जुज्जती
नाणं ? । भावेवि तदंतरगहणमो फुडं अत्थतुल्लं तु ॥ ६८७ ॥ अणुमयरूवमभावो तवभावे सव्वसुन्नतावत्ती ।
सा अणुहवमिद्वेणं विरुज्जती निययनाणेणं ॥ ६८८ ॥ माणे इमीएँ भावो विणा तयं जइ इमीएँ सिद्धिच्छि । तत्तोच्चिय
अत्थस्सवि सिद्धीएँ निवारणमजुत्तं ॥ ६८९ ॥ न य सो उवलद्विलक्खगपत्तो जमदरिसणेऽवि ता तस्स । तदभावनिच्छयो
णणु एगंतंणं कुतो सिद्धो ? ॥ ६९० ॥ अह सो परस्स एवं तदभावो तस्स चैव सज्झोऽवि । तुह आयनिच्छयो कह ? अजुत्तितो
सा समा णाणे ॥ ६९१ ॥ न य णाणायविरोहो सिद्धो अत्थस्स जणयतवभावे । गम्मति इहराभावो सिद्धीए य कह तओ नत्थि ?
॥ ६९२ ॥ गाहगपमाणविरोहो एवं साधारणो उ नाणेवि । अत्थि य तं अत्थस्सवि सत्ता तह चैव अणिमेज्झा ॥ ६९३ ॥ किंच
इहं नीलातो जायइ पीतादणेगधा णाणं । णय तं अहेतुगं चिय को हेतू तस्स वत्तव्वं ? ॥ ६९४ ॥ आलयगता अणेगा सत्तीओ
पागसंपउत्ताओ । जणयंति नीलपीतादिनाणमन्नो न हेतुत्ति ॥ ६९५ ॥ ता आलयातो भिन्नाऽभिन्ना वा होज्ज ? भेदपक्खम्मि । ता
चैव उ वज्झत्थोऽभेदे सव्वाणमेगत्तं ॥ ६९६ ॥ एगो स आलयां जं तत्तोऽभिन्नाण णत्थि नाणत्तं । नाणत्तेवि य पावति तदभेदा
आलयवहुत्तं ॥ ६९७ ॥ अह ता भिन्नाभिन्ना विरोहतो णेस संगतो पक्खो । ण य एगंतावच्चा अवच्चसदप्पविच्चीओ ॥ ६९८ ॥ परि-
गप्पिता तु अह ता विसिद्धरुलकारणं कहन्नु मता ? । तवभावा फलभावे अतिप्पमंगो स चाणिट्ठो ॥ ६९९ ॥ ता जो इमस्स हेतू
सो चिय वज्झत्थमोऽवमेणावि । अब्भुवगंतव्वमिदं एवं वज्झत्थसिद्धीओ ॥ ७०० ॥ अह तु सहावो हेऊ भावोऽभावो व होज्ज ?

वाह्यार्थ-
सिद्धिः

॥१०१॥

धर्म
संग्रहणी

॥१०२॥

जति भावो । सो चेव उ वज्झत्थो अह तु अभावो ण हेउत्ति ॥ ७०१ ॥ सो भावोत्ति सहावो तस्सेव जमायरूवमो अह उ । तं चेव
कारणंतरविगलं पीतादिहेउत्ति ॥ ७०२ ॥ नीलत्ते सामन्ने कारणवियलत्तणे य किन्नेवं ? । अन्नंपि नीलहेउ जायइ पीतादिहेउत्ति
॥ ७०३ ॥ अह तं विसिद्धं चिच्च वइसिद्धं हंत किंकयं तस्स ? । अह तु सहेतुकयं चिय ण तेसि तत्ताविसेमातो
॥ ७०४ ॥ नीलक्खणजणगातो जाओ तस्सेव जुज्जेइ हेउ । भेदगभावाभावा अतीतनीलक्खणा जह उ ॥ ७०५ ॥ कालो
उ भेदगो चेव तब्भवे कह ण वज्झसिद्धिं ? । नाणंतरंपि भिन्नाभिन्नद्वमजुत्तमेजुत्तं (मेगंता) ॥ ७०६ ॥ जायइ य नीलसंवेदणाउ
पीतादि तुह मतेणावि । ता जो इमस्स हेतू सो चिय वज्झत्थमो नेओ ॥ ७०७ ॥ सिय अघडमाणभावे तुल्ले दोण्हंपभावो होउ ।
नीसेसमुण्णयच्चिय (सूरिः--) पडिहणिया अणुभवेणेसा ॥ ७०८ ॥ न य न घडइ वज्झत्थो जमणू तुल्लेतरादिरूवा उ । संसा णंसा
य तओ जुत्ता संबंधसिद्धिं ॥ ७०९ ॥ जं चेव खलु अणूणं पच्चासन्नत्तणं मिहो एत्थ । तं चेव उ संबंधो विमिद्धपरिणामसाविकखं
॥ ७१० ॥ देसेणं संबंधो इय देसे सति य कहमणुत्तं ? । अप्पतराभावातो णहप्पतरयं तओ अत्थि ॥ ७११ ॥ पच्चासत्ती यं
मिहो तेसिं धम्मंतराणुवेधातो । धम्मंतराभावातो गहणं इय समुदियाणं तु ॥ ७१२ ॥ दिसिभेयाउ चिय सकभेदओ कह ण अप्प-
तरगंति ? । दब्बेण सकभेदं विवक्खितं ता कुतो तमिह ? ॥ ७१३ ॥ तस्मवि सदवत्थाणा दिसभेदो सो य तस्स धम्मोत्ति । तद-
भावे भावातो अपदेसो दब्बताए तु ॥ ७१४ ॥ रूवादिसंगतो जं ण य रूवाणूवि केवलो अत्थि । तस्स रसादणुवेहा तेसिपि य
तदणुवेधातो ॥ ७१५ ॥ णयमुत्ता एव गुणा एते खस्सेव तदणुवेहेवि । अहरिसणप्पसंगा मुत्तामुत्तेकभावो वा ॥ ७१६ ॥ णय
जुत्तं अणुमेत्तं सत्ताओ सव्वहावि सजोगे । वादरमुत्तत्ताणासभावतो उवचयविसेसा ॥ ७१७ ॥ णय अवयवी विभिन्नो एगंतेणवय-

बाह्यार्थ-
सिद्धिः

॥१०२॥

धर्म
संग्रहणी

॥१०३॥

वाण जइ णेहिं । इच्छिज्जइत्ति दोसा तदणुगता तेण णो जुत्ता ॥ ७१८ ॥ एगाणेगसरूवं वत्थु च्चिय दव्वपज्जवसहावं । जह
चेव फलनिमित्तं तह भणियं जिणवरिंदेहिं ॥ ७१९ ॥ रज्जुम्मि सप्पणाणं एमादि जमुत्तमेयमवि मोहो । वज्झत्थाभावे जं रज्जू सप्पो
कुतो एयं ? ॥ ७२० ॥ सिय भंतिमेत्तमेयं वत्तव्वं को इमीए हेउत्ति ? । निरहेउगा ण जुत्ता सइभावाभावदोसाओ ॥ ७२१ ॥ अह
तु अविज्जाहेतू सावि ण णाणा पुढो तुहं काई । तंपि इह हेउ नाणं तओ विसेसो य पडिभणिओ ॥ ७२२ ॥ किंचेह सच्चपुव्वा
दिट्ठा भंती मरीयिमादीसु । तं पुण किमेत्थ विन्नाणमेत्तमेतंपि पडिसिद्धं ॥ ७२३ ॥ विन्नाणमेत्तपक्खेवि जं व रागादिया धुवं
दोसा । ता तेण तन्निमित्ता को णु पओसो तुहऽन्नत्थ ? ॥ ७२४ ॥ सिय तव्वुद्धिनिमित्ताऽसंतो सो बुद्धिकारणं किह णु ? । जह
वंझापुत्तादी ण तत्थ संबंधपडिसेहा ॥ ७२५ ॥ एवं किमत्थि अन्नं ? जमेत्थ उद्दिस्स अत्थजोगस्स । कीरइ पडिसेहो सति च तम्मि
अत्थो कंह नत्थि ? ॥ ७२६ ॥ सिय सव्वक्खोवक्खारहिओ वंझासुओ मओ एत्थ । कह तम्मि हंत नाणं अभिहाणं वावि पुव्वुत्तं ?
॥ ७२७ ॥ भावोवलंभओ च्चिय केइ अभावोऽवि गम्मती तुच्छो । एयमिह उवलभामि एयं तु न (नेव) त्ति विन्नाणा ॥ ७२८ ॥
तुच्छत्तं एगंता एतं तु णवत्तिसइवत्तीउ । कह सिज्झातित्ति ? तम्हा वत्थुसहावो अभावो वा ॥ ७२९ ॥ न तुच्छंमि तम्मि य
(भावेऽवऽस्स न तुच्छे) नाणं सद्दो य सव्वहा कमति । ता वंझासुतणातं न संगयत्थं ते (स) विन्नाणा ॥ ७३० ॥ इय अत्थि
नाणगम्मो वज्झो अत्थो न अन्नहा णाणं । जुज्जइ सागारं तह बुद्धस्स य दाणपारमिता ॥ ७३१ ॥ तं केवलं अमुत्तं न य आगारो
इमस्स जुत्तेत्ति । तदभावम्मि य पावइ वत्तं संवेयणाभावो ॥ ७३२ ॥ ता विसयगहणपरिणामतो तु सागारता भवइ तस्स । तद-
भावे तदभावो न य सो तम्हा तओ अत्थि ॥ ७३३ ॥ एतेणं आगारो भिन्नोऽभिन्नोत्ति एवमादीयं । जं भणियं तं सव्वं पडिसिद्धं

बाह्यार्थ-
सिद्धिः

॥१०३॥

धर्म
संग्रहणी

॥१०४॥

होइ दट्ठव्वं ॥ ७३४ ॥ जं गाहगपरिणामो णियतो नाणम्मि होइ आगारो । न विसयगतसंकमतो जहुत्तदोसप्पसंगातो ॥ ७३५ ॥
ण य गज्झमंतरेणं सो जायइ जेण तेण तस्सिद्धी । तत्तो तु संगया बज्झदंसणाणुभवतो चेव ॥ ७३६ ॥ दंतस्स हिरन्नादी अब्भासा
देहमादियं चेव । अग्गहविणिविची जा सेट्ठा सा दाणपारमिया ॥ ७३७ ॥ तदभावम्मि य कह सा ? चित्ताओ चेव दाणरूवाओ ।
तंप्पगहिहेते ण जुत्तं अत्थम्मि गहोवि कह (जह) पुत्तिं ॥ ७३८ ॥ अग्गहियम्मिवि जायइ चित्तुप्पातो तहाविहो तस्स । निय-
हेतुसहावातो इतरस्सवि लुद्धचित्तस्स ॥ ७३९ ॥ माणं किमेत्थ तुज्झं ? पच्चक्खं ताव ण घडई चेव । अविगप्पगं जमिट्ठं अगाहगं
तह य अन्नस्स ॥ ७४० ॥ अणुमाणंपि हु तप्पुव्वगंति णो गाहगं अहिगतस्स । णय अन्नमत्थि माणं एतममाणं कहं हवतु ?
॥ ७४१ ॥ बज्झत्थाभावातो भत्ती एसा इमो तु देहोत्ति । विन्नाणमेत्तमेव उ परमत्थु विहाडिओ एवं ॥ ७४२ ॥ तम्हा मुत्तं
कम्मं सिद्धमिदं जुत्तिओ इहं ताव । परमत्थपेच्छगेहिं जिणवयणाओ य विन्नेयं ॥ ७४३ ॥ एतस्स एगपरिणामसंचियस्स तु ठिती
समक्खाया । उक्कोसेतरभेदा तमहं वोच्छं समासेणं ॥ ७४४ ॥ आदिच्छाणं तिण्हं चरिमस्म य तीस कोडिकोडीओ । अतराण मोह-
णिज्जस्स सत्तरी होंति विन्नेया ॥ ७४५ ॥ नामस्स य गोत्तस्स य वीसं उक्कोसिया ठिती भणिया । तेतीस सागराइं परमा आउस्स
बोद्धव्वा ॥ ७४६ ॥ वेदणियस्स उ बारस नामगोयाण अट्ठ तु मुहुत्ता । सेसाण जहन्नठिती भिन्नमुहुत्तं विणिदिट्ठा ॥ ७४७ ॥
जीवस्स कम्मजोगो इति एसो दंसिओ समासेणं । एत्तो पुव्वुदिट्ठं वोच्छामि अहकंमं धम्मं ॥ ७४८ ॥ सम्मत्तनाणचरणा मोक्खपहो
वन्निओ जिणिदेहिं । सो चेव भावधम्मो बुद्धिमता होति नायव्वो ॥ ७४९ ॥

कर्मस्थिति
सम्यक्त्व
लाभश्च.

॥१०४॥

धर्म
संग्रहणी

॥१०५॥

संपत्ती य इमस्सा कम्मखयोवसमभावजोगातो । जह जायइ जीवस्सा बुच्छामि तहा समासेण ॥ ७५० ॥ वन्नियकम्मस्स जया धंसणघोलणनिमित्ततो कहवि । खविता कोडाकोडी सव्वा एकं पमोत्तूणं ॥ ७५१ ॥ तीयवि य थेवमेत्ते खविण ताहिमंतरम्मि जीवस्स । भवति हु अभिन्नपुव्वो गंठी एवं जिणा बेति ॥ ७५२ ॥ गंठित्ति सुदुब्बेदो कक्खडघणरूढगूढगंठिव्व । जीवस्स कम्मजणितो घणरागदोसपरिणामो ॥ ७५३ ॥ भिन्नम्मि तम्मि लाभो जायइ परमपयहेतुणो नियमा । सम्मत्तस्स पुणो तं बंधेण न वोल्ह कयाइ ॥ ७५४ ॥ तं जाविह संपत्ती ण जुज्जई तस्स निग्गुणत्तणओ । बहुतरबंधातो खलु सुत्तविरोधा जओ भणियं ॥ ७५५ ॥ पळे महइमहल्ले कुंभं पक्खिवइ सोधए नालिं । अस्संजए अविरए बहु बंधइ निज्जरे थोवं ॥ ७५६ ॥ पळे महइमहल्ले कुंभं सोधेइ पक्खिवे नालिं । जे संजए पमत्ते बहु निज्जर बंधई थोवं ॥ ७५७ ॥ पळे महइमहल्ले कुंभं सोहेइ पक्खिव ण किंचि । जे संजय अपमत्ते बहु निज्जर बंधति न किंचि ॥ ७५८ ॥ एयमिह ओघविसयं भणियं सव्वे ण एवमेवत्ति । अस्संजतो उ एवं पडुच्च उस्सन्नभावं तु ॥ ७५९ ॥ पावइ बंधाभावो उ अन्नहा पोग्गलाणऽभावातो । इय बुद्धिगहणतो ते सव्वे जीवेहिं जुज्जन्ति ॥ ७६० ॥ मोक्खोऽसंखेज्जातो कालाओ ते य जं जिएहितो । भणियाऽणंतगुणा खलु ण एम दोसो ततो जुत्तो ॥ ७६१ ॥ गहणमणंताण ण किं जायइ समएण ? ता कहमदोसो ? । आगमसंसाराओ ण तहाऽणंताण गहणं तु ॥ ७६२ ॥ आगममोक्खाओ किं ? विसेसविसयत्तणेण सुत्तस्स । तं जाविह संपत्ती न घडइ तस्मा ण दोसो तु ॥ ७६३ ॥ सा किं सहावतो चिय उदाहु गुणसेवणाए इट्ठत्ति ? । जइ ता सहावओ चिय उट्ठपि निरत्थिगा किरिया ॥ ७६४ ॥ अह उ गुणसेवणाए, मिच्छादिट्ठिस्स के गुणा पुत्तिं ? । तव्विह बंधातो चे, सोवि तहा केण कज्जेण ? ॥ ७६५ ॥ परिणामविसेसातो, तस्सवि य तहाविहस्स को हेअ ? । जइ ताव सहावोच्चिय,

कर्मस्थितिः
सम्यक्त्व
लाभश्च

॥१०५॥

धर्म
संग्रहणी

॥१०६॥

पडिभणिओ हंत सो पुर्व्वि ॥७६६॥ हेउअभावो य तओ न पुण पयत्थंतरं मंतो तुब्भ । ईसरमादिपसंगा एवं च स किन्न सव्वेसिं ? ॥ ७६७ ॥ णो हेउअभावोच्चिय तओ मओऽभावतो अहेऊओ । णेव पदत्थंतरमो जुत्तो पुव्वुत्तदोसाउ ॥ ७६८ ॥ इट्ठो य वत्थु-धम्मो पतिणियतो जं च ताण सव्वेसिं । णय माणवाधितो सो सम्मादुवलंभभावातो ॥ ७६९ ॥

वेययतो पतिसमयं चित्तं कम्मं सवीरिउक्करिसा । सो होइ जीवधम्मो जो तस्संपत्तिहेउत्ति ॥ ७७० ॥ तम्मि य सती अवत्ता खंतादिगुणावि इतरवेक्खाए । तस्सेवणाएऽवि तओ संपत्ती तस्स तं जाव ॥ ७७१ ॥ एसा य वत्थुतो निग्गुणेति असइंति वन्निया समए । णियमा ण सम्महेतू सम्मं पुण मोक्खहेउत्ति ॥ ७७२ ॥ एतेण सम्मलाभे कह णु अणंतभवभावितो सिग्घं । संसारोत्ति जिआणं नासइ? एयंपि परिहरितं ॥ ७७३ ॥ ओहेण दीहकालो जम्हा पडिवक्खभावणाएवि । सम्मत्तं तीएँ फलं केवलमिव चरणकिरियाए ॥ ७७४ ॥ जह केवलम्मि पत्ते तेणेव भवेण वन्निओ मोक्खो । पगरिसगुणभावातो तह संमत्तेऽवि स स मओ ॥ ७७५ ॥ पगरिसगुणो य एसो जम्हा समएऽवि सव्वजीवाणं । मेवेज्जगोववातो भणितो तेलोकदंसीहिं ॥ ७७६ ॥ सो दव्वसंज-मेणं पगरिसरूवेण जिणुवादिट्ठेणं । तब्भावेऽवि ण सम्मं एवमिदं पगरिसगुणोत्ति ॥ ७७७ ॥ तब्भावम्मि य नियमा परियट्ठुद्धणमो उ संसारो । णय सो सव्वेसि जओ ता तब्भावेऽवि तं नत्थि ॥ ७७८ ॥ पत्तुकस्सठितीणं विचित्तपरिणामसंगयाणं च । सव्वेसिं जीवाणं कम्हा णो वीरिउक्करिसो ? ॥ ७७९ ॥ कत्थइ जीवो बलिओ कत्थइ कम्माइ होंति बलियाइं । एएण कारणेण सव्वेसि न वीरिउक्करिसो ॥ ७८० ॥ केइ उ सहावउच्चिय कम्मं जेऊण चिक्कणतरंपि । णियविरियाउ पवज्जइ तं धम्मं तेण तज्जोगो ॥ ७८१ ॥ सो पुण तस्स सहावो ण कम्महेतू ण यावि अनिमित्तो । नियधम्मत्ता, ण भवति सदा य सो कम्मदोसेणं ॥ ७८२ ॥ जिणइ य

सम्यक्त्व-
स्य प्राप्ति-
र्भेदाश्च.

॥१०६॥

धर्म
संग्रहणी
॥१०७॥

बलवंतं पि हु कम्मं आहच्च वीरिणोव । असइ य जियपुव्वोऽविहु मल्लो मल्लं जहा रंगे ॥ ७८३ ॥ एतोच्चिय निदिट्ठा तुल्लबला दिव्वपुरिसगारावि । समयन्नूहिं अन्नह पावइ दिट्ठेड्ढाहा उ ॥ ७८४ ॥ जं होअतक्कियं चिय देवकयं तंति तस्स पाहन्ना । उवसज्जणभूओ पुण अत्थि तहिं पुरिसगारोऽवि ॥ ७८५ ॥ जं पुण अभिंसंधीओ होइ तयं पुरिसगारसज्झंति । तप्पाधन्नत्तणतो दिव्वं उवसज्जणं तत्थ ॥ ७८६ ॥ एवं जुज्जइ पगतं दीसइ सम्मादियं च जं तेण । सेसा जातिविगुप्पा हवंति ता किं पसंगेण ? ॥ ७८७ ॥ पगतं वोच्छामि अतो गंठिब्भेदम्मि दंसणं नियमा । सो दुल्लभो परिस्समचित्तविघायाइविग्घेहिं ॥ ७८८ ॥ सो तत्थ परिस्सम्मति घोरमहासमरनिग्गतादिव्व । विज्जा व सिद्धिकाले जह बहुविग्घा तहा सोऽवि ॥ ७८९ ॥ कम्मट्ठिती सुदीहा खविता जइ णिग्गुणेण सेसं पि । स खवेउ निग्गुणो च्चिय किं थ पुणो दंसणादीहिं ? ॥ ७९० ॥ पाएण पुव्वसेवा परिमउई साहणम्मि गुरुतरिया । होइ महाविज्जाए किरिया पायं सविग्घा य ॥ ७९१ ॥ तह कम्मठित्तिकखवणा परिमउई मोक्खसाहणे गुरुई । इय दंसणादिकिरिया दुलहा पायं सविग्घा य ॥ ७९२ ॥ अहव जओ च्चिय सुबहुं खवितं तो णिग्गुणो ण सेसपि । स खवेइ लभइ य जओ संमत्तसुयादिग्गुणलाभं ॥ ७९३ ॥ करणं अहापवत्तं अपुव्वमणियट्ठिमेव भव्वाणं । इतरेसिं पढमं चिय भण्णइ करणं तु परिणामो ॥ ७९४ ॥ जा गंठी ता पढमं गंठिं समइच्छतो अपुव्वं तू । अणियट्ठीकरणं पुण संमत्तपुरक्खडे जीवे ॥ ७९५ ॥ संमत्तं पि य तिविहं खओवसमियं तहोवसमियं च । खइयं च कारयादि य (व) पन्नत्तं वीयरारोहिं ॥ ७९६ ॥ मिच्छत्तं जमुदिन्नं तं खीणं अणुदियं च उवसंतं । मीसीभाअपरिणतं वेदिज्जंतं खओवसमं ॥ ७९७ ॥ उवसमियसेट्ठिगयस्स होइ उवसामियं तु सम्मत्तं । जो वा अकयतिपुंजी अखवियमिच्छो लभइ सम्मं ॥ ७९८ ॥ खीणम्मि उदिन्नम्मि उ अणुदिज्जंतं य सेसमिच्छत्ते । अंतोमुहुत्तमेत्तं उवसमसम्मं लभइ

सम्यक्त्व-
स्य प्राप्ति-
भेदाश्च.

॥१०७॥

धर्म
संग्रहणी

॥ १०८ ॥

जीवो ॥ ७९९ ॥ ऊसरदेसं दड्डिल्लयं च विज्झाइ वणदवो पप्प । इय मिच्छस्स अणुदए उवसमसम्मं लभइ जीवो ॥ ८०० ॥
 खीणे दंसणमोहे तिविहम्मि वि भवणिदाणभूयम्मि । निप्पच्चवातमतुलं सम्मत्तं खाइगं होति ॥ ८०१ ॥ जं जह भणियं तं तह
 करेइ सति जम्मि कारगं तं तु । रोयगसंमत्तं पुण रुइमेत्तकरं मुणेयव्वं ॥ ८०२ ॥ सयमिह मिच्छदिट्ठी धम्मकहाईहिं दीवति परस्स ।
 सम्ममिणं जेण दीवग कारणफलभावतो नेयं ॥ ८०३ ॥ तव्विहखओवसमतो तेसिमणूणं अभावतो चेव । एवं विचित्तरूवं सणि-
 बंधणमो मुणेयव्वं ॥ ८०४ ॥ किं चेहुवाहिभेदा दसहावि इमं परूवियं समए । ओहेण तं पिमेसिं भेदाणमभिन्नरूवं तु ॥ ८०५ ॥
 तं उवसमसंवेगादिएहिं लक्खिज्जए उवाएहिं । आयपरिणामरूवं वज्जेहिं पसत्थजोगेहिं ॥ ८०६ ॥ एत्थ य परिणामो खलु जीवस्स
 सुहो उ होइ विन्नेओ । किं मलकलंकमुकं कणगं भुवि ज्ञामलं होइ ? ॥ ८०७ ॥ पयईएँ व कम्माणं वियाणिउं वा विवागमसुहंति ।
 अवरद्धेऽवि न कुप्पइ उवसमतो सव्वकालंपि ॥ ८०८ ॥ नरविबुहेसरसोक्खं दुक्खं चिय भावतो तु मन्नंतो । संवेगतो न मोक्खं
 मोत्तूणं किंपि पत्थेइ ॥ ८०९ ॥ नारयतिरियनरामरभवेसु निव्वेदतो वसति दुक्खं । अकयपरलोगमग्गो ममत्तविसवेगरहितोवि ॥ ८१० ॥
 दड्डूण पाणिनिवहं भीमे भवसागरम्मि दुक्खत्तं । अविसेसतोऽणुकंपं दुहावि सामत्थतो कुणत्ति ॥ ८११ ॥ मन्नति तमेव सच्चं नीसंकं
 जं जिणेहिं पन्नत्तं । सुहपरिणामो सव्वं कंखादिविसोत्तियारहितो ॥ ८१२ ॥ एवंविहपरिणामो सम्मादिट्ठी जिणेहिं पन्नत्तो । एसो
 य भवसमुदं लंघइ थोवेण कालेण ॥ ८१३ ॥ जं मोणं तं सम्मं जं सम्मं तमिह होइ मोणंति । निच्छयतो इतरस्स उ सम्मं
 सम्मत्तहेऽवि ॥ ८१४ ॥

सम्यक्त्वा
धिकारः
ज्ञानाधि-
कारश्च

॥ १०८ ॥

धर्म
संग्रहणी
॥१०९॥

पंचविहावरणखयोवसमादिनिबंधणं इहं नाणं । पंचविहं चिय भणियं धीरेहि अणंतनार्णहिं ॥८१५॥ आभिणिबोहियनाणं सुयणाणं
चेव ओहिणाणं च । तह मणपज्जवनाणं केवलनाणं च पंचमयं ॥८१६॥ चंदोव्व होइ जीवो पयतीए चंदिमव्व विन्नाणं ।
घणघणजालनिहं पुण आवरणं तस्स निदिट्ठं ॥८१७॥ तस्स य खओवसमओ नाणं सो उण जिणेहिं पन्नत्तो । कोई सहावतो च्चिय
कोई पुण अहिगमगुणेहिं ॥ ८१८ ॥ एगिंदियादियाणं ओहेण सहावतो मुणेयव्वो । अहिगमतो तु पगिट्ठो सो उण पंचिंदियाणं
तु ॥८१९॥ नाणस्स णाणिणं णाणसाहगाणं च भत्तिवहुमाणा । आसेवणवुद्धादी अहिगमगुणमो मुणेयव्वो ॥८२०॥ सुहपरिणामत्तणओ
किलिट्ठपरिणामसंचितमणंतं । एएहि भव्वसत्तो नियमेण खवेइ आवरणं ॥८२१॥ पवणदरवियलिहं घणघणजालेहिं चंदिमव्व
तओ । चंदस्स पसरइ भिसं जीवस्स तहाविहं नाणं ॥ ८२२ ॥ जमवग्गहादिरूवं पच्चुप्पन्नत्थगाहगं लोए । इंदियमणोनिमित्तं तं
आभिणिबोहिगं वेत्ति ॥८२३॥ जं पुण तिकालविसयं आगमगंथाणुसारि विन्नाणं । इंदियमणोनिमित्तं तं सुयनाणं जिणा वित्ति ॥८२४॥
ओहिन्नाणं भवजं खओवसमियं च होति नायव्वं । तेयाभासंतरदव्वसंभवं रूविविसयं तु ॥ ८२५ ॥ मणपज्जवनाणं पुण जणमणप-
रिचित्तितत्थपागडणं । माणुसखेत्तनिबद्धं गुणपच्चइयं चरित्तवतो ॥ ८२६ ॥ अह सव्वदव्वपरिणामभावविन्नत्तिकारणमनंतं । सास-
यमप्पडिवाई एगविहं केवलं नाणं ॥ ८२७ ॥ णत्तेगसहावत्ता आभिणिबोहादि किंकओ भेदो ? । नेयविसेसाओ चे ण सव्वविसयं
जतो चरमं ॥ ८२८ ॥ अह पडिवात्तिविसेसा णेगम्मि वऽणेगभेदभावातो । आवरणविभेदोऽवि हु सहावभेदं विणा न भवे ॥८२९॥
तम्मि य सति सव्वेसिं ख्वाणावरणस्स पावती भावो । तद्धम्मत्तातो च्चिय जुत्तिविरोहा स चाणिट्ठो ॥ ८३० ॥ अरहावि असव्वन्नू
आभिणिबोहादिभावतो नियमा । केवलभावातो चे सव्वन्नू णणु विरुद्धमिदं ॥ ८३१ ॥ चरमावरणस्स खओ पइसमयं चरमए व

ज्ञान भेद
सिद्धिः

॥१०९॥

धर्म
संग्रहणी

॥११०॥

होज्जाहि ? । पतिसमये तब्भावेऽसगलो सो कस्स भेदोत्ति ? ॥ ८३२ ॥ अह सतिवि तम्मि भावो ण तस्स पतिसमयमेव इट्ठोत्ति । कहमाभिणिबोहादिसु तब्भावे हंत भावोत्ति ? ॥ ८३३ ॥ सिय चरमए च्चिय खओ कह तीरइ एत्तियस्स काउंति ? । ण य पोग्गलाण समए अणंतकालं ठिती भणिता ॥ ८३४ ॥ तम्हा अवग्गहातो आरब्भ इहेगमेव णाणंति । जुत्तं छउमत्थस्साऽसगलं इतरं तु केवल्लिणो ॥ ८३५ ॥ आचार्यः-णत्तेगसहावत्तं ओहेण विसेसओ पुण असिद्धं । एगंततस्सहावत्तणे उ कह हाणिवुट्ठीओ ? ॥ ८३६ ॥ जं अविचलियसहावे णाणे एगंततस्सभावत्तं । ण य तं तहोवलद्धा उक्करिसापकरिसविसेसा ॥ ८३७ ॥ तम्हा परिथूरातो निमित्तभेदातो समयसिद्धातो । उववत्तिसंगओ च्चिय आभिणिबोहादिगो भेदो ॥ ८३८ ॥ घातिक्खयो निमित्तं केवलनाणस्स वन्निओ समए । मणपज्जवनाणस्स उ तहाविहो अप्पमादोत्ति ॥ ८३९ ॥ ओहिन्नाणस्स तहा अणिंदिएसुंपि जो खओवसमो । मत्तिसुयनाणाणं पुण लक्खणभेदादिणा भेओ ॥ ८४० ॥ एवं च सब्बविसयं जतिवि य चरममिह तहवि सिद्धो तु । णेयविसेसो तेसिं धम्मंतरजुत्तसिद्धीओ ॥ ८४१ ॥ णय पडिवत्तिविसेसा एगम्मि अणेगभेदभावोऽवि । जं ते तहाविसिद्धे ण जातिभेदे विलंघेति ॥ ८४२ ॥ णावरणभेदोवि हु सहावभेदेऽवि दोसेहउत्ति । खीणावरणस्स जतो सब्बेसि ण संगतो भावो ॥ ८४३ ॥ छउमत्थसामिगत्ता तब्भावावगमतो य तस्सत्ति । तद्धम्मत्तेऽवि तओ जुत्तिविरोधोत्ति वइमेत्तं ॥ ८४४ ॥ जमिह छउमत्थधम्मा जम्मादीया ण होंति सिद्धाणं । इय केवलीणमाभिणिबोहाऽभावम्मि को दोसो ? ॥ ८४५ ॥ अन्ने भणंति आभिणिबोधादीणि वि जिणस्स विज्जंति । अफलाणि य सूरुदए जहेव णक्खत्तमादीणि ॥ ८४६ ॥ सहकारिहेतुविरहा तस्साभावाउ चेव नायव्वो । केवलभावातो इय सब्बन्नुत्तम्मि अविरोहो ॥ ८४७ ॥ चरमावरणस्स खए पतिसमयम्मि वि ण तस्स भावोत्ति । तस्साहव्वाउच्चिय तब्बंघातो य पतिसमयं ॥ ८४८ ॥

ज्ञान भेद
सिद्धिः

॥११०॥

धर्म
संग्रहणी

॥१११॥

ता चरमए च्चिय खओ ज्ञाणविसेसातो तीरण काउं । चिरसंचियंपि हु तणं खणेण दावानलो दहति ॥ ८४९ ॥ एवं अवग्गहातो आरब्भ इहेगमेव नाणंति । मिच्छत्तमेव अहवा णो खलु सामन्नस्वेक्खाए ॥ ८५० ॥ कमकरणे पुण भणियं पओयणं दिट्ठसमयसारेहिं । आभिणिबोहादीणं वोच्छामि तयं समासेणं ॥ ८५१ ॥ जं सामिकालकारणविसयपरोक्खत्तणोहिं तुल्लाइं । तब्भावे सेसाणि य तेणा-
ईए मातिसुताइं ॥ ८५२ ॥ मतिपुच्चं जेण सुयं तेणादीए मती विसिट्ठो वा । मतिभेदो चेव सुतं तो मतिसमणंतरं भणियं ॥ ८५३ ॥ कालविवज्जयसामित्ताभसाहम्मतोऽवही तत्तो । माणसमेत्तो छउमत्थविसयभावादिसामन्ना (धम्मा) ॥ ८५४ ॥ अंते केवल-
मुत्तमजतिसामित्तावसाणलाभातो । एत्थं च मइसुयाइं परोक्खमितरं च पच्चक्खं ॥ ८५५ ॥

चारित्तं परिणामो जीवस्स सुहो उ होइ विन्नेओ । लिंगं इमस्स भणियं मूलगुणा उत्तरगुणा य ॥ ८५६ ॥ पाणाइवातविरमण-
मादी णिसिभत्तविरतिपज्जंता । समणाणं मूलगुणा पन्नत्ता वीयरगेहिं ॥ ८५७ ॥ सुहुमादीजीवाणं सव्वेसिं सव्वहा सुपणिहाणं । पाणाइवायविरमणमिह पढमो होइ मूलगुणो ॥ ८५८ ॥ कोहादिपगारेहिं एवं चिय मांसविरमणं वितिओ । एवं चिय गामादिसु
अप्पबहुविवज्जणं तइओ ॥ ८५९ ॥ दिव्वादिमेहुणस्स य विवज्जणं सव्वहा चउत्थो उ । पंचमगो गामादिसु अप्पबहुविवज्जणेमेव
॥ ८६० ॥ असणादिभेदभिन्नस्साहारस्सा चउव्विहस्सावि । निसि सव्वहा विरमणं चरमो समणाण मूलगुणो ॥ ८६१ ॥ हिंसायां केइ
न वेदविहिता हिंसा दोसाय साहुसकारा । दिट्ठं च तव्विसेसा अयपिंडादीण तरणादी ॥ ८६२ ॥ बुड्ढइ जलि मुको अयपिंडो सका-
रिओ य तरइत्ति । मारणसत्तीवि विसं साधु पउत्तं गुणं कुणति ॥ ८६३ ॥ तह दाहगोऽवि अग्गी सच्चादिपभावतो न दहइत्ति ।
इय विहिमकारातो हिंसावि तई न दोसाय ॥ ८६४ ॥ सत्थत्थामि य एवं न होइ पुरिसस्स एत्थ किं माणं ? । न य कुच्छिता तई

ज्ञान भेद
सिद्धिः

॥१११॥

धर्म
संग्रहणी

॥११२॥

जं जयमाणा लोगपुज्जति ॥ ८६५ ॥ दिट्ठंतबला एवं वदति मुद्धजणविम्हयकरं ते । तेण समं वेधम्मं असाहगमिणं न पेच्छंति ॥ ८६६ ॥ अयपिंडे भावंतरभावो पच्चक्खसंपसिद्धो उ । तणुरूवो न य दीसइ पसुम्मि सो वेदविहिणावि ॥ ८६७ ॥ देवत्तं से भावंतरंति किं तस्स गाहगं माणं ? । सिय आगमो न सो च्चिय विवादविसयो जतो एत्थ ॥ ८६८ ॥ परिणामविसेसातो पुढवादिवहो-
ऽवि अह जिणायतणे । भणिओ गुणाय एवं वेदवहो हंत किन्न भवे ? ॥ ८६९ ॥ परिणामविसेसोऽवि हु सुहवज्झगतो मतो सुहफ-
लोत्ति । ण उ इतरो मेच्छस्स उ जह विप्पं घाययंतस्स ॥ ८७० ॥ ण य सो सुहवज्झगतो वेदवहे हवति जो उ परिणामो । मोत्तूण
आवइगुणं पंचिदियघायहेतूओ ॥ ८७१ ॥ सइ सब्बथाभावे जिणाय भावावयाए जीवाणं । तेसिं नित्थरणगुणं पुढवादिवहेऽवि
आयतणं ॥ ८७२ ॥ साहुणिवासो तित्थगरठावणा आगमस्स परिवुड्ढो । एक्केकं भावावइनित्थरणगुणं तु भव्वाणं ॥ ८७३ ॥ साहु-
णिवासा सद्धम्मदेसणा धम्मकायपरियरणं । तित्थगरठावणातो परमगुरुगुणागमो भणितो ॥ ८७४ ॥ सज्झायज्ञाणकरणे आगमप-
रिवड्ढुणं ततो नियमा । रागादीण पहाणं ततो य मोक्खो सदासोक्खो ॥ ८७५ ॥ ता इय सुहवज्झगतो संविग्गस्स जयणापवत्तस्स ।
जिणभवणकायघाते परिणामो होइ जीवस्स ॥ ८७६ ॥ न य सोऊण पयत्थं जं किंचि जहाकहंचिसाधम्मा । चासप्पंचाससमा अव-
रम्मि पगप्पणा जुत्ता ॥ ८७७ ॥ जायइ अतिप्पसंगो एवं भावाण ण य ववत्थत्ति । तदभावे सत्थं पि हु विहलंति विडंबणा सब्बं
॥ ८७८ ॥ ण य इह वेदवहम्मी दीसइ गुण मो, पदाणमह इट्ठं । वहमन्तरेण तं किं संपति लोए ण संभवति ? ॥ ८७९ ॥ वज्झा-
णवि उवगारो इहं अदिट्ठो उ पेच्च अपमाणो । फलमवि वभिचारातो ण पमाणं एत्थ विदुसाणं ॥ ८८० ॥ एवं विहिसकारो एत्थ
असिद्धो तु होति नायव्वो । तदभावम्मी य साहणविगला सब्बेऽवि दिट्ठंता ॥ ८८१ ॥ अह मंतपुव्वगं चिय आलभणं सब्बहा पयत्तेणं । विहि-

ज्ञान भेद
सिद्धिः

॥११२॥

धर्म
संग्रहणी

॥११३॥

सकारो भन्नति तेसिपि इहेव वभिचारो ॥८८२॥ वीवाहे तह गव्भाहाणे जणणे य मंतसामत्थं । दिट्ठं विसंवयंतं विणावि तं संवयंतं च ॥ ८८३ ॥ अह तत्थ विसंवादो किरियावेगुन्नतो, ण माणमिह । किं किरियावइगुणा? किं वा तदसाहगत्तेणं? ॥ ८८४ ॥ तेसिं फलेण सिद्धे अविणाभावम्मि जुज्जई एयं । न य सो सिद्धो जम्हा विणावि तं तस्स भावोत्ति ॥ ८८५ ॥ सत्थत्थम्मि एव न होइ पुरिसस्स एत्थ माणमिणं । जं खलु दिट्ठविरोहो गम्मति तेणं अदिट्ठेऽवि ॥ ८८६ ॥ अह अत्थवादवकं एतं एकोऽवि जह नमोकारो । सत्थत्थो होइ विही जह मोक्खो नाणकिरियाहिं ॥ ८८७ ॥ एकोऽवि नमोकारो सम्म कतो सम्मभावतो चेव । तारेयऽवड्ढुपोगल-मज्जे नियमेण, कह णु थुती? ॥ ८८८ ॥ ण य इह तवचरणणं न दीसई कम्मलहुगया जेण । तेणं दिट्ठत्थेऽवि हु न विरुज्जइ हंत जिणवयणं ॥ ८८९ ॥ आरोगवोहिलाभं समाधिवरमुत्तमं च मे दितु । जह एत्थं तदभावो इहेव तह चेव तेसिपि ॥ ८९० ॥ भासा असच्चमोसा परिणामविसुद्धिकारणं एसा । उत्तमफलविसया तो भणितावि तई न दोसाय ॥ ८९१ ॥ हेयोवादाणाओ संसारनिबंध-णाओ वेदस्स । तह यापउरिसभावा ण य वीवाहादिया एवं ॥ ८९२ ॥ ण य कुच्छिया तई जं भणियं तं सव्वहा अजुत्तं तु । नार्णाहिं कुच्छियच्चिय तहेव वेदंतवादीहिं ॥ ८९३ ॥ अंधम्मि तमम्मि खलु मज्जामो पसुहिं जे जयामोत्ति । एपादि बहुविहं किं भणियं वेदंतवादीहिं ॥ ८९४ ॥ एतेणं यजमाणा बुहे पडुच्चा ण लोगपुज्जात्ति । अबुहाणं पुण पुज्जा मंडलगाईवि किं तेहिं? ॥ ८९५ ॥ मृषावादे-अन्ने उ मुसावाओ नियनिंदाकारणं न दोसाय । जह बंधातगोऽहं एमादि पभासयन्तस्स ॥ ८९६ ॥ दोसाणमब्भुवगमे अक्कोसाणं च विसहणे सम्मं । होति जितोऽजितपुव्वो भवतरुहेतू अहंकारो ॥ ८९७ ॥ एवमिदमकातव्वं वेरग्गनिबंधणं च अन्नेसिं । जायइ सो इय सपरुवगारातो चेव कह दोसो? ॥ ८९८ ॥ इय दोसाणऽब्भुवगमे अविज्जमाणाणमत्तदोसातो । अक्कोसे परबंधा इय अन्नाणा

वैदिकहिंसा
निरासः

॥११३॥

धर्म
संग्रहणी

कहमदोसो?॥८९९॥ अक्रोसाणवि सहणं जं सयमणुदरिणं करितस्स । उत्तरगुणचिंताए जायइ तं होइ सम्मं तु ॥९००॥ विसहामि अहं सम्मं
अक्रोसे चित्तिउं उदीरयतो । णऽहिगतरो लक्खिज्जइ मोहसहावो अहंकारो ॥९०१॥ एद्वहेत्तेण इमं अवेइ ता आवदीएँ कायव्वं । सो चेव
किं न जायइ इय बुद्धिनिबंधणं णेसिं ॥९०२॥ सत्थे पडिसिद्धं चिय कुणमाणं तह य पेच्छमाणस्स । तं चेव जायइ दढं वेरगगनिबंधणं
तस्स ॥ ९०३ ॥ इय अच्चंतमसिद्धो सपरुवगारो बुहेहिं नायव्वो । नियनिंदाहेऊ चिय दोसाय तओ मुसावातो ॥ ९०४ ॥ एगंते-
णेव इमं एवं एवं च एवमादीति । वत्थुस्स तहाऽभावा पीडाहेऊ य अलियं तु ॥ ९०५ ॥ तह जो सुहं करेई एगंतेणेव बंधइ सुहं
सो । सपरोभयतवभावेण, परित्थिभोगेण वहिचारो ॥ ९०६ ॥ दुक्खकरो चिय एवं नेगंतेणेव बंधइ असुहं । जह लोयादि करेतो
सपरोभयदुक्खहेऊवि ॥ ९०७ ॥ न य सुहमसुहस्सेऽ उ निबंधणं जं जतीण पसमसुहं । निव्वाणसुहनिमित्तं भणियं तेलोक्कदंसीहिं
॥९०८॥ दुक्खं पि न सोक्खस्सेव कारणं जमिह तेणयादीणं । चित्ता कदत्थणा खलु नारगदुक्खस्स हेउत्ति ॥९०९॥
एकान्तनिरासः-इय अत्थि चेव आया अहवा नत्थित्ति दोवि एगंता । एगंतेणं भावाऽभावपसंगाओ अलियं तु ॥९१०॥ एगंतेणऽ
त्थित्ते अन्नोऽन्नाभावविरहतो तस्स । पररूवेणवि भावो तेसि सरूवं व तदभावो ॥ ९११ ॥ नत्थित्ते चिय एवं चित्तादीणं अभावतो
नियमा । आलोयणादभावे ण सिया पीडेसहगेवि धणी ॥९१२॥ ता अत्थि सरूवेणं पररूवेणं तु नत्थि सिय बुद्धी । जमिह सरूव-
त्थित्तं तं चिय पररूवेणत्थित्तं ॥९१३॥ तत्तो य तस्सऽभेदे तेणं रहितं तयं तओ नियमा । पावइ पररूवं पि हु तम्मी तत्तो य तदभावो
॥९१४॥ भण्णइ अत्थित्तं चिय नत्थित्तं णणु विरुद्धमेयंति । परिकाप्पियं अह तयं इय इतरं सव्वरूवं तु ॥९१५॥ तस्सेव धम्मरूवे
नियपररूवेहिं अत्थिणत्थित्ते । भिन्नपवित्तिनिमित्ते तम्हा तत्तं अणेगंतो ॥ ९१६ ॥ नत्थि चिय खरसंगं एगंतो ते, न बुद्धिध-

असत्यमृषा
निरासः
एकान्त-
वादनिरास

॥११४॥

॥११४॥

धर्म
संग्रहणी
॥११५॥

णिभावा । अहवा पररूवेणं नत्थि सरूवेण अत्थि ॥११७॥ नत्थित्तत्थित्तेणं तदभावे तस्स पावती भावो । नत्थित्तत्थित्तं पुण विनेयमभावभावो उ ॥ ११८ ॥ सम्मत्तनाणचरणा मोक्खपहो चेव एत्थ एगंतो । णो णामादिसरूवा जओ तओ इहवि नत्थि ॥ ११९ ॥ जे चेव भावरूवा ते चेव जहा तहा णुको दोसो ? । तस्सेव ण अन्नस्सा तेवि अणेगंतसिद्धीओ ॥ १२० ॥ एवं चिय जोएज्जा सिद्धाऽभव्वादिएसु सव्वेसु । सम्मं विभज्जवाद् सव्वण्णुमयाणुसारेणं ॥ १२१ ॥ एतं होहिति कल्लं नियमेण अहं च णं करिस्सामि । एमादीवि न वच्चं सच्चपइन्नेण जइणा उ ॥ १२२ ॥ बहुविग्घो जियलोओ चित्ता कम्माण परिणती पावा । विहडइ दरजायंपि हु तम्हा सव्वत्थऽणेगंतो ॥ १२३ ॥ भावाण तहाभावेण काणमादीसु जा गिरा तत्था । तेसिं दुक्खनिमित्तं सावि अलिया विणिहिट्ठा ॥ १२४ ॥ ता णेगंतसरूवा सव्वेसिमपरियावणी मधुरा । उवयोगपुव्वगच्चिय भासा भासण्णुणो सच्चा ॥ १२५ ॥
अदत्तादाने—केइ अदत्तादाणं विहिसिद्धा जीविगत्ति मोहातो । वाणिज्जुचियकलं पिव निदोसं चेव मन्नंति ॥ १२६ ॥ सेसकलारहिओ च्चिय साहसजुत्तो य पयइदक्खो य । सत्तुकडोऽविसाई अदत्तदाणोचितो भणितो ॥ १२७ ॥
समणाण माहणाणं दुक्खोवज्जितधणाण किवणाणं । इत्थीण पंडगाण य णो हरियव्वं कदाचिदवि ॥ १२८ ॥
सेसाण तु हरियव्वं परिगरविहववयकालमादीणि । णाउं णायपराणं जह दोणहवि होइ न विणासो ॥ १२९ ॥
णासिट्ठं इह णासइ डज्जइ जलणेण जेग अहितंपि । लब्भइ न याणुवत्तं सिप्पमिव एत्थवि अलाभो ॥ १३० ॥ इय वत्थुसहावं जाणिऊण सुमणो उ संपयट्टेज्जा । णय मरणा बीहेज्जा अन्नत्थवि जं तयं तुल्लं ॥ १३१ ॥ हरिएवि पुव्वगं चिय खंदादी देवए य वीरे य । संपूजिऊण विहिणा पच्छा पुजेज्ज तं रत्थं ॥ १३२ ॥ लोग्गम्मि य परिवादं अकालचरियाविवज्जणादीहि ।

असत्यमृषा
निरासः
एकान्त-
वादनिरास

॥११५॥

धर्म
संग्रहणी

॥११६॥

जत्तेणं रक्खेज्जा तदभावे सव्वहा ण भयं ॥ ९३३ ॥ गहितोवि अमोक्खाए मरणंतं जीवियं विचित्तेज्जा । कुज्जा य पुरिसगारं
दोण्हवि लोगाण फलहेउं ॥ ९३४ ॥ इय खंदरुद्धविंहिणा पयट्ठमाणस्स सुद्धभावस्स । वाणिज्जुचियकला विव निदोसा चोरिगा केई
॥ ९३५ ॥ भण्णइ विहिसिद्धा जीविगत्ति जं भणियमेत्थ को णु विही ? । जइ ताव कोइ कत्ता स णिसिद्धो पुव्वेमव इह ॥ ९३६ ॥
अह पुव्वकयं कम्मं तस्सुदए जो उ होइ परिणामो । परवित्तहरणहेऊ अपसत्थो वज्जणिज्जो सो ॥ ९३७ ॥ अइसंकिलिद्धकम्माणु-
बेदणे जो तु होइ परिणामो । सो संकिलिद्धकम्मस्स कारणं जमिह पाएणं ॥ ९३८ ॥ तीरइ य अत्तवीरियपगरिसतो वज्जिउं तओ
एवं । सति तम्मि तव्विवागं विचित्तिउं अप्पवित्तीए ॥ ९३९ ॥ कम्मोदएण मणपरिणामे जो संकिलिद्धरूवेवि । संविग्गो वइकाए
निरुंभती सो विणासेऽवि ॥ ९४० ॥ ते पुण ण अत्तवीरियपगरिसविरहेण थंभिउं सक्का । तम्मि य सति सुहभावा पायं अचिरेण
तस्स खओ ॥ ९४१ ॥ वाणिज्जुचियकलाए तु णेवमपसत्थगो मुण्येय्वो । पायमणवज्जवित्ती निच्छयओ सोवि पडिसिद्धो ॥ ९४२ ॥
उचियादणत्थगं चिय धम्मादुचित्तणेण तस्सत्ति । पडिसेहविहाणा इय इट्ठेयरसिद्धिकलियाइं ॥ ९४३ ॥ समणादीणं णो हरियव्वमिय-
मिट्ठमेव अम्हाणं । एत्तो चिय णाताओ सेसविहाणं तुहाणिट्ठं ॥ ९४४ ॥ तेसिंपि जओ दुक्खं इतरेसिंपि य ण होइ केसिंचि । नय
नज्जइ भेदेणं जुत्तो ता सव्वपडिसिद्धो (सेहो) ॥ ९४५ ॥ नासिट्ठं इह नासइ एमादि जमुत्तमेयमवि मोहो । नाखुट्ठम्मि मरिज्जइ
हिंसाए तहवि जं दोसो ॥ ९४६ ॥ किं चासिट्ठं नो लब्भइत्ति देन्तस्स पावइ न किंचि । इट्ठं च तत्थ पुनं तुज्झं मज्झं च तं किह
णु ? ॥ ९४७ ॥ अह उ अवक्कामिज्जति आऊ मरणम्मि इहवि तस्सेव । लाभंतराइयं जं दव्वादी पप्प उदयादी ॥ ९४८ ॥ उदय-
क्खयक्खओवसमोवसमा एत्थ कम्मुणो भणिता । दव्वं खेत्तं कालं भवं च भावं च संपप्प ॥ ९४९ ॥ ता एत्थ सो निमित्तं दोण्हवि

अदत्तादान
जीविका
निरासः

॥११६॥

धर्म
संग्रहणी

॥११७॥

भावाण जेण गुणदोसा । जुज्जंति तेण तस्सा एवं खलु संगतं उभयं ॥ ९५० ॥ जइ एवं धणनासे तओ निमित्तंति तस्स दोसो उ । अह णो निमित्तमिहई इतरत्थ तयंति का जुत्ती ? ॥ ९५१ ॥ इय वत्थुसहावं जाणिऊण सुमणो उ णो पयट्टेज्जा । चोरियभावे तह या बीहेज्ज कलंकमरणातो ॥ ९५२ ॥ हरिऊण य परदव्व पूयं जो कुणइ देवतादीणं । दहिऊण चंदणं सो करेइ अंगारवाणिज्जं ॥ ९५३ ॥ लोगम्मि य परिवादं कुकम्मपडिसेहणेण रक्खेज्जा । तह रक्खियम्मि नियमा परलोए नत्थि किंचि भयं ॥ ९५४ ॥ गहितो य अमोक्खाए निच्चं चिय एत्थ मरणकेसरिणा । सव्वो जीवो तम्हा करेज्ज सइ उभयलोगहियं ॥ ९५५ ॥

मैथुने-केई भणंति पावा इत्थीणासेवणं न दोसाय । सपरोवगारभावाद(दु)स्सुगविणिवित्तितो चेव ॥ ९५६ ॥ तत्तो सुहज्झाणातो पासवणुच्चारखेलणातेणं । नियमस्स निप्फलत्ता अतिप्पसंगाउ अविय गुणो ॥ ९५७ ॥ मोहग्गिसंपलित्तं तं अप्पाणं च विज्झवेऊणं । सुहभावातो सपरुवगारो कह होइ दोसाय ? ॥ ९५८ ॥ सव्वद्धा विग्घकरं चरणस्सासेवणं विणा तीए । कह णु निवत्तति पावं उस्सुगमिह सुप्पसिद्धमिणं ॥ ९५९ ॥ आसेवणाए जायइ जं च विरागो तओ सुहज्झाणं । पासवणादि व्व तओ कायठिती होति कातच्चा ॥ ९६० ॥ णियमेऽवि तासि न फलं पीडाभावातो कस्सइ तहावि । तस्स कण्णे ण कीरति दिक्खाणियमोवि चित्तमिदं ॥ ९६१ ॥ पासवणाईण तहा किन्नो णियमोत्ति, देहपीडाओ ? । इतरनिवित्तीए तई किं णो, तह गेहिमादीया ? ॥ ९६२ ॥ तम्हा रागादिविवज्जिएण पासवणमादिकिरियव्व । वेदम्मि उदिन्नम्मी थीपडिसेवावि कायच्चा ॥ ९६३ ॥ एवमिह कम्मगुरुणो मिच्छादिट्ठी अणारिया केई । इंदियकसायवसगा मग्गं नासंति मंदमती ॥ ९६४ ॥ सपरोभयपावातो रागादिपसत्तिओ दढतरागं । सुहज्झाणाभावातो जल-णिधणखेवणातेणं ॥ ९६५ ॥ नियमा पाणिवहातो तप्पडिसेवातो चेव इत्थीणं । पडिसेवणा ण जुत्ता मोक्खत्थं उज्जयमतीणं ॥ ९६६ ॥

मैथुने
सदोषता

॥११७॥

धर्म
संग्रहणी

सच्चागमप्पसिद्धं मेहुणभावंमि पावमच्चत्थं । तह परमसंकिलेसो अणुहवसिद्धो उ सव्वेसिं ॥ ९६७ ॥ पामागहितस्स जहा कंडुयणं दुक्खमेव मूढस्स । पडिहाइ सोक्खमत्तुलं एवं सुरयंपि विन्नेयं ॥ ९६८ ॥ जह तकरणे दोण्हवि तीए बुद्धी तओ य देहस्स । होइ विणासो एत्थवि तह नेओ सुगइदेहस्स ॥ ९६९ ॥ मोहग्गिसंपलित्तं तं अप्पाणं च विज्झवेऊण । एवं सुहभावो च्चिय हंतासिद्धो मुणेयव्वो ॥ ९७० ॥ पडिसेवणेवि तस्सा अहिया रागादयो उ नियमेणं । अन्नेसिं तदभावेवि पतणुया चेव दीसंति ॥ ९७१ ॥ सइ चरणविग्घमउलं उस्सुगमेवं नियत्तइ ण जाउ । ता तन्निवित्तिपवणो वज्जेज्जा इत्थिपरिभोगं ॥ ९७२ ॥ उस्सुगविणिवित्तीवि य जा सम्मन्नाणपुव्विगा होति । सा सुंदरा ण जाऽहियविसयपवित्तीएँ लोएवि ॥ ९७३ ॥ जह चेव कुट्टिणोऽपत्थवत्थुविसयं ण तस्स जोगेणं । भइं नियत्तमाणं उस्सुगमेवं इमंपित्ति ॥ ९७४ ॥ आसेवणाएँ एवं सुहझाणाभावतो अजुत्तमिणं । पासवणादिव्व तओ कायठिती होइ कायच्चा ॥ ९७५ ॥ आसेवणाए तस्सा तग्गयचित्तावियावियो होइ । मोहसहावातो जओ कत्तो झाणं सुहं तस्स ? ॥ ९७६ ॥ किंच विवेगप्पभवं तयंति थीविग्गहेवि य पवित्ती । कलिमलभरिए जस्स उ तस्स विवेगो कहं अत्थि ? ॥ ९७७ ॥ नय भावमंतरेणं तत्थ पवित्ती तओ धुवो रागो । तब्भावम्मि य इहइं बीयपदं नात्थि नियमेणं ॥ ९७८ ॥ पाणिवहोविय नियमा इत्थीजोणी जतो अजोणीहिं । पाणिहिं घणसंसत्ता परिभोगे तेसि वावत्ती ॥ ९७९ ॥ जह उ किरि(र)णालिगाए धणियं मिदुरूयपो-म्हभरियाए । तदभावं कुणमाणो तत्तो कणगो तहिं विसइ ॥ ९८० ॥ इय घणसंसत्ताए जोणीए इंदियंपि पुरिसस्स । तदभावं कुण-माणं नियमा विसइत्ति विन्नेयं ॥ ९८१ ॥ पडिसिद्धो य तओ जं सव्वेहिवि धम्मसत्थयारेहिं । तप्पडिसेहाओ तओ सफलो नियमो भवे तासिं ॥ ९८२ ॥ एवं च पयइसावज्जओ इहं इत्थिभोगपडिसेहो । जुत्तो निरवज्जत्ता नतु दिक्खवादीण भावाणं ॥ ९८३ ॥

॥ ११८ ॥

मैथुने
सदोषता

॥ ११८ ॥

धर्म
संग्रहणी

॥११९॥

पासवणादीण जहा सुकणिसगगस्स णो खलु निवित्ती । अविगारनिसगगम्मि वि वयभंगो जं न समयम्मि ॥ ९८४ ॥ जतिवि य तीः
निवित्ती कहमवि देहपीडाकरी होइ । तहवि तई कायव्वा पडिवक्खे दोसभावातो ॥ ९८५ ॥
परिग्रहे-अच्चे निहोसं चिय गामादिपरिग्रहंपि मच्चति । रयणतिगवुद्धिहेतुत्तणेण परिभूखुद्धीया ॥ ९८६ ॥ रयणतिगं इह बुद्धो
धम्मो संघो य तस्स कह बुद्धी । गामादिपरिग्रहतो ? पारमितादीण कज्जत्ता ॥ ९८७ ॥ बुद्धो पारमियाफलमणयं
तव्वयणमागमो धम्मो । भूतगुणाणुद्धाई सत्ताणं समुदयो संघो ॥ ९८८ ॥ नय एतेसुवयारो गामादिपरिग्रहो सुहफलदो । आरं-
भपवित्तीओ अवि अवयारो मुण्यव्वा ॥ ९८९ ॥ सिय जो ममत्तरहियो रयणतिगं चिय पडुच्च आरंभे । वड्डइ भिक्खुवि तओ नि-
होसो चेव विन्नेओ ॥ ९९० ॥ मंसनिवत्ति काउं सेवइ दंतिकगंति धणिभेदा । इय चइऊणारंभं परववएसा कुणइ बालो ॥ ९९१ ॥
पयईए सावज्जं संतं णणु सव्वहा विरुद्धं तु । धणिभेदम्मि वि महरगसांतलिगादिव्व लोगम्मि ॥ ९९२ ॥ णय तेसिंपुवगारो तत्तो
पडिवादितं पुरा एतं । बालादीण वेयावच्चं तो होइ अह बुद्धी ॥ ९९३ ॥ निरवज्जेणं विहिणा गुणजुत्ताणं तयंपि कायव्वं ।
सावज्जो व इमो खलु तेसिंपि य कुणइ गुणहाणि ॥ ९९४ ॥ पुरिसं तस्सुवयारं अवयारं चउप्पणो य नाऊणं । कुज्जा वेयावडियं
इहरा वेणइयवादो णु ॥ ९९५ ॥ सिय णाणुमओ एसो बुद्धेणं किंतु अप्पणा चेव । दाणवतीहिं सम्मं पवत्तिओ कुसलमूलत्थं ॥ ९९६ ॥
एवंपि हंत दोणहवि बुद्धेणाणुमयम्मि वत्थुम्मि । कह ण पयडुंताणं परलोगविराहणा होइ ? ॥ ९९७ ॥ दाणवतीणमणुमतो अह
भित्खूणंपि सुद्धभावाणं । तप्फलपरिभोगो इय परलोगविराहणा किह णु ? ॥ ९९८ ॥ आरंभणिडियं पिंडमादि भुंजंतगाण भिक्खूणं ।
तत्थ पवित्तीओ अणुमतीए भिक्खुत्तणमजुत्तं ॥ ९९९ ॥ तिविहंतिविहेण जओ पावं परिहरति जो निरासंसो । भिक्खणसीलो य

मैथुने
सदोषता

॥११९॥

श्रम
संग्रहणी

॥१२०॥

तओ भिक्खुत्ति निदरिसिओ समए ॥ १००० ॥ अह उस्सग्गेणसो धूतगुणासेवणेकतण्णिट्ठो । अववादेण उ
आरंभनिट्ठियं चेव सेवंतो ॥ १००१ ॥ चरणपरिणामवीयं जं न विणासंइ कज्जमाणंपि । तमणुट्ठाणं सम्मं अववादपदं
मुणेत्तव्वं ॥ १००२ ॥ जं पुण नासेइ तयं न तय दिट्ठमिह सत्थगारेहिं । तवभावेऽवि गिहीहिं अइप्पसंगो धुवो
होइ ॥ १००३ ॥ गामादिपरिग्गहओ तव्वावारो तओ य चित्तस्स । नियमेण परिकिलेसो तओ य चरणस्स
नासो उ ॥ १००४ ॥ इय अववादपदेणऽवि नरिंदलीलं विलंबमाणण । मग्गचुयाणं विदुसे पडुच्च भिक्खुत्तणमजुत्तं ॥ १००५ ॥
छन्नउइगामकोडीवइणो भरहस्स सुद्धभावस्स । चरणपरिणामओ भे केवलनाणं समुप्पन्नं ॥ १००६ ॥ चरणपरिणामवीयं गामादिप-
रिग्गहो ण नासेइ । इय दोण्हवि अम्हाणं सिद्धमिणं किन्न लक्खेसि ? ॥ १००७ ॥ भरहस्स तत्थ मुच्छाविगमे णणु आसि चरणप-
रिणामो । ण य तम्मि तेण तहियं काचि पवित्ती कया आसि ॥ १००८ ॥ ण य इय मुच्छाविगमो तुम्हाणं तत्थ तहपवित्तीओ ।
पत्तेयबुद्धणातं एवमजुत्तं मुणेयव्वं ॥ १००९ ॥ सिय विहियाणुट्ठाणं एयं अम्हाण ता ण दोसो उ । सत्थं एत्थ पमाणं, जहेव चिति-
वंदणादीसु ॥ १०१० ॥ असुहपरिणामवीजं जमणुट्ठाणं विहेइ तं किह णु । सत्थंति ? अतो एसो पक्खेवो होइ नायव्वो ॥ १०११ ॥
णियमेण य असुहो च्चिय परिणामो तम्मि सइ मुणेयव्वो । किं दाहगोऽवि अग्गी सन्निहितं न उहई कट्ठं ? ॥ १०१२ ॥
सिय तस्सुवासग च्चिय करेति पडिजगणं न भिक्खुत्ति । तप्फलपरिभोगोऽवि हु आहाकम्मंति तो दुट्ठो ॥ १०१३ ॥ कालपरिहा-
णिदोसा एइहमित्ते ण चे हवति दोसो । सकपरिहारसावज्जसेवणे कहमदोसो तु ? ॥ १०१४ ॥ चत्तघरावासाणं गामादिपरिग्ग-
हम्मि ता दांसो । रयणं मोत्तूण जहा कायमणिं गेण्हमाणानं ॥ १०१५ ॥

मैथुने
सदोषता

॥१२०॥

धर्म
संग्रहणी
॥१२१॥

बोटिकनिरासः—वत्थादिगंपि धम्मोवगरणमन्ने अदिट्ठपरमत्था । संसारहेतुभूतं परिगहं चेव मन्नेति ॥ १०१६ ॥ जायणसं-
मुच्छणमो धुवणे पाणाण होति वावत्ती । दातारस्सवि पीडा संघणमादीसु पल्लिमथो ॥ १०१७ ॥ राढा मुच्छा य भयं अविहारो
चेव भारवहणं च । तेणाहडाधिगरणं सोगो य पमायणट्ठेऽवि ॥ १०१८ ॥ सावेक्खया य दाणादकज्जसिद्धी परीमहासहणं । गुरुप-
डिकुट्टं गिहिलिंगं गंथमो वत्थदोसा उ ॥ १०१९ ॥ पत्तम्मि वि एते च्चिय नवर विसेसोऽणिवारियं गहणं । आहारस्स तहच्चिय
परिभागेऽजीरगेल्णं ॥ १०२० ॥ रयहरणम्मि पमज्जणदोसा कीडघरवुज्झ (छाया) णादीया । तेसिं चेव य अंडगवियोगमादी य
विन्नेया ॥ १०२१ ॥ डंडग्गहणम्मि वि हत्थियारसावेक्खयादिया दोसा । ते पुण ण होति एगंततो परं चत्तगंथस्स ॥ १०२२ ॥
किंच णियं चिय रूवं दट्ठणं तस्स होति संवेगो । पव्वइतोऽहमगंथो करेमि ता णिययकरणिज्जं ॥ १०२३ ॥ तम्हा चइऊण घरं तं
चेव पुणो अणिच्छमाणेण । निग्गंथेण जइणा होयव्वं निम्ममत्तेण ॥ १०२४ ॥ वत्थमिह जायणाओ जइ मुच्चइ हंत एव मोत्तव्वो ।
आहारोऽवि हु जइणा अजाइओ जं न होत्ति ॥ १०२५ ॥ अह धम्मकायपरिवालणेण उवगारगो तओ दिट्ठो । वत्थं पि हु एवंचिय
उवगारगमो मुणेतव्वं ॥ १०२६ ॥ तणगहणअग्गिसेवणकायवहविवज्जणेण उवगारो । तदभावे य विणासो अणारिसो धम्मकायस्स
॥ १०२७ ॥ जतिवि ण विणस्सति च्चिय देहो ज्ञाणं तु नियमतो चलति । सीतादिपरिगयस्सिह तम्हा लयणं व तं गज्झं ॥ १०२८ ॥
सुहज्झाणस्स उ नासे मरणं पि न सोहणं जिणा बेति । अन्नाणिची (वी) रचरिय बालाणं विम्हयं कुणति ॥ १०२९ ॥ अह उत्तम-
संघयणे सुहज्झाणस्सवि न होइ णासोत्ति । मोत्तूण तयमजुत्ता सेसेसुं हंत पव्वज्जा ॥ १०३० ॥ संमुच्छणा ण जायति पायं विहिसे-
वणाए वत्थम्मि । संभवमेत्तेण पुण देहादीसुपि सा दिट्ठा ॥ १०३१ ॥ तम्हा निग्गंथेण एयं दोसं विवज्जमाणेण । देहो आहारोऽविय

प्राप्तादिपरि
ग्रहदुष्टता
उपकरण
सिद्धिः

॥१२१॥

धर्म
संग्रहणी

॥१२२॥

वज्जेयव्वो पयत्तेण ॥ १०३२ ॥ सिय थोवं संमुच्छणमेत्थं तीरति य वज्जिउं विहिणा । तणगहणादिपगारा एत्थवि थोवादितुल्लं तु ॥ १०३३ ॥ अह धम्मसाहणं सो वत्थंपि तहेव होइ दट्ठवं । भणिओववत्तिओ च्चिय जइणो तं कायठितिहेऊ ॥ १०३४ ॥ जिण भणियविंहीए ण य धुवणे पाण ण होइ वावत्ती । पडिलेहणा दगंपि य फासुं उवयोगमो य विही ॥ १०३५ ॥ उल्लंघिऊण एयं केई अह अण्णहा करेत्ति । एसो खु पाणिदोसो तुल्लो च्चिय होइ नायव्वो ॥ १०३६ ॥ मात्तूण वत्थमेत्तं जं च सिहिं जीवणा-दिगं चेव । दीसंति गेण्हमाणा ण एस दोसो पवयणस्स ॥ १०३७ ॥ जो पुण विहीएँ दोसो संसत्तग (गग) हणिवोसिरणतुल्लो । असट्ठस्स सोऽवि भणितो पायाच्छत्तस्सऽविसओत्ति ॥ १०३८ ॥ अह जस्स एरिसो खलु देहो सो अणसणेण तं चयइ । एसुस्सग्गो भणितो अम्हाणं सत्थगारहिं ॥ १०३९ ॥ गुरुलाघवचिन्ताऽभावतो तयं सत्थमेव णो जुत्तं । अववायविहाणम्मि य पुव्वुत्तो चव दोसो उ ॥ १०४० ॥ परिजुण्णमप्पमुल्लं तमणुन्नातं जओ जिणिंदेहिं । दातारस्सवि पीडा न होइ तो तमिह दिन्तस्स ॥ १०४१ ॥ अप्पस्स होति अह सा भोयणमेत्तेऽवि तुल्लमेवेदं । तं तारिसे ण गेज्झं वत्थम्मिवि एव को दोसो ? ॥ १०४२ ॥ आहागडस्स गहणे संघणमादी ण होंति दोसा तु । तदभावादनिमित्तो कहं णु पल्लिमंथदोसो उ ? ॥ १०४३ ॥ तस्सालाभे इतरस्स गहणभावोऽवि भोयणसमाणा । तं धम्मसाहणं चे वत्थंपि तहेव णणु भणितं ॥ १०४४ ॥ एवंविहं च एतं विहिणा परिजाइतं धरेतस्स । भिक्खण-सीलस्स तहा राठाए हंत को अत्थो ? ॥ १०४५ ॥ अह अविवेकातो तर्ह तम्मत्ताओवि होइ केणीचि । तट्ठिगपिच्छिगकुंडिग-देहेसु तओ कहं न भवे ? ॥ १०४६ ॥ मुच्छाभयाविहारा एतेणं चिय इवंति पडिसिद्धा । अक्खेवपमिद्धीओ जोएयव्वा सबुद्धीए ॥ १०४७ ॥ भारवहणंपि परिमियमाणेसुं तेसु हन्त कहं जुत्तं ? । कहं वा न तट्ठिगादिसु ? को वा तम्मत्तए दोसो ?

ग्रामादिपरि
ग्रहदुष्टता
उपकरण
सिद्धिः

॥१२२॥

दशशास्त्र्यां
धर्म
संग्रहणौ.

॥१२३॥

॥ १०४८ ॥ जइदेहस्सऽह पांडा निययविहारातो सा न किं होति ? । उवगारिगा तई अह एत्थवि भणिओ उ उवगारो ॥ १०४९ ॥
न हरंति तहाभूतं वत्थं तेणा पओयणाभावा । खुदहरणं च तट्टिगकुंडिगमादीसुवि समाणं ॥ १०५० ॥ वोसिरिणसु न दोसो तट्टि-
गमादीसु अह उ वत्थेवि । तुल्लं चिय वोसिगणं साहणभावो य परलोणे ॥ १०५१ ॥ अपमत्तस्स न नासइ, नट्टेऽवि न जायती तहिं
सोगो । मुणियभवस्सूवस्स चत्तकलत्तादिगंथस्स ॥ १०५२ ॥ अह दीहभवभासा सेहप्पायस्स संभवो अत्थि । सो तट्टिगादितुल्लो
चोएयव्वो न बुद्धिमता ॥ १०५३ ॥ जो चयइ सयणवग्गं हिरन्नजायं मणोरमे विसए । जिणवयणणीतिकुसलो तस्स अवेक्खा कहं
वत्थे ? ॥ १०५४ ॥ लज्जइ जमित्थिमादीण तेण तं गिण्हइत्ति सावेक्खा । लुं चियसिरस्स भिक्खं हिंडंतस्सेह का लज्जा ? ॥ १०५५ ॥
ता किं ण तं चएई ? उवगारणिरिक्खणा जहाऽऽहागं । भणितो य तओ पुट्ठिं संजमजोगाण हेउत्ति ॥ १०५६ ॥ तम्मत्तपदाणेणं
जमकज्जं तस्स तत्थऽवि पवित्ती । इय अणिहुतचित्तस्स न होइ समणत्तणं समए ॥ १०५७ ॥ संसारविरत्तमणो जोगो समणत्तणस्स
जं भणितो । रागादिपवित्तीय य तट्टिगमादीसुवि समाणं ॥ १०५८ ॥ रागादिदूसियमणो किं वा न करेइ अणिहुतो जीवो ? । किं
तेणं ? अणिदाणा अकज्जसिद्धित्ति बइमेत्तं ॥ १०५९ ॥ संजमजोगनिमित्तं परिजुन्नादीणि धारयंतस्स । कह ण परिस्सहसहणं ?
जइणो सइ निम्ममत्तस्स ॥ १०६० ॥ नग्गत्तणमह सुत्ते भणियं, ण जहोदियं तयं हांइ । उवचरिण य परिस्सहसहणंपि तहाविहं
पावे ॥ १०६१ ॥ णेगतेणाभावऽदण्णादीणं खुधादियाणंपि । सहणं अणेसणिज्जादिचागतो इहऽवि तह चेव ॥ १०६२ ॥ सिय
पावई अणिट्ठं एवं इत्थीपरीसहपसंगा । णो सुत्तंतरबाधा निवारणादिह पसंगस्स ॥ १०६३ ॥ नवि किंचिप्पडिसिद्धं अणुनायं वा
(वा वि) जिणवरिंदेहिं । मोत्तुं मेहुणभावं न विणा सो रागदोसेहिं ॥ १०६४ ॥ फासुगमवि असणादी ण कदाइवि अन्नहेह भोत्तव्वं ।

वस्त्राण्यप
करणसिद्धि

॥१२३॥

दशशस्त्र्यां
धर्म
संग्रहणौ.

॥१२४॥

पायव्वं च परीसहसहणं तह इच्छमाणेणं ॥ १०६५ ॥ गुरुणावि न पडिक्कुट्टं उवाहिपमाणं जओ सुते भाणितं । अह उ अणारिसमेयं
इतरं एवन्ति किं माणं ? ॥ १०६६ ॥ सिय चरमं चेव वयं परिग्गहो तत्थ बंधहेउत्ति । ण उ संजमजोगंगं, वत्थं च पसाहियं पुव्वि
॥ १०६७ ॥ गिहिलिंगं पि न एतं एगंतेणं तदन्नहाधरणे । होंति य कंहंचि नियमा करचरणादीवि गिहिलिंगं ॥ १०६८ ॥ तेसि
परिच्चागातो देहाभावे कंहं नु परलोमा ? । णणु वत्थस्सवि चाए तणगहणादीहि तुल्लमिणं ॥ १०६९ ॥ गंधोवि होइ दुविहो दव्वे
भावे य दव्वगंधो य । दुपयचउप्पयअपयादिगो तु णेओ अणेगविहो ॥ १०७० ॥ अट्ठविहंपि य कम्मं मिच्छत्ताविरतिदुट्ठजोगा य ।
एसो य भावगंधो भणितो तेलोकदंसीहिं ॥ १०७१ ॥ जो णिग्गतो इमाओ सम्मं दुविहातो गंधजालाओ । सो निच्छयनिग्गंधो
निग्गच्छंतो य ववहारे ॥ १०७२ ॥ सो चिय निग्गच्छंतो तत्तो विहिणा कंहंचि नीसरइ । सम्मत्तादिपभावा न वत्थमेत्तस्स चाएणं
॥ १०७३ ॥ मिच्छत्ते अन्नाणे अविरतिभावे य अपरिचत्तम्मि । वत्थस्स परिच्चातो परलोमे कं गुणं कुणइ ? ॥ १०७४ ॥ नत्थि य
सक्किरियाणं अबंधगं किंचि इह अणुट्ठाणं । चतितुं बहुदोसमतो कायव्वं बहुगुणं जमिह ॥ १०७५ ॥ ता किं वत्थग्गहणं किं वा
तणगहणमादि पुव्वुत्तं । बहुगुणमिह मज्झत्थो होउणं किन्न चित्तेसि ? ॥ १०७६ ॥ इय निहोसं वत्थं पत्तंपि हु एवमेव णातव्वं ।
छज्जीवणिकायवहो जतो गिहे अन्नभोगेसु ॥ १०७७ ॥ गिहि भोगे जलमादी चलणादिपहावणे विवज्जंति । तदकरणे चाभोगो
अलाभ (मि) परियडणपल्लिमंथो ॥ १०७८ ॥ एगज्जे आरंभा कायवहो चेव तह य परि (डि) बंधो । विरियायारपभंसण भम-
राहरणं च वइमेत्तं ॥ १०७९ ॥ भिक्खाडणेऽवि अहिगो आउकायादिघातदोसो तु । फासुगमवि य तसेहिं णेगंतेण असंसत्तं ॥ १०८० ॥
उसिणोदगं अह भवे ण होइ पतिगेहमेव तं लोए । पडिलेहणाऽह सेसे तदन्नसंसत्तगे किह णु ? ॥ १०८१ ॥ पाणुज्झणे हि हिंसा

वस्त्रायप
करणसिद्धि

॥१२४॥

दशशास्त्रां
धर्म
संग्रहणौ.

॥१२५॥

णेच्छइ य गिही तयं तहिं छाहुं । ण य तीरइ जत्थुचियं नेऊण करेहि कह एत्थ ? ॥ १०८२ ॥ सिय पत्तम्मिवि गहिण संसत्ते नियमतो इमे दोसा । उचिएऽवि पुढविखणणादिगा उ णणु बहुतरा होंति ॥ १०८३ ॥ पुढवीखणणे काया अखए य तं सुसइ मुक्कमेत्तं तु । जलउल्ले कायच्चिय भंडगचाए (वि) अहिगरणं ॥ १०८४ ॥ तेणं विणावि दोसो पत्थेमाणस्स अद्धखेदादि । बहुगहणं उस्सुत्तं निप्फलपल्लिमंथदोसो य ॥ १०८५ ॥ घेत्तूण चाउलोदं संसत्तं तं जलम्मि छुहमाणो । घाएति बहुतरं तं तेणं परकायसत्थेणं ॥ १०८६ ॥ ता नियमदोसभावे जुज्जाति णणु एत्थ अप्पबहुचिन्ता । ण य एतम्मिवि गहिते अप्पतरा होंति दोसा उ ॥ १०८७ ॥ अवियग्गहिण पइगेहमेव उवयोगमत्तगहणातो । निस्संगभावणाओ मुणेह अप्पयरभावं तु ॥ १०८८ ॥ तम्हा न पत्तगहणं जुज्जाति जिणवयणमुणियसारस्स । दावभयरक्खणट्ठा तणघयगहणं व कंतारे ॥ १०८९ ॥ न खणेइ तओ पुढविं न मुयइ जहिं सुसइ मुक्कमेत्तं तु । जलउल्ले च परोप्परसंजागाओ अचित्तं तु ॥ १०९० ॥ तत्थवि य महीसिचलणादिघट्टदंसम्मि उज्झओ विहिणा । तदभावे काउणवि अच्चित्ते हंत को दोसो ? ॥ १०९१ ॥ सिय अच्चित्तो उ तओ किमेत्थ माणं ? जिणागमो चेव । काया मिहो उ सत्थं वन्नादीपरिणयमचित्तं ॥ १०९२ ॥ तदभावम्मि य निद्धऽन्नभंडए महरगे सुहे खेत्तं । उज्झइ न य तदभावे भंडगचाएऽवि अहिगरणं ॥ १०९३ ॥ संजमपालणहेतुत्तणेण तह चेव भावसुद्धीओ । निरविकखत्तणओ चिय देहच्चाए व विन्नेयं ॥ १०९४ ॥ तेणं विणावि दोसा न होंति संघाडभावतो चेव । एगागिणोवि जे ते आहारालाभतुल्ला उ ॥ १०९५ ॥ सेसा अणब्भुवगमा विहिउत्तरमा य होंति पडिसिद्धा । इय दोसाभावातो जुत्ता इह अप्पबहुचिन्ता ॥ १०९६ ॥ सिय तहवि परिट्ठवणा ते खलु कालंतरा विवज्जन्ति । सुद्धो जयणागारी तेसिं (सुं) साहू जहन्नेसु ॥ १०९७ ॥ अग्गहिय गुणो गहितेवि अविय गुरुस्सेह बालबुद्धाणं । वेयावच्चावा-

वस्त्राद्यप
करणसिद्धि

॥१२५॥

दशशस्त्र्यां
धर्म
संग्रहणौ.

॥१२६॥

यणमभावतो तस्स तं दुट्ठं ॥ १०९८ ॥ ता इय पत्तग्गहणं जुज्जइ जिणवयणमुणियसारस्स । दावभयरक्खण्डं जलोघगहणं व
कंतारे ॥ १०९९ ॥ निस्संगतावि हिंसारक्खणहेउत्ति तस्म य अभावे । पुत्तट्टिसंढवरचेट्ठियं व सा निप्फला चेव ॥ ११०० ॥
अनिवारियगहणं पुण परिभोगे चेव वारियं समए । पत्तम्मि य सइ करणे करेहि तुल्लं इमं होइ ॥ ११०१ ॥ रयहरणम्मिवि पडि-
लेहिउण विहिणा पमज्जमाणस्स । कीडघरवुज्झणादी (ण) होंति दोसा गुणो हाइ ॥ ११०२ ॥ आयाणे गहण (मोक्ख) म्मि
य कस्सइ रयणीएँ काइगादिम्मि । तेणं पमज्जिउणं पवत्तमाणस्स वहविरती ॥ ११०३ ॥ साणादिरक्खणट्ठा विधीएँ इह डंडगं
धरेंतस्स । कह हत्थियारसावेक्खयाइया होंति दोसा उ ? ॥ ११०४ ॥ ण य कज्जमंतरेणवि कहंचि पीडा इमस्स इट्ठत्ति । आयपरो-
भयविसया जं वहक्किरिया सुते भणिया ॥ ११०५ ॥ भावियजिणवयणाणं ममत्तरहियाण नत्थि हु विसेसो । अप्पाणम्मि परम्मि
य तो वज्जे पीडमुभयोऽवि ॥ ११०६ ॥ रयहरणादिसमेतं दट्ठणं किं न होइ संवेगो ? । अप्पाणं पव्वइओ तब्भणियगुणागमातो य
॥ ११०७ ॥ निग्गंथया य भणिया ममत्तचाएण पुव्वमेव इहं । किमिणा विचिन्तिएणं ? तुह एयं मन्नसे अह उ ॥ ११०८ ॥
जारिसयं गुरुलिंगं सीसेणवि तारिसेण होयव्वं । नहु होइ बुद्धसीसो सेयवडो नग्गखवणो वा ॥ ११०९ ॥ निग्गंथो य जिणो जं
एगंतेणेव लोगसिद्धमिणं । तम्हा तस्सीसावि हु निग्गंथा चेव जुज्जंति ॥ १११० ॥ जारिसयं गुरुलिंगं इच्चादसमिक्खिताभिहाणं
तु । न हि तारिसेण होउं तीरइ सइ दुविहलिंगेऽवि ॥ ११११ ॥ अह तल्लिगसमं चिय लिंगं तेणावि होइ कायव्वं । सियवाए सिद्धं
चिय एगंतेणं तु तदजुत्तं ॥ १११२ ॥ तित्थगरलिंगमणघं तेसिं चेव अविगलं परं होइ । पाययगुणजुत्ताण य अहवा ण उ सेसजी-
वाणं ॥ १११३ ॥ रहिया य सेसजीवा तित्थगरगुणेहिं परमपुत्तेहिं । नियमेण सिद्धमेयं दोण्हवि अम्हाण समएसुं ॥ १११४ ॥

वस्त्राद्यप
करणसिद्धि

॥१२६॥

दशशास्त्रां
धर्म
संग्रहणौ.

॥१२७॥

छउमत्थस्सवि गुरुणो नाणा संघयणमो धिती चेव । निम्ममया य परीसहविजओ दढमप्पमाओ य ॥ १११५ ॥ अन्नेसिं मोहोदय-
हेतुअभावो सुहाणुबंधातो । गुत्तिंदियया य गुणा अणन्नतुल्ला मुणेयव्वा ॥ १११६ ॥ ता जुत्तमेव तस्सिह मोत्तं वत्थादिगंपि उव-
गरणं । तेण विणावि स जम्हा फळमिट्ठं साहती चेव ॥ १११७ ॥ जो पुण तग्गुणरहिओ तं चेव फलं कं चि इच्छंतो । पारंपरेण
तस्सेव साहगं मुयइ उवगरणं ॥ १११८ ॥ सो सव्वहेव तप्फलसाहणविगलो जणम्मि अप्पाणं । वायामेत्तेणं डिंभनरवती जह
विडंवेति ॥ १११९ ॥ जुम्मं ॥ णय उवगरणेण विणा चोदसपुव्वी घडा घडसहस्सं । कुणइत्ति कुंभगारस्स तस्स परिवज्जणं जुत्तं
॥ ११२० ॥ सिय तग्गुणरहितोऽवि हु पव्वज्जं गेणहती तदत्थं तु । सच्चं चऽणुक्कमेणं तेसुं पुण तेण जइयव्वं ॥ ११२१ ॥ मूलाओ
साहाओ साहाहितो न होइ मूलं तु । चरणं च एत्थ मूलं नायव्वं समणधम्मम्मि ॥ ११२२ ॥ जं चरणं पढमगुणो
जतीण मूलं तु तस्सवि अहिंसा । तप्पालणे च्चिय तओ जइयव्वं अप्पमत्तेणं ॥ ११२३ ॥ ण य धम्मोवगरणमंतरण
सा पालितं जतो सका । सव्वेण तओ गेज्झं तं उचियं निम्ममत्तेणं ॥ ११२४ ॥ जिणकप्पिओ न गिण्हइ किंची
सो बहुगुणो य तुम्हाणं । तग्गुणजुत्तो उ तओ ण गेणहती न पुण सव्वोवि ॥ ११२५ ॥ देहतिणतुल्लवत्था छज्जी-
वहिउज्जया महासत्ता । गोयमपमुहा मुणिणो न य णो सिद्धा चरित्ताओ ॥ ११२६ ॥ न य भगवतावि वत्थं ण गहितमेवत्ति
सकदिन्नस्स । सोवगरणधम्मविधानहेउमेवेह धरणातो ॥ ११२७ ॥ जो कुणइ रज्जचायं गेणहति सो वत्थमो असद्वेयं । एत्तो चिय
गुणभावा भिक्खागहणं व सद्वेयं ॥ ११२८ ॥ लोगम्मि उ णिंणिणत्तं सिद्धमवत्थागयं जिणिंदस्स । तं चेव गेण्हितं न य जुज्जइ
एत्थं असग्गाहो ॥ ११२९ ॥ अन्नं च दव्वलिंगं एतं भावे तु चरणपरिणामो । सो उत्तमो जिणस्सा तारिसगो कह णु तुम्हाणं ?

वस्त्राद्यप
करणसिद्धि

॥१२७॥

दशशास्त्र्यां
धर्म
संग्रहणौ.

॥ ११३० ॥ ता एत्थ वेज्जणायं अवलंबिय संजमम्मि जइयव्वं । तल्लिगधरणगाहो ण उ एगंतेण कायव्वो ॥ ११३१ ॥ हत्थप्प-
त्तम्मि फले रुक्खग्गवलंबणं मुहेमादि । एतेणं पडिसिद्धं जं वइमेत्तं इमं ठवियं ॥ ११३२ ॥ सिज्झंति ण तुससहिया साली मुग्गेहिं
एत्थ वभिचारो । देहच्चागा मोक्खे असिलिद्धं चेव नायव्वं ॥ ११३३ ॥ जियलज्जो णिगिणो किल इत्थीमादिसु मोहहेऊओ ।
एतंपि न जुत्तं चिय पाएण कयं पसंगेणं ॥ ११३४ ॥

रातीभोयणविरती दिट्ठादिट्ठप्फला सुहा चेव । दिट्ठमिह जरणमादी इतरं हिंसाणिवित्ती उ ॥ ११३५ ॥ उत्तरगुणा उ चित्ता
पिंडविसुद्धादिया पबंधेण । नेया सभेयलक्खण सोदाहरणा जहा सुत्ते ॥ ११३६ ॥ एसो उ भावधम्मो भणिओ परमेहिं वीयरगेहिं ।
सव्वन्नूहिं सुत्ते पवंचतो सव्वदरिसीहिं ॥ ११३७ ॥

वीतरागतासिद्धिः सर्वज्ञतासिद्धिश्च-चोएति कहां रागादिदोसविरहो हविज्ज सत्तस्स ? । तद्धम्म च्चिय जम्हा अणादिमंता य ते
तस्स ॥ ११३८ ॥ धम्मा य धम्मिणो किं भिन्नाऽभिन्नात्ति ? पढमपक्खम्मि । सव्वेवि वीयरगा सत्ता को तम्मि उ विसेसो ॥ ११३९ ॥
तच्चिरहम्मि अभावो पावइ सत्तस्स वितियपक्खम्मि । को व सरूवावगमे ? भावो तस्सत्ति वत्तव्वं ॥ ११४० ॥ अन्नं च नज्जइ कहां जह
एसो रागदोसरहितोत्ति ? । चेट्ठाओ चेव मती, तन्नो पाडिबंधऽभावातो ॥ ११४१ ॥ लद्धादिनिमित्तं जं चिट्ठं दरिसिंति वीतरागव्व ।
मुद्धजणविम्वहयकरिं हंदि सरागच्चिय मणूसा ॥ ११४२ ॥ णय वीयरायचेट्ठा विसेसतो वीयरगपडिबद्धा । अविणाभावग्गहणाभावा सिद्धा
दुवेण्हंपि ॥ ११४३ ॥ जम्हा रागाभावो इच्छिज्जति आयधम्म एवेह । सो किं पच्चक्खेणं घेप्पइ सव्वेणवि ण तेण ॥ ११४४ ॥ अग्गहितम्मि
य तम्मि अविणाभावग्गहो कहां होज्जा ? । अब्भुवगमम्मि य तहा अइप्पसंगादसारमिणं ॥ ११४५ ॥ सव्वं च जाणइ कहां ? किं पच्चक्खे-

॥ १२८ ॥

वस्त्राद्यप
करणसिद्धि

॥ १२८ ॥

दशशास्त्र्यां
धर्म
संग्रहणौ.

॥१२९॥

णुदाहु सव्वेहिं । पच्चक्खमादिएहिं माणेहि ? दुहावि णणु दोसो ॥११४६॥ भिन्निदियावसेओ (आ) रूवादी सुहुमववहितादी य । कहमवगच्छति सव्वे जुगवं नेत्तादिणेक्केण ? ॥ ११४७ ॥ अन्नं अतिंदियं से पच्चक्खं तेण जाणई सव्वं । तब्भावम्मि पमाणाऽभावा सद्धेयमेवेयं ॥ ११४८ ॥ सति तम्मि सव्वमेतावदेव तस्सऽत्तनिच्छओ किह णु ? । सिद्धं अतिंदियंपि हु ओहादि ण सव्वविसयं ते ॥ ११४९ ॥ जह सव्वमुत्तविसयंपि ओहिनाणं न धम्ममादीणं । गाहयामिय केवलमवि अन्नेसिमगाहगं किण्णो ? ॥ ११५० ॥ सव्वविसयंति माणं किमेत्थ जं णोवलब्भती अन्नं । ओहीएँ अणुवलद्धेहिं धम्ममादीहिं वभिचारो ॥ ११५१ ॥ जम्हा पच्चक्खेणं ण सव्वरूवावि (दि) जाणणं जुत्तं । सव्वन्नुनिच्छओ अत्तणो य तम्हाऽसपक्खोऽयं ॥ ११५२ ॥ पच्चक्खमाइएहिं जाणई सव्वे-हिमह मतं ते तु । आगमकयस्समो णणु को वा एवं न सव्वन्न ? ॥ ११५३ ॥ अन्नं च नज्जइ ततो केण पमाणेण सव्वणाणित्ति । णो पच्चक्खेणं जं परविन्नाणं न पच्चक्खं ॥ ११५४ ॥ अणुमाणेणावि कहं गम्मति पच्चक्खपुव्वगं जेण । तल्लिंगालिंसंवंधगह-णतो चेव गमगंति ॥ ११५५ ॥ ण य पच्चक्खेण तओ धेप्पइ लोगम्मि अन्ननाणस्स । निच्चपरोक्खत्तणओ लिंगेवि अतो च्चिया-नियमो ॥ ११५६ ॥ गम्मइ न यागमातो जं पुरिसकतो स होज्ज निच्चो वा ? । पुरिसकओऽविय सव्वन्नुरत्थपुरिसेहिं भइयव्वो ॥ ११५७ ॥ जइ सव्वन्नुकओ सो तदासिद्धो हंदि ! तस्स कह सिद्धी ? । इतरेतरासयो इह दोसो अनिवारणिज्जो तु ॥ ११५८ ॥ अह रत्थापुरिसकओ ण पमाणं रेवणाइक्खवं व । अपमाणाओ य तओ तदवगमो सव्वधाऽजुत्तो ॥ ११५९ ॥ अह निच्चो सव्वन्न उसहो एमादि अत्थवायो उ । अह णो अणिच्चमेसो कित्तिमभावाभिहाणाओ ॥ ११६० ॥ निच्चे य तम्मि सिद्धे ततो च्चिय धम्ममादिसिद्धीओ । सव्वन्नुकप्पणावि हु अपमाणा निष्फला चेव ॥ ११६१ ॥ पडिमेहगं च माणं सोऽसव्वन्नत्ति णो पइन्नाओ ।

वीतराग-
तायाः
सर्वज्ञता-
याश्चसिद्धिः

॥१२९॥

दशशरूपां
धर्म
संग्रहणौ.

पुरिसादिता हेऊ दिट्ठंतो देवदत्तो व्व ॥ ११६२ ॥ जइ णाम जीवधम्मा अणादिमंतो य एत्थ रागादी । संभवइ तहवि विरहो इह
कत्थइ हासभावाओ ॥ ११६३ ॥ पडिवक्खभावणाओ अणुहवसिद्धो य हासभावो सिं । थीविग्गहादितत्तं भावयतो होइ भव्वस्स
॥ ११६४ ॥ जइ नाम हासभावो सव्वाभावम्मि तेसि को हेऊ ? । पडिवक्खभावण च्चिय सम्मं अट्ठाविसेसेणं ॥ ११६५ ॥
देसक्खयोऽत्थ जेसिं दीसइ सव्वक्खयोऽवि तेसिं तु । तद्धेतुपगरिसातो कंचणमलरोगमादीणं ॥ ११६६ ॥ नाणी तवम्मि निरओ
चारित्ती भावणाए जोगोत्ति । सा पुण विचित्तरूवाऽवत्थाभेदेण निहिट्ठा ॥ ११६७ ॥ भावेइ य दोसाणं निदाणमेसो तहा सरूवं
च । विसयं फलं च सम्मं एवं च विरज्जइ तेसुं ॥ ११६८ ॥ जं कुच्छियाणुजोगो पयइविसुद्धस्स चेव जीवस्स । एतेसिमो णिदाणं
बुहाण न य सुंदरं एयं ॥ ११६९ ॥ रूवंपि संकिलेसोऽमिस्संगापीतिमादिलिगो उ । परमसुहपच्चणीओ एयंपि असोहणं चेव
॥ ११७० ॥ विसओ य भंगुरो खलु गुणरहितो तह य तहऽतहारूवो । संपत्तिनिष्फलो केवलं तु मूलं अणत्थाणं ॥ ११७१ ॥
जम्मजरामरणादी विचित्तरूवो फलं तु संसारो । बुहजणाणिव्वेदकरो एसोऽवि तहाविहो चेव ॥ ११७२ ॥ एते भावेमाणो एएसिं
चेव निग्गुणत्तणओ । एइए पगरिसम्मि विरज्जती सव्वहा तेसुं ॥ ११७३ ॥ नाणादिगाऽहवेसा सव्वच्चिय तेसि खयनिमित्ता
उ । पडिवक्खभावणा खलु परमगुरूहिं जतो भणियं ॥ ११७४ ॥ नाणं पगासगं सोहओ तवो संजमो य गुत्तिकरो । तिण्हंपि
समायोगे मोक्खो जिणसासणे भणिओ ॥ ११७५ ॥ अन्नाणादिनिमित्तं जं कम्मं तस्स भेदजोगाओ । ते होंति जं ततो सिं जुज्जइ
एमेव खवणं तु ॥ ११७६ ॥ बंधइ जहेव कम्मं अन्नाणादीहिं कलुसियमणो तु । तह चेव तव्विवक्खे सहावतो मुच्चती तेणं
॥ ११७७ ॥ जम्हा स थिरो धम्मी कम्मक्खयतो य वीयरगतं । तम्हा असोभणं चिय नेयं जलजलणणायंपि ॥ ११७८ ॥ खीणा

वीतराग-
तायाः
सर्वज्ञता-
याश्चसिद्धिः

॥१३०॥

॥१३०॥

दशशास्त्र्यां
धर्म
संग्रहणौ.

॥१३१॥

य ते ण होंति पुणोऽवि सहकारिकारणाभावा । न हु होइ संकिलेसो तेहिं विउत्तस्स जीवस्स ॥ ११७९ ॥ तदभावे ण य बंधो
तप्पाओगस्स होइ कम्मस्स । तदभावा तदभावो सव्वद्धं चेव विन्नेओ ॥ ११८० ॥

नैरात्म्यखंडनं—अन्ने उ नत्थि आया इति भावणमो सुदिट्ठपरमत्था । दोसपहाणनिमित्तं वयंति निस्संक्रियं चेव ॥ ११८१ ॥
सति असति वावि तम्मी एसा ? सइ कह णु सम्मरूवत्ति ? । मिच्छारूवा य कहं पहाणहेऊ ? विरोहातो
॥ ११८२ ॥ असइ य को भावेती ? खणिगो अह सव्वहा निसिद्धो सो । नो भावी मे वाही नाउं च करेइ को किरियं ?
॥ ११८३ ॥ पुत्तस्स नो भविस्सइ गहणे सति तस्स जुज्जए एतं । अन्नस्स चिगिच्छाए पउणइ अन्नो न लोगम्मि ॥ ११८४ ॥
नो भावी मे दोसो मम चेवाभावओत्ति ता विसए । भुंजामि किं न बुद्धी जायइ णइरातवादम्मि ? ॥ ११८५ ॥ तम्हा असपक्-
खोऽयं जुत्तिविरोधा विवज्जयपसंगा । सत्ताणुगुन्नतो पुण जुज्जइ इय देसणामेत्तं ॥ ११८६ ॥

धम्मा य धम्मिणो इह भिन्नाभिन्ना भवंति नायव्वा । नवि (हि) धम्मिधम्मभावो जुज्जइ एगंतवादम्मि ॥ ११८७ ॥ एगंत-
भेदपक्खे धम्मा एयस्स को णु संबंधो ? । एगंताभेदम्मिऽवि दुहाभिहाणादि कह जुत्तं ? ॥ ११८८ ॥ एगो धम्मी धम्माऽणगे जं
तेण होंति भिन्नत्ति । जं पुण तेणऽणुविद्धा सव्वेऽवि अतो अभिन्नत्ति ॥ ११८९ ॥ णेयप्पमे (मे) यभावोऽवत्थाभेदो य चित्तरूवो
तु । एमादि होंति धम्मा धम्मी पुण तेसिमाहारो ॥ ११९० ॥ सव्वेसिं एगत्ते अविस्सिट्ठा नेयबुद्धिमो सव्वा । पावइ भिन्ना य तई
अणुहवसिद्धा तु सव्वेसिं ॥ ११९१ ॥ तस्सेवऽणेरूवत्तणम्मि सिद्धो तु धम्मभेदोत्ति । अविगाणबुद्धिसिद्धस्स निण्हवेऽतिप्पसंगो य

वीतराग-
तायाः
सर्वज्ञता-
याश्चसिद्धिः

॥१३१॥

दशशतक्यां
धर्म
संग्रहणौ.

॥१३२॥

॥ ११९२ ॥ चेतणरूवादीया बालकुमारादिघडकवालादी । इह भेदबुद्धिसिद्धा सत्ताधाराऽविगाणेणं ॥ ११९३ ॥ सत्ताओ अन्नत्ते असत्तमेसिं तहा अणन्नत्ते । तम्मत्तयत्ति तम्हा अन्नाणन्ना तु णियमेणं ॥ ११९४ ॥ एणं पडिसिद्धा भेदाभेदादिया तु जे दोसा । जम्हा एगंतातोऽवत्थंतरमो अणेगंतो ॥ ११९५ ॥ एवंपि तेसिं ण खयो एगंतणेव धम्मिणो जम्हा । तेऽभिन्नावि कहंची णयणासो सव्वहा तस्स ॥ ११९६ ॥ धम्मा हवंति दुविहा सहजा सहगारिसव्ववेक्खा य । सहजेसु अत्थि एयं ण तु इतरेसुंपि तदभावा ॥ ११९७ ॥ रागादिवेदणिज्जस्स कम्मणो उदयमाइ सहकारी । रागादीणं तस्साभावे य कहं नु ते होंति ? ॥ ११९८ ॥ अवबोहमादिया पुण सहजा तेसुं तु अवगतेसुंपि । तेसिं चिय सामन्नं चेतन्नं चिट्ठती चेव ॥ ११९९ ॥ एत्तं च नज्जइ तओ चेट्ठाओ चेव साहुसक्खि व्व । व्वहारेणं निच्छि- (च्छ) यभावेण उ आगमातोत्ति ॥ १२०० ॥ सम्मेतरचेट्ठाणं अत्थि विसेसो निमित्तभेदातो । एत्तो चिय हेऊतो नज्जइ सो बुद्धिमंतेणं ॥ १२०१ ॥ तप्पडिबद्धं लिंणं न दिट्ठमंधेण ण य तओ नत्थि । आवरियबुद्धिचक्खू पेच्छति कहमायधम्मं तु ? ॥ १२०२ ॥ जह चेव अपच्चक्खो आया ईहादि एहिं लिंणेहिं । गम्मइ तहेव भासादिलिंणओ वीयरगोऽवि ॥ १२०३ ॥ सव्वं च जाणइ तओ पच्चक्खेणेव ण पुण सव्वेहिं । भिन्निदियावसेयादिभणियदोसोऽवि ण य एत्थ ॥ १२०४ ॥ अन्नं अतिंदियं जं पच्चक्खं तेण जाणइ सव्वं । तव्भावम्मि पमाणं पगरिसभावो उ नाणस्स ॥ १२०५ ॥ बोहपरिणामलक्खणमिह सिद्धं आतदव्वसामन्नं । तस्साइसयो दीसइ अज्झयणादीसु किरियासु ॥ १२०६ ॥ केइ तिसंथदुसंथा केइ बहुबहुतरन्नुणो एत्थ । संभाविज्जइ तम्हा पगरिसभावोऽवि णाणस्स ॥ १२०७ ॥ सोइंदियदारेणं नियनियविसएसु चेव जुत्तोत्ति । पावइ अतिप्पसंगो अन्नह परियप्पणे नियमा ॥ १२०८ ॥ मोत्तूण इंदिए जं पाइभणाणस्स दीसती बुद्धी । आवरणहासओ ता सयलत्थपगरिसो(सओ)अन्नो ॥ १२०९ ॥ होति य पातिभणाणं असेसरूवा-

नैरात्म्य
खंडनं
वीतरागता
सार्वभ्यं च

॥१३२॥

दशशास्त्र्यां
धर्म
संग्रहणौ.

॥१३३॥

दिवत्थुविसयंपि । पच्चक्खादधिगतं तग्गयपज्जायगमगं तु ॥ १२१० ॥ अविसेवादि य एतं सुए इमं होहिइत्ति हिययं मे । कहइ तइच्चिय नवरं तं जायइ अविवरीआओ ॥ १२११ ॥ उड्डित्ति केइ थोवं केइ बहुं बहुतरं तथा अन्ने । भुंजन्ति य ण य एसिं पगरिसमो सव्वविसतो तु ॥ १२१२ ॥ णाणस्सवि एवं चिय तरतमजोगेवि दिट्ठविसओ तु । जुज्जइ पगरिसभावो वेधम्मातो इदमजुत्तं ॥ १२१३ ॥ सव्वं सामण्णविसेसरूवमिह वत्थु माणसिद्धं तु । सामन्नेण य सव्वं पायं जाणंति समयणू ॥ १२१४ ॥ किंची विसेसओवि हु सयलविसेसाणमवगमे तस्स । सामत्थमणुमिणिज्जति पच्चक्खेणं परोक्खंपि ॥ १२१५ ॥ णाणसहाओ जीवो आवरणे असत्ति सति य णेयम्मि । कह णु ण णाही सव्वं पगरिससामत्थजुत्तो य ? ॥ १२१६ ॥ आवरणाभावोऽवि हु पुव्वुत्तविहीएँ ण पाडेवंधो य । देसाइविप्पगरिसा सामण्णेणोवलंभाओ ॥ १२१७ ॥ णय सामण्णेणवि गमणभोयणं सव्वविसयमिह दिट्ठं । ता कह णु विसेसेणं होही तं सव्वविसयं तु ? ॥ १२१८ ॥ परिमियसामत्थो च्चिय देहो गमणादियासु किरियासु । ता जुत्तं चिय तासिं ण पगरिसो सव्वविसओत्ति ॥ १२१९ ॥ णय एगजत्तसिद्धं (गमणं) चिय होइ बीयजत्तम्मि । णाणे व हंदि गमणे तम्हा अणुदाहरणमेयं ॥ १२२० ॥ जीवस्सवि सव्वेसुं हंत विसेसेसु अत्थि सामत्थं । अहिगमणम्मि पमाणं किमेत्थ ? णणु णेयभावो तु ॥ १२२१ ॥ जलहिजलपलपमाणादिविसेसा सव्व एव पच्चक्खा । कस्सइ णेयत्तातो घडादिरूवादिधम्म व्व ॥ १२२२ ॥ णेयत्तमप्पओजगमिह जोगत्ताए चिट्ठती जेणं । जह छेदणकिरियाए रुक्खा णो विधुरभावातो ॥ १२२३ ॥ विधुरत्तं च विसेसाण णाणविसयत्तमिच्छियव्वं तु । पावेइ अण्णहा छट्ठमाणवभिचारदोसो तु ॥ १२२४ ॥ णय तेऽणुमाणगम्मा लिंगाभावा ण सहगम्मा य । विसयाभावा विहिपडिसेहा विसओ जतो तस्स ॥ १२२५ ॥ उवमागम्मावि ण ते आलंबणजोगविरहतो तेसिं । अत्थावत्तीएँवि एवमेव ते णावगम्मंति ॥ १२२६ ॥ तम्हा अभावविसया संति य वभिचारिमो

नैरात्म्य
खंडनं
वीतरागता
सार्वश्यं च

॥१३३॥

दशशस्त्रां
धर्म
संग्रहणौ.

॥१३४॥

अभावो भे । भावे अह किं माणं ? सामण्यविवक्षभावावो तु ॥ १२२७ ॥ ता पच्चक्खेणं चिय ते गम्मंतित्ति इच्छियव्वामिणं । जस्स य ते पच्चक्खा सो सव्वण्णुत्ति एयंपि ॥ १२२८ ॥ णय ते इंदियजेणं गम्मंति तयंति अन्नमेवेह । एवं विरुद्धदोसो ण होइ बाधाए भावातो ॥ १२२९ ॥ ण तु एवमवस्सं चिय रुक्खा छेयकिरियाए विसओत्ति । जोगत्ता तं जं सा भणिता इह पत्थिवेसुं तु ॥ १२३० ॥ एतेणं चिय सति तम्मि सव्वमेतावदेव एमादी । पडिसिद्धं दट्ठव्वं सव्वपरिच्छेदसिद्धीओ ॥ १२३१ ॥ जं सव्वणाणमो इह केवलनाणं ण देसणाणेहिं । ता जुत्तो वभिचारो वोत्तुं तस्सोहिमादीहिं ॥ १२३२ ॥ सव्वविसयं च एतंति एत्थ पुव्वोदिगा तु उववत्ती । जं सामन्नविसेसे विहाय वत्थंतंरं णत्थि ॥ १२३३ ॥ ते य जह णाणगम्मा तह भणितं तस्स यऽण्णरूवत्ते । नो वत्थुत्तं तस्सऽत्तणिच्छओ कह ण एवं तु ? ॥ १२३४ ॥ जम्हा पच्चक्खेणेव सव्वरूवादिजाणणं जुत्तं । सव्वन्नुनिच्छयो अत्तणो य तम्हा सपक्खोऽयं ॥ १२३५ ॥ मंसासुइरसणाणेऽवि तस्स दोसो ण विज्जती चेव । जमणिदियं तयं ण य रागादीदोसहेतुत्ति ॥ १२३६ ॥ णज्जइ य तओ तइया चित्तियसव्वत्थपगडणेणव । ववहारणयमतेणं सुसंपदाओ (या) य एण्हिपि ॥ १२३७ ॥ चउवेदोवि हु एवं णज्जइ ववहारणयमएणेव । अचउव्वेदेहिं अह अत्थि सो एवमितरोवि ॥ १२३८ ॥ अह णिच्छएणवि इमो णज्जइ अन्नेण तुल्लणाणेण । इयरम्मि (वि) तुल्लमिणं संति य बहवेऽत्थ सव्वन्नू ॥ १२३९ ॥ एण्हिपि आगमातो कहंचि णिच्चो य सो मओ अम्हं । णय एस अत्थवादो फलं जतो चोदणाए उ ॥ १२४० ॥ भणियं च सग्गकेवलफलत्थिणा इह तवादि कायव्वं । सग्गो व्व फलं केवलमसेस-दव्वादिविसयं तं ॥ १२४१ ॥ णिच्छियमव्विवरीयं जणेइ जं पच्चयं जहा चक्खू । ता माणमागमो सो णायव्वो बुद्धिमंतेहिं ॥ १२४२ ॥ एयस्स य पामणं सत एव कहंचि होइ दट्ठव्वं । एवं च ततो सग्गे व्व णिच्छओ तम्मि उववण्णो ॥ १२४३ ॥ सिय सुहपगरिस-

वीतराग-
तायाः
सर्वज्ञता-
याश्चसिद्धिः

॥१३४॥

दशशास्त्र्या
धर्म
संग्रहणौ.

॥१३५॥

रूवो सग्गो तं चेत्थ अणुहवपसिद्धं । णय केवलंति तं णो दोण्हवि सामन्नसिद्धीओ ॥ १२४४ ॥ णहि जं विसिद्धसाहणसज्जा दीसंति सुहविसेसावि । सामन्नेण उ दीसइ णाणंपि समानमेवेदं ॥ १२४५ ॥
नित्यागमनिरासः-एगंतेण उ णिच्चो अतिंदियत्थो य आगमो जेसिं । रागादिअविज्जाए गहिआ पुरिसा य सव्वेऽवि ॥ १२४६ ॥ तेसिमिह किं वमाणं ? इमस्स वयणस्स एरिसो अत्थो । णतु एरिसोत्ति णिच्छयविरहम्मि य कह पविचीवि ? ॥ १२४७ ॥ जो चेव लोगिगाणं पदाणमत्थो स एव तेसिंपि । ता तदणुसारतो च्चिय णज्जइ एत्थंपि णो माणं ॥ १२४८ ॥ तुल्लत्थयाए किं वा इमे अणिच्चा तओ य णिच्चोत्ति ? । सव्वगयणिच्चवण्णा य कारणं तुह दुवेण्हंपि ॥ १२४९ ॥ रयणादिविसेसकतो अह तु विसेसो ण जुत्तमेयंपि । सव्वगयादिजुयाणं रयणादिविसेसविरहाओ ॥ १२५० ॥ तीरइ य अन्नहावि हु काउं रयणावि लोगिगाणं व । वेदवयणाण तह संठियाण ण तु लोगिगाणंपि ॥ १२५१ ॥ तम्हा कहंचि णिच्चो पुरिसपणीतो य आगमो जुत्तो । वण्णाणमतिंदियसत्तिजाणगो कोइ पुरिसो य ॥ १२५२ ॥ णो वावाराभावम्मि अण्णहा खम्मि चेव उवलद्धी । पावइ वेदस्स सदा तहेव अत्थापरिण्णाणं ॥ १२५३ ॥ रागादिमं न याणति सयं नयऽण्णातो तारिसाओ तु । वेदत्थं ण तओवि हु अचेतणत्तेण णावगमो ॥ १२५४ ॥ किंच तओ सद्दो वा हवेज्ज णाणं व तस्स विसयो वा ? । अण्णो व कोइ ? णिच्चाणिच्चो सो सव्वपक्खेसु ॥ १२५५ ॥ णोऽवावारे सद्दो सुव्वइ जं तेण वण्णदब्बाइं । तेण परिणामिताइं णिच्चाणिच्चो तओ स भवे ॥ १२५६ ॥ णियमा कस्सइ धम्मस्स अवगमे कस्सइ य उप्पाते । होइ अभिवात्ति णो उण एगसहावस्स भावस्स ॥ १२५७ ॥ णाणं विसओ अण्णो व कोइ सव्वाइं उभयरूवाइं । भावातो च्चिय मिच्छा एगंतेणैव सो णिच्चो ॥ १२५८ ॥ पामन्नंपि सतो च्चिय वेदस्स ण संगतं विगाणातो । को एत्थ सम्मवाई को वा णो ?

सर्वज्ञसिद्धौ
नित्यागम
खंडनं.

॥१३५॥

दशशास्त्र्यां
धर्म
संग्रहणौ.

॥१३६॥

णत्थि इह माणं ॥ १२५९ ॥ एगंतेण सतो च्चिय पामन्ने जं ततो कुविण्णाणं । तस्स चिय पमाणत्तं पावइ जह सम्मणाणस्स ॥ १२६० ॥ अह तं ण तओ, इतरं पि णेव, वक्खाणिदोसतो तं चे । इयरं पि किन्न, गुणतो ?, एवं सति णिप्फलो वेदो ॥ १२६१ ॥ उप्पन्नम्मि वि णाणे तत्तो तह संसयादिभावातो । अण्णत्तो तेसिं चिय णिवित्तिओ कह सतो चेव ? ॥ १२६२ ॥ णय होंति संसयादी दीवादिपगासिए घडादिम्मि । णाते ण य सो कस्सइ विवरीयपयासणं कुणइ ॥ १२६३ ॥ कंदोद्विदिसु अह सो पगासती रत्तयादि विवरीयं । तण्णो तज्जोगाओ तस्सेव तहापरिणतीतो ॥ १२६४ ॥ उलुगादीणं दिणगरकिरणा भासंति जह तमोरूवा । वेदत्थोवि हु एवं पावेण ण सम्म केसिंचि ॥ १२६५ ॥ णातेऽवि संसयादी कहं णु जायंति ? तेऽवि पावातो । तदभावे तदभावा सिद्धं परतोऽवि पामन्नं ॥ १२६६ ॥ एगंतेण तु सत एव तम्मि सइ सव्वहेव सव्वेसिं । कुज्जा पमाणकज्जं सहावभेदादिविरहातो ॥ १२६७ ॥ एवं च गम्मइ जदा कहंचि णिच्चातो आगमातो सो । संपइ तदा ण जुत्तं जं वुत्तं पुव्वपक्खम्मि ॥ १२६८ ॥ अन्नं च गम्मइ तओ केण पमाणेण एवमाई उ । इतरेतरासओऽवि हु फलभूयत्तेण नो तस्स ॥ १२६९ ॥ सुत्तस्स अत्थवत्ता सव्वण्णू सो य तम्मि फलभूतो । पामणं च सतो च्चिय इमस्स ता कह णु दोसत्ति ? ॥ १२७० ॥ पडिसेहगे पमाणे सोऽसव्वण्णुत्ति अस्स को अत्थो ? । जति किंचिण्णू णणु किं तेण ण णायंति वत्तव्वं ? ॥ १२७१ ॥ अह जागादिविहाणं मिच्छारूवेण णिच्छियं चेव । भणिता य तेण हिंसादीया कुगतीए हेतुत्ति ॥ १२७२ ॥ सव्वण्णुणो अहण्णो तस्स विरुद्धो व सो असव्वण्णू । जत्तो अण्णो जस्स य तओ विरुद्धो स सव्वण्णू ॥ १२७३ ॥ विवरीतण्णुवि णेसो जमणेगंतो ण होइ विवरीयो । बाहगपमाणविरहा भवतोऽविय सिद्धमेवेयं ॥ १२७४ ॥ जति वि (य) स कुत्थियण्णू णरगादी एत्थ कुत्थिया चेव । ते जाणति च्चिय तओ एवं पि ण कोई दोसत्ति

सर्वज्ञसिद्धौ
नित्यागम
खंडनं.

॥१३६॥

दशशास्त्राणां
धर्म
संग्रहणौ.

॥१३७॥

॥ १२७५ ॥ अहं तु अकिंचिणुच्चिचय एवं पुरिसादओ कहां तम्मि ? । परिगप्पियपडिसेहे अब्भुवगमवाहनं णियमा ॥ १२७६ ॥
अहं उ अभावोत्ति तओ तस्सेव पगासगो अयं सद्दो । एयंपि माणविरहा असंगतं चेव णातव्वं ॥ १२७७ ॥ पुरिसत्तंपि असिद्धं
वेदाभावातो तम्मि भगवंते । आगारमित्तनुल्लत्तणेवि मायाणराणं व ॥ १२७८ ॥ ण य णाणपगरिसेणं पुरिसादीणंपि कोइवि
विरोहो । वयणं तु णाणजुत्तस्स चेव उववण्णतरगं तु ॥ १२७९ ॥ सिय अहं जो जो पुरिसो सो सो णो णाणपगरिससमेतो ।
दिट्ठोत्ति ता ण जुत्तं अदिट्ठपरिगप्पणं काउं ॥ १२८० ॥ अस्सावणत्तजुत्तं सत्तं सव्वेसु चेव भावेसु । दिट्ठंपि सदरूवे अविरोहा
अण्णहा सिद्धं ॥ १२८१ ॥ एवं पुरिसत्तंपि हुं जइवि ण विण्णाणपगरिससमेतं । दिट्ठं तहऽवऽविरोहा तेण समेतंपि संभवइ ॥ १२८२ ॥
वयणंपि ण रागादीणमेव कज्जंति तेहिं रहितोवि । पगतं पयंपइ जतो कोई मज्झत्थभावेण ॥ १२८३ ॥ अहं तु विवक्खाएँ विणा
ण जंपई कोई सा य इच्छत्ति । रागो य तती तम्हा वयणं रागादिपुव्वं तु ॥ १२८४ ॥ सुविणादिसु तीएँ विणा जंपति कोई तहा
विचित्तो य । अन्नम्मि जंपियव्वे दीसइ अन्नं च जंपतो ॥ १२८५ ॥ तत्थवि य अत्थि सुहुमा अवंतराले य कज्जगम्मत्ति । दिट्ठ-
परिच्चाएणं अदिट्ठपरिकप्पणा एसा ॥ १२८६ ॥ ण य परिसुद्धा एसा रागोऽवि वदंति समयसारणू । विहिताणुट्ठाणपरस्स जहं तु
सज्झायझाणेसु ॥ १२८७ ॥ मणपुव्विगा विवक्खा ण य केवलिनो मणस्सऽभावातो । अवि णाणपुव्विग च्चिचय चेद्धा सा होइ
णायव्वा ॥ १२८८ ॥ एत्तो च्चिचय सा सततं ण पवत्तति तहं य संगतत्थाऽवि । पत्तम्मि अवंझफला परिमियरूवा य सा होति
॥ १२८९ ॥ रागादिजोग्गताजण्णमहं तु वयणं ण संगतमिदंपि । तज्जोग्गता ण अण्णं जणेति पुव्वावरविरोहो ॥ १२९० ॥ जंपति
य वीयरगो य भवोवग्गाहिकम्मणो उदया । तेणेव पगारेणं वेदिज्जति जं तयं कम्मं ॥ १२९१ ॥ संदिद्धा य विवक्खा वाविच्ची-

सर्वज्ञसिद्धौ
नित्यागम
खंडनं.

॥१३७॥

दशशास्त्र्यां
धर्म
संग्रहणौ.

॥१३८॥

मस्स हेतुणो जम्हा । तम्हा संसयहेतु एसो खलु होइ णायव्वो ॥१२९२॥ सिय तस्सेवाभावा ततो णिवित्ती ण णिच्छित्तो सोऽवि । तप्पडिसेहगमाणाभावा जं सो ण सिद्धोत्ति ॥ १२९३ ॥ पच्चक्खणिवित्तीए तस्साभावो ण गम्मती चेव । जं सोवलद्विलक्खणपत्तो नो होइ तुम्हाणं ॥१२९४॥ ण य सव्वविसयासिद्धं पच्चक्खं तस्स अब्भुवगमे य । सिद्धो च्चिय सव्वण्णू पडिसेहो कह णु एतस्स ? ॥ १२९५ ॥ अणुमाणेणवि तदभावणिच्छओ णेव तीरती काउं । तप्पडिबद्धं लिंगं जं णो पच्चक्खसंसिद्धं ॥ १२९६ ॥ गम्मति ण यागमातो तदभावो जं तओ ण तव्विसओ । विहिपडिसेधपहाणो कज्जाकज्जेसु सो इट्ठो ॥ १२९७ ॥ उवमाणेणऽवि तदभावनिच्छओ णेव तीरती काउं । तस्सरिसगम्मि दिट्ठे अण्णम्मि पवत्तइ तयंपि ॥ १२९८ ॥ दिट्ठो सुओ व अत्थो णहि तदभावं विणा न संभवति । अत्थावत्तीऽवि तओ ण गाहिगा होइ एतस्स ॥ १२९९ ॥ जोऽविय पमाणपंचगणिवित्तिरूवो मतो अभावोत्ति । सोऽविय जं णिरुक्खो ण गमति ता णिययणेयं तु ॥ १३०० ॥ ण य सो तीरइ णाउं अक्खं व ण यऽन्नहा कुणति कज्जं । सत्तिविरहा इमीवय (अ व) भावे सो कहमभावोत्ति ? ॥ १३०१ ॥ सो सो चेव ण होई पुरु (रि) सादित्ता तु देवदत्तो व्व । एवं च विरुद्धोऽवि हु लक्खणतो होति एसोत्ति ॥ १३०२ ॥ ण य देवदत्तनाणं पच्चक्खं जेण णिच्छयो तम्मि । एसो असव्वण्णु च्चिय णातंसि ण संगतं तेणं ॥ १३०३ ॥ ण य कायवयणचेट्ठा गुणदोसविणिच्छयम्मि लिंगं तु । जं बुद्धिपुव्विगा सा णडम्मि वभिचारिणी दिट्ठा ॥१३०४॥ सिय तक्कालम्मि तओ तेणेव समण्णितो तु भावेणं । तण्णो तक्कालम्मिऽवि रूवगमादीसु गेहीतो ॥१३०५॥ सव्वन्नुभूमिगंपि हु नच्चंति णडा जतो ततो एवं । अब्भुवगमम्मि पावति सव्वण्णुत्तंसि तेसिं तु ॥ १३०६ ॥ पडिसेहगंपि माणं माणाभासं तु दंसितं एवं । ता अणिवारियपमरो सिद्धो सव्वण्णुभावोऽवि ॥ १३०७ ॥ वेज्जगजोतिससत्थं अतिदियत्थेसु संगतंसि

सर्वज्ञसिद्धौ
नित्यागम
खंडनं.

॥१३८॥

दशशास्त्र्यां
धर्म
संग्रहणौ.

॥१३९॥

कहं । जुज्जति ? अतिदिद्यत्थण्णुपुरुसविरहम्मि वत्तव्वं ॥ १३०८ ॥ बुद्धपरंपरतो च्चिय अहं तं आदीएँ णिच्छिअं केण ? । अंधाण
परंपरओ णहि रूवे मुणइ दीहोवि ॥ १३०९ ॥ न य तं सयं कहेई ममेस अत्थो अचेयणत्तणतो । पुरिसेण विवेचिज्जइ एसो तु
मतीविसेसेण ॥ १३१० ॥ णय सामण्णमतीए विवेचितुं तीरती ततो पढमं । सुविवेचित सिद्धे उण तहा गहो होतिमीएवि
॥ १३११ ॥ अंधोऽवि अणंधेणं सम्मं कहियं कहंचि रूवंपि । पडिवज्जित्तु पसाहइ तहाविधं कंपि ववहारं ॥ १३१२ ॥ जस्सेरिसा
दसाओ सो सुकपडो इमो णय इमोत्ति । एवं विणिच्छियमती दीसति लोए ववहरंतो ॥ १३१३ ॥ एवं इमेवि विज्जादिगा इहं
सम्मणाणिपुव्वातो । उवदेसतो पयड्ढा पारंपरेण ण तु विसेसो ॥ १३१४ ॥ सव्वं तिकालजुत्तं तीयादिसु कह य तस्स पच्चक्खं ? ।
तेसिमभावातो च्चिय भावे तीतादिमो किह णु ? ॥ १३१५ ॥ तेसिमभावो तु मुसा वत्थु जतो दव्वपज्जवसह्वावं । भेदाभेदो य
मिहो अत्थि य तं वत्तमाणेवि ॥ १३१६ ॥ सयलातीतावत्थाजण्णं पारंपरेण जमिदाणि । एसाण य एवं च्चिय जणगं खलु होइ
णातव्वं ॥ १३१७ ॥ तीए तीए सत्तोएँ पावितं जं च पाविहिति सा सा । तं तं तओ वियाणइ आवरणाभावतो चेव ॥ १३१८ ॥
पावति तस्साभावो मूलाभावातो अहव एगत्तं । एगंततोत्ति एवं कहं णु अद्धादिभेदोऽवि ? ॥ १३१९ ॥ एवं तीताणागतरूवंपि
कहंचि अत्थि दव्वस्स । णय तीतादिअभावो पजायावेक्खतो जुत्तो ॥ १३२० ॥ एवंरूवं सव्वं एवं च्चिय गण्हइ तओ जम्हा ।
ताऽतीतादिसु सम्मं उववण्णं तस्स पच्चक्खं ॥ १३२१ ॥ तीए तीयत्तेणं अणागते तेण चेव रूवेणं । गेण्हइ जं ते दाणिं गहणेवि ण तेसि
तदभावो ॥ १३२२ ॥ मुणइ य घडम्मि दिद्धे पिंडकपालादिए इहं कोऽवि । पच्चक्खेणवि पातिभणाणी ता संभवइ एतं ॥ १३२३ ॥
अण्णे तु असंतेसुवि सुविणादिसु जह फुडाभमेतंति । एत्तो च्चिय पच्चक्खं भणंति तं वीयरगस्स ॥ १३२४ ॥ तं पुण विसयागारं

उपयोग
वादः

॥१३९॥

दशशास्त्र्यां
धर्म
संग्रहणौ.

॥१४०॥

सो य इमस्सेव गहणपरिणामो । ण तु विवसंकमादी पोग्गलरूवत्ततो तस्स ॥ १३२५ ॥ विवपडिच्छाया वा पोग्गलजोगं विणा ण संभवति । अब्भुवगमे य सो च्चिय आवज्जइ गहणपरिणामो ॥ १३२६ ॥ ण य तस्स णेयजोगो छायाणूहिंषि विप्पगरिसातो । अणुपभितिसुऽभावातो णेयाणंतत्तओ चेव ॥ १३२७ ॥ णाणस्स पिंडभावो सिद्धाण य जोगसंभवाभावा । तेसावरणपसंगा सेसपरिच्छेदविरहा य ॥ १३२८ ॥ ण य सव्वगयं एयं सत्तारूवेण जं अणंतो तु । धम्मरहितो अलोगो कह गच्छति तो तयं झत्ति ? ॥१३२९॥ जं च इयमातधम्मो परिमियमाणो य सो मतो समए । ण य अहव्वा तु गुणा संकमगा चेव जुज्जंति ॥१३३०॥ तम्हा सव्वपरिच्छेदसत्तिमन्तं तु णायजुत्तमिणं । एत्तो च्चिय णीसेसं जाणति उप्पत्तिसमयम्मि ॥ १३३१ ॥ जह कस्सवि सयराहं जायति पंचत्थिकायविण्णाणं । एवं केवलिणोवि हु असेसविसयंपि समएवि ॥१३३२॥ एवं चिय सव्वगतावभासमिच्चादि जुज्जति असेसं । चंदादिपभाणाते उवमामेत्तं मुणेयव्वं ॥ १३३३ ॥ जम्हा पहावि दव्वं पोग्गलरूवत्ति चंदमादीणं । ण य भिन्नाऽभिन्नाणं एवं जुत्ति समुव्वहति ॥ १३३४ ॥

उपयोगवादः—अन्ने सागारं खलु सव्वगतंपि हु कहंचि जंपंति । विसयादिजोगतो च्चिय सियवादसुदिट्ठपरमत्था ॥१३३५॥ केई भणंति जुगवं जाणति पासति य केवली णियमा । अण्णे एगंतरितं इच्छंति सुतोवदेसेणं ॥ १३३६ ॥ अण्णे ण चेव वीसुं दंसणमिच्छंति जिणवरिंदस्स । जं चिय केवलणाणं तं चिय से दंसणं विंति ॥ १३३७ ॥ जं केवलाई सादोअपज्जवसिताई दोवि भणिताई । तो वेंति केइ जुगवं जाणति पासति य सव्वणू ॥ १३३८ ॥ इहराऽऽदीणिधणत्तं मिच्छावरणक्खओत्ति व जिणस्स । इतरेतरावरणता अहवा णिकारणावरणं ॥ १३३९ ॥ तह य असव्वणुत्तं असव्वदरिसित्तणप्पसंगो य । एगंतरोवयोगे जिणस्स दोसा बहुविहा य ॥ १३४० ॥

उपयोग
वादः

॥१४०॥

दशशास्त्र्यां
धर्म
संग्रहणौ.

॥१४१॥

भण्णति भिन्नमुहुत्तोवयोगकालेऽवि तो तिणाणस्स । मिच्छा छावट्ठीसागरोवमाइं खओवसमो ॥ १३४१ ॥ अह णवि एवं तो सुण जहेव खीणंतराइओ अरहा । संतेऽवि अंतरायक्खयम्मि पंचप्पगारम्मि ॥ १३४२ ॥ सततं ण देति लभति व भुंजति उवभुंजती व सच्चवणू । कज्जम्मि देइ लभति व भुंजति व तहेव इहइंपि ॥ १३४३ ॥ दितस्स लभंतस्स य भुंजंतस्स य जिणस्स एस गुणो । खीणंतराइयत्ते जं से विग्घं ण संभवति ॥ १३४४ ॥ उवउत्तस्सेमेव य णाणम्मि व दंसणम्मि व जिणस्स । खीणावरणगुणोऽयं जं कसिणं मुणति पासति वा ॥ १३४५ ॥ पासंतोऽवि ण जाणइ जाणं ण पासती जति जिणिंदो । एवं ण कदाच्चिवि सो सच्चवणू सच्चदरिसी य ॥ १३४६ ॥ जुगवमजाणंतोऽवि हु चउहिंवि णाणेहिं जह उ चउनाणी । भण्णति तहेव अरहा सच्चवणू सच्चदरिसी य ॥ १३४७ ॥ तुल्ले उभयावरणक्खयम्मि पुव्वं समुवभवो कस्स ? । दुविहुवओगाभावे जिणस्स जुगवन्ति चोदेति ॥ १३४८ ॥ भण्णति ण एस णियमो जुगवुप्पण्णेण जुगवमेवेह । होयव्वं उवओगेण एत्थ सुण ताव दिट्ठंतं ॥ १३४९ ॥ जह जुगवुप्पत्तीएवि सुत्ते सम्मत्तमत्तिसुतादीणं । णत्थि जुगवोवओगो सच्चवेसु तहेव केवल्लिणो ॥ १३५० ॥ भणितं पण्णत्तीए पण्णवणादिसु जह जिणो भगवं । जं जाणती ण पासति तं अणुरयणप्पभादीणं ॥ १३५१ ॥ जह किर खीणावरणे देसण्णाणाण संभवो ण जिणे । उभयावरणातीते तह केवलदंसणस्सावि ॥ १३५२ ॥ देसण्णाणोवरमे जह केवललणाणसंभवो भणितो । देसदंसणविगमे तह केवलदंसणं होतु ॥ १३५३ ॥ अह देसणाणदंसणविगमे तव केवलं मतं णाणं । ण मतं केवलदंसणमिच्छामेत्तं णणु तदेवं ॥ १३५४ ॥ भण्णति जहोहिणाणी जाणति पासति य भासियं सुत्ते । णय णाम ओहिदंसणणाणेगत्तं तह इमंपि ॥ १३५५ ॥ जह पासइ तह पासउ पासति सो जेण दंसणं तं से । जाणति य जेण अरहा तं से णाणन्ति णेतव्वं ॥ १३५६ ॥ णाणम्मि दंसणम्मि य एत्तो एगयरयम्मि उवउत्तो ।

उपयोग
वादः

॥१४१॥

दशशास्त्र्यां
धर्म
संग्रहणौ.

॥१४२॥

सव्वस्स केवलस्सवि जुगवं दो णत्थि उवयोगा ॥ १३५७ ॥ उवयोगो एगतरो पणुवीसतिमे सते सिणातस्स । भणितो वियडत्थो
च्चिय छट्ठुदेसे विसेसेउं ॥ १३५८ ॥ कस्स व णाणुमतमिणं जिणस्स जति होज्ज दोवि उवयोगा । णूणं ण होति दोण्णी जतो
णिसिद्धा सुते बहुसो ॥ १३५९ ॥ जं दंसणणाणाइं सामन्नविसेसगहणरूवाइं । तेण ण सव्वण्णू सो णाया ण य सव्वदरिसीवि
॥ १३६० ॥ समुदितमुभयं सव्वं अण्णतरेण णवि धेप्पति तयं च । भेदाभेदेवि मिहो एसो खलु होइ णातोत्ति ॥ १३६१ ॥ सामन्न-
मिह कहंचि णेयं अब्भंतरीकयविसेसं । तेऽवि इतरेण एवं उभयंपि ण जुज्जई इहरा ॥ १३६२ ॥ एवं च उभयरूवे सिद्धे सव्वम्मि
वत्थुजायम्मि । दंसणणाणावि फुडं सिद्धे च्चिय सव्वविसएत्ति ॥ १३६३ ॥ जं एत्थ णिव्विसेसं गहो विसेसाण दंसणं होति । सवि-
सेसं पुण णाणं ता सयलत्थे तओ दोऽवि ॥ १३६४ ॥ समताधम्मविसिद्धं धेप्पति जं दंसणेण सव्वं तु । ण तु विसमताए ता कह
सयलत्थमिणांति वत्तव्वं ? ॥ १३६५ ॥ एव विवज्जासेणं णाणस्सवि असयलत्थया णेया । उभयगहणे य दोण्हवि अविसेसो पावती
णियमा ॥ १३६६ ॥ समएतरधम्माणं भेदाभेदम्मि ण खलु अण्णोण्णं । णिरवेक्खमेव गहणं इय सयलत्थे तओ दोऽवि ॥ १३६७ ॥
जं सामण्णपहाणं गहणं इतरोवसज्जणं चेव । अत्थस्स दंसणं तं विवरीयं होइ णाणं तु ॥ १३६८ ॥ जीवसहावातो च्चिय एतं एवं
तु होइ णातव्वं । अविसिद्धम्मि वि अत्थे जुगवं च्चिय उभयरूवेऽवि ॥ १३६९ ॥ अण्णे सव्वं णेयं जाणति सो जेण तेण सव्वण्णू ।
सव्वं च दरिसणिज्जं पासइ ता सव्वदरिसिन्ति ॥ १३७० ॥ णेया तु विसेस च्चिय सामण्णं चेव दरिसणिज्जं तु । ण य अण्णेय-
णाणेवि तस्स णो इट्ठसिद्धिन्ति ॥ १३७१ ॥ सव्वण्णुविहाणम्मि वि दिट्ठेड्ढावाधितातो वयणातो । सव्वण्णू होइ जिणो सेसा सव्वे
असव्वण्णू ॥ १३७२ ॥ एवं सव्वण्णुत्ते सिद्धे णो छिन्नमूलदोसोऽवि । पावति एव भणंतस्स अहिगमे तुल्लदोसो तु ॥ १३७३ ॥

उपयोग
वादः

॥१४२॥

दशशास्त्र्यां
धर्म
संग्रहणौ.

॥१४३॥

केहिंचि परिग्गहितो पतणुयकम्मोहिं एत्थ को दोसो ? । वेदस्सवि णिच्चत्तं सव्वेसिमसंमतं चेव ॥ १३७४ ॥ सोऊण आगमत्थं
एवं समयाणुसारतो सम्मं । जोएज्ज सवुद्धीए सेसेवि कुचोज्जपरिहारे ॥ १३७५ ॥

सिद्धसुखं-काऊण इमं धम्मं विसुद्धचित्ता गुरुवएसेणं । पावंति मुणी अइरा सासतसोक्खं ध्रुवं सोक्खं ॥ १३७६ ॥ रागादीणमभावा
जम्मादीणं असंभवातो य । अवावाहातो खलु सासयसोक्खं तु सिद्धाणं ॥ १३७७ ॥ रागो दोसो मोहो दोसाभिस्संगमादिंलिं-
गात्ति । अतिसंकिलेसरूवा हेतू चिय संकिलेसस्स ॥ १३७८ ॥ एतेहऽभिभूयाणं संसारीणं कतो सुहं किंचि ? । जम्मजरामरणजलं
भवजलहिं परियडंताणं ॥ १३७९ ॥ रागादिविरहतो जं सोक्खं जीवस्स तं जिणो मुणति । णहि सण्णिवातगहिओ जाणइ तदभा-
वजं सातं ॥ १३८० ॥ दड्ढम्मि जहा बीए ण होति पुणरंकुरस्स उप्पत्ती । तह चेव कम्मबीए भवंकुरस्सावि पडिकुट्ठा ॥ १३८१ ॥
जम्माभावे ण जरा ण य मरणं ण य भयं ण संसारो । एतेसिमभावातो कहं ण सोक्खं परं तेसिं ? ॥ १३८२ ॥ अवावाधाओ
च्चिय सयल्लिदियभोगविसयपज्जेते । उस्सुगविणिविच्चीतो संसारसुहं व सद्धेयं ॥ १३८३ ॥ इयमित्तरा णिविच्ची सा पुण आवकहिया
मुणेयव्वा । भावा पुणोऽवि णेयं एगंतेणं तई णियमा ॥ १३८४ ॥ इय अणुभवजुत्तिहेतूसंगतं हंदि णिट्ठितट्ठाणं । अत्थि सुहं सद्धेयं
तह जिणचंदागमातो य ॥ १३८५ ॥ ण य सव्वणूवि इमं उवमाभावा चएति परिकहितुं । ण य तिहुयणेवि सरिसं सिद्धसुहस्सा-
वरं अत्थि ॥ १३८६ ॥ एत्तो च्चिय अण्णेहिं कण्णाणायं इमम्मि अहिगारे । भणियं घडमाणंपि हु विण्णेयं तंपि लेसेण ॥ १३८७ ॥
कण्णाण दढं पीती अणभिण्णाण पुरुसभोगसोक्खस्स । संगारो पढमभिणं जायमिह मिहो कहेतव्वं ॥ १३८८ ॥ परिणीता तत्थेका

सिद्धसुखं
भव्यानु-
च्छेदश्च.

॥१४३॥

दशशास्त्र्यां
धर्म
संग्रहणौ.

॥१४४॥

युत्था य कमेण भत्तुणा सद्धिं । पुट्ठा इतरीएँ ततो भणेति णो तीरण कहिउं ॥ १३८९ ॥ रुट्ठा इतरी ऊढा य कमेणं जाणिऊण तो तीए । गंतूण सयं तुट्ठा जंपति णणु तं तह च्चेव ॥ १३९० ॥ एवं सिद्धसुहस्सवि पगरिसभावं ततो च्चिय मुणेइ । अणुभवतो सम्मं ण तु अण्णोऽवि अपत्ततब्भावो ॥ १३९१ ॥

भव्योच्छेदाभावः—धुवभावो सिद्धाणं छम्मासादारओऽवि गमणं च । कालो य अपरिमाणो उच्छेदो कह ण भव्वाणं? ॥१३९२॥ तेऽवि अपरिमाण च्चिय जम्हा तेणं ण तेसिमुच्छेदो । समयाण व तीतेणं वोच्छेज्जिज्जऽण्णधा ते तु ॥ १३९३ ॥ तम्हाऽतीतेणाणादिणाऽवि तेसिं जथा ण वोच्छेदो । तह च्चेवऽणागतेणवि अणंतभावा मुणेयव्वो ॥ १३९४ ॥ एवमिह समासेणं भणितो धम्मो सुताणुसारेणं । आताणुसरणहेतुं केसिंचि तहोवगाराय ॥ १३९५ ॥ काऊण पगरणमिणं पत्तं जं कुसलमिह मया तेण । दुक्खविरहाय भव्वा लभंतु जिणधम्मसंबोधि ॥ १३९६ ॥

॥ इति याकिनीमहत्तरासूनुश्रीहरिभद्रसूरिद्विधाधर्म संग्रहणिः ॥

सिद्धसुखं
भव्यानु-
च्छेदश्च.

॥१४४॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१४५॥

अथ उपदेशपदग्रन्थः

नमिऊण महाभागं तिलोगनाहं जिणं महावीरं । लोयालोयमियंकं सिद्धं सिद्धोवदेसत्थं ॥ १ ॥ वोच्छं उवएसपए कइइ अहं तदुवदेसओ सुहुमे । भावत्थसारजुत्ते मंदमइविवोहणट्ठाए ॥ २ ॥ लद्धूण माणुसत्तं कहंचि अइदुल्लहं भवसमुदे । सम्मं निउंजियव्वं कुसलेहि सयावि धम्मंमि ॥ ३ ॥ अइदुल्लहं च एयं चोल्लगपमुहेहि अत्थ समयंमि । भणियं दिट्ठंतेहिं अहमवि ते संपवक्खामि ॥४॥ चोल्लग १ पासग २ धण्णे ३ जूए ४ रयणे ५ य सुमिण ६ चक्रे ७ य । चम्म ८ जुगे ९ परमाणू १० दस दिट्ठंता मणुयलंभे ॥५॥ चोल्लत्ति भोयणं बंभदत्तपरिवार भारहजणंमि । सयमेव पुणो दुलहं जह तत्थ तहेत्थ मणुयत्तं ॥ ६ ॥ जोगियपासीच्छियपाडरमण-दीणारपत्ति जूयंमि । जह चेव जओ दुलहो धीरस्स तहेव मणुयत्तं ॥७॥ धण्णेत्ति भरहधण्णे सिद्धत्थगपत्थखेव थेरीए । अविगिंचण मेलणओ एमेव ठिओ मणुयलाभो ॥ ८ ॥ जूयंमि थेर निवसुयरज्ज सहट्ठासयंसि दाएणं । एत्तो जयाउ अहिओ मुहाइ नेओ मणुय-लाभो ॥ ९ ॥ रयणेत्ति भिन्नपोयस्स तेषि नासो समुदमज्झंमि । अण्णेसणंमि भणियं तल्लाहसमं खु मणुयत्तं ॥ १० ॥ सुमिणंमि चंदगिलणे मंडगरज्जाइं दोण्ह वीणणओ । नाएऽणुताव सुवणे तल्लाहसमं खु मणुयत्तं ॥ ११ ॥ चक्रेणवि कण्णाहरण अफिडियम-च्छिगहचक्क नालाहे । अन्नत्थ णट्ठ तच्छेदणोवमो मणुयलंभोत्ति ॥१२॥ चम्मावणद्धदहमज्झलिड्डुदुलि गीवचंदपासणया । अण्णत्थ बुड्ढणगेवसणोवमो मणुयलंभो उ ॥ १३ ॥ उदहि जुगे पुव्वावरसमिललिहप्पवेसदिट्ठंता । अणुवायं मणुयत्तं इह दुलहं भवसमुदंमि ॥ १४ ॥ परमाणुं खंभपीसण सुरनलियामेरु खेव दिट्ठंता । तग्घडणेवाणुचया मणुयत्तं भवसमुदंमि ॥ १५ ॥ एयं पुण एवं खलु

मनुष्यभव
दुर्लभता
धिनयागमौ
च

॥१४५॥

दशशास्त्रोय
उपदेश पदे

॥१४६॥

अण्णाणपमाददोसओ नेयं । जं दीहा कायठिई भणिया एगिंदियाईणं ॥ १६ ॥ अस्संखोसप्पिणिसप्पिणीउ एगिंदियाण उ चउण्हं । ता चेव ऊ अणंता वणस्सईए उ बोधधवा ॥ १७ ॥ एसा य असइ दोसासेवणओ धम्मबज्झचित्ताणं । ता धम्मे जइयच्चं सम्मं सइ धीरपुरिसेहिं ॥ १८ ॥ सम्मत्तं पुण इत्थं सुत्तणुसारेण जा पवित्ती उ । सुत्तगहणंभि तम्हा पवत्तियच्चं इहं पढमं ॥ १९ ॥ देवी दोहल एगत्थंभप्पासाय अभय वणगमणं । रुक्खुवलद्धइहिवासण वंतरतोसे सुपासाओ ॥ २० ॥ उउ समवाए अंगग अकाल दोहलग पाण-पत्तीए । विज्जाहरणं रण्णा दिट्ठो कोवोऽभयाणत्ती ॥ २१ ॥ चोरनिरूवण इंदमह लोग नियरंमि अप्पणा ठिअओ । चोरस्स कए नट्टिय वड्डकुमारिं परिकहिंसु ॥ २२ ॥ काइ कुमारी पइदेवयत्थमारामकुसुमगह मोक्खो । नवपरिणीयवभुवगमपइकहण विसज्जणा गमणं ॥ २३ ॥ तेणगरक्खसदंसण कहण मुयणमेव मालगारेणं । अक्खय पच्चागय दुकरंमि पुच्छाइ नियभावो ॥ २४ ॥ ईसालुगाइणाणं चोरगगह पुच्छ विज्ज कहणाओ । दंडो तदाणाऽऽसण भूमी पाणस्सऽपरिणामो ॥ २५ ॥ रण्णो कोवो एयं वितहं अभय अविणउत्ति पाणस्स । आसण भूमी राया परिणामो एवमण्णत्थ ॥ २६ ॥ विहिणा गुरुविणएणं एवं चिय सुत्तपरिणती होइ । इहरा उ सुत्तगहणं विवज्जयफलं मुणेयच्चं ॥ २७ ॥ समणीयंमि जरुदये दोसफलं चेव हंत सिद्धमिणं । एवं चिय सुत्तंमिहु मिच्छत्तजरोदए णेयं ॥ २८ ॥ गुरुणावि सुत्तदाणं विहिणा जोग्गाण चेव कायच्चं । सुत्ताणुसारओ खलु सिद्धायारिया इहाहरणं ॥ २९ ॥ चंपा धण सुंदरि तामलित्ति वसुणंद सड्डसंबंधो । सुंदरिणंदे पीती समए परतीरमागमणे ॥ ३० ॥ जाणविवत्ती फलगं तीरे उदगत्थि सीह वाणरण । सिरिउररणो सुंदरि गह रागे निच्छ कह धरणा ॥ ३१ ॥ चित्तविणोए वाणरणट्ठंमी जाइसरण संवरणं । देवपरिच्छा निय रूव कहणं रण्णो उ संबोही ॥ ३२ ॥ सावत्थी सिद्धगुरु विउव्व दिक्खा परिच्छ सामइए । आलावगा णिमित्ते अदाण कोवेतरा देवे ॥ ३३ ॥

मनुष्यभव
दुर्लभता
विनयागमौ
च

॥१४६॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१४७॥

लोगपसंसा सव्वणुसासणं एरिसं सुदिट्ठंति । बोहीवीयाराहण एवं सव्वत्थ विण्णेयं ॥३४॥ आसन्नसिद्धियाणं लिंगं सुत्ताणुसारओ
चेव । उचियत्तणे पविच्ची सव्वत्थ जिणंमि बहुमाणा ॥ ३५ ॥ आयपरपरिच्चाओ आणाकोवेण इहरहा णियमा । एवं विच्चितियव्वं
सम्मं अइणित्तणबुद्धीए ॥ ३६ ॥ बुद्धिजुया खलु एवं तत्तं बुज्झंति ण उण सव्वेवि । ता तीइ भेयणाए वोच्छं तव्वुड्ढिहेउत्ति ॥३७॥
उप्पत्तिय वेणइया कम्मय तह पारिणामिया चेव । बुद्धी चउच्चिहा खलु निदिट्ठा समयकेऊहिं ॥ ३८ ॥ पुव्वं अदिट्ठमस्सुयमवेइय
तक्खणविसुद्धगहियत्था । अब्बाहयफलजोगा बुद्धी उप्पत्तिया नाम ॥ ३९ ॥ भरहसिल-पणिय-रुक्खे-खुड्डग-पड-सरड-काय-उच्चारे ।
गय-घयण-गोल-खंभे, खुड्डग-मग्गि-त्थि-पइ-पुत्ते ॥ ४० ॥ भरहसिल-मिढ-कुक्कुड-तिल-वालुग-हत्थि-अगड-वणसंडे । पायस-
अइया पत्ते खाडहिहा पंच पियरो य ॥ ४१ ॥ महुसित्थ-मुहियं-के-णाणए भिक्खु-चेडग-निहाणे । सिक्खा य अत्थसत्थे इच्छा य
महं सयसहस्से ॥ ४२ ॥ भरनित्थरणसमत्था तिवग्गसुत्तत्थगहियपेयाला । उभओलोगफलवई विणयसमुत्था हवइ बुद्धी ॥४३॥
णिमित्ते अत्थसत्थे य लेहे गणिए य कूव आसे य । गदभ लक्खण गंठी अगए गणिया य रहिए य ॥४४॥ सीआ साडी दीहं च तणं
अवसव्वयं च कुंचस्स । तिव्वोदए य गोणे घोडगपडणं च रुक्खाओ ॥ ४५ ॥ उवओगदिट्ठसारा कम्मपसंगपरिघोलणविसाला ।
साहुक्कारफलवई कम्मसमुत्था हवइ बुद्धी ॥ ४६ ॥ हेराणिए करिसए कोलिय डोवेय मुत्ति-घय-पवए । तुण्णाय-वड्डई पूइए य
घड चित्तकारे य ॥ ४७॥ अणुमाणहेउदिट्ठंतसाहिया वयविवागपरिणामा । हियनिस्सेयसफलवई बुद्धी परिणामिया नाम ॥४८॥
अभए सेट्ठिकुमारे देवी उदिओदओ हवइ राया । साहू य णंदिसेणे धणदत्ते सावग-अमच्चे ॥ ४९ ॥ खमए अमच्चपुत्ते चाणक्के
चेव थूलभदे य । नासिकसुंदरी णंद वहर परिणामिया बुद्धी ॥५०॥ चलणाहण आमंडे मणी य सप्पे य खग्ग-थूमिंदे । परिणामिय-

बुद्धिदृष्टा-
न्तानांश्चा
औत्पत्ति-
वथा
दृष्टान्ताः

॥१४७॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१४८॥

बुद्धीए एमाई होंतुदाहरणा ॥५१॥ उज्जेणि सिलागामे छोयर रोहऽण्णमाउवसणंमि । पित्तिकोवेतर गोहे-छायाकहणेणमब्भुदओ ॥५२॥
पित्तिसममुज्जेणीगम णिग्गम पम्हुट्ट णदि णियत्तणया । सइदिट्ट नयरिलिहणं रायणिसेहो णियघरंमि ॥५३॥ पुच्छा साहु
निमित्तं मंति परिच्छा सिलाइ मंडवए । आदण्णेसुं पित्तिभुंज गमण खणणेग थंभो उ ॥५४॥ कहणे चालण संबद्ध भासगो तंसि
अण्णहा णेर्यं । माणुसमेत्तस्सुचियं तयपुच्छण पुच्छ रोहेणं ॥५५॥ तत्तो मेढग पेसणमणूणाहियमहद्धमासेणं । जवसविगसणि-
हाणा संपाडणमो उ एयस्स ॥५६॥ जुज्झावेयव्वो कुक्कुडोत्ति पडिक्कुडं विणा आणा । आदरिसगपडिबिबप्पओगसंपाडणा
णवरं ॥५७॥ तिल्लसममाणगहणं तिलाण तत्तो य एस आदेसो । आदरिसगमाणेणं गहणा संपाडणमिमस्स ॥५८॥ वालुगवर-
हाणत्ती अदिट्टपुव्वोत्ति देह पडिछंदं । किं एस होइ कत्थइ भणह इमं जाणई देवो ॥५९॥ अप्पाउहत्थिअप्पण पउत्तिअणिवेयणं
च मरणस्स । आहारादिनिरोहा पउत्तिकहणेण पडिभेदो ॥६०॥ आणेह सगं अगडं उदगं मिट्ठंतिमीइ आणाए । आरण्णगो-
त्ति पेसह कूवियमाकरणमित्तीए ॥६१॥ गामावरवणसंडं पुव्वं कुणहत्ति सीयय इमं तु । तत्तोऽवरेण ठवणं तेण निवेसेण गामस्स
॥६२॥ अग्गि सूरं च विणा चाउलखीरेहिं पायसं कुणह । आदेसे संपाडणमुक्कुरुडुम्हाइ एयस्स ॥६३॥ एमाइ रोहगाओ
इमंति नाऊण आणवे राया । आगच्छउ सो सिग्घं परिवज्जंतो इमे थाणे ॥६४॥ पक्खदुगं दिणराई छाउण्हे छत्तणहु पहुम्मग्गे ।
जाण चलणे य तह ण्हाणमइगलगो अण्णहाऽऽगच्छे ॥६५॥ अमवस्सासंधीए संज्ञाए चक्कमज्झभूमीए । एडक्कगाइ हांगोहलिं च
काऊण संपत्तो ॥६६॥ पुढवी दरिसण विउलंजलीइ घेतुं नरिंदवंदणया । आसणदाणावसरे चडुपाढो मणहरसरेणं ॥६७॥
गंधव्वमुरवसदो मा सुव्वउ तुह नरिंद ! भवणम्मि । चंक्कम्मंतविलासिणिखलंतपयणेउररवेणं ॥६८॥ सक्कारंति य सोवण विउद्ध

बुद्धिदृष्टा-
न्तानांश्च
औत्पत्ति-
व्या
दृष्टान्ताः

॥१४८॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१४०॥

निवकंवि पुच्छ जग्गामि । किं चिंतसि? अइयालिंदिबडुयं, सा कुतो?, जलणा ॥६९॥ एवं पुणोऽवि पुच्छा आसोत्थपत्तपुच्छाण किं दीहं? । किं तत्तमित्थं?, दोष्णिवि पायं तुल्लाणि उ हवंति ॥७०॥ एवं पुणोऽवि पुच्छा खाडहिलाकिण्हसुकरेहाणं । का बहुगा का तुल्ला? पुच्छसरीरणमन्ने उ ॥ ७१ ॥ चरिमाइ कइ पिया ते?, के?, पण, के?, रायधणयचंडाला । सोहगविच्छुग जणणी पुच्छा एवंति कहणा य ॥ ७२ ॥ राया रइवीएणं धणओ उउण्हाय पुज्ज फासेणं । चंडालरयग दंसण विच्छुग मरहस्स भक्खणया ॥७३॥ कारण पुच्छा रज्जं णाएणं दाणरोसदंडेहिं । कंविच्छिवणाय तहा रायादीणं सुतोऽसिर्त्ता ॥ ७४ ॥ साहु परिग्गह संधण कोवो अण्णोणसज्झपेसणया । धम्मोवायण साहण वुग्गह णिव कियगकोवो उ ॥ ७५ ॥ धम्मो मे हारविओ काऊणऽन्नत्तणो गओ दिन्नो । कह होइ मज्झ एसो जह तुहतणओ उ तस्सेव ॥ ७६ ॥ जीवणदाणे पेसण तदण्णवुग्गहगहाण तेसिं तु । अप्पुत्तग्गह गोग्गह निमित्ततित्थं तओ धाडी ॥ ७७ ॥ वीसासाणण पुच्छा सिट्ठं हियएणमप्पमत्तो उ । तह धम्मिगो सपुण्णो अभओ परचित्तनाणी य ॥ ७८ ॥ तुट्ठो राया सव्वेसिमुवरि मंतीण ठाविओ एसो । परिपालियं च विहिणा तं बुद्धिगुणेण एएणं ॥ ७९ ॥ पणिए पभूत लोमसि भक्खण जय दारणिप्फिडगमोए । चक्खण खट्ठा विकय भुयंग दारे अणिप्फेडो ॥८०॥ रुक्खे फलपडिवंधो वाणरएहिं तु लेट्ठु फलखेवो । अण्णे अभक्खणिज्जा इमे फला पंथवहणाओ ॥८१॥ खुड्डग मंति परिच्छा सेणिय गम सुमिण सेट्ठि णंदऽभए । मुहा कूव तडग्गह छाणुद जणणीपवेसणया ॥८२॥ पडजुण्णादंगोहलि वच्चय ववहार सीसओलिहणा । अण्णे जाया कत्तण तदत्त संदंसणा णाणं ॥८३॥ सरडऽहिगरणे सन्ना वोसिर दरि वाहि दंसणे विगमो । अण्णे तच्चणिगचेल्लागाणि पुच्छाइ पुरिसादी ॥८४॥ कागे संखेवं चिय विण्णायड सट्ठि ऊण पवसादी । अण्णे घरिणि परिच्छा णिहि फुट्ठे रायऽणुण्णाओ ॥ ८५ ॥ उच्चार बुट्ठ तरुणी

औत्पत्ति-
वया
दृष्टान्ताः

॥१४१॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१५०॥

तदण्णलग्गत्ति नायमाहारे । पत्तेय पुच्छ सककुलि सण्णावोसिरण णाणं तु ॥८६॥ गयतुलणा मंतिपरिक्खणत्थ नावाइ उदगरेहाओ । पाहाणभरण तुलणा एवं संखापरिण्णाणं ॥८७॥ घयणेऽणामय देवी रायाऽऽह ण एव गंध पारिच्छा । णाते हसणा पुच्छण कह रोसे बाहुवाहठिती ॥ ८८ ॥ गोलग जउमय णके पवेसणं दूरगमण दुक्खंमि । तत्तसलागा खोहो सीलगगाढत्ति कड्डणया ॥८९॥ खंभे तलागमज्जे तब्बंधण तीरसंठिएणेव । खोंटग दीहा रज्जू भमाडण बंधणपसिद्धी ॥ ९० ॥ खुड्डग पारिच्चाई जो जं कुणइत्ति काइगा पउमं । अण्णे उ कागविट्ठापुच्छाए विण्हुमग्गणया ॥ ९१ ॥ मग्गंमि मूलकंडरिअज्झुववाए कुडंगि पसवत्थं । जायण पेसण रमणे आगमहासे पडग्गहणं ॥ ९२ ॥ इत्थी वंतरि सच्चित्थि तुल्ल तीयादि कहण ववहारे । हत्थाविसए ठावण गह दीहागरिसणे णाणं ॥ ९३ ॥ पतिदुग तुल्लाण परिच्छ पेसणा वरपियस्स आईओ । इहराऽसंभव भुज्जो समगगिलाणे असंघयणी ॥ ९४ ॥ पुत्ते सवत्तिमाया डिंभग पइमरण मज्झ एसत्थो । किरियाऽभावे भागा दो पुत्तो वेइ णो माया ॥९५॥ महुसित्थ करुब्भामिय रय जाली दिट्ठ किणण पतिकहणा । गमण अदंसण तहठाण पासणा दुट्ठसीलत्ति ॥ ९६॥ मुदिय पुरोह णासावलाव गह मंति रण्णपरिपुच्छा । सिट्ठे जूए मुदागहलाभ परिच्छियप्पिणणा ॥९७॥ अंके वंचिय पल्लट्ठयंमि तह सीवणा विसंवयणं । अण्णे भुयंग छोहिय अंकिय गोचेडिगामुयणं ॥ ९८ ॥ णाणे वंचिय पल्लट्ठ णास कालेण नवर विण्णाणं । अन्ने नरिंददेवयउट्ठाणं टंकओ झत्ति ॥ ९९ ॥ भिक्खुंमिवि एवं चिय भुयंग तब्बेस णास जायणया । अण्णे वाउडवसही खरिची वरडाह उड्डाहो ॥ १०० ॥ चेडग निहाणलाभे भइदिणंऽगार गहणऽपुण्णत्ति । इयरेण लेप्पवाणर णिमंतणा चेडऽपुण्णत्ति ॥१०१॥ सिक्खाय दारपाढे बहुलाहऽवरत्त मार संवाए । गोमयपिंड णदीए ठितित्ति तत्तो अवक्कमणं ॥ १०२ ॥ अत्थे वाल दुमाया ववहारे देवि पुत्तकालोत्ति । अण्णे उ धाउवाइय जोगो

आत्पत्ति-
वथा
दृष्टान्ताः

॥१५०॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१५१॥

सिद्धीइ निवणाणं ॥ १०३ ॥ सत्थोलग परिच्छा अदाण गम थेव दाण गहणंति । अण्णे उ पक्खवाया चउसत्थ विसेसविण्णाणं ॥ १०४ ॥ इच्छाइ महं रंडा पइरिण तम्मिच्च साहु ववहारे । मंतिपरिच्छा दोभाग तयणु अप्पस्स गाहणया ॥ १०५ ॥ सयसाहस्सी धुत्तो अपुव्वखोरम्मि लोगडंभणया । तुज्झ पिया मज्झेवं तदण्णधुत्तेण छलणत्ति ॥ १०६ ॥ वेणइयाइ निमित्ते सिद्धिसुया हत्थि-
पय विसेसोत्ति । गुव्विणि दाहिण पुत्ते थेरी तज्जायणाणादी ॥ १०७ ॥ एत्थेव अत्थसत्थे कप्पग गंडाइछेदभेदणया । जक्ख-
पउत्ती किच्चप्पओय अहवा सरावंमि ॥ १०८ ॥ लेहे लिवीविहाणं वट्टाखेड्डेणमक्खरालिहणं । पिट्ठिमि लिहियवायणमक्खरबिंदाइ
सुयणाणं ॥ १०९ ॥ गणिण य अंकनासो अण्णे उ सुवण्णजायणं दंडे । आयव्वयचिंता तह अण्णे उ हियायरिय संखा ॥ ११० ॥
कूवे सिराइणाणं तुल्ले तत्थवि सिरित्थमाहणणं । अण्णे णिहाणसंपत्तुवायमो विति एवं तु ॥ १११ ॥ आसे रक्खिय धूया चम्मो-
वल रुक्ख धीर जायणया । अण्णे कुमारगहणे लक्खणजुयगहणमाहंसु ॥ ११२ ॥ गहभ तरुणो राया तप्पिय बुद्धाणऽदंसणं कडगे ।
पिइभत्त णयण वसणे तिसाइ खर मुयण सिरसलिलं ॥ ११३ ॥ लक्खण राये देवी हरणे सोगंमि आलिहे चलणा । उवरिं ण दिट्ठ
जोगो अच्छित्ता सासणे चेव ॥ ११४ ॥ गंठी मुरुंडगूढं सुत्तं समदंड मयणवट्ठो य । पालित्त मयण गालण लट्ठीतर लावुसिक्खण-
या ॥ ११५ ॥ अगए विसकर जवमेत्त वेज्ज सयवेह हत्थिवीमंसा । मंति पडिवक्ख अगए दिट्ठे पच्छा पउत्ती उ ॥ ११६ ॥
गणिया राहिए एकं सुकोस सड्ढित्ति थूलभद्दगुणे । राहिएण अंबलुंबी सिद्धत्थगणट्ट दुकरया ॥ ११७ ॥ सीता साडी कज्जं दीहं तण
गच्छ कुंच पइवाणी । लेहायरियपणामण अवहंमि तहा सुसिस्साणं ॥ ११८ ॥ णिव्वोदे पोसिय जार खुरकए रत्ति तिसिय दग
मरणे । उज्झण णाविय पुच्छा णए तयगोणसुवलद्धो ॥ ११९ ॥ गोणे णेतुद्धरणं घोडग जीहाइ पडणमो उवरिं । मंदमईववहारे

वैनायिक्या
दि
दृष्टान्ताः

॥१५१॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१५२॥

रिउत्ति मंतिस्स अणुकंपा ॥ १२० ॥ कम्मयबुद्धीएविहु हेरणिणयमातिया तदब्भासा । पगरिसमुवेति तीसे तत्तो णेयंमि बहुसिद्धी ॥१२१॥ हेरणिणओ हिरण्णं अब्भासाओ णिसिंपि जाणेइ । एमेव करिसगोविहु बीयक्खेवाति परिसुद्धं ॥ १२२ ॥ एमेव कोलिगो-
विहु पुंजमाणाइ अविगलं मुणइ । डोए परिवेसंतो तुल्लं अब्भासओ देइ ॥ १२३ ॥ मोत्तियउक्खेवेणं अब्भासा कोलवालपोतणया ।
घडसगडारूढस्सवि एत्तोच्चिय कूवगे धारा ॥१२४॥ पवए तरंडचागा सम्मं तरणं नहम्मि वा एयं । तुण्णाए पुण तुण्णमणायसंधि
दुयं चेव ॥ १२५ ॥ वड्डइ रहाइदारुगपमाणणाणमहवेह दक्खत्तं । एमेवऽपूइयम्मिवि मासाइदले मुणेयच्चं ॥ १२६ ॥ घडकारपुढ-
विमाणं तह सुक्कुत्तारणं च सयराहं । चित्तकरे एवं चिय वण्णातो विद्वलिहणं च ॥१२७॥ परिणामिया य अभए लोहग्गा सिव-
णलागिरिवरेसु । पज्जोयाजिय वज्जण जायणया मोइओ अप्पा ॥१२८॥ सेट्ठी पवास भज्जा धिज्जाइयसंग कुक्कुडग साहू । सीसं
दारग चेडी हर राया समण माजोणी ॥१२९॥ कुमरे पुंडरि भाइत्थिराग पइमरणणास पव्वज्जा । खुड्डग लक्खण दिक्खा भंगे गम
गीय चउवोही ॥ १३० ॥ देवी य पुप्फचूला जुवलग रागम्मि नरय सुर सुमिणे । पुच्छा अण्णिय बोही केवल भत्तम्मि सिज्झणया
॥ १३१ ॥ उदिओदय सिरिकंता परिवाइय अण्णराय उवरोहे । जणमणुकंपा देवे साहरणं णियगनयरीए ॥ १३२ ॥ साहू य णंदि-
सेणे ओहाणाऽभिमुह रायगिह वीरे । तस्संतोउरपासण संवेगा निच्चलं चरणं ॥ १३३ ॥ धणयत्ते सुंसुमित्थी चिलाइरागम्मि धाडि
गहणं तु । णयणे लग्गण मारण वसणे तब्भक्खणा चरणं ॥ १३४ ॥ सावय वयंसिरागे संका णेवत्थ चिण्ह संवेगे । परिसुद्धे तक्क-
हणं वियडणमइंसणपरिण्णा ॥ १३५ ॥ तह यामच्चे राया देवी वसणम्मि सग्गपडियरणा । धुत्ते दाणं पेसण चलणे मुहरम्मि य
विभासा ॥ १३६ ॥ खमए मंडुकि थंभे विराहियाहि णिसि रायसुय मरणे । सीसे रूवगरेहा पुच्छे सुय दिक्ख चउखमगा ॥१३७॥

वैनयिक्या-
दि
दृष्टान्ताः

॥१५२॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१५३॥

तहया अमच्चपुत्ते कुमार णेमिच्छिऽसिव अलीमात्ति । खुड्डेतरे परिच्छा गिलाणदाणे मणा पउणो ॥१३८॥ चाणके वणगमणं मोरिय
चंद तह थेरि रोहणया । उवयारत्थग्गहणं धणसंवरणं च विन्नेयं ॥ १३९ ॥ एमेव थूलभदे उक्कडरागो सुकोस पच्छाओ । वक्खेवतो
ण भोगा चरणंपि य उभयलोगहियं ॥ १४० ॥ णासेकसुंदरी णंद भाइरिसि भाण भक्ख निग्गमणं । मंदर वाणरि विज्जा अच्छर
धम्मंमि पडिवत्ती ॥ १४१ ॥ वइरंमि संघमाणण वासे उवओग सेसपुरियाए । कुसुमपुरम्मि विउव्वण रक्खियसामिमि पेसणयं
॥ १४२ ॥ परिणामिया य महिला णिद्धस धिज्जाइ लोगजाणम्मि । उज्जेणि देवदत्ता जोगुवयारेऽत्थपडिवत्ती ॥ १४३ ॥ चलणा-
हणेत्ति तरुणेतरेसु पुच्छा हु तरुण तच्छेदो । इयरे ऊसरिऊणं आलोच्चिय विति पूजंति ॥१४४॥ आमंडेत्ति परिच्छा काले कित्ति-
मगआमलेणंति । परिणयजोगालोयण लक्खणविरहेण तण्णाणं ॥ १४५ ॥ मणिपन्नगवच्छाओ कूवे जलवन्नडिंभथेरकहा । उत्तारण
पयईए णाणं गहणं च णीतीए ॥ १४६ ॥ सप्पत्ति चंडकोसिग वीरालोग विसदंस आसरणं । दाढाविस ओभोगे बोही आराहणा
सम्मं ॥ १४७ ॥ खग्गे सावगपुत्ते पमाय मय खग्ग साहुपासणया । उग्गहमेयालोयण संबोही कालकरणं च ॥१४८॥ थूभिंदे ए-
क्कं चिय कूला पडिणीय खुड्ड गुरुसावे । तावस मागहि मोदग गिलाण रागम्मि वेसाली ॥१४९॥ आईसद्दा सुमती अंधलनिवमंति-
मग्गणा सवणं । आहवणं वेरस्से कन्नामाणादि वणियसुते ॥१५०॥ मंडलसिद्धी रन्नो समुहदेवस्स केणती सिद्धं । सुमती णाम दिय-
वरो पन्नोऽतिसएण अंधो य ॥१५१॥ तस्साणयणं चारुयपक्खम्मि चडावणं परिक्खत्थं । पक्कापंथे बोरी नरिंदचलणम्मि पडिसेहो
॥ १५२ ॥ न सुहा एसा विन्नासियम्मि तह चेव कह तए णायं । पंथन्नागहणाओ किमेत्थ जाणंति निवतोसो ॥१५३॥ धूलिक्कि-
रियामाणं गुलपलघयकरिससंनिरूवणया । देवपसादो बहुमन्नणत्ति थिरपण्णणाणत्थं ॥१५४॥ टाराधिवास पेसण सव्वुत्तम तप्परि-

बुद्धिकार-
णानि बहु
परीक्षा च

॥१५३॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१५४॥

क्ख खररोमो । णो उत्तिमोत्ति णाणे पसायमाणादिवुद्धित्ति ॥ १५५ ॥ कन्नारयणे चेवं वयणादारब्धम सोणिछिवणंति । धीरत्तण-
ओ वेसा सुयणाणपसायवुद्धित्ति ॥ १५६ ॥ कणसेइयं पलं तह घयस्स चत्तारि चैव य गुलस्स । वणियसुयपरिन्नाणा ण ताव कोवो
जणणिपुच्छा ॥ १५७ ॥ वेसमणे अहिलासो उउण्हायाए उ सेट्ठिपासणया । संभोगोच्चिय अन्नेण ताव एत्तो उ संसिट्ठो ॥ १५८ ॥
पन्नवणमप्पगासण ण एत्थ दोसोत्ति कम्मभावाओ । कुसलोत्ति तेण ठवितो मंती सव्वेसिमुवरिं तु ॥ १५९ ॥ दूरनिहित्तं पि निहिं
तणवल्लिसमोत्थयाए भूमीए । णयणेहिं अपेच्छंता कुसला बुद्धीए पेच्छंति ॥ १६० ॥ कयमेत्थ पसंगेण एमादि सुणंतगाण पाएणं ।
भव्वाण णिउणबुद्धी जायति सव्वत्थ फलसारा ॥ १६१ ॥ भत्तीए बुद्धिमंताण तहय बहुमाणओ य एएसिं । अपओसपसंसाओ
एयाणवि कारणं जाण ॥ १६२ ॥ कल्लाणमित्तजोगो एयाणमिमस्स कम्मपरिणामो । अणहो तहभव्वत्तं तस्सवि तह
पुरिसकारजुयं ॥ १६३ ॥ कालो सहाव नियई पुव्वकयं पुरिसकारणेगंता । मिच्छत्तं ते चैव उ समासओ होंति सम्मत्तं ॥ १६४ ॥
सव्वम्मि चैव कज्जे एस कलावो बुहेहिं निदिट्ठो । जणगत्तेण तओ खलु परिभावेयव्वओ सम्मं ॥ १६५ ॥ एत्तोच्चिय जाणिज्जति
विसओ खलु दिव्वपुरिसगाराणं । एयं च उवरि वोच्छं समासतो तंतनीतीए ॥ १६६ ॥ बुद्धिजुओ आलोयइ धम्मद्वयं उवाहिपरि-
सुद्धं । जोमत्तमप्पणो च्चिय अणुबंधं चैव जत्तेणं ॥ १६७ ॥ बुज्झति य जहाविसयं सम्मं सव्वंति एत्थुदाहरणं । वेदज्झयणपरिच्छा
बडुगदुगं छागघातम्मि ॥ १६८ ॥ वेयरहस्सपरिच्छा जोगच्छागत्ति तत्थ हंतव्वो । जत्थ ण पासति कोई गुरुआणा एत्थ जतितव्वं
॥ १६९ ॥ एगेणमप्पसारियदेसे वावादितो पयत्तेणं । अन्नेण उ पडिसेहो गुरुवयणत्थोत्ति नेव हतो ॥ १७० ॥ आढवति सम्ममेसो
तहा जहा लाघवं न पावेति । पावेति य गुरुगत्तं रोहिणिवणिणं दिट्ठतो ॥ १७१ ॥ रायगिहे धणसेट्ठो धणवालाई सुता उ चत्तारि ।

बुद्धिकार-
णानि बहु
परीक्षा च

॥१५४॥

दशशास्त्रोय
उपदेश पदे

॥१५५॥

उज्झिय भोगवती रक्खिया य तह रोहिणी बहुगा ॥ १७२ ॥ वयपरिणामे चिंता गिहं समप्पेमि तासि पारिच्छा । भोयण सयण-
णिमंतण भुत्ते तब्बंभु पच्चक्खं ॥ १७३ ॥ पत्तेयं अप्पिणणं पालिज्जह मग्गिया य देज्जाह । इय भणिउमायेरणं पंचण्हं सालिक्ख-
याणं ॥ १७४ ॥ पढमाए उज्झिया ते बीयाए छोलिलयत्ति ततियाए । बद्धकरंडोरक्खण चरिमाए रोहिया विहिणा ॥ १७५ ॥ कालेणं
बहुएणं भोयणपुव्वं तहेव जायणया । पढमाऽसरण विलक्खा तह वितिया ततिय अप्पिणणं ॥ १७६ ॥ चरिगाए कौचिगाओ
खेत्ताओ तुम्ह वयणपालणया । सा एवं चिय इहरा सत्तिविणासा ण सम्मंति ॥ १७७ ॥ तब्बंभूणभिहाणं तुम्हे कल्लाणसाहगा
मेत्ति । किं जुत्तमेत्थ मज्झं ते आहु तुमं मुणेसित्ति ॥ १७८ ॥ तत्तो य कज्जवुज्झणकोट्टणभंडारगिहसमप्पणया । जाहासंखमिमीए
नियकज्जं साहुवाओ य ॥ १७९ ॥ अणुबंधं च निरूवइ पगिट्ठफलसाहगं इमो चेव । एत्थंपि वणियपुच्छियजोइसियदुगं उदाहरणं
॥ १८० ॥ करकट्ट लाभपुच्छा जोतिसियदुगम्मि दुण्ह वणियाणं । विहिपडिसेहा लाहो वत्तो कोवो उ इयरस्स ॥ १८१ ॥ मा रूस
णत्थि एत्थं आगमणं सत्थघायनासोत्ति । तुट्ठ निवेयणमम्हे सब्बत्थऽणुबंध सारत्ति ॥ १८२ ॥ धम्मट्ठाणमहिंसा सारो एसोत्ति
उज्जमति एत्तो । सब्बपरिच्चाएणं एगो इह लोगनीतीए ॥ १८३ ॥ अन्नो उ का अहिंसा ? आगमओ, सो गुरू उ विहिणा उ ।
एयम्मि कुणीत जत्तं लेउत्तरणीतितो मतिमं ॥ १८४ ॥ जं आणाए चरणं आहाकम्मादिणायतो सिद्धं । ता एयम्मि
पयत्तो विन्नेओ मोक्खहेउत्ति ॥ १८५ ॥ आणावाहाए जओ सुद्धंपि य कम्ममादि निदिट्ठं । तदवाहाए उ फुडं तंपि य सुद्धंति
एसणा ॥ १८६ ॥ तन्निरवेक्खो नियमा परिणामोऽविहु असुद्धओ चेव । तित्थगरेऽबहुमाणाऽसग्गहरुवो मुणेयव्वो ॥ १८७ ॥ गल-
मच्छभवविमोयगविसन्नभोईण जारिसो एसो । मोहा सुहोऽवि असुहो तप्फलओ एवमेसोऽवि ॥ १८८ ॥ जो मंदरागदोसो परि-

रोहिणी-
दृष्टान्तः
आज्ञा-
सारता च

॥१५५॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१५६॥

णामो सुद्धओ तओ होति । मोहम्मि य पवलम्मि य ण मंदया हंदि एएसि ॥ १८९ ॥ संमोहसत्थयाए जहाऽहिओ हंत
दुक्खपरिणामो । आणावज्झसमाओ एयारिसओऽवि विन्नेओ ॥ १९० ॥ एत्तो च्चिय अवणीया किरियामेत्तेण जे किलेसा उ ।
मंडुकचुन्नकप्पा अन्नेहिवि वन्निया णवरं ॥ १९१ ॥ सम्मकिरियाए जे पुण ते अपुणवभावजोगओ चेव । णेयऽग्गिदड्ढुतच्चुन्नतुल्लमो
सुवयणविणिओगा ॥ १९२ ॥ मासतुसादीयाण उ मग्गणुसारित्तओ सुहो चेव । परिणामो विन्नेओ सुहोहसण्णाणजोगाओ ॥ १९३ ॥
रुदो खलु संसारो सुद्धो धम्मो तु ओसहमिमस्स । गुरुकुलसंवासे सो निच्छयओ णायमेत्तेणं ॥ १९४ ॥ जं कुणति एवमेवं तस्साणं
सव्वहा अलंघतो । एगागिभोयणम्मिवि तदखंडणमो इहं णायं ॥ १९५ ॥ जह ॥ चेव चंदउत्तस्स विव्वमो सव्वहा ण चाणके । सव्वत्थ
तहेवऽस्सवि एत्तो अहिगो सुहगुरुम्मि ॥ १९६ ॥ अन्नत्थवि विन्नेओ नाभोगो चेव नवरमेयस्स । न विवज्जउत्ति नियमा मिच्छत्ता-
ईणऽभावातो ॥ १९७ ॥ एसो य एत्थ गरुओ णाणज्झवसायसंसया एवं । जम्हा असप्पविच्ची एत्तो सव्वत्थऽणत्थफला ॥ १९८ ॥
मग्गणुसारी सद्धो पन्नवणिज्जो कियावरो चेव । गुणरागी सकारंभसंगओ जो तमाहु मुणिं ॥ १९९ ॥ एयं च अत्थि लक्खणमिमस्स
निस्सेसमेव धन्नस्स । तह गुरुआणासंपाडणं च गमगं इहं लिंगं ॥ २०० ॥ सत्तीए जतितव्वं उचियपविच्चीए अब्बहा दोसो । मह-
गिरिअज्जसुहत्थी दिट्ठंतो कालमासज्ज ॥ २०१ ॥ पाडलिपुत्ति महागिरि अज्जसुहत्थी य सेट्ठिवसुभूती । वइदिस उज्जेणीए जिय-
पडिमा एलगच्छं च ॥ २०२ ॥ दो थूलभदसीसा जहोइया आइमो य इयरत्ति । ठविउं गच्छेऽतीओ कप्पोत्ति तमासिओ किरियं
॥ २०३ ॥ एसणसुद्धातिजुओ वसुभूतिगिहम्मि कारणगएण । दिट्ठो गोयरवत्ती इयरेणव्भुट्ठिओ विहिणा ॥ २०४ ॥
सेट्ठिस्स विम्हओ खलु तग्गुणकहणाए तह य बहुमाणो । ठितिसवणुज्झियधम्मं पायमणाभोगसद्धाए ॥ २०५ ॥ उवओगपरिन्नणं

रोहिणी-
दृष्टान्तः
आज्ञा-
सारता च

॥१५६॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१५७॥

कहणाऽवक्रमण वइदिसं तत्तो । संभासिऊण गमणं कालट्ठा एलगच्छंति ॥ २०६ ॥ भिच्छत्त सद्धिहासो पच्चक्खाणम्मि तह सयग्ग-
हणं । वारण पवयणदेवयसज्जिलगोगाहिमाभोगे ॥ २०७ ॥ तलघाय अच्छिपाडण सद्धो उस्सग्ग देव उड्ढाहो । एलच्छि बोहि नगरं
तओ य तं एलगच्छंति ॥ २०८ ॥ तत्थ य दसन्नकूडो गयग्गपयगो दसन्नरायम्मि । वीरे इड्ढो बोहण एरावयपयसुजोगेणं ॥ २०९ ॥
दंता पुक्खरिणीओ पउमा पत्ता य अट्ठ पत्तेयं । एक्केकरम्मपेच्छण नरेंदसंवेग पच्चज्जा ॥ २१० ॥ एयम्मि पुन्नखेत्ते तेणं कालो कओ
सुविहिण्णं । तत्तो समाहिलाभो अन्ने उ पुणोऽवि तल्लाभा ॥ २११ ॥ जस्स जहिं गुणलाभो खेत्ते कम्मोदयाइहेऊओ । तस्स तयं किल
तित्थं तहासहावत्तओ केई ॥ २१२ ॥ आराहिऊण तहियं सो कालगतो तहिं महासत्तो । वेमाणिएसु मातिमं उववन्नो इड्ढिजुत्तेसु
॥ २१३ ॥ इयरो उज्जेणीए जियवंदण वसहिजायणा साहू । भद्दागेहम्मी जाणसालत्थाणं णलिणिगुम्मे ॥ २१४ ॥ सवणमवंती-
सुकुमाल भिम्हय सरणं विराग गुरुकहणा । पव्वामि उस्सुगोऽहं कोरमि तह अणसणं सिग्घं ॥ २१५ ॥ जणणी पुच्छमणिच्छे मा हु
सयंगहियालिंगमो दाणं । कंथारिणिणि सिवपेह्ल जाम जाणूरुपोट्ट मओ ॥ २१६ ॥ अहियासिऊण तग्गयचित्तो उववन्नगो तहिं सो उ ।
गंधोदगादि गुरुसाहणं च भद्दाए वहुयाणं ॥ २१७ ॥ गोसम्मि तहिं गमणं मयकिरिया देसणा गुरूणं च । पव्वयणं णावन्ना तीए
पुत्तोत्ति आयतणं ॥ २१८ ॥ एमादुचियक्रमेणं अणेगसत्ताण चरणमाईणि । काऊण तओऽवि गतो विहिणा कालेण सुरलोयं
॥ २१९ ॥ दुण्हवि जह जोगत्तं तहा पविर्त्ती अणेगहा एसा । भणिया णिउणमतीए वियारियव्वा य कुसलेणं ॥ २२० ॥ कप्पेऽतीते
तकिरियजोगया फासिया महागिरिणा । तह गच्छपालणेणं सुहत्थिणा चेव जतितव्वं ॥ २२१ ॥ एवं उचियपविर्त्ती आणा आराहणा
सुपरिसुद्धा । थेवावि होति वीयं पडिपुन्नाए ततीए उ ॥ २२२ ॥ संथारपरावत्तं अभिग्गहं चेव चित्तरूवं तु । एत्तो उ कुसलबुद्धी विहार-

महागिरि-
वृत्तं
मूकवृत्तं च

॥१५७॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१५८॥

पडिमाइसु करेंति ॥२२३॥ अकए बीजकखेवे जहा सुवासेऽवि न भवती सस्सं । तह धम्मबीयविरहे ण सुस्समाएवि तस्सस्सं ॥२२४॥
आणापरतंतेहिं ता बीजाधाणमेत्थ कायव्वं । धम्मम्मि जहासत्ती परमसुहं इच्छमाणेहिं ॥ २२५ ॥ सुव्वइ य तेणणायं एत्थं बोहीएँ
पत्तिविग्घकरं । तं चेव उ कुसलेहिं भावेयव्वं पयत्तेणं ॥ २२६ ॥ कोसंबि सोट्ठिसुय गाढपीती पाएण तुल्लफलसिद्धी । वीरोसरणे
सवणं बोहिअभावेसु य विसेसो ॥ २२७ ॥ हरिसो मज्झत्थत्तं परोप्परं चित्तजाणणा भेओ । पुच्छा अबोहि नेहे बहुजोगोऽबीजगो
कह णु ? ॥ २२८ ॥ दंगियपुत्ता गोहरण पच्छखेड णगसेलगुहसाहू । धम्मपसंसपओसा बीयाबीया दुवेण्हंपि ॥ २२९ ॥ एवं कम्मो-
वसमा सद्धम्मगयं उवाहिपरिसुद्धं । थेवं पणिहाणादिवि बीजं तस्सेव अणहंति ॥ २३० ॥ एवं च एत्थ णेयं जहाकहिंचि जायम्मि
एयम्मि । इहलोगादणवेक्खं लोगुत्तरभावरुइसारं ॥ २३१ ॥ पायमणकखेयमिणं अणुहवगम्मं तु सुद्धभावाणं । भवरवयकरंति गरुयं
बुहेहि सयमेव विन्नेयं ॥ २३२ ॥ जं दव्वलिंगकिरियाऽणता तीया भवम्मि सगलावि । सव्वेसि पाएणं ण य तत्थऽवि जायमेयंति
॥ २३३ ॥ ता एयम्मि पयत्तो ओहेणं वीयरायवयणम्मि । बहुमाणो कायव्वो धीरेहिं कयं पसंगेण ॥ २३४ ॥ वेयावच्चं न पडति
अणुबंधेल्लंति सहरिसं एको । एत्तो एत्थ पयट्ठति धणियं णियसत्तिनिरवेक्खं ॥ २३५ ॥ अन्नो उ किं इमं भन्नतित्ति वयणओ
कह व कायव्वं । सत्तीएँ तह पयट्ठति जह साहति बहुगमेयं तु ॥ २३६ ॥ पुरिसं तस्सुक्कारं अवयारं वऽप्पणो य णाऊणं । कुज्ज
वेयावडियं आणं काउं निरासंसो ॥ २३७ ॥ आणाबहुमाणाओ सुद्धाओ इह फलं विसिद्धंति । ण तु किरियामेत्ताओ पुव्वायरिया
तहा चाहु ॥ २३८ ॥ भावाणाबहुमाणाओ सत्तिओ सुकिरियापवित्तोवि । नियमेणं चिय इहरा ण तको सुद्धोत्ति इद्धा सा ॥२३९॥
एईए उ विसिद्धं सुवन्नघडतुल्लमिह फलं नवरं । अणुबंधजुयं संपुन्नेहउओ सम्ममवसेयं ॥ २४० ॥ किरियामेत्तं तु इहं जायति

महागिरि-
वृत्तं
मूकवृत्तं च

॥१५८॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१५९॥

लद्धादेवकखयाएऽवि । गुरुलाघवादिसन्नाणवज्जियं पायमियरेसिं ॥ २४१ ॥ एत्तो उ निरणुबंध मिम्मयघडसरिसमो फलं णेयं कुलडादियदाणाइसु जहा तहा हंत एयंपि ॥ २४२ ॥ तम्हा भावो सुद्धो सव्वपयत्तेण हंदि परलोए । कायव्वो बुद्धिमया आणोवग-जोगतो णिच्चं ॥ २४३ ॥ जो आणं बहु भन्नति सो तित्थयरं गुरुं च धम्मं च । साहेति य हियमत्थं एत्थं भीमेण दिट्ठन्तो ॥ २४४ ॥ तगराए रतिसारो राया पुत्तो य तस्स भीमोत्ति । साहुसगासं णीओ धम्मं सोऊण पडिबुद्धो ॥ २४५ ॥ परमुवयारी ताओ इमस्स सति अप्पियं ण कायव्वं । घेत्तूणऽभिग्गहे तो सावगधम्मं सुहं चरति ॥ २४६ ॥ वणिकन्न राय रागे वरणं णो पुत्त रज्ज न करेमि । तुह पुत्त न परिणेमी कालेणं बंभयारित्ति ॥ २४७ ॥ दिन्नापुत्तो राया भीमो गिहबंभ सकथुति आणा । देवाऽऽयल्लग गणिया वाव-ज्जति निक्किवाऽधम्मो ॥ २४८ ॥ आणाभावणजोगा रागाभावो इमस्स धीरस्स । वयभंसपाववावत्तिरक्खणे सुकरुणाधम्मो ॥ २४९ ॥ आयारामो जाओ आणं सरिऊण वीयरगाणं । इय धम्मो सेसाणवि विसए एयं करेताणं ॥ २५० ॥ अन्ने गयपिंडो दब्भहत्थ-गाणातो दब्भदाणेणं । भीमं पियामहं खलु पाएणेवं चिय कहेंति ॥ २५१ ॥ एवं च पारतंतं आणाए णो अभिन्नगंठीणं । परिसोतोऽ-भिमुहाणवि पायमणाभोगभावाओ ॥ २५२ ॥ गंठिगसत्ताऽपुणबंधगाइयाणंपि दव्वतो आणा । नवरमिह दव्वसहो भइयव्वो सम-यणीतीए ॥ २५३ ॥ एगो अप्पाहन्ने केवलए चेव वट्ठी एत्थ । अंगारमद्गो जह दव्वायरिओ सयाऽभव्वो ॥ २५४ ॥ अन्नो पुण जोगत्ते चित्ते णयभेदओ मुणेयव्वो । वेमाणिओववाउत्ति दव्वदेवो जहा साहू ॥ २५५ ॥ तत्थाभव्वादीणं गंठिगसत्ताण-मप्पहाणत्ति । इयरेसि जोग्गताए भावाणाकारणत्तेण ॥ २५६ ॥ लिंगाण तीए भावो न तदत्थालोयणं ण गुणरागो । णो विम्हओ ण भवभयमिय वच्चासो य दोण्हंपि ॥ २५७ ॥ अंगारमद्गो च्चिय आहरणं तत्थ पढमपक्खम्मि । गोविंदवायगो पुण वीए खलु

द्रव्याज्ञाया
स्वरूपं
भावाज्ञाया
कंटकज्वर
मोहसमा
विघ्ना

॥१५९॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१६०॥

होति णायव्वो ॥ २५८ ॥ भावाणा पुण एसो सम्महिट्ठिस्स होति नियमेण । पसमादिहेउभावा णिव्वाणपसाहणी चेव ॥ २५९ ॥
 एयाए आलोचइ हियाहियाइमतिनिउणनीतीए । किच्चे य संपयट्ठति पायं कज्जं च साहेति ॥ २६० ॥ पडिबंधोऽविय एत्थं
 सोहणपंथम्मि संपयट्ठस्स । कंटगजरमोहसमो विन्नेओ धीरपुरिसेहिं ॥ २६१ ॥ जह पावणिज्जगुणणाणतो इमो अवगमम्मि एतेसिं ।
 तत्थेवः संपयट्ठति तह एसो सिद्धिकज्जम्मि ॥ २६२ ॥ मेहकुमारो १ एत्थं डहणसुरो २ चेव अरिहदत्तो ३ य । आहरणा जहसंखं विन्नेया
 समयनीतीए ॥ २६३ ॥ रायगिह सेणित धारणी य गय सुमिण दोहलो मेहे । अभये देवाराहण संपत्ती पुत्तजम्मो य ॥ २६४ ॥
 मेहकुमारो नामं सावग संवेगओ य पव्वज्जा । संकुड वसही सेज्जा राओ पादादिघट्टणया ॥ २६५ ॥ कम्मोदय संकेसो गिहि गोर-
 व ताव जामि तहिं चिंता । गोसे वीराभासण सच्चंति न जुत्तमेयं ते ॥ २६६ ॥ जमिओ उ तइयजम्मे तमासि हत्थी सुमेरुपहनामा ।
 वुड्ढो वणदवड्ढो सरतित्थे अप्पसलिलम्मि ॥ २६७ ॥ गयभिन्नो वियणाए सत्तदिण मओ पुणो गजो जाओ । मेरुप्पभ जूहवई वण-
 दव जातीसर विभासा ॥ २६८ ॥ वासे थंडिलकरणं कालेण वणदवे तहिं ठाणं । अन्नाणवि जीवाणं संवट्ठे पायकंइयणं ॥ २६९ ॥
 तद्देसे ससठाणे अणुकंपाए य पायसंवरणं । तह भवपरित्तकरणं मणुयाउय ततियदिणपडणं ॥ २७० ॥ एत्थं जम्मो धम्मो तम्मि मयक-
 लेवरे सिगालाई । तह सहणाओ य गुणो एसोत्ति गओ य संवेगं ॥ २७१ ॥ मिच्छादुकडसुद्धं चरणं काउं तहेव पव्वज्जं । विज-
 ओववाउ जम्मंतरम्मि तह सिज्झणा चेव ॥ २७२ ॥ कंटगखलणातुल्लो इमस्स एसोत्ति थेवपडिबंधो । तत्तो य आभवंपि हु गमणं
 चिय सिद्धिमग्गेणं ॥ २७३ ॥ १ । पाडलिपुत्त ह्यासण जलणसिहा चेव जलण डहणा य । सोहम्म पलियपणगं आमलकप्पा य णट्ठत्थे
 ॥ २७४ ॥ संघाडगसज्जिलगा कुडुंगं धम्मघोसगुरुपासे । पव्वइयं कुणति तवं पव्वज्जं चेव जहसत्ति ॥ २७५ ॥ जलणडहणाण

द्रव्याज्ञाया
स्वरूपं
भावाज्ञायां
कंटकज्वर
मोहसमा
विघ्नाः

॥१६०॥

दशशास्त्रोय
उपदेश पदे

॥१६१॥

णवरं रिजुभावो तत्थ पढमगो सम्मं । विदिओ पुण मायावी किरियाजुत्तो उ तह चेव ॥ २७६ ॥ किरियाए अइसंधति इतरं मायाए तग्गयाए उ । एवं पायं कालो संलेहणमो उ सोहम्मे ॥ २७७ ॥ अब्भित्तरपरिसाए पणपलियाऊ महिङ्गिया जाया । आमलकप्पोसरणे णट्टविहि विवज्जओ तेसिं ॥ २७८ ॥ एवं विउच्चइस्सं एवं चिय तत्थ होति एकस्स । इयरस्स उ विवरीयं जाणगपुच्छा गणहरस्स ॥ २७९ ॥ भगवंत कहण मायादोसो किरियागतो उ एसोत्ति । अणुगामिओ य पायं एवं चिय कइवि भवगहणे ॥ २८० ॥ विवरीयविगलकिरियानिबंधणं जं इमस्स कम्मंति । एवंविहकिरियाओ उ हंदि एतं तदुप्पन्नं ॥ २८१ ॥ ता कइयवि भवगहणे सबलं एयस्स धम्मणुट्ठाणं । थेवोऽविऽसदब्भासो दुक्खेणमवेति कालेण ॥ २८२ ॥ जरखलणाए सरिसं पडिबंधमिमस्स आहु समयणू । तत्तो भावाराहणसंजोगा अविगलं गमणं ॥ २८३ ॥ २। एलउरं जियसत्तू पुत्तो अवरजिओ य जुवराया । विदिओ य समरकेऊ कुमारभुत्तीए उज्जेणी ॥ २८४ ॥ पच्चंतविग्गहजए आगच्छंतस्स नवरि जुवरन्नो । राहायरियसमीवे धम्मभिवत्तीए णिक्खमणं ॥ २८५ ॥ तगराविहार उज्जेणीओ तत्थऽज्जराहसाहूणं । आगमणं पडिवत्ती विहारपुच्छा उचियकाले ॥ २८६ ॥ रायपुरोहियपुत्ता अभद्गता तक्कओ उ उवसग्गो । सेसो उ निरुवसग्गो तत्थ विहारो सति जइणं ॥ २८७ ॥ अवरजियस्स चिंता पमत्तया भाउणो महादोसो । तह चेव कुमारणं अणुकंपा अत्थि मे सत्ती ॥ २८८ ॥ गुरुपुच्छ गमण संपत्ति पवेसो वंदणादि उचियठिई । सति कालुग्गाहणमच्छणं खु अहमत्तलद्धी उ ॥ २८९ ॥ ठवणकुलादिनिदंसण पडिणीयगिहम्मि धम्मलाभोत्ति । अंतेउरियासन्नणमवहेरि कुमारगागमणं ॥ २९० ॥ पढमं दुवारघट्टण वंदण णच्चाहि तत्थ सो आह । कह ? गीयवाइएणं भणंति अम्हे इमं कुणिमो ॥ २९१ ॥ आरंभविसमतालं अकोवकोवेण एव णच्चामि । कट्टण जयणनिउद्धं, चित्तालिहियव्व साहुगमो ॥ २९२ ॥ पीडंतराय न अडण पइरिके चित सोहणनिमित्तं ।

मोहपति
बन्धे
अर्हदत्तः

॥१६१॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१६२॥

होहिति चरणंति धितो जोगो सज्जायकरणं तु ॥ २९३ ॥ राय कुमारवेयण गुरुमूलागमण खमसु अवराहं । आह गुरु नवि जाणे साहूहिं थंभिया कुमरा ॥ २९४ ॥ पुच्छा ण केणइ ततो रायाऽऽह न एयमन्नहा भंते ! । आगंतुगम्मि संका साहण रायागमण जाणं ॥ २९५ ॥ विलितो रायणुसासण मिच्छादुकड कुमार विन्नवणं । जोएह ते गुणेहिं इच्छामी पुच्छह ततेत्ति ॥ २९६ ॥ न चंएति तत्थ गमणं मुहजोयण कहण पुच्छ संवेगो । तह बीजवभासाओ संजोयण चरिय निक्खमणं ॥ २९७ ॥ रायकुमारे चिन्ता, उवगारी सुट्ठु अम्ह भगवंति । इयरस्सवि एसच्चिय, मणागमविहिम्मि उ पओसो ॥ २९८ ॥ अपडिक्कमणं कालो देवुववाओ उदारमो भोगा । चवण निमित्ते पुच्छा बोही ते दुल्लहा भयवं ॥ २९९ ॥ किन्तु निमित्तं थेवं न महाविसयं कता णु लाभत्ति ? । एत्थाणंतरजम्मे, कत्तो ? नियभात्तिजीवाओ ॥ ३०० ॥ कहिं सो ! कोसंबीए किंनामो ? मूयगो उ बितिएणं । पढमेणऽसोगदत्तो किमेयमिति पुव्वभवकहणा ॥ ३०१ ॥ एत्थ उ तावससेट्ठी, आरंभजुओ मओ गिहे कोलो । सरणं स्रवारीए, णिहओ मज्जारिमन्नुहतो ॥ ३०२ ॥ तत्थोरग स्रवारी भय सरणं लोगघातितो जातो । नियपुत्तसुओ सरणं मूयव्वय कुमर चउणार्णी ॥ ३०३ ॥ खेत्ताभोगे णाणं, समओ एयस्स बोहिलाभम्मि । आलोचिऊण साहू संघाडगपेसणं पाढो ॥ ३०४ ॥ तावस ! किमिणा मूयव्वएण णडिवज्ज जाणिउं धम्मं । मरिऊण स्रवरोरग जातो पुत्तस्स पुत्तोत्ति ॥ ३०५ ॥ विम्हय वंदण पुच्छा गुरु जाणति कत्थ सो महाभागो ? । उज्जाणे तग्गमणं वंदण कहणा य संबोही ॥ ३०६ ॥ तहवासणातो णामं णावगयं तं ततो उ मूओत्ति । एवं बितियं णामं एयं एयस्स विन्नेयं ॥ ३०७ ॥ एत्तोऽवि कत्थ बोही ? रम्मे वेयड्डुसिद्धकूडम्मि । कह पुण ? जाईसरणा, तं कत्तो ? कुंडलजुयाओ ॥ ३०८ ॥ कोसंबागम मूयग साहण संगार गमण वेयड्डु । कूडे कुंडलठावण सति फल चितारयणदाणं ॥ ३०९ ॥ गमणं चवणुप्पाओ, अंबेसु अकालडोहलो किसया ।

मोहप्रति
बन्धे
अर्हदत्तः

॥१६२॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१६३॥

संका सव्वा उ जिणे चितारयणाओ तस्सिद्धी ॥ ३१० ॥ निष्फत्ति पसव नवकार पीहगो अरहदत्तनामंति । चेतिय साहु णयणं, अभत्ति रडणम्मि चउकन्ना ॥ ३११ ॥ साहणमपत्तियणं मूयग पव्वज्ज देवलो गोत्ति । ओहिपउंजण जाणण गाढं मिच्छंति संकेसो ॥ ३१२ ॥ वाहि विहाणं वेज्जा पच्चकखाणंति वेयणा अग्गी । देवस्स सवर घोसण दिट्ठो रुद्धो पयत्तेणं ॥ ३१३ ॥ मज्झं पि एस वाहीं ता एवमडाभि जावणाहेउं । एसो वि हु जति एवं ता फेडेभित्ति पडिवत्ती ॥ ३१४ ॥ चच्चरमादिट्ठाणं वाहीनिग्गमणवेयणा पउणो । असमय साहु विउव्वणमुवायमो दव्वपव्वज्जा ॥ ३१५ ॥ तच्चाग गिहागमणेवमादि पडिवत्ति तह पुणो वाही । विहाण सयण वेज्जस्स पासणा सेव पणवणा ॥ ३१६ ॥ एवं पुणोऽवि नवरं मए समं अडतु एव पडिवत्ते । गोणत्तगहण निग्गम सदावि मत्तु-ल्लमो किरिया ॥ ३१७ ॥ गामपलित्तविउव्वणमुम्मगे जकखपूय पडणं च । कुंडगचाई सूरर कूवे गो जुंजमदुरुच्चा ॥ ३१८ ॥ तण-विज्जवणादीसुं जंपंतो किं च चोदितो णिउणं । णो माणुसो मणागं संवेगे साहियं सव्वं ॥ ३१९ ॥ वेयड्डुनयण कूडे कुंडलजुयलम्मि भाव संबोही । पव्वज्जा गुरुभत्ती अभिग्गहाराहण सुरेसुं ॥ ३२० ॥ मोहकखलणसमाणो एसो एयस्स एत्थ पडिवंधो । णेओ तओ उ गमणं सम्मं चिय मुत्तिमग्गेण ॥ ३२१ ॥ एवं णाउण इमं परिसुद्धं धम्मवीयमाहिगिच्च । बुद्धिमया कायव्वो जत्तो सति अप्पम-त्तेणं ॥ ३२२ ॥ परिसुद्धाणाजोगा पाएणं आयचित्तजुत्ताणं । अइरोदं पि हु कम्मं ण फलइ तहभावओ चेव ॥ ३२३ ॥ बाहिम्मि दीसइ इमं लिंगेहि अणागयं जयंताणं । परिहारेउरभावा तुल्लनिमित्ताणवि विसेसो ॥ ३२४ ॥ एगम्मि भोयणे भुंजिउण जाए मणागमज्जिणो । सइ परिहारारोगं अउण्णहा वाहिभावो उ ॥ ३२५ ॥ ववहारओ णिमित्तं तुल्लं एसोऽवि एत्थ तत्तं । एत्तो पवित्तिओ खलु णिच्छयनय भावजोगाओ ॥ ३२६ ॥ एवमिहाहिगयम्मि वि परिसुद्धाणा उ कम्मवक्कमणं । जुज्जइ तवभावम्मि य

मोहस्ख-
लना ज्ञान
गर्भ मंत्री
कर्मोद्यम
साम्यं

॥१६३॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१६४॥

भावारोग्गं तहाभिमयं ॥ ३२७ ॥ एयमिह होइ विरियं एसो खलु एत्थ पुरिसगारोत्ति । एयं तं दुण्णेयं एसो च्चिय णाणविसओ-
ऽवि ॥ ३२८ ॥ आहरणं पुण एत्थं सव्वणयविसारओ महामंती । मारिणिवारणखाओ णामेणं नाणगब्भोत्ति ॥ ३२९ ॥ वेसाली
जियसत्तू राया सचिवो उ णाणगब्भो से । नेमित्तागम पुच्छा अत्थकत्थाणि किं कस्स ? ॥ ३३० ॥ मंतिस्स मारिपडणं कइया
पक्खारउत्ति तुसिणीया । सव्वेऽवि मंतिणिग्गम काले नेमित्तिगाहवणं ॥ ३३१ ॥ पइरिके पुच्छा कह सुयदोसा पच्चओ कुसुमि-
णोत्ति । पूजा वारण संवाय पुत्तमालोचण णिरोहो ॥ ३३२ ॥ मंजूसाए पक्खस्स भोयणं पाणगं च ताला य । अत्थं साहर रण्णो
भणणमणिच्छे तयाणयणं ॥ ३३३ ॥ देव इह सव्वसारं किमणेणं पक्खमेग रक्खावे । दारण्णतालसीसिगप्पुहा अट्टट्ट पाहरिया
॥ ३३४ ॥ तेरसमम्मि य दियहे रण्णो धूयाए वेणिछेओत्ति । मंतिमुया किल फुट्टं भवणे रण्णो महाकोवो ॥ ३३५ ॥ घाएह तयं
अहवा सव्वेच्चिय डहह मत्तगा एए । किंकरगम गेण्हण भंडणा य पच्छामु देवात्ति ॥ ३३६ ॥ दिट्ठम्मि एत्थ जोग्गं तत्तं जाणाहि
मुहसंवाओ । उग्घाडणे णिरूवण छुरिया वेणी य मंतिमुओ ॥ ३३७ ॥ सज्झस किमिदं देवो जाणइ तह विम्हओ उ सव्वेसिं ।
तप्पुच्छ पूयणा सव्वणासणो वेणिछेयाउ ॥ ३३८ ॥ एत्तो उ किल पयट्ठो एत्थाहं जाव एवमेवात्ति । एवमचित्तं कम्मं विरियंपि य
बुद्धिमंतस्स ॥ ३३९ ॥ अणिययसहावमेयं सोवकमकम्मुणो सरूवं तु । परिसुद्धाणाजोगो एत्थ खलु होइ सफलोत्ति ॥ ३४० ॥ एत्तो
उ दोवि तुल्ला विण्णेया दिव्वपुरिसकारत्ति । इहरा उ णिप्फलत्तं पावइ णियमेण एकस्स ॥ ३४१ ॥ दारुयमाईणमिणं पडिमाइसु
जोग्गयासमाणत्तं । पच्चक्खादिपसिद्धं विहावियव्वं बुहजणेणं ॥ ३४२ ॥ न हि जोगे नियमेणं जायइ पडिमाइ ण य अजोगत्तं ।
तल्लक्खणविरहाओ पडिमातुल्लो पुरिसगारो ॥ ३४३ ॥ जइ दारुं चिय पडिमं अक्खिवइ तओ य हंत णियमेणं । पावइ सव्वत्थ इमा

मोहस्ख-
लना ज्ञान
गर्भ मंत्री
कर्मोद्यम
साम्यं

॥१६४॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१६५॥

अहवा जोगंऽपऽजोगंति ॥ ३४४ ॥ नय एव लोगणीई जम्हा जोगाम्मि जोगववहारो । पडिमाणुप्पत्तीयवि अविगाणेणं ठिओ एत्थ
॥ ३४५ ॥ एवं जइ कम्मं चिय चित्तं अक्खिवइ पुरिसगारं तु । णो दाणाइसु पुण्णाइभेयमोऽज्झप्पमेण ॥ ३४६ ॥ तारिसयं चिय
अह तं सुहाणुबंधि अज्झप्पकारिति । पुरिसस्स एरिसत्ते तदुवक्कमणाम्मि को दोसो ? ॥ ३४७ ॥ एत्थ परंपरयाए कम्मपिहु तारि-
संति वत्तव्वं । एवं पुरिसं चिय एरिसत्तमणिवारियप्पसरं ॥ ३४८ ॥ उभयतहाभावो पुण एत्थं णायणसम्मओ णवरं । ववहारोवि
हु दोण्हवि इय पाहण्णाइनिप्फण्णो ॥ ३४९ ॥ जमुदग्गं थेवेणं कम्मं परिणमइ इह पयासेण । तं दइवं विवरीयं तु पुरिसगारो मुणे-
यव्वो ॥ ३५० ॥ अहवऽप्पकम्महेऊ ववसाओ होइ पुरिसगारोत्ति बहुकम्मणिमित्तो पुण अज्झवसाओ उ दइवोत्ति ॥ ३५१ ॥
णायमिह पुण्णसारो विकमसारो य दोण्णि वणियसुया । णिहिपरतीरधणागम तह सुहिणो पढमपक्खम्मि ॥ ३५२ ॥ दाणुवभोगणि-
हिलाभओ दढं अविगला उ एकस्स । परतीरकिलेसागमलाभाओ एव बीयस्स ॥ ३५३ ॥ रायसवणम्मि पुच्छा णिवेयणं अवितहं
दुविण्हंपि । दइवेयरसंजुत्ता पवायविण्णासणा रण्णो ॥ ३५४ ॥ एगणिमंतणमविगलसाहणजोगोऽकिलेसओ चेव । भोगोऽविय एयस्स
उ एवं चिय दइवजोगेण ॥ ३५५ ॥ अण्णस्स वच्चओ खलु भोगम्मिवि पुरिसगारभावाओ । रायसुयहारतुट्ठण रुयणे तप्पोयणा-
जोओ ॥ ३५६ ॥ पक्खंतरणायं पुण लोउत्तरियं इमं मुणेयव्वं । पढमंतचक्कवट्ठी सगणियलच्छेदणे पयडं ॥ ३५७ ॥ कयमेत्थ पसं-
गेणं सुद्धाणाजोगतो सदा मतिमं । वट्ठेज्ज धम्मठाणे तस्सियरपसाहगत्तेणं ॥ ३५८ ॥ तस्सेसो उ सहावो जमियरमणुबंधई उ निय-
मेण । दीवोव्व कज्जलं सुणिहिउत्ति कज्जंतरसमत्थं ॥ ३५९ ॥ एत्तो उ दिट्ठिसुद्धी गंभीरा जोगसंगहेसुंति । भणिया लोइयदिट्ठंतओ
तहा पुव्वसूरीहिं ॥ ३६० ॥ साएयम्मि महवलो विमल पहा चेव चित्त परिकम्मे । णिप्फात्ति छट्ठमासे भूमीकम्मस्स करणं च ॥ ३६१ ॥

कर्माद्यमौ
दृष्टिशुद्धौ
चित्रकरः
विषय प्रति
भासादि

॥१६५॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१६६॥

दूयापुच्छण रण्णो किं मज्झं णत्थि देव ! चित्तसभा । आदेसो निम्मवणा पहाणचित्तगरवहुमाणो ॥ ३६२ ॥ अण्णोऽण्णभित्ति-
जवणिग किरिया छम्मासओ उ एगेण । णिम्मवणं अन्नेणं भूमीकम्मं सुपरिसुद्धं ॥ ३६३ ॥ रायापुच्छणमेगो णिम्मवियं बीय भूमि-
करणम्मि । आहूसुग णिवदंसण चित्ते तोसो उचियपूजा ॥ ३६४ ॥ जवणीविकखेवेणं तस्संकम रम्म रायपासणया । किं वेयारसि ण
हु देव ! संकमो जवणिगा णो उ ॥ ३६५ ॥ रण्णो विम्हय तोसो पुच्छा एवं तु चित्तविहि सम्मं । भावण वण्णगसुद्धी थिरबुद्धी
विवज्जओ इहरा ॥ ३६६ ॥ साहुत्ति महापूजा अच्छउ तुल्लाए चेव किरियाए । धम्मट्ठाणविसुद्धी एमेव हवेइ इट्ठफला ॥ ३६७ ॥
अज्झप्पमूलबद्धं इत्तोऽणुट्ठाणमो सयं विति । तुच्छमतुल्लमएणं अण्णेऽबज्झप्पसत्थणू ॥ ३६८ ॥ सुद्धाणाजोगाओ अज्झप्पं सति
इओ समालोचो । हंदि अणुट्ठाणगओ ततो य तं नियमतो होति ॥ ३६९ ॥ एसो उ तहाभव्वत्तयाए संजोगतो निओगेण । जायति
भिन्ने गंठिम्मि अन्नहा णो जतो भणियं ॥ ३७० ॥ वेहपरिणामरहिते ण गुणाहाणमिह होति रयणम्मि । जह तह सुत्ताहाणं न
भावतोऽभिन्नगंठिम्मि ॥ ३७१ ॥ जइ तम्मि ते ण जोगा बज्झा संतोऽवि तत्तओ णेए । तह दव्वसुत्तजोगा पायं जीवाण विण्णेया
॥ ३७२ ॥ विसयपडिहासमित्तं बालस्सेवऽकखरयणविसयंति । वयणा इमेसु णाणं सव्वत्थऽण्णाणमो णेयं ॥ ३७३ ॥ भिन्ने तु इतो
णाणं जहकखरयणेसु तग्गयं चेव । पडिबंधम्मि वि सद्धादिभावतो सम्मरूवं तु ॥ ३७४ ॥ जमिणं असप्पवित्तीए दव्वओ संगयं पि
नियमेण । होति फलंगं असुहाणुबंधवोच्छेयभावाओ ॥ ३७५ ॥ एसो य एत्थ पावो मूलं भवपायवस्स विन्नेओ । एयम्मि य वोच्छिन्ने
वोच्छिन्नो चेव एसोत्ति ॥ ३७६ ॥ एत्तो च्चिय एयम्मी जत्तोऽतिसएण सेसगारं पि । एत्थ दुवे सज्झलगा वाणप्पत्था उदाहरणं
॥ ३७७ ॥ अंगिरसगालवा वाणपत्थ लहुगस्स जेट्ठ वणगमणं । निग्गम कुसादिहेउं तस्सियर पडिच्छणं चेव ॥ ३७८ ॥ कालाति-

कर्मोद्यमो
दृष्टिशुद्धौ
चित्रकरः
विषय प्रति
भासादि

॥१६६॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१६७॥

कम भुक्खा दाडिमगह आगमो उ इतरस्स । वंदण पासण पुच्छा एत्तो पच्छित्ति णो वंदे ॥ ३७९ ॥ देह इमं गच्छ निवं मग्गाहि
सदूर पादलेवोत्ति । गमणं निवमग्गण धम्मसत्थि च्छेओ उ हत्थाणं ॥ ३८० ॥ तत्तो आगमच्चिण्णव्वतोसि वंदण णतीए ण्हाणं तु ।
हत्थुल्लुज्झण साहण पाणायामे तहा भावो ॥ ३८१ ॥ पुच्छा किं णो पढमं असुद्धितो तं वत्ति गुरुदोसो । किरियापत्थाहरणा ण
अन्नहाऽवेति अणुबंधो ॥ ३८२ ॥ रुहो य इमो एत्थं चइयव्वो धम्ममग्गजुत्तेहिं । एयम्मि अपरिचत्ते धम्मोऽवि हु सबलजो होति
॥ ३८३ ॥ लोउत्तरंपि एत्थं निदरिसणं पत्तदंसणाईवि । असुहाणुबंधतो खलु अणंतसंसारिया बहवे ॥ ३८४ ॥ चउदसपुव्वधराणं
अपमत्ताणंपि अंतरं समए । भणियमणंतो कालो सो पुण उववज्जए एवं ॥ ३८५ ॥ गंठीओ आरओविहु असई बंधो ण अण्णहा होइ ।
ता एसोऽवि हु एवं णेओ असुहाणुबंधोत्ति ॥ ३८६ ॥ नणु सुद्धाणाजोगो आसि च्चिय पत्तदंसणाईणं । तेसिमसुहाणुबंधो णाव-
गओ कह णु एत्तो उ ? ॥ ३८७ ॥ एयापगमणिमित्तं कहं व एसो उ हंत केसिंचि । एयं मिहो विरुद्धं पडिहासइ जुज्जए कह णु ?
॥ ३८८ ॥ भण्णइ जहोसहं खलु जत्तेण सया विहाणओ जुत्तं । तह वोच्छिद्धइ वाहिं ण अण्णहा एवमेसोऽवि ॥ ३८९ ॥ एत्तो उ
अप्पमाओ भणिओ सव्वत्थ भयवया एवं । इहरा ण सम्मजोगो तस्साहय सोवि ल्हो (लद्धो) त्ति ॥ ३९० ॥ अवयारवियारम्मी अणु-
भूए जं पुणो तदवभासो । होइ अहिलसियहेऊ सदोसहं जह तहेसोऽवि ॥ ३९१ ॥ पडिबंधविचारम्मि य निदंसिओ चेव एस
अत्थोत्ति । ओसहणाएण पुणो एसो च्चिय होइ विण्णेओ ॥ ३९२ ॥ एत्तो उइओ वीरा कहिंचि खलिएवि अवगमे तस्स । तह
एयजोगउ च्चिय हंदि सकज्जे पयट्ठिसु ॥ ३९३ ॥ साहुपदोसी खुहो १ चेतियदव्वोवओगि संकासो २ । सीयलविहारिदेवो ३ एमाई
एत्थुदाहरणा ॥ ३९४ ॥ रुहो सिक्खवणाए साहुपओसी विसम्मि सादेव्वं । आलुगहत्थे साहण देवय कहणाए निच्छट्ठो ॥ ३९५ ॥

अशुभानु
बन्धः
सुल्लक
संकाशादि
दृष्टान्ताः

॥१६७॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१६८॥

उन्निक्रमणं वाही मरणं नरगेसु सत्तसुववातो । कुच्छियतिरिहंहितो तहा तहा दुक्खपउरेहिं ॥ ३९६ ॥ एगिंदिएसु पायं कायठिती
तह ततो उ उव्वडे । सव्वस्स चेव पेसो ठाणेसु इमेसु उव्वन्नो ॥ ३९७ ॥ बव्वरपुलिंदचंडालचम्मगररयगदासभियगेसु । चुन्नउरे
सेट्टिसुओ एत्तो तक्कम्मनिट्ठवणं ॥ ३९८ ॥ तित्थयर जोग पुच्छा कहणे संबोहि किमिह पच्छित्तं ? । तव्वहुमाणो पंचसयवंदणाभिगहो
विणए ॥ ३९९ ॥ कहवि असंपत्तीए अभुंज छम्मास काल बंभसुरो । तित्थयर भत्ति चवणं चंपाए चंदराय सुओ ॥ ४०० ॥ बाल-
स्स साहुदंसण पीती सरणमधिती य तव्विरहे । पियसाह नाम वड्डुण पवज्जाभिग्गहग्गहणं ॥ ४०१ ॥ परिवालण आराहण सुक्काइ
जहकमेण उववाओ । सव्वत्थागम पव्वज्जसेवणा सिद्धिगमणंति ॥ ४०२ ॥ १ ॥ संकासु गांधिलावइ सकवयारम्मि चेतिए कहवि । चेति-
यदव्वुवओगो पमायओ मरण संसारो ॥ ४०३ ॥ तण्हाल्लुहाभिभूओ संखेज्जे हिंडिऊण भवगहणे । घायण वाहण चुन्नण वियाणओ
पाविउं बहुसो ॥ ४०४ ॥ दारिदकुलुप्पत्तिं दरिदभावं च पाविउं बहुसो । बहुजणधिकारं तह मणुएसुवि गरहणिज्जं तु ॥ ४०५ ॥
तगराए इव्वसुओ जाओ तक्कम्मसेमयाए उ । दारिदमसंपत्ती पुणो पुणो चित्तनिव्वेओ ॥ ४०६ ॥ केवलजोगे पुच्छा कहणे बोही
तहेव संवेगो । किं एत्थमुचियमिहिं चेइयदव्वस्स वुड्ढित्ति ॥ ४०७ ॥ गासच्छादणमेत्तं मोत्तुं जं किंचि मज्झ तं सव्वं । चेतियदव्वं
णेयं अभिग्गहो जावजीवंति ॥ ४०८ ॥ सुहभावपवित्तीओ संपत्तीऽभिग्गहम्मि निच्चलया । चेतीहरकारावण तत्थ सया भोगपरि-
सुद्धी ॥ ४०९ ॥ निट्ठीविणाइकग्गं असक्कहा अणुचियासणादी य । आयतणम्मि अभोगो एत्थं देवा उयाहरणं ॥ ४१० ॥ देवहर-
यम्मि देवा विसयविसविमोहियावि न कयाइ । अच्छरसाहिंपि समं हासक्खेडाइवि करेति ॥ ४११ ॥ इय सो महाणुभावो सव्वत्थवि
अविहिभावचागेण । चरितं विमुद्धधम्मं अक्खलियाराहगो जाओ ॥ ४१२ ॥ एत्तोच्चिय भणियमिणं पुव्वायरिएहिं एत्थ वत्थुम्मि ।

अशुभानु
बन्धः
सुल्लक
संकाशादि
दृष्टान्ताः

॥१६८॥

दशशास्त्रोय
उपदेश पदे

॥१६९॥

अन्नयवतिरेगगयं परिसुद्धं सुद्धभावेहिं ॥ ४१३ ॥ चेइयदव्वं साहारणं च जो दुहति मोहियमतीओ । धम्मं च सो न याणति अहवा
बद्धाउओ पुत्तिं ॥ ४१४ ॥ चेइयदव्वविणासे तदव्वविणासणे दुविहमेए । साहू उवेक्खमाणो अणंतसंसारिओ भणिओ ॥ ४१५ ॥
जोगं अतीयभावं मूलुत्तरभावओ अहव कट्ठं । जाणाहि दुविहमेयं सपक्खपरपक्खमाइं च ॥ ४१६ ॥ जिणपवयणबुद्धिकरं पभावगं
णाणदंसणगुणाणं । रक्खंतो जिणदव्वं परित्तसंसारिओ होइ ॥ ४१७ ॥ जिणपवयणबुद्धिकरं पभावगं णाणदंसणगुणाणं । वड्ढंतो जिण-
दव्वं तित्थगरत्तं लहइ जीवो ॥ ४१८ ॥ चेइयकुलगणसंघे उवयारं कुणइ जो अणासंसी । पत्तेयबुद्ध गणहर तित्थयरो वा तओ होइ
॥ ४१९ ॥ परिणामविसेसेणं एत्तो अन्नयरभावमहिगम्म । सुरमणुयासुरमहिओ सिज्झति जीवो धुयकिलेसो ॥ ४२० ॥ २। देवो नाम-
णगारो कम्मगुरू सीयलो विहारेणं । निद्धंधसोत्ति मरिउं भमिओ संसारकंतारे ॥ ४२१ ॥ सीयलविहारओ खलु भगवंतासायणा
णिओगेणं । तत्तो भवो अणंतो किलेसबहुलो जओ भणियं ॥ ४२२ ॥ तित्थयर पवयण सुयं आयरियं गणहरं महिद्धीयं । आसायंतो
बहुसो अणंतसंसारिओ होति ॥ ४२३ ॥ सो तम्मि तव्विवागा हीणो दुहिओ य पेसणयकारी । विहलकिरियाइभावो पायं
होत्तूण मंदमती ॥ ४२४ ॥ खविऊण तयं कम्मं जाओ कोसंबि माहणसुओत्ति । विज्जामत्तो गुरुओ चिंता ओसरण निक्खमणं
॥ ४२५ ॥ लोयावन्ना पुच्छा निमित्त कहणम्मि परमसंवेगो । सव्वत्थुज्जयजोगो सकथुती देवहत्थिरिया ॥ ४२६ ॥ मूइंगलियारक्ख
णगयचित्तो हत्थिणा समुक्खित्तो । मिच्छादुकडसंवेगबुद्धिओ यतिदुगक्खवणं ॥ ४२७ ॥ वेमाणिय सुह माणुस सुद्धाचारपरिपा-
लणाणिरओ । सत्तट्ठजम्ममज्झे चक्की होऊण संसिद्धो ॥ ४२८ ॥ अन्नेऽवि महासत्ता अतियारजुयावि तप्फलं भोत्तुं । संसुद्ध-
मगगनिरया कालेणमणंतगा सिद्धा ॥ ४२९ ॥ एवं ओमहणायं भावेअव्वं निउणबुद्धीए । असमयसमयपओगा विहि सइ परिवालणाओ

चैत्यद्रव्य
रक्षावृद्धि
भक्षणफलं,
धर्मकाला-
कालौ
अज्ञानेसद-
सत्त्वादि

॥१६९॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१७०॥

य॥ ४३० ॥ होंति अकालपयोगो निरत्थगो तहऽवगारपरओ य । हंदि हु सदोसहस्सवि नियमा लोगेऽवि सिद्धमिणं ॥ ४३१ ॥
घणमिच्छत्तो कालो एत्थ अकालो उ होति नायव्वो । कालो य अपुणबंधगपमिती धीरेहिं निदिट्ठो ॥ ४३२ ॥ निच्छयओ पु-
ण एसो विन्नेओ गंठिभेयकालो उ । एयम्मी विहिसतिवालाहि आरोग्गमेयाओ ॥ ४३३ ॥ इहरावि हंदि एयम्मि एस आरोग्ग-
साहगो चेव । पोग्गलपारियट्ठुं जमूणमेयम्मि संसारो ॥ ४३४ ॥ एयम्मि एयजोगे ण विवज्जयमेति पायसो जीवो । समुवत्थिय-
कल्लाणो ण हु तव्विवरीयगो होति ॥ ४३५ ॥ न परलोओ न जिणा ण धम्ममो गंडपील सीलं तु । नत्थट्ठमिया य तहा एमादि
न मन्नई एसो ॥ ४३६ ॥ दोसावेक्खा चेवं सम्मं कालो सदोसहगओऽवि । कुसलेहिं मुणेयव्वो सइ वेज्जगसत्थनीईए ॥ ४३७ ॥
कह णु अकालपओगे एत्तो गेवेज्जगाइसुहसुद्धी ? । णणु साहिगओसहजोगसोक्खतुल्ला मुणेयव्वा ॥ ४३८ ॥ कुणइ जह सणि-
वाए सदोसहं जोगसोक्खमेत्तं तु । तह एयं विण्णेयं अणोरपारम्मि संसारे ॥ ४३९ ॥ ण य तत्तओ तयंपि हु सोक्खं मिच्छत्त-
मोहियमइस्स । जह रोदवाहिगहियस्स ओसहाओऽवि तब्भावे ॥ ४४० ॥ जह चवोहयणयणो सम्मं रूवं ण पासई पुरिसो । तह
चेव मिच्छदिट्ठी विउलं सोक्खं न पावेइ ॥ ४४१ ॥ असदभिणिवेसवं सो णिओगओ ता ण तत्तओ भोगो । सव्वत्थ तदुवघाया
विसघारियभोगतुल्लोत्ति ॥ ४४२ ॥ कत्थइ ण णाणमेयस्स भावओ तम्मि असइ भोगोऽवि । अंधलयभोगतुल्लो पुव्वायरिया तहा
चाहु ॥ ४४३ ॥ सदसदविसेसणाओ भवहेउजहिच्छिओवलंभाओ । णाणफलाभावाओ मिच्छदिट्ठिस्स अन्नाणं ॥ ४४४ ॥ एगंत-
णिच्चवाए अणिच्चवाए सदसदविसेसो । पिंडो घडोत्ति पुरिसादन्नो देवोत्ति णातातो ॥ ४४५ ॥ भवहेउ णाणमेयस्स पायसोऽ-
सप्पवित्तिभादेणं । तह तदणुबंधओ च्चिय तत्तेतरणिदणादीतो ॥ ४४६ ॥ उम्मत्तस्स व नेतो तस्सुवलंभो जहिच्छरूवोत्ति ।

चैत्यद्रव्य
रक्षावृद्धि
भक्षणफलं,
धर्मकाला-
कालौ
अज्ञानेसद-
सत्त्वादि

॥१७०॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१७१॥

मिच्छोदयओ तो च्चिय भणियमिणं भावगहरूवं ॥ ४४७ ॥ णाणस्स फलं विरती पावे पुन्नम्मि तह पविस्तीओ । जोगत्तादि
अणुगया भावेण ण सा अओऽण्णाणं ॥ ४४८ ॥ एवमतिणिउणबुद्धीएँ भाविउं अप्पणो हियट्ठाए । सम्मं पयट्ठियव्वं आणाजोगेण
सव्वत्थ ॥ ४४९ ॥ णाउण अत्तदोसं वीरियजोगं च खेत्त कालो य । तप्पच्चणीयभूए गिण्हेज्जाऽभिग्गहविसेसे ॥ ४५० ॥ पालिज्ज
य परिसुद्धे आणाए चेव सति पयत्तेणं । बज्झासंपत्तीयवि एत्थ तहा निज्जरा विउला ॥ ४५१ ॥ तस्संपायणभावो अव्वोच्छिन्नो
जओ हवाते एवं । तत्तो य निज्जरा इह किरियायवि हंदि विन्नेया ॥ ४५२ ॥ आहरणं सेट्ठिदुगं जिणिंदपारणगदाणऽदाणेसु । विहि-
भत्तिभावऽभावा मोक्खंगं तत्थ विहिभत्ती ॥ ४५३ ॥ वेसालि वासठाणं समरे जिण पडिम सेट्ठिपासणया । अतिभत्ति पारणदिणे
मणोरहो अन्नहिं पविसे ॥ ४५४ ॥ जा तत्थ दाणधारा लोए कयपुन्नगोत्ति य पसंसा । केवलिआगम पुच्छण को पुन्ना? जुन्नसेट्ठित्ति
॥ ४५५ ॥ एत्थ हु मणोरहो च्चिय अभिग्गहो होति नवर विन्नेओ । जदि पविसति तो भिक्खं देमि अहं अस्स चिंतणओ ॥ ४५६ ॥
पच्चग्गकयंपि तहा पावं खयमेइऽभिग्गहा सम्मं । अणुवंधो य सुहो खलु जायइ जउणो इह नायं ॥ ४५७ ॥ मुहराएँ जउणराया जउ-
णावंके य डंडमणगारो । वहणं च कालकरणं सकागमणं च पव्वज्जा ॥ ४५८ ॥ जउणावंके जउणाएँ कोप्परे तत्थ परमगुणजुत्तो ।
आयावेति महप्पा दंडो नामेण साहुत्ति ॥ ४५९ ॥ कालेण रायणिग्गम पासणया अकुसलोदया कोवो । खग्गेण सीसच्छिन्दण अण्णे
उ फलेण ताडणया ॥ ४६० ॥ सेसाण लेट्ठुखेवे रासी अहियासणाएँ णाणत्ति । अंतगडकेवलित्तं इंदागम पूयणा चेव ॥ ४६१ ॥ दट्ठूण
रायलज्जा संवेगा अप्पवहपरीणामो । इंदनिवारण सम्मं कुण पायच्छित्तमो एत्थ ॥ ४६२ ॥ साहुसमीवं गमणं सव्वणं तह चेव
पायच्छित्ताणं । किं एत्थ पायच्छित्तं ? सुद्धं चरणंति पव्वज्जा ॥ ४६३ ॥ पच्छायावाइसया अभिग्गहो सुमरियम्मि नो भुजे । दर-

अनुबन्धे
जीर्णश्रेष्ठी
अभिग्रहे
यमुनावक्रः
आज्ञा
प्राबल्यं

॥१७१॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१७२॥

भुत्ते चेवं चिय दिवसम्मि न तेण किल भुत्तं ॥४६४॥ आराहण काल गओ सुरेसु वेमाणिएसु उववण्णो । एवं अभिग्गहो इह कल्ला-
णणिवन्धणं णेओ ॥ ४६५ ॥ जइ एवं रिसिघाएऽवि हंत आराहणा इमस्सेसा । कह सुडुयाइयाणं दोसलवाऽणंतसंसारो ? ॥ ४६६ ॥
भण्णइ अप्पडियारो दोसलवो तेसि ण पुण इयरस्स । कयपडियारो य इमो ण फलइ विसमेत्थमाहरणं ॥ ४६७ ॥ मारइ विसलेसोऽ-
वि हु अकयपडियारमो ण उ बहंपि । कयपडियारं तं चिय सिद्धमिणं हंत लोएऽवि ॥ ४६८ ॥ मंतागयरयणाणं सम्म पओगो
विसम्मि पडियारो । आणेसणिज्जऽभिग्गहरूवा एते उ दोसविसे ॥ ४६९ ॥ एए पउंजिऊणं सम्मं निज्जरइ अइवहूर्यपि । दोसविस-
मप्पमत्तो साहू इयरोव्व बुद्धिजुओ ॥ ४७० ॥ कम्मं जोगनिमित्तं बज्झइ बंधट्ठिती कसायवसा । सुहजोयम्मी अकसायभावओऽवेइ
तं खिप्पं ॥ ४७१ ॥ गरुओ य इहं भावो णेओ सहगारिगरुयभावेण । तित्थगराणा णियमा एत्थं सहगारिणी जेण ॥ ४७२ ॥
दोसो उ कम्मजो च्चिय ता तुच्छो सो इमं तु अहिगिच्च । लेसोऽवि अग्गिणो डहइ हंदि पयरंपि हु तणाणं ॥ ४७३ ॥ अणुकूलपव-
णजोगा णतु तत्तिवरहम्मि सिद्धमेयं तु । भावो उ इहं अग्गी आणा पवणो जहा भणिओ ॥ ४७४ ॥ सा पुण महाणुभावा तहविय
पवणाइरुवमो भणिया । विवरीए साऽसमओदिया य तह बंधवुद्धिकरा ॥ ४७५ ॥ आलोचियव्वमेयं सम्मं सुद्धाएँ जोगिबुद्धीए ।
इयरीए उ ण गम्मइ रूवं व सदंधसण्णाए ॥ ४७६ ॥ जच्चंधो इह णेओ अभिण्णगंठी तहंधलयतुल्लो । मिच्छादिट्ठी सज्जक्खओ
य सइ सम्मदिट्ठीओ ॥ ४७७ ॥ एसो मुणेइ आणं विसयं च जहाट्ठियं णिओगेणं । एइए करणम्मि उ पडिबंधगभावओ भयणा
॥ ४७८ ॥ कयमेत्थ पसंगेण समासओ जेण एस आरंभो । दिसिमित्तदंसणफलो पगयं चिय संपयं वोच्छं ॥ ४७९ ॥ अण्णंपि
इहाहरणं वणियसुया सज्झिला उ बोहीए । पव्वज्ज सीयल मणोरहो य सुद्धाएँ फलभेओ ॥ ४८० ॥ तगराए वसुसुया सेणसिद्ध

अनुबन्धे
जीर्णश्रेष्ठी
अभिग्रहे
यमुनावक्रः
आज्ञा
प्राबल्यं

॥१७२॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१७३॥

धम्मगुरु बोहि एगस्स । णिक्खमणमकिरियमणोरहो उ अण्णस्स सुद्धम्मि ॥४८१॥ कालेण मिलणमसणीघाओ उववाय वंतरविमाणे । केवलिआगम पुच्छा कहणं भावम्मि बहुमाणो ॥ ४८२ ॥ एत्थवि मणोरहो च्चिय अभिग्गहो सुद्धणिक्खमणगम्मि । बहुमाणओवि अविराहणाएँ एत्थं फलमुदारं ॥ ४८३ ॥ अविराहणाएँ सुद्धे धम्मट्ठाणम्मि बहुजणेण तओ । जत्तो खलु कायव्वो ण अण्णहा संकिलि-
ट्ठम्मि ॥ ४८४ ॥ तवसुत्तविणयपूया ण संकिलिट्ठस्स होंति ताणंति । खमगागमि १ विणयरओ २ कुंतलदेवी ३ उदाहरणा ॥४८५॥ कुसुमपुरे अग्गिसिहो खमओ लिंगद्वओ य अरुणोत्ति । वासट्ठाणविहारे अहरुत्तरकोट्टगे वासो ॥ ४८६ ॥ पढमस्स संकिलेसो पावो एसोत्ति पायसो णिच्चं । विइयस्स उ संवेगो साहुवरि वसामऽधण्णोऽहं ॥ ४८७ ॥ भववुद्धित्तपरिच्चीकरणं वासंत गमणमोसण्णे । वासे णिज्जरपुच्छा कहणं पुव्वोइयऽत्थस्स ॥ ४८८ ॥ आगामिय किरियणाणं खुड्डग बहुमाण तप्पदूसणया । अणुबंधकालसप्पे उज्जाणे साहुठाणम्मि ॥४८९॥ सज्झायभूमि खुड्डग गमणे अणिमित्त गुरुणिवारणया । पेहण सप्पे पडिणीय णाणमोहेण महगुरुणो ॥ ४९० ॥ केवलिआगम पुच्छा विसेसकहणाएँ साहुसंवेगो । तच्चयणओ य खामण सरणं आराहणा चेव ॥ ४९१ ॥ १। विणयरओ उ उदाई राया आणाओ चित्त सामंते । एगस्स कहणमम्हं ण कोइ जो तं विणासेइ ॥ ४९२ ॥ उच्छिण्णकुमारोलग्गणाएँ अहयं तु देहि आएमं । पडिसुणणागम अपवेस साहू य अयंति णिक्खमणं ॥ ४९३ ॥ किरियाविणए बारस वरिसा वीसंभ पोसहे गुरुणा । पविसण सुत्ते कंकं गुरुणावि भवो सुदीहोत्ति ॥४९४॥ २। सम्मे कुंतलदेवी तदण्णदेवीण मच्छरसमेया । पूयं कुणइ जिणाणं अइसयमो वच्चई कालो ॥ ४९५ ॥ गेलण्ण मरणऽवत्था पडरयणाऽवणयणं अवज्झाणं । मरणं साणुप्पत्ती केवलि तज्जम्मपुच्छणया ॥ ४९६ ॥ कहणा देवी संवेगवासणा नेह पूजकरणं च । सरणं बोही खामण पसमो आराहणा चेव ॥४९७॥ ३। एयमिह दुक्खरूवो दुक्खफलो चेव

विराधना
त्यागः
जिनधर्मा-
दयो
दृष्टान्ताः ७

॥१७३॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥१७४॥

संकिलेसोत्ति । आणासम्मपओगेण वज्जियव्वो सयाज्वेस ॥ ४९८ ॥ सफलो एसुवएसो गुणठाणारंभगाण भव्वाणं । परिवडमाणान
तहा पायं न उ तट्ठियाणंपि ॥ ४९९ ॥ सहकारिकारणं खलु एसो दंडोव्व चक्कभमणस्स । तम्मि तह संपयट्ठे निरत्थगो सो जह
तहेसो ॥ ५०० ॥ जइ एवं किं भणिया निच्चं सुत्तत्थपोरिसीए उ । तट्ठाणंतरविसया तत्तोत्तिं न तेण दोसोऽयं ॥ ५०१ ॥ अप्पुव्व-
णाणगहणे निच्चब्भासेण केवलुप्पत्ती । भणिया सुयम्मि तम्हा एवं चिय एयमवसेयं ॥ ५०२ ॥ गुणठाणगपरिणामे संते उवएस-
मंतरेणावि । नो तच्चाघायपरो नियमेणं होति जीवोत्ति ॥ ५०३ ॥ एत्थवि आहरणाइं णेयाइंऽणुव्वएवि अहिगिच्च । इट्ठत्थसाहगाइं
इमाइं समयम्मि सिद्धाइं ॥ ५०४ ॥ जिणधम्मो १ सच्चोवि २ य गोट्ठीसट्ठो ३ सुदंसणो मइमं ४ । तह चेव धम्मणंदो ५ आरोग्गदिओ ६
य कयपुण्णो ७ ॥ ५०५ ॥ भरुयच्छे जिणधम्मो सावगपुत्तो अणुव्वयधरोत्ति । अवहरिओ परकूले विकीओ सूयहत्थम्मि ॥ ५०६ ॥ लावे-
सूसासाणा मोयण रुट्ठेण ताडिओ धणियं । एवं पुणोवि नवरं कहणा एएसु पाडिसेहो ॥ ५०७ ॥ दासो मे आणत्ति कुण सच्चमिणं
करेमि उचियंति । मज्झं तु एत्थ दोसो अतत्तमिणमग्गिनाएण ॥ ५०८ ॥ पिट्ठण बोले रायाऽऽयन्नण परिओस विम्हयाहवणं । भाव-
परिक्खण मायाकोवो वावत्ति हत्थाणा ॥ ५०९ ॥ लोलण पुच्छा निच्चल भावा पडिसेह मोयणा सम्मं । सक्कार विउलभोगा खग्ग-
धर निरुव्वणा चेव ॥ ५१० ॥ एवं वयपरिणामो धीरोदारगरुओ मुणेयव्वो । सण्णाणसद्वहाणाहि तस्स जं भावओ भावो ॥ ५११ ॥
जाणइ उप्पण्णरुई जइ ता दोसा नियत्तई सम्मं । इहरा अपवित्तीयवि अणियत्तो चेव भावेण ॥ ५१२ ॥ जाणंतो वयभंगे दांसं तह
चेव सद्वहंतो य । एवं गुणं अभंगे कह धीरो अण्णहा कुणइ ? ॥ ५१३ ॥ तुच्छं कज्जं भंगे गरुयमभंगम्मि णियमओ चेव । परमगु-
रुणो य वयणं इमंति मइमं ण लंघेइ ॥ ५१४ ॥ साहाविओ य वयपरिणामो जीवस्स अण्णहा इयरो । एवं एस सरूवेण तत्तओ चित्ति-

विराधना
त्यागः
जिनधर्मा-
दयो
दृष्टान्ताः ७

॥१७४॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥ १७५ ॥

यच्चोत्ति ॥ ५१५ ॥ १। वडवदे सच्चो खलु वणियसुओ सावगोत्ति विकखाओ । भाइसमं पारसकुलं गंतुं आगच्छमाणाणं ॥ ५१६ ॥
अण्णेहिं समं पासण तिमिंगिलस्सा जलोवरिठियस्स । ते मच्छोऽतिमहल्लो भणंति भाया उ दीवोत्ति ॥ ५१७ ॥ सच्चस्सेणं जूयं
पडिसेह बलाउ तस्स करणंति । णिज्जामगग्गिजालण बुडु तह कूलउप्पत्ती ॥ ५१८ ॥ मग्गण विप्पडिवत्ती राउलववहार सक्खिभास-
णया । मिलियत्ति निवपरिच्छा पूजा सेट्ठिम्मि जाणणया ॥ ५१९ ॥ पूजा महंत सेट्ठिम्मि जोग्गया इच्छ आवकहियत्ति । वीमंसाए
मुयणं वाणियगेणंपि रित्थस्स ॥ ५२० ॥ २। दक्खिणमहुरा गोट्ठी एगो सड्डोत्ति वच्चए कालो । तत्थन्नया उ पइरिक्क थेरिगेहम्मि मुसणा
य ॥ ५२१ ॥ णो सड्डे थेरिपावडण लंछणा मोरापिच्छरसएण । सावगभागागहणं गोट्ठी परिवज्जणा भावो ॥ ५२२ ॥ थेरीए रायकहणं
गोट्ठाहवणमणागमो उ सड्डस्स । एत्तिय विसेसकहणे आहवणमच्चिधगो नवरं ॥ ५२३ ॥ पुच्छण चिंता गोट्ठी कइया अज्जेव
किमिति एमेव । चोरिय पसिणे खुट्ठा सच्चे ण उ सावगो नवरं ॥ ५२४ ॥ रन्नो भावपरिन्ना विसेसपुच्छाए भूयसाहणया ।
निग्गह पूजा उ तहा दोण्हवि गुणदोसभावेणं ॥ ५२५ ॥ ३। कोसंबीए सड्डो सुदंसणो नाम सेट्ठिपुत्तोत्ति । देवी संववहारे दंसणओ
तीए अणुरागो ॥ ५२६ ॥ चेडी पेसण पीती तुमम्मि जइ सच्चयं ततो धम्मं । कुणसु विमुद्धं एवं एसा जं होइ सफलत्ति ॥ ५२७ ॥
रायनिवेयण दोसो एसो सपराण निरयहेउत्ति । एमाइ धम्मदेसण पडिमाए आगमुवसग्गो ॥ ५२८ ॥ तत्तो पओस रन्नो माइट्ठाण
कहणाए गेण्हणया । पडिकूलकयत्थणपत्थणाहिं खुहिओ न सो धीरो ॥ ५२९ ॥ देवीए सप्पभक्खण जीवावण देसणाए संबोही ।
चेतीहरकारावण विरमणमो चेव पावाओ ॥ ५३० ॥ ४। णासेके णंददुगं एगो सड्डोऽवरो उ मिच्छत्तो । रायतलागणिडाणग सोवण्णकु-
साण पासणया ॥ ५३१ ॥ तह किट्ठलोहमयगा अजत्त कम्मकर गहण विक्किणणं । सड्डपरिणाणग्गह इच्छापरिमाणभंगभया

सत्य
गोष्टिक
सुदर्शन
धर्मनन्दि
रोगहरण
दृष्टान्ताः

॥ १७५ ॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥ १७६ ॥

॥ ५३२ ॥ इयर गह पइदिणमिहं आणिज्जेह कज्ज गहणमहिगेणं । बहु गमण निमंतणाओ तह पुत्तनिरूवणा गमणं ॥ ५३३ ॥
आगम अहिगादाणं वावड मग्गण य रोत्त खिवणम्मि । मलगम सुवण्णदंसण खरदंडिय पुच्छ सेसेसु ॥ ५३४ ॥ माहणमदिट्ठपुच्चा
अण्णेणेगेण दिट्ठगहणं च । पुच्छा सावगपूया दंडो इयरस्स अइरोहो ॥ ५३५ ॥ ५। उज्जेणीए रोगो णामं धिज्जाइओ महासड्ढो ।
रोगऽहियासण देविंदपसंसा असइहण देवा ॥ ५३६ ॥ काऊण वेज्जरूवं भणंति तं पणवेमो अम्हेत्ति । रयणीए परिभोगो महुमाईणं
चउण्हं तु ॥ ५३७ ॥ तस्साणिच्छण कहणा रन्नो सयणस्स चैव तेसिं तु । लग्गण सत्थकहाहिं ताणं इयरस्स संवेगो ॥ ५३८ ॥
देहत्यपीडा णाया पडिबोहणमो तु णवरमेतेसिं । आया तु देहतुल्लो देहो पुण अत्थतुल्लोत्ति ॥ ५३९ ॥ देवुवओगे तोसो नियरूवं
रोगहरणनामंति । आरोगो से जायं वयपरिणामोत्ति दट्ठवो ॥ ५४० ॥ ६। सइ एयम्मि विचारति अप्पवहुत्तं जहट्ठियं चैव । सम्मं
पयट्ठति तहा जह पावति निज्जरं विउलं ॥ ५४१ ॥ पुण्वि दुच्चिन्नाणं कम्माणं अक्खएण णो मोक्खो । पडियारपवित्तीवि हु सेया
इह वयणसारत्ति ॥ ५४२ ॥ अट्ठज्झाणाभावे सम्मं अहियासियव्वतो वाही । तब्भावम्मि विहिणा पडियारपवत्तणं णेयं ॥ ५४३ ॥
सव्वत्थ माइठाणं न पयट्ठति भावतो तु धम्मम्मि । जाणंतो अप्पाणं न जाउ धीरो इहं दुहइ ॥ ५४४ ॥ कोडिच्चागा कागिणिगहणं
पावाण ण उण धन्नाणं । धन्नो य चरणजुत्तोत्ति धम्मसारो सया होत्ति ॥ ५४५ ॥ गुणठाणगपरिणामे संते तह बुद्धिमं पि पाएणं ।
जायइ जीवो तप्फलमवेक्खमन्ने उ नियमत्ति ॥ ५४६ ॥ चरणा दुग्गतिदुक्खं न जाउ जं तेण मग्गगामी सो । अंधोव्व सायरहिओ
निरुवद्वमग्गगामित्ति ॥ ५४७ ॥ सुव्वंति य गुणठाणगजुत्ताणं एयवइयरम्मि तहा । दाणातिसु गंभीरा आहरणा हंत समयम्मि
॥ ५४८ ॥ सिरिउरसिरिमइसोमाऽणुव्वयपरिपालणाए ण य णिउणं । कुसलाणुबंधजुत्ता णिदिट्ठा पुव्वसूरीहिं ॥ ५४९ ॥ सिरिउरणगरे

सत्य
गोष्टिक
सुदर्शन
धर्मनन्दि
रोगहरण
दृष्टान्ताः

॥ १७६ ॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥ १७७ ॥

णंदणधूया णामेण सिरिमई सद्धी । सोमा य तीएँ सहिया पुरोहियसुयत्ति संजाया ॥ ५५० ॥ कालेण पीडबुद्धी धम्मविचारम्मि तीएँ संबोही । वयगहणेच्छ परिच्छा झुंढणवणिण्ण दिट्ठंतो ॥ ५५१ ॥ अंगतिया धणमेद्धी सामिउरे संखसेट्ठि दढपीई । तीएँ बुद्धिणि-
मित्तं अजायवच्चाण तह दाणं ॥ ५५२ ॥ धण पुत्त संख धूया विवाहभोगा कहिंचि दारिदं । पत्तीभणणं गच्छसु ससुरगिहं मग्ग झुंढणगं ॥ ५५३ ॥ साणागिई तओ खलु कंबलरयणं च तस्स रोमेहिं । जायइ लम्मासाओ कत्तामि अहं महामोहं ॥ ५५४ ॥ सो पुण उस्संघट्ठो ण मेल्लियव्वो सयावि मरइत्ति । हसिहिइ मोक्खो लोगो ण कज्जओ सो गणयव्वो ॥ ५५५ ॥ पडिवण्णमिणं तेणं गओ य लद्धो य सो तओ णवरं । अप्पाहिओ य बहुसो तेहिंवि तह लौगहसणम्मि ॥ ५५६ ॥ आगच्छंतो य तओ हसिज्जमाणे कहिंचि संपत्तो । णियपुरवाहिं मुक्को आरामे तह पविट्ठो उ ॥ ५५७ ॥ भणिओ तीएँ कहिं सो मुक्को वाहिम्मि हंतऽभव्वोऽमि । मयगो सो थेवफलं ण य लाभो तह उ एयस्स ॥ ५५८ ॥ झुंढणतुल्लो धम्मो सुद्धो एयम्मि जोइयव्वमिणं । सव्वं णियबुद्धीए असुह-
सुहफलत्तमाईहिं ॥ ५५९ ॥ णेरिसयाणं एसो दायव्वो तेसिमेव उ हियट्ठा । गाढगिलाणाईणं णेहाइजुओ व आहारो ॥ ५६० ॥ सोमाऽऽह णेरिसच्चिय सव्वे पाणी हवंति णियमेणं । बुद्धिजुयावि हु अण्णे गोव्वरवणिण्ण दिट्ठंतो ॥ ५६१ ॥ वीसउरीए पयडो दत्तो णाइत्तगो अह कहंचि । कालेणं दारिदं अप्पाहिय सरणमन्निज्जे ॥ ५६२ ॥ तंवगकरंडिपट्ठगगोयमदीवम्मि कज्ज बुज्झ-
णया । रयणतणचारिगोदंसणं तओ गोव्वरे रयणा ॥ ५६३ ॥ णाऊणमिणं पच्छा नगरीए एवमाह सव्वत्थ । बुद्धऽत्थि णत्थि विहवो गहोऽवि रण्णा सुयं एयं ॥ ५६४ ॥ सदाविऊण भणिओ गेण्हह विहवत्ति लक्खगहणं तु । तदीवणू णिज्जामग वहण भरणं कयव-
रस्स ॥ ५६५ ॥ एवं च हसइ लोगो गमणं तह कज्जबुज्झणं चव । गावीदंसण गोमयभरणं वहणाण अच्चत्थं ॥ ५६६ ॥ आगमण

श्रीमतिसो-
मादृष्टान्तः
(झुंढणगगो
मयदृष्टान्त
श्च)

॥ १७७ ॥

दशशास्त्रीय
उपदेश पदे

॥ १७८ ॥

रायदंसणमाणीयं किंति ? गोव्वरो देव ! । उस्सुकं तुह भंडं पसाय हसणं पवेसणया ॥ ५६७ ॥ अग्गीजालण रयणा विक्कण परिभोग
लोगपूजत्तं । तह णिच्छयओ पत्तं एणं भव्वसत्तेणं ॥ ५६८ ॥ पट्टगसरिप्पी आणा एमाइ इहंपि जोइयव्वं तु । णीसेसं णियबुद्धीए
जाणएणं जहाविसयं ॥ ५६९ ॥ एरिसयाणं धम्मो दायव्वो परहिउज्जएणेह । अप्पंभरित्तमिहरा तमणुचियं ईसराणं व ॥ ५७० ॥
णीया वइणि समीवं पडिस्सयं साहिऊण वुत्तंतं । तत्थवि पवित्तिणीए जहाविहिं चैव दिट्ठत्ति ॥ ५७१ ॥ दाणाइभेयभिण्णो कहिओ
धम्मो चउव्विहो तीए । कम्मोवसमेण तहा सोमाए परिणओ चैव ॥ ५७२ ॥ विहिणाणुव्वयगहणं पालणमप्पत्तियं गुरुजणस्स ।
छड्डेह इमं धम्मं गुरुमूले तेसिं तहिं णयणं ॥ ५७३ ॥ कुसलाए चित्तियमिणं संमुहवयणं गुरूण नहु जुत्तं । तत्थवि पवित्तिणीदंसणे-
णमेयाणवि य बोही ॥ ५७४ ॥ गच्छंतेहि य दिट्ठं वणियगिहे वइससं महाघोरं । हिंसाअणिवित्तीए वियंभियं कुलविणासकरं
॥ ५७५ ॥ दुस्सीलगारि भियगे लग्गा सुयघायणंति संगारो । पेसणसुएण तग्घायणं तओ केवलागमणं ॥ ५७६ ॥ तीएवि तस्स
वहणं सिलाए बहुयाए तीए असिएणं । धूयाए णिव्वेओ हा किं एयंति बोलो य ॥ ५७७ ॥ लोगमिलणम्मि वयणं तएवि किण्णेस
घाइया ? साऽऽह । हिंसाए नियत्ताहं एयऽणिवित्ती अहो पावा ॥ ५७८ ॥ तीए भणिया य गुरू मएवि एगं वयं इमं गहियं । ता
किं मोत्तव्वमिणं ? ते आहु ण, अच्छउ इमंति ॥ ५७९ ॥ एवं विणट्ठवहणो मंदो भियगेण सुट्ठु पडियरिओ । धूयादाया वणिओ जीवग-
भिण्णेहिं विण्णेओ ॥ ५८० ॥ महिलाइवसविलोट्ठो रण्णो सिट्ठोत्ति पक्खि सक्खिज्जे । गंतूणं ते आणिय विम्भिय विरलंति पुच्छाए
॥ ५८१ ॥ कत्थ लगणम्मि किमिदंसणेण कह एरिसेहिं कम्मेहिं । धाडिय धिक्कारहओ दिट्ठो विइएविय णिसेहो ॥ ५८२ ॥ एवं
चिय तिलतेणो ण्हाउल्लो कहवि हट्ठसंवट्ठो । गोपिल्लियतिलपडिओ तेहि समं तह गओ गेहं ॥ ५८३ ॥ जणणीए पक्खोडिय लोइय

श्रीमतिसो-
मादृष्टान्तः
(श्रुटणगगो
मयदृष्टान्त
श्च)

॥ १७८ ॥

उपदेश
पदेषु
॥१७९॥

पडिदिण्ण खद्धमोरंडो । तत्तो तम्मिऽवलग्गो तहा पुणो हरियतिलणियरो ॥ ५८४ ॥ एवं चिय सेसम्मिवि गहिओ जणणीएँ खद्ध
थणखंडो । पलिछिण्णगोत्ति दिट्ठो णिवारणा णवर तइएवि ॥ ५८५ ॥ एवं घोडगघडिया दुस्सीला मोहओ महापावा । विणि-
वाइयभत्तारा परिट्ठविंती तयं घोरा ॥ ५८६ ॥ देवयजोइयपिडिया गलंतवसरुहिर भरियथणवट्ठा । अंधा पलायमाणी णियत्त-
माणी य सज्जक्खा ॥ ५८७ ॥ डिंभगवंदपरिगया खिसिज्जंती जणेण रोवंती । दिट्ठा धिज्जाइगिणि य एवं च चउत्थपडिसेहो
॥ ५८८ ॥ एवमसंतोसाओ विवण्णवहणो कहिंचि उत्तिण्णो । मच्छाहाराजोगा अच्चंतं वाहिपरिभूओ ॥ ५८९ ॥ आयण्णियणिहि
सुयबलिदाणाओ तप्फलो पउत्तविही । अफलो तदण्ण गहिओ विण्णाओ णयररईहि ॥ ५९० ॥ तत्तो उच्छुब्भंतो बहुजणधिकारिओ
वसणहीणो । दिट्ठो कोइ दरिहो पडिसेहो पंचमम्मि तहा ॥ ५९१ ॥ पत्ताइं तओ एवं संविग्गाइं पडिस्सयसमीवं । तत्थवि य वइ-
ससमिणं दिट्ठं एएहिं सहसत्ति ॥ ५९२ ॥ राईए भुंजंतो मंडगवाइंगणेहिं कोइ णरो । विच्छुंछोटूण मुहे अदिट्ठगं विट्ठओ तेण ॥ ५९३ ॥
वितर जाओ विसाओ उस्सूणमुहो महावसणपत्तो । तेगिच्छगपरियरिओ पउत्तचित्तोसहविहाणो ॥ ५९४ ॥ उव्वेलंतो बहुसो सग-
ग्गयं विरसमारसंतो य । हा दुट्ठमिणं पावं जाओ छट्ठम्मि पडिसेहो ॥ ५९५ ॥ एसो य मए गहिओ पायं धम्मो तओ य ते आहु ।
पालेज्जसि जत्तेणं पेच्छामो तहय तं वइणि ॥ ५९६ ॥ गमणं चिइवंदण गणिणि साहणं तीएँ उचियपडिवत्ती । दंसण तोसो धम्मकह
पुच्छणा कहणमेवं च ॥ ५९७ ॥ को धम्मो ? जीवदया, किं सोक्खमरोग्गया उ जीवस्स । को णेहो ? सव्भावो, किं पंडिच्चं ? परिच्छे-
ओ ॥ ५९८ ॥ किं विसमं ? कज्जगती, किं लट्ठं ? जं जणो गुणग्गाही । किं सुहगेज्झं ? सुयणो, किं दुग्गेज्झं ? खलो लोओ ॥ ५९९ ॥ एमादि-
पुच्छवागरण तो तहा भइयाणि जायाणि । जह तीए धम्मविग्घं पायं सुविणेऽवि ण करंति ॥ ६०० ॥ ३ । गुणठाणगपरिणामे संते

मोहसमे
विधे
समित्यादि
षु च
दृष्टान्ताः

॥ १७९ ॥

उपदेश
पदेषु
॥ १८० ॥

जीवाण सयलकल्लाणा । इय मग्गगामिभावा परिणाम सुहावहा होंति ॥ ६०१ ॥ गुणठाणगपरिणामे महव्वए तु अहिगिच्च
णायाइं । समिईगुत्तिगयाइं एयाइं हवंति णेताइं ॥ ६०२ ॥ इरियासमियाइयाओ समितीओ पंच होंति नायव्वा । पवियारेगसराओ
गुत्तीओऽतो परं वोच्छं ॥ ६०३ ॥ मणगुत्तिमाइयाओ गुत्तीओ तिन्नि समयकेऊहिं । पवियारेतररूवा निदिट्ठाओ जओ भणियं
॥ ६०४ ॥ समिओ नियमा गुत्तो गुत्तो समियत्तणम्मि भइयव्वो । कुसलवइमुदीरंतो जं वइगुत्तोऽवि समिओऽवि ॥ ६०५ ॥ पुंवि सरूव
पच्छा वाघायविवज्जयाओ एयाओ । कज्जे उवउत्तस्साणंतरजोगे य सुद्धाउ ॥ ६०६ ॥ एयासिं आहरणा निदिट्ठा एत्थ पुव्वसूरीहिं ।
वरदत्तसाहुमादी समासतो ते पवक्खामि ॥ ६०७ ॥ वरदत्तसाहु इरियासमितो सकस्स कहवि उवओगो । देवसभाएँ पसंसा मिच्छ-
दिट्ठिस्सऽसदहणं ॥ ६०८ ॥ आगम वियारपंथे मच्छियमंडुक्किया ण पुरउत्ति । पच्छा य गयविउव्वण वालो सिग्घो अवेहित्ति
॥ ६०९ ॥ अक्खोभिरियालोयण गमणमसंभंतगं तहच्चेव । गयगहणुक्खिवणं पाडणं च कायस्स सयराहं ॥ ६१० ॥ ण उ भाव-
स्सीसिंपि हु मिच्छादुकड जियाण पीडत्ति । अविउट्ठाणं एवं आभोगे देवतोसो उ ॥ ६११ ॥ संहरण रूवदंसण वरदाणमणिच्छ
चत्तसंगोत्ति । गमणालोयण विम्हय जोगंतरसंपवित्ती य ॥ ६१२ ॥ १।संगय साहु कारणिय रोहगे भिक्खणिग्गमण पुच्छा । कत्तो तुब्भे?
जगराओ, कोऽभिप्पाओ! णवी जाणे ॥ ६१३ ॥ तत्थ वसंताणं कह? अव्वावारा उ किमिह जंपंति? । एत्थवि अव्वावारो, किं साहण-
माणमेत्थंपि ॥ ६१४ ॥ सुव्वइ दीसइ किंची सव्वं साहिज्जए न सावज्जं । किं वसहेत्थ? गिलाणो, किमिहाडह?, अपडिबंधाओ
॥ ६१५ ॥ चारग तुब्भे? समणा, को जाणइ? अप्पसक्खिओ धम्मो । ण हु एत्थं छुट्ठिज्जइ, जं जाणह तं करेज्जाहि ॥ ६१६ ॥ कह
सत्ति? माणुसुत्तिमयसासणा, को णु एस? सव्वणू । एमाइ अणुचियं सइ भासासमिओ ण भासेइ ॥ ६१७ ॥ २। वसुदेवपुव्वजम्मे

मोहसमे
विभे
समित्यादि
पु च
दृष्टान्ताः

॥ १८० ॥

उपदेश
पदेषु

॥ १८१ ॥

आहरणं एसणाए समिईए । मगहा णंदिग्गामे गोयमधिज्जाइ चकयरो ॥ ६१८ ॥ तस्स य धारिणि भज्जा गब्भत्ताए कुओ उ
आहूओ । धिज्जाइ मओ छम्मास गब्भ धिज्जाइणी जाए ॥ ६१९ ॥ माउलके संवड्डुण कम्मकरण वियारणा य लोएणं । णत्थि
तुह एत्थ किंची तो बेई माउलो तमिह ॥ ६२० ॥ मा सुण लोगस्स तुमं धूयाओ तिण्णि तासिं जेड्डयरं । दाहामि करे कम्मं पकओ
पत्तो य वीवाहो ॥ ६२१ ॥ सा णिच्छए विसण्णो माउलओ वेइ बीय दाहामि । सावि य तहेव णिच्छइ तइयत्ती णेच्छई सावि
॥ ६२२ ॥ णिव्विण्ण णंदिवद्धणआयरियाणं सगासि णिक्खंतो । जाओ छट्ठक्खमओ गेण्हइ यमभिग्गहमिमं तु ॥ ६२३ ॥ बाल-
गिलाणाईणं वेयावच्चं मए उ कायव्वं । तं कुणइ तिक्खसड्डो खायजसो सकगुणकित्ती ॥ ६२४ ॥ अस्सदहणा देवस्स आगमो कुणइ
दो समणरूवे । एगु गिलाणो अडवीएँ चिट्ठई अइगओ बिइओ ॥ ६२५ ॥ बेइ गिलाणो पडिओ वेयावच्चं तु सदहे जो उ । सो
उट्ठेज्जउ खिप्पं सुयं च तं णंदिसेणेण ॥ ६२६ ॥ छट्ठोववासपारणमाणीयं कवल धेतुकामेणं । तं सुयमेत्तं रहसुट्ठिओ य भण केण कज्जंति
॥ ६२७ ॥ पाणगदव्वंति तहिं जं णत्थी बेइ तेण कज्जंति । णिग्गय हिंदंते कुणयणेसणं णवि य पेलेइ ॥ ६२८ ॥ इय एकवार बीयं च हिंदिओ लुद्धु
तइयवारम्मि । अणुकंपा तूरंतो गओ य सो तस्सगासं तु ॥ ६२९ ॥ खरफरुसणिट्टुरोहिं अक्कोसइ से गिलाणओ रुट्ठो । हे मंदभग्ग !
फुक्किय ! तूससि तं णाममेत्तेण ॥ ६३० ॥ साहुवगारित्ति अहं णामड्डो तह समुदिसिउमाओ । एयाएँ अवत्थाए तं अच्छसि भत्त-
लोहिल्लो ॥ ६३१ ॥ अमयमिव मण्णमाणो तं फरुसगिरं तु सो ससंभंतो । चरणगओ खामेई धुवइ य तं समललित्तंति ॥ ६३२ ॥
उट्ठेह वयामोत्ती तह काहामी जहा हु अचिरेणं । होहिह णिरुया तुब्भे बेई ण तरामि गंतुं जे ॥ ६३३ ॥ आरुह मे पिट्ठीए आरूढो

समित्यादि
षु दृष्टान्ताः

॥ १८१ ॥

उपदेश
पदेषु
॥१८२॥

तो तहिं पहारं च । परमासुइदुग्गंधं मुयई पट्टीएँ केसयरं ॥ ६३४ ॥ वेइ गिरं धिय मुंडिय ! वेगविहाओ कउत्ति दुक्खविओ । इइ बहुविहमकोसइ पए पए सोऽवि भगवं तु ॥ ६३५ ॥ ण गणइ तं फरुसगिरं ण य तं गरहइ दुरहिगंधं तु । चंदणमिव मण्णंतो मिच्छा मे दुक्कडं भणइ ॥ ६३६ ॥ चिन्तेइ किं करेमी ? कह णु समाही भवेज्ज साहुस्स ? । इय बहुविहप्पगारं णवि तिण्णो जाव खोभेउं ॥ ६३७ ॥ ताहे अभित्थुणित्ता गओ तओ आगओ य इयरो उ । आलोइए गुरुहिं धण्णोत्ति तहा समणुसिट्ठो ॥ ६३८ ॥ जह तेणमेसणा णो भिण्णा इय एसणाएँ जइयव्वं । सव्वेण सया अदीणभावओ सुत्तजोएणं ॥ ६३९ ॥ ३। धिज्जाइ सोमिलज्जो आदाणाइ-समिईएँ उवउत्तो । गुरुगमणत्थं उग्गाहणा उ गमणे णियत्तणया ॥ ६४० ॥ तह मुयण सम्म चोयण किमेत्थ सप्पोत्ति एव पडि-भणिओ । संविग्गो हाऽजुत्तं भणियंति सुरीएऽणुग्गहिओ ॥ ६४१ ॥ तह सप्पदंसणेणं सुट्ठुयरं तिक्खसद्वसंपण्णो । दंडगगहणिकखेवे अभिग्गही सव्वगच्छम्मि ॥ ६४२ ॥ अण्णोण्णागमणिच्चं अब्भुट्ठाणाइजोगपरितुट्ठो । जत्तेणं हेट्ठुवरिं पमज्जणाए समुज्जुत्तो ॥ ६४३ ॥ जावज्जीवं एवं गेलण्णम्मिव अपरिवडियभावो । आराहगो इमीए तिगरणसुट्ठेण भावेण ॥ ६४४ ॥ ४। धम्मरुई णामेणं खुड्ढो चरि-मसमिईएँ संपण्णो । कहवि ण पेहिय थंडिल ण काइयं वोसिरे राई ॥ ६४५ ॥ जाया य देहपीडा अणुकंपा देवयाए उप्पण्णा । तीएँ अकाल पहायं तहा कयं जह समुज्जोओ ॥ ६४६ ॥ वोसिरणा अंधारं हंत किमेयंति देवउवओगो । जाणण मिच्छाउक्कड अहो पमत्तो-ऽम्हि संवेगो ॥ ६४७ ॥ अण्णोऽविय धम्मरुई खमगो पारणग कडुयतुंबम्मि । गुरुवारण नायालोयणाएँ भणिओ परिट्ठवसु ॥ ६४८ ॥ आवागथंडिलपिपीलियाण मरणमुवलब्भ तद्देसा । करुणाए सिद्ध वियडण भोत्तूण मओ महासत्तो ॥ ६४९ ॥ ५। मणगुत्तीए कोई साहू झाणम्मि णिच्चलमईओ । सकपसंसा असइहाण देवागमो तत्थ ॥ ६५० ॥ दिट्ठो उस्सग्गठिओ विउव्वियं जणणि-

समित्यादि
षु दृष्टान्ता.

॥ १८२ ॥

उपदेश
पदेषु
॥१८३॥

जणगरूवं तु । करुणं च संपलत्तो अणेगहा तत्थ सो तेसिं ॥६५१॥ पच्छा भज्जारूवं अण्णपसत्तं समत्तसिंगारं । भूओ य अहिल-
संतं उस्सुगमच्चंतणेहजुयं ॥६५२॥ तहवि ण मणगुत्तीए चलयं णियरूव देव वंदणया । थुणणं लोगपसंसा एवंपि ण चित्तभेओ उ ॥६५३॥
वयगुत्तीए साहू सण्णायगठाण गच्छए दडुं । चोरगह सेणावइ विमोइउं भणइ मा साह ॥ ६५४ ॥ चलिया य जण्णयत्ता सण्णाय-
गमिलणमंतरा चेव । मायपियभायमाई सोऽवि णियत्तो समं तेहिं ॥ ६५५ ॥ तेणेहिं गहिय मुसिया मुक्का ते बिंति सो इमो साहू ।
अम्हेहिं गहियमुक्को तो वेई अम्मगा तस्स ॥६५६॥ तुब्भेहिं गहियमुक्को ? आमं, आणेह बेइ तो लुरियं । जा छिंदेमि थणं णणु किं
ते सेणावई भणइ ॥६५७॥ दुज्जम्मजायमेसो दिट्ठा तुज्जे तहावि नवि सिट्ठं । कह पुत्तोत्ति अह ममं किह णवि सिट्ठंति धम्मकहा
॥६५८॥ आउट्ठो उवसंतो मुक्को मज्झं पि तंमि माइत्ति । सच्चं समप्पियं से वइगुत्ती एव कायव्वा ॥६५९॥ काइयगुत्ताहरणं अट्ठा-
णपवण्णगो महासाहू । आवासियम्मि सत्थे ण लहइ तहिं थंडिलं किंचि ॥६६०॥ लद्धं चऽणेण कहवी एगो पाओ जहिं पइट्ठाइ ।
(ता) तहिं ठिएगपाओ सच्चं राइं तहिं थट्ठो ॥६६१॥ ण य अत्थंडिलभोगो तेण कओ तत्थ धीरपुरिसेणं । सक्कपसंसा देवागमो य तह
भेसणमसोहो ॥ ६६२ ॥ सीहग्गह संपाडणमचलणमंगाण दुक्कडं सम्मं । सुरवंदणा पसंसण अईव लोणेण मुक्करिसो ॥ ६६३ ॥
एवंविहो उ भावो गुणठाणे हंदि चरणरूवम्मि । होति विसिद्धखउवसमजोगओ भव्वसत्ताणं ॥ ६६४ ॥ देहाऽसामत्थम्मिवि
आसयसुद्धी ण ओघओ अन्ना । चरणम्मि सुपुरिसो ण हि तुच्छोवि अकज्जमायरति ॥ ६६५ ॥ दव्वादिया न पायं सोहणभाव-
स्स होंति विग्घकरा । बज्झकिरियाओ य तहा हवंति लोणेऽवि सिद्धभिणं ॥ ६६६ ॥ दइयाकण्णुप्पलताडणं व सुहडस्स णिव्बुइं

भावस्या
परावृत्तिः
गुरुकुल
वासः

॥ १८३ ॥

उपदेश
पदेषु
॥ १८४ ॥

कुणइ । पहुआणाए संपत्थियस्स कंडंपि लग्गंतं ॥ ६६७ ॥ जह चेव सदेसम्मो तह परदेसेऽवि हंदि धीराणं । सत्तं न चलइ समुव-
त्थियम्मि कज्जम्मि पुरिसाणं ॥ ६६८ ॥ कालोऽवि य दुब्भिक्खाइलक्खणो ण खलु दाणसूराणं । भेदइ आसयरयणं अवि अहिग-
यरं विसोहेइ ॥ ६६९ ॥ एवं चिय भव्वस्सवि चरित्तिणो णहि महाणुभावस्स । सुहसामायारिगओ भावो परियत्तइ
कयाइ ॥ ६७० ॥ भोयणरसण्णुणोऽणुवहयस्स णोऽसउभोइणोवि तहा । साउम्मि पक्खवाओ किरियावि ण जायइ कयाइ ॥ ६७१ ॥
एवं सज्झायाइसु तेसिमजोगोऽवि कहवि चरणवओ । णो पक्खवायकिरिया उ अण्णहा संपयट्ठिति ॥ ६७२ ॥ तम्हा उ दुस्समा-
एवि चरित्तिणोऽसग्गहाइपरिहीणा । पण्णवणिज्जा सद्धा खंताइजुया य विण्णेया ॥ ६७३ ॥ णाणम्मि दंसणम्मि य सइ चरणं जं तओ
ण एयम्मि । णियमा असग्गहाई हवंति भववद्धणा घोरा ॥ ६७४ ॥ सज्झायाइसु जत्तो चरणविसुद्धत्थमेव एयाणं । सत्तीएँ संपयट्ठइ
ण उ लोइयवत्थुविसओ उ ॥ ६७५ ॥ तत्तो उ पइदिणं चिय सण्णाणविवद्धणाएँ एएसिं । कल्लाणपरंपरओ गुरुलाघवभावणाणाओ ॥ ६७६ ॥
एयमिह अयाणंता असग्गहा तुच्छवज्जजोगम्मि । णिरया पहाणजोगं चयंति गुरुकम्मदोसेणं ॥ ६७७ ॥ सुद्धुंछाइसु जत्तो गुरुकु-
लचागाइणेह विण्णेओ । सवरससरक्खपिच्छत्थघायपायाछिवण तुल्लो ॥ ६७८ ॥ णहि एयम्मिवि न गुणो अत्थि विहाणेण कीरमाणम्मि ।
तं पुण गुरुत्तरगुणभावसंगयं होइ सव्वत्थ ॥ ६७९ ॥ तित्थगराणा मूलं णियमा धम्मस्स तीएँ वाघाए । किं धम्मो ? किमधम्मो ?
णेवं मूढा वियारंति ॥ ६८० ॥ आयारपढमसुत्ते सुयंमि इच्चाइलक्खणे भणिओ । गुरुकुलवासो सक्खा अइणिउणं मूलगुणभूओ ॥ ६८१ ॥
णाणस्स होइ भागी थिरतरतो दंसणे चरित्ते य । धण्णा आवकहाए गुरुकुलवासं ण मुंचंति ॥ ६८२ ॥ ता तस्स परिच्चाया सुद्धुंछाई

गुप्ति
दृष्टान्ताः
भावस्या
परावृत्तिः
गुरुकुल
वासः

॥ १८४ ॥

उपदेश
पदेषु

॥ १८५ ॥

सयमेव बुद्धिमया । आलोएयव्वमिणं कीरंतं कं गुणं कुणई? ॥ ६८३ ॥ उववासोऽवि हु एक्कासणस्स चाया ण सुंदरो पायं । णि-
च्चमिणं उववासो णेमिच्चिगमो जओ भणिओ ॥ ६८४ ॥ अहो निच्चं तवोक्कम्मादिसुत्तओ हंदि एवमेयंति । पडिवज्जेयव्वं खलु पव्वा-
दिसु तच्चिहाणाओ ॥ ६८५ ॥ आउत्ताईएसुवि आउकाइयाइजोगसुज्झवणं । पवयणखिसा एयस्स वज्जणं चेव चित्तमियं ॥ ६८६ ॥
इच्चाइसु गुरुलाघवणाणे जायम्मि तत्तओ चेव । भवणिव्वेया जीवो सज्झायाई समायरई ॥ ६८७ ॥ गंभीरभावणाणा सद्धाइसओ
तओ य सक्किरिया । एसा जिणेहिं भणिआ संजमकिरिया चरणरूवा ॥ ६८८ ॥ सम्मं अण्णायगुणे सुदररयणम्मि होइ जा सद्धा ।
तत्तोऽणंतगुणा खलु विण्णायगुणम्मि बोद्धव्वा ॥ ६८९ ॥ तीएवि तम्मि जत्तो जायइ परिपालणाइविसओत्ति । अच्चंतभावसारो
अइसयओ भावणीयमिणं ॥ ६९० ॥ एवं सज्झायाइसु णिच्चं तह पक्खवायकिरियाहिं । सइ सुहभावा जायइ विसिद्धकम्मक्खओ णियमा
॥ ६९१ ॥ तह जह ण पुणो बंधइ पायाणायारकारणं तमिह । तत्तो विसुज्झमाणो सुज्झइ जीवो धुयकिलेसो ॥ ६९२ ॥ इत्तो अक-
रणनियमो अन्नेहिवि वणिणओ ससत्थम्मि । सुहभावविसेसाओ न चेवमेसो न जुत्तोत्ति ॥ ६९३ ॥ जं अत्थओ अभिण्णं अण्णत्था
सहओऽवि तह चेव । तम्मि पओसो मोहो विसेसओ जिणमयठियाणं ॥ ६९४ ॥ सव्वप्पवायमूलं दुवालसंगं जओ समक्खायं ।
रयणागरतुल्लं खलु तो सव्वं सुंदरं तम्मि ॥ ६९५ ॥ पावे अकरणनियमो पायं परतन्निवित्तिकरणाओ । नेओ य गांठिभेए भुज्जो
तदकरणरूवो उ ॥ ६९६ ॥ णिवसंति सेट्ठिपमुहाण णायमेत्थं सुया उ चत्तारि । रइबुद्धिरिद्धिगुणसुंदरीउ परिसुद्धभावाओ ॥ ६९७ ॥
साकेए रायसुया सद्धी रतिसुंदरिचि रूववई । नंदणगसामिणोढा सुयाएँ रागो उ कुरुवतिणो ॥ ६९८ ॥ जायण दाणा विग्गह
गहरागनिवेयणम्मि संविग्गा । तन्निव्वत्तणचित्तण चाउम्मासम्मि वयक्कहणा ॥ ६९९ ॥ पडिवालणं तु रण्णो तीए तह देसणा अस-

उपवासस्य
नैमित्ति-
कता
अकरण
नियमः
रतिसुन्द-
र्यादि
दृष्टान्ताः

॥ १८५ ॥

उपदेश
पदेषु

॥१८६॥

कारो । पुष्पांमि य णियबंधे फलवमणं तहवि न विरागो ॥ ७०० ॥ किं एत्थ रागजणणं अच्छीण? पयावितो न मोल्लंति । संवेगा
तहाणं विम्हियरन्नो विरागो य ॥ ७०१ ॥ गंभीरदेसणाओ उभयहियमिणंति पावरक्खा य । रन्नो बोही तो सो करेमि किं ? चयसु
परदारं ॥ ७०२ ॥ वयणं तोसा अकरणणियमो एतीएँ एत्थ वत्थुम्मि । रन्नो सोगा उस्सग्ग देवया अच्छि णिव थेज्जं ॥ ७०३ ॥
एत्थेव मंतिधूया एरिसिया बुद्धिसुन्दरी नाम । पासायतले दिट्ठा रन्ना अज्झोववन्नो य ॥ ७०४ ॥ चेडीपेस अणिच्छे मंतिग्गह मंतभेयकव-
डेण । पत्तियण मोक्ख तब्बंदि धरण कहणांमि संवेगो ॥ ७०५ ॥ तन्निव्वत्तणचिंता देसण निव्वंध तक्कहा चेव । नियविद्धरूव-
मयणासुचिभरियसमप्पणे साऽहं ॥ ७०६ ॥ निवतोस एरिसच्चिय छड्ढिहिसि न जातु भंगखिवणा उ । साहु कयं निवहिरिया
पावयरा हंत संवेगो ॥ ७०७ ॥ देसण निव संबोही तुट्ठो परदारच्चागहरिसाओ । अकरणणियमो एयंमि मोयणा तहय सकारो
॥ ७०८ ॥ एत्थेव सेट्ठिधूया एरिसया रिद्धिसुंदरी नवरं । परिणीया सट्ठेणं धम्मेणं तामलिच्चीए ॥ ७०९ ॥ परतीर वहण भंगे
अण्णागमदिट्ठराग धम्मस्स । खेवो भंगे जीवण मिलणा कहणांमि संवेगो ॥ ७१० ॥ अन्नत्थ गमण ठाणं इयरस्सवि मच्छभत्तओ
वाही । देवा तत्थागमणं दंसण पतिकहणमाणयणं ॥ ७११ ॥ आसासण वेज्जाणय पुच्छणा किरिय सम्म पडियरणं । इयरस्स हिरिय
देसण संवेगातो ततो बोही ॥ ७१२ ॥ पन्नवण किं करेमी ? परदारच्चायमेव परमधिती । एत्तो अकरणणियमो एयंसि वणागमा-
गमणं ॥ ७१३ ॥ एत्थेव एरिसिच्चिय गुणसुंदस्सिन्निया पुरोहसुया । तप्पुरवडु रागोढा सावत्थि पुरोहियसुएण ॥ ७१४ ॥ बडु
सवरासय तग्गम निवेयणा धाडिगहियकहणाओ । संवेग बोहणिच्छा निव्वंधे वय कहक्खेवो ॥ ७१५ ॥ भाववियाणण कित्तिमरोग-
करण देसणा य अप्पगया । बडुनिव्वेय परायण अभयदाणेण परिओसो ॥ ७१६ ॥ अहिदंसे जीवावण कहणा संवेग किं करेमिच्चि ।

उपवासस्य
नैमित्ति-
कता
अकरण
नियमः
रतिसुन्द-
र्यादि
दृष्टान्ताः

॥ १८६ ॥

उपदेश
पदेषु.

॥१८७॥

चय परदारं चत्तं हंत कयत्थोऽसि पणिहाणा ॥ ७१७ ॥ एत्थं अकरणणियमो जाओ संसारवीयडहणोत्ति । उवरिंपि तप्पभावा
तप्पालण धम्मबुद्धीए ॥७१८॥ एएण पगारेणं परपुरिसासेवणम्मि काऊण । अकरणणियमं एया णियमेण गया य सुरलोयं ॥७१९॥
तत्तो चुयाउ चंपापुरीए जायाओ सेट्ठिधूयाओ । रूववतीउ तारासिरिविणयदेविनामाओ ॥ ७२० ॥ परिणीया जम्मंतर जिणपार-
णदाण चेव चुयएणं । विणयंधरनामेणं रूववया इब्भपुत्तेणं ॥ ७२१ ॥ गयसीसे वेयाली दाणरओ दिन्नभोयणो नियमा ।
विंदुज्जाणे जिणदंसणाओ सद्धा य दाणं च ॥ ७२२ ॥ घुट्टं च अहो दाणं दिव्वाणि य आहयाणि तूराणि । देवा य सन्निवतिया
वसुहारा चेव बुट्ठा य ॥ ७२३ ॥ सद्धातिसया दंसण विणिओगो तीए सावगत्तं च । सुरलोग गमण भोगा चवणं जाओ य सेट्ठि-
सुओ ॥ ७२४ ॥ तेणोढा जणवाओ रूववती धम्मबुद्धि निवरगो । णिवक्कवडपीतिकारण गाहाए लिहावणं चेव ॥ ७२५ ॥
पमियच्छि ! रतिवियक्खणि ! अज्जमभवस्स तुह विओयम्मि । सा राई चउजामा जामसहस्सं व वोलीणा ॥७२६॥ भुज्जग्गह तत्तो
देवी चेडिवासपुडयम्मि किल दिट्ठा । कइयवकोवो पउरम्मि पेसणा लिविपरिक्खणया ॥ ७२७ ॥ बहुसो विमरिसियालोयणा य
मिलियत्ति तह निवेयणया । इय दोसगारि एसो णायं तुब्भेहिं एयंति ॥ ७२८ ॥ गिहमुदा पत्तिग्गह कुरूवसंका जिणागमे पुच्छा ।
कहणं संवेगंभी चरणं सव्वेसि पवज्जा ॥७२९॥ देसविरइगुणठाणे अकरणणियमस्स एव सब्भावो । सव्वविरइगुणठाणे विसिद्धतरओ इमो
होइ ॥ ७३० ॥ जं सो पहाणतरओ, आसयभेओ अओ य एसोत्ति । एत्तो च्चिय सेट्ठीए णेओ सव्वत्थवी एसो ॥ ७३१ ॥ एत्तो
उ वीयरगो ण किंचिवि करेइ गरहणिज्जं तु । ता तत्तग्गइखवणाइक्कप्पमो एस विण्णेओ ॥ ७३२ ॥ तह भावसंजयाणं सुव्वइ इह
सुहपरंपरा सिद्धी । सावि हु जुज्जइ एवं ण अण्णहा चित्तीयमिणं ॥७३३॥ सइ गरहणिज्जवावारवीयभूयम्मि हंदि कम्मम्मि ।

गुण
स्थानक
परिणामः
श्रीनेमि-
चरित्रं.

॥१८७॥

उपदेश
पदेषु

॥१८८॥

खविए पुणो य तस्साकरणम्मी सुहपरंपरओ ॥ ७३४ ॥ आहरणा पुण एत्थं बहवे उसभाइया पसिद्धत्ति । कालेवओगओ पुण एत्तो एकं पवक्खामि ॥ ७३५ ॥ एयम्मिवि कालम्मी सिद्धिफलं भावसंजयाणं तु । तारिसयंपि हु णियमा बज्झाणुट्ठाणमो णेयं ॥ ७३६ ॥ संखो कलावई तह आहरणं एत्थ मिहुणयं णेयं । चरमद्धायऽवितहचरणजोगओ सति सुहं सिद्धं ॥ ७३७ ॥ संखो नामेण निवो कलावती तस्स भारिया इट्ठा । तीए भातिणियंगयपेसणमच्चंगामिति रत्तो ॥ ७३८ ॥ गुत्तिणि विसज्जगाणं हत्थे देवंगमाइयाणं च । पढमं च देविदंसण साहण तह तस्स एएत्ति ॥ ७३९ ॥ तन्नेहा सयगहणं एए अहमेव तस्स अप्पिस्सं । परिहण- तोसा सहिसंनिहाण तह भासणं चित्तं ॥ ७४० ॥ एएहिं दिट्ठेहिं सोच्चिय दिट्ठोत्ति परिहिएहिं तु । सो च्चिय ओसत्तो सहि ! एमादि अतीव नेहजुयं ॥ ७४१ ॥ वीसत्थभासियाणं सवणत्थं आगएण रत्ता उ । सयमेव सुयं एयं कोवो अवियारणा चेव ॥ ७४२ ॥ एत्थ य इमं निमित्तं अन्नमिणं मग्गियंपि नो दिक्खं । अन्नेण नियपिया णेहओत्ति गयसेट्ठिपुत्तेण ॥ ७४३ ॥ पट्ठवणमागयाणं चंडा- लीणं च दाणमाणाए । रत्तम्मि बाहुल्लेयं कुणहत्ति इमीए पावाए ॥ ७४४ ॥ करणं बाहाणयणं तह दुक्खा पसवणं णईतीरे । डिंभ- पलोट्ठण णइपइ मुहधरणं कहवि किच्छेण ॥ ७४५ ॥ देवयकंदण सच्चाहिठाण तह बाहुभावओ चरणं । तावसकुमारदंसण गुरुक- हण तवोवणाणयणं ॥ ७४६ ॥ रण्णो अंगयदरिसण णामे संका य सेट्ठि पुच्छणया । चिट्ठंति दंसणे णाण सोग मरणत्थणिग्गमणं ॥ ७४७ ॥ बहि चेईहर अभि अमियतेय सुनिमित्तजोगओ धरणं । कहणा ण इमोवाओ एयम्मी पत्थुए णायं ॥ ७४८ ॥ गंगातीरे सोत्तिय चंडालाइ रत्थाइ जरचीरे । धण्णेवि छित्तगुट्ठयपरंपराए महादोसो ॥ ७४९ ॥ तस्स परिवज्जणत्थं णिज्जामगपुच्छ उच्छु- दीवम्मि । कहिए णेयावणमच्छणा य तह उच्छुवित्तीए ॥ ७५० ॥ कालेण भिण्णवाहण वाणियगमणमुच्छुरससण्णा । पिंडागारा

गुण
स्थानक
परिणामः
श्रीनेमि-
चरित्रं.

॥१८८॥

उपदेश
पदेषु

॥१८९॥

बहुसो जायाऽण्णेषु ठाणेषु ॥ ७५१ ॥ इक्खाहारा सोत्तिय मुहदुक्खणयम्मि सन्नपासणय^१ । इक्खुफलत्ति य भक्खण गवेसणा चेव जत्तेण ॥ ७५२ ॥ एवं नियसन्नायवि भक्खण कालेण दंसणं तस्स । पुच्छण साहण पीती ततो य आहार बोळ्ळंति ॥ ७५३ ॥ भक्खामि णिच्चमुच्छं किं ण लभसि तप्फले ? ण होत्तित्ति । दंसेमि अहं भदत्ति दंसणे हंत सण्णसा ॥ ७५४ ॥ कस्स ? ममं चिय, किं णो अच्छा (द्वा) कालेण कट्ठिणभावाओ । सच्चं ण अण्णहेयं विण्णासणओ तहाणाणं ॥ ७५५ ॥ पच्छायावो बोहणमेसा लोगट्ठिई ण तत्तमिणं । आणाऽऽयारो सेयं तत्तो सुद्धी उ जीवस्स ॥ ७५६ ॥ णियदेसागम कहणं पायच्छित्तकरणं च जत्तेणं । सवणं च तत्तनाणं आसेवणमुच्चियजोगस्स ॥ ७५७ ॥ ता जह सो असुइभया मोहाओ असुइभक्खणं पत्तो । तह दुक्खभया तं पि हु मा दुक्खोहं समादियसु ॥ ७५८ ॥ सत्थभणिणण विहिणा कुणसु तुमं एत्थ दुक्खपडियारं । अप्पवहो पुण सावग !, पडिसिद्धो सच्चसत्थेसु ॥ ७५९ ॥ अप्पपरोभयभेया तिविहो खलु वणिणओ व्हो समए । जं तेणाकालम्मी इओऽपि दोसोत्ति एसाणा ॥ ७६० ॥ दोसाओ य णराणं विण्णेयं सच्चमेव वसणंति । जं पावफलं दुक्खं ता अलमेण पावेण ॥ ७६१ ॥ अण्णं च निमित्ताओ मुणेमि णेगंतियं तुहं वसणं । अवि अब्भुदयफलमिणं ता चिट्ठह जाव अज्जंति ॥ ७६२ ॥ एवंति अब्भुवगयं ठिओ य णयराओ बाहिरे राया । धम्मकहसवण तोसो सुवणं तत्थेव विहिपुव्वं ॥ ७६३ ॥ सुमिणो य चरमजामे कप्पलया फलवई तहा छिण्णा । लग्गा विसिट्ठफलया रूवेणऽहिगा य जायत्ति ॥ ७६४ ॥ मंगलपाहाउयसद्दोहणं सहरिसो तओ राया । विहिपुव्वं गुरुमूलं गओ तहा साहियमिणं तु ॥ ७६५ ॥ गुरुणो जहत्थ वीणण रण्णो तोसो गवेसणुवलद्धी । सच्चस्स जहावत्तस्स हरिसलज्जाउ तो रण्णो ॥ ७६६ ॥ मिलणं गुरुवहुमाणो धम्मकहा बोहि सावगतं च । बंभवय जावजीवं उभयाणुगयं दुवेण्हं ॥ ७६७ ॥ अहियं च धम्मचरणं चेईहरकारणं तहा विहिणा ।

नेमिचरित्रे
यतनायाः
स्वरूपं
महिमा च

॥१८९॥

उपदेश
पदेषु.

॥१९०॥

पुत्तविवद्वण ठावण णिक्खमणं दाण विहिपुच्चं ॥ ७६८ ॥ चरमद्वादोसाओ संघयणाइविरहेऽवि भावेणं । संपुण्णधम्मपालणम-
णुदियहं चेव जयणाए ॥ ७६९ ॥ जयणा उ धम्मजणणी जयणा धम्मस्स पालणी चेव । तच्चुड्ढिकरी जयणा एगंतमुहावहा
जयणा ॥ ७७० ॥ जयणाए वट्टमाणो जीवो सम्मत्तणाणचरणाणं । सद्भावोहासेवणभावेणाराहओ भणिओ ॥ ७७१ ॥ जीए
बहुयतरासप्पवित्तिविणिवित्तिलक्खणं वत्थुं । सिज्झति चिट्ठाएँ जओ सा जयणा णाणाइविसयम्मि ॥ ७७२ ॥ जं साणुबंधमेवं
एवं खलु होति निरणुबंधंति । एवमइंदियमेवं नासव्वणू वियाणाति ॥ ७७३ ॥ तच्चयणा गोओऽवि हु भूमेणऽग्गिव सुहुमचिंधेहिं ।
मणमाइएहिं जाणति सति उवउत्तो महापन्नो ॥ ७७४ ॥ जह जोइसिओ कालं सम्मं वाहिविगमं च वेज्जोत्ति । जाणति सत्थाओ
तहा एसो जयणाइविसयं तु ॥ ७७५ ॥ तिविहनिमित्ता उवओगसुद्धिओऽणेषणिज्जविन्नाणं । जह जायति परिसुद्धं तहेव एत्थंपि
विन्नेयं ॥ ७७६ ॥ सुत्ते तह पडिबंधा चरणवओ न खलु दुल्लहं एयं । नवि छलणायवि दोसो एवं परिणामसुद्धीए ॥ ७७७ ॥
जयणाविवज्जया पुण विवज्जओ नियमओ उ तिण्हंपि । तित्थगराणाऽसद्धानओ तहा पयडमेयं तु ॥ ७७८ ॥ जं दव्वखेत्त-
कालाइसंगयं भगवया अणुट्ठाणं । भणियं भावविसुद्धं निप्फज्जइ जह फलं तह उ ॥ ७७९ ॥ नवि किंचिवि अणुणातं पडिसिद्धं
वावि जिणवरिंदेहिं । तित्थगराणं आणा कज्जे सच्चेण होयव्वं ॥ ७८० ॥ मणुयत्तं जिणवयणं च दुल्लहं भावपरिणतीए उ । जह
एसा निप्फज्जति तह जइयव्वं पयत्तेणं ॥ ७८१ ॥ उस्सग्गववायाणं जहद्वियसरूवजाणणे जत्तो । कायव्वो बुद्धिमया सुत्तणुसारेण
णयणिउणं ॥ ७८२ ॥ दोसा जेण निरुब्भंति जेण खिज्जंति पुच्चक्कमाइं । सो खलु मोक्खोवाओ रोगावत्थासु समणं ॥ ७८३ ॥
उन्नयमवेक्ख इयरस्स पसिद्धी उन्नयस्स इयराओ । इय अन्नोऽन्नपसिद्धा उस्सग्गववायमो तुल्ला ॥ ७८४ ॥ दव्वादिएहिं जुत्तस्सु-

नेमिचरित्रे
यतनायाः
स्वरूपं
महिमा च

॥१९०॥

उपदेश
पदेषु

॥१९१॥

स्सग्गो जदुच्चियं अणुट्ठाण । रहियस्स तमववाओ उच्चियं चियरस्स न उ तस्स ॥ ७८५ ॥ जह खलु सुद्धो भावो आणाजोगेण
साणुबंधोत्ति । जायइ तह जइयव्वं सव्वावत्थासु दुग्गेयं ॥ ७८६ ॥ जं आणाए बहुगं जह तं सिज्झइ तहेत्थ कायव्वं । ण उ जं
तच्चिवरीयं लोगमयं ऽपेस परमत्थो ॥ ७८७ ॥ कयमेत्थ पसंभेणं सभावओ पालिऊण तह धम्मं । पायं संपुणं चिय ण दव्वओ कालदोसाओ
॥ ७८८ ॥ काऊण कालधम्मं परिसुद्धाचारपक्खवाएणं । उववण्णो सुरलोए तओ चुओ पोयणपुरम्मि ॥ ७८९ ॥ रायसुओ उव-
संतो पायं पावविणिवित्तवावारो । कालोच्चियधम्मरओ राया होऊण पव्वइओ ॥ ७९० ॥ णइपूरकूलपाडण मूढं कलुसोदयं णिए-
ऊण । ओयट्ठणम्मि तीए तहेत्थयं चेव पडिबुद्धो ॥ ७९१ ॥ जह एसा वड्ढंती कूले पाडेइ कलुसए अप्पं । इय पुरिसोवि हु पायं
तदण्णपीडाए दट्ठव्वो ॥ ७९२ ॥ जह चेवोव्वड्ढंती सुज्झइ एसा तहेव पुरिसोऽवि । आरंभपरिच्चागा कुसलपविच्चीए विण्णेओ
॥ ७९३ ॥ एवं पव्वइऊणं सामण्णं पालिऊण परिसुद्धं । सिद्धो सुदेवमाणुसगईहिं थेवेण कालेणं ॥ ७९४ ॥ वंभसुर महुरराया
सुकसुरो ओमुहीए राओत्ति । आणयदेव सिवणिवो आरण महिला य देवणिवो ॥ ७९५ ॥ गेवेज्ज तियस गज्जणसामी गेवेज्ज
पुंढ सुर राया । गेवेज्ज वंग सुर राय विजयदेवंगराया य ॥ ७९६ ॥ सव्वट्ठामर उज्झाणरिंद पव्वज्ज सिज्झणा चेव । एयस्स
पायसो तह पावाकरणाम्मि नियमोत्ति ॥ ७९७ ॥ एवं भावाराहणभावा आराहगो इमो पढमं । ता एयम्मि पयत्तो आणाजोगेण
कायव्वो ॥ ७९८ ॥ इय एयम्मिवि काले चरणं एयारिसाण विण्णेयं । दुक्खंतकरं णियमा धन्नाणं भवविरत्ताणं ॥ ७९९ ॥
जे संसारविरत्ता रत्ता आणाए तीए जहसत्ति । चेदंति णिज्जरत्थं ण अण्णहा तेसिं चरणं तु ॥ ८०० ॥ मारेति दुस्समाएवि विसा-
इआ जह तहेव साहूणं । णिकारणपडिसेवा सव्वत्थ विणासई चरणं ॥ ८०१ ॥ कारणपडिसेवा पुण भावेण असेवणत्ति दट्ठव्वा ।

आज्ञायोगः
काले
गजादि
दृष्टान्ताः

॥१९१॥

उपदेश
पदेषु.

॥१९२॥

आणाएँ तीएँ भावो सो सुद्धो मोक्खहेउत्ति ॥ ८०२ ॥ अकिरियाए विमुद्धो भावो पावक्खयत्थमो भणिओ । अण्णेहिवि ओहेणं तेणगणाएण लोगम्मि ॥ ८०३ ॥ तेणदुगे भोगम्मी तुल्ले संवेगओ अतेणत्तं । एगस्स गहियसुद्धी सूलहिभेयम्मि सादेव्वं ॥ ८०४ ॥ तह चित्तकम्मदोसा मुट्ठे भोगसमयम्मि अणुतावो । एत्तो कम्मविमुद्धी गहणे दिव्वम्मि सुज्झणया ॥ ८०५ ॥ इयरस्स गहण कहणा आमं सुलाएँ तस्स भेओ उ । अब्भुवगमणा गुहभेयवुज्झणगुत्तरणमो सम्मं ॥ ८०६ ॥ विम्हय देवयकहणा कयमिणेमेएण भावओ खवियं । संवेगा वयगहणं चोररिसी सुप्पसिद्धोत्ति ॥ ८०७ ॥ एवं विसिद्धकालाभावम्मिवि मग्गगामिणो जह उ । पावेंति इच्छिय-पुरं तह सिद्धिं संपयं जीवा ॥ ८०८ ॥ मउईएँवि किरियाए कालेणारोगयं जह उविति । तह चेव उ णिव्वाणं जीवा सिद्धंतकिरिया-ए ॥ ८०९ ॥ दुप्पसहंतं चरणं भणियं जं भगवया इहं खेत्ते । आणाजुत्ताणमिणं ण होंति अहुणत्ति वामोहो ॥ ८१० ॥ आणाब-ज्झाणं पुण जिणसमयम्मिवि न जातु एयंति । तम्हा इमीएँ एत्थं जत्तेण पयट्ठियव्वंति ॥ ८११ ॥ णेगंतेणं चिय लोयणायसारेण एत्थ होयव्वं । बहुमुंडादिवयणओ आणाजुत्तो इह पमाणं ॥ ८१२ ॥ आयरणाविहु आणाऽविरुद्धगा चेव होति नायं तु । इहरा तित्थगरासायणात्ति तल्लक्खणं चेयं ॥ ८१३ ॥ असट्ठेण समाइन्नं जं कत्थति केणती असावज्जं । न निवारियमन्नेहि य बहुमणुमय-भेयमायरियं ॥ ८१४ ॥ किं च उदाहरणाइं बहुजणमहिगिच्च पुव्वसूरीहिं । एत्थं निंदसियाइं एयाइं इमम्मि कालम्मि ॥ ८१५ ॥ केणइ रत्ना दिट्ठा सुमिणा किल अट्ठ दुसमसुसमंते । भीई चरमोसरणे तेसिं फलं भगवया सिद्धं ॥ ८१६ ॥ गय वाणर तरु धंखे सिंहे तह पउम बीय कलसे य । पाएण दुस्समाए सुविणाऽणिट्ठप्फला धम्मे ॥ ८१७ ॥ चलपासाएसु गया चिट्ठंति पडंतएसुविण णिंति । णिंतावि तहा केई जह तप्पडणा विणस्संति ॥ ८१८ ॥ विरलतरा तह केई जह तप्पडणाविणो विणस्संति । एसो सुमिणो दिट्ठो

आज्ञायोगः
काले
गजादि
दृष्टान्ताः

॥१९२॥

उपदेश
पदेषु.

॥१९३॥

फलमेत्थं सावगा णेया ॥ ८१९ ॥ बहुवाणरमज्झगया तव्वसहा असुइणो विलिंपंति । अप्पाणं अण्णेवि य तहाविहे लोगहसणं च ॥ ८२० ॥ विरलाणमलिंपणया तदण्णखिंसा ण एयमसुइत्ति । सुविणोऽयं एयस्स उ विवागमो णवरि आयरिया ॥ ८२१ ॥ खीर-
तरुसुहछाया तेसिमहो सीहपोयगा बहुगा । चिट्ठंति संतरूवा लोगपसंसा तहाहिगमो ॥ ८२२ ॥ ते संथडा उ पायं सुणगा तरु बब्बुलत्ति
पडिहासो । एसो सुमिणो दिट्ठो फलमेत्थं धम्मगच्छत्ति ॥ ८२३ ॥ धंखा वावीय तडे विरला ते उण तिसाएँ अभिभूया । पुरओ
मायासरदंसणेण तह संपयट्ठंति ॥ ८२४ ॥ केणइ कहण णिसेहेऽसइहणा पायसो गम विणासं । सुमिणोऽयं एयस्स उ विवागमो
मूढधम्मरया ॥ ८२५ ॥ सीहो वणमज्झम्मी अणेगसावयगणाउले विसमे । पंचत्तगओ चिट्ठइ ण य तं कोई विणासेइ ॥ ८२६ ॥
तत्तो कीडगभक्खणपायं उप्पाय दट्ठुमण्णेऽवि । सुमिणोत्ति इमस्सऽत्थो पवयणनिद्धंधसाईया ॥ ८२७ ॥ पउमागरा अपउमा
गदभगजुया य चत्तडियरूवा । उक्कुरुडियाए पउमा तत्थवि विरला तहारूवा ॥ ८२८ ॥ तेवि य जणपरिभूया सकज्जणिप्फायगा
ण पाएणं । सुमिणसरूवं वीणणमिमस्स धम्मम्मि पच्चन्ता ॥ ८२९ ॥ वीएसु करिसगो कोई दुव्वियट्ठोत्ति जत्तओ किणइ । बीजेत्ति
अबीजेऽवि य पइरइ य तहा अखित्तेसु ॥ ८३० ॥ अवणेइ य तंमज्जे विरलं वीयं समागयंपीहं । सुमिणेत्ति इमस्सऽत्थो विण्णेओ दाण-
पत्ताई ॥ ८३१ ॥ कलसा य दुहा एगे पासाओवरि सुहा अलंकरिया । अण्णे पुण भूमीए बोडा ओगालिसयकलिया ॥ ८३२ ॥ कालेण
दलणपायं समभंगुप्पाय दट्ठुमप्पाणं । सुमिणसरूवं राया अबंभ साहू य एसत्थो ॥ ८३३ ॥ कूवावाहाजीवण तरुफलवह गाविवच्छि
धावणया । लोहिविवज्जयकलमल सप्पगरुड पूजऽपूजाओ ॥ ८३४ ॥ हत्थं गुलिदुगघट्टण गयगदभसगडवालसिलधरणं । एमाई

द्रव्यतो
हीनानु-
वृत्तिः

॥१९३॥

उपदेश
पदेषु

॥१९४॥

आहरणा लोयम्मिवि कालदोसेणं ॥ ८३५ ॥ रण्णो दियाइगहणं पुत्तविउव्वेग कन्निविकिण्णं । इड्ढीपरजणचाओ णिहय दाणं ण इयरेसिं ॥ ८३६ ॥ जुयघर कलहकुलेयरमेर अणुसुद्ध धम्मपुढविठिई । वालुगवकारंभो एमाई आइसहेणं ॥ ८३७ ॥ कलिअवयारे किल णिज्जिएसु चउसुं पि पंडवेसु तहा । भाइवहाइकहाए जाभिगजोगम्मि कलिणा उ ॥ ८३८ ॥ एवं पाएण जणा कालणुभावा इहंपि सव्वेऽवि । णो सुंदरत्ति तम्हा आणासुद्धेसु पडिबंधो ॥ ८३९ ॥ इयरेसुविय पओसो णो कायव्वो भवट्ठिई एसा । णवरं विवज्जणिज्जा विहिणा सइ मग्गणिरएण ॥ ८४० ॥ अग्गीयादाइण्णे खेत्ते अण्णत्थ ठिइअभावम्मि । भावाणुवघायणुवत्तणाएँ तेसिं तु वसियव्वं ॥ ८४१ ॥ इहरा सपरुवघाओ उच्छोभाईहिं अत्तणो लहुया । तेसिं पि पावबंधो दुगंपि एयं अणिट्ठंति ॥ ८४२ ॥ ता दव्वओ य तेसिं अरत्तदुट्ठेण कज्जमासज्ज । अणुवत्तणत्थमेसिं कायव्वं किंपि ण उ भावा ॥ ८४३ ॥ एत्थं पुण आहरणं विण्णेयं णायसंगयं एयं । अगहिलगहिलो राया बुद्धीएँ अणट्ठरज्जोत्ति ॥ ८४४ ॥ पुहविपुरम्मि उ पुण्णो राया बुद्धी य तस्स मंतित्ति । कालणुणाण मासुवरि बुद्धि दग गह सुवासं तो ॥ ८४५ ॥ रायणिवेयण पडहग दगसंगह जत्तओ अहाथामं । बुद्धि अपाणं खीणे पाणम्मी गहकमा पाय ॥ ८४६ ॥ सामंताईयाणवि दुक्कं वासं दवं च रण्णोऽत्थि । तेसिं मंतण णिवगह बंधामो मंतिणाणंति ॥ ८४७ ॥ सिट्ठे णत्थि उवाओ तं दग कित्तिमगहो य मिलणंति । तोसो रज्जम्मि ठिती सुवास सव्वं तओ भदं ॥ ८४८ ॥ एएणाहरणेणं आया राया सुबुद्धिसचिवेण । दुसमाए कुग्गहोदगपाणगहा रक्खियव्वोत्ति ॥ ८४९ ॥ बहुकुग्गहम्मिवि जणे तदभोगऽणुवत्तणाएँ तह चेव । भावेण धम्मरज्जे जा सुहकालो सुवासंति ॥ ८५० ॥ आणाजोगेण य रक्खणा इहं ण पुण अण्णहा णियमा । ता एयम्मि पयत्तो कायव्वो सुपरिसुद्धम्मि ॥ ८५१ ॥ तित्थे सुत्तत्थाणं गहणं विहिणा उ एत्थ वत्थमियं । उभयणू चेव गुरू विही उ विणयादिओ

द्रव्यतो
हीनानु-
वृत्तिः

॥१९४॥

उपदेश
पदेषु

॥१९५॥

चित्तो ॥८५२॥ उभयणूविय किरियापरो दहं पवयणाणुरागी य । ससमयपणवओ परिणओ य पणो य अच्छत्थं ॥८५३॥ जो हेउवा-
यपक्खम्मि हेउओ आगमे य आगमिओ । सो ससमयपन्नवओ सिद्धंतविराहगो अण्णो ॥ ८५४ ॥ एत्तो सुत्तविसुद्धी अत्थ-
विसुद्धी य होइ णियमेणं । सुद्धाओ य इमाओ णाणाईया पयट्ठंति ॥ ८५५ ॥ सुत्ता अत्थे जत्तो अहिगयरो णवरि होइ कायव्वो ।
एत्तो उभयविसुद्धिं मूयगं केवलं सुत्तं ॥ ८५६ ॥ अत्थो वक्खाणंति य एगट्ठा एत्थ पुण विही एसो । मंडलिमाई भणिओ परि-
सुद्धो पुव्वसूरीहिं ॥८५७॥ मंडलि णिसज्ज अक्खा किइकम्मस्सग्ग वंदणं जेट्ठे । उवओगो संवेगो पसिणुत्तर संगयत्थत्ति ॥८५८॥
सीसविसेसे णाउं सुत्तत्थाइ विहिणा व काउणं । वक्खाणिज्ज चउद्धा सुत्तपयत्थाइभेएणं ॥ ८५९ ॥ पयवक्कमहावक्कत्थमेदंपज्जं च
एत्थ चत्तारि । सुयभावावगमम्मी हंदि पगारा विणिद्धिद्धा ॥ ८६० ॥ संपुण्णेहिं जायइ सुयभावावगमो इहरहा उ । होइ विवज्जा-
सोऽवि हु अणिट्ठफलओ य सो णियमा ॥ ८६१ ॥ एएसिं च सरूवं अण्णेहिवि वणिणयं इहं णवरं । सत्तुग्गहणट्ठद्वाणभट्ठतण्णाण-
णाएणं ॥ ८६२ ॥ दट्ठुण पुरिसमेत्तं दूरे णो तस्स पंथ पुच्छत्थं । जुज्जइ सहसा गमणं कयाइ सत्तू तओ होज्जा ॥ ८६३ ॥ वेस-
विवज्जासम्मिवि एवं बालाइएहिं तं णाउं । तत्तो जुज्जइ गमणं इट्ठफलत्थं णिमित्तेणं ॥ ८६४ ॥ एवं तु पयत्थाई जोएज्जा एत्थ
तंतणीईए । अइदंपज्जं एयं अहिगारी पुच्छियव्वोत्ति ॥ ८६५ ॥ हिंसिज्ज ण भूयाइ इत्थ पयत्थो पसिद्धगो चेव । मणमाइएहिं
पीडं सव्वेसिं चेव ण करिज्जा ॥ ८६६ ॥ आरंभ पमत्ताणं इत्तो चेइहरलोचकरणाई । तक्करणमेव अणुबंधओ तहा एस वच्चत्थो
॥ ८६७ ॥ अविहिकरणम्मि आणाविराहणा दुट्ठमेव एएसिं । ता विहिणा जइयव्वंति महावक्कत्थरूवं तु ॥ ८६८ ॥ एवं एसा
अणुबंधभावओ तत्तओ कया होइ । अइदंपज्जं एयं आणा धम्मम्मि सारोत्ति ॥८६९॥ एवं चइज्ज गंथं इत्थ पयत्थो पसिद्धगो

पदवाक्या-
र्थादयः

॥१९५॥

उपदेश
पदेषु.

॥१९६॥

चेव । णो किंचिवि गिण्हज्जा सचेयणाचेयणं वत्थुं ॥ ८७० ॥ एत्तो अईयसावेक्खयाण वत्थाइयाणमग्गहणं । तग्गहणं चिय
अहिगरणवुद्धिओ हंदि वक्कथो ॥ ८७१ ॥ आणावाहाए तहा गहणंपि ण सुंदरंति दट्ठव्वं । ता तीए वट्ठियव्वंति महावक्कथमो णेओ
॥ ८७२ ॥ एयं एवं अहिगरणचागओ भावओ कहं होइ ? एत्थवि आणातत्तं धम्मस्स इदं इदंपज्जं ॥ ८७३ ॥ एवं तवज्ञाणाई
कायव्वंति पयडो पयत्थोऽयं । छट्ठस्सग्गाईणं करणं ओघेण लोगम्मि ॥ ८७४ ॥ तुच्छावत्ताणंपि हु एत्तो एयाण चेव करणंति ।
अकरणमो दट्ठव्वं अणिट्ठफलयंति वक्कथो ॥ ८७५ ॥ आगमणीईए तओ एयाणं करणमित्थ गुणवंतं । एसा पहाणरूवत्ति महा-
वक्कथविसओ उ ॥ ८७६ ॥ एवं पसत्थमेयं णियफलसंसाहगं तहा होइ । इय एसच्चिय सिद्धा धम्मो इह अइदंपज्जं तु ॥ ८७७ ॥
दाणपसंसाईहिं पाणवहाईओ उजु पयत्थत्ति । एए दोवि हु पावा एवंभूओऽविसेसेणं ॥ ८७८ ॥ एवं पडिवत्तीए इमस्स तह देसणाए
वोच्छेओ । तम्हा विसेसविसयं दट्ठव्वमिणंति वक्कथो ॥ ८७९ ॥ आगमविहितं तम्मि पडिसिद्धं वाऽहिगिच्च णो दोसो । तन्वाहाए
दोसोत्ति महावक्कथगम्मं तु ॥ ८८० ॥ इय एयस्सावाहा दोसाभावेण होइ गुणहेउ । एसा य मोक्खकारणमइदंपज्जं तु एयस्स
॥ ८८१ ॥ एवं पइसुत्तं चिय वक्खाणं पायसो बुहजणेणं । कायव्वं एत्तो खलु जायइ जं सम्मणाणं तु ॥ ८८२ ॥ इहरा अण्ण-
यरगमा दिट्ठेद्विरोहणाणविरहेण । अणाभिनिविट्ठस्स सुयं इयरस्स उ मिच्छणाणंति ॥ ८८३ ॥ लोउत्तरा उ एए एत्थ पयत्थादओ
मुणेयव्वा । अत्थपदणाउ जम्हा एत्थ पयं होइ सिद्धंति ॥ ८८४ ॥ लोयम्मिवि अत्थेणं णाएणं एवमेव एएत्ति । विण्णेया बुद्धि-
मया समत्थफलसाहगा सम्मं ॥ ८८५ ॥ वक्खाइसइओ जं अविसिद्धा चेव होइ बुद्धित्ति । उत्तरधम्मावेक्खा जहेव हिंसाइ-
सइओ ॥ ८८६ ॥ कयमेत्थ पसंगेणं इमिणा विहिणा निओगओ णाणं । आणाजोगोऽवि इहं एसो च्चिय होइ णायव्वो ॥ ८८७ ॥

पदवाक्या-
र्थदयः

॥१९६॥

उपदेश
पदेषु

॥१९७॥

नाणी य णिच्छएणं पसाहई इच्छियं इहं कज्जं । बहुपडिबंधजुयंपि हु तहा तहा तयविरोहेणं ॥ ८८८ ॥ मग्गे य जोयइ तहा केई
भावाणुवत्तण णएणं । बीजाहाणं पायं तदुचियाणं कुणइ एसो ॥ ८८९ ॥ सुव्वइ निवस्स पत्ती ज्ञाणग्गहसंगया विणीयत्ति ।
मुच्छिमगकण्णदुव्वलणिवो य तह पुव्वसूरीहिं ॥ ८९० ॥ णिवपत्ती णिविण्णा ज्ञाणा मोक्खोत्ति तग्गहसमेया । ससरक्खपउममज्जे
तिणयणदेवम्मि ठियचित्ता ॥ ८९१ ॥ तवखीणसाहुदंसण बहुमाणा सेवणा तहा पुच्छा । ज्ञाणे दंडगकहणे बज्झा एएत्ति अणुकंपा
॥ ८९२ ॥ गीयणिवेयणमागम ज्ञाणकहब्भुवगमे तहस्सखेवो । कोडुंके दूरपवेस धम्मिगार्हीहिं जा देवो ॥ ८९३ ॥ निच्चलचित्ता
साहण समओ नण्णेसिं आम पडिवण्णो । तदुवरि अद्दुडुकला अओऽण्णमव्भासदंसणयं ॥ ८९४ ॥ ससरक्खविज्जमादि न तत्त तह
दंसणा विगण्णोत्ति । संकाए गुरु सच्चा किं तत्तं उचियणुट्ठाणं ॥ ८९५ ॥ इहरा एयं चिय छत्तरयणपरिच्छित्तितुल्लमो भणियं ।
पाएण विग्घभूयं सति उचियफलस्स विन्नेयं ॥ ८९६ ॥ पत्तीए रयणसारं आहरणं सिरिफलंति सोत्तूणं । आईए तप्परिच्छा लग्गो
चुको ततो सव्वा ॥ ८९७ ॥ एत्तो चिय ज्ञाणाओ मोक्खोत्ति निसामिऊण पढमं तु । तल्लग्गोऽवि हु चुक्कति नियमा उचियस्स सव्वस्स
॥ ८९८ ॥ ता सुद्धधम्मदेसण परिणमणमणुव्वयाइगहणं च । इय नाणी कल्लाणं सव्वेसिं पायसो कुणति ॥ ८९९ ॥ संमुच्छिम-
याओ सवणदुव्वलो चेव कोइ रायत्ति । उत्तमधम्माजोग्गो सद्धो तह कुपरिवाओ य ॥ ९०० ॥ रिसिमित्तदंसणेणं आउट्ठो पूयदा-
णनिरओत्ति । अण्णापोहाहिगरण कह विपरिणओ य मुक्खत्ति ॥ ९०१ ॥ गीयनिवेयणमागम तव्भावावगम पुच्छ किं तत्तं ? । अइ-
गंभीरं, साहह, जइ एवं सुणसु उवउत्तो ॥ ९०२ ॥ सत्थिमईए माहण धूया सहिया विवाह भेओत्ति । सुत्थासुत्थे चिंता पाहुण गमणे
विसाओत्ति ॥ ९०३ ॥ पुच्छा साहण पावा दूहव मा कुण करेमि ते गोणं । मूलिगदाणं गमणं तीए अप्पत्तियपओगो ॥ ९०४ ॥

पदवाक्या-
र्थादयः

॥१९७॥

उपदेश
पदेषु.

॥१९८॥

गोणत्तं विहाणा गोमीलणमन्नपासणऽण्णाए । कहणं मणुओ तीए कह पुण मूलाएँ सा कत्थ ॥९०५॥ णग्गोहतले सवणं णियत्तणा चित्तं सव्वचरणंति । पत्ता मणुओ एवं इह एसा धम्ममूलत्ति ॥ ९०६ ॥ ता ओहेणं इहयं उच्चियत्तेणमविरोहओ जत्तो । कायव्वो जह भवगोणविगमओ जीवमणुयत्तं ॥ ९०७ ॥ तोसा सासणवण्णो पूजा भत्तीए बीजपक्खेवो । एवं णाणी बाहुल्लओ हियं चेव कुणइत्ति ॥ ९०८ ॥ एयारिसओ लोओ खेयणो हंदि धम्ममग्गम्मि । बुद्धिमया कायव्वो पमाणभिइ ण उण सेसोऽवि ॥ ९०९ ॥ बहुजणपवित्तिमेत्तं इच्छंतेहिं इहलोइओ चेव । धम्मो ण उज्झियव्वो जेण तहिं बहुजणपवित्ती ॥ ९१० ॥ ता आणाणुगयं जं तं चेव बुहेण सेवियव्वं तु । किमिह बहुणा जणेणं ? हंदि ण सेयत्थिणो बहुया ॥ ९११ ॥ रयणत्थिणोऽतिथोवा तद्दायारोऽवि जह उ लोयम्मि । इय सुद्धधम्मरयणत्थिदायगा दढयरं णेया ॥ ९१२ ॥ बहुगुणविहवेण जओ एए लब्भंति ता कहमिमेसुं । एयदरिदाणं तह सुविणेऽवि पयड्ढई चिंता ॥ ९१३ ॥ धण्णाइसु विगइच्छा वत्थहिरण्णाइएसु तह चेव । तच्चिंताए विमुक्का दुहावि रयणाण जोगत्ति ॥ ९१४ ॥ जे पुण थेवत्तणओ एएसुं चेव अविगएच्छत्ति । ते एयाण अजोग्गा अइणिउणं चित्तियव्वमिणं ॥ ९१५ ॥ अक्खुद्दाई धण्णाइया उ वत्थाइया उ विण्णेया । मज्झत्थाई इइ एकवीसगुणजोगओ विहवो ॥ ९१६ ॥ पायद्वगुणविहीणा एएसिं मज्झिमा मुणेयव्वा । एत्ते परेण हीणा दरिदपाया मुणेयव्वा ॥ ९१७ ॥ जह ठित्तिणिबंधेसुं धम्मं कप्पिंति मूढगा लोया । तह एएवि वरागा पायं एवन्ति दड्ढव्वा ॥ ९१८ ॥ एएणं चिय कोई राया केणावि सूरिणा सम्मं । णाएणमेयदिट्ठी थिरीकओ सुद्धधम्मम्मि ॥ ९१९ ॥ नवरं पवेसिउणं सागेंधणवण्णमाइठाणाइं । बहुगाइं दंसिउणं रयणावणदंसणेणं तु ॥ ९२० ॥ ण य दुकरं तु अहिगारिणो इहं अहिगयं अणुट्ठाणं । भवदुक्खभया णाणी मोक्खत्थी किंच ण करेइ ? ॥ ९२१ ॥ भवदुक्खं जमणंतं मोक्खसुहं चेव भाविए तत्ते । गरुयंदि

चारिसंजी-
वनी बहु
जनाना
लंबनं
तैलपात्रधर

॥१९८॥

उपदेश
पदेषु

॥१९९॥

अप्पमायं सेवइ ण उ अण्णहा णियमा ॥९२२॥ इह तेह्लपत्तिधारगणायं तंतंतरेसुवि पसिद्धं । अइगंभीरत्थं खलु भावेयव्वं पयत्तेण ॥ ९२३ ॥ सद्धो पण्णो राया पायं तेणोवसामिओ लोगो । णियनगरे णवरं कौति सेट्ठिपुत्तो ण कम्मगुरू ॥ ९२४ ॥ सो लोग-
गहा मण्णइ हिंसं पि तहाविहं ण दुट्ठंति । हिंसाणं सुहभावा दुहावि अत्थं तु दुद्दयं ॥ ९२५ ॥ अपमायसारयाए णिव्विसयं तह
जिणोवएसं पि । तक्खगफणरयणगयं सिरत्तिसमणोवएसंव ॥ ९२६ ॥ तस्सुवसमणाणिमित्तं जक्खोच्छत्तो समाणदिट्ठित्ति । णिउणो
कओ समप्पिय माणिकं सोगओ तत्तो ॥ ९२७ ॥ अवरो रायासण्णो अहंति पडिवोहगो असमदिट्ठी । कालेणं वीसंभो तओ य
मायापओगोत्ति ॥ ९२८ ॥ णट्ठं रायाऽऽहरणं पडहग सिट्ठंति पउर धर लाभे । माहण पच्छित्तं बहु भयमेवमदोस तहवित्ति ॥ ९२९ ॥
जक्खब्भत्थण विण्णवण ममत्थे तं णिवं सुदंढेणं । तच्चोयण परिणामो विण्णत्ती तइलपत्तिवहो ॥ ९३० ॥ संगच्छण जहसत्ती
खग्गधरुक्खेव छण्णिरूवणया । तल्लिच्छ जत्त नयणं चोयणमेवंति पडिवत्ती ॥ ९३१ ॥ एवमणंताणं इह भीया मरणाइयाण दुक्खाणं ।
सेवंति अप्पमायं साहू मोक्खत्थमुज्जुत्ता ॥ ९३२ ॥ अपरिणए पुण एयम्मि संसयाईहिं ण कुणइ अभव्वो । जह एयं गुरुकम्मो
तहेव इयरोऽवि पव्वज्जं ॥ ९३३ ॥ एवं जिणोवएसो उचियाविक्खाए चित्तरूवोत्ति । अपमायसारयाएवि तो सविसयमो मुणे-
यव्वो ॥ ९३४ ॥ गंभीरमिणं बाला तब्भत्ता मोत्ति तह कयत्थंता । तह चेव तु मण्णंता अवमण्णंता ण याणंति ॥ ९३५ ॥ सिट्ठीए
साहगा तह साहू अण्णत्थओऽवि णिदिट्ठा । राहावेहाहरणा ते चेवं अत्थओ णेया ॥ ९३६ ॥ इंदपुर इंददत्ते बावीस सुया सुरिंद-
दत्ते य । महुराए जियसत्तू संयंवरो णिव्वुईए उ ॥ ९३७ ॥ अग्गियए पव्वयए बहुली तह सागरे य बोद्धव्वे । एतेगदिवसजाया सह
तत्थ सुरिंददत्तेणं ॥ ९३८ ॥ इंदउरसामिणो पुत्तवंति महुराहिवेण ता भूया । पट्टवियत्ति संयंवरराहावेहेण वरमाला ॥ ९३९ ॥

राधावेधः

॥१९९॥

उपदेश
पदेषु

॥२००॥

बावीसेहिं ण विद्धा तेवीसइमेण मग्गियाइ जया । अब्भासाओ विद्धा तेहिं परिपंथिगेहिं ॥ ९४० ॥ सो तज्जएण सइ उक्खयासि-
पुरिसदुग्गभीइओ गुरुणा । तह गाहोओत्ति भेतुं जहद्वचके तओ विद्धा ॥ ९४१ ॥ रायसुओ इह साहू अग्गियगाई कसायपुरिसा ऊ ।
रागदोसा खोभे मरणं असइं भवावत्ते ॥ ९४२ ॥ रायसुया उ परिसह सेसा उवसग्गमाइया एत्थ । गाहण सिक्खा कम्मद्वभेयओ
सिद्धिलाभो उ ॥ ९४३ ॥ णो अण्णहावि सिद्धी पाविज्जइ जं तओ इमीए उ । एसो चेव उवाओ आरंभा बड्डमाणो उ ॥ ९४४ ॥
मग्गण्णुणो तहिं गमणविग्घ कालेण ठाणसंपत्ती । एवं चिय सिद्धीए तदुवाओ साहुधम्मोत्ति ॥ ९४५ ॥ एवंविहं तु तत्तं णवरं
कालोऽवि एत्थ विण्णेओ । ईसि पडिबंधगो च्चिय माहणवणिरायणाएणं ॥ ९४६ ॥ सत्थत्थि माहणपुरे वणि जायण सुद्धभूमिगहपाए ।
णिहि वणि कहणं अग्गह रण्णा सिद्धे य पण्णवणा ॥ ९४७ ॥ सुत्तुट्ठियीचतणमण्णया य सच्चेसि मिच्छ गह विग्घं । मिहु किमियंति
वितके केवलि कलि चाग भागगहो ॥ ९४८ ॥ एवमिह दुस्समेऽयं कलुसइ भावं जईणवि कहिंचि । तहवि पुण कज्जजाणा हवन्ति
एएच्चिय जहेए ॥ ९४९ ॥ अण्णे भणंति तिविहं सययविसयभावजोगओ णवरं । धम्मम्मि अणुट्ठाणं जहुत्तरपहाणरूवं तु ॥ ९५० ॥
एवं च ण जुत्तिखमं णिच्छयणयजोगओ जओ विसए । भावेण य परिहीणं धम्माणुट्ठाणमो किह णु ? ॥ ९५१ ॥ ववहारओ उ
जुज्जइ तहा तहा अपुणबंधगाईसुं । एत्थ उ आहरणाइं जाहासंखेणमेयाइं ॥ ९५२ ॥ सययविसयभावजोगओ आसेविय जाइसरणहेउत्ति ।
आजम्मं कुरुचंदो मरिउं णरगाओ उच्चट्ठो ॥ ९५३ ॥ मायापिइपीडवत्ती गिलाणभेसज्जदाणमाईहिं । तह चिइणिम्मलकरणं
जाईसरणस्स हेउत्ति ॥ ९५४ ॥ णिवपरिवारुवलंभा सरणं भीओ कहं पुणो एत्थ ? । ठिइमूगत्तासेवण णाओ विज्जेहिं णिदोसो
॥ ९५५ ॥ मंतिणिवेयण जाणण धण्णो सरणाओ कोइ उच्चिग्गो । भवीठइदसणकहणं गुणकरमेयस्स तहिं जुत्तो ॥ ९५६ ॥ भूसिय-

राधावेधः

॥ २०० ॥

उपदेश
पदेषु

॥२०१॥

जंपाणगओ इड्ढीए णीणिओ विभागणू । भोगम्मी जायछणे मयरूवण दरिदग भणींसु ॥ ९५७ ॥ लाभग चेयग भोगी जाए उ
छणो सुवाहितुल्लोत्ति । मरणे दुक्खमवेक्खा किमिह दरिदोवि परलोए ॥ ९५८ ॥ रायणिवेयण दंसण तोसो पियवयण पुच्छ पसि-
णत्थे । णमणमणुण्णा संवेग साहणं भावसारमिणं ॥ ९५९ ॥ धम्मकरणेण भोगी लाभा इहरा उ तुच्छभोगोत्ति । रज्जफलोत्ति
सुवाहीतच्छणसरिसो उ एएसु ॥ ९६० ॥ मालालुगप्पभोगाइणायओ दुक्खकारणमविक्खा । धम्मी दरिदगो इह अओऽण्णऽह-
ण्णोऽवि परलोए ॥ ९६१ ॥ मायापिईहिं भणिओ इह धम्मणू तुमं तहा वम्हं । ठिइमूयत्तेहिं इह दुक्खं कुणसित्ति सो आह ॥ ९६२ ॥
गंतव्वं सगईए गुरुयणसंबुद्धिकारयं गच्छे । आसासमाइदीवग जोगम्मि ण अण्णहा जुत्तं ॥ ९६३ ॥ बोल्लेमि य जं उचियं इहरा उ
ण जुत्तमेव वोत्तं जे । जं इह एस कुहाडी जीहां धम्मेयरतरुणं ॥ ९६४ ॥ एवंति तेसिं बोहो धम्मपरिच्छाए पायसो णवरं । माइ-
पिइपूयधायाणमित्थ किं जुत्तमच्चत्थं ॥ ९६५ ॥ पूजत्ति आहु पायं अण्णेऽण्णगंतवायओ तत्तं । ववहारणिच्छएहिं दुविहा एए जओ णया
॥ ९६६ ॥ ववहारओ पसिद्धा तिट्ठामाणो य णिच्छएणेए । आइमगाणं पूया इयरेसिं वहोत्ति ता जुत्तं ॥ ९६७ ॥ बज्झेयराचिट्ठाणं अण्णे का
सोहणत्ति आहेसो । अण्णपरात्रोहेणं उभयं भेयाओ एयस्स ॥ ९६८ ॥ अंबिभतराण बज्झं वभिचरइ णिओगओ ण बज्झेवं । अंबिभ-
तरंति अण्णे एगच्चिय उभयरूवेसा ॥ ९६९ ॥ एवं च मग्गलंभो पव्वज्जाऽऽराहणा य सुपसत्था । दुग्गइदुवारठयणी सुगइसिवपसा-
हिया चेव ॥ ९७० ॥ विसयब्भासाहरणं सुयओ इह सुहपरंपरं पत्तो । तित्थगरचूयमंजरिपूजाबीजेण सकलत्तो ॥ ९७१ ॥ कुसला-
सयहेऊओ विसिद्धसुहहेउओ य णियमेण । सुद्वं पुण्णफलं चिय जीवं पावा णियत्तेइ ॥ ९७२ ॥ सुगणिहि कुंडल सोधम्म ललिय
ईसाण देवसेणो य । वंभिंद पियंकर चकि सिज्झणा होइ विण्णेया ॥ ९७३ ॥ सुविगा पुरंदरजसा उम्मायंती य चंदकंता य ।

सतत
विषय
भावयोगाः

॥ २०१ ॥

उपदेश
पदेषु.

॥२०२॥

मइसागरो य मंती पिओत्ति पुच्छा य संवेगो ॥ ९७४ ॥ सुगमरण रायपत्ती कुंडल सुविण तह जम्मनाल णिही । णिहिकुंडल नाम कला जोव्वण इत्थीसु णो राओ ॥ ९७५ ॥ इय सुविगाएवि अण्णत्थ रायधूयाइ णवर पुरिसम्मि । गुरुजणचिंता मंती णाणे उट्ठीय णामाई ॥ ९७६ ॥ इयरस्सवि सुविणम्मी तीए रागो मिहोत्ति चित्तम्मि । दंसण णाणे वरणं लाभो गमणस्स हरणंति ॥ ९७७ ॥ मंतट्ठिहरिय घायत्थ मंडले तीए पासणं मोक्खो । गमण विवाहो भोगा पिइवह चिइ तित्थगर दिक्खा !! ९७८ ॥ सोहम्म भोग चवणं णिवसुय ललियंग कलगहयउत्ति । इयरी णरिंदधूया सयंवरगमण बहुगाणं ॥ ९७९ ॥ चउकलपुच्छा जोइसविमाण धणुगारुडेसु य विसेसो । धणु ललियंगे रागो मयणुट्ठाणाओ हरणं च ॥ ९८० ॥ जाणण विज्जेसविमाणघडण जेऊणमागमेहि जिया । पिइचिंता सासण जलणकरण जम्मंतरविभासा ॥ ९८१ ॥ ललियंगब्भुवगमजलण भंस ऊढत्ति तोस पण्णवणा । भोगा सरदब्भुवलंभ चित्त तित्थयरदिक्खा य ॥ ९८२ ॥ ईसाण जम्मभोगा चवणं रायसुय देवसेण कल वयवं । एसा उम्मारयंती राओ सवणाइणा तत्थ ॥ ९८३ ॥ विज्जाहरखिसा माणुसोत्ति अणियत्तणे असमणो य । पडिछंदयचंडाली राय णिवणाए वीवाहो ॥ ९८४ ॥ भोगो विज्जाहरसाहणेहि णो एकसिं मिलाणाई । सहिहासा संवेगो अरहागमणं च निकखमणं ॥ ९८५ ॥ वंभिद भोगचवणं रायसुय पियंकरोत्ति चक्कित्तं । एयस्सां मंतित्तं अइसयपीईए चित्तत्ति ॥ ९८६ ॥ अरिहागमम्मि पुच्छा मिट्ठे संवेग चरण पव्वज्जा । चित्ताभिग्गहपालण सेढी णाणं च सिद्धी य ॥ ९८७ ॥ भाववभासाहरणं णेयं अचंचंतित्वभावोत्ति । णिव्वेया संविग्गो कामं णरसुंदरो राया ॥ ९८८ ॥ णगरी उतामलित्ती राया णरसुंदरो ससा तस्स । वंधुमई परिणीया अवंतिरण्णा विसालाए ॥ ९८९ ॥ अइराग पाणवसणे मंडलणास सचिवऽण्णठावणया । मत्तपरिट्ठावणमुत्तरिज्ज लेहो अणागमणं ॥ ९९० ॥ मयविगम लेह कोवे देवीविण्णवण तामलित्तगमो । उज्जाणराय-

सतत
विषय
भावयोगाः

॥२०२॥

उपदेशं
पदेषु

॥२०३॥

ठावण देविपवेसे णिवागमणं ॥ ९९१ ॥ भुक्खा कच्छग ककडि तेणऽवदार लउडेण मम्मम्मि । मोहो रायागमऽवट्ट चक कोट्टाए अवणयणं ॥ ९९२ ॥ राया दंसण मग्गण देवी आहवण णिउण मग्गणया । दिट्ठे देवी सोगो अग्गी रण्णो उ णिव्वेओ ॥ ९९३ ॥ धी भवट्ठिई अणसणं इमीएँ भो आगमम्मि पणिहाणं । मरणं वंभुववाओ ओसरणे सामिपासणया ॥ ९९४ ॥ दंसणसंपत्ती भवपरित्तया सुहपरंपरज्जिणणं । गइदुगविगमा मांक्खो सत्तमजम्मम्मि एयस्स ॥ ९९५ ॥ एवं विसयगयं चिय सव्वेसिं तेसि हंतऽणुट्ठाणं । णिच्छयओ भावविसेसओ उ फलभेयमो दिट्ठो ॥ ९९६ ॥ सम्माणुट्ठाणं चिय ता सव्वमिणंति तत्तओ णेयं । ण य अपुणबंधगाई मोत्तुं एयं इहं होइ ॥ ९९७ ॥ एयं तु तहाभव्वत्तयाएँ संजोगओ णिओगेणं । तह सामग्गीसज्झं लेसेण णिंदसियं चेव ॥ ९९८ ॥ दइवपुरिसाहिगारे अत्थावत्तीएँ गरुणयणिउणं । परिभावेयव्वं खलु बुद्धिमया णवरि जत्तेण ॥ ९९९ ॥ तहभव्वत्तं चित्तं अकम्मजं आयतत्तमिह णेयं । फलभेया तह कालाइयाणमक्खेवगसहावं ॥ १००० ॥ इहराऽसमंजसत्तं तस्स तहसभावयाएँ तह चित्ते । कालाइजोगओ णणु तस्स विवागो कहां होइ ? ॥ १००१ ॥ एसो उ तंतसिद्धो एवं घडएत्ति णिधमओ एवं । पडिवज्जेयव्वं खलु सुहुमेणं तक्कजोगेणं ॥ १००२ ॥ एवं चिय विन्नेओ सफलो नाएण पुरिसगारोऽवि । तेण तहऽक्खेवाओ स अन्नहाऽकारणो ण भवे ॥ १००३ ॥ उवएससफलयावि य एवं इहरा न जुज्जति ततोऽवि । तह तेण अणक्खित्तो सहाववादो बला एत्ति ॥ १००४ ॥ को कुवलयाण गंध करेइ महुरत्तणं च उच्छूणं । वरहत्थीण य लीलं विणयं च कुलप्पसूयाणं ? ॥ १००५ ॥ एत्थ य जो जह सिद्धां संसरिउं तस्स संतियं चित्तं । किं तस्सभावमह णो भव्वत्तं वाऽयमुद्देसा ॥ १००६ ॥ जइ तस्सहावमेयं सिद्धं सव्वं जहोइयं चेव । अह णो ण तहा सिद्धी पावइ तस्सा जहऽण्णस्स ॥ १००७ ॥ एसा ण लंघणीया मा होज्जा सम्मपच्चयविणासो । अविय णिहालेयव्वा तहण्णदोसप्पसं-

सतत
विषय
भावयोगाः

॥२०३॥

उपदेश
पदेषु

॥२०४॥

गाओ ॥ १००८ ॥ जइ सव्वहा अजोग्गेवि चित्तया हंदि वण्णियसरूवा । पावइ य तस्सहावत्तविसेसा णणु अभव्वस्स ॥ १००९ ॥
अह कहवि तव्विसेसो इच्छिज्जइ णियमओ तदक्खेवा । इच्छियसिद्धी सव्वे चित्तयाए अणेगंतो ॥ १०१० ॥ अणिययसहावयावि
हु ण तस्सहावत्तमंतरेणत्ति । ता एवमणेगंतो सम्मंति कयं पसंगेण ॥ १०११ ॥ एवंपि ठिए तत्ते एयं अहिगिच्च एत्थ धीराणं ।
जुत्तं विसुद्धजोगाराहणमिह सव्वजत्तेण ॥ १०१२ ॥ थेवोवि हु अतियारो पायं जं होति बहुअणिट्ठफलो । एत्थं पुण आहरणं
विन्नेयं सूरतेयनिवो ॥ १०१३ ॥ नरसुंदरवुत्तंतं सोउं पउमावतीए णयरीए । देवीसहितो राया निक्खंतो सूरतेओत्ति ॥ १०१४ ॥
पव्वज्जकरण कालेण गयउरे साहु साहुणीकप्पो । विण्हुसुयदत्त लंखिग रागो तत्थेव परिणयणं ॥ १०१५ ॥ जह कह साहुसमी-
वेवि दुक्करं नत्थि हंत रागस्स । इय आह सूरतेओ देवी किं नीयवोलाए ? १०१६ ॥ इय सुहुमरागदोसा बंधो नालोइयम्मि कालो
य । सुर भोग चवण वणिलंखगेहजम्मो कलग्गहणं ॥ १०१७ ॥ अन्नत्थऽराग कालेण दंसणं चक्खुराग परिणयणं । गरिहा हिंडण जतिदंसणाओ
सरणेण बोही य ॥ १०१८ ॥ इय थोवोऽवऽइयारो एसो एयाण परिणओ एवं । सुद्धे पुण जोग्गम्मी दुग्गयनारी उदाहरणं ॥ १०१९ ॥
सुव्वति दुग्गयनारी जगगुरुणो सिंदुवारकुसुमेहिं । पूजापणिहाणेणं उववन्ना तियसलोगम्मि ॥ १०२० ॥ कायंदीओसरणे भत्ती
पूजत्थि दुग्गयत्ति ततो । तह सिंदुवारगहणं गमणंतर मरण देवत्तं ॥ १०२१ ॥ जणदगसिंचण संका मोहो भगवंत पुच्छ कहणा य ।
आगमणे एसो सा विम्हय गंभीर धम्मकहा ॥ १०२२ ॥ एगंपि उदगबिंदुं जह पक्खित्तं महासमुदम्मि । जायति अक्खयमेवं पूजावि हु
वीयरामेसु ॥ १०२३ ॥ उत्तमगुणबहुमाणो पयमुत्तमसत्तमज्झयारम्मि । उत्तमधम्मपसिद्धी पूजाए वीयरामाणं ॥ १०२४ ॥ एएणं बीजेणं
दुक्खाइं अपाविऊण भवगहणे । अच्चंतुदारभोगो सिद्धो सो अट्ठमे जम्मे ॥ १०२५ ॥ कगगउरे कणगधओ राया होऊण सरय छणगमणे ।

दैव पुरुष
कारो

॥ २०४ ॥

उपदेश
पदेषु

॥२०५॥

दट्ठण वइससमिणं जाओ पत्तेयबुद्धोत्ति ॥१०२६॥ मंडुकसप्पकुररजगराण कूरं परंपरगसणं । परिभाविऊण एवं लोगं हीणाइभेयंति १०२७
मंडुको इव लोगो हीणो इयरेण पन्नमेणं व । एत्थ गसिज्जत्ति सोवि हु कुररसमाणेण अन्नेण ॥१०२८॥ सोवि य न एत्थ सवसो जम्हा
अजगरकयंतवसगोत्ति । एवंविहेऽवि लोए विसयपसंगो महामोहो ॥१०२९॥ इय चिंतिऊण य भयं सम्मं संजायचरणपरिणामो ।
रज्जं चइऊण तहा जाओ समणो सभियपावो ॥ १०३० ॥ सिद्धो य केवलसिरिं परमं संपाविऊण उज्झाए । सक्कावयारणामे परम-
सिवे चेव उज्जाणे ॥ १०३१ ॥ अण्णेऽवि एत्थ धम्मे रयणसिहादी विसुद्धजोगरया । कल्लाणभाइणो इह सिद्धा णेगे महासत्ता
॥ १०३२ ॥ एवं णाऊण इमं विसुद्धजोगेसु धम्ममहिगिच्च । जइयव्वं बुद्धिमया सासयसेक्खत्थिणा सम्मं ॥ १०३३ ॥ कल्लाण-
मित्तजोगादिओ य एयस्स साहणोवाओ । भणिओ समयणूहिं ता एत्थ पयट्ठियव्वंति ॥ १०३४ ॥ सेवेयव्वा सिद्धंतजाणगा
भत्तिनिब्भरमणेहिं । सोयव्वं णियमेणं तेसिं वयणं च आयहियं ॥१०३५॥ दाणं च जहासत्ति देयं परपीडमो न कायव्वा । कायव्वोऽसंकप्पो
भावेयव्वं भवसरूवं ॥ १०३६ ॥ मन्ना माणेयव्वा परिहवियव्वा न केइ जियलोए । लोगोऽणुवत्तियव्वो न निंदियव्वा य केइत्ति
॥ १०३७ ॥ गुणरागो कायव्वो णो कायव्वा कुसीलसंसग्गी । वज्जेयव्वा कोहादयो य सययं पमादो य ॥ १०३८ ॥ लेसुवए-
सेणेते उवएसपया इहं समक्खाया । समयादुद्धरिऊणं मंदमतिविबोहणट्ठाए ॥१०३९॥ जाइणिमयहरियाए रइता एते उ धम्मपुत्तेणं ।
हरिभदायरिणं भवविरहं इच्छमाणेणं ॥ १०४०

॥ इति श्रीहरिभद्रहरिपुरंदरप्रणीतान्युपदेशपदानि समाप्तानि ॥

दैव पुरुष
कारौ

॥ २०५ ॥

उपदेश
मालायं

॥२०६॥

उपदेशमाला

नमिऊण जिणवरिंदे, इंदनरिंदच्चिए तिलोअगुरू । उवएसमालमिणमो, वुच्छामि गुरुवएसेणं ॥१॥ जगचूडामणिभूओ, उसभो
वीरो तिलोअसिरितिलओ । एगो लोगाइच्चो, एगो चक्खू तिहुअणस्स ॥ २ ॥ संवच्छरमुसभजिणो, छम्मासा वद्धमाणजिणचंदो ।
इअ विहरिआ निरसणा, जइज्ज एओवमाणेणं ॥ ३ ॥ जइ ता तिलोअनाहो, विसहइ बहुआइँ असरिसजणस्स । इअ जीअंतकराइँ,
एस खमा सव्वसाहूणं ॥ ४ ॥ न चइज्जइ चालेउं, महइमहावद्धमाणजिणचंदो । उवमग्गसहस्सेहिवि, मेरू जह वायगुंजाहिं ॥५॥
भहो विणीअविणओ, पढमगणहरो समत्तसुअनाणी । जाणंतोऽवि तमत्थं, त्तिम्हिअहिअओ सुणइ सव्वं ॥ ६ ॥ जं आणवेइ राया,
पगईओ तं सिरेण इच्छंति । इअ गुरुजणमुहभणिअं, कयंजलिउडेहिं सोअव्वं ॥ ७ ॥ जह सुरगणाण इंदो, गहगणतारागणाण जह
चंदो । जह य पयाण नरिंदो, गणस्सवि गुरू तहाणंदो ॥ ८ ॥ बालुत्ति महीपालो, न पया परिभवइ एम गुरु उवमा । जं वा पुर-
ओ काउं, विहरंति मुणी तहा सोवि ॥ ९ ॥ पडिरूवो तेयस्सी, जुगप्पहाणागमो महुरवक्को । गंभीरो धीमंतो, उवएसपरो अ आय-
रिओ ॥ १० ॥ अपरिस्सावी सोमो, संगहसीलो अभिग्गहमई य । अविकत्थणो अचवलो, पसंतहियओ गुरू होइ ॥ ११ ॥ कइ-
यावि जिणवरिंदा, पत्ता अयरामरं पंहं दाउं । आयरिएहिं पवयणं, धारिज्जइ संपयं सयलं ॥ १२ ॥ अणुगम्मए भगवई, रायसुअ-
ज्जासहस्सविंदेहिं । तहवि न करेइ माणं, परियच्छइ तं तहा नूणं ॥१३॥ दिणदिक्खिअस्स दमगस्स, अभिमुहा अज्जचंदणा अज्जा ।

तपः, विनय

स्वरिः

पुरुषत्व

वेषः मदः

॥२०६॥

उपदेश
मालायां
॥२०७॥

नेच्छइ आसणगहणं, सो विणओ सच्चअज्जाणं ॥ १४ ॥ वरिसमयदिकिखआए, अज्जाए अज्जदिकिखओ साहू । अभिगमणवंदण-
नमंसणेण विणएण सो पुज्जो ॥ १५ ॥ धम्मो पुरिसप्पभवो, पुरिसवरदेसो पुरिसाजिडो । लोएवि पण्ह पुरिसो, किं पुण लोगतुत्तमे
धम्मो ? ॥ १६ ॥ संवाहणस्स रण्णो, तइया वाणारसीए नयरीए । कन्नासहस्समहिअं, आसी किर रूववंतीणं ॥ १७ ॥ तहविय सा
रायसिरी, उल्लुट्ठंती न ताइया ताहिं । उयरट्ठिण्ण इक्केण, ताइया अंगवीरेण ॥ १८ ॥ महिलाअ सुवहूआणवि, मज्झाओ इह सम-
त्तघरसारो । रायपुरिसोहिं निज्जइ, जणेऽवि पुरिसो जहिं नत्थि ॥ १९ ॥ किं परजणवहुजःणावणाहिं वरमप्पसक्खियं सुकयं । इह
भरहचक्कवट्ठी, पसन्नचंदो य दिट्ठता ॥ २० ॥ वेसोऽवि अप्पमाणो, असंजमपहेसु वट्ठमाणस्स । किं परिअत्तिअवेसं, विसं न मोरइ
खज्जंतं ? ॥ २१ ॥ धम्मं रक्खइ वेसो, संकइ वेसेण दिकिखओ म्हि अहं । उम्मग्गेण पडंतं, रक्खइ राया जणवउव्व ॥ २२ ॥ अप्पा
जाणइ अप्पा, जहट्ठिओ अप्पसक्खिओ धम्मो । अप्पा करइ तं तह, जह अप्पसुहावहं होइ ॥ २३ ॥ जं जं समयं जीवो, आविसइ
जेण जेण भावेण । सो तम्मि तम्मि समये, सहासुहं बंधए कम्मं ॥ २४ ॥ धम्मो मएण हुंतो, तो नवि सोउण्हवायविज्झडिओ ।
संवच्छरम (रं अ) णसिओ, बाहुबली तह किलिस्संतो ॥ २५ ॥ निअगमइविगप्पिअचित्तिएण सच्छंदबुद्धिरइएणं । कत्तो पारत्तहिअं
कीरइ गुरुअणुवएसेणं ? ॥ २६ ॥ थट्ठो निरोवयारी, अविणीओ गव्विओ निरुवणामो । साहुजणस्स गरहिओ, जणेऽवि वयणिज्जयं
लहइ ॥ २७ ॥ थोवेणवि सप्पुरिसा, सणंकुमारुव्व केइ बुज्झंति । देहे खणपरिहाणी, जं किर देवेहिं से कहिया ॥ २८ ॥ जइ ता
लवसत्तमसुरविमाणवासीवि परिवडंति सुरा । चित्तिज्जंतं ससं, संसारे सासयं कयरं ? ॥ २९ ॥ कह तं भण्णइ सुक्खं ? सुचिरेणाव
जस्स दुक्खमाल्लिअइ । जं च मरणावसाणे, भवसंसाराणुबंधि च ॥ ३० ॥ उवएससहस्सेहिवि, बोहिज्जंतो न बुज्झइ कोई । जह

तपःविनयः
सूरिः
पुरुषत्वं
वेषः मदः

॥ २०७ ॥

उपदेश
मालायां

॥२०८॥

बंभदत्तराया, उदायिनिवमारओ चेव ॥ ३१ ॥ गयकण्णचंचलाए, अपरिच्चत्ताएँ रायच्छीए । जीवा सकम्मकलिलमलभरियभरा तो पडंति अहे ॥ ३२ ॥ बुत्तूणवि जीवाणं, सुदुकराइंति पावचरिआइं । भयवं जा सा सा सा, पच्चाएसो हु इणमो ते ॥ ३३ ॥ पडि-
वज्जिऊण दोसे, निअए सम्मं च पायवडिआए । तो किर मिगावईए, उप्पन्नं केवलं नाणं ॥ ३४ ॥ किं सका बुत्तुं जे सरागधम्मम्मि
कोइ अकसाओ ? । जो पुण धरिज्ज धणिअं, दुव्वयणुज्जालिए स मुणी ॥ ३५ ॥ कडुअकसायतरूणं, पुप्फं च फलं च दोऽवि विरसाइं ।
पुप्फेण झाइ कुविओ, फलेण पावं समायरइ ॥ ३६ ॥ संतेऽवि कोऽवि उज्झइ, कोऽवि असंतेऽवि अहिलसइ भोए । चयइ परपच्च-
एणऽवि, पभवो दट्ठूण जह जंबुं ॥ ३७ ॥ दीसंति परमघोरावि पवरधम्मप्पभावपडिबुद्धा । जह सो चिलाइपुत्तो, पडिबुद्धो सुंसुमा-
णाए ॥ ३८ ॥ पुप्फियफलिए तह पिउघरम्मि तण्हाल्लुहासमणुबद्धा । ढंढेण तहा विसढा, विसढा जह सफलया जाया ॥ ३९ ॥
आहारेसु सुहेसु अ, रम्मावसहेसु काणणेसुं च । साहूण नाहिगारो, अहिगारो धम्मकज्जेसु ॥ ४० ॥ साहू कांतारमहाभएसु अवि
जणवएवि मुइअम्मि । अवि ते सरीरपीडं, सहंति न लहं (यं) ति य विरुद्धं ॥ ४१ ॥ जंतेहि पीलियावि हु, खंदगसीसा न चेव
परिकुविया । विइयपरमत्थसारा, खमंति जे पंडिआ हुंति ॥ ४२ ॥ जिणवयणसुइसकण्णा, अवगयसंसारघोरपेयाला । बालाण खमंति
जई, जइत्ति किं इत्थ अच्छेरं ? ॥ ४३ ॥ न कुलं इत्थ पहाणं, हरिएसबलस्स किं कुलं आसी ? । आकंपिया तवेणं, सुरावि जं पज्जुवासंति
॥ ४४ ॥ देवो नेरइउत्ति य, कीड पयंगुत्ति माणुसो वेसो । रूवस्सी अ विरूवो, सुहभागो दुक्खभागी अ ॥ ४५ ॥ राउत्ति य दमगुत्ति
य, एस सपागुत्ति एस वेयविउ । सामी दासो पुज्जो, खलत्ति अधणो धणवइत्ति ॥ ४६ ॥ नवि इत्थ कोऽवि नियमो, सकम्मवि-
णिविट्ठसरिसकयचिट्ठो । अन्नुरुववेसो, नडुव्व परियत्तए जीवो ॥ ४७ ॥ कोडीसएहिं धणसंचयस्स गुणसुभरियाए कन्नाए ।

तपःविनयः

स्वरिः

पुरुषत्वं

वेषः मदः

॥२०८॥

उपदेश
मालायां

॥२०९॥

नवि लुद्धो वयररिसी, अलोभया एस साहूणं ॥ ४८ ॥ अंतेउरपुरवलवाहणेहिं वरसिरिघरेहिं मुणिवसहा । कामेहिं बहुविहेहि य, छंदिज्जंतावि नेच्छंति ॥ ४९ ॥ छेओ भेओ वसणं, आयासकिलेसभयविवागो अ । मरणं धम्मब्भं सो, अरइ अत्थाउ सच्चाइ ॥ ५० ॥ दोससयमूलजालं, पुव्वरिसिविज्जयं जइ वंतं । अत्थं वहसि अणत्थं, कीस अणत्थं तवं चरसि ? ॥ ५१ ॥ वहबंधणमारणसेहणाओ काओ परिग्गहे नत्थि ? । तं जइ परिग्गहुच्चिय, जइधम्मो तो नणु पवंचो ॥ ५२ ॥ किं आसि नंदिसेणस्स कुलं ? जं हरिकुलस्स विउलस्स । आसी पियामहो सच्चरिण वसुदेवनामुत्ति ॥ ५३ ॥ विज्जाहरीहिं सहरिसं, नरिंददुहियाहि अहमहंतीहिं । जं पत्थिज्जइ तइया, वसुदेवो तं तवस्स फलं ॥ ५४ ॥ सपरक्कमराउलवाइएण सीसे पलीविए निअए । गयसुकुमालेण खमा, तहा कया जह सिवं पत्तो ॥ ५५ ॥ रायकुलेसुवि जाया, भीया जरमरणगब्भवसहीणं । साहू सहंति सच्चं, नीयाणवि पेसपेसाणं ॥ ५६ ॥ पणमंति य पुव्वयरं, कुलया न नमंति अकुलया पुरिसा । पणओ इह पुत्थि जइजणस्स जह चक्कवट्ठिमुणी ॥ ५७ ॥ जह चक्कवट्ठिसाहू सामाइअसाहुणा निरुवयारं । भणिओ न चेव कुविओ, पणओ बहुअत्तणगुणेणं ॥ ५८ ॥ ते धन्ना से साहू, तेसि नमो जे अकज्जपडिविरया । धीरा वयमसिहारं, चरंति जह थूलिभइमुणी ॥ ५९ ॥ विसयासिपंजरंमिव, लेए असिपंजरंमि तिकखंमि । सिंहा व पंजरगया, वसंति तवपंजरे साहू ॥ ६० ॥ जो कुणइ अप्पमाणं, गुरुवयणं न य लएइ उवएसं । सो पच्छा तह सोअइ, उवकोसघरे जह तवस्सी ॥ ६१ ॥ जिट्ठव्वय-पव्वयभरसमुव्वहणववसिअस्स अच्चंतं । जुवइजणसंवइयरे, जइत्तणं उभयओ भट्ठं ॥ ६२ ॥ जइ ठाणी जइ मोणी, जइ मुंडी वक्कली तवस्सी वा । पत्थन्तो अ अबंभं, बंभावि न रोयए मज्झं ॥ ६३ ॥ तो पट्ठियं तो गुणियं, तो मुणियं तो अ चेइओ अप्पा । आवडियेपल्लियामंतिओवि जइ न कुणइ अकज्जं ॥ ६४ ॥ पागडियसव्वसल्लो, गुरुपामूलमि लहइ साहुपयं । अरिसुद्धस्स न

बोधःभवः
अर्थःक्षमा
विषयाः

॥२०९॥

उपदेश
मालायां
॥२१०॥

वड्डइ, गुणसेढी तत्तिया ठाइ ॥ ६५ ॥ जइ दुकरदुकरकारउत्ति भणिओ जहट्टिओ साहू । तो कीस अज्जसंभूअविजयसीसेहिं नवि खमिअं ? ॥ ६६ ॥ जइ ताव सच्चओ सुंदरुत्ति कम्माण उवसमेण जई । धम्मं वियाणमाणो, इयरो किं मच्छरं वहइ ? ॥ ६७ ॥ अइसुट्टिओत्ति गुणसमुइओत्ति जो न सहइ जइपसंसं । सो परिहाइ परभवे, जहा महापीढपीढरिसी ॥ ६८ ॥ परपरिवायं गिण्हइ, अट्टमयविरल्लणे सया रमइ । उज्झइ य परसिरीए, सकसाओ दुक्खिओ निच्चं ॥ ६९ ॥ विग्गहविवायरुइणो, कुलगणसंघेण बाहिर-कयस्स । नत्थि किर देवलोएवे देवसमिईसु अवगासो ॥ ७० ॥ जइ ता जणसंववहारवज्जियमकज्जमायरइ अन्नो । जो तं पुणो विकत्थइ, परस्स वसणेण सो दुहिओ ॥ ७१ ॥ सुट्ठुवि उज्जव (म) माणं, पंचेव करिंति रित्तयं समणं । अप्पथुइ परनिंदा, जिब्भोवत्था कसाया य ॥ ७२ ॥ परपरिवायमईओ, दूसइ वयणेहिं जेहिं जेहिं परं । ते ते पावइ दोसे, परपरिवाई इअ अपिच्छो ॥ ७३ ॥ थद्धा छिदप्पेही, अवण्णवाई सयंमई चवला । वंका कोहणसीला, सीसा उव्वेअगा गुरुणो ॥ ७४ ॥ जस्स गुरुम्मि न भत्ती, न य बहुमाणो न गउरवं न भयं । नवि लज्जा नवि नेहो, गुरुकुलवासेण किं तस्स ? ॥ ७५ ॥ रूसइ चोइज्जंतो, वहइ हियएण अणुसयं भणिओ । न य कम्मि करणिज्जे, गुरुस्स आलो न सो सीसो ॥ ७६ ॥ उव्विल्लणसूअणपरिभवेहिं अइभणिय-दुट्ठभणिएहिं । सत्ताहिया सुविहिया, न चेव भिंदंति मुहरागं ॥ ७७ ॥ माणंसिणोवि अवमाणवंचणा ते परस्स न करंति । सुहदु-कखुगिरणत्थं, साहू उअहिच्च गंभीरा ॥ ७८ ॥ मउआ निहुअसहावा, हासदवविवज्जिया विगहमुका । असमंजसमइबहुअं, न भणंति अपुच्छिआ साहू ॥ ७९ ॥ महुरं निउणं थोवं, कज्जावडिअं अगव्वियमतुच्छं । पुव्वि मइसंकालियं, भणंति जं धम्मसंजुत्तं ॥ ८० ॥ सट्ठि वाससहस्सा, तिसत्तखुत्तोदयेण धोएण । अणुचिण्णं तामलिणा, अन्नाणतवुत्ति अप्पफलो ॥ ८१ ॥ छज्जीवकायवहगा,

बोधःभवः
अर्थःक्षमा,
विषयाः

॥ २१० ॥

उपदेश
मालायां
॥ २११ ॥

हिंसकसत्थाइं उवइसंति पुणो । सुबहुं पि तवकिलेसो, बालतवस्सोण अप्पफलो ॥ ८२ ॥ परियच्छंति अ सच्चं, जहट्ठियं अवितहं असंदिद्धं ।
तो जिणवयणविहिन्नू सहंति बहुअस्स बहुआइं ॥ ८३ ॥ जो जस वट्ठइ हियए सो तं ठावेइ सुंदरसहावं । वग्घी छावं जणणी,
भइं सोमं च मन्नेइ ॥ ८४ ॥ मणिकणगरयणधणपूरियम्मि भवणम्मि सालिभदोऽवि । अन्नो किर मज्झवि सामिओत्ति जाओ विगयकामो
॥ ८५ ॥ न करंति जे तवसंजमं च तुल्लपाणिपायाणं । पुरिमा समपुरिमाणं, अवस्स पेसत्तणमुविति ॥ ८६ ॥ सुंदरसुकुमालसुहोइएण
विविहं हिं तवाविसेसेहिं । तह सोसविओ अप्पा जह नवि नाओ सभवणेऽवि ॥ ८७ ॥ दुकरमुद्धोसकरं, अवंति सुकुमालमहरिसीचरियं ।
अप्पावि नाम तह तज्जइत्ति अच्छेरयं एअं ॥ ८८ ॥ उच्छट्ठसरीरघरा, अन्नो जीवो सरीरमन्नंति । धम्मस्स कारणे सुविहिया
सरीरं पि छड्ढंति ॥ ८९ ॥ एगदिवसं पि जीवो, पव्वज्जमुवागओ अनन्नमणो । जइवि न पावइ मुखं, अवस्स वेमाणो होइ
॥ ९० ॥ सीसावेढेण सिरम्मि वेढिए निग्गयाणि अच्छीणि । मेयज्जस्स भगवओ, न य सो मणसावि परिकुविओ ॥ ९१ ॥ जो
चंदणेण बाहुं, आलिपइ वासिणा वि तच्छेइ । संथुणइ जो अ निंदइ, महरिसिणो तत्थ समभावा ॥ ९२ ॥ सिंहगिरिसुसीसाणं,
भइं गुरुवयण सदहंताणं । वयरो किर दाही वायणत्ति न विकोविअं वयणं ॥ ९३ ॥ मिण गोणसंगुलीहिं, गणेहि वा दंतचकलाइं से ।
इच्छंति भाणिऊणं, (भाणियच्चं) कज्जं तु त एव जाणंति ॥ ९४ ॥ कारणविऊ कयाइ, सेयं कायं वयंति आयरिया । तं तहसइहिअच्चं
भविअच्चं कारणेण तहिं ॥ ९५ ॥ जो गिणइ गुरुवयणं, भण्णंतं भावओ विसुद्धमणो । ओसहभिव पिज्जंतं, तं तस्स सुहावहं होइ ॥ ९६ ॥
अणुवत्तगा विणीआ, बहुक्खमा निच्चभत्तिमंता य । गुरुकुलवासी अमुई, धन्ना सीसा इह सुसीला ॥ ९७ ॥ जावंतस्स इह जसो, कित्ती
य मयस्स परभवे धम्मो । सुगुणस्स य, निगुणस्स य अजसाऽकित्ती अहम्मो य ॥ ९८ ॥ बुद्धावासेऽवि ठियं, अहव गिलाणं गुरुं परिभ-

मत्सरः
अज्ञानं
दीक्षा, गुरुः

॥ २११ ॥

उपदेश
मालायां

॥२१२॥

वंति । दत्तुव्व धम्मवीमंसएण दुस्सिक्खियं तंपि ॥ १९ ॥ आयरिअभत्तिरागो, कस्स सुनक्खत्तमहरिसीसरिसो । अवि जीविअं वव-
सिअं, न चेव गुरुपरिभवो सहिओ ॥ १०० ॥ पुण्णेहिं चोइआ पुरक्खडेहिं सिरिभायणं भविअसत्ता । गुरुमागमेसिभदा, देवयमिव
पज्जुवासंति ॥ १०१ ॥ बहुमुक्खसयसहस्साण दायगा मोअगा दुहसयाणं । आयरिआ फुडमेअं, केसिपएसीअ (व) ते हेऊ ॥ १०२ ॥
नरयगइगमणपडिहत्थए कए तह पएसिणा रण्णा । अमरविमाणं पत्तं, तं आयरिअप्पभावेणं ॥ १०३ ॥ धम्ममइएहिं अइसुंदरेहिं
कारणगुणोवणीएहिं । पल्हायंतो य मणं, सीसं चोएइ आयरिओ ॥ १०४ ॥ जीअं काऊण पणं, तुरमिणिदत्तस्स कालिअज्जेणं ।
अविअ सरीरं चत्तं, न य भणिअमहम्मसंजुत्तं ॥ १०५ ॥ फुडपागडमकहंतो, जहट्टिअं बोहिलाभमुवहणइ । जह भगवओ विसालो,
जरमरणमहोअही आसि ॥ १०६ ॥ कारुणरुणसिंगारभावभयजीविअंतकरणेहिं । साहू अविअ मरंति, न य निअनिअमं विरा-
हंति ॥ १०७ ॥ अप्पहियमायरंतो अणुमोअंतो अ सुग्गइं लहइ । रहकारदाणअणुमोअगो मिगां जह य बलदेवो ॥ १०८ ॥ जं तं
कयं पुरा पूरणेण अइदुकरं चिरं कालं । जइ तं दयावरो इह. करिंतु तो सफलं हुंतं ॥ १०९ ॥ कारणनीयावासी, सुट्ठयरं उज्ज-
मेण जइयव्वं । जह ते संगमथेरा, सपाडिहेरा तथा आसी ॥ ११० ॥ एगंतनियावासी, घरसरणाईसु जइ ममत्तंपि । कह न पडि-
हंति कलिकलुसरोसदोसाण आवाए ॥ १११ ॥ अवि कत्तिऊण जीवे, कत्तो घरसरणगुत्तिसंठप्पं । अवि कत्तिआ य तं तह, पडिआ
अस्संजयाण पहे ॥ ११२ ॥ थोवोऽवि गिहिपसंगो, जइणो सुद्धस्स पंकमावहई । जह सो वारत्तरिसी, हसिओ पज्जोअनरवइणा
॥ ११३ ॥ सव्भावो वीसंभो, नेहो रइवइयरो अ जुवइजणे । सयणघरसंपसारो, तवसीलवयाइं फेडिज्जा ॥ ११४ ॥ जोइसानिमित्त-

मत्सरः
अज्ञानं
दीक्षा, गुरुः

॥२१२॥

उपदेश
मालायां

॥२१३॥

अक्खरकोउआएसभूइकम्मेहिं । करणाणुमोअणाहि अ, साहुस्स तवक्खओ होइ ॥ ११५ ॥ जह जह कीरइ संगो, तह तह पत्तरो
खणे खणे होइ । थोवोवि होइ बहुओ, न य लहइ धिइं निरुंमंतो ॥ ११६ ॥ जो चयइ उत्तरगुणे, मूलगुणेऽवि अचिरेण सो चयइ ।
जह जह कुणइ पमायं, पिच्छिज्जइ तह कसाएहिं ॥ ११७ ॥ जो निच्छएण गिण्हइ, देहच्चाएवि न य धिइं मुअइ । सो साहेइ सकज्जं,
जह चंदवडिंसओ राया ॥ ११८ ॥ सीउण्हखुप्पिवासं, दुस्सिज्जपरीसहं किलेसं च । जो सहइ तस्स धम्मो, जो धिइमं सो तवं
चरइ ॥ ११९ ॥ धम्ममिणं जाणंता, गिहिणोऽवि दढव्वया किमुअ साहू ? । कमलामेलाहरणे, सागरचंदेण इत्थुवमा ॥ १२० ॥
देवेहिं कामदेवो, गिहीवि नवि चालिओ (चाइओ) तवगुणेहिं । मत्तगयंदभुयंगमरक्खसघोरदुहासेहिं ॥ १२१ ॥ भोगे अभुंज-
माणावि केइ मोहा पडंति अहरगइं । कुविओ आहारत्थो, जत्ताइ जणस्स दमगुव्व ॥ १२२ ॥ भवसयसहस्सदुलहं, जाइजरामर-
णसागरुत्तारे । जिणवयणम्मि गुणायर ! खणमवि मा काहिसि पमायं ॥ १२३ ॥ जं न लहइ सम्मत्तं, लद्धूणवि जं न एइ संवेगं ।
विसयसुहेसु य रज्जइ, सो दोसो रागदोसाणं ॥ १२४ ॥ तो बहुगुणनासाणं, सम्मत्तचरित्तगुणविणासाणं । न हु वसमागतव्वं,
रागदोसाण पावाणं ॥ १२५ ॥ नवि तं कुणइ अमित्तो, सुद्धुवि सुविराहिओ समत्थोऽवि । जं दोऽवि अणिग्गहिया, करंति रागो अ
दोसो अ ॥ १२६ ॥ इहलोए आयासं अजसं च करंति गुणविणासं च । पसवंति अ परलोए, सारीरमणोगए दुक्खे ॥ १२७ ॥
धिद्धी अहो अकज्जं, जं जाणंतोऽवि रागदोसेहिं । फलमउलं कडुअरसं, तं चेव निसेवए जीवो ॥ १२८ ॥ को दुक्खं पाविज्जा ?
कस्स व सुक्खेहिं विम्हओ हुज्जा ? । को व न लभिज्ज सुक्खं ? रागदोसा जइ न हुज्जा ॥ १२९ ॥ माणी गुरुपडिणीओ, अणत्थभरिओ

साधुत्वं
रागदोषो

॥२१३॥

उपदेश
मालायां
॥ २१४ ॥

अमगगचारी य । मोहं किलेसजालं, सो खाइ जहेव गोसालो ॥ १३० ॥ कलहणकोहणसीलो, भंडणसीलो विवायमीलो य । जोवो निच्चुज्जलिओ, निरत्थयं संयमं चरइ ॥ १३१ ॥ जह वणदवो वणं दवदवस्स जलिओ खणेण निदहइ । एवं कसायपरिणओ, जीवो तवसंजमं दहइ ॥ १३२ ॥ परिणामवसेण पुणो, अहिओ ऊणयरओ व हुज्ज खओ । तहवि ववहारमित्तेण, भण्णइ इमं जहा थूलं ॥ १३३ ॥ फरुसवयणेण दिणतवं, अहिकिखवंतो अ हणइ मासतवं । वरिसतवं सवमाणो, हणइ हणंतो अ सामणं ॥ १३४ ॥ अह जीविअं निकितइ, हंतूण य संजमं मलं चिणइ । जीवो पमायबहुलो, परिभमइ अ जेण संसारे ॥ १३५ ॥ अक्को-सणतज्जणताडणा य अवमाणहीलणाओ अ । मुणिणो मुणियपरपभा (हा), दढप्पहारिव्व विसहंति ॥ १३६ ॥ अहमाहओत्ति न य पडिहणंति सत्ताऽवि न य पडिसवंति । मारिज्जंताऽवि जई, सहंति साहस्समल्लुव्व ॥ १३७ ॥ दुज्जणमुहकोदंडा, वयणसरा पुव्वकम्मनिम्माया । साहूण ते न लग्गा, खंतीफलं वहांताणं ॥ १३८ ॥ पत्थरेणाहओ कीवो, पत्थरं डक्कुमिच्छइ । मिगारिओ सरं पप्प, सरुप्पत्तिं विमग्गइ ॥ १३९ ॥ तइ पुंवि किं न कयं, न बाहए जेण मे समत्थोऽवि ? । इण्हि किं कस्स व कुप्पिमुत्ति धीरा अणुप्पिच्छा ॥ १४० ॥ अणुराएण जइस्सऽवि, सियायपत्तं पिया धरावेइ । तहवि य खंदकुमारो, न बंधुपासेहिं पडिबद्धो ॥ १४१ ॥ गुरु गुरुतरो अ अइगुरु, पियमाइअवच्चपियजणसिणेहो । चित्तिज्जमाणगुविलो, चत्तो अइधम्मतिसिएहिं ॥ १४२ ॥ अमुणियपरमत्थानं, बंधुजणसिणेहवइयरो होइ । अवगयसंसारसहावनिच्छयाणं समं हिययं ॥ १४३ ॥ माया पिया य भाया, भज्जा पुत्ता सुही य नियगा य । इह चेव बहुविहाइं, करंति भयवेमणस्साइं ॥ १४४ ॥ माया नियगमइविगप्पियम्मि अत्थे अपूरमाणम्मि । पुत्तस्स कुणइ वसणं, चुलणी जह बंभदत्तस्स ॥ १४५ ॥ सब्बंगोवंगविगत्तणाओ जगडणविहेडणाओ अ । कासी य रज्जतिमिओ

साधुत्वं
रागद्वेषौ

॥ २१४

उपदेश
मालायां
॥२१५॥

पुत्ताण पिया कणयकेऊ ॥ १४६ ॥ विसयसुहरागवसओ, घोरो भायाऽवि भायरं हणइ । आहाविओ बहत्थं, जह बाहुबलिस्स भर-
हवई ॥ १४७ ॥ भज्जाऽवि इंदियविगारदोसनडिया करेइ पइपावं । जह सो पएसिराया सूरियकंताई तह वहिओ ॥ १४८ ॥
सासयसुखतरस्सी, नियअंगसमुब्भवेण पियपुत्तो । जह सो सेणियराया, कोणियरणा खयं नीओ ॥ १४९ ॥
लुद्धा सकज्जतुरिआ, सुहिणोऽवि विसंवयंति कयकज्जा । जह चंदगुत्तगुरुणा, पव्वयओ घाइओ राया ॥ १५० ॥ निययाऽवि निय-
यकज्जे, विसंवयंतम्मि हुंति खरफरुसा । जह रामसुभूमकओ, बंभकखत्तस्स आसि खओ ॥ १५१ ॥ कुलघरनिययसुहेसु अ, सयणे
अ जणे अ निच्च मुणिवसहा । विहरंति अणिस्साए, जह अज्जमहागिरी भयवं ॥ १५२ ॥ रूवेण जुव्वणेण य कन्नाहि सुहेहिं वर-
सिरीए य । न य लुब्भंति सुविहिया, निदरिसणं जंबुनामुत्ति ॥ १५३ ॥ उत्तमकुलप्पसूया, रायकुलवडिसगाऽवि मुणिवसहा । बहु-
जणजइसंघट्टं, मेहकुमारु व्व विसहंति ॥ १५४ ॥ अवरुप्परसंवाहं, सुखं तुच्छं सरीरपीडा य । सारण वारण चोयण, गुरुजणआय-
त्तया य गणे ॥ १५५ ॥ इक्कस्स कओ धम्मो ?, सच्छंदगईमईपयारस्स । किं वा करेइ इक्को ?, परिहरउ कहं अकज्जं वा ? ॥ १५६ ॥
कत्तो सुत्तत्थागम, पडिपुच्छण चोयणा व इक्कस्स । विणओ वेयावच्चं, आराहणया य मरणंते ? ॥ १५७ ॥ पिच्छिज्जेसणमिको,
पइन्नपमयाजणाउ निच्च भयं । काउमणोऽवि अकज्जं, न तरइ काऊण बहुमज्जे ॥ १५८ ॥ उच्चारपासवणवंतपित्तमुच्छाइमोहिओ
इक्को । सहवभाणविहत्थो, निक्खिवइ व कुणइ उड्डाहं ॥ १५९ ॥ एगादिवसेण बहुआ, सुहा य असुहा य जीवपरिणामा । इक्को
असुहपरिणओ, चइज्ज आलंबणं लुद्धं ॥ १६० ॥ सव्वजिणप्पडिकुट्टं, अणवत्था थेरकप्पमेओ अ । इक्को अ सुआउत्तोऽवि हणइ

क्षमा, कुटुंबं
गच्छवासः

॥२१५॥

उपदेश
मालायां

॥ २१६ ॥

तवसंजमं अइरा ॥ १६१ ॥ वेसं जुण्णकुमारिं, पउत्थवइअं च बालविहवं च । पासंडरोहमसइं, नवतरुणि थेरभज्जं च ॥ १६२ ॥
सविडंकुब्भडरूवा, दिट्ठा मोहेइ जा मणं इत्थी । आयहियं चिंतता, दूरयरेणं परिहरांति ॥ १६३ ॥ सम्महिट्ठीवि कयागमोवि
अइविसयरागसुहवसओ । भवसंकडम्मि पविसइ, इत्थं तुह सच्चई नायं ॥ १६४ ॥ सुतवस्सियाण पूया, पणामसक्कारविणयकज्जपरो ।
बद्धंपि कम्ममसुहं, सिढिलेइ दसारनेया व ॥ १६५ ॥ अभिगमणवंदणनमंसणेण पडिपुच्छणेण साहूणं । चिरसंचियंअपि कम्मं,
खणेण विरलत्तणमुवेइ ॥ १६६ ॥ केइ सुसीला सुहमाइ सज्जणा गुरुजणस्सअवि सुसीसा । विउलं जणांति सद्धं, जह सीसो चंडरु-
इस्स ॥ १६७ ॥ अंगारजीववहगो, कोई कुगुरू सुसीसपरिवारो । सुमिणे जईहि दिट्ठो, कोलो गयकलहपरिकिण्णो ॥ १६८ ॥ सो
उग्गभवसमुदे, सयंवरमुवागएहि राएहिं । करहोवक्खरभरिओ, दिट्ठो पोरणसीसेहिं ॥ १६९ ॥ संसारवंचणा नवि, गणांति संसार-
सुअरा जावा । सुमिणगएणअवि केई, बुज्झांति पुप्फचूला वा ॥ १७० ॥ जो अविकलं तवं संजमं च साहू करिज्ज पच्छाअवि । आन्नि-
यसुयव्व सो नियगमट्ठमचिरेण साहेइ ॥ १७१ ॥ सुहिओ न चयइ भोए, चयइ जहा दुक्खिओत्ति अलियमिणं । चिक्कणकम्मोलित्तो न
इमो न इमो परिच्चयई ॥ १७२ ॥ जह चयइ चक्कवट्ठी, पवित्थरं तत्तियं मुहुत्तेणं । न चयइ तहा अहन्नो, दुब्बुद्धी खप्परं दमओ
॥ १७३ ॥ देहो पिवीलियाहिं, चिलाइपुत्तस्स चालणो व्व कओ । तणुओवि मणपओसो, न चालिओ तेण ताणुवरिं ॥ १७४ ॥
पाणच्चएअवि पावं, पिवीलियाएअवि जे न इच्छंति । ते कह जई अपावा, पावाइं करंति अन्नस्स ? ॥ १७५ ॥ जिणपहअपंडियाणं,
पाणहराणंअपि पहरमाणणं । न करंति य पावाइं, पावस्स फलं वियाणंता ॥ १७६ ॥ वहमारणअब्भक्खाणदाणपरधणविलोवणा-
ईणं । सव्वजहन्नो उदओ, दसगुणिओ इकसि कयाणं ॥ १७७ ॥ तिच्चयरे उ पओसे, सयगुणिओ सयसहस्सकोडिणो । कोडा-

क्षमा, कुटुंबं
गच्छवासः

॥ २१६ ॥

उपदेश
मालायां

॥२१७॥

कोडिगुणो वा, हुज्ज विवागो बहुतरो वा ॥ १७८ ॥ केइत्थ करंतालंबणं इमं तिहुयणस्स अच्छेरं । जह नियमा खवियंगी, मरुदेवी भगवई सिद्धा ॥ १७९ ॥ किंपि कहिंपि कयाई, एगे लद्धीहिं केहिऽवि निभेहिं । पत्तेअबुद्धलाभा, हवंति अच्छेरयब्भूया ॥ १८० ॥ निहिसंपत्तमहन्नो, पत्थितो जह जणो निरुत्तप्पो । इह नासइ तह पत्तेअबुद्धलद्धि(च्छि)पडिच्छंतो ॥ १८१ ॥ सोऊण गइं सुकुमालियाए तह ससगभसगभइणीए । ताव न वीसासियव्वं, सेयट्ठी धम्मिओ जाव ॥ १८२ ॥ खरकरहतुरयवसहा, मत्तगइंदाऽवि नाम दम्मंति । इक्को नवरि न दम्मइ, निरंकुसो अप्पणो अप्पा ॥ १८३ ॥ वरं मे अप्पा दंतो, संजमेण तवेण य । माऽहं परेहिं दम्मंतो, बंधणेहिं वहेहि अ ॥ १८४ ॥ अप्पा चव दमेयव्वो, अप्पा हु खलु दुद्दमो । अप्पा दंतो सुही होइ, अस्सि लोए परत्थ य ॥ १८५ ॥ निच्चं दोससहगओ, जीवो अविरहियमसुहपरिणामो । नवरं दिन्ने पसरे, तो देइ पमायमयरेसु ॥ १८६ ॥ अच्छिय वंदिय पूइअ, सक्कारिय पणमिओ महग्घविओ । तं तह करेइ जीवो, पाडेइ जहप्पणो ठाणं ॥ १८७ ॥ सीलव्वयाइं जो बहुफलाइं हंतूण सुक्खमहिलसइ । धिइदुब्बलो तवस्सी, कोडीए कागिणिं किणई ॥ १८८ ॥ जीवो जहामणसियं, हियइच्छियपत्थिणहिं सुक्खेहिं । तोसेऊण न तीरई, जावज्जीवेण सव्वेण ॥ १८९ ॥ सुमिणंतराणुभूयं, सुक्खं समइच्छियं जहा नत्थि । एवमिमंपि अईयं, सुक्खं सुमिणोवमं होई ॥ १९० ॥ पुरनिद्धमणे जक्खो, महुरामंगू तहेव सुयनिहसो । बोहेई सुविहियजणं, विसरइ बहुं च हियएण ॥ १९१ ॥ निग्गंतूण घराओ, न कओ धम्मो मए जिणक्खाओ । इड्डिरससायगुरुयत्तणेण न य चेइओ अप्पा ॥ १९२ ॥ ओसन्नविहारेणं, हा जह झीणम्मि आउए सव्वे । किं काहामि अहन्नो ? संपइ सोयामि अप्पाणं ॥ १९३ ॥ हा जीव ! पाव भमिहिसि, जाईजोणीसयाइं बहुयाइं । भवसयसहस्सदुलहंपि जिणमयं एरिसं लद्धुं ॥ १९४ ॥ पावो पमायवसओ, जीवो संसारकज्जमुज्जुत्तो । दुक्खेहिं

विपाकः,
आत्मदमः,
प्रमादो,
भवः,

॥२१७॥

उपदेश
मालायां
॥२१८॥

न निव्विण्णो सुक्खेहिं न चेव परितुट्ठो ॥ १९५ ॥ परितप्पिण्ण तणुओ, साहारो जइ घणं न उज्जमइ । सेणियराया तं तह, परि-
तप्पंतो गओ नरयं ॥ १९६ ॥ जीवेण जाणि विसज्जियाणि जाईसएसु देहाणि । थोवेहिं तओ सयलंपि तिहुयणं हुज्ज पडि-
हत्थं ॥ १९७ ॥ नहदंतमंसकेसट्ठिएसु जीवेण विप्पमुक्केसु । तेसुवि हविज्ज कइलासमेरुगिरिसन्निभा कूडा ॥ १९८ ॥ हिमवंत-
मलयमंदरदीवोदहिधरणिसरिसरासीओ । अहिअयरो आहारो, छुहिण्णाहारिओ होज्जा ॥ १९९ ॥ जं णेण जलं पीयं, घम्माय-
वजगडिण्ण तंपि इहं । सव्वेसुवि अगडतलायनईसमुदेसु नवि हुज्जा ॥ २०० ॥ पीयं थणयच्छीरं, सागरसलिलाओ होज्ज बहु-
अयरं । संसारम्मि अणंतं, माउणं अन्नमन्नाणं ॥ २०१ ॥ पत्ता य कामभोगा, कालमणंतं इहं सउवभोगा । अप्पुव्वंपि व मन्नई,
तहवि य जीवो मणे सुक्खं । २०२ ॥ जाणइ अ जहा भोगिद्धिसंपया सव्वमेव धम्मफलं । तहवि दढमूढहियओ, पावे कम्मे जणो
रमई ॥ २०३ ॥ जाणिज्जइ चिंतिज्जइ, जम्मजरामरणसंभवं दुक्खं । न य विसएसु विरज्जई, अहो सुवट्ठो कवडगंठी ॥ २०४ ॥
जाणइ य जह मरिज्जइ, अमरंतंपि हु जरा विणासेई । न य उव्विग्गो लोओ, अहो रहस्सं सुनिम्मायं ॥ २०५ ॥ दुपयं चउप्पयं
बहुपयं च अपयं सभिद्धमहणं वा । अणवकएऽवि कयंतो, हरइ हयासो अपरितंतो ॥ २०६ ॥ न य नज्जइ सो दियहो, मरियव्वं
चावसेण सव्वेण । आसापासपरट्ठो, न करेइ य जं हियं बोज्झो(बोद्दो) ॥ २०७ ॥ संझरागजलबुब्बुओवमे, जीविण्ण अ जलविदुचंचले ।
जुव्वणे य नइवेगसंनिभे, पाव जीव ! किमयं न बुज्झासि ? ॥ २०८ ॥ जं जं नज्जइ असुइं, लज्जिज्जइ कुच्छाणिज्जमेयंति । तं तं
मग्गइ अंगं, नवरमणंगुत्थ पडिक्कलो ॥ २०९ ॥ सव्वगहाणं पभवो, महागहो सव्वदोसपायट्ठी । कामग्गहो दुरप्पा, जेणभिभूयं
जगं सव्वं ॥ २१० ॥ जो सेवइ किं लहइ, थामं हारेइ दुब्बलो होइ । पावेइ वेमणस्सं, दुक्खाणि अ अत्तदोसेणं ॥ २११ ॥ जह

विपाकः,
आत्मदम्ः,
प्रमादो,
भवः,

॥२१८॥

उपदेश
मालायां
॥२१९॥

कच्छुल्लो कच्छुं, कंडुयमाणो दुहं मुणइ सुक्खं । मोहाउरा मणुस्सा, तह कामदुहं सुहं विति ॥ २१२ ॥ विसयविसं हालहलं, विस-
यविसं उकडं पियंताणं । विसयविसाइच्चंपिव, विसयविसविसइया होई ॥ २१३ ॥ एवं तु पंचहिं आसवेहिं रयमायणिचु अणुसमयं ।
चउगइदुहपेरंतं, अणुपरियइंति संसारे ॥ २१४ ॥ सव्वगईपक्खंदे, काहंति अणंतए अकयपुण्णा । जे य न सुणंति धम्मं, सोऊण य
जे पमायंति ॥ २१५ ॥ अणुसिद्धा य बहुविहं, मिच्छदिद्धी य जे नरा अहमा । वद्वनिकाइयकम्मा, सुणंति धम्मं न य करंति
॥ २१६ ॥ पंचेव उज्झिऊणं, पंचेव य रक्खिऊण भावेणं । कम्मरयविप्पमुक्का, सिद्धिगइमणुत्तरं पत्ता ॥ २१७ ॥ नाणे दंसणचरणे,
तवसंजमसमिइगुत्तिपच्छित्ते । दमउस्सग्गववाए, दव्वाइअभिग्गहे चेव ॥ २१८ ॥ सदहणायरणाए, निच्चं उज्जुत्त एसणाइ ठिओ ।
तस्स भवोअहितरणं, पव्वज्जाए य (स) म्मं तु ॥ २१९ ॥ जे घरसरणपसत्ता, छक्कायरिऊ सकिंचणा अजया । नवरं मुत्तूण घरं, घर-
संकमणं कयं तेहिं ॥ २२० ॥ उस्सुत्तमायरंतो, बंधइ कम्मं सुचिकणं जीवो । संसारं च पव्वइइ, मायामोसं च कुव्वइ य ॥ २२१ ॥
जइ गिण्हइ वयलोवो, अहव न गिण्हइ सरीरवुच्छेओ । पासत्थसंगमोऽविय, वयलोवो तो वरमसंगो ॥ २२२ ॥ आलावो संवासो,
वीसंभो संथवो पसंगो अ । हीणायारेहिं समं, सव्वजिणिंदेहिं पडिकुट्टो ॥ २२३ ॥ अन्नुन्नजंपिएहिं हसिउद्वसिएहिं खिप्पमाणो
अ । पासत्थमज्झयारे, बलाऽवि जइ वाउलीहोइ ॥ २२४ ॥ लोएऽवि कुसंसग्गीपियं जणं दुब्बियच्छमइवसणं । निंदइ निरुज्जमं
पियकुसीलजणमेव साहुजणो ॥ २२५ ॥ निच्चं संकिय भीओ गम्मो सव्वस्स खलियचारित्तो । साहुजणस्स अवमओ, मओऽवि
पुण दुग्गइ जाइ ॥ २२६ ॥ गिरिसुअपुप्फसुआणं, सुविहिय ! आहरणकारणविहन्नू । वज्जेज्ज सीलविगले उज्जुयसीले हविज्ज
जई ॥ २२७ ॥ ओसन्नचरणकरणं, जइणो वंदंति कारणं पप्प । जे सुविइयपरमत्था, ते वंदंते निवारंति ॥ २२८ ॥ सुविहिय वंदा-

अनित्यता,
कामः,
कुशीलसंगः
श्राद्धः

॥२१९॥

उपदेश
मालायां

॥२२०॥

वंतो, नासेई अप्पयं तु सुपहाओ । दुविहपहविप्पमुक्को, कहमप्प न याणई मूढो ॥ २२९ ॥ वंदइ उभओ कालंपि चेइयाइं थइथुई
(थवत्थुई) परमा । जिणवरपडिमाघरधूवपुप्फगंधच्चणुज्जुत्तो ॥ २३० ॥ सुविणिच्छियएगमई, धम्मम्मि अनन्नेदेवओ अ पुणो ।
न य कुसमएस रज्जइ, पुव्वावरवाहियत्थेसु ॥ २३१ ॥ ददूट्ठण कुलिंणीणं, तसथावरभूयमदणं विविहं । धम्माओ न चालिज्जइ,
देवेहिं सइंदएहिंपि ॥ २३२ ॥ वंदइ पडिपुच्छइ पज्जुवासई साहुणो सययमेव । पढइ सुणइ गुणेइ अ, जणस्स धम्मं परिकहेइ
॥ २३३ ॥ दढसीलव्वयनियमो, पोसहआवस्सएसु अक्खलिंओ । महुमज्जमंसपंचविहवहुबीयफलेसु पडिक्कंतो ॥ २३४ ॥ नाहम्म-
कम्मजीवी, पच्चक्खाणे अभिक्खमुज्जुत्तो । सव्वं परिमाणकडं, अवरज्जइ तंपि संकंतो ॥ २३५ ॥ निक्खमणनाणनिव्वाणजम्म-
भूमीउ वंदइ जिणाणं । न य वसइ साहुजणविरहियम्मि देसे बहुगुणेऽवि ॥ २३६ ॥ परतित्थियाण पणमण, उब्भावण थुणण
भत्तिरागं च । सक्कारं सम्माणं, दाणं विणयं च वज्जेइ ॥ २३७ ॥ पढमं जईण दाऊण, अप्पणा पणमिऊण पारेइ । असई अ सुवि-
हिआणं, भुंजेई कयदिसालोओ ॥ २३८ ॥ साहुण कप्पणिज्जं, जं नवि दिन्नं कहिंपि किंचि तहिं । धीरा जहुत्तकारी, सुसावगा तं
न भुंजंति ॥ २३९ ॥ वसहीसयणासणभत्तपाणभेसज्जवत्थपत्ताइं । जइऽवि न पज्जत्तधणो थोवाऽविहु थोवयं देई ॥ २४० ॥ संवच्छर-
चाउम्मासिएसु अट्ठाहियासु अ तिहीसु । सव्वायरेण लग्गइ जिणवरपूयातवगुणेसु ॥ २४१ ॥ साहुण चेइयाण य पडिणीयं तह
अवण्णवायं च । जिणपवयणस्स अहिअं, सव्वत्थामेण वारेई ॥ २४२ ॥ विरया पाणिवहाओ, विरया निच्चं च अलियवयणाओ ।
विरया चोरिकाओ, विरया परदारगमणाओ ॥ २४३ ॥ विरया परिग्गहाओ, अपरिमिआओ अणंततण्हाओ । बहुदोससंकुलाओ,
नरयगइगमणपंथाओ ॥ २४४ ॥ मुक्का दुज्जणमिक्की, गहिया गुरुवयणसाहुपडिवक्की । मुक्को परपरिवाओ गहिओ जिणदेसिओ

अनित्यता,
कामः
कुशीलसंगः
श्राद्धः

॥२२०॥

उपदेश
मालायां

॥२२१॥

धम्मो ॥ २४५ ॥ तवनियमसीलकलिया, सुसावगा जे हवंति इह सुगुणा । तेसिं न दुल्लहाई, निव्वाणविमाणसुक्खाई ॥ २४६ ॥
सीइज्ज कयावि गुरु, तंपि सुसीसा सुनिउणमहुरेहिं । मग्गे ठवंति पुणरवि, जह सेलगपंथगो नायं ॥ २४७ ॥ दस दस दिवसे
दिवसे, धम्मे बोहेइ अहव अहिअयेरे । इअ नंदिसेणसत्ती, तहविय से संजमविवत्ती ॥ २४८ ॥ कलुसीकओ अ किट्ठीकओ अ
खयरीकओ मलिणिओ अ । कम्मेहिं एस जीवो, नाऊणऽवि मुज्झई जेणं ॥ २४९ ॥ कम्मेहिं वज्जसारोवमेहिं जउनंदणोऽवि
पडिबुद्धो । सुबहुंपि विसुरंतो, न तरइ अप्पक्खमं काउं ॥ २५० ॥ वाससहस्संऽपि जई, काऊणं संजमं सुविउलंपि । अंतं किलिद्ध-
भावो, न विसुज्झइ कंडरीउ व्व ॥ २५१ ॥ अप्पेणऽवि कालेणं, केइ जहागहियसीलसामण्णा । साहंति निययकज्जं, पुंडरियमहारिसि-
व्व जहा ॥ २५२ ॥ काऊणं संकिलिद्धं, सामण्णं दुल्लहं विसोहिपयं । सुज्झिज्जा एगयरो, करिज्ज जइ उज्जमं पच्छा ॥ २५३ ॥
उज्झिज्ज अंतरि च्चिय, खंडिय सबलादउ व्व हुज्ज खणं । ओसन्नो सुहलेहड न तरिज्ज व पच्छ उज्जमिउं ॥ २५४ ॥ अवि
नाम चक्कवट्ठी, चइज्ज सव्वंपि चक्कवट्ठिसुहं । न य ओसन्नविहारी, दुहिओ ओसन्नयं चयई ॥ २५५ ॥ नरयत्थो ससिराया, बहु
भणई देहलालणासुहिओ । पडिओ मि भए भाउअ ! तो मे जाएह तं देहं ॥ २५६ ॥ को तेण जीवरहिण, संपयं जाइएण हुज्ज
गुणो ? । जइऽसि पुरा जायंतो, तो नरणेव निवडंतो ॥ २५७ ॥ जावाऽऽउ सावसेसं, जाव य थोवोऽवि अत्थि ववसाओ । ताव
करिज्जप्पहियं, मा ससिराया व सोइहिसि ॥ २५८ ॥ धित्तणऽवि सामण्णं, संजमजोगेसु होइ जो सिट्ठिलो । पडइ जई वयणिज्जे
सोअइ अ गओ कुदेवत्तं ॥ २५९ ॥ सुच्चा ते जिअलोए, जिणवयणं जे नरा न याणंति । सुच्चाणवि ते सुच्चा, जे नाऊणं नवि
करेंति ॥ २६० ॥ दावेऊण धणनिहिं, तेसिं उप्पाडियाणि अच्छीणि । नाऊणऽवि जिणवयणं, जे इह विहलंति धम्मधणं ॥ २६१ ॥

संक्लिष्टः,
क्रिया,
विनयः

॥२२१॥

उपदेश
मालायां
॥२२२॥

ठाणं उच्चुच्चयरं, मज्झं हीणं च हीणतरगं वा । जेण जहिं गंतव्वं, चिट्ठाऽवि से तारिसी होई ॥ २६२ ॥ जस्स गुरुम्मि परिभवो, साहूसु अणायरो खमा तुच्छा । धम्मे य अणहिलासो, अहिलासो दुग्गई उ ॥ २६३ ॥ सारीरमाणसाणं, दुक्खसहस्साण वसण-परिभीया । नाणंकुसेण मुणिणो, रागगइंदं निरुंभंति ॥ २६४ ॥ सुग्गइमग्गपईवं, नाणं दिंतस्स हुज्ज किमदेयं ? । जह तं पुलिंद-एणं, दिन्नं सिवगस्स नियगच्छि ॥ २६५ ॥ सिंहासणे निसण्णं सोवागं सेणिओ नरवरिंदो । विज्जं मग्गइ पयओ, इअ साहुजणस्स सुअविणओ ॥ २६६ ॥ विज्जाए कासवसंतिआए दगसूअरो सिरिं पत्तो । पडिओ मुसं वयंतो, सुअनिण्हवणा इय अपत्था ॥ २६७ ॥ सयलम्मिऽवि जियलोए, तेण इहं घोसिओ अमाघाओ । इकंऽपि जो दुहत्तं, सत्तं बोहेइ जिणवयणे ॥ २६८ ॥ सम्मत्त-दायगाणं, दुप्पडियारं भवेसु बहुएसु । सव्वगुणमेलियाहिऽवि, उवयारसहस्सकोडीहिं ॥ २६९ ॥ सम्मत्तम्मि उ लद्धे, ठइयाइं नर-यतिरियदाराइं । दिव्वाणि माणुसाणि य मोक्खसुहाइं सहीणाइं ॥ २७० ॥ कुसमयसुईण महणं, सम्मत्तं जस्स सुट्ठियं हियए । तस्स जगुज्जोयकरं, नाणं चरणं च भवमहणं ॥ २७१ ॥ सुपरिच्छियसम्मत्तो, नाणेणालोइयऽत्थसव्भावो । निव्वणचरणाउत्तो, इच्छियमत्थं पसोहेइ ॥ २७२ ॥ जह मूलताणए पंडुरम्मि दुव्वण्णरागवण्णेहिं । बीभच्छा पडसोहा, इय सम्मत्तं पमाएहिं ॥ २७३ ॥ नरएसु सुरवरोसु य, जो बंधइ सागरोवमं इकं । पलिओवमाण बंधइ, कोडिसहस्साणि दिवसेण ॥ २७४ ॥ पलिओवमसंखिज्जं, भागं जो बंधइ सुरगणेसु । दिवसे दिवसे बंधइ, स वासकोडी असंखिज्जा ॥ २७५ ॥ एस कमो नरएसुऽवि, बुहेण नाऊण नाम एयंमि । धम्मम्मि कह पमाओ, निमेषमित्तंपि कायव्वो ! ॥ २७६ ॥ दिव्वालंकारविभूसणाइं रयणुज्जलाणि य घराइं । रूवं भोगसमुदओ, मुरलोगसमो कओ इहयं ? ॥ २७७ ॥ देवाण देवलोए जं सुक्खं तं नरो सुभणिओऽवि । न भणइ वाससएणऽवि जस्सऽवि जीहासयं हुज्जा ॥ २७८ ॥

संक्षिप्तः
क्रिया,
विनयः

॥२२२॥

उपदेश
मालायां

॥२२३॥

नरएसु जाइं अइककखडाइं दुक्खाइं परमतिकखाइं । को वण्णेही ताई?, जीवंतो वासकोडीऽवि ॥२७९॥ ककखडदाहं सामलिअसिवण-
वेयरणिपहरणसएहिं । जा जायणाउ पावंति, नारया तं अहम्मफलं ॥ २८० ॥ तिरिया कसंकुसारानिवायवहबंधमारणसयाइं ।
नऽवि इहयं पावेंता, परत्थ जइ नियमिया हुंता ॥ २८१ ॥ आजीव संकिलेसो, सुक्खं तुच्छं उवइवा बहुया । नीयजणासिद्धणावि
य, अणिट्ठवासो अ माणुस्से ॥ २८२ ॥ चारगनिरोहवहबंधरोगधणहरणमरणवसणाइं । मणसंतावो अजसो, विग्गोवणया य
माणुस्से ॥ २८३ ॥ चिंतासंतावेहि य, दरिदरूआहिं दुप्पउत्ताहिं । लद्धूणऽवि माणुस्सं, मरंति केई सुनिव्विण्णा ॥ २८४ ॥
देवाऽवि देवलोए, दिव्वाभरणानुरंजियसरीरा । जं परिवडंति तत्तो, तं दुक्खं दारुणं तेसिं ॥ २८५ ॥ तं सुरविमाणविभवं, चित्तिय
चवणं च देवलोगाओ । अइवलियं चिय जं नवि, फुट्ठइ सयसकरं हिययं ॥ २८६ ॥ ईसाविसायमयकोहमायालोभेहिं एवमाईहिं ।
देवाऽवि समभिभूया, तेसिं कत्तो सुहं नाम ? ॥२८७॥ धम्मंपि नाम नाऊग, कीस पुरिसा सहंति पुरिसाणं ? । सामित्ते साहीणे, को
नाम करिज्ज दासत्तं ? ॥ २८८ ॥ संसारचारए चारए व्व आवीलियस्स बंधेहिं । उव्विग्गो जस्स मणो, सो किर आसन्नसिद्धि-
पहो ॥ २८९ ॥ आसन्नकालभवसिद्धियस्स जीवस्स लक्खणं इणमो । विसयसुहेसु न रज्जइ, सव्वत्थामेसु उज्जमइ ॥ २९० ॥
हुज्ज व न व देहबलं, धिइमइसत्तेण जइ न उज्जमसि । अच्छिहिसि चिरं कालं, बलं च कालं च सोअंतो ॥ २९१ ॥ लद्धिहियं
च बोहिं, अकरिंतोऽणागयं च पत्थितो । अन्नं दाइं बोहिं, लब्धिसि कयरेण मुल्लेण ? ॥ २९२ ॥ संघयणकालबलदूसमारुयालंबणाइं
घित्तूणं । सव्वं चिय नियमधुरं, निरुज्जमाओ पमुच्चंति ॥ २९३ ॥ कालस्स य परिहाणी, संजमजोगाईं नत्थि खित्ताइं । जयणाइं
वट्ठियव्वं, नहु जयणा भंजए अंगं ॥ २९४ ॥ सभिईकसायगारवइंदियमयबंभचेरगुत्तीसु । सज्झायविणयतवसत्तिओ अ जयणा

सम्यक्त्वं,
चतुर्गति-
दुःखं,
स्थाम,
समितयः

॥२२३॥

उपदेश
मालायां
॥ २२४ ॥

सुविहियाणं ॥ २९५ ॥ जुगमितंतरदिट्ठी, पयं पयं चक्खुणा विसोहिंतो । अव्वक्खित्ताउत्तो, इरियासमिओ मुणी होई ॥ २९६ ॥
कज्जे भासइ भासं, अणवज्जमकारणे न भासइ य । विगहविसुत्तियपरिवज्जिओ अ जइ भासणासमिओ ॥ २९७ ॥ बायालमेस-
णाओ, भोयणदोसे य पंच सोहेइ । सो एसणाइसमिओ, आजीवी अन्नहा होइ ॥ २९८ ॥ पुत्वि चक्खु परिकिखय, पमज्जिउं जो
ठवेइ गिण्हइ वा । आयाणभंडनिकखेवणाइ समिओ मुणी होइ ॥ २९९ ॥ उच्चारपासवणखेलजल्लसिंघाणए य पाणविही । सुवि-
वेइए पएसे, निसिरंतो होइ तस्समिओ ॥ ३०० ॥ कोहो माणो माया, लोभो हासो रई य अरई य । सोगो भयं दुगुंछा, पच्चक्ख-
कली इमे सव्वे ॥ ३०१ ॥ कोहो कलहो खारो, अवरुप्परमच्छरो अणुसओ अ । चंडत्तणमणुवसमो, तामसभावो अ संतावो ॥ ३०२ ॥
निच्छोडण निब्भंछण निराणुवत्तित्तणं असंवासो । कयनासो अ असम्मं, बंधइ घणच्चिकणं कम्मं ॥ ३०३ ॥ युग्मम् ॥ माणो
मयउहंकारो, परपरिवाओ अ अत्तउकरिसो । परपरिभवोऽवि य तहा, परस्स निंदा असूआ य ॥ ३०४ ॥ हीला निरुवयारित्तणं
निरवणामया अविणओ अ । परगुणपच्छायणया, जीवं पाडंति संसारे ॥ ३०५ ॥ युग्मम् ॥ माया कुडंग पच्छन्नपावया कूड कवड
वंचणया । सव्वत्थ असव्वभावो, परानिक्खेवावहारो अ ॥ ३०६ ॥ छल छोम संवइयरो, गूढायारत्तणं मई कुडिला । वीसंभघायणं पिय
भवकोडिसएसुवि नडंति ॥ ३०७ ॥ युग्मम् ॥ लोभो अइसंचयसीलया य किलिडुत्तणं अइममत्तं । कप्पन्नमपरिभोगो, नट्टविनट्टे
य आगल्लं ॥ ३०८ ॥ मुच्छा अइबहुधणलोभया य तवभावभावणा य सया । बोलंति महाघोरे, जरमरणमहासमुहंमि ॥ ३०९ ॥
॥ युग्मम् ॥ एसु जो न वट्ठिज्जा (वट्टे), तेणं अप्पा जहट्ठिओ नाओ । मणुआण माणणिज्जो, देवाणवि देवयं हुज्जा ॥ ३१० ॥
जो भासुरं भुअंगं, पयंडदाढाविसं विघट्टेइ । तत्तो चिय तस्संतो रोसभुअंगोवमाणमिणं ॥ ३११ ॥ जो आगलेइ मत्तं, कयंतकालो-

सम्यक्त्वं,
चतुर्गति-
दुःखं,
स्थाम,
समितयः

॥ २२४ ॥

उपदेश
मालायां
॥ २२५ ॥

वमं वणगइंदं । सो तेणं चिय छुज्जइ, माणगइंदेण इत्थुवमा ॥ ३१२ ॥ विसवल्लिमहागहणं, जो पविसइ साणुवायफरिसविसं । सो अचिरेण विणस्सइ, माया विसवल्लिगहणसमा ॥ ३१३ ॥ घोरे भयागरे सागरम्मि तिमिमगरगाहपउरम्मि । जो पविसइ सो पविसइ, लोभमहासागरे भीमे ॥ ३१४ ॥ गुणदोसबहुविसेसं, पयं पयं जाणिऊण नीसेसं । दोसेसु जणो न विरज्जइत्ति कम्माण अहिगारो ॥ ३१५ ॥ अट्टट्टहासकेलीकिलत्तणं हासखिड्डजमगरुई । कंदप्पं उवहसणं, परस्स न करंति अणगारा ॥ ३१६ ॥ साहूणं अप्परुई, ससरीरपलोअणा तवे अरई । सुत्थिअवन्नो अइपहरिसो य नत्थी सुसाहूणं ॥ ३१७ ॥ उव्वेयओ अ अरणामओ अ अरमंतिया य अरई य । कलिमलओ अ अणेगग्गया य कत्तो सुविहियाणं ? ॥ ३१८ ॥ सोगं संतावं अधिइं च मन्नुं च वेमणस्सं च । कारुन्न रुन्नभावं, न साहु धम्मम्मि इच्छंति ॥ ३१९ ॥ भयसंखोहविसाओ, मग्गविभेओ विभीसियाओ अ । परमग्गदंसणाणि य, ददधम्मणं कओ हुंति ? ॥ ३२० ॥ कुच्छा चिलोणमलसंकडेसु उव्वेयओ अणिट्टेसु । चक्खुनियत्तणमसुभेसु नत्थि दव्वेसु दंताणं ॥ ३२१ ॥ एयंपि नाम नाऊण, मुज्झियव्वंति नूण जीवस्स । फेडेऊण न तीरइ, अइवलिओ कम्मसंघाओ ॥ ३२२ ॥ जह जह बहुस्सुओ सम्मओ अ सीसगणसंपरिवुडो अ । अविणिच्छिओ अ समए, तह तह सिद्धंतपडिणीओ ॥ ३२३ ॥ पवराइं वत्थपायासणोवगरणाइं एस विभवो मे । अविय महाजणनेया, अहंति अह इड्डिगारविओ ॥ ३२४ ॥ अरसं विसं ल्हं जहोववन्नं च निच्छए भुत्तुं । निद्धाणि पेसलाणि य, मग्गइ रसगारवे गिद्धो ॥ ३२५ ॥ सुस्ससई सरीरं, सयणासणवाहणापंसगपरो । सायागारवगुरुओ दुक्खस्स न दइ अप्पाणं ॥ ३२६ ॥ तवकुलछायाभंसो, पंडिच्चप्फंसणा अणिट्टपहो । वसणाणि रणमुहाणि य, इंदियवसगा अणुहवंति ॥ ३२७ ॥ सदेसु न रंजिज्जा, रूवं ददुं पुणो न इक्खिज्जा । गंधे रसे अ फासे, अमुच्छिओ उज्जमिज्ज मुणी ॥ ३२८ ॥ निहयाणि हयाणि य

कषायाः
हर्षादि,
गौरवाणि,
इन्दियाणि,
मदाः

॥ २२५ ॥

उपदेश
मालायां

॥२२६॥

इंदिआणि घाएहणं पयत्तेणं । अहियत्थे निहयाइं, हियकज्जे पूयणिज्जाइं ॥ ३२९ ॥ जाइकुलरूवबलसुअतवलाभिस्सरिय उट्ट-
मयमत्तो । एयाइं चिय बंधइ, असुहाइं बहुं च संसारे ॥ ३३० ॥ जाइए उत्तमाए, कुले पहाणम्मि रूवामिस्सरियं । बलविज्जाय
तवेण य, लाभमणं च जो खिंस ॥ ३३१ ॥ संसारमणवयग्गं, नीयट्ठाणाइं पावमाणो य । भमइ अणंतं कालं, तम्हा उ मए विव-
ज्जिज्जा ॥ ३३२ ॥ युग्मम् ॥ सुट्ठंएपि जई जयंतो, जाइमयाईसु मज्जई जो उ । सो मेअज्जरिसि जहा, हरिएसबलु व्व परिहाइं
॥ ३३३ ॥ इत्थिपसुसंकिलिडं, वसहिं इत्थीकहं च वज्जंतो । इत्थिजणसंनिसिज्जं, निरूवणं अंगुवंगाणं ॥ ३३४ ॥ पुव्वरयाणुस्स-
रणं, इत्थीजणविरहरूवविलवं च । अइबहुअं अइबहुसो, विवज्जयंतो अ आहारं ॥ ३३५ ॥ वज्जंतो अ विभूसं, जइज्ज इह बंभेच-
गुत्तीसु । साहू तिगुत्तिगुत्तो, निहुओ दंतो पसंतो अ ॥ ३३६ ॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥ गुज्झोरुवयणकक्खोरुअंतरे तह अणंतरे दट्ठं ।
साहरइ तओ दिट्ठिं, न य बंधइ दिट्ठिए दिट्ठिं ॥ ३३७ ॥ सज्झाएण पसत्थं, ज्ञाणं जाणइ य सव्वपरमत्थं । सज्झाए वट्ठंतो, खणे
खणे जाइ वेरग्गं ॥ ३३८ ॥ उड्डमहतिरियलांए, जोइसवेमाणिया य सिद्धी य । सव्वो लोगालोगो, सज्झायविउस्स पच्चक्खो
॥ ३३९ ॥ जो निच्चकाल तवसंजमुज्जओ नवि करेइ सज्झायं । अलसं सुहसीलज्जणं, नवि तं ठावेइ साहुपए ॥ ३४० ॥ विणओ
सासणे मूलं, विणीओ संजओ भवे । विणयाओ विप्पमुक्कस्स, कओ धम्मो कओ तवो ? ॥ ३४१ ॥ विणओ आवहइ सिरिं, लहइ
विणीओ जसं च किंत्ति च । न कयाइ दुव्विणीओ, सकज्जसिद्धिं समाणेइ ॥ ३४२ ॥ जह जह खमइ सरीरं, धुवजोगा जह जहा न
हायंति । कम्मक्खओ अ विउलो, विवित्तया इंदियदमो अ ॥ ३४३ ॥ जइ ता असक्कणिज्जं, न तरसि काऊण तो इमं कीस ।
अपायत्तं न कुणसि, संजमजयणं जईजोगं ? ॥ ३४४ ॥ जायम्मि देहसंदेहयम्मि जयणाइ किंचि सेविज्जा । अह पुण सज्जो अ

कषायाः
हर्षादि,
गौरवाणि,
इन्दियाणि,
मदाः

॥२२६॥

उपदेश
मालायां

॥२२७॥

निरुज्जमो अ तो संजमो कत्तो ? ॥ ३४५ ॥ मा कुणउ जइ तिगिच्छं, अहियासेऊण जइ तरइ सम्मं । अहियासितस्स पुणो, जइ
से जोगा न हायंति ॥ ३४६ ॥ निच्चं पवयणसोहाकराण चरणज्जुआण साहूणं । संविग्गविहारीणं, सच्चपयत्तेण कायव्वं ॥ ३४७ ॥
हीणस्सऽवि सुद्धपरूवगस्स नाणाहियस्स कायव्वं । जणचित्तग्गहणत्थं, करिति लिंमावसेसेऽवि ॥ ३४८ ॥ दगपाणं पुप्फफलं,
अणेसणिज्जं गिहतथकिच्चाइं । अजया पडिसेवंती, जइवेसविडंबगा नवरं ॥ ३४९ ॥ ओसन्नया अबोही, पवयणउब्भावणा य
बोहिफलं । ओसन्नोऽवि वरं पिहु पवयणउब्भावणापरमो ॥ ३५० ॥ गुणहीणो गुणरयणायेरेसु जो कुणइ तुल्लमप्पाणं । सुतवस्सिणो
अ हीलइ, सम्मत्तं कोमलं तस्स ॥ ३५१ ॥ ओसन्नस्स गिहस्स व, जिणपवयणतिव्वभावियमइस्स । कीरइ जं अणवज्जं, दढसम्म-
त्तस्सऽवत्थासु ॥ ३५२ ॥ पासत्थोसन्नकुसीलनीयसंसत्तजणमहाच्छंदं । नाऊण तं सुविहिया, सच्चपयत्तेण वज्जंति ॥ ३५३ ॥
बायालमेसणाओ, न रक्खइ धाइसिज्जापेडं च । आहारेइ अभिक्खं, विगईओ सन्निहिं खाई ॥ ३५४ ॥ स्वरप्पमाणभोजी, आहारइ
अभिक्रखमाहारं । न य मंडलीइ भुंजइ, न य भिक्खं हिंडई अलसो ॥ ३५५ ॥ कीवो न कुणइ लोअं, लज्जई पडिमाइ जल्लमवणेइ ।
सोवाहणो अ हिंडइ, बंधइ कडिपट्टयमकज्जे ॥ ३५६ ॥ गामं देसं च कुलं, ममायए पीठफलगपाडिबट्ठो । घरसरणेसु पसज्जइ,
विहरइ य सकिंचणो रिक्को ॥ ३५७ ॥ नहदंतकेसरौमे, जमैइ उच्छोलधोअणो अजओ । वाहेइ य पलियंकं, अइरंगपमाणमत्थुरइ
॥ ३५८ ॥ सोवइ य सच्चराइं, नीसट्टमचेयणो न धा झरइ । न पमज्जंतो पविसइ, निसिहीयावस्सियं न करे ॥ ३५९ ॥ पाय पहे
न पमज्जइ, जुगमायाए न सोहए इरियं । पुढवीदगअगाणिमारुअवणस्सइतंसु निरविकखां ॥ ३६० ॥ सच्चं थोवं उवहिं, न पेहए
न य करेइ सज्झायं । सट्ठकरो झंझकगे, लहुओ गणभेयतत्तिहो ॥ ३६१ ॥ खित्ताइयं भुंजइ, कालाईयं तहेव अविदिन्नं । गिण्हइ

गुप्तयः,
स्वाध्यायः,
विनयः
यतना,
वैयावृत्यं,
पार्श्वस्थत्वं

॥२२७॥

उपदेश
मालायां
॥२२८॥

अणुइयसूरे, असणाई अहव उवगरणं ॥ ३६२ ॥ ठवणकुले न ठवेई, पासत्थेहिं च संगयं कुणई । निच्चमवज्झाणरओ, न य पेहपम-
ज्जणासीलो ॥३६३॥ रीयइ य दवदवाए, मूढो परिभवइ तहय रायणिए । परपरिवायं गिण्हई, निट्ठुरभासी विगहसीलो ॥३६४॥
विज्जं मंतं जोगं, तेगिच्छं कुणइ भूइकम्मं च । अक्खरनिमित्तजीवी, आरंभपरिग्गहे रमइ ॥ ३६५ ॥ कज्जेण विणा उग्गहमणु-
जाणावेइ दिवसओ सुअइ । अज्जियलाभं भुंजइ, इत्थिनिसिज्जासु अभिरमइ ॥ ३६६ ॥ उच्चारे पासवणे, खेले सिंघाणए अणा-
उत्तो । संथारग उवहीणं, पडिकमइ वा सपाउरणो ॥ ३६७ ॥ न करेइ पहे जयणं, तलियाणं तह करेइ परिभोगं । चरइ अणुबद्ध-
वासे, सपक्खपरपक्खओमाणे ॥ ३६८ ॥ संजोअइ अइवहुअं, इंगाल सभूमगं अणट्ठाए । भुंजइ रुवबलट्ठा, न धरेइ अ पायपुंछणयं
॥ ३६९ ॥ अट्ठम छट्ठ चउत्थं, संवच्छर चाउमास पक्खेसु । न करेइ सायबहुलो, न य विहरइ मासकप्पेण ॥३७०॥ नीयं गिण्हइ
पिंडं, एगागी अच्छए गिहत्थकहो । पावसुआणि अहिज्जइ, अहिगारो लोगगहणम्मि ॥ ३७१ ॥ परिभवइ उग्गकारी, सुद्धं मग्गं
निगूहए बालो । विहरइ सायागुरुओ, संजमविगलेसु खित्तेसु ॥ ३७२ ॥ उग्गाइ गाइ हसई, असंबुडो सइ करेइ कंदप्पं । गिहिक-
ज्जचित्तगोऽविय, ओसन्ने देइ गिण्हइ वा ॥ ३७३ ॥ धम्मकहाओ अहिज्जइ, घराघरं भमइ परिकहंतो अ । गणणाइ पमाणेण य,
अइरित्तं वहइ उवगरणं ॥ ३७४ ॥ बारस बारस तिणिण य, काइयउच्चारकालभूमीओ । अंतो बहिं च अहियासि अणहियासे न
पडिलेहे ॥ ३७५ ॥ गीयत्थं संविग्गं, आयरिअं सुअइ वलइ गच्छस्स । गुरुणो य अणापुच्छा, जं किंचिवि देइ गिण्हइ वा ॥३७६॥
गुरुपरिभोगं भुंजइ, सिज्जासंथारउवकरणजायं । किन्तिय तुमंति भासई, अविणीओ गच्चिओ लुद्धो ॥३७७॥ गुरुपच्चक्खाणगिला-
प्पसेहवालाउलस्स गच्छस्स । न करेइ नेव पुच्छइ, निद्धम्मो लिंगमुवजीवी ॥ ३७८ ॥ पहगमणवसहिआहारसुयणथंडिल्लविहिपरि-

गुप्तयः,
स्वाध्यायः
विनयः
यतना,
वैयावृत्यं,
पार्श्वस्थत्वं,

॥२२८॥

उपदेश
मालायां
॥२२९॥

द्वयं । नायरइ नेव जाणइ, अज्जावट्टावणं चेव ॥ ३७९ ॥ सच्छंदगमणउट्टाणसोअणो अप्पणेण चरणेण । समणगुणमुक्कजोगी, बहुजीवखयंकरो भमइ ॥ ३८० ॥ वत्थिव्व वायपुण्णो, परिभमई जिणमयं अयाणंतो । थदो निव्विन्नाणो, नय पिच्छइ कंचि अप्प-समं ॥ ३८१ ॥ सच्छंदगमणउट्टाणसोअणो भुंजई गिहीणं च । पासत्थाइट्टाणा, हवंति एमाइया एए ॥ ३८२ ॥ जो हुज्ज उ असमत्थो, रोगेण व पिच्छिओ उरियदेहो । सव्वमवि जहाभणियं, कयाइ न तरिज्ज काउं जे ॥ ३८३ ॥ सोऽविय निययपरकम-ववसायधिईवलं अगूहंतो । मुत्तूण कूडचरियं, जई जयंतो अवस्स जई ॥ ३८४ ॥ युग्मम् ॥ अलसो सटोऽवलित्तो, आलंबणतप्परो अइपमाई । एवंठिओऽवि मन्नई, अप्पाणं सुट्ठिओमि (म्हि) त्ति ॥ ३८५ ॥ जोऽवि य पाडेऊणं, मायामोसेहिं खाइ मुद्धजणं । तिग्गाममज्झवासी, सो सोअइ कवडखवगु व्व ॥ ३८६ ॥ एगागी पासत्थो, सच्छंदो ठाणवासि ओसन्नो । दुगमईसंजोगा, जह बहुआ तह गुरू हुंति ॥ ३८७ ॥ गच्छगओ अणुओगो, गुरुसेवी अनियओ गुणाउत्तो । संजोएण पयाणं, संजमआराहगा भणिया ॥ ३८८ ॥ निम्ममा निरहंकारा, उवउत्ता नाणदंसणचरित्ते । एगखि (क्खे) तेऽवि ठिया, खवंति पोराणयं कम्मं ॥ ३८९ ॥ जियकोहमाणमाया, जियलोहपरीसहा य जे धीरा । वुड्ढावासेऽवि ठिया, खवंति चिरसच्चियं कम्मं ॥ ३९० ॥ पंचममिया तिगुत्ता, उज्जुत्ता संजमे तवे चरणे । वाससयंपि वसंता, मुणिणो आराहगा भणिया ॥ ३९१ ॥ तम्हा सव्वाणुन्ना, सव्वनिसेहो य पवयणे नत्थि । आयं वयं तुलिज्जा, लाहाकंखि व्व वाणियओ ॥ ३९२ ॥ धम्मम्मि नत्थि माया, न य कवडं आणुवत्तिभणियं वा । फुडपागडमकुडिल्लं, धम्मवयणमुज्जुयं जाण ॥ ३९३ ॥ नवि धम्मस्स भडका, उक्कोडा वंचणा व कवडं वा । निच्छम्मो किर धम्मो सदेवमणुआसुरे लोए ॥ ३९४ ॥ भिक्खू गीयमगीए, अभिसेए तहय चेव रायणिए । एवं तु पुरिसवत्थुं, दव्वाइ चउव्विहं सेसं

गुप्तयः,
स्वाध्यायः
विनयः
यतना,
वैयाघृत्यं
पार्श्वस्थत्वं

॥२२९॥

उपदेश
मालायां

॥२३०॥

॥ ३९५ ॥ चरणइयारो दुविहो, मूलगुणे चेव उत्तरगुणे य । मूलगुणे छट्ठाणा, पढमो पुण नवविहो तत्थ ॥ ३९६ ॥ सेसुकोसो माज्झिम जहन्नओ वा भवे चउद्धा उ । उत्तरगुणऽणे गविहो, दंसणनाणेमु अट्ठऽट्ठ ॥ ३९७ ॥ जं जयइ अगीयत्थो, जं च अगीयत्थ-
निस्सिओ जयइ । वट्ठावेइ य गच्छं, अणंतसंसारिओ होइ ॥ ३९८ ॥ कह उ ? जयंतो साहू, वट्ठावेई य जो उ गच्छं तु । संजमजुत्तो होउं, अणंतसंसारिओ होइ ? ॥ ३९९ ॥ दव्वं खित्तं कालं, भावं पुरिस पडिसेवणाओ य । नवि जाणइ अग्गीओ, उस्सग्गववाइयं चेव ॥ ४०० ॥ जहठियदव्व न याणइ, सच्चित्ताचित्तमीसियं चेव । कप्पाकप्पं च तहा, जुग्गं वा जस्स जं होई ॥ ४०१ ॥ जह-
ठियखित्त न जाणइ, अट्ठाणे जणवए अ जं भणियं । कालंपि अ नवि जाणइ, सुभिक्षदुभिक्ष जं कप्पं ॥ ४०२ ॥ भावे हट्ठगि-
लाणं, नवि याणइ गाढऽगाढकप्पं च । सहुअसहुगुरिसरूवं, वत्थुमवत्थुं च नवि जाणे ॥ ४०३ ॥ पडिसेवणा चउद्धा, आउट्ठिपमा-
यदप्पकप्पेसु । नवि जाणइ अग्गीओ, पच्छित्तं चेव जं तत्थ ॥ ४०४ ॥ जह नाम कोइ पुरिसो, नयणविहूणो अदेसकुल्लो य ।
कंतराडविभीमे, मग्गपणट्ठस्स सत्थस्स ॥ ४०५ ॥ इच्छइ य देसियत्तं, किं सो उ समत्थ देसियत्तस्स ? । दुग्गाई अयाणंतो, नयण-
विहूणो कहं देसे ? ॥ ४०६ ॥ युग्मम् ॥ एवमगीयत्थोऽविहु, जिणवयणपईवचक्खुपरिहीणो । दव्वाई अयाणंता, उस्सग्गववाइयं चेव ॥ ४०७ ॥ कह सो जयउ अगीओ ? कह वा कुणऊ अगीयनिस्साए ? । कह वा करे उ गच्छं ? सबालवुड्डाउलं सो उ ॥ ४०८ ॥
मुत्ते य इमं भणियं, अप्पच्छित्ते य देइ पच्छित्तं । पच्छित्ते अइमत्तं, आसायण तस्स महई उ ॥ ४०९ ॥ आसायण मिच्छित्तं, आसा-
यणवज्जणा उ सम्मत्तं । आसायणानिमित्तं, कुव्वइ दीहं च संसारं ॥ ४१० ॥ एए दोसा जम्हा, अगीय जयंतस्सऽगीयनिस्साए ।
वट्ठावय गच्छस्स य, जो अ गणं देयगीयस्स ॥ ४११ ॥ अबहुस्सुओ तवस्सी, विहरिउकामो अजाणिऊण पंह । अवरारहपयसयाइं,

साधुत्वं,
वृद्धावासः,
धर्मः,
गीतार्थः

॥२३०॥

उपदेश
मालायां
॥२३१॥

काऊणवि जो न याणेइ ॥ ४१२ ॥ देसियराइयसोहिय, वयाइयारे य जो न याणेइ । अविमुद्धस्स न वड्डइ, गुणसेढी तत्तिया ठाइ ॥ ४१३ ॥ युग्मम् ॥ अप्पागमो किलिस्सइ, जइवि करेइ अइदुकरं तु तवं । सुंदरबुद्धीइ कयं, बहुयंपि न सुंदरं होई ॥ ४१४ ॥ अपरिच्छियसुयनिहसस्स केवलमभिन्नसुत्तचारिस्स । सव्वुज्जमेणऽवि कयं, अन्नाणतवे बहुं पडई ॥ ४१५ ॥ जह दाइयम्मिऽवि पहे, तस्स विसेसे पढस्सज्याणंतो । पहिओ किलिस्सइ च्चिय, तह लिंगायारसुअमित्तो ॥ ४१६ ॥ कप्पाकप्पं एसणमणेसणं चरण-
करणसेहविहिं । पायच्छित्तविहिंऽपि य, दव्वाइगुणेसु अ समग्गं ॥ ४१७ ॥ पव्वावणविहिमुट्ठावणं च अज्जाविहिं निरवसेसं । उस्सग्गववायविहिं, अयाणमाणो कहं जयउ ? ॥ ४१८ ॥ सीसायरियकमेण य, जणेण गहियाई सिप्पसत्थाइं । नज्जंति बहुविहाइं न चक्खुमित्ताणुसरियाइं ॥ ४१९ ॥ जह उज्जमिउं जाणइ, नाणी तव संजमे उवायविऊ । तह चक्खुमित्तदरिसणसामायारी न याणंति ॥ ४२० ॥ सिप्पाणि य सत्थाणि य, जाणंतोऽवि नय जुंजइ जो ऊ । तेसिं फलं न भुंजइ, इअ अजयंतो जई नाणी ॥ ४२१ ॥ गारवतियपडिबद्धा, संजमकरणुज्जमम्मि सीअंता । निग्गंतूण गणाओ (घराओ) हिंडंति पमायरणम्मि ॥ ४२२ ॥ नाणाहिओ वरतरं, हीणोऽविहु पवयणं पभावंतो । नय दुकरं करंतो, सुट्ठुवि अप्पागमो पुरिसो ॥ ४२३ ॥ नाणाहियस्स नाणं, पुज्जइ नाणा पवत्तए चरणं । जस्स पुण दुण्ह इक्कंपि, नत्थि तस पुज्जए काई ? ॥ ४२४ ॥ नाणं चरित्तहीणं, लिग्गगहणं च दंसण-
विहीणं । संजमहीणं च तवं, जो चरइ निरत्थयं तस्स ॥ ४२५ ॥ जहा खरो चंदणभारवाही, भारस्स भागो न हु चंदणस्स । एवं खु नाणी चरणेण हीणो, नाणस्स भागी न हु सुग्गईए ॥ ४२६ ॥ संपागडपडिसेवी, काएसु वएसु जो न उज्जमई । पवयणपाड-
णपरमो, सम्मत्तं कोमलं तस्स ॥ ४२७ ॥ चरणकरणपरिहीणो, जइवि तवं चरइ सुट्ठु अइगुरुअं । सो तिल्लं व किणंतो, कंसियबुहो

साधुत्वं,
बुद्धावासः,
धर्मः,
गीतार्थः

॥२३१॥

उपदेश
मालायां

॥२३२॥

मुण्येयव्वो ॥ ४२८ ॥ छज्जीवनिकायमहव्वयाण परिपालणाइ जइधम्मो । जइ पुण ताई न रक्खइ, भणाहि को नाम सो धम्मो ? ॥ ४२९ ॥ छज्जीवनिकायदयाविवज्जिओ नेव दिक्खिओ न गिही । जइधम्माओ चुको, चुकइ गिहिदाणधम्माओ ॥ ४३० ॥ सव्वाओगे जह कोइ, अमच्चो नरवइस्स वित्तुणं । आणाहरणे पावइ, वहवंधण दव्वहरणं च ॥ ४३१ ॥ तह छक्कायमहव्वयसव्वानिवित्तीउ गिण्हिऊण जई । एगमवि विराहंतो, अमच्चरणो हणइ बोहि ॥ ४३२ ॥ तो हयबोही य पच्छा, कयावराहाणुसरिसमियममियं । पुणवि भवोअहिपाडिओ, भमइ जरामरणदुग्गम्मि ॥ ४३३ ॥ जइयाऽणेणं चत्तं, अप्पणयं नाणदंसणचरित्तं । तइया तस्स परेसुं, अणुकंपा नत्थि जीवेसु ॥ ४३४ ॥ छक्कायरिऊण अस्संजयाण लिंगावसेसमित्ताणं । बहुअस्संजमपवहो, खारो मइलेइ सुद्धुअरं ॥ ४३५ ॥ किं लिंगमिड्ढरीधारणेण कज्जम्मि अट्टिए ठाणे । राया न होइ सयमेव, धारयं चामराडोवे ॥ ४३६ ॥ जो सुत्तत्थविणिच्छियकयागमो मूलउत्तरगुणोहं । उव्वहइ सयाऽखलिओ, सो लिक्खइ साहुलिक्खम्मि ॥ ४३७ ॥ बहुदोससंकिलिड्डो, नवरं मइलेइ चंचलसहावो । सुद्धुवि वायामितो, कायं न करइ किंचि गुणं ॥ ४३८ ॥ केसिंचि वरं मरणं, जीवियमन्नेसिमुभयमन्नेसिं । दद्दुरदेविच्छाए, अहियं केसिंचि उभयंपि ॥ ४३९ ॥ केसिंचि य परलोगो, अन्नेसिं इत्थ होइ इहलोगो । कस्सवि दुण्णिवि लोगो, दोऽवि हया कस्सई लोगो ॥ ४४० ॥ छज्जीवकायविरओ, कायकिलेसेहिं सुद्धु गुरुएहिं । नहु तस्स इमो लोगो, हवइऽस्सेगो परो लोगो ॥ ४४१ ॥ नरयनिरुद्धमईणं, दंडियमाईण जीवियं सेयं । बहुवायम्मिऽवि देहे, विसुज्झमाणस्स वर मरणं ॥ ४४२ ॥ तवनियमसुट्ठियाणं, कल्लाणं जीविअंपि मरणंपि । जीवंतऽज्जंति गुणा, मयाऽवि पुण सुग्गई जंति ॥ ४४३ ॥ अहियं मरणं अहिअं च जीवियं पावकम्मकारीणं । तमसम्मि पडंति मया, वेरं वड्ढंति जीवंता ॥ ४४४ ॥ अवि इच्छंति अ मरणं, नय परपीडं करंति मणसाऽवि । जे सुविइय-

साधुत्वं,
बुद्धावासः,
धर्मः,
गीतार्थः

॥२३२॥

उपदेश
मालायां

॥२३३॥

सुगइपहा, सोयरियसुओ जहा सुलसो ॥ ४४५ ॥ मूलग कुदंडगा दामगाणि उच्छूलवंटिआओ य । पिंडेइ अपरितंतो, चउप्पया
नत्थि य पसुऽवि ॥ ४४६ ॥ तह वत्थपायदंडगउवगरणे जयणकज्जमुज्जुत्तो । जस्सऽट्ठाए किलिस्सई, तं चिय मूढो नऽवि करेई
॥ ४४७ ॥ अरिहंता भगवंतो, अहियं व हियं व नवि इहं किंचि । वारंति कारवेंति य, धित्तूण जणं बला हत्थे ॥ ४४८ ॥ उवएसं
पुण तं दिति जेण चरिण्ण कित्तिनिलयाणं । देवाणऽवि हुंति प्हू, किमग पुण मणुअभित्ताणं ? ॥ ४४९ ॥ वरमउडकिरीडधरो,
चिंचइओ चवलकुंडलाहरणो । सक्को हिओवएसा, एरावणवाहणो जाओ ॥ ४५० ॥ रयणुज्जलाइं जाइं, बत्तीसविमाणसयसहस्साइं ।
वज्जहरेण वराइं, हिओवएसेण लद्धाइं ॥ ४५१ ॥ सुरवइसमं विभूइं, जं पत्तो भरहचक्कवट्ठीऽवि । माणुसलोगस्स प्हू, तं जाण
हिओवएसेण ॥ ४५२ ॥ लद्धूण तं सुइसुहं, जिणवयणुवएसममयविंदुसमं । अप्पहियं कायव्वं, अहिएसु मणं न दायव्वं ॥ ४५३ ॥
हियमप्पणो करित्तो, कस्स न होइ गरुओ गुरू गण्णो ! । अहियं समायरंतो, कस्स न विप्पच्चओ होइ ? ॥ ४५४ ॥ जो नियमसील-
तवसंजमेहिं जुत्तो करेइ अप्पहियं । सो देवयं व पुज्जो, सीसे सिद्धत्थओ व्व जणे ॥ ४५५ ॥ सव्वो गुणेहिं गण्णो, गुणाहिअस्स
जह लोगवीरस्स । संभंतमउडविडवो, सहस्सनयणो सययमेइ ॥ ४५६ ॥ चेरिकवंचणाकूडकवडपरदारदारुणमइस्स । तस्स च्चिय
तं अहियं, पुणोऽवि वेरं जणो वहइ ॥ ४५७ ॥ जइ ता तणकंचणलुट्ठरयणसरिसोवमो जणो जाओ । तइया नणु बुच्छिन्नो, अहि-
लासो दव्वहरणम्मि ॥ ४५८ ॥ आजीवगगणनेया, रज्जसिरिं पयहिऊण य जमाली । हियमप्पणो करित्तो, नय वयणिज्जे इह
पडंतो ॥ ४५९ ॥ इंदियकसायगारवमएहिं सययं किल्लिडुपरिणामो । कम्मघणमहाजालं, अणुसमयं वंधंई जीवो ॥ ४६० ॥ परप-
रिवायविसाला, अणेगकंदप्पविसयभोगेहिं । संसारत्था जीवा, अरइविणोअं करंतेंव ॥ ४६१ ॥ आरंभपायनिरया, लोइअरिसिणो

संयमः
जीवनमरणे
हितं.

॥२३३॥

उपदेश
मालायां
॥२३४॥

तहा कुलिंगी अ । दुहओ चुका नवरं, जीवन्ति दरिद्रजियलोए ॥ ४६२ ॥ सव्वो न हिंसियव्वो, जह महिपालो तहा उदयपालो । नय अभयदाणवइणा, जणोवमाणेण होयव्वं ॥ ४६३ ॥ पाविज्जइ इह वसणं, जणेण तं छगलओ असत्तुत्ति । न य कोइ सोणिय-बलिं, करेइ वग्घेण देवाणं ॥ ४६४ ॥ वच्चइ खणेण जीवो, पित्तानिलधाउसिंभखोभेहिं । उज्जमह मा विसीअह, तरतमजोगो इमो दुलहो ॥ ४६५ ॥ पंचिदियत्तणं माणुसत्तणं आरिए जणे सुकुलं । साहुसमागम सुणणा, सदहणाऽरोग पव्वज्जा ॥ ४६६ ॥ आउं संविळंतो, सिढिलंतो बंधणाइं सव्वाइं । देहट्टिअं मुयंतो, झायइ कलुणं बहुं जीवो ॥ ४६७ ॥ इक्कंऽपि नत्थि जं सुद्धु सुचरियं जह इमं बलं मज्झ । को नाम दढकारो, मरणंते मंदपुण्णस्स ? ॥ ४६८ ॥ युग्मम् ॥ सुलविसअहिविसईपाणीसत्थग्गिसंभमेहिं च । देहंतरसंकमणं, करेइ जीवो मुहुत्तेण ॥ ४६९ ॥ कत्तो चिंता सुचरियतवस्स गुणसुट्ठियस्स साहुस्स ? । सोगइगमपडिहत्थो, जो अच्छइ नियमभरियभरो ॥ ४७० ॥ साहंति अ फुडविअडं, मासाहससउणसरिसया जीवा । न य कम्मभारगरुयत्तणेण तं आय-रंति तहा ॥ ४७१ ॥ वग्घमुहम्मि अहिगओ, मंसं दंतंतराउ कड्ढेइ । मा साहसंति जंपइ, करेइ न य तं जहाभणियं ॥ ४७२ ॥ परिअट्टिऊण गंथत्थवित्थरं निहसिऊण परमत्थं । तं तह करेह जह तं, न होइ सव्वंपि नडपढियं ॥ ४७३ ॥ पढइ नडो वेरग्गं, निव्वीज्जज्जा य बहुजणो जेण । पढिऊण तं तह सढो, जालेण जलं समोअरइ ॥ ४७४ ॥ कह कह करेमि कह मा करेमि कह कह कयं बहुकयं मे । जो हिययसंपसारं, करेइ सो अइकरेइ हियं ॥ ४७५ ॥ सिढिलो अणायरकओ, अवसवसकओ तहा कयावकओ । सययं पमत्तसी-लस्स, संजमो केरिसो होज्जा ? ॥ ४७६ ॥ चंदुव्व कालपक्खे, परिहाइ पए पए पमायपरो । तह उग्घरविघरनिरंगणो य णय इच्छियं लहइ ॥ ४७७ ॥ भीओव्विग्ग निलुक्को, पागडपच्छन्नदोससयकारी । अप्पच्चयं जणंतो, जणस्स धी जीवियं जियइ ॥ ४७८ ॥ न

संयमः
जीवनमरणे
हितं ।

॥२३४॥

उपदेश
मालायां

॥२३५॥

तहिं दिवसा पक्खा, मासा वरिसावि संगणिज्जंति । जे मूलउत्तरगुणा, अक्खलिया ते गणिज्जंति ॥ ४७९ ॥ जो नवि दिणे दिणे संकलेइ के अज्ज अज्जिया मि गुणा ? । अगुणेषु अ नहु खलिओ, कह सो उ करिज्ज अप्पहिअं ? ॥ ४८० ॥ इय गणियं इय तुलिअं इय बहुआ दरिसियं नियमियं च । जइ तहवि न पडिबुज्झइ, किं कीरइ ? नूण भवियव्वं ॥ ४८१ ॥ किमगंतु पुणो जेणं, संजमसेढो सिढिलीकया होई । सो तं चिअ पडिवज्जइ, दुक्खं पच्छा उ उज्जमई ॥ ४८२ ॥ जइ सव्वं उवलद्धं, जइ अप्पा भाविओ उवसमेणं । कायं वायं च मणं, उप्पहेणं जह न देई ॥ ४८३ ॥ हत्थे पाए निखिवे, कायं चालिज्ज तंपि कज्जेणं । कुम्मो व्व सए अंगे, अंगोवंगाई गोविज्जा ॥ ४८४ ॥ विकहं विणोयभासं अंतरभासं अवक्कभासं च । जं जस्स अणिट्ठमपुच्छिओ य भासं न भासिज्जा ॥ ४८५ ॥ अणवट्ठियं मणो जस्स, झायइ बहुयाई अट्ठमट्ठाई । तं चिंतिअं च न लहइ, संचिणइ अ पावक्कम्माई ॥ ४८६ ॥ जह जह सव्वुवलद्धं, जह जह सुचिरं तवोवणे वुच्छं । तह तह कम्मभरगुरू, संजमनिव्वाहिरो जाओ ॥ ४८७ ॥ विज्जप्पो जह जह ओसहाई पिज्जेइ वायहरणाई । तह तह से अहिययरं, वाएणाऊरिअं पुट्ठं ॥ ४८८ ॥ दड्ढजउमकज्जकरं, भिन्नं संखं न होइ पुण करणं । लोहं च तंबविद्धं, न एइ परिकम्मणं किंचि ॥ ४८९ ॥ को दाही उवएसं, चरणालसयाण दुच्चिअट्ठानं ? । इंदस्स देवलोगो, न कहिज्जइ जाणमाणस्स ॥ ४९० ॥ दो चेव जिणवरेहिं, जाइजरामरणविप्पमुक्केहिं । लोगम्मि पहा भणिया, सुस्समण सुसावगो वाऽवि ॥ ४९१ ॥ भावच्चणमुग्गविहारया य दव्वच्चणं तु जिणपूआ । भावच्चणाउ भट्ठो, हविज्ज दव्वच्चणुजुत्तो ॥ ४९२ ॥ जो पुण निरच्चणो च्चिअ, सरारसुहकज्जमित्ततल्लिच्छो । तस्स नहि बोहिलाभो, न सुग्गई नेय परलोगो ॥ ४९३ ॥ कंचणमणिसोवाणं, थंभसहस्ससिअं सुवण्णतलं । जो करिज्ज जिणहरं, तओऽवि तवसंजमो अहिओ ॥ ४९४ ॥ निव्वीए

अहिंसा
स्खलना
भवमोक्ष
मार्गाः
अर्चा

॥२३५॥

उपदेश
मालायां
॥२३६॥

दुब्बिक्खे, रण्णा दीवंतराओ अन्नाओ । आणेऊणं बीअं, इह दिन्नं कासवजणस्स ॥४९५॥ केहिवि सव्वं खइयं, पइन्नमन्नोहिं सव्वमद्वं च ।
वुत्तं गयं च केई, खित्ते खुट्ठंति संतत्था ॥ ४९६ ॥ राया जिणवरचंदो, निब्बीयं धम्मविरहिओ कालो । खित्ताइं कम्मभूमी,
कासवग्गो य चत्तारि ॥ ४९७ ॥ अस्संजएहिं सव्वं. खइअं अद्वं च देसविरएहिं । साहूहिं धम्मबीअं, उत्तं नीअं च निप्फत्ति
॥ ४९८ ॥ जे ते सव्वं लहिउं, पच्छा खुट्ठंति दुब्बलधिईया । तवसंजमपरितंता, इह ते ओहरिअसोलभरा ॥ ४९९ ॥ आणं सव्व-
जिणाणं, भंजइ दुविहं पहं अइकंतो । आणं च अइकंतो, भमइ जरामरणदुग्गम्मि ॥५००॥ जइ न तरसि धारेउं, मूलगुणभरं सउत्तरगुणं च ।
मुत्तूण तो तिभूमी, सुसावगत्तं वरतरागं ॥५०१॥ अरिहंतचेइआणं, सुसाहुपूयारओ दढायारो । सुस्सावगो वरतरं, न साहुवेसेण चुअ-
धम्मो ॥ ५०२ ॥ सव्वंति भाणिऊणं, विरई खलु जस्स सव्विया नत्थि । सो सव्वविरइवाई, चुकइ देसं च सव्वं च ॥ ५०३ ॥
जो जहवायं न कुणइ, मिच्छदिट्ठी तओ हु को अन्नो ? । वड्डेइ अ मिच्छत्तं, परस्स संकं जणेमाणो ॥ ५०४ ॥ आणाए च्चिय
चरणं, तव्भंगे जाण किं न भगंति ? । आणं च अइकंतो, कस्साएसा कुणइ सेसं ? ॥ ५०५ ॥ संसारो अ अणंतो, भट्टचरित्तस्स
लिगजीविस्स । पंचमहवयतुंगो, पागारो भल्लिओ जेण ॥ ५०६ ॥ न करेमिच्छि भणित्ता, तं चेव निसेवए पुणो पावं । पच्चक्ख-
मुसावाई, मायानियडीपसंगो य ॥ ५०७ ॥ लोएऽवि जो ससूगो, अलिअं सहसा न भासए किंचि । अह दिक्खिओऽवि अलियं,
भासइ तो किंच दिक्खाए ? ॥ ५०८ ॥ महवयअणुव्वयाइं, छंडेउं जो तवं चरइ अन्नं । सो अन्नाणी मूढो, नावाबु (छु) डो मुणे-
यव्वो ॥ ५०९ ॥ सुबहुं पासत्थजणं, नाऊणं जो न होइ मज्झत्थो । नय साहेइ सकज्जं, कागं च करेइ अप्पाणं ॥ ५१० ॥ परि-
चित्तिऊण निउणं, जइ नियमभरो न तीरण वोढुं । परचित्तरंजणेणं, न वेसमित्तेण साहारो ॥ ५११ ॥ निच्छयनयस्स चरणस्सुव-

अहिंसा
स्खलना
भवमोक्ष
मार्गाः
अर्चा

॥२३६॥

उपदेश
मालायां
॥२३७॥

घाए नाणदंसणवहोऽवि । ववहारस्स उ चरणे, हयम्मि भयणा उ सेसाणं ॥ ५१२ ॥ सुज्झइ जई सुचरणो, सुज्झइ सुस्तावओऽवि
गुणकलिओ । ओसन्नचरणकरणो, सुज्झइ संविग्गपक्खरूई ॥ ५१३ ॥ संविग्गपक्खियाणं, लक्खणमेयं समासओ भणियं । ओसन्न-
चरणकरणाऽवि जेण कम्मं विसोहंति ॥ ५१४ ॥ सुद्धं सुसाहुधम्मं, केहइ निंदइ य निययमायारं । सुतवस्सियाण पुरओ, होइ य
सव्वोमरायणीओ ॥ ५१५ ॥ वंदइ नय वंदावइ, किइकम्मं कुणइ कारवे नेय । अत्तट्ठा नवि दिक्खइ, देइ सुसाहूण बोहेउं ॥ ५१६ ॥
ओसन्नो अत्तट्ठा, परमप्पाणं च हणइ दिक्खंतो । तं लुहइ दुग्गईए, अहिययरं बुड्ढइ सयं च ॥ ५१७ ॥ जह सरणमुवगयाणं,
जीवाण निक्कितए सिरे जो उ । एवं आयरिओऽविहु, उस्सुत्तं पन्नवंतो य ॥ ५१८ ॥ सावज्जजोगपरिवज्जणा उ सव्वुत्तमो जईधम्मो । बीओ
सावगधम्मो, तइओ संविग्गपक्खपहो ॥ ५१९ ॥ सेसा मिच्छदिट्ठी, गिहिल्लिङ्गकुल्लिङ्गदव्वलिङ्गेहिं । जह तिण्णि य मुक्खपहा संसा-
रपहा तहा तिण्णि ॥ ५२० ॥ संसारसागरमिणं, परिव्वभंतेहिं सव्वजीवेहिं । गहियाणि य मुक्काणि य अणतसो दव्वलिङ्गाइं
॥ ५२१ ॥ अच्चणुरत्तो जो पुण, न मुयइ बहुसोऽवि पन्नविज्जंतो । संविग्गपक्खयत्तं, करिज्ज लब्धिहिंसि तेण पहं ॥ ५२२ ॥
कंताररोहमद्वाणओमगेलन्नमाइकज्जेसु । सव्वायरेण जयणाइ कुणइ जं साहुकरणिज्जं ॥ ५२३ ॥ आयरतरसंमाणं, सुदुक्करं माण-
संकडे लोए । संविग्गपक्खयत्तं, ओसन्नेणं फुडं काउं ॥ ५२४ ॥ सारणचइआ जे गच्छनिग्गया पविहरंति पासत्था । जिणवयण-
बाहिराऽवि य, ते उ पमाणं न कायव्वा ॥ ५२५ ॥ हीणस्सऽवि सुद्धपरूवगस्स संविग्गपक्खवायस्स । जा जा हविज्ज जयणा,
सा सा से निज्जरा होइ ॥ ५२६ ॥ सुक्काइयपरिसुद्धे, सइ लाभे कुणइ वाणिओ चिट्ठं । एमेव य गीयत्थो, आयं दट्ठं समायरइ
॥ ५२७ ॥ आमुक्कजोगिणो च्चिअ, हवइ थोवाऽवि तस्स जीवदया । संविग्गपक्खजयणा, तो दिट्ठा साहुवगस्स ॥ ५२८ ॥ किं

संविग्रः
ग्रन्थयोग्या

॥२३७॥

उपदेश
मालायां

॥२३८॥

मूसगाण अत्थेण ? किं वा कागाण कणगमालाए ? । मोहमलखवलिआणं, किं कज्जुवएसमालाए ? ॥ ५२९ ॥ चरणकरणासालसाणं, अविणयबहुलाण सययऽजोगमिणं । न मणी सयसाहस्सो, आवज्झइ कुच्छभासस्स ॥ ५३० ॥ नाऊण करयलगयाऽऽमलं व सब्भा-
वओ पंहं सव्वं । धम्मम्मि नाम सीइज्जइत्ति कम्माइं गुरुआइं ॥ ५३१ ॥ धम्मत्थकाममुखेसु जस्स भावो जहिं जहिं रमइ ।
वेरग्गे य गतरसं, न इमं सव्वं सुहावेइ ॥ ५३२ ॥ संजमतवालसाणं, वेरग्गकहा न होइ कण्णसुहा । संविग्गपक्खियाणं, हुज्ज व केसिंचि
नाणीणं ॥ ५३३ ॥ सोऊण पगरणमिणं, धम्मे जाओ न उज्जमो जस्स । न य जणियं वेरग्गं, जाणिज्ज अणंतसंसारि ॥ ५३४ ॥ कम्माण
सुबहुआणुवसमेण उवगच्छइ इमं सव्वं । कम्ममलचिकणाणं, वच्चइ पासेण भन्नंतं ॥ ५३५ ॥ उवएसमालमेयं जो पढइ सुणइ कुणइ वा
हियए । सो जाणइ अप्पहियं नाऊण सुहं समायरइ ॥ ५३६ ॥ धंतमणिदामससिगयणिहियपढमक्खराभिहाणेणं । उवएसमालपगरण-
मिणमो रइअं हिअट्ठाए ॥ ५३७ ॥ जिणवयणकप्परुक्खो, अणेगमुत्तत्थसालविच्छिन्नो । तवनियमकुसुमगुच्छो, सुग्गइफलबंधणो जयइ
॥ ५३८ ॥ जुग्गा सुसाहुवेरग्गिआण परलोगपत्थिआणं च । संविग्गपक्खिआणं, दायव्वा बहुसुआणं च ॥ ५३९ ॥ इय धम्मदासगणिणा जिण-
वयणुवएसकज्जमालाए । मालव्व विविहकुसुमा, कहिआ य सुसीसवग्गस्स ॥ ५४० ॥ संतिकरी बुद्धिकरी, कल्लाणकरी सुमंगलकरी य ।
होइ कहगस्स परिसाए, तह य निव्वाणफलदाइ ॥ ५४१ ॥ इत्थ समप्पइ इणमो, मालाउवएसपगरणं पगयं । गाहाणं सव्वाणं,
पंचसया चेव चालीसा ॥ ५४२ ॥ जाव य लवणसमुदो, जाव य नक्खत्तमंडिओ मेरू । ताव य रइया माला, जयम्मि थिरथावरा होउ
॥ ५४३ ॥ अक्खरमत्ताहीणं, जं चिय पढियं अयाणमाणेणं । तं खमह मज्झ सव्वं, जिणवयणविणिग्गया वाणी ॥ ५४४ ॥

॥ इति श्रीधर्मदासगणिविरचितमुपदेशमालाप्रकरणम् ॥

संविग्रः
ग्रन्थयोग्या

॥२३८॥

जीवसमासे
१ सत्पद-
प्ररूपणायां

॥२३७॥

अथ पूर्वभृत्सूरिसूत्रितः श्रीजीवसमासः

अनुयोग-
द्वाराणि

दस चोदस य जिणवरे चोदसगुणजाणए नमंसित्ता । चोदस जीवसमासे समासओऽणुकमिस्सामि ॥ १ ॥ निक्खेवनिरुत्तीहिं छहिं अट्ठहि याणुओगदारेहिं । गइयाइमग्गणाहि य जीवसमासाऽणुगंतच्चा ॥ २ ॥ नामंठवणा दब्बे भावे य चउच्चिहो उ निक्खेवो । कत्थइ य पुण बहुविहो तयासयं पप्प कायच्चो ॥ ३ ॥ किं कस्स केण कत्थ व केवचिरं कइविहो उ भावोत्ति । छहिं अणुओगदारेहिं सव्वे भावाऽणुगंतच्चा ॥ ४ ॥ संतपयपरूवणया दब्बपमाणं च खित्तफुसणा य । कालंतरं च भावो अप्पावहुयं च दाराइं ॥ ५ ॥ गइ इंदिए य काए जोए वेए कसाय नाणे य । संजम दंसण लेसा भव सम्मे सन्नि आहोरे ॥ ६ ॥ आहारभव्वजोगाइएहिं एगुत्तरा बहू भेया । एत्तो उ चउदसण्हं इहाणुगमणं करिस्सामि ॥ ७ ॥ मिच्छा १ ऽऽसायण २ मिस्सा ३ अविरयसम्मा ४ य देसविरया ५ य । विरया पमत्त ६ इयरे ७ अपुच्च ८ आणियाड्ढि ९ सुहुमा १० य ॥ ८ ॥ उवसंत ११ खीणमोहा १२ सजोगिकवल्लिजिणो १३ अजोगी १४ य । चोदस जीवसमासा कभेण एएऽणुगंतच्चा ॥ ९ ॥

दुविहा होंति अजोगी सभवा अभवा निरुद्धजोगी य । इह सभवा अभवा उण सिद्धा जे सव्वभवमुक्का ॥ १० ॥ निरयगई तिरि मणुया देवगई चेव होइ सिद्धिगई । नेरइया उण नेया सत्तविहा पुढविभेएण ॥ ११ ॥ घम्मा वंसा सेला होइ तहा अंजणा य रिद्धा

॥२३७॥

जीमसमासे
१ सत्पद-
प्ररूपणायं
॥२३८॥

य । मधवत्ति माधवत्ति य पुढवीणं नामधेयाइं ॥ १२ ॥ रयणप्पभा य सकरवालुयपंकप्पभा य धूमपहा । होइ तम तम-
तमाविय पुढवीणं नामगोत्ताइं ॥ १३ ॥ तिरियगईया पंचिदिया य पज्जत्तया तिरिक्खीओ । तिरिया य अपज्जत्ता मनुया
पजत्त इयरे य ॥ १४ ॥ ते कम्मभोगभूमिय अंतरदीवा य खित्तपविभत्ता । सम्मुच्छिमा य गम्भय आरिमिलक्खुत्ति य समेया
॥ १५ ॥ देवा य भवणवासी वंतरिया जोइसा य वेमाणी । कप्पोवगा य नेया गेविज्जाणुत्तरसुरा य ॥ १६ ॥ असुरा नागसुवन्ना
दीवोदहिथणियविज्जुदिसिनामा । वायाग्गिकुमाराविय दसेव भाणिया भवणवासी ॥ १७ ॥ किंनरकिंपुरिसमहोरगा य गंधव्व
रक्खसा जक्खा । भूया य पिसायाविय अट्ठविहा वाणमंतरिया ॥ १८ ॥ चंदा मूरा य गहा नक्खत्ता तारगा य पंचविहा । जोइ-
सिया नरलोए गइरयओ संठिया सेसा ॥ १९ ॥ सोहम्मसीसाणसणंकुमारमार्हिदवंभलंतयया । सुक्कसहस्साराणयपाणय तह आरण-
च्चुयया ॥ २० ॥ हेट्ठिममज्झिमउवरिमगेविज्जा तिण्णि तिण्णि तिण्णेव । सव्वट्ठविजयविजयंतजयंत अपराजिया अवरे ॥ २१ ॥
सुरनारएसु चउरे जीवसमासा उ पंच तिरिएसु । मणुयगईए चउदस मिच्छादिट्ठी अपज्जत्ता ॥ २२ ॥ एगिंदिया य बायरसुहुमा
पज्जत्तया अपज्जत्ता । वियतियचउरिंदिय दुविहभेय पज्जत्त इयरे य ॥ २३ ॥ पंचिदिया असणी सणी पज्जत्तया अपज्जत्ता ।
पंचिदिएसु चोइस मिच्छादिट्ठी भवे सेसा ॥ २४ ॥ आहारसरीरिंदियपज्जत्ती आणपाण भासमणे । चत्तारि पंच छप्पिय एगिंदियवि-
गलसणीणं ॥ २५ ॥ पुढविदगअगणिमारुय साहारणकाइया चउद्धा उ । पत्तेय तसा दुविहा चोइस तस सेसिया मिच्छा ॥ २६ ॥
पुढवी य सकरा वालुया य उवेल सिला य लोणूसे । अयतंबतउयसीसय रूपसुवण्णे य वइरे य ॥ २७ ॥ हरियाले हिंगुलए मणोसिला
सासगंजणपवाले । अब्भपडलऽब्भवालुय बायरकाए मणिविहाणा ॥ २८ ॥ गोमेज्जए य रुयए अंके फलिहे य लोहियक्खे य ।

नारकादि
भेदाः

॥२३८॥

जीवसमासे
१ सत्पद-
प्ररूपणायां
॥२३९॥

चंदप्पह वेरुलिए जलकंते सूरकंते य ॥२९॥ गेरुय चंदण वध(प्प)गे भुयमोए तह मसारगल्ले य । वण्णाईहि य भेदा सुहुमाणं नत्थि ते (मे) भेया ॥ ३० ॥ ओसा य हिमं महिगा हरतणु सुद्धोदए घणोए य । वण्णाईहि य भेया सुहुमाणं नत्थि ते भेया ॥ ३१ ॥ इंगाल जाल अच्ची मुम्मुर सुद्धागणी य अगणी य । वण्णाईहि य भेया सुहुमाणं नत्थि ते भेया ॥ ३२ ॥ वाउब्भामे उक्कलिमंडलिगुंजा महा घणतणू या । वण्णाईहि य भेया सुहुमाणं नत्थि ते भेया ॥ ३३ ॥ मूलगगपोरबीया कंदा तह खंधवीय बीयरुहा । संमुच्छिमा य भाणिया पत्तेय अणंतकाया य ॥ ३४ ॥ कंदा मूला छल्ली कट्टा पत्ता पवाल पुप्फ फला । गुच्छा गुम्मा वल्ली तणाणि तह पव्वया चेव ॥ ३५ ॥ सेवालपणगकिण्हग कवया कुहुणा य बायरो काओ । सव्वो य सुहुमकाओ सव्वत्थ जलत्थलागासे ॥ ३६ ॥ गूढसिरसंधिपव्वं समभंगमहीरयं च छिन्नरुहं । साहारणं सरीरं तच्चिवरीयं च पत्तेयं ॥ ३७ ॥ दुविहा तसा य वुत्ता वियला सय-
लिंदिया मुणेयव्वा । वित्तिचउरिंदिय वियला सेसा सयलिंदिया नेया ॥ ३८ ॥ संखा गोम्मी भमराइया उ विगलिंदिया मुणेय-
व्वा । पंचिदिया य जलथलखहयरसुरनारयनरा य ॥ ३९ ॥ बारस सत्त य तिन्नि य सत्त य कुलकोडि सयसहस्साइं । नेया पुढ-
विदगागणिवाऊणं चेव परिसंखा ॥ ४० ॥ कुलकोडिसयसहस्सा सत्तट्ठ य नव य अट्ठवीसं च । बेइंदियतेइंदियचउरिंदियहरियका-
याणं ॥ ४१ ॥ अद्धत्तेरस बारस दस दस कुलकोडिसयसहस्साइं । जलयरपक्खिचउप्पयउरभुयसप्पाण नव हुंति ॥ ४२ ॥ छव्वीसा पणवीसा सुरनेरइयाण सयसहस्साइं । बारस य सयसहस्सा कुलकोडीणं मणुस्साणं ॥ ४३ ॥ एगा कोडाकोडी सत्ताणउई भवे सयसहस्सा । पन्नासं च सहस्सा कुलकोडीओ मुणेयव्वा ॥ ४४ ॥ एगिंदियनेरइया संवुडजोणी य हुंति देवा य । विगलिंदियाण वियडा संवुडवियडा य गब्भंमि ॥ ४५ ॥ अब्बित्ता खलु जोणी नेरइयाणं तहेव देवाणं । मीसा य गब्भवसही तिविहा जोणी उ सेसाणं

पृथ्व्यादि
भेदाः

॥२३९॥

जीवसमासे
१ सत्पद-
प्ररूपणायां
॥२४०॥

॥ ४६ ॥ सीओसिणजोणीया सव्वे देवा य गब्भवक्कंता । उसिणा य तेउकाए दुह नरए तिविह सेसाणं ॥ ४७ ॥ वज्जरिसह-
नारायं वज्जं नाराययं च नारायं । अद्धं चिय नारायं खीलिय छेवट्टु संघयणं ॥ ४८ ॥ रिसहो य होइ पट्टो वज्जं पुण कीलिया
वियाणाहि । उभओ मक्कडबंधं नारायं तं वियाणाहि ॥ ४९ ॥ नरतिरियाणं छप्पिय हवइ हु विगल्लिदियाण छेवट्टु । सुरनेरइया
एगिंदिया यं सव्वे असंघयणी ॥ ५० ॥ समचउरंसा नग्गोह साइ खुज्जा य वामणा हुंडा । पंचिदियतिरियनरा सुरा समा सेसया
हुंडा ॥ ५१ ॥ मस्सरए य थिवुगे सइ पडागा अणेगसंठाणा । पुढविदगअगणिमारुयवणस्सईणं च संठाणा ॥ ५२ ॥ ओरालिय
वेउव्विय आहारय तेयए य कम्मयए । पंच मणुएसु चउरो वाऊ पंचिदियतिरिक्खे ॥ ५३ ॥ वेउव्वियतेए कम्मए य सुरनारया
य तिसरीरा । सेसेगिंदियवियला ओरालियतेयकम्मइगा ॥ ५४ ॥ सच्चे मीसे मोसे असच्चमोसे मणे य वाया य । ओरालियवेउव्विय
आहारयमिस्सकम्मइए ॥ ५५ ॥ सच्चे असच्चमोसे सण्णी उ सजोगिकेवली जाव । सण्णी जा छउमत्थो सेसं संखाइ अंतवउ
॥ ५६ ॥ सुरनारया विउव्वी नर तिरि ओरालिया सवेउव्वी । आहारया पमत्ता सव्वेऽपज्जत्तया मीसा ॥ ५७ ॥ मिच्छा सासण
अविरय भवंतरे केवली समुहया य । कम्मयओ काओगो न सम्ममिच्छो कुणइ कालं ॥ ५८ ॥ नेरइया य नपुंसा तिरिक्खमणुया
तिवेयया हुंति । देवा य इत्थिपुरिसा गेविज्जाइ पुरिसवेया ॥ ५९ ॥ अनियट्टन्त नपुंसा सन्नोपंचिदिया य थीपुरिसा । कोहो
माणो माया नियट्ठि लोभो सरागंतो ॥ ६० ॥ आभिणिसुओहिमणकेवलं च नाणं तु होइ पंचविहं । उग्गह ईह अवाया धरणाऽऽ-
भिणिबोहियं चउहा ॥ ६१ ॥ पंचहिवि इंदिएहिं मणसा अत्थोग्गहो मुणेयव्वो । चक्खिदियमणरहियं वंजणमीहाइयं छद्धा ॥ ६२ ॥
अंगपविट्ठियरसुय ओहि भवे पतिगुणं च विन्नेयं । सुरनारएसु य भवे भवं पति सेसमियरेसुं ॥ ६३ ॥ अणुगामि अविट्ठिय हीयमा-

कुलकोटी-
यानिसंह-
ननसंस्थान
योगज्ञाजेषु
जीवगुणाः

॥२४०॥

जीवसमासे
१ सत्पद-
प्ररूपणायां
॥२४१॥

णमिइ तं भवे सपडिवक्खं । उज्जुमई विउलमई मणनाणे केवलं एकं ॥ ६४ ॥ मइसुय मिच्छा साणा विभंग समणे य मीसए मीसं । सम्मच्छउमाभिणिसुओहि विरयमण केवल सनामे ॥ ६५ ॥ अजया अविरयसम्मा देसे विरया य हुंति सट्ठाणे । सामाइय-
छेयपरिहारसुहुमअहक्खाइणो विरया ॥ ६६ ॥ सामाइयछेया जा नियाडि परिहारमप्पमत्तंता । सुहुमा सुहुमसरागे उवसंताइं
अहक्खाया ॥ ६७ ॥ समणा पुलाय बउसा कुसील निग्गंथ तह सिणाया य । आइतियं सकसाई विराय छउमा य केवलिणो ॥ ६८ ॥
चउरिंदियाइ छउमे चक्खु अचक्खू य सव्व छउमत्थे । सम्मे य ओहिदंसी केवलदंसी सनामे य ॥ ६९ ॥ किण्हा नीला काऊ
अविरयसम्मंत संजयंतऽपर । तेऊ पम्हा सण्णऽप्पमायसुक्का सजोगंता ॥ ७० ॥ पुढविदगहरिय भवणे वण जोइसिया असंखनर-
तिरिया । सेसेगिंदियवियला तियलेसा भावलेसाए ॥ ७१ ॥ काऊ काऊ तह काउनील नीला य नीलकिण्हा य । किण्हा य
परमकिण्हा लेसा रयणप्पभाईणं ॥ ७२ ॥ तेऊ तेऊ तह तेऊ पम्ह पम्हा य पम्हसुक्का य । सुक्का य परमसुक्का सकादिविमाणवासीणं
॥ ७३ ॥ देवाण नारयाणं दव्वल्लेसा हवंति एयाउ । भवपरित्तीए उण नेरइयसुराण छल्लेसा ॥ ७४ ॥ मिच्छदिट्ठि अभव्वा भवसिद्धीया
य सव्वठाणेसु । सिद्धा नेव अभव्वा नवि भव्वा हुंति नायव्वा ॥ ७५ ॥ मइसुयनाणावरणं दंसणमोहं च तदुवघाईणि । तप्फडुगाइं
दुविहाइं सव्वदेसोवघाईणि ॥ ७६ ॥ सव्वेसु सव्वघाइसु हएसु देसोवघाइयाणं च । भागेहि मुच्चमाणो समए समए अणंतेहिं
॥ ७७ ॥ खीणमुइण्णं सेसयमुवसंतं भण्णए खओवसमो । उदयविघाय उवसमो खओ य दंसणतिगाघाओ ॥ ७८ ॥ उवसमवेयग
खइया अविरयसम्माइ सम्मदिट्ठीसु । उवसंतमप्पमत्ता तह सिद्धंता जहाकमसो ॥ ७९ ॥ वेमाणिया य मणुया रयणाए असंखवा-
सतिरिया य । तिचिहा सम्मदिट्ठी वेयगउवसामगा सेसा ॥ ८० ॥ अस्सण्णि अमणपंचिदियंत सण्णी उ समण छउमत्था । नोसण्णि-

चारित्रनि-
ग्रन्थदर्श-
नलेख्या
सम्यक्त्व
भव्याहारेषु
जीवगुणाः
अजीवाश्च

॥२४१॥

जीवसमासे
२ प्रमाणे
॥२४२॥

नो असण्णी केवलनाणी उ विण्णेआ ॥ ८१ ॥ विग्गहगइमावन्ना केवलिणो समुहया अजोगी य । सिद्धा य अणाहारा सेसा आहारगा जीवा ॥ ८२ ॥ नाणं पंचविहंपिय अण्णाणातिगं च सव्व सागारं । चउदंसणमणगारं सव्वे तल्लक्खणा जीवा ॥ ८३ ॥ एवं जीवसमासा बहुमेया वन्निया समासेणं । एवमिह भावरहिया अजीवदव्वा उ विन्नेया ॥ ८४ ॥ ते उण धम्माधम्मा आगास अरूविणो तहा कालो । खंधा देस पएसा अणुत्तिऽविय पोग्गला रूवी ॥ ८५ ॥ गइठाणवगाहणलक्खणाणि कमसो य वत्तणगुणो य । रूवरसगंधफासाइ कारणं कम्मबंधस्स ॥ ८६ ॥ सत्यप्ररूपणाद्वारं ?

दव्वे खेत्ते काले भावे य चउव्विहं पमाणं तु । दव्व पएसविभागं पएसमेगाइयमणंतं ॥ ८७ ॥ माणुम्माणपमाणं पडिमाणं गणि-यमेव य विभागं । पत्थ(एत्थ)कुडवाइ धन्ने चउभागविवाड्डियं च रसे ॥ ८८ ॥ कंसाइयमुम्माणं अवमाणं चेव होइ दंडाई । पडिमाणं धरिमेसु य भणियं एकाइयं गणिमं ॥ ८९ ॥ दंडधणूजुगनालिय अक्खो मुसलं च होइ चउहत्थं । दसनालियं च रज्जुं वियाण अवमाणसण्णाए ॥ ९० ॥ खेत्तपमाणं दुविहं विभाग ओगाहणाए निप्फन्नं । एगपएसोगाढाइ होइ ओगाहणमणेगं ॥ ९१ ॥ अंगुल विहत्थि रयणी कुच्छी धणु गाउयं च सेढी य । पयरं लोगमलोगो खेत्तपमाणस्स पविभागा ॥ ९२ ॥ तिविहं च अंगुलं पुण उस्सेहंगुल पमाण आयं च । एक्केकं पुण तिविहं सई पयरंगुल घणं च ॥ ९३ ॥ सत्थेण सुतिकखेणवि छेत्तुं भेत्तुं च जं किर न सक्का । ते परमाणुं सिद्धा वयंति आइ पमाणानं ॥ ९४ ॥ परमाणू सो दुविहो सुहुमो तह वावहारिओ चेव । सुहुमो य अप्पएसो ववहारनएण्णंतओ खंधो ॥ ९५ ॥ परमाणू य अणंतो सहिया उस्सण्हसण्हिया एक्का । साऽणंतगुणा संती ससण्हिया सोऽणु वव-हारी ॥ ९६ ॥ खंधोऽणंतपएसो अत्थेगइओ जयम्मि छिज्जेज्जा । भिज्जेज्ज व एवइओ (एगयरो) नो छिज्जे नो य भिज्जेज्जा ॥ ९७ ॥

मानोन्मा-
नादीनि
परमाणा-
दिश्रेयन्तं

॥२४२॥

जीवसमासे
३ कालद्वारे
॥२४३॥

परमाणू तसरेणू रहरेणू अगगयं च वालस्स । लिक्खा जूया य जवो अट्टगुणविवाङ्गिया कमसो ॥ ९८ ॥ अट्टेव य जवमज्झाणि
अंगुलं छच्च अंगुला पाओ । पाया य दो विहत्थी दो य विहत्थी भवे हत्थो ॥ ९९ ॥ चउहत्थं पुण धणुयं दुब्बि सहस्साइं
गाउयं तेसिं । चत्तारि गाउया पुण जोयणमेगं मुण्येयव्वं ॥ १०० ॥ उस्सेहंगुलमेगं हवइ पमाणंगुलं दुपंचसयं । ओसप्पिणीए
पढमस्स अंगुलं चक्कवट्ठिस्स ॥ १०१ ॥ तेणंगुलेणं जं जोयणं तु एत्तो असंखगुणयारो (०एहिं) । सेढी पयरं लोगो लोगा णंतो अलोगो
य ॥ १०२ ॥ जे जम्मि जुगे पुरिसा अट्टसयंगुलसमूसिया हुंति । तेसि सयमंगुलं जं तयं तु आयंगुलं होइ ॥ १०३ ॥ देहस्स
ऊसएण उ गिहसयणाई य आयमाणेणं । दीवुदहिभवणवासा खेत्तपमाणं पमाणेणं ॥ १०४ ॥ प्रमाणद्वारं २

कालेत्ति य एगविहो कालविभागो य होइ णेगविहो । समयावलियाईओ अणंतकालेत्ति णायव्वो ॥ १०५ ॥ कालो परम-
निरुद्धो अविभागी तं तु जाण समओत्ति । तेज्जसंखा आवलिया ता संखेज्जा य ऊसासो ॥ १०६ ॥ हट्ठज्जगल्लुस्सासो एसो
पाणुत्ति सन्निओ एक्को । पाणू य सत्त थोवो थोवा सत्तेव लवमाहू ॥ १०७ ॥ अट्टत्तीसं तुलवा अट्ठलवो चेव नालिया होइ । दो
नालिया मुहुत्तो तीस मुहुत्ता अहोरत्तो ॥ १०८ ॥ तिन्नि सहस्सा सत्त य सयाणि तेसत्तरी य उस्सासा । एक्केक्कस्सेवइया हुंति
मुहुत्तस्स उस्सासा ॥ १०९ ॥ पन्नरस अहोरत्ता पक्खो पक्खा य दो भवे मासो । दो मासा उउसन्ना तिन्नि य रियवो अयणमेगं
॥ ११० ॥ दो अयणाइं वरिसं तं दसगुणवड्ठियं भवे कमसो । दस य सयं च सहस्सं दस य सहस्सा सयसहस्सं ॥ १११ ॥ वास-
सयसहस्सं पुण चुलसीइगुणं हवेज्ज पुव्वंगं । पुव्वंगसयसहस्सं चुलसीइगुणं भवे पुव्वं ॥ ११२ ॥ पुव्वस्स उ परिमाणं सयरिं खलु
होति कोडिलक्खाओ । छप्पन्नं च सहस्सा बोद्धवा वासकोडीणं ॥ ११३ ॥ पुव्वंगं पुव्वंपि य नउयंगं चेव होइ नउयं च । नालि-

समयादि
पल्योपम
सागरोपमे

॥२४३॥

जीमसमासे
३ कालद्वारे
॥२४४॥

गंगं नलिणंपि य महनलिणंगं महानलिणं ॥ ११४ ॥ पउमं कमलं कुमुयं तुडियमडडमवव हूहुयं चेव । अउयंग अउय पउयं तह
सीसपहेलिया चेव ॥ ११५ ॥ एवं एसो कालो वासच्छेएण संखमुवयाइ । तेण परमसंखेज्जो कालो उवमाए नायव्वो ॥ ११६ ॥
पलिओवमं च तिविहं उद्धारऽद्धं च खेत्तपलियं च । एकेकं पुण दुविहं बायर सुहुमं च नायव्वं ॥ ११७ ॥ जं जोयणाविच्छिण्णं तं
तिउणं परिरएण सविसेसं । तं चेव य उव्विद्धं पल्लं पलिओवमं नाम ॥ ११८ ॥ एगाहियवेहियतेहियाण उकोस सत्तरत्ताणं ।
सम्मट्ठं संनिचियं भरियं वालग्गकोडीणं ॥ ११९ ॥ तत्तो समए समए एकेके अवहियम्मि जो कालो । संखेज्जा खलु समया बायर-
उद्धारपल्लंमि ॥ १२० ॥ एकेकमओ लोमं कट्ठुमसंखेज्जखंडमहिस्सं । समल्लेयाणंतपएसियाण पल्लं भरेज्जाहि ॥ १२१ ॥ तत्तो
समए समए एकेके अवहियम्मि जो कालो । संखेज्जवासकोडी सुहुमे उद्धारपल्लंमि ॥ १२२ ॥ एएसिं पल्लणं कोडाकोडी हवेज्ज
दसगुणिया । तं सागरोवमस्स उ एकस्स भवे परीमाणं ॥ १२३ ॥ जावइओ उद्धारो अड्डाइज्जाण सागराण भवे । तावइया खलु
लोए हवंति दीवा समुदा य ॥ १२४ ॥ वाससए वाससए एकेके बायरे अवहियम्मि । बायरअद्दापल्ले संखेज्जा वासकोडीओ
॥ १२५ ॥ वाससए वाससए एकेके अवहियम्मि सुहुमम्मि । सुहुमे अद्दापल्ले हवंति वासा असंखेज्जा ॥ १२६ ॥ एएसिं पल्लणं
कोडाकोडी हवेज्ज दसगुणिया । तं सागरोवमस्स उ परिमाणं हवइ एकस्स ॥ १२७ ॥ दस सागरोवमाणं पुन्नाओ हुंति कोडि-
कोडीओ । ओसप्पिणीपमाणं तं चेवुस्सप्पिणीएवि ॥ १२८ ॥ उस्सप्पिणी अणंता पोग्गलपरियट्ठओ मुणेयव्वो । तेऽणंता तीयऽद्दा
अणागयद्दा अणंतगुणा ॥ १२९ ॥ सुहुमेण य अद्दासागरस्स माणेण सव्वजीवाणं । कम्मठिई कायठिई भावठिई यावि नायव्वा
॥ १३० ॥ बायरसुहुमागासे खेत्तपएसण समयमवहारे । बायर सुहुमं खेत्तं उस्सप्पिणीओ असंखेज्जा ॥ १३१ ॥ एएसिं पल्लणं

पल्योपम
सागरोपमे

॥२४४॥

जीवसमासे
३ कालद्वारे
॥२४५॥

कोडाकोडी हवेज्ज दसगुणिया । तं सागरोवमस्स उ एकस्स भवे परीमाणं ॥ १३२ ॥ एएण खेत्तसागरउवमाणेणं हवेज्ज नायव्वं ।
पुढविदगअगणिमारुयहरियतसाणं च परीमाणं ॥ १३३ ॥ गुणनोगुणनिप्फन्नं गुणनिप्फन्नं तु वन्नमाईयं । नोगुणनिप्फन्नं पुण संखाणं
नो य संखाणं ॥ १३४ ॥ संखाणं पुण दुविहं सुयसंखाणं च गणणसंखाणं । अक्खरपयमाईयं कालियमुकालियं च सुयं ॥ १३५ ॥
संखेज्जमसंखेज्जं अणंतयं चैव गणणसंखाणं । संखेज्जं पुण तिविहं जहण्णयं मज्झिमुक्कोसं ॥ १३६ ॥ तिविहमसंखेज्जं पुण परित्त-
जुत्तं असंखयासंखं । एक्केकं पुण तिविहं जहण्णयं मज्झिमुक्कोसं ॥ १३७ ॥ तिविहमणंतंति तहा परित्त जुत्तं अणंतयाणंतं । एक्केकं-
पिय तिविहं जहण्णयं मज्झिमुक्कोसं ॥ १३८ ॥ जंबुदीवो सरिसवपुण्णो ससलागपडि[मह]सलागाहिं । जावइअं पडिपूरे तावइअं होइ
संखेज्जं ॥ १३९ ॥ नोसंखाणं नाणं दंसण चरणं नयप्पमाणं च । पंच चउ पंच पंच य जहाणुपुव्वीए नायव्वा ॥ १४० ॥
पच्चक्खं च परोक्खं नाणपमाणं समासओ दुविहं । पच्चक्खमोहिमणकेवलं च पारोक्ख मइसुत्ते ॥ १४१ ॥ इंदियपच्चक्खंपि य
अणुमाणं उवमयं च मइनाणं । केवलिभासियअत्थाण आगमो होइ सुयनाणं ॥ १४२ ॥ चक्खुदंसणमाई दंसण चरणं च सामइय-
माई । नेगमसंगहववहारुज्जुसुए चैव सह नया ॥ १४३ ॥

मिच्छादव्वमणंता कालेणोसप्पिणी अणंताओ । खेत्तेण मिज्जमाणा हवंति लोगा अणंताओ ॥ १४४ ॥ एगाईया भज्जा
सासायण तहय सम्ममिच्छा य । उक्कोसेणं दुण्हवि पल्लस्स असंखभागो उ ॥ १४५ ॥ पल्लाऽसंखियभागो अविरयसम्मा य देस-
विरया य । कोडिसहस्सपुहुत्तं पमत्त इयरे उ संखेज्जा ॥ १४६ ॥ एगाइय भयणिज्जा पवेसणेणं तु जाव चउपन्ना । उवसामगोव-
संता अदं पइ जाव संखेज्जा ॥ १४७ ॥ खवगा उ खीणमोहा जिणा उ पविसन्ति जाव अट्टसयं । अट्टाए सयपुहुत्तं कोडिपुहुत्तं

नोगुण
संख्याने
संख्याता-
संख्याता-
नन्ताः

॥२४५॥

जीमसमासे
३ कालद्वारे
॥२४६॥

सजोगीणं ॥ १४८ ॥ पढमाए असंखेज्जा सेढीओ सेसियासु पुढवीसु । सेढीअसंखभागो हवंति मिच्छा उ नेरइया ॥ १४९ ॥
तिरिया हुंति अणंता पयरं पंचिदिया अवहरंति । देवावहारकाला असंखगुणहीण कालेणं ॥ १५० ॥ पढमंगुलमूलस्सासंखतमो
सइसेढिआयामो । उत्तरविउव्वियाणं पज्जत्तयसन्नितिरियाणं ॥ १५१ ॥ संखेज्जहीणकालेण होइ पज्जत्ततिरियअवहारो । संखेज्ज-
गुणेण तओ कालेण तिरिक्खअवहारो ॥ १५२ ॥ संखेज्जा पज्जत्ता मणुयाऽपज्जत्तया सिया नत्थि । उक्कोसेणं जइ भवे सेढीए
असंखभागो उ ॥ १५३ ॥ उक्कोसेणं मणुया सेढिं च हरंति रूपक्खित्ता । अंगुलपढमयतियवग्गमूलसंवग्गपलिभागा ॥ १५४ ॥ सेढीओ
असंखेज्जा भवणे वणजोइसाण पयरस्स । संखेज्जजोयणंगुलदोसयछप्पन्नपलिभागो ॥ १५५ ॥ सकीसाणे सेढीअसंख उवरिं असं-
खभागो उ । आणयपाणयमाई पल्लस्स असंखभागो उ ॥ १५६ ॥ सेढीसइपमाणं भवणे घम्मे तहेव सोहम्मे । अंगुलपढमं वियतियस-
मणंतरवग्गमूलगुणं ॥ १५७ ॥ बारस दस अट्ठेव य मूलाइं छत्ति दुन्नि नरएसुं । एक्कारस नव सत्त य पणग चउक्कं च देवेसु ॥ १५८ ॥
बायरपुढवी आऊ पत्तेयवणस्सई य पज्जत्ता । ते पयरमवहरिज्जंसु अंगुलासंखभागेणं ॥ १५९ ॥ पज्जत्तबायराणल असंखया
हुंति आवलियवग्गा । पज्जत्तवायुकाया भागो लोगस्स संखेज्जो ॥ १६० ॥ आवलिवग्गाऽसंखा घणस्स अंतो उ बायरा तेउ ।
पज्जत्तबायराणिल हवन्ति पयरा असंखेज्जा ॥ १६१ ॥ सेसा तिण्णिवि रासी वीसुं लोया भवे असंखेज्जा । साहारणा उ चउसुवि
वीसुं लोया भवेऽणंता ॥ १६२ ॥ बायरवाउ समग्गा भणिया अणुसमयमुत्तरसरीरा । पल्लासंखियभागेणऽवहीरंतित्ति सव्वेवि
॥ १६३ ॥ वेइंदियाइया पुण पयरं पज्जत्तया अपज्जत्ता । संखेज्जा संखेज्जेणऽगुलभागेणऽवहरेज्जा ॥ १६४ ॥ मणुय अपज्जत्ताऽऽ-
हार मिस्सवेउव्वि छेय परिहारा । सुहुमसरागोवसमा तासण मिस्सा य भयणिज्जा ॥ १६५ ॥ एवं जे जे भावा जहिं जहिं हुंति

जीव-गुण-
समासानां
मानं

॥२४६॥

जीवसमासे
३ क्षेत्रद्वारे
॥२४७॥

पंचसु गईसु । ते ते अणुमज्जिता दव्वपमाणं नए धीरा ॥१६६॥ तिन्नि खलु एकयाई अद्वासमया व पोग्गलाऽणंता । दुन्नि असंखे-
ज्जपएसियाणि सेसा भवेऽणंता ॥१६७॥ प्रमाणद्वारं २
खेत्तं खलु आगासं तव्विवरीयं च होइ नोखेत्तं । जीवा य पोग्गलावि य धम्माधम्मत्थिया कालो ॥ १६८ ॥
सत्त धणु तिन्नि रयणी छेवेव य अंगुलाई उच्चत्तं । पढमाए पुढवीए विउणा विउणं च सेसासु ॥ १६९ ॥ बारस य
जोयणाई तिगाउयं जोयणं च बोद्धव्वं । वेइंदियाइयाणं हरिएसु सहस्समब्भहियं ॥१७०॥ जल-थल खह-सम्मुच्छिम तिरिय अपज्ज-
त्तया विहत्थीओ । जलसंमुच्छिमपज्जत्तयाण अह जोयणसहस्सं ॥ १७१ ॥ उरपरिसप्पा जोयण सहस्सिया गब्भया उ उक्कोसं ।
संमुच्छिम पज्जत्तय तेसिं चिय जोयणपुहुत्तं ॥ १७२ ॥ भुयपरिसप्पा गाउयपुहुत्तिणो गब्भया व उक्कोसं । संमुच्छिम पज्जत्तय
तेसिं चिय धणुपुहुत्तं च ॥ १७३ ॥ जलथलगब्भपज्जत्ता खहथलसंमुच्छिमा य पज्जत्ता । खहगब्भया उ उभये उक्कोसेणं धणुपु-
हुत्तं ॥ १७४ ॥ जलगब्भयपज्जत्ता उक्कोसं हुंति जोयणसहस्सं । थलगब्भयपज्जत्ता छग्गाउक्कोसगुव्वेहा ॥ १७५ ॥ अंगुलअसंख-
भागो बायरसुहुमा य सेसया काया । सव्वेसिं च जहणं मणुयाण तिगाउ उक्कोसं ॥ १७६ ॥ भवणवइवाणमंतरजोइसवासी य
सत्तरयणीया । सकाइ सत्तरयणी एकेका हाणि जावेक्का ॥ १७७ ॥ मिच्छा य सव्वलोए असंखभागे य सेसया हुंति । केवलि
असंखभागे भागेषु व सव्वलोए वा ॥ १७८ ॥ तिरिएगिंदियसुहुमा सव्वे तह बायरा अपज्जत्ता । सव्वेवि सव्वलोए सेसा उ
असंखभागम्मि ॥१७९॥ पज्जत्तबायराणिल सट्ठाणे लोगऽसंखभागसुं । उववायसमुग्घाएण सव्वलोगम्मि होज्ज ण्ह ॥१८०॥ खित्तं ।
सट्ठाणसमुग्घाएणुववाएणं च जे जहिं भावा । संपइ काले खेत्तं तु फासणा होइ समईए ॥१८१॥ लोए धम्माधम्मा लोया-

नारकादी
नामवगा-
हना

॥२४७॥

जीवसमासे
४ स्पर्शना-
द्वारे
॥२४८॥

लोए य होइ आगासं । कालो माणुसलोए उ पोगगला सव्वलोयम्मि ॥१८२॥ आगासं च अणंतं तस्स य बहुमज्झदेसभागम्मि । सुपइट्ठियसंठाणो लोगो कहिओ जिणवरेहिं ॥ १८३ ॥ हेट्ठा मज्झे उवरिं वेत्तासणझल्लरीमुइंगनिभो । मज्झिमवित्थाराहियचोइसगुणमायओ लोओ ॥ १८४ ॥ मज्झे य मज्झलोयस्स जंबूदीवो य वड्डसंठाणो । जोयणसयसाहस्सो विच्छिण्णो मेरुनाभीओ ॥१८५॥ तं पुण लवणो दुगुणेण वित्थडो सव्वओ परिविखवइ । तं पुण धायइसंडो तद्दुगुणो तं च कालोओ ॥ १८६ ॥ तं पुण पुक्खरदीवो तम्मज्झे माणुसोत्तरो सेलो । एतावं नरलोओ बाहिं तिरिया य देवा य ॥ १८७ ॥ एवं दीवसमुदा दुगुणदुगुणवित्थरा असंखेज्जा । एवं तु तिरियलोगो सयंभुरमणोदही जाव ॥ १८८ ॥ तिरियं लोगायामं पमाण हेट्ठा उ सव्वपुढवीणं । आगासंतरियाओ विच्छिन्नयराउ हेट्ठेट्ठा ॥ १८९ ॥ उड्डं पएसवुड्डी निदिट्ठा जाव बंभलोगोत्ति । अट्ठुट्ठा खलु रज्जू तेण परं होइ परिहाणी ॥१९०॥ ईसाणम्मि दिवट्ठा अट्ठाइज्जा य रज्जु माहिंदे । पंचेव सहस्सारे छ अच्चुए सत्त लोगंते ॥ १९१ ॥

वेयण कसाय मरणे वेउविय तेयए य आहारे । केवलियसमुग्घाए सत्त य मणुएसु नायव्वा ॥ १९२ ॥ पज्जत्तबायरानिल नेरइएसु य हवंति चत्तारि । पंचसुरतिरियपंचिंदिएसु सेसेसु तिगमेव ॥ १९३ ॥ दंड कवाडे रुयए लोए चउरो य पडिनियत्तंते । केवलिय अट्ठसमए भिन्नमुहुत्तं भवे सेसा ॥ १९४ ॥ मिच्छेहिं सव्वलोओ सासणमिस्सेहिं अजयदेसेहिं । पुट्ठा चउदसभागा बारस अट्ठुट्ठु छच्चेव ॥ १९५ ॥ सेसेहज्जसंखभागो फुसिओ लोगो सजोगिकेवलिहिं । एगाईओ भागो बीयाइसु णरगपुढवीसु ॥१९६॥ ईसाणंता मिच्छा सासण नव मिस्स अविरया अट्ठ । अट्ठ सहस्सारंतिय छलच्चुयाज्जसंखभागुप्पि ॥ १९७ ॥ नरतिरिएहि य लोगो सत्तासाणेहि छज्जयगिहीहिं । मिस्सेहज्जसंखभागो विमलिंदीहिं तु सव्वजगं ॥ १९८ ॥ बायरपज्जत्तावि य सयला वियला य समु-

तिर्यग्लो-
कादि
संस्थानं
समुद्घा-
ताश्च

॥२४८॥

जीवसमासे
५ कालद्वारे

॥२४९॥

हउववाए । सव्वं फोसंति जगं अह एवं फोसणाणुममो ॥ १९९ ॥ आइदुगं लोगफुडं गयणमणागाढमेव सव्वंगयं । कालो नरलोग-
फुडो पोग्गल पुण सव्वलोगफुडा ॥ २०० ॥ स्पर्शनाद्वारं ४ ।

कालो भवाउकायट्ठिई य तह गुणविभागकालं च । वोच्छामि एकजीवं नाणाजीवे पडुच्चा य ॥ २०१ ॥ एगं च तिण्णि सत्त य दस
सत्तरसेव हुंति बावीसा । तेत्तीस उयहिनामा पुढवीसु ठिई कमुकोसा ॥ २०२ ॥ पढमादि जमुकोसं बीयादिसु सा जहणिया
होइ । घम्माए भवणवंतर वाससहस्सा दस जहण्णा ॥ २०३ ॥ असुरेसु सारमहियं सङ्कुं पल्लं दुवे य देख्खणा । नागाईणुकोसा
पल्लो पुण वंतरसुराणं ॥ २०४ ॥ पल्लदुभाग पल्लं च साहियं जोइसं जहणियरं । हेट्ठिल्लुकोसठिई सकाईणं जहण्णा सा ॥ २०५ ॥ दो
साहि सत्त साहिय दस चउदस सत्तरेव अट्ठारा । एक्काहिया य एत्तो सकाईसु सागरुवमाणा ॥ २०६ ॥ बावीस सत्त तिन्नि य वास-
सहस्साणि दस य उक्कोसा । पुढविदगानिलपत्तेयतरुसु तेऊ तिरायं च ॥ २०७ ॥ बारस अउणापन्नं छप्पिय वासाणि दिवसमासा
य । बेइदियाइयाणं नरतिरियाणं तिपल्लं च ॥ २०८ ॥ जलथलखहसंमुच्छिमयज्जत्तुकोस पुव्वकोडीओ । वरिसाणं चुलसीई विस-
त्तरी चेव य सहस्सा ॥ २०९ ॥ तेसिं तु गब्भयाणं उक्कोसं होइ पुव्वकोडाओ । तिण्णि य पल्ला भणिया पल्लस्स असंखभागो उ
॥ २१० ॥ एएसिं च जहण्णं उभयं साहार सव्वसुहुमाणं । अंतोमुहुत्तमाऊ सव्वापज्जत्तयाणं च ॥ २११ ॥ एकगजीवाउठिई एसा
बहुजीविया उ सव्वद्वं । मणुयअपज्जत्ताणं असंखभागो उ पल्लस्स ॥ २१२ ॥ एकेकभवं सुरनारयाओ तिरिया अणंतभवकालं ।
पंचिंदियतिरियनरा सत्तदुभवा भवग्गहणे ॥ २१३ ॥ एगिंदियहरियंति य पोग्गलपरियट्ठया असंखेज्जा । अट्ठाइज्ज निओया असं-
खलोया पुढविमाई ॥ २१४ ॥ कम्मठिइवायराणं सुहुमा अस्संखया भवे लोगा । अंगुलअसंखभागो वायरएगिंदियतरूणं ॥ २१५ ॥

नारकादी-
नां स्थितिः

॥२४९॥

जीमसमासे
५ कालद्वारे
॥२५०॥

बायरपज्जत्ताणं वियलसपज्जत्त इंदियाणं च । उक्कोसा कायठिई वाससहस्सा उ संखेज्जा ॥ २१६ ॥ तिणिण य पल्ला भणिया कोडिपुहुत्तं च होइ पुव्वाणं । पंचिदियतिरियनराणमेव उक्कोसकायठिई ॥ २१७ ॥ पज्जत्तयसयलंदियसहस्समब्भहियमुयहिनामाणं । दुगुणं च तसत्तिभवे ससविभागो मुहुत्तंतो ॥ २१८ ॥ मिच्छा अविरयसम्मा देसे विरया पमत्तु इयरे य । नाणाजीव पडुच्च उ सव्वे कालं सजोगी य ॥ २१९ ॥ पल्लासंखियभागो सासणमिस्सा य हुंति उक्कोसं । अविरहिया य जहण्णेण एकसमयं मुहुत्तंतो ॥ २२० ॥ सासायणेगजीविय एकगसमयाइ जाव छावलिया । सम्मामिच्छहिट्ठी अवरुक्कोसं मुहुत्तंतो ॥ २२१ ॥ मिच्छत्तमणाईयं अपज्जवसियं सपज्जवसियं च । साइयसपज्जवसियं मुहुत्त परियट्ठमद्भूणं ॥ २२२ ॥ तेत्तोस उयहिनामा साहीया हुंति अजयसम्माणं । देसजइसजोगीण य पुव्वाणं कोडिदेसूणा ॥ २२३ ॥ एएसिं च जहण्णं खवगाण अजोगि खीणमोहाणं । नाणाजीवे एगं परापरठिई मुहुत्तंतो ॥ २२४ ॥ एगं पमत्त इयरे उभए उवसामगा य उवसंता । एग समयं जहन्नं भिन्नमुहुत्तं च उक्कोसं ॥ २२५ ॥ मिच्छा भवट्ठिईया सम्मं देसूणमेव उक्कोसं । अंतोमुहुत्तमवरा नरएसु समा य देवेसु ॥ २२६ ॥ मिच्छाणं कायठिई उक्कोस भवट्ठिईय सम्माणं । तिरियनरेगिंदियमाइएसु एवं विभइयव्वा ॥ २२७ ॥ सासायणमिस्साणं नाणाजीवे पडुच्च मणुएसु । अंतोमुहुत्तमुक्कोसकालमवरं जहुदिट्ठं ॥ २२८ ॥ काओगणंतकालं वाससहस्सा उराल बावीसं । समयतिगं कम्मइओ सेसा जोगा मुहुत्तंतो ॥ २२९ ॥ देवी पणपण्णाऊ इत्थित्तं पल्लसयपुहुत्तं तु । पुरिसत्तं सण्णित्तं च सयपुहुत्तं च उयहीणं ॥ २३० ॥ अंतमुहुत्तं तु परा जोगुवओगा कसाय लेसा य । सुरनारएसु य पुणा भवट्ठिई होइ लेसाणं ॥ २३१ ॥ छावट्ठिउयहिनामा साहिया मइसुओहिनाणाणं । ऊणा य पुव्वकोडी मणसमइयछेयपरिहारे ॥ २३२ ॥ विग्भंगस्स भवट्ठिइ चक्खुस्सुदहीण वे सहस्साइं । नाइं अपज्जवसिओ सपज्जवसिओ त्तिय अचक्खु

मिथ्यात्वा-
दीनां
स्थितिः

॥२५०॥

जीवसमासे
६ अन्तर
द्वारं
॥२५१॥

॥ २३३ ॥ भवो अणाइ संतो अणाइऽणंतो भवे अभवो य । सिद्धो य साइऽणंतो असंखभागंगुलाहारो ॥ २३४ ॥ काओगी नर-
नाणी मिच्छं मिस्सा य चक्खु सण्णी य । आहारकसायीवि य जहणमंतोमुहुत्तंतो ॥ २३५ ॥ मणवइउरलविउव्विय आहारयकम्म
जोग अणरित्थी । संजमविभागविभंग सासणे एगसमयं तु ॥ २३६ ॥ अड्ढाइज्जा य सया वीसपुहुत्तं च होइ वासाणं । छेयपरि-
हारगाणं जहणकालाणुसारो उ ॥ २३७ ॥ कोडिसयसहस्साइं पन्नासं हुंति उयहिनामाणं । दो पुव्वकोडिऊणा नाणार्जावेहि उको-
स्सं ॥ २३८ ॥ पल्लासंखियभागो वेउव्वियमिस्सगाण अणुसारो । भिन्नमुहुत्तं आहारमिस्ससेसाण सव्वद्धं ॥ २३९ ॥ एत्थ य
जीवसमासे अणुमज्जिय सुहुमनिउणमइकुसले । सुहुमं कालविभागं विभएज्ज सुयम्मि उवउत्तां ॥ २४० ॥ तिण्णि अणाइअणंता
तीयद्धा खलु अणाइया संता । साइअणंता एसा समओ पुण वट्टमाणद्धा ॥ २४१ ॥ कालो परमाणुस्स य दुपएसाईणमेव खंधाणं ।
समओ जहणमियरो उस्सप्पिणिओ असंखेज्जा ॥ २४२ ॥ कालद्वारं ५

जस्स गमो जत्थ भवे जेण य भावेण विरहिओ वसइ । जाव न उवेइ भावो सो चेव तमंतरं हवइ ॥ २४३ ॥ सव्वा गई
नराणं सन्नितिरिक्खाण जा सहस्सारो । घम्माए भवणवंतर गच्छइ सयलिंदिय असण्णी ॥ २४४ ॥ तिरिएसु तेउवाऊ सेसति-
रिक्खा य तिरियमणुएसु । तमतमया सयलयसू मणुयगई आणयाईया ॥ २४५ ॥ पंचेन्दियतिरियनरे सुरनेरइया य सेसया जंति ।
अह पुढविउदय हरिए ईसाणंता सुरा जंति ॥ २४६ ॥ चयणुववाओ एगिंदियाण अविरहियमेव अणुसमयं । हरियाणंता लोगा
सेसा काया असंखेज्जा ॥ २४७ ॥ आवलियअसंखेज्जइभागो संखेज्जरासि उववाओ । संखियसमये संखेज्जयाण अट्ठेव
सिद्धाणं ॥ २४८ ॥ बत्तीसा अडयाला सट्ठी बावत्तरी य बोद्धव्वा । चुलसीई छण्णउइ दुरहिय अट्ठुत्तरसयं च ॥ २४९ ॥ चउवीस

गत्यादिषु
मिथ्यात्वा-
दिषु
चान्तरं

॥२५१॥

जीमसमासे
६ अन्तर
द्वारं
॥२५२॥

मुहुत्ता सत्त दिवस पक्खो य मास दुग चउरो । छम्मासा रयणाइसु (छप्पढमाइसु बारस) चउवीस मुहुत्त सण्णियरे ॥ २५० ॥
थावरकालो तसकाइयाण एगिंदियाण तसकालो । बायरसुहुमे हरिएअरे य कमसो पउंजेजा ॥ २५१ ॥ हरिएयरस्स अंतर असंखया
होंति पोग्गलपरट्ठा । अट्ठाइअपरट्ठा पत्तेयतरुस्स उकोसं ॥ २५२ ॥ बायरसुहुमनिओया हरियात्ति असंखया भवे लोणा । उयहीण
सयपुहुत्तं तिरियनपुंसे असण्णी य ॥ २५३ ॥ जावीसाणं अंतोमुहुत्तमपरं सणकुसहसारो । नव दिण मासा वासा अणुत्तरोकोस
उयहिदुगं ॥ २५४ ॥ नवदिण वीसमुहुत्ता बारस दिण दस मुहुत्तया हुंति । अद्धं तह बावीसा पणयालं असीइ दिवससयं । २५५ ।
संखेज्जमासवासा सया सहस्सा य सयसहस्सा य । दुसु २ तिसु २ पंचसु अणुत्तरे पल्लसंखइमा ॥ २५६ ॥ मिच्छस्स उयिनामा
वे छावट्ठी परं तु देखणा । सम्मत्तमणुगयस्स य पुग्गलपरियट्ठमद्धूणं ॥ २५७ ॥ सासाणुवसमसम्मे पल्लासंखेअभागमवरं तु ।
अंतोमुहुत्तमियरे खवगस्स उ अंतरं नत्थि ॥ २५८ ॥ पल्लासंखियभागं सासणमिस्सासमत्तमणुएसु । वासपुहुत्तं उवसामएसु
खवगेसु छम्मासा ॥ २५९ ॥ आहारमिस्सजोगे वासपुहुत्तं विउव्विमिस्सेसु । बारस हुंति मुहुत्ता सव्वेसु जहण्णओ समओ
॥ २६० ॥ तेवट्ठी चुलसीई वाससहस्साई छेयपरिहारे । अवरं परमुदहीणं अट्ठारस कोडीकोडीओ ॥ २६१ ॥ सम्मत्तसत्तगं खलु
विरयाविरइय होइ चोइसगं । विरइए पनरसगं विरहियकालो अहोरत्ता ॥ २६२ ॥ भवभावपरिच्छीणं कालविभागं कमेणऽणुगमित्ता ।
भावेण समुवउत्तो एवं कुज्जऽतराणुगमं ॥ २६३ ॥ परमाणू दव्वाणं दुपएसार्इणमेव खंधाणं । समओ अणंतकालोत्ति अंतरं
नत्थि सेसाणं ॥ २६४ ॥ अन्तरदारं ६ ।

उवसम खइओ मीसो उदओ परिणाम सन्निवाओ य । छट्ठा जीवसमासो परिणामुदओ अजीवाणं ॥ २६५ ॥ उदईओ

गत्यादिषु
मिथ्यात्वा-
दिषु
चान्तरं

॥२५२॥

जीवसमासे
७ भावद्वारे

॥२५३॥

उवसमिओ खइओ मीसो य मोहजा भावा । उवसमरहिया घाइसु होंति उ सेसाई ओदइए ॥ २६६ ॥ केवलिय नाणदंसण खाइयसम्मं च चरणदाणाई । नव खइया लद्धीओ उवसमिए सम्म चरणं च ॥ २६७ ॥ नाणा चउ अण्णाणा तिन्नि उ दंसण तिगं च गिहिधम्मो । वेयय चउ चारित्तं दाणाइग मिस्सगा भावा ॥ २६८ ॥ गइकायवेयलेसाकसाय अन्नाण अजय अस्स-
णी । मिच्छाहारे उदया जियभवियरत्तियसहावो ॥ २६९ ॥ धम्माधम्मागासा कालोत्ति य पारिष्णामिओ भावो । खंधा देस पएसा अणू य परिणाम उदएण ॥ २७० ॥ भावदारं ।

थोवा नरा नरेहि य असंखगुणिया हवंति नेरइया । तत्तो सुरा सुरेहि य सिद्धाणंता तओ तिरिया ॥ २७१ ॥ थोवाउ मणु-
स्सीओ नरनरयतिरिक्खिओ असंखगुणा । सुरदेवी संखगुणा सिद्धा तिरिया अणंतगुणा ॥ २७२ ॥ थोवा य तमतमाए कमसो
घम्मंतया असंखगुणा । थोवा तिरिक्खपज्जत्तसंख तिरिया अणंतगुणा ॥ २७३ ॥ थोवाणुत्तरवासी असंखगुणवद्धी जाव सोहम्मो ।
भवणेषु वंतरेसु य संखेज्जगुणा य जोइसिया ॥ २७४ ॥ पंचिदिया य थोवा विवज्जएण वियला विसेसहिया । तत्तो य अणंतगुणा
अणिदिएगिंदिया कमसो ॥ २७५ ॥ थोवा य तसा तत्तो तेउ असंखा तओ विसेसहिया । कमसो भूदगवाऊ अकाय हरिया
अणंतगुणा ॥ २७६ ॥ उवसामगा य थोवा खवग जिणे अप्पमत्त इयरे य । कमसो संखेज्जगुणा देसविरय सासणेसंखा ॥ २७७ ॥
मिस्सासंखेज्जगुणा अविरयसम्मा तओ असंखगुणा । सिद्धा य अणंतगुणा तत्तो मिच्छा अणंतगुणा ॥ २७८ ॥ सुरनरए सासाणा
थोवा मीसा य संखगुणयारा । तत्तो अविरयसम्मा मिच्छा य भवे असंखगुणा ॥ २७९ ॥ तिरिएसु देसविरया थोवा सासायणा
असंखगुणा । मीसा य संख अजया असंख मिच्छा अणंतगुणा ॥ २८० ॥ मणुया संखेज्जगुणा गुणीसु मिच्छा भवे असंखगुणा ।

औदयिक
भेदादि

॥२५३॥

जीमसमासे
८ अल्प
बहुत्वं
॥२५४॥

एवं अप्पाबहुयं दव्वपमाणेहि साहेज्जा ॥ २८१ ॥ धम्माधम्मागासा तिन्निवि दव्वड्डया भवे थोवा । तत्तो अणंतगुणिया पोग्गल-
दव्वा तओ समया ॥२८२॥ धम्माधम्मपएसा तुल्ला परमाणवो अणंतगुणा । समया तओ अणंता तह खपएसा अणंतगुणा ॥२८३॥
धम्माधम्मपएसेहितो जीवा तओ अणंतगुणा । पोग्गलसमया खंपि य पएसओ तेण्णंतगुणा ॥ २८४ ॥
बहुभंगदिट्ठिवाए दिट्ठत्थाणं जिणोवइट्ठाणं । धारणपत्तट्ठो पुण जीवसमासत्थउवउत्तो ॥ २८५ ॥ एवं जीवाजीवे वित्थरभि-
हिए समासनिदिट्ठे । उवउत्तो जो गुणए तस्स मई जायए विउला ॥ २८६ ॥ इति जीवसमाससूत्रं ॥

‘रिसहो ये’ त्यादिगाथायाः (४९) परतः

नंगलियपट्ट खीलिय पट्टुरिए पट्टुखीलियारहियं । एग दुबंधे य तहा छट्ठं पुण कोडिए मिलियं ॥ ५० ॥

‘पुव्वस्स उ परिमाण’ मित्यादिगाथायाः (११३) परतः

पुव्व १ तुडिया २ डडा ३ वव ४ हुहुय ५ तह उप्पले ६ य पउमे ७ य । नलिण ८ च्छनिउर ९ अउए १० नउए ११
मउए १२ य बोद्धवे ॥ ११४ ॥ चूलिय १३ सीसपहेलिय १४ चोइस ठाणा उ अंगसंजुत्ता । अट्ठावीसं ठाणा चउणउयं होइ
अंकसयं ॥ ११५ ॥

‘एवं जीवाजीवे’ त्यादि (२८६) गाथातः

जीवा १ पोग्गल २ समया ३ दव्व ४ पएसा ५ य पज्जवा ६ चेव । थोवा १ णंता २ णंता ३ विसेस अहिया ४ दुवेण्णंता ॥२८७॥

प्राचीन पुस्तके उपर्युक्ता गाथा अधिकाः पाठान्तररूपेण च, परमुपयुक्ताः

नार्याद्यल्प
बहुत्वं

॥२५४॥

कर्मप्रकृतौ

॥२५५॥

॥ अथ श्रीमच्छिवशर्मसूरीश्वरप्रणीता कर्मप्रकृतिः ॥

बन्धन
करण

बन्धनकरणम्—सिद्धं सिद्धत्थसुयं, वंदिय निद्रोयसव्वकम्ममलं । कम्मट्ठगस्स करणट्ठमुदयसंताणि वोच्छामि ॥ १ ॥ बंधण १ संकमणु २ व्वट्ठणा य ३ अववट्ठणा ४ उदीरणया ५ । उवसामणा ६ निहत्ती ७ निकायणा ८ चत्ति करणाइं ॥ २ ॥ विरियंतरायदेसक्खए-
ण सव्वक्खएण वा लद्धी । अभिसंधिजमियरं वा तत्तो विरियं सलेसस्स ॥ ३ ॥ परिणामालंबणगहणसाहणं तेण लद्धनामतिगं ।
कज्जऽब्भासऽन्नोन्नप्पवेसविसमीकयपएसं ॥ ४ ॥ अविभाग १ वग्ग २ फड्ढग ३ अंतर ४ ठाणं ५ अणंतरोवणिहा ६ । जोगे परंपरा ७ बुद्धि ८
समय ९ जीवप्पवहुगं १० च ॥ ५ ॥ पण्णाछेयणछिन्ना, लोगासंखेज्जगप्पएससमा । अविभागा एक्केक्के, होंति पएसे जहन्नेण ॥ ६ ॥
जेसिं पएसण समा, अविभागा सव्वतो य थोवतमा । ते वग्गणा जहन्ना, अविभागाहिया परंपरओ ॥ ७ ॥ सेट्ठिअसंखिअमित्ता,
फड्ढगमेत्तो अणंतरा नत्थि । जाव असंखा लोगा, तो वीयाई य पुव्वसमा ॥ ८ ॥ सेट्ठिअसंखिअमेत्ताइं, फड्ढगाइं जहन्नयं ठाणं ।
फड्ढगपरिवुद्धि अओ, अंगुलभागो असंखतमो ॥ ९ ॥ सेट्ठिअसंखियभागं, गंतुं गंतुं हवंति दुगुणाइं । पल्लासंखियभागो, नाणा-
गुणहाणिठाणाणि ॥ १० ॥ बुद्धीहाणिचउक्कं तम्हा कालोऽत्थ अंतिमल्लीणं । अंतोमुहुत्तमावलि असंखभागो य सेसाणं ॥ ११ ॥
चउराई जावट्ठगमित्तो जावं दुगंति समयाणं । पज्जत्तजहन्नाओ जावुकोसंति उकोसो ॥ १२ ॥ एगसमयं जहन्नं ठाणाणप्पाणि

॥२५५॥

कर्मप्रकृति
॥२५६॥

अद्द समयाणि । उभओ असंखगुणियाणि समयसो ऊण ठाणाणि ॥ १३ ॥ सच्चत्थोवो जोगो साहारणसुहुमपढमसमयम्मि । बायर-
बियतियचउरमणसन्नपज्जत्तग जहन्नो ॥ १४ ॥ आइदुगुक्कोसो सिं पज्जत्तजहन्नगेयरे य कमा । उक्कोसजहन्नियरो असमत्तियरे
असंखगुणो ॥ १५ ॥ अमणाणुत्तरगेविज्जभोगभूमिगय तइयतणुगेसुं । कमसो असंखगुणिओ सेसेसु य जोगु उक्कोसो ॥ १६ ॥
जोगेहिं तयणुरूवं परिणमई गिण्हऊण पंच तणू । पाउग्गे वालंबइ भासाणुमणत्तणे खंधे ॥ १७ ॥ परमाणुसंखसंखाज्जंतपएसा
अभव्वज्जंतगुणा । सिद्धाणणंतभागो आहारगवग्गणा तितणू ॥ १८ ॥ अग्गहणंतरियाओ तेयग भासा मणे य कम्मे य । धुव अधुव
अच्चित्ता सुन्ना चउअंतरेसुप्पि ॥ १९ ॥ पत्तेगतणुसु बायरसुहुमनिगोए तहा महाखंधे । गुणनिप्फन्नसनामा असंखभागंगुलज्जगाहो
॥ २० ॥ एगमवि गहणदब्बं सच्चप्पणयाइ जीवदेसम्मि । सच्चप्पणया सच्चत्थ वावि सच्चे गहणखंधे ॥ २१ ॥ नेहप्पच्चयफड-
गमेगं अविभागवग्गणा णंता । हस्सेण बहू बद्धा असंखलगे दुगुणहीणा ॥ २२ ॥ नामप्पओगपच्चयगेसुवि नेया अणंतगुणणाए ।
धणिया देसगुणा सिं जहन्नजेड्डे सगे कट्ठु ॥ २३ ॥ मूलुत्तरपगईणं अणुभागविससओ हवइ भेओ । अविसेसियरसपगईउ, पगई-
बंधो मुणेयव्वो ॥ २४ ॥ जं सच्चघाइपत्तं सगकम्मपएसणंतमो भागो । आवरणाण चउद्धा तिहा य अह पंचहा विग्घे ॥ २५ ॥
मोहे दुहा चउद्धा य पंचहा वावि बज्झमाणीणं । वेयणियाउयगोएसु बज्झमाणीण भागो सिं ॥ २६ ॥ पिंडपगइसु बज्झंतिगाण
वण्णरसगंधफासाणं । सच्चासिं संघाए तणुम्मि य तिगे चउक्के वा ॥ २७ ॥ सत्तेक्कारविगप्पा बंधणनामाण मूलपगईणं । उत्तर-
सगपगईण य अप्पबहुत्ता विसेसो सिं ॥ २८ ॥ गहणसमयम्मि जीवो उप्पाएई गुणे सपच्चयओ । सच्चजियाणंतगुणे कम्मपएसेसु
सच्चेसुं ॥ २९ ॥ सच्चप्पगुणा ते पढमवग्गणा सेसिया विसेसूणा । अविभागुत्तरियाओ सिद्धाणमणंतभागसमा ॥ ३० ॥ फड्डगम-

बन्धन
करणं

॥२५६॥

कर्मप्रकृतौ

॥२५७॥

णंतगुणियं सच्चजिहं हिं पि अंतरं एवं । सेसाणि वग्गणाणं समाणि ठाणं पढममेत्तो ॥ ३१ ॥ अंतरतुल्लं अंतरमणंतभागुत्तरं बिइय-
मेवं । अंगुलअसंखभागो अणंतभागुत्तरं कंडं ॥ ३२ ॥ एगं असंखभागेणणंतभागुत्तरं पुणो कंडं । एवं असंखभागुत्तराणि जा पुव्व-
तुल्लाणि ॥ ३३ ॥ एगं संखेज्जुत्तरमेत्तो तीयाण तिच्छिया बीयं । ताणवि पढमसमाइं संखेज्जगुणोत्तरं एकं ॥ ३४ ॥ एत्तो-
तीयाणि अइच्छियाण बिइयमवि ताणि पढमस्स । तुल्लाणसंखगुणियं एकं तीयाण एकस्स ॥ ३५ ॥ बिइयं ताणि समाइं पढम-
स्साणंतगुणियमेगं तो । तीयाणइच्छियाणं ताणवि पढमस्स तुल्लाइं ॥ ३६ ॥ सच्चजियाणमसंखेज्जलोग संखेज्जगस्स जेडुस्स ।
भागो तिसु गुणणा तिसु छट्ठाणमसंखिया लोगा ॥ ३७ ॥ बुद्धी हाणी छक्कं तम्हा दोण्हं पि अंतमल्लीणं । अंतोमुहुत्तमावलि
असंखभागा उ सेसाणं ॥ ३८ ॥ चउराई जावट्टगमेत्तो जावं दुगं तिसमयाणं । ठाणाणं उक्कोसो जहण्णओ सच्चहिं समओ ॥ ३९ ॥
दुसु जवमज्झं थोवाणि अट्टसमयाणि दोसु पासेसु । समऊणियाणि कमसो असंखगुणियाणि उप्पि च ॥ ४० ॥ सुहुमगणिपवेस-
णया अगणिक्काया य तेसि कायठिई । कमसो असंखगुणियाणज्झवसाणाणि चऽणुभागे ॥ ४१ ॥ कडजुम्मा अविभागा ठाणाणि य
कंडगाणि अणुभागे । पज्जवसाणमणंतगुणाओ उप्पि नणंतगुणं ॥ ४२ ॥ अप्पबहुमणंतरओ असंखगुणियाणणंतगुणमाइं । तच्चि-
वरीयमियरओ संखेज्जक्खेसु संखगुणं ॥ ४३ ॥ थावरजीवाणंता एककेके तसजिया असंखेज्जा । लोगा सिमसंखेज्जा अंतरमह
थावरे नत्थि ॥ ४४ ॥ आवलिअसंखभागो तसा निरंतर अहेगठाणम्मि । नाणा जीवा एवइकालं एगिंदिया निच्चं ॥ ४५ ॥ थोवा
जहन्नठाणे जा जवमज्झं विसेसओ अहिया । एत्तो हीणा उक्कोसगंति जीवा अणंतरओ ॥ ४६ ॥ गंतूणमसंखेज्जे लोगे दुगुणाणि
जाव जवमज्झं । एत्तो य दुगुणहीणा एवं उक्कोसगं जाव ॥ ४७ ॥ नाणंतराणि आवलियअसंखभागो तसेसु इयरेसुं । एगंतरा असं-

बन्धन
करणं

॥२५७॥

कर्मप्रकृतौ

॥२५८॥

खियगुणाईं ठाणंतराईं तु ॥ ४८ ॥ फासणकालो तीए थोवो उक्कोसगे जहन्ने उ । होइ असंखेज्जगुणो य [उ] कंडगे तत्तिओ चेव
 ॥ ४९ ॥ जवमज्झकंडगोवरि हेट्ठा जवमज्झओ असंखगुणो । कमसो जवमज्झवरि कंडगहेट्ठा य तावइओ ॥ ५० ॥ जवमज्झवरि
 विसेसो कंडगहेट्ठा य सव्वहिं चेव । जीवप्पाबहुमेवं अज्झवसाणेसु जाणेज्जा ॥ ५१ ॥ एक्केक्कम्मि कसायोदयम्मि लोगा असंखिया
 होंति । ठिइबंधट्ठाणेसुवि अज्झवसाणाण ठाणाणि ॥ ५२ ॥ थोवाणि कसाउदये अज्झवसाणाणि सव्वडहरम्मि । बिइयाइ विसेस-
 हियाणि जाव उक्कोसगं ठाणं ॥ ५३ ॥ गंतूणमसंखेज्जे लोगे दुगुणाणि जाव उक्कोसं । आवलिअसंखभागो नाणागुणबुद्धिठाणाणि
 ॥ ५४ ॥ सव्वासुभपगईणं सुभपगईणं विवज्जयं जाण । ठिइबंधट्ठाणेसुवि आउगवज्जाण पगडीणं ॥ ५५ ॥ पल्लासंखियभागं
 गंतुं दुगुणाणि आउगाणं तु । थोवाणि पढमबंधे बिइयाइ असंखगुणियाणि ॥ ५६ ॥ घईणमसुभवणरसंगंधफासे जहन्नठिइबंधे ।
 जाणज्झवसाणाईं तदेगदेसो य अन्नाणी ॥ ५७ ॥ पल्लासंखिय भागो जावं बिइयस्स होइ बिइयम्मि । आउक्कस्सा एवं उवघाए
 वावि अणुकड्ढि ॥ ५८ ॥ परघाउज्जोउस्सासायवधुवनामतणुउवंगाणं । पडिलोमं सायस्स उ उक्कोसे जाणि समऊणे ॥ ५९ ॥
 ताणि य अन्नाणेवं ठिइबंधो जा जहन्नगमसाए । हेट्ठुज्जोयसमेवं परत्तमाणीण उ सुभाणं ॥ ६० ॥ जाणि असायजहन्ने उदहिपु
 हुत्तंति ताणि अन्नाणि । आवरणसमं उप्पि परित्तमाणीणमसुभाणं ॥ ६१ ॥ सेकाले सम्मत्तं पडिवज्जंतस्स सत्तमखिइए । जो
 ठिइबंधो हस्सो इत्तो आवरणतुल्लो य ॥ ६२ ॥ जा अभवियपाउग्गा उप्पिमसायसमया उ आ (जा) जेट्ठा । एसा तिरियगतिदुगे नीया-
 गोए य अणुकड्ढी ॥ ६३ ॥ तसवायरपज्जत्तगपत्तेयगाण परघायतुल्ला उ । जावट्ठारसकोडाकोडी हेट्ठा य साएणं ॥ ६४ ॥ तणु-
 तुल्ला तित्थयरे अणुकड्ढी तिव्वमंदया एत्तो । सव्वपगईण नेया जहन्नयाईं अणंतगुणा ॥ ६५ ॥ निव्वत्तणा उ एक्किक्कस्स हेट्ठोवरि

बन्धन
करणं

॥२५८॥

कर्मप्रकृतौ

॥२५९॥

तु जट्टियेरे । चरमठिईणुकोसो परित्तमाणीण उ विसेसो ॥ ६६ ॥ ताणन्नाणित्ति परं असंखभागाहिं कंडगेकाणं । उकोसियरा नेया जा तक्कंडकुवरि समत्ती ॥ ६७ ॥ ठिइबंधट्टाणाईं सुहुमअपज्जत्तगस्स थोवाइं । बायरसुहुमेयरवित्तिचउरिंदियअमणसन्नीणं ॥ ६८ ॥ संखेज्जगुणाणि कमा असमत्तियेरे य विंदियाइम्मि । नवरमसंखेज्जगुणा संकिलेसा य सव्वत्थ ॥ ६९ ॥ एमेव विसोहीओ विग्घावरणेसु कोडिकोडीओ । उदही तीसमसाते अद्धं थीमणुयदुगसाए ॥ ७० ॥ तिविहे मोहे सत्तरि चत्तालीसा य वीसई य कमा । दस पुरिसे हासरई देवदुगे खगइचेट्टाए ॥ ७१ ॥ थिरसुभपंचगउच्चे चेवं संठाणसंधयणमूले । तब्बायाइ विवुट्ठी अट्टारस सुहुमविगलतिगे ॥ ७२ ॥ तित्थगराहारदुगे अंतो वीसा सनिच्चनामाणं । तेत्तीसुदही सुरनारयाउ सेसाउ पल्लतिगं ॥ ७३ ॥ आउचउक्कुक्कोसो पल्लासंखेज्जभागममणेसु । सेसाण पुव्वकोडी साउतिभागो अवाहा सिं ॥ ७४ ॥ वाससहस्समवाहा कोडाकोडिदसगस्स सेसाणं । अणुवाओ अणुवट्टणगाउसु छम्मासिगुकोसो ॥ ७५ ॥ भिन्नमुहुत्तं आवरणविग्घदंसणचउकलोभंते । बारस साय मुहुत्ता अट्ट य जसकित्तिउच्चेसु ॥ ७६ ॥ दो मासा अद्धद्वं संजलणे पुरिस अट्ट वासाणि । भिन्नमुहुत्तमवाहा सव्वासिं सव्वहिं हस्से ॥ ७७ ॥ खुड्डागभवो आउसु उववायाउसु समा दस सहस्सा । उकोसा संखेज्जा गुणहीण आहारतित्थयेरे ॥ ७८ ॥ वग्गुकोसठिईणं मिच्छत्तुकोसगेण जं लद्धो । सेसाणं तु जहन्नो पल्लासंखेज्जगेणूणो ॥ ७९ ॥ एसेगिंदियडहरो सव्वासिं ऊणसंजुओ जेट्ठो । पणवीसा पन्नासा सयं सहस्सं च गुणकारो ॥ ८० ॥ कमसो विगलअसन्नीण पल्लसंखेज्जभागहा इयरो । विरए देसजइदुगे सम्मचउके य संखगुणो ॥ ८१ ॥ सन्नीपज्जत्तियेरे अविंभतरओ य कोडिकोडीओ । ओघुकोसो सन्निस्स होइ पज्जत्तगस्सेव ॥ ८२ ॥ मोत्तण सगमवाहं पढमाइ ठिईइ बहुतरं दव्वं । एत्तो विसेसहीणं जावुकोभंति सव्वेसिं ॥ ८३ ॥ पल्लासंखियभागं गंतुं दुगुणूणमे-

बन्धन
करणं

॥२५९॥

कर्मप्रकृतौ

॥२६०॥

वमुक्कोसा । नाणंतराणि पल्लस्स मूलभागो असंखतमो ॥ ८४ ॥ मोत्तूण आउगाइं समए समए अवाहहाणीए । पल्लासंखियभागं कंडं कुण अप्पबहुमेसिं ॥ ८५ ॥ बंधावाहाणुकस्स(इ)यरं कंडकअवाहबंधाणं । ठाणाणि एकनाणंतराणि अत्थेण कंडं च ॥ ८६ ॥ ठिइबंधे ठितिवंधे अज्झवसाणाणसंखया लोगा । हस्सा विसेसवुद्धी आऊणमसंखगुणवुद्धी ॥ ८७ ॥ पल्लासंखियभागं गंतुं दुगुणाणि जाव उक्कोसा । नाणंतराणि अंगुलमूलच्छेयणमसंखतमो ॥ ८८ ॥ ठिइदीहयाइ कमसो असंखगुणियाणि णंतगुणणाए । पढम जहण्णु-क्कोसं वितिय जहन्नाइआ चरमा ॥ ८९ ॥ बंधंता धुवपगडी परित्तमाणिग सुभाण तिविहरसं । चउतिगविट्ठाणगयं विवरीयतिगं च असुभाणं ॥ ९० ॥ सव्वविसुद्धा बंधंति मज्झिमा संकिलिद्धतरगा य । धुवपगडि जहन्नाठिइं सव्वविसुद्धा उ बंधंति ॥ ९१ ॥ तिट्ठाणे अजहण्णं विट्ठाणे जेट्ठगं सुभाण कमा । सट्ठाणे उ जहन्ना अजहन्नुक्कोसभियरासिं ॥ ९२ ॥ थोवा जहन्नियाए होंति विसे-साहिओदहिसयाइं । जीवा विसेसहीणा उदहिसयपुहुत्तमो जाव ॥ ९३ ॥ एवं तिट्ठाणकरा विट्ठाणकरा य आ सुभुक्कोसा । असु-भाणं विट्ठाणे तिचउट्ठाणे य उक्कोसा ॥ ९४ ॥ पल्लासंखियमूलाणि गंतुं दुगुणा य दुगुणहीणा य । नाणंतराणि पल्लस्स मूलभागो असंखतमो ॥ ९५ ॥ अणगारप्पाउगा विट्ठाणगया उ दुविहपगडीणं । सागारा सव्वत्थवि हिट्ठा थोवाणि जवमज्झा ॥ ९६ ॥ ठाणाणि चउट्ठाणा संखेज्जगुणाणि उवरिमे एवं । तिट्ठाणे विट्ठाणे सुभाणि एगंतमीसाणि ॥ ९७ ॥ उवरिं मिस्साणि जहन्नागो सुभाणं तओ विसेसहिओ । होइऽसुभाण जहण्णो संखेज्जगुणाणि ठाणाणि ॥ ९८ ॥ विट्ठाणे जवमज्झा हेट्ठा एगंत मीसगाणुवरिं । एवं तिचउट्ठाणे जवमज्झाओ य डायठिइं ॥ ९९ ॥ अंतो कोडाकोडी सुभविट्ठाण जवमज्झाओ उवरिं । एगंतगा विसिट्ठा सुभजिट्ठा डायठिइंजेट्ठा ॥ १०० ॥ संखेज्जगुणा जीवा कमसो एएसु दुविहपगईणं । असुभाणं तिट्ठाणे सव्वुवरिं विसेसओ अहिया ॥ १०१ ॥

बन्धन
करणं

॥२६०॥

कर्मप्रकृतौ

॥२६१॥

एवं बंधनकरणे परूविण सह हि बंधसयगेणं । बंधविहाणाहिगमो सुहमाभिगतुं लहुं होइ ॥ १०२ ॥ इति बन्धनकरणम् ॥

अथ संक्रमकरणम्—सो संक्रमोत्ति वुच्चइ जं बंधणपरिणओ पओगेणं । पगयंतरत्थदलियं परिणमयइ तयणुभावे जं ॥१०३॥ दुसु वेगे दिट्ठिदुगं बंधेण विणावि सुद्धदिट्ठिस्स । परिणामइ जीसे तं पगईइ पडिग्गहो एसा ॥ १०४ ॥ मोहदुगाउगमूल-
पगडीण न परोप्परंमि संक्रमणं । संक्रमबंधुदउव्वट्ठणालिगाईणऽकरणाईं ॥१०५॥ अंतरकरणांमि कए चरित्तमोहेऽणुपुव्विसंक्रमणं ।
अन्नत्थ सेसिगाणं च सव्वहिं सव्वहा बंधे ॥१०६॥ तिसु आवलियासु समऊणियासु अपाडिग्गहा उ संजलण दुसु । आवलियासुं पढमठिईए
सेसासुवि य वेदो ॥१०७॥ साइअणाईधुवअद्धुवा य सव्वधुवसंतकम्माणं । साइअधुवा य सेसा मिच्छावेयणियनीएहिं ॥ १०८ ॥
मिच्छत्तजढा य पडिग्गहम्मि सव्वधुवबंधपगईओ । नेया चउव्विगप्पा साईअधुवा य सेसाओ ॥१०९॥ पगईठाणेवि तहा पडिग्गहो
संक्रमो य बोद्धव्वो । पढमंतिमपगईणं पंचसु पंचण्ह दोवि भवे ॥११०॥ नवगच्छकचउके नवगं छकं च चउसु विइयम्मि । अन्नयरस्सि
अन्नयरावि य वेयणीयगोएसु ॥१११॥ अट्टचउराहियवीसं सत्तरसं सोलसं च पन्नरसं । वज्जिय संक्रमठाणाईं होंति तेवीसइं मोहे
॥११२॥ सोलस बारसगट्ठ व वीसग तेवीसगाइगे छच्च । वज्जिय मोहस्स पडिग्गहा उ अट्टारस हवन्ति ॥११३॥ छव्वीससत्तवीसाण
संक्रमो होइ चउसु ठाणेसु । बावीसपन्नरसगे एकारसइगुणवीसाए ॥ ११४ ॥ सत्तरस एकवीसासु संक्रमो होइ पन्नवीसाए । नियमा
चउसु गईसु नियमा दिट्ठी कए तिविहे ॥ ११५ ॥ बावीसपन्नरसगे सत्तगएक्कारसिगुणवीसासु । तेवीसाए नियमा पंचवि पंचि-
दिएसु भवे ॥ ११६ ॥ चोइसगदसगसत्तगअट्टारसगे य होइ बावीसा । नियमा मणुयगईए नियमा दिट्ठी कए दुविहे ॥ ११७ ॥
तेरसगनवगसत्तगसत्तरसगपणगएक्कवीसासु । एकावीसा संक्रमइ सुद्धसासाणमीसेसु ॥ ११८ ॥ एत्तो अविसेसा संक्रमंति उवसा-

संक्रमकरणं

॥२६१॥

कर्मप्रकृतौ
॥२६२॥

मगे व खवगे वा । उवसामगेसु वीसा य सत्तगे छक्क पणगे य ॥ ११९ ॥ पंचसु एगुणवीसा अट्टारस पंचगे चउक्के य । चउ-
दस छसु पगईसु तेरसगं छक्क पणगम्मि ॥ १२० ॥ पंच चउक्के बारस एकारस पंचगे तिग चउक्के । दसगं चउक्कपणगे नवगं च
तिगम्मि बोद्धव्वं ॥ १२१ ॥ अट्ट दुगतिगचउक्के सत्तचउक्के तिगे य बोद्धव्वा । छक्कं दुगम्मि नियमा पंच तिगे एकगदुगे य
॥ १२२ ॥ चत्तारि तिगचउक्के तिन्नि तिगे एकगे य बोद्धव्वा । दो दुसु एक्काए त्रिय एक्का एक्काए बोद्धव्वा ॥ १२३ ॥ अणुपुव्वि-
अणुपुव्वि झीणमझाणि य दिट्ठिमोहम्मि । उवसामगे य खवगे य संकमे मग्गणोवाया ॥ १२४ ॥ तिदुगेगसयं छप्पणचउतिगनउई
य इगुणनउईया । अट्टचउदुगेकसीइय संकमा बारस य छट्ठे ॥ १२५ ॥ तेवीसपंचवीसा छव्वीसा अट्टवीसगुणतीसा । तीसेकतीस
एगं पडिग्गहा अट्ट नामस्स ॥ १२६ ॥ एकगदुगसय पणचउनउई तो तेरसूणिया त्रावि । परभवियबंधवोच्छेय उपरि सेढीइ एकस्स
॥ १२७ ॥ तिगदुगसयं छपंचगनउई य जइस्स एकतीसाए । एगंतसेट्ठिजोगे वज्जियती सिगुणतीसासु ॥ १२८ ॥ अट्टावीसाए वि ते बासी-
इतिसयवज्जिया पंच । ते च्चिय बासीइजुया सेसेसुं छन्नउइ य वज्जा ॥ १२९ ॥ ठिइस्यकमोत्ति वुच्चइ मूलुत्तरपगइओ य जा हि ठिई ।
उव्वट्ठिया व ओवाट्ठिया व पगइं निया वण्णं ॥ १३० ॥ तीसासत्तरि चत्तालीसावीसुदहिकोडिकोडिणं । जेट्ठा आलिगदुगहा सेसाण-
वि आलिगतिगूणा ॥ १३१ ॥ मिच्छत्तस्सुकोसो भिन्नमुहुत्तूणगो उ सम्मत्ते । भिस्सेवंतोकोडाकोडी आहारतित्थयरे ॥ १३२ ॥
सव्वासिं जट्ठिइगो सावलिंगो सो अहाउगाणं तु । बंधुकोसुकोसो साबाहठिई य जट्ठिइगो ॥ १३३ ॥ आवरणविग्घदंसणचउकलो-
भंतवेयगाऊणं । एगा ठिई जहन्ना जट्ठिइ समयाहिगावलिंगा ॥ १३४ ॥ निहादुगस्स एक्का आवलिगदुगं असंखभागो य । जट्ठिइ
हासच्छक्के संखिज्जाओ समाओ य ॥ १३५ ॥ सोणमुहुत्ता जट्ठिइ जहन्नबंधो उ पुरिससँजलणे । जट्ठिइ सगऊणजुत्तो आवलिग-

संक्रमकरणं

॥२६२॥

कर्मप्रकृतौ

॥२६३॥

दुग्गूणओ तत्तो ॥ १३६ ॥ जोगंतियाण अंतोमुहुत्तिओ सेसियाण पल्लस्स । भागो असंखियतमो जट्टिइगो आलिगाइ सह ॥१३७॥
 मूलठिई अजहन्नो सत्तण्ह तिहा चउव्विहो मोहे । सेस विगप्पा तेसिं दुविगप्पा संकमे होंति ॥ १३८ ॥ धुवसंतकम्मिगाणं तिहा
 चउद्धा चरित्तमोहाणं । अजहन्नो सेसेसु य दुहेतरासिं च सव्वत्थ ॥ १३९ ॥ बन्धाओ उक्कोसो जासिं गंतूण आलिंगं परओ ।
 उक्कोससामिओ संकमेण जासिं दुगं तासिं ॥ १४० ॥ तस्संतकम्मिगो बंधिऊण उक्कोसगं मुहुत्तंतो । सम्मत्तमीसगाणं आवलिया
 सुद्धदिट्ठी उ ॥ १४१ ॥ दंसणचउक्कविग्धावरणं समयाहिगालिगा छउमो । निहाणावल्लिगदुगे आवलियअसंखतमसेसे ॥ १४२ ॥
 समयाहिगालिगाए सेसाए वेअगस्स कयकरणो । सक्खवगचरमखंडगसंछुभणादिट्ठिमोहाणं ॥ १४३ ॥ समउत्तरालिगाए लोभे
 सेसाइ सुहुमरागस्स । पढमकसायाण विसंजोयणसंछोभणाए उ ॥ १४४ ॥ चरिमसजोगे जा अत्थि तासि सो चेव सेसगाणं तु ।
 खवगकमेण अनियट्ठिवायरो वेयगो वेए ॥ १४५ ॥ मूलत्तरपगइगतो अणुभागे संकमो जहा बंधे । फड्डगनिदेसो सिं सव्वेयरघा-
 यऽघाईणं ॥१४६॥ सव्वेसु देसघाइसु सम्मत्तं तदुवरिं तु वा मिस्सं । दारुसमाणस्साणंतमोत्ति मिच्छत्तमुप्पिमओ ॥१४७॥ तत्थट्ठपयं
 उव्वट्ठिया व ओवट्ठिया व अविभागा । अणुभागसंकमो एस अन्नपगइं निया वावि ॥ १४८ ॥ दुविहपमाणे जेट्ठो सम्मत्तदेसघाइ
 दुट्ठाणा । नरतिरियाऊआयवमिस्सेऽविय सव्वघाइम्मि ॥ १४९ ॥ सेसासु चउट्ठाणे मंदो संमत्तपुरिससंजलणे । एगट्ठाणे सेसासु
 सव्वघाइम्मि दुट्ठाणे ॥ १५० ॥ अजहण्णो तिण्ह तिहा मोहस्स चउव्विहो अहाउस्स । एवमणुक्कोसो सेसिगाण तिविहो अणुक्कोसो
 ॥ १५१ ॥ सेसा मूलपगइसु दुविहा अह उत्तरासु अजहन्नो । सत्तरसण्ह चउद्धा तिक्किप्पो सोलसण्हं तु ॥ १५२ ॥ तिविहो
 छत्तीसाए णुक्कोसो ह नवगस्स य चउद्धा । एयासिं सेसा सेसगाण सव्वे य दुविगप्पा ॥ १५३ ॥ उक्कोसगं पबंधिय आवलिय-

संक्रमकरणं

॥२६३॥

कर्मप्रकृतौ

॥२६४॥

मइच्छिऊण उक्कोसं । जाव न घाएइ तगं संकमइ य आमुहुत्तंतो ॥ १५४ ॥ असुभाणं अन्नयरो सुहुम अपज्जत्तगाइ मिच्छो य ।
 वज्जिय असंखवासाउए य मणुओववाए य ॥ १५५ ॥ सव्वत्थायावुज्जोयमणुयगइ पंचगाण आऊणं । समयाहिगालिगा सेसयत्ति
 सेसाण जोगंता ॥ १५६ ॥ खवगस्संतरकरणे अकए घाईण सुहुमकम्मवुरिं । केवलिणो णंतगुणं असन्निओ सेसअसुभाणं ॥ १५७ ॥
 सम्महिट्ठि न हणई सुभाणुभागे असम्महिट्ठीवि । सम्मत्तमीसगाणं उक्कोसं वज्जिया खवणं ॥ १५८ ॥ अंतरकरणा उवरिं जहन्नठि-
 इसंकमो उ जस्स जहिं । घाईणं नियगचरमरसखंडे दिट्ठिमोहदुगे ॥ १५९ ॥ आऊण जहन्नठिई बंधिय जावत्थि संकमो ताव ।
 उव्वलणत्तिथसंजोयणा य पढमालियं गंतुं ॥ १६० ॥ सेसाण सुहुम हयसंतकम्मिगो तस्स हेट्ठओ जाव । बंधइ तावं एगिंदिओ
 व णेगिंदिओ वावि ॥ १६१ ॥ जं दलियमन्नपगइं निज्जइसो संकमो पएसस्स । उव्वलणो विज्झाओ अहापवत्तो गुणो सव्वो ॥ १६२ ॥
 आहारतणू भिन्नमुहुत्ता अविरईगओ पउव्वलए । जा अविरतो त्ति उव्वलइ पल्लभागे असंखतमे ॥ १६३ ॥ अंतोमुहुत्तमद्वं पल्ला-
 संखिज्जमित्तिठिइखंडं । उक्किरइ पुणोवि तहा ऊणूणमसंखगुणहं जा ॥ १६४ ॥ तं दलियं सट्ठाणे समए समए असंखगुणियाए । सेढीए
 परठाणे विसेसहाणीए संछुभइ ॥ १६५ ॥ जं दुचरमस्स चरिमे अन्नं संकमइ तेण सव्वंपि । अंगुलअसंखभागेण हीरण एस
 उव्वलणा ॥ १६६ ॥ चरममसंखिज्जगुणं अणुसमयमसंखगुणियसेढीए । देइ परत्थाणे एव संछुभतीणेवमवि कसिणो ॥ १६७ ॥
 एवं मिच्छहिट्ठिस्स वेयगं मीसगं ततो पच्छा । एगिंदियस्स सुरदुगमओ सव्वेउव्वि निरयदुगं ॥ १६८ ॥ सुहुमतसेगो उत्तममओ
 य नरदुगमहानियट्ठिम्मि । छत्तीसाए नियगे संजोयण दिट्ठिजुयले य ॥ १६९ ॥ जासि न बंधो गुणभवपच्चओ तासि होइ
 विज्झाओ । अंगुलअसंखभागो ववहारो तेण सेसस्स ॥ १७० ॥ गुणसंकमो अबज्झंतिगाण असुभाणपुव्वकरणाई । बंधे अहापवत्तो

संक्रमकरणं

॥२६४॥

कर्मप्रकृतौ

॥२६५॥

परित्तिओ वा अबंधेवि ॥ १७१ ॥ थोवोवहारकालो गुणसंकमणेणऽसंखगुणणाए । सेसस्स अहापवत्ते विज्झाए उव्वलणनामे ॥ १७२ ॥ पल्लासंखियभागेणहापवत्तेण सेसगवहारो । उव्वलणेणवि थिबुगो अणुइन्नाए उ जं उदए ॥ १७३ ॥ धुवसंकम-
अजहन्नोऽणुक्कोसो तासि वा विवज्जित्तु । आवरणनवगविग्घं ओरालियसत्तगं चेव १७४ ॥ साइयमाइ चउद्धा सेसविगप्पा य
सेसगाणं च । सव्वविगप्पा नेया साई अधुवा पएसम्मि ॥ १७५ ॥ जो बायरतसकालेणूणं कम्मट्ठिं तु पुढवीए । बायरपज्जत्ताप-
ज्जत्तगदीहेयरद्धासु ॥ १७६ ॥ जोगकसाउक्कोसो बहुसो निच्चमवि आउबंधं व । जोगजहण्णेणुवरिल्ल ठिइनिसेगं बहुं किच्चा
॥ १७७ ॥ बायरतसेसु तक्कालमेवमंते य सत्तमखिईए । सव्वलहुं पज्जत्तां जोगकसायाहिओ बहुसो ॥ १७८ ॥ जोगजवमज्झउवरिं
मुहुत्तमच्छित्तु जीवियवसाणे । तिचरिमदुचरिमसमए पूरित्तु कसायउकस्सं ॥ १७९ ॥ जोगुक्कोसं चरिमदुचरिमे समए य चरिमस-
मयम्मि । संपुण्णगुणियकम्मो पगयं तेणेह सामित्ते ॥ १८० ॥ तत्तो उव्वट्ठित्ता आवलिगासमयतव्वभवत्थस्स । आवरणविग्घचोद्-
सगोरालियसत्त उक्कोसो ॥ १८१ ॥ कम्मचउक्के असुभाण बज्झमाणीण सुहुमरागंते । संछोभणंमि नियगे चउवीसाए नियट्ठिस्स
॥ १८२ ॥ तत्तो अणंतरागयसमयादुक्कस्स सायबंधद्धं । बंधिय असायबंधालिगंतसमयम्मि सायस्स ॥ १८३ ॥ संछोभणाए दो-
ण्हं मोहाणं वेयगस्स खणसेसे । उप्पाइय सम्मत्तं मिच्छत्तगए तमतमाए ॥ १८४ ॥ भिन्नमुहुत्ते सेसे तच्चरमावस्सगाणि किच्चे-
त्थ । संजोयणा विसंजोयगस्स संछोभणा एसिं ॥ १८५ ॥ ईसाणागयपुरिसस्स इत्थियाए व अट्ठवासाए । मासपुहुत्तव्वहिए नपुंसगे
सव्वसंकमणे ॥ १८६ ॥ इत्थीए भोगभूमिसु जीविय वासाणइसंखियाणि तओ । हस्सठिई देवत्ता सव्वलहुं सव्वसंछोमे ॥ १८७ ॥
वरिसवरित्थि पूरिय सम्मत्तमसंखवासियं लहिउं । गंता मिच्छत्तमओ जहन्नदेवट्ठिई भोच्चा ॥ १८८ ॥ आगंतु लहुं पुरिसं संछु-

संक्रमकरणं

॥२६५॥

कर्मप्रकृतौ
॥२६६॥

भमाणस्स पुरिसवेयस्स । तस्सेव सगे कोहस्स माणमायाणमवि कसिणो ॥ १८९ ॥ चउरुवसमित्तु खिप्पं लोभजसाणं ससंकमस्संते ।
सुभधुवबंधिगनामाणावालिगं गंतु बंधंता ॥ १९० ॥ निइसमा य थिरसुभा सम्मादिट्ठिस्स सुभधुवाओऽवि । सुभसंघयणजुयाओ वत्ती-
ससयोदहिचियाओ ॥ १९१ ॥ पूरित्तु पुच्चकोडीपुहुत्त संछोभगस्स निरयदुगं । देवगईनवगस्स य सगबंधंतालिगं गंतुं ॥ १९२ ॥
सव्वचिरं सम्मत्तं अणुपालिय पूरइत्तु मणुयदुगं । सत्तमखिइनिग्गइए पढमे समए नरदुगस्स ॥ १९३ ॥ थावरतज्जाआयावुज्जो-
याओ नपुंसगसमाओ । आहारगतित्थयरं थिरसममुक्कस्स सगकालं ॥ १९४ ॥ चउरुवसमित्तु मोहं मिच्छत्तगयस्स नीयबंधंतो ।
उच्चागोउकोसो तत्तो लहुसिज्झओ होइ ॥ १९५ ॥ पल्लासंखियभागोण कम्मठिइमच्छिओ निगोएसु । सुहुमेसुऽभवियजोग्गं जह-
न्नयं कट्ठु निग्गम्म ॥ १९६ ॥ जोग्गोसु संखवारे सम्मत्तं लभिय देसविरयं च । अट्ठक्खुत्तो विरई संजोयणहा य तइवारे ॥ १९७ ॥
चउरुवसमित्तु मोहं लहुं खवेंतो भवे खवियकम्मो । पाएण तहिं पगयं पडुच्च काईवि सविसेसं ॥ १९८ ॥ आवरणसत्तगम्मि उ-
सहोहिणा तं विणोहिजुयलम्मि । निइादुगंतराइयहासचउक्के य बंधंते ॥ १९९ ॥ सायस्सऽणुवसमित्ता असायबंधाण चरिमबंधंते ।
खवणाए लोभस्सवि अपुव्वकरणालिगाअंते ॥ २०० ॥ अयरच्छावट्ठिदुगं गालिय थीवेयथीणगिद्धितिगे । सगखवणहापवत्तस्संत-
एमेव मिच्छत्ते ॥ २०१ ॥ हस्सगुणसंकमद्धाए पूरयित्ता समीससम्मत्तं । चिरसम्मत्ता मिच्छत्तगयस्सुव्वलणथोगो सिं ॥ २०२ ॥
संजोयणाण चतुरुवसमित्तु संजोइत्तु अप्पद्धं । अयरच्छावट्ठिदुगं पालिय सकहप्पवत्तंते ॥ २०३ ॥ अट्ठकसायासाए य असुभधुव-
बंधि अत्थिरातिगे य । सव्वलहुं खवणाए अहापवत्तस्स चरिमम्मि ॥ २०४ ॥ पुरिसे संजलणतिगे य घोलमाणेण चरमवद्धस्स ।
सगअंतिमे असाएण समा अरई य सोगो य ॥ २०५ ॥ वेउव्विक्कारसगं उव्वलियं बंधिऊण अप्पद्धं । जिट्ठिई निरयाओ उव्वट्ठित्ता

संक्रमकरणं

॥२६६॥

कर्मप्रकृतौ
॥२६७॥

अबन्धित्तु ॥२०६॥ थावरगयस्स चिरउव्वलणे एयस्स एव उच्चस्स । मणुयदुगस्स य तेउसु वाउसु वा सुहुमवद्धानं ॥२०७॥ हस्सं कालं बन्धिय विरओ आहारसत्तगं गंतुं । अविरइमहुव्वलंतस्स तस्स जा थोव उव्वलणा ॥ २०८ ॥ तेवद्विसयं उदहीण स चउ-
पल्लाहियं अबन्धित्ता । अंते अहप्पवत्तकरणस्स उज्जेवतिरियदुगे ॥ २०९ ॥ इगविगल्लिदियजोग्गा अट्ट फज्जत्तगेण सह तासिं ।
तिरियगइसमं नवरं पंचासीउदहिसयं तु ॥ २१० ॥ छत्तीसाए सुभाणं सेट्ठिमणारुहिय सेसगविहीहिं । कट्टु जहन्नं खवणं अपुव्व-
करणालिया अंते ॥ २११ ॥ सम्महिद्विअजोग्गाण सोलसण्हं पि असुभपगईणं । थंविण सारिसगं नवरं पढमं तिपल्लेसु ॥ २१२ ॥
नरतिरियाण तिपल्लस्संते ओरालियस्स पाउग्गा । तिथयस्स य वन्धा जहन्नओ आलिगं गंतुं ॥ २१३ ॥ इति संक्रमकरणम्

अथ उद्वर्त्तनापवर्त्तनाकरणम्—उव्वट्टणा ठिईए उदयावलियाए बाहिरठिईणं । होइ अबाह अइच्छावणाउ जावालिया
हस्सा ॥ २१४ ॥ आवलियअसंखभागाइ जाव कम्मद्विइत्ति निक्खेवो । समउत्तरालियाए साबाहाए भवे ऊणे ॥ २१५ ॥
निव्वाधाएणेवं वाघाए संतकम्महिगबन्धो । आवलिअसंखभागादि होइ अइच्छावणा नवरं ॥ २१६ ॥ उव्वट्टंतो य ठिई उदया-
वलिबाहिरा ठिइविसेसा । निक्खेवइ तइअभागे समयहिए सेसमइवइ य ॥ २१७ ॥ वड्डइ तओ अतिच्छावणा उ जावालिगा हवइ
पुन्ना । ता निक्खेवो समयहिगालिग दुगूण कम्मठिई ॥ २१८ ॥ वाघाए समऊणं कंडगमुक्कस्सिया अइत्थवणा । डायठिई किंचूणा
ठिइकंडुकस्सगपमाणं ॥ २१९ ॥ चरमं नोव्वट्टिज्जइ जावाणंताणि फड्डगाणि ततो । उस्सकिय ओकड्डइ एवं उव्वट्टणार्इओ
॥ २२० ॥ थोवं पएसगुणहाणि अंतरे दुसु जहन्ननिक्खेवो । कमसो अणंतगुणिओ दुसुवि अइत्थावणा तुल्ला ॥ २२१ ॥ वाघाए-
णणुभागकंडगमेकाए वग्गणाऊणं । उक्कोसो निक्खेवो ससंतबंधो य सविसेसो ॥ २२२ ॥ आवन्धा उक्कड्डइ सव्वहितोकड्डणा

उद्वर्त्तना-
पवर्त्तन
करणे

॥२६७॥

कर्मप्रकृतौ
॥२६८॥

ठिइरसाणं । किट्टीवज्जे उभयं किट्टिसु ओवट्टणा नवरं ॥ २२३ ॥ इति उट्ठर्त्तनापवर्त्तनाकरणम् ॥

अथ उदीरणाकरणम्—जं करणेणोक्खिय उदए दिज्जइ उदीरणा एसा । पगइठिइअणुभागप्पएसमूलुत्तरविभागा ॥२२४॥
मूलपगईसु पंचण्ह तिहा दोण्हं चउव्विहा होइ । आउस्स साइ अधुवा दसुत्तरसउत्तरासिपि ॥ २२५ ॥ मिच्छत्तस्स चउट्ठा तिहा य
आवरणविग्घचउदसगे । थिरसुभ सेयर उवघायवज्ज धुवबंधिनामे य ॥ २२६ ॥ घाईणं छउमत्था उदीरगा रागिणो य मोहस्स ।
तइयाऊण पमत्ता जोगंताउत्ति दोण्हं च ॥ २२७ ॥ विग्घावरणधुवाणं छउमत्था जोगिणो उ धुवगाणं । उवघायस्स तणुत्था
तणुकिट्टीणं तणुगरागा ॥२२८॥ तसबायरपज्जत्तग सेयर गइजाइदिट्ठिवेयाणं । आऊण य तन्नामा पत्तेगियरस्स उ तणुत्था ॥२२९॥
आहारग नरतिरिया सरीरदुगवेयए पमोत्तूणं । ओरालाए एवं तदुवंगाए तसजियाओ ॥ २३० ॥ वेउव्वियाए सुरनेरइया आहारगा
नरो तिरिओ । सन्नी बायरपवणो य लद्धिपज्जत्तगो होज्जा ॥ २३१ ॥ वेउव्विउवंगाए तणुतुल्ला पवणबायरं हिच्चा । आहारगाए
विरओ विउव्वयंतो पमत्तो य ॥ २३२ ॥ छण्हं संठाणाणं संघयणाणं च सगलतिरियनरा । देहत्था पज्जत्ता उत्तमसंघयणिणो
सेढी ॥ २३३ ॥ चउरंसस्स तणुत्था उत्तरतणु सगलभोगभूमिगया । देवा इयरं हुंडा तसतिरियनरा य सेवट्ठा ॥ २३४ ॥ संघय-
णाणि न उत्तरतणुसु तन्नामगा भवंतरगा । अणुपुव्वीणं परघयस्स उ देहेण पज्जत्ता ॥ २३५ ॥ बायरपुढवी आयावस्स य वज्जित्तु
सुहुमसुहुमतसे । उज्जोयस्स य तिरिए उत्तरदेहो य देवजई ॥ २३६ ॥ सगलो य इट्ठखगई उत्तरतणुदेवभोगभूमिगया । इट्ठ-
सराए तसोवि य इयरसि तसा सनेरइया ॥ २३७ ॥ उस्सासस्स सराण य पज्जत्ता आणपाणभासासु । सव्वन्नूणुस्सासो भासा-
वि य जा न रुज्झंति ॥२३८॥ देवो सुभगाएज्जाण गढभक्कंतिओ य कित्तीए । पज्जत्तो वज्जित्ता ससुहुमनेरइयसुहुमतसे ॥२३९॥

उदीरणा-
करणं

॥२६८॥

कर्मप्रकृतौ

॥२६९॥

गोउत्तमस्स देवा नरा य वइणो चउण्हमियरासिं । तव्वइरित्ता तित्थगरस्स उ सव्वन्नुयाए भवे ॥ २४० ॥ इंदियपज्जत्तीए दुसमय-
 पज्जत्तगाए पाउग्गा । निदापयलाणं खीणरागखवगे परिच्चज्ज ॥ २४१ ॥ निदानिदाईणवि असंखवासा य मणुयातिरिया य ।
 वेउव्वाहारतणू वज्जित्ता अप्पमत्ते य ॥ २४२ ॥ वेयणियाण पमत्ता ते ते बंधतगा कसायाणं । हासाइल्लकस्स य अपुव्वकरणस्स
 चरमंते ॥ २४३ ॥ जावूणखणो पढमो सुहरइहासाणमेवमियरासिं । देवा नेरइयावि य भवट्ठिई केइ नेरइया ॥ २४४ ॥ पंचण्हं च
 चउण्हं विइए एकाइ जा दसण्हं तु । तिगहीणाई मोहे मिच्छे सत्ताइ जाव दस ॥ २४५ ॥ सासणमोसे नव अविरए य छाई परम्मि
 पंचाई । अट्ठ विरए य चउराइ सत्त छच्चोवरिल्लंमि ॥ २४६ ॥ अनियाट्ठिम्मि दुगेगं लोभो तणुरागेगो(गएग) चउवीसा । एकगल्लकेकारस
 दस सत्त चउक एकाओ ॥ २४७ ॥ एग वियाला पण्णाइ मत्तपण्णत्ति गुणिसु नामस्स । नव सत्त तिन्नि अट्ठ य छ पंच य अप्पमत्ते
 दो ॥ २४८ ॥ एगं पंचसु एकम्मि अट्ठ ट्ठाणकमेण भंगावि । एकग तीसेकारस इगवीस सवार तिसए य ॥ २४९ ॥ इगवीसा
 छच्च सया छहि अहिया नव सया य एगहिया । अउणुत्तराणि चउदस सयाणि गुणनउइ पंचसया ॥ २५० ॥ पंच नव नवगल्ल-
 काणि गईसु ठाणाणि सेसकम्माणं । एगेगमेव नेयं साहित्तेगेगपगईउ ॥ २५१ ॥ संपत्तिए अ उदए पओगओ दिस्सए उईरण सा ।
 सेचीका ठिइहिंतो जाहिंतो तत्तिगा एसा ॥ २५२ ॥ मूलठिई अजहन्ना मोहस्स चउव्विहा तिहा सेसा । वेयणियाऊण दुहा सेस-
 विगप्पा उ सव्वासिं ॥ २५३ ॥ मिच्छत्तस्स चउट्ठा अजहन्ना धुवउदीरणाण तिहा । सेस विगप्पा दुविहा सव्वविगप्पा य सेसाणं
 ॥ २५४ ॥ अट्ठाच्छेओ सामित्तंपि य ठिइसंकमे जहा नवरं । तव्वेइसु निरयगईए वावि तिसु हिट्ठिमखिइसु ॥ २५५ ॥ देवगति-
 देवमणुयाणुपुव्वी आयाव विगलसुडुमातिगे । अंतोमुहुत्त भग्गा तावइगूणं तदुक्कस्सं ॥ २५६ ॥ तित्थयरस्स य पल्लासंखिज्जइमे

उदीरणा-
करणं

॥२६९॥

कर्मप्रकृतौ
॥२७०॥

जहन्नगे इत्तो । थावरजहन्नसंतेण समं अहिगं व बन्धन्तो ॥ २५७ ॥ गन्तूणावलिभित्तं कसायबारसगभयदुगुंछाणं । निहाइपंचगस्स य आयावुज्जोयनामस्स ॥ २५८ ॥ एगिंदियजोग्गाणं इयरा बंधितु आलिगं गन्तुं । एगिंदियागए तट्टिईए जाईणमवि एवं ॥ २५९ ॥ वेयणिया नोकसाया समत्तसंघयणपंचनीयाण । तिरियदुग अयस दूभगणाइज्जाणं च सन्निगए ॥ २६० ॥ अमणागयस्स चिरठिइ अंत सुरनरयगइउवंगाणं । अणुपुव्वी तिसमइगे नराण एगिंदियागयगे ॥ २६१ ॥ समयाहिगालियाए पढमठिईए उ सेसवेलाए । मिच्छत्ते वेएसु य संजलणासुवि य समत्ते ॥ २६२ ॥ पल्लासंखियभागूणुदही एगिंदियागए मिस्से । बेसत्तभागवेउव्वियाए पवणस्स तस्संते ॥ २६३ ॥ चउरुवसमेत्तु पेज्जं पच्छा मिच्छं खवेत्तु तेत्तीसा । उक्कोससंजमद्धा अंते सुतणूउवंगाणं ॥ २६४ ॥ छउमत्थखीणरागे चउदस समयाहिगालिगाठिईए । सेसाणुदीरणंते भिन्नमुहुत्तो ठिईकालो ॥ २६५ ॥ अणुभागुदीरणाए सन्ना य सुभासुभा विवागो य । अणुभागबंधभणिया नाणत्तं पच्चया चेमे ॥ २६६ ॥ मीसं दुट्ठाणे सव्वघाइ दुट्ठाणे एगठाणे य । सम्मत्तमंतरायं च देसघाई अचक्खू य ॥ २६७ ॥ ठाणेसु चउसु अपुणं दुट्ठाणे ककडं च गुरुकं च । अणुपुव्वीओ तीसं नरतिरिएगंतजोग्गा य ॥ २६८ ॥ वेया एगट्ठाणे दुट्ठाणे वा अचक्खु चक्खू य । जस्सत्थि एगमवि अक्खरं तु तस्संगठाणाणि ॥ २६९ ॥ मणनाणं सेससमं मीसगसम्मत्तमवि य पावेसु । छट्ठाणवडियहीणा संतुकस्सा उदीरणया ॥ २७० ॥ विरियंतरायकेवलदंसणमोहणीयणाणवरणाणं । असमत्तपज्जएसु सव्वदव्वेसु उ विवागो ॥ २७१ ॥ गुरुलघुगा णंतपएसिएसु चक्खुस्स रूविदव्वेसु । ओहिस्स गहणधारणजोग्गे सेसंतरायाणं ॥ २७२ ॥ वेउव्वियतेयगकम्मवन्नरसगंधनिद्धलुक्खाओ । सीउण्हथिरसुभेयरअगुरुलघुगो य नरतिरिए ॥ २७३ ॥ चउरंसमउयलहुगापरघाउज्जोयइट्ठखगइसरा । प्रत्तेगतणू उत्तरतणूसु दोसुवि य तणू तइया ॥ २७४ ॥ देसविरयविरयाणं सुभगाएज्ज-

उदीरणा-
करणं

॥२७०॥

कर्मप्रकृतौ

॥२७१॥

जसकित्तिउच्चाणं । पुव्वाणुपुव्विगाए असंखभागो थियाईणं ॥ २७५ ॥ तित्थयरं घाईणि य परिणाम(य)पच्चयाणि सेसाओ । भवपच्चइया पुव्वुत्तावि य पुव्वुत्तसेसाणं ॥ २७६ ॥ घाईणं अजहन्ना दोण्हमणुक्कोसियाओ तिविहाओ । वेयणिण्णुक्कोसा अजहन्ना मोहणीए उ ॥ २७७ ॥ साइअणाई धुव अद्धुवा य तस्सेसिगा य दुविगप्पा । आउस्स साइ अधुवा सव्वविगप्पा उ विन्नेया ॥ २७८ ॥ मउलहुगाणुक्कोसा चउव्विहा तिण्हमति य अजहन्ना । णाइगधुवा य अधुवा वीसाए होयणुक्कोसा ॥ २७९ ॥ तेवीसाए अजहन्नाऽविय एयासिं सेसगविगप्पा । सव्वविगप्पा सेसाण वावि अधुवा य साई य ॥ २८० ॥ दाणाइ अचक्खुणं जेट्ठा आइम्मि हीणलद्धिस्स । सुहुमस्स चक्खुणो पुण तेइंदिय सव्वपज्जत्ते ॥ २८१ ॥ निदाइपंचगस्स य मज्झिमपरिणामसंकिलिद्धस्स । अपुमादि असायाणं निरए जेट्ठा ठिइसमत्ते ॥ २८२ ॥ पंचिंदियतसबायरपज्जत्तगसाइसुस्सरगईणं । वेउव्वुस्सासाणं देवो जेट्ठा ठिइसमतो ॥ २८३ ॥ सम्मत्तमीसगाणं सेकाले गहिहिइत्ति मिच्छत्तं । हासरईणं सहसारगस्स पज्जत्तदेवस्स ॥ २८४ ॥ गइहुंडुवघायाणि खट्ठगइनीयाण दुहचउक्कस्स । निरउक्कस्स समत्ते अस- मत्ताए नरस्संते ॥ २८५ ॥ कक्खडगुरुसंघयणात्थीपुमसंठाणातिरियनामाणं । पंचिदिओ तिरिक्खो अट्ठमवासट्ठवासाओ ॥ २८६ ॥ मणुओरालियवज्जरिसहाण मणुओ तिपल्लपज्जत्तो । नियगठिई उक्कोसो पज्जत्तो आउगाणंपि ॥ २८७ ॥ हस्सट्ठिइ पज्जत्ता तन्नामा विगलजाइसुहुमाणं । थावरनिगोयएगिंदियाणमवि बायरो नवरिं ॥ २८८ ॥ आहारतणू पज्जत्तगो य चउरंसमउयलहु- गाणं । पत्तेयखगइपरघायाहारतणूण य विमुट्ठो ॥ २८९ ॥ उत्तरवेउव्विजई उज्जोवस्सायवस्स खरपुढवी । नियगगईणं भाणिया तइए समएऽणुपुव्वीणं ॥ २९० ॥ जोगंते सेसाणं सुभाणमियरासि चउसुवि गईसु । पज्जत्तुकडमिच्छस्सोहीणमणोहिलद्धिस्स ॥ २९१ ॥ सुयकेवलिणो मइसुयचक्खुअचक्खुणुदीरणा मंदा । विपुलपरमोहिगाणं मणणाणोहीदुगस्सावि ॥ २९२ ॥ खव-

उदीरणा-
करणं

॥२७१॥

कर्मप्रकृतौ

॥२७२॥

णाए विग्घकेवलसंजलणाण य सनोकसायाणं । सयसयउदीरणंते निदापयलाणमुवसंते ॥ २९३ ॥ निदानिदाईणं पमत्तविरए विसु-
 ज्जमाणम्मि । वेयगसम्मत्तस्स उ सगखवणोदीरणाचरमे ॥ २९४ ॥ सेकाले सम्मत्तं ससंजमं गिण्हओ य तेरसगं । सम्मत्तमेव मीसे
 आऊण जहन्नगठिईसु ॥ २९५ ॥ पोग्गलविवागियाणं भवाइसमये विसेसमवि चासि । आइतणूणं दोण्हं सुहुमो वाऊ य अप्पाऊ
 ॥ २९६ ॥ बेइंदिय अप्पाउग निरय चिरठिई असन्निणो वावि । अंगोवंगणाहारगाए जइणोऽप्पकालम्मि ॥ २९७ ॥ अमणो चउरं-
 सुसभाणप्पाऊ सगचिरट्टिई सेसे । संघयणाण य मणुओ हुंडुवघायाणमवि सुहुमो ॥ २९८ ॥ सेवट्टस्स बिइंदिय बारसवासस्स मउ-
 यलहुगाणं । सन्नि विसुद्धाणाहारगस्स वीसा अइकिलिट्ठे ॥ २९९ ॥ पत्तेगमुरालसमं इयरं हुंडेण तस्स परघाओ । अप्पाउस्स य
 आयावुज्जोयाणमवि तज्जोगो ॥ ३०० ॥ जा नाउज्जियकरणं तित्थगरस्स नवगस्स जोगंते । कक्खडगुरुणमंते नियत्तमाणस्स
 केवलिणो ॥ ३०१ ॥ सेसाण पगइवेई मज्झिमपरिणमपरिणओ होज्जा । पच्चयसुभासुभावि य चित्थिय नेओ विवागे य ॥ ३०२ ॥
 पंचण्हमणुकोसा तिहा पएसे चउव्विहा दोण्हं । सेसविगप्पा दुविहा सव्वविगप्पा य आउस्स ॥ ३०३ ॥ मिच्छत्तस्स चउद्धा सग-
 यालाए तिहा अणुकोसा । सेसविगप्पा दुविहा सव्वविगप्पा य सेसाणं ॥ ३०४ ॥ अणुभागुदीरणाए जहन्न-
 सामी पएसजेट्ठाए । घाईणं अन्नयरो ओहीण विणोहिलंभेण ॥ ३०५ ॥ वेयणियाणं गहिहिइ सेकाले अप्पमायमिय विरओ ।
 संघयणपणगतणुदुगउज्जोया अप्पमत्तस्स ॥ ३०६ ॥ देवनिरयाउगाणं जहन्नजेट्टिई गुरुअसाए । इयराऊणवि अट्ठमवासे णेयोऽ-
 ट्ठवासाऊ ॥ ३०७ ॥ एगंत तिरियजोग्गा नियगविसिट्ठेसु तह अपज्जत्ता । संमुच्छिममणुयंते तिरियगई देसविरयस्स ॥ ३०८ ॥
 अणुपुव्विमइदुगाणं सम्महिट्ठी उ दूभगाईणं । नीयस्स य सेकाले गहिहिइ विरयत्ति सो चेव ॥ ३०९ ॥ जोगंतुदीरगाणं जोगंते

उदीरणा-
करणं

॥२७२॥

कर्मप्रकृतौ
॥२७३॥

सरदुगाणुपाणूणं । नियगंते केवालणो सव्वविसुद्धीए सव्वासिं ॥ ३१० ॥ तप्पगओदीरगतिसंकिलिडुभावो अ सव्वपगईणं । नेयो जहन्नसामी अणुभागुत्तो य तित्थयरे ॥ ३११ ॥ ओहीणं ओहिजुए अइसुहवेई य आउगाणं तु । पढमस्स जहन्नठिई सेसाणुकोसग-
ठिईओ ॥ ३१२ ॥ इति उदीरणाकरणम् ॥

अथ उपशमनाकरणम्—करणकयाऽकरणावि य दुविहा उवसामण त्थ विइयाए । अकरणअणुइन्नाए अणुओगधरे पाणिव-
यामि ॥ ३१३ ॥ सव्वस्स य देसस्स य करणवसमणा दुसन्नि एकिक्का । सव्वस्स गुणपसत्था देसस्सवि तासि विवरीया ॥ ३१४ ॥
सव्वुवसमणा मोहस्सेव उ तस्सुवसमक्किया जोगो । पंचदिओ उ सन्नी पज्जत्तो लद्धितिगजुत्तो ॥ ३१५ ॥ पुव्वंपि विसुज्झंतो
गंठियसत्ताणइक्कमिय सोहिं । अन्नयरे सागारे जोगे य विसुद्धलेसासु ॥ ३१६ ॥ ठिइ सत्तकम्म अंतोकोडीकोडी करेत्तु सत्तहं ।
दुट्ठाणं चउठाणे असुभ सुभाणं च अणुभागं ॥ ३१७ ॥ बंधंतो धुवपगडी भवपाउग्गा सुभा अणाऊ य । जोगवसा य पएसं उक्को-
सं मज्झिम जहणं ॥ ३१८ ॥ ठिइबंधद्वापूरे नवबंधं पल्लसंखभागूणं । असुभसुभाणणुभागं अणंतगुणहाणिवुड्ढोहिं ॥ ३१९ ॥ करणं
अहापवत्तं अपुव्वकरणमनियट्ठिकरणं च । अंतोमुहुत्तियाइं उवसंतद्धं च लहइ कमा ॥ ३२० ॥ अणुसमयं वड्ढंतो अज्झवसाणाण-
णंतगुणाए । परिणामट्ठाणाणं दोसुवि लोगा असंखिज्जा ॥ ३२१ ॥ मंदविसोही पढमस्स संखभागाहि पढमसमयम्मि । उक्क-
स्सं उप्पिमहो एक्केकं दोण्ह जीवाणं ॥ ३२२ ॥ आचरमाओ सेसुक्कोसं पुव्वप्पवत्तमिइनामं । विइयस्स विइयसमए जहणमवि
अणंतरुक्कस्सा ॥ ३२३ ॥ निव्वयणमवि ततो से ठिइरसघायठिइबंधगद्वा उ । गुणसेढीवि य समगं पढमे समये पवत्तंति ॥ ३२४ ॥
उयहिपुहुत्तुक्कस्सं इयरं पल्लस्सऽसंखतमभागो । ठिइकंडगमणुभागाणणंतभागा मुहुत्तंते ॥ ३२५ ॥ अणुभागकंडगाणं बहुहिं सह-

उदीरणा-
करणं

॥२७३॥

कर्मप्रकृतौ

॥२७४॥

स्सेहिं पूरण एककं । ठिइकंड सहस्सेहिं तेसिं वीयं समाणेहिं ॥ ३२६ ॥ गुणसेढी निक्खेवो समये समये असंखगुणणाए । अद्वादु-
गाइरित्तो सेसे सेसे य निक्खेवो ॥ ३२७ ॥ अनियद्धिम्मि वि एवं तुल्ले काले समा तओ नामं । संखिज्जइमे सेसे भिन्नमुहुत्तं अहो
मुच्चा ॥ ३२८ ॥ किंचूणमुहुत्तसमं ठिइबंधद्वाइ अंतरं किच्चा । आवलिदुगेक्कसेसे आगाल उदीरणा समिया ॥ ३२९ ॥ मिच्छत्तुदए
खीणे लहए सम्मत्तमोवसमियं सो । लंभेण जस्स लब्भइ आयहियमलद्धपुव्वं जं ॥ ३३० ॥ तं कालं वीयठिइं तिहाणुभागेण देस-
घाइ तथ । सम्मत्तं साम्मिस्सं मिच्छत्तं सव्वघाईओ ॥ ३३१ ॥ पढमे समए थोवो सम्मत्ते मीसए असंखगुणो । अणुसमयमवि य
कमसो भिन्नमुहुत्ता हि विज्झाओ ॥ ३३२ ॥ ठिइरसघाओ गुणसेढीविय तावंपि आउवज्जाणं । पढमठिइए एगदुगावलिसेसम्मि
मिच्छत्ते ॥ ३३३ ॥ उवसंतद्वा अंते विहिणा ओकाड्डियस्स दलियस्स । अज्झवसाणणुरूवस्सुदओ तिसु एककयरयस्स ॥ ३३४ ॥
सम्मत्तपढमलंभो सव्वोवसमा तहा विगिट्ठो य । छालिगसेसाइ परं आसाणं कोइ गच्छेज्जा ॥ ३३५ ॥ सम्मदिट्ठी जीवो उवइट्ठं पवयणं
तु सदहइ । सदहइ असव्भावं अजाणमाणो गुरुनियोगा ॥ ३३६ ॥ मिच्छदिट्ठो नियमा उवइट्ठं पवयणं न सदहइ । सदहइ असव्भावं
उवइट्ठं वा अणुवइट्ठं ॥ ३३७ ॥ सम्मामिच्छदिट्ठी सागारे वा तहा अणागारे । अह वंजणोग्गहम्मि य सागारे होइ नायव्वो ॥ ३३८ ॥
वेयगसम्मदिट्ठी चरित्तमोहुवसमाए चिंटुतो । अजओ देसजई वा विरतो व विसोहिअद्वाए ॥ ३३९ ॥ अन्नाणाणब्भुवगमजयणाहजओ
अवज्जविरईए । एगव्वयाई चरिमो अणुमइमित्तोत्ति देसजई ॥ ३४० ॥ अणुमइविरओ य जई दोण्हवि करणाणि दोणि न उ
तइयं । पच्छा गुणसेढी सिं तावइया आलिगा उप्पि ॥ ३४१ ॥ परिणामपच्चया उ णाभोगगया गया अकरणा उ ।
गुणसेढी सिं निच्चं परिणामा हाणिवुड्डिजुया ॥ ३४२ ॥ चउगइया पज्जत्ता तिन्निवि संयोयणा विजोयंति ।

सर्वोप-
शमना

॥२७४॥

कर्मप्रकृतौ

॥२७५॥

करणेहिं तीहिं सहिया नंतरकरणं उवसमो वा ॥ ३४३ ॥ दंसणमोहेवि तहा कयकरणद्वाइ पाच्छिमे होइ ।
 जिणकालगो मणुस्सो पट्टवगो अट्टवासुप्पि ॥ ३४४ ॥ अहवा दंसणमोहं पुव्वं उवसामइत्तु सामन्ने । पढमठिईमावालियं करेइ दोण्हं
 अणुदियाणं ॥ ३४५ ॥ अट्टापारिवित्तोओ पमत्त इयरे सहस्ससो किच्चा । करणाणि तिन्नि कुणए तइयविसेसे इमे सुणसु ॥ ३४६ ॥
 अंतोकोडाकोडी संतं अनियट्ठिणो य उदहीणं । बंधो अंतोकोडी पुव्वकमा हाणि अप्पबहू ॥ ३४७ ॥ ठिइकंडगमुक्कस्संपि तस्स
 पल्लस्सं संखतमभागो । ठिइबंधवहुसहस्से सेक्केक्कं जं भणिस्सामो ॥ ३४८ ॥ पल्लादिवड्ढुविपल्लाणि जाव पल्लस्स संखगुणहाणी ।
 मोहस्स जाव पल्लं संखज्जइभागहाऽमोहा ॥ ३४९ ॥ तो नवरमसंखगुणा एकपहारेण तीसगाणमहो । मोहे वीसग हेट्ठा य तीसगाणु-
 प्पि तइयं च ॥ ३५० ॥ तो तीसगाणमुप्पि च वीसगाइं असंखगुणाए । तइयं च वीसगाहि य विसेसमाहियं कमेणेति ॥ ३५१ ॥
 अट्टदीरणा असंखेज्जसमयवद्धाण देसघाइ त्थ । दाणंतराय मणपज्जवं च तो ओहिदुगलाभो ॥ ३५२ ॥ सुयभोगाचक्खूओ चक्खू य
 ततो मई सपरिभोगा । विरियं च असेट्ठिगया बंधंति उ सव्वघाईणि ॥ ३५३ ॥ संजमघाईणंतरमेत्थ उ पढमट्ठिई य अन्नयरे ।
 संजलणावेयाणं वेइज्जंतीण कालसमा ॥ ३५४ ॥ कुसमयकयंतरे आलिगाण छण्हं उदीरणाभिनवे । मोहे एककट्ठाणे बंधुदया
 संखवासाणि ॥ ३५५ ॥ संखगुणहाणिबंधो एत्तो सेसाण संखगुणहाणी । पढमसमए नपुंसं असंखगुणाइ जावंतो ॥ ३५६ ॥
 एवित्थी संखतमे गयम्मि घाईण संखवासाणि । संखगुणहाणि एत्तो देसावरणाणुदगराई ॥ ३५७ ॥ ता सत्तण्हं एवं संखतमे संखवा-
 सितो दोण्हं । विइयो पुण ठिइबंधो सव्वेसिं संखवासाणि ॥ ३५८ ॥ छस्सुवसमिज्जमाणे सेक्का उदयट्ठिई पुरिससेसा । समऊणा-
 वलिगदुगे बद्धावि य तावदद्धाए ॥ ३५९ ॥ तिविहमवेओ कोहं कमेण सेसेवि तिविहतिविहेवि । पुरिससमा संजलणा पढमठिई

सर्वोप-
शमना

॥२७५॥

कर्मप्रकृतौ
॥२७६॥

आलिगा अहिगा ॥ ३६० ॥ लोभस्स वे तिभागा ठिइय विभागोत्थ किट्टकरणद्धा । एगप्फड्डुगवग्गणअणंतभागो उ ता हेट्ठा ॥ ३६१ ॥
अणुसमयं सेठीए असंखगुणहाणि जा अपुव्वाओ । तविवरीयं दलियं जहन्नगाई विसेसूणं ॥ ३६२ ॥ अणुभागो णंतगुणो चाउ-
म्मासाइ संखभागूणो । मोहे दिवसपुहुत्तं किट्टीकरणाइसमयम्मि ॥ ३६३ ॥ भिन्नमुहुत्ता संखिज्जेसु य घाईण दिणपुहुत्तं तु ।
वाससहस्सपुहुत्तं अंतोदिवसस्स अंते सिं ॥ ३६४ ॥ वाससहस्सपुहुत्ता विवस्स अंतो अघाइकम्माणं । लोभस्स अणुवसंतं किट्टीओ
जं च पुव्वुत्तं ॥ ३६५ ॥ सेसद्धं तणुरागो तावइया किट्टीओ य पढमठिई । वज्जिय असंखभागं हेट्टुवरिमुदीरई सेसा ॥ ३६६ ॥
गिण्हंतो य मुयंतो असंखभागं तु चरमसमयम्मि । उवसामेइ य विईयठिईपि पुव्वं व सव्वद्धं ॥ ३६७ ॥ उवसंतद्धा भिन्नमुहुत्तो
तीसे य संखतमतुल्ला । गुणसेठी सव्वद्धं तुल्ला य पएसकालेहिं ॥ ३६८ ॥ उवसंता य अकरणा संकमणोवट्टणा य दिट्ठितगे ।
पच्छाणुपुव्विगाए परिवडइ पमत्तविरतोत्ति ॥ ३६९ ॥ ओकट्ठित्ता विइट्ठिइहिं उदयादिसुं खिवइ दव्वं । सेठीइ विसेसूणं आवलिउप्पि
असंखगुणं ॥ ३७० ॥ वेइज्जंतीणव इयरसिं आलिगाइ बाहिरओ । न हि संकमोणुपुव्वि छावलिगोदीरणाउप्पि ॥ ३७१ ॥
वेइज्जमाणसंजलणद्धाए अहिगा उ मोहगुणसेठी । तुल्ला य जयारूढो अतो य सेसेहिं से तुल्ला ॥ ३७२ ॥ खवगुवसामगप-
डिवयमाणदुगुणो तहिं तहिं बंधो । अणुभागो णंतगुणो असुभाण सुभाण विवरीओ ॥ ३७३ ॥ किच्चा पमत्ततदियरठाणे परिवत्ति
बहुसहस्साणि । हिट्ठिल्लाणंतरदुगं आसाणं वावि गच्छिज्जा ॥ ३७४ ॥ उवसमसम्मत्तद्धा अंतो आउक्खया धुवं देवो । तिसु आउगेसु
बद्धेसु जेण सेठिं न आरुहइ ॥ ३७५ ॥ उग्घाडियाणि करणाणि उदयट्ठिइमाइगं इयरतुल्लं । एगभवे दुक्खुत्तो चरित्तमोहं उवसमेइ ॥ ३७६ ॥
उदयं वज्जी इत्थी इत्थिं समयइ अवेयगा सत्त । तह वरिसवरो वरिसवरिं इत्थिं समगं कमारुद्धे ॥ ३७७ ॥ इति सर्वोपशमना ॥

सर्वोप-
शमना

॥२७६॥

कर्मप्रकृतौ

॥२७७॥

अथ देशोपशमना—पगइठिई अणुभागप्पएसमूलुत्तराहि पविभत्ता । देसकरणोवसमणा तीए सामियस्स अट्टपयं ॥ ३७८ ॥
 उव्वट्टणओवट्टणसंकमणाइं च तिन्नि करणाइं । पगइतयासमईओ पहू नियट्ठिमि वट्ठंतो ॥ ३७९ ॥ दंसणमोहाणंताणुबंधिणं
 सगानियाट्ठिओ णुप्पि । जा उवसमे चउट्ठा मूलुत्तरणाइसंताओ ॥ ३८० ॥ चउरादिजुया वीसा एकवीसा य मोहठाणाणि । संकम-
 नियट्ठिपाउग्गाइं सजसाइं नामस्स ॥ ३८१ ॥ ठिइसंकम व्व ठिइउवसमणा णवरिं जहन्निया कज्जा । अब्भवसिद्धि जहन्ना उव्वल-
 गनियट्ठिगे वियरा ॥ ३८२ ॥ अणुभागसंकमसमा अणुभागुवसमणा नियट्ठिमि । संकमपएसतुल्ला पएसुवसमणा चेत्थ
 ॥ ३८३ ॥ इति देशोपशमना ॥

अथ निद्धत्तिनिकाचनाकरणम्—देसोवसमणतुल्ला होइ निहत्ती निकाइया नवरं । संकमणंपि निहत्तीइ नत्थि
 सेसाण वियरस्स ॥ ३८४ ॥ गुणसेठिपएसगं थोवं पत्तेगसो असंखगुणं । उवसमणाइसु तीसुवि संकमणेहप्पवत्ते य ॥ ३८५ ॥ थोवा कसाय-
 उदया ठिइबंधोदीरणा य संकमणा । उवसमणाइसु अज्झवसाया कमसो असंखगुणा ॥ ३८६ ॥ इति निद्धत्तिनिकाचनाकरणम् ॥

अथ उदयः—उदओ उदीरणाए तुल्लो मोत्तूण एकचत्तालं । आवरणविग्घसंजलणलोभवेए य दिट्ठिदुगं ॥ ३८७ ॥ आलि-
 गमहिगं वेएति आउगाणंपि अप्पमत्तावि । वेयणियाण य दुसमय तणुपज्जत्ता य निहाओ ॥ ३८८ ॥ मणुयगइजाइतसबायरं
 च पज्जत्तसुभगमाएज्जं । जसकित्तिमुच्चगोथं चाजोगी केइ तित्थयरं ॥ ३८९ ॥ ठिइउदओवि ठिइक्खयपओगसा ठिइउदीरणा
 अहिगो । उदयठिईए हस्सो छत्तीसा एग उदयठिई ॥ ३९० ॥ अणुभागुदओवि जहन्न नवरि आवरण विग्घवेयाणं । संजलणलो-
 भसम्मत्ताण य गंतूणमावलिंगं ॥ ३९१ ॥ अजहन्नाणुकोसा चउ त्तिहा छण्ह चउव्विहा मोहे । आउस्स साइ अधुवा सेसविगप्पा

देशोपशम-
ना निधत्ति
निकाचने

॥२७७॥

कर्मप्रकृतौ

॥२७८॥

य सव्वेसिं ॥ ३९२ ॥ अजहन्नाणुकोसो सगयालाए चउत्तिहा चउहा । मिच्छत्ते सेसासिं दुविहा सव्वे य सेसाणं ॥ ३९३ ॥ सम्म-
 तुप्पा सावय विरए संजोयणाविणासे य । दंसणमोहकखवगे कसाय उवसामगुवसंते ॥ ३९४ ॥ खवगे य खीणमोहे जिणे य दुविहे
 असंखगुणसेढी । उदओ तव्विवरीओ कालो संखेज्जगुणसेढी ॥ ३९५ ॥ तिन्निवि पढमिच्छाओ मिच्छत्तगएवि होज्ज अन्नभवे ।
 पगयं तु गुणियकम्मे गुणसेढीसीसगाणुदये ॥ ३९६ ॥ आवरणविग्घमोहाण जिणोदइयाण वावि नियगंते । लहुखवणाए ओहीण-
 णोऽल्लिद्धिस्स उक्कस्सो ॥ ३९७ ॥ उवसंतपढमगुणसेढीए निहादुगस्स तस्सेव । पावइ सीसगमुदयंति जा य देवस्स सुरनवगे ॥ ३९८ ॥
 मिच्छत्तमीसणंताणुबंधिअसमत्तथोणगिद्धोणं । तिरिउदएगंताण य बिइया तइया य गुणसेढी ॥ ३९९ ॥ अंतरकरणं होहिस्ति जा य
 देवस्स तं मुहुत्तंतो । अट्ठण्ह कसायाणं छण्हंपि य नोकसायाणं ॥ ४०० ॥ हस्सठिइं बंधित्ता अट्ठाजोगाइठिइनिसेगाणं । उक्कस्सपए
 पढमोदयम्मि सुरनारगाऊणं ॥ ४०१ ॥ अट्ठाजोगुकोसो बंधित्ता भोगभूमिगेसु लहुं । सव्वप्पजोवियं वज्जइत्तु ओवट्ठिया दोण्हं
 ॥ ४०२ ॥ दूभगणाएज्जाजस गइदुगअणुपुव्वित्तिगसनीयाणं । दंसणमोहकखवणे देसविरइ विरइ गुणसेढी ॥ ४०३ ॥ संघयण-
 पंचगस्स य बिइयाई तिन्नि होंति गुणसेढी । आहारगउज्जोयाणुत्तरतणु अप्पमत्तस्स ॥ ४०४ ॥ बेइंदिय थावरगो कम्मं काऊण
 तस्समं खिप्पं । आयावस्स उ तव्वेइ पढमसमयम्मि वट्ठंतो ॥ ४०५ ॥ पगयं तु खवियकम्मे जहन्नसामी जहन्नदेवठिइ । भिन्नमु-
 हुत्ते सेसे मिच्छत्तगतो अतिकिलिद्धो ॥ ४०६ ॥ कालगएगिंदियगो पढमे समये व मइसुयावरणे । केवलदुगमणपज्जवचक्खुअ-
 चक्खूण आवग्णा ॥ ४०७ ॥ ओहाण संजमाओ देवत्तगए गयस्स मिच्छत्तं । उकोसठिइबंधे विकट्ठणा आलिगं गंतुं ॥ ४०८ ॥
 वेयणियंतरसोगारउच्च ओहि व्व निइपयला य । उक्कस्स ठिइबंधा पडिभग्गपवेइया नवरं ॥ ४०९ ॥ वरिसवरतिरियथावरनीयंपि

उदयकरणं

॥२७८॥

कर्मप्रकृतौ

॥२७९॥

य मइसमं नवरि तिन्नि । निदानिदा इंदियपज्जत्ती पढमसमयम्मि ॥ ४१० ॥ दंसणमोहे तिविहे उदीरणुदए उ आलिगं गंतुं । सत्तरसण्हवि एवं उवसमइत्ता गए देवे ॥ ४११ ॥ चउरुवसमित्तु पच्छा संजोइय दीहकालसम्मत्ता । मिच्छत्तगए आवलिगाए संजोयणाणं तु ॥ ४१२ ॥ इत्थीए संजमभवे सव्वनिरुद्धम्मि गंतु मिच्छत्तं । देवोए लहुमिच्छी जेड्ढिइ आलिगं गंतुं ॥ ४१३ ॥ अप्पद्वाजोगचियाणाऊणुक्कस्सगठिईणंते । उवरिं थोवनिसेगे चिरतिव्वासायवेईणं ॥ ४१४ ॥ संजोयणा विजोजिय देवभव जहन्नगे अइनिरुद्धे । बंधिय उक्कस्सठिई गंतूणेगिंदिया सन्नी ॥ ४१५ ॥ सव्वलहुं नरयगए निरयगई तम्मि सव्वपज्जत्ते । अणुपुव्वीओ य गईतुल्ला नेया भवादिम्मि ॥ ४१६ ॥ देवगई ओहिसमा नवरिं उज्जोयवेयगो ताहे । आहार जाय अइचिरसंजममणुपालिऊणंते ॥ ४१७ ॥ सेसाणं चक्खुसमं तंमि व अन्नंमि व भवे अचिरा । तज्जोगा बहुगीओ पवेययंतस्स ता ताओ ॥ ४१८ ॥ इति उदयः

अथ सत्ता—मूलुत्तरपगइगयं चउव्विहं संतकम्ममवि नेयं । धुवमदुवणार्इयं अट्ठहं मूलपगईणं ॥ ४१९ ॥ दिट्ठिदुगाउगछग्गति तणुचोइसगं च तित्थगरमुच्चं । दुविहं पढमकसाया होंति चउद्वा तिहा सेसा ॥ ४२० ॥ छउमत्थंता चउदस दुचरमसमयंमि अत्थि दो निदा । बद्धाणि ताव आऊणि वेइयाइं ति जा कसिणं ॥ ४२१ ॥ तिसु मिच्छत्तं नियमा अट्ठसु ठाणेसु होइ भइयव्वं । आसाणे सम्मत्तं नियमा सम्मं दससु भज्जं ॥ ४२२ ॥ विइयतईएसु मिस्सं नियमा ठाणनवगम्मि भयणिज्जं । संजोयणा उ नियमा दुसु पंचसु होइ भइयव्वं ॥ ४२३ ॥ खवगानियट्ठिअद्वा संखिज्जा होंति अट्ठवि कसाया । निरयतिरियतेरसगं निदानिदातिगेणुवरिं ॥ ४२४ ॥ अपुमित्थीए समं वा हासच्छक्कं च पुरिससंजलणा । पत्तेगं तस्स कमा तणुरागंतोत्ति लोभो य ॥ ४२५ ॥ मणुयगइजाइतसवायरं च पज्जत्तसुभगआएज्जं । जसकित्ती तित्थयरं वेयणिउच्चं च मणुयाणं ॥ ४२६ ॥ भवचरिमस्समयम्मि उ

उदयकरणं

॥२७९॥

कर्मप्रकृतौ

॥२८०॥

तम्मग्गिगल्लसमयम्मि सेसाउ । आहारगतित्थयरा भज्जा दुसु नत्थि तित्थयरं ॥ ४२७ ॥ पढमचरिमाणमेगं छन्नवचत्तारि बीयगे तिन्नि । वेयणियाउयगोएसु दोन्नि एगोत्ति दो होंति ॥ ४२८ ॥ एगाइ जाव पंचगमेक्कारस बार तेरसिगवीसा । बिय तिय चउरो छस्सत्त अट्ठवीसा य मोहस्स ॥ ४२९ ॥ तिन्नेग तिगं पणगं पणगं पणगं च पणगमह दोन्नि । दस तिन्नि दोन्नि मिच्छाइगेसु छ जावोवसंतोत्ति ॥ ४३० ॥ संखीणदिट्ठिमोहे केई पणवीसइं पि इच्छंति । संजोयणाण पच्छा नासं तेसिं उवसमं च ॥ ४३१ ॥ तिदुगसयं छप्पंचगतिगनउई नउइ इगुणनउई य । चउतिगदुगाहिगासी नव अट्ठ य नामठाणाइं ॥ ४३२ ॥ एगे छ दोसु दुगं पंचसु चत्तारि अट्ठगं दोसु । कमसो तीसु चउकं छत्तु अजोगम्मि ठाणाणि ॥ ४३३ ॥ मूलठिई अजहन्नं तिहा चउद्धा य पढमगकसाया । तित्थयरुव्वलणायुगवज्जाणि तिहा दुहाणुत्तं ॥ ४३४ ॥ जेड्ठिई बंधसमं जेड्ठं बंधोदया उ जासि सह । अणुदयबंधपराणं समऊणा जट्ठिई जेड्ठं ॥ ४३५ ॥ संकमओ दीहाणं सहालिगाए उ आगमो संतो । समऊणमणुदयाणं उभयासिं जट्ठिई तुल्ला ॥ ४३६ ॥ संजलणतिगे सत्तसु य नोकसाएसु संकम जहन्नो । सेसाण ठिई एगा दुसमयकाला अणुदयाणं ॥ ४३७ ॥ ठिइसंतट्ठाणाइं नियगुकस्सा हि थावरजहन्नं । नेरंतरेण हेट्ठा खवणाइसु संतराइं पि ॥ ४३८ ॥ संकमसममणुभागे नवरि जहन्नं तु देसघाईणं । छन्नोकसायवज्जाण एगट्ठाणं मि देसहरं ॥ ४३९ ॥ मणनाणे दुट्ठाणं देसहरं सामिगो य सम्मत्ते । आवरणविग्घसोलसग किट्ठिंवेएसु य सगंते ॥ ४४० ॥ मइसुयचक्खुअचक्खूण सुयसंमत्तस्स जेड्ठलद्धिस्स । परमोहिस्सोहिदुगं मणनाणं विउलनाणस्स ॥ ४४१ ॥ बंधहयहउप्पत्तिगाणि कमसो असंखगुणियाणि । उदयोदीरणवज्जाणि होंति अणुभागठाणाणि ॥ ४४२ ॥ सत्तण्हं अजहन्नं तिविहं सेसा दुहा पएसम्मि । मूलपगईसु आउसु साई अधुवा य सव्वेवि ॥ ४४३ ॥ बायालाणुकस्मं चउवीससया जहन्नं चउतिविहं । होइह छण्ह चउद्धा अजहन्नं

उदयकरणं

॥२८०॥

कर्मप्रकृतौ

॥२८१॥

मभासियं दुविहं ॥ ४४४ ॥ संपुन्नगुणियकम्मो पएसउक्कस्ससंतसामी उ । तस्सेव उ उप्पिविणिग्गयस्स कासिंचि वन्नेहिं ॥ ४४५ ॥
मिच्छते मीसम्मि य संपक्खित्तम्मि मीससुद्धाणं । वरिसवरस्स उ ईसाणगस्स चरमम्मि समयम्मि ॥ ४४६ ॥ ईसाणे पूरित्ता
नपुंसगं तो असंखवासासु । पल्लासंखियभागेण पूरिए इत्थिवेयस्स ॥ ४४७ ॥ पुरिसस्स पुरिससंकमपएसउक्कस्स सामिगस्सेव ।
इत्थी जं पुण समयं संपक्खित्ता हवइ ताहे ॥ ४४८ ॥ तस्सेव उ संजलणा पुरिसाइकमेण सव्वसंछोभे । चउरुवसमित्तु खिप्पं
रागंते सायउच्चजसा ॥ ४४९ ॥ देवनिरयाउगाणं जोगुक्कस्सेहिं जेड्डगद्धाए । बद्धाणि ताव जावं पढमे समए उदिन्नाणि ॥ ४५० ॥
सेसाउगाणि नियगेसु चेव आगम्म पुव्वकोडीए । सायबहुलस्स अचिरा बंधंते जाव नोवड्डे ॥ ४५१ ॥ पूरित्तु पुव्वकोडीपुहुत्त
नारगदुगस्स बंधंते । एवं पल्लतिगंते वेउव्विय सेसनवगम्मि ॥ ४५२ ॥ तमतमगो सव्वलहुं सम्मत्तं लभिय सव्वचिरमद्धं । पूरित्ता
मणुयदुगं सवज्जरिसहं संबंधंते ॥ ४५३ ॥ सम्मद्दिट्ठि धुवाणं बत्तीसुदहीसयं चउक्खुत्तो । उवसामइत्तु मोहं खवेंतगे नियगबंधंते
॥ ४५४ ॥ धुवबन्धीण सुभाणं सुभत्तिथराणं च नवरि सिग्घयरं । तित्थगराहारगतणू तेत्तीसुदही विरचिया य ॥ ४५५ ॥ तुल्ला
नपुंसवेएणेगिंदिय थावरायवुज्जोवा । विगलसुहुमत्तियाविय नरतिरियचिरज्जिया होंति ॥ ४५६ ॥ खवियंसयम्मि पगयं जहन्नगे
नियगसंतकम्मंते । खणसंजोइयसंजोयणाण चिरसम्मकालंते ॥ ४५७ ॥ उव्वलमाणीण उव्वलणा एगद्धिई दुसामइगा । दिट्ठिदुगे
बत्तीसे उदहिसए पालिए पच्छा ॥ ४५८ ॥ अंतिमलोभजसाणं मोहं अणुवसमइत्तु खीणाणं । नेयं अहापवत्तकरणस्स चरमम्मि
समयम्मि ॥ ४५९ ॥ वेउव्विकारसगं खणबंधंते उ नरय जिट्ठिड्डिं । उव्वड्डित्तु अबंधिय एगेंदिगए चिरुव्वलणे ॥ ४६० ॥
मणुयदुगुच्चागोए सुहुमखणबद्धगेसु सुहुमतसे । तित्थयराहारतणू अप्पद्धा बंधिया सुचिरं ॥ ४६१ ॥ चरमावलियपविट्ठा गुणसेढी

सत्ताकरणं

॥२८१॥

कर्मप्रकृतौ
॥२८२॥

जासिमत्ति न य उदओ । आवलिगासमयसमा तासिं खलु फड्ढगाइं तु ॥४६२॥ संजलणातिगे चेव अहिगाणि य आलिगाए समएहिं ।
दुसमयहीणेहिं गुणाणि जोगट्ठाणाणि कसिणाणि ॥ ४६३ ॥ वेएसु फड्ढगदुगं अहिगा पुरिसस्स बे उ आवलिया । दुसमयहीणा
गुणिया जोगट्ठाणेहिं कसिणेहिं ॥ ४६४ ॥ सच्चजहन्नाढत्तं खंधुत्तरओ निरंतरं उप्पि । एगं उव्वलमाणी लोभजसा नोकसायाणं
॥ ४६५ ॥ ठिइखंडगविच्छेया खीणकसायस्स सेसकालसमा । एगहिया घाईणं निहापयलाण हिच्चेकं ॥ ४६६ ॥ सेलेसिसंतिगाणं
उदयवईणं तु तेण कालेणं । तुल्ला णेगहियाइं सेसाणं एगऊणाइं ॥ ४६७ ॥ संभवतो ठाणाइं कम्मपएसेहिं होति नेयाइं । करणेषु
य उदयम्मि य अणुमाणेणैवमेएणं ॥ ४६८ ॥ करणोदयसंताणं पगइट्ठाणेसु सेसयतिगे य । भूयक्कारऽप्पयरो अवट्ठिओ तह अवत्तव्वो
॥ ४६९ ॥ एगादाहिगे पढमो एगाइं ऊणगम्मि बिइओ उ । तत्तियमेत्तो तइओ पढमे समये अवत्तव्वो ॥ ४७० ॥ करणोदयसंताणं
सामित्तोघेहिं सेसगं नेयं । गइयाइमग्गणासुं संभवओ सुट्ठु आगमिय ॥ ४७१ ॥ बंधोदीरणसंकमसंतुदयाणं जहन्नगाईहिं । संवेहो
पगइ ठिई अणुभागपएसओ नेओ ॥ ४७२ ॥ करणोदयसंतविऊ तन्निरकरणसंजमुजोगा । कम्मट्ठगुदयनिट्ठाजणियमणिट्ठं सुहमु-
वेंति ॥ ४७३ ॥ इय कम्मप्पगडीओ जहासुयं नीयमप्पमइणावि । सोहियणाभोगकयं कहंतु वरदिट्ठिवायन्नू ॥४७४॥ जस्स वर-
सासणावयवफरिसपविकसियविमलमइकिरणा । विमलंति कम्ममइले सो मे सरणं महावीरो ॥ ४७५ ॥

सत्ताकरणं

॥२८२॥

॥ इति श्रीमच्छिवशर्मसूरीश्वरप्रणीता कर्मप्रकृतिः ॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पंचसंग्रहे

॥२८३॥

॥ अथ श्रीमच्चन्द्रर्षिमहत्तरसङ्कलितः पञ्चसङ्ग्रहः ॥

योगोपयो-
गमार्गणा

नमिऊण जिणं वीरं सम्मं दुट्ठकम्मनिट्ठवगं । वोच्छामि पंचसंगहमेयमहत्थं जहत्थं च ॥१॥ सयगाइ पंच गंथा जहारिहं जेण एत्थ संखित्ता । दाराणि पंच अह्वा तेण जहत्थाभिहाणमिणं ॥ २ ॥ एत्थ य जोगुवयोगाण मग्गणा बंधगा य वत्तव्वा । तह बंधियव्व य बंधहेयवो बंधविहिणो य ॥ ३ ॥ सच्चमसच्चं उभयं असच्चमोसं मणो वई अट्ठ । वेउवाहारोरालमिस्ससुद्धाणि कम्मयगं ॥ ४ ॥ अन्नाणतिगं नाणाणि पंच इइ अट्ठहा उ सागारो । अचक्खुदंसणाई चउहुवओगो अणागारो ॥ ५ ॥ विगलासन्नीपज्जत्तएसु लब्भंति कायवइयोगा । सव्वेवि सन्निपज्जत्तएसु सेसेसु काओगो ॥ ६ ॥ लद्धीए करणेहि य ओरालियमीसगो अपज्जत्ते । पज्जत्ते ओरालो वेउव्विय मीसगो वावि ॥ ७ ॥ (कम्मुरलदुगमपज्जे वेउव्विदुगं च सन्निलद्धिल्ले । पज्जेसु उरालोच्चिय वाए वेउव्विय-दुगं च ॥ १ ॥) मइसुयअन्नाणअचक्खुदंसणेकारेसु ठाणेसु । पज्जत्तचउपणिंदिसु, सचक्खुसन्नीसु बारसवि ॥ ८ ॥ इगविगलथावरेसुं, न मणो दोभेय केवलदुगम्मि । इगथावरे न वाया, विगलेसु असच्चमोसेव ॥ ९ ॥ सच्चा असच्चमोसा, दो दोसुवि केवलेसु भासाओ । अंतरगइकेवलिएसु, कम्मयञ्जत्थ तं विवक्खाए ॥१०॥ मणनाणाविभंगेसु, मीसं उरलंपि नारयसुरेसु । केवल-

॥२८३॥

श्रीचन्द्र-
र्विकृते
पञ्चसंग्रहे
॥२८४॥

थावरविगले वेउव्विदुगं न संभवइ ॥ ११ ॥ आहारदुगं जायइ, चोइसपुव्विस्स इइ विसेसणओ । मणुगइपंचेन्दियमाइएसु समईए जोएज्जा ॥ १२ ॥ मणुयगईए बारस, मणकेवलवज्जिया नवन्नासु । इगिथावरेसु तिन्नि उ, चउ विवले बार तससगले ॥ १३ ॥ जोए वेए सन्नी, आहारगभव्वसुकलेसासु । बारस संजमसम्मै, नव दस लेसाकसाएसु ॥ १४ ॥ सम्मत्तकारणेहिं, मिच्छनिमित्ता न होंति उवओगा । केवलदुगेण सेसा संतेव अचक्खुचक्खुसु ॥ १५ ॥ जोगाहारदुगूणा मिच्छे सासायणे अविरए य । अपुव्वाइसु पंचसु नव ओरालो मणवई य ॥ १६ ॥ वेउव्विणा जुया ते, मीसे साहारगेण अपमत्ते । देसे दुविउव्विजुया, आहारदुगेण य पमत्ते ॥ १७ ॥ अज्जोगो अज्जोगी सत्त सजोगंमि होंति जोगाउ । दो दो मणवइजोगा, उरालदुगं सकम्मइगं ॥ १८ ॥ अचक्खुचक्खुदंसणमन्नाण-तिगं च मिच्छसासाणे । विरयाविरए सम्मै, नाणतिगं दंसणतिगं च ॥ १९ ॥ मिस्संमी वाभिस्सं, मणनाणजुयं पमत्तपुव्वाणं । केवलियनाणदंसणउवओग अजोगिजोगीसु ॥ २० ॥ गइइंदिए य काए, जोगे वेए कसाय नाणे य । संजमदंसणलेसा, भव सम्मै सन्नि आहारे ॥ २१ ॥ तिरियगईए चोइस, नारयसुरनरगईसु दो ठाणा । एगिंदिएसु चउरो, विगलपणिंदीसु छच्चउरो ॥ २२ ॥ दस तसकाए चउ चउ, थावरकाएसु जीवठाणाइं । चत्तारि अट्ठ दोन्नि य, कायवईमाणसेसु कमा ॥ २३ ॥ चउ चउ पुमित्थिवेए, सव्वाणि नपुंससंपराएसु । किण्हाइतिगाहारगभव्वाभव्वे य मिच्छे य ॥ २४ ॥ तेऊ लेसाइसु दोन्नि संजमे एकमट्ठमणहारे । सण्णी सम्मंमि य दोन्नि सेसयाइं असंनिम्मि ॥ २५ ॥ दुसु नाणदंसणाइं, सव्वे अन्नाणिणो य विन्नेया । सन्निमि अयोगिअवेइ एवमाइं मुणेयव्वं ॥ २६ ॥ दो मइसुयओहिदुगे, एकं मणनाणकेवलविभंगे । छ तिगं च चक्खुदंसण चउदस ठाणाणि सेसतिगे ॥ २७ ॥ सुरनारएसु चत्तारि, पंच तिरिएसु चोइस मणूसे । इगिविगलेसुं जुयलं, सव्वाणि पणिंदिसु हवंति ॥ २८ ॥ सव्वेसुवि मिच्छो वाउतेउसुहु-

योगोपयो-
गमार्गणा

॥२८४॥

श्रीचन्द्र-
षिंकृते
पंचसंग्रहे
॥२८५॥

मतिगं पमोत्तूण । सासायणो उ सम्मो, सन्निदुगे सेस सन्निमि ॥२९॥ जा बायरो ता वेणुसु तिसुवि तह तिसु य संपराणसु । लोभंमि जाव सुहुमो, छल्लेसा जाव सम्मोत्ति ॥ ३० ॥ अप्पुव्वाइसु सुक्का, नत्थि अजोगिमि तित्थि सेसाणं । मीसो एगो चउरो, असंजया संजया सेसा ॥ ३१ ॥ अब्भव्विणसु पढमं, सव्वाणियरेसु दो असन्नीसु । सन्नीसु बार केवल्लि नोसन्नीनोअसण्णीवि ॥ ३२ ॥ अपमत्तुवसन्त अजोगि जाव सव्वेवि अविरयाईया । वेयंगउवसमखाइयदिट्ठी कमसो मुणेयव्वा ॥ ३३ ॥ आहारगेसु तेरस पंच अणाहारगेसुवि भवंति । भणिया जोगुवयोगाण मग्गणा बंधगे भणिमो ॥३४॥ इति योगोपयोगमार्गणाख्यं प्रथमं द्वारम् ॥

अथ द्वितीयं बंधकद्वारम्—चउदसविहा य जीवा, विवंधगा तेसिमंतिमो भेओ । चोदसहा सव्वेवि हु, किमाइसंताइपयनेया ॥३५॥ किं जीवा ? उवसममाइएहिं भावेहिं संजुयं दव्वं । कस्स ? सरूवस्स पडू, केणन्ति ? न केणइ कया उ ॥३६॥ कत्थ ? सरीरे लोए व हुंति केवचिर ? सव्वकालं तु । कइभावजुया जीवा ? दुगतिगचउपंचमीसेहिं ॥३७॥ सुरनेरइया तिसु तिसु, वाउपणिं दीतिरिक्ख चउ चउसु । मणुया पंचसु सेसा, तिसु तणुसु अविग्गहा सिद्धा ॥ ३८ ॥ पुढाई चउ चउहा साहारणवणं पि संतयं सययं । पत्तेय पज्जपज्जा, दुविहा सेसा उ उववन्ना ॥ ३९ ॥ मिच्छा अविरयेदसा पमत्तअपमत्तया सजोगी य । सव्वद्वं इयरगुणा, नाणार्जीवेसुवि न उ होंति ॥ ४० ॥ इगदुगजोगाईणं, ठवियमहो एगणेग इइ जुयलं । इगि जोगाउ दुदुगुणा, गुणियविमिस्सा भवे भंगा ॥ ४१ ॥ अहवा एकपईया, दो भंगा इगिबहुत्तसन्ना जे । एए चिय पयवुड्डीए, तिगुणा दुगसंजुया भंगा ॥ ४२ ॥ साहारणाण भेया, चउरो अणंता असंखया सेसा । मिच्छाणंता चउरो, पलियासंखंसं सेस संखेज्जा ॥ ४३ ॥ पत्तेय पज्जवणकाइआओ पयरं हरंति लोगस्स । अंगुलअसंखभागेग, भाइयं भूदगतणू य ॥ ४४ ॥ आवलिक्कगो अ उणावलीए गुणिओ हु बायरा तेऊ । वाऊ य लोगसंखं, सेसतिग-

जीवे
किमादीनि
द्वाराणि
शरीराणि
संख्याच

॥२८५॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
॥२८६॥

मसंख्या लोका ॥ ४५ ॥ पञ्जत्तापञ्जत्ता, वितिचउअस्सन्निणो अवहरंति । अंगुलसंखासंखप्पएसभइयं पुढो पयरं ॥ ४६ ॥ सन्नो चउसु गईसु, पढमाए असंखसेढिनेरइया । सेढिअसंखेजंसो, सेसासु जहोत्तरं तह य ॥ ४७ ॥ संखेजजोयणाणं, सइपएसेहिं भाइओ पयरो । वंतरसुरेहिं हीरइ, एवं एकेकभेएणं ॥ ४८ ॥ छप्पन्नदोसयंगुलसइपएसेहिं भाइओ पयरो । जोइसिएहिं हीरइ, सट्ठाणे तथीय संखगुणा ॥ ४९ ॥ अस्संखसेढिखप्पएसतुल्लया पढमदुइयकप्पेसु । सेढिअसंखंससमा, उवरिं तु जहोत्तरं तह य ॥ ५० ॥ सेढिएकेक-पएसरइयसईणमंगुलप्पमियं । घम्माए भवणसोहम्मयाण माणं इमं होइ ॥ ५१ ॥ छप्पन्नदोसयंगुल भूओ भूओ विगज्झ मूलतिगं । गुणिया जहुत्तरत्था, रासीओ कमेण सईओ ॥ ५२ ॥ अहवंगुलप्पएसा, समूलगुणिया उ नेरइयसई । पढमदुइयापयाइं समूलगुणियाइं इयराणं ॥ ५३ ॥ अंगुलमूलासंखियभागप्पमियाउ होंति सेढीओ । उत्तरविउव्वियाणं, तिरियाण य सन्निपज्जाणं ॥ ५४ ॥ उक्कोसपए मणुया, सेढीरूवाहिया अवहरंति । तइयमूलाहएहिं, अंगुलमूलप्पएसेहिं ॥ ५५ ॥ सासायणाइ चउरो, होंति असंखा अणंतया मिच्छा । कोडिसहस्सपुहुत्तं, पमत्त इयेर उ थोवयरा ॥ ५६ ॥ एगाइ चउप्पणा, समगं उवसामगा य उवसंता । अद्वं पडुच्च सेढीए, होंति सव्वेवि संखज्जा ॥ ५७ ॥ खवगा खीणा जोगी, एगाई जाव होंति अट्ठसयं । अट्ठाए सयपुहुत्तं, कोडिपुहुत्तं सजोगीओ ॥ ५८ ॥ अप्पज्जत्ता दोन्निवि, सुहुमा एगिंदिया जए सव्वे । सेसा य असंखेज्जा, वायरपवणा असंखेसु ॥ ५९ ॥ सासायणाइ सव्वे, लोयस्स असंखयंमि भागम्मि । मिच्छा उ सव्वलोए, होइ सजोगी समुग्घाए ॥ ६० ॥ वेयणकसायमारणवे-उव्वियतेउहारकेवालिया । सग पण चउ तिन्नि कमा, मणुसुरनेरइयातिरियाणं ॥ ६१ ॥ पंचेंदियातिरियाणं, देवाण व होंति पंच सन्नीणं । वेउव्वियवाऊणं, पढमा चउरो समुग्घाया ॥ ६२ ॥ चउदसविहावि जीवा, समुग्घाएणं फुसंति सव्वजगं । रिउसेढिए व केई, एवं

ज्योतिष्का-
दि संख्या

॥२८६॥

श्रीचन्द्र-
पिंकृते
पञ्चसंग्रहे
॥२८७॥

मिच्छा सजोगीया ॥ ६३ ॥ मीसा अजया अड अड, बारस सासायणा छ देसजई । सग सेसा उ फुसंति, रज्जू खीणा असंखंसं
॥ ६४ ॥ सहसारंतियदेवा, नारयनेहेण जंति तइयभुवं । निज्जंति अच्चुयं जा अच्चुयदेवेण इयरसुरा ॥ ६५ ॥ छट्ठाए नेरइओ,
सासणभावेण एइ तिरिमणुए । लोगंतनिकखुडेसुं जंतऽन्ने सासणगुणत्था ॥ ६६ ॥ उवसामगउवसंता, सव्वट्ठे अप्पमत्तविरया
य । गच्छंति रिउगईए, पुंदेसजया उ बारसमे ॥ ६७ ॥ सत्तण्हमपज्जाणं, अंतमुहुत्तं दुहावि सुहुमाणं । सेसाणंपि जहन्ना, भवट्ठिई
होइ एमेव ॥ ६८ ॥ बावीससहस्साइं, बारस वासाइं अउणपन्नदिणा । छम्मास पुव्वकोडी तेत्तीसयराइं उकोसा ॥ ६९ ॥ होइ
अणाइअणंतो, अणाइसंतो य साइसंतो य । देसूणपोग्गलद्धं, अंतमुहुत्तं चरिममिच्छो ॥ ७० ॥ पोग्गलपरियट्ठो इह, दव्वाइ
चउव्विहो मुणेयव्वो । एक्केको पुण दुविहो, बायरसुहुमत्तमेणं ॥ ७१ ॥ संसारंमि अडंतो, जाव य कालेण फुसिय सव्वाणू । इगु
जीवु मुयइ बायर, अन्नयरतणुट्ठिओ सुहुमो ॥ ७२ ॥ लोगस्स पएसेसु अणंतरपरंपराविभत्तीहिं । खेत्तमि बायरो सो सुहुमो उ
अणंतरमयस्स ॥ ७३ ॥ उस्सप्पिणिसमएसु अणंतरपरंपराविभत्तीहिं । कालम्मि बायरो सो सुहुमो उ अणंतरमयस्स ॥ ७४ ॥
अणुभागट्ठाणेसुं अणंतरपरंपराविभत्तीहिं । भावंमि बायरो सो, सुहुमो सव्वेसुऽणुकमसो ॥ ७५ ॥ आवलियाणं छक्कं, समयादारब्भ
सासणो होइ । मीसुवसम अंतमुहु, खाइयदिट्ठी अणंतद्धा ॥ ७६ ॥ वेयगअविरयसम्मो, तेत्तीसयराइं साइरेगाइं । अंतमुहुत्ताओ
पुव्वकोडी देसो उ देसूणा ॥ ७७ ॥ समयाओ अंतमुहु, पमत्तअपमत्तयं भयंति मुणी । देसूणपुव्वकोडिं, अन्नोन्नं चिट्ठति भयंतो
॥ ७८ ॥ समयाओ अंतमुहु, अपुव्वकरणाउ जाव उवसंतो । खीणाजोगिणंतो, देसस्सव जोगिणो कालो ॥ ७९ ॥ एगिंदियाण-
णंता, दोण्णि सहस्सा तसाण कायठिई । अयराण इगपणिंदिसु, नरतिरियाणं सगट्ठभवा ॥ ८० ॥ पुव्वकोडिपुहुत्तं, पल्लितियं

समुद्धा-
ताःस्पर्शना
पुद्गलपरा-
वर्त्तभेदाः

॥२८७॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
॥२८८॥

तिरिनराण कालेण । नाणाइगपज्जमणूण पल्लसंखंस अंतमुहू ॥ ८१ ॥ पुरिसत्तं सन्नित्तं, सयप्पुहुत्तं तु होइ अयराणं । थी पलियसयपुहुत्तं, नपुंसगतं अणंतद्धा ॥ ८२ ॥ बायरपज्जेगिंदियविगलाण य वाससहस्स संखेज्जा । अपज्जत्तसुहुमसाहारणाण पत्तेगमंतमुहू ॥ ८३ ॥ पत्तेयबायरस्स उ, परमा हरियस्स होइ कायठिई । ओसप्पिणी असंखा, साहारत्तं रिउगइत्तं ॥ ८४ ॥ मोहठिई बायराणं, सुहुमाण असंख्या भवे लोणा । साहारणेसु दो सद्धपुग्गला निव्विसेसाणं ॥ ८५ ॥ सासणमीसाओ हवन्ति सन्तया पलियसंखइगकाला । उवसामगउवसंतया, समयाओ अंतरमुहुत्तं ॥ ८६ ॥ खवगा खीणा जोगी होंति अणिच्चावि अंतरमुहुत्तं । नाणाजीवे तं चिय, सत्तहिं समएहिं अब्भहियं ॥ ८७ ॥ एगिंदित्तं सययं तसत्तणं सम्मदेसचारित्तं । आवलियासंखंसं, अडसमय चरित्तसिद्धी य ॥ ८८ ॥ उवसमसेढीउवसंतया य मणुयत्तणुत्तरसुरत्तं । पडिवज्जंते समया संखेया खवगसेढी य ॥ ८९ ॥ बत्तीसा अडयाला, सद्धी बावत्तरी य चुलसीई । छन्नउइ दुअट्टसयं, एगाए जहुत्तरे समए ॥ ९० ॥ गब्भयतिरिमणुसुरनारयाण विरहो मुहुत्तबारसगं । मुच्छिमनराण चउवीस, विगलअमणाण अंतमुहू ॥ ९१ ॥ तसबायरसाहारणअसन्निअपुमाण जो ठिईकालो । सो इयराणं विरहो, एवं हरियेयराणं च ॥ ९२ ॥ आईसाणं अमरस्स अंतरं ह्णीयं मुहुत्तंतो । आसहसारं अच्चुयणुत्तर दिण मास वास नव ॥ ९३ ॥ थावरकालुक्कोसो, सब्बट्टे बीयओ न उववाओ । दो अयरा विजयाइसु नरएसुवि याणुमाणेणं ॥ ९४ ॥ पलियासंखो सासायणंतरं सेसयाण अंतमुहू । मिच्छस्स वे छसद्धी, इयराणं पोग्गलद्वंतो ॥ ९५ ॥ वासपुहुत्तं उवसामगाण विरहो छमास खवगाणं । नाणाजिएसु सासणमीसाणं पल्लसंखंसो ॥ ९६ ॥ सम्माई तिन्नि गुणा, कमसो सगचोइपन्नरदिणाणि । छम्मास अजोगित्तं, न कोवि पडिवज्जए सययं ॥ ९७ ॥ सम्माइचउसु तिय चउ, उवसमगुवसंतयाण चउ पंच । चउ खीणअ-

भवस्थिति-
कायस्थिति
प्रभृति

॥२८८॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे

॥२८९॥

पुष्पाणं, तिन्नि उ भावाऽवसेसाणं ॥ ९८ ॥ थोवा गढभयमणुया, तत्तो इत्थीउ तिघणगुणियाओ । बायरतेउकाया, तासिमसंखेज्ज पज्जत्ता ॥ ९९ ॥ तत्तोऽणुत्तरदेवा, तत्तो संखेज्ज जाऽऽणओ कप्पो । तत्तो असंखगुणिया, सत्तमल्लुट्ठी सहस्सारो ॥ १०० ॥ सुकंमि पंचमाए, लंतय चोत्थाए वंभतच्चाए । माहिंदसणंकुमरे, दोच्चाए मुच्छिमा मणुया ॥ १०१ ॥ ईसाणे सव्वत्थवि, बत्तीसगुणाओ होंति देवीओ । संखेज्जा सोहम्मे, तओ असंखा भवणवःसी ॥ १०२ ॥ रयणप्पभिया खहयरपणिंदि संखेज्ज तत्तिरिक्खीओ । सव्वत्थ तओ थलयरजलयरणजोइसा चेवं ॥ १०३ ॥ तत्तो नपुंसखहयरसंखेज्जा थलयरजलयरनपुंसा । चउरिंदि तओ पणबित्तिइं-दियपज्जत्त किंचिहिया ॥ १०४ ॥ अस्संखा पण किंचिहिय, सेस कमसो अपज्ज ओभयओ । पंचेंदिय विसेसहिया, चउत्तियवेइंदिया तत्तो ॥ १०५ ॥ पज्जत्तवार्येपत्तेयतरू असंखेज्ज इति निगोयाओ । पुढवी आऊ वाऊ, बायरअपजत्ततेउ तओ ॥ १०६ ॥ बादरतरू निगोया, पुढवीजलवाउतेउ तो सुहुमा । तत्तो विसेसअहिया, पुढवीजलपवणकाया उ ॥ १०७ ॥ संखेज्जसु-हुमपज्जत्त, तेउ किंचि (च) हियभूजलसमीरा । तत्तो असंखगुणिया, सुहुमनिगोया अपज्जत्ता ॥ १०८ ॥ संखेज्जगुणा तत्तो पज्जत्ताणंतया तओ भव्वा । पडिवाडियसम्मसिद्धा, वणवायरजीवपज्जत्ता ॥ १०९ ॥ किंचि (च) हिया सामन्ना एए उ असंखवण अपज्जत्ता । एए सामन्नेणं, विसेसअहिया अपज्जत्ता ॥ ११० ॥ सुहुमा वणा असंखा, विसेसअहिया इमे उ सामन्ना । सुहुमवणा संखेज्जा, पज्जत्ता सव्व किंचि (च) हिया ॥ १११ ॥ पज्जत्तापज्जत्ता, सुहुमा किंचि (च) हिय भव्वसिद्धीया । तत्तो बायरसु-हुमा, निगोयवणसइ जिया तत्तो ॥ ११२ ॥ एणिंदिया तिरिक्खा, चउगइमिच्छा य अविरइजुया य । सकसाया छउमत्था, सजो-गसंसारि सव्वेवि ॥ ११३ ॥ उवसंतखवगजोगी अपमत्तपमत्तदेससासाणा । मीसा विरया चउ चउ जहुत्तरं संखऽसंखगुणा ॥ ११४ ॥

जीवानाम-
ल्पबहुत्वं

॥२८९॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
बन्धद्वारे

॥२९०॥

उकोसपए संता मिच्छा तिसु गईसु होंतऽसंखगुणा । तिरिएसऽणंतगुणिया सन्निसु मणुएसु संखगुणा ॥ ११५ ॥ एगिंदियसुहुमि-
यरा सन्नियर पणिंदिया सबित्तिचऊ । पज्जत्तापज्जत्ताभेएणं चोइसग्गामा ॥ ११६ ॥ मिच्छा सासण मिस्सा अविरय देसा पमत्त
अपमत्ता । अपुव्वबायरसुहुमोवसंतखीणा सजोगियरा ॥ ११७ ॥ तेरसवि बंधगा ते अट्टविहं बंधियव्वयं कम्मं । मूलुत्तरभेयं ते (तस्स)
साहिमो ते निसामेह ॥ ११८ ॥ इति द्वितीयं बन्धकद्वारं समाप्तम् ॥

अथ तृतीयं बन्धव्यद्वारं प्रारभ्यते— नाणस्स दंसणस्स य आवरणं वेयणीय मोहणीयं । आउ य नामं गोयं तहंतरायं च
पयडीओ ॥ ११९ ॥ पंच नव दोन्नि अट्टावीसा चउरो तहेव बायाला । दोन्नि य पंच य भणिया, पयडीओ उत्तरा नेव ॥ १२० ॥
मइसुयओहीमणकेवलाण आवरणयं भवे पढमं । तह दाणलाभभोगोवभोगविरियंतराययं चरिमं ॥ १२१ ॥ (गीतिः) नयणेयरोहिक्केवल दंसण-
आवरणयं भवे चउहा । निहापयलहिं छहा निहाइडुरुत्तथीणद्धी ॥ १२२ ॥ सोलस कसाय नव नोकसाय दंसणतिगं च मोहणीयं ।
सुरनरतिरिनिरयाऊ सायासायं च नीउच्चं ॥ १२३ ॥ गइजाइसरीरंगं, बंधणसंघायणं च संघयणं । संठाणवन्नरसगंधफासअणु-
पुव्विविहगर्गइ ॥ १२४ ॥ अगुरुयलहु उवघायं, परघाउस्सास आयवुज्जोयं । निम्माण तित्थनामं च, चोइस अड पिंडपत्तेया
॥ १२५ ॥ तस बायर पज्जत्तं, पत्तेय थिरं सुभं च नायव्वं । सुस्सर सुभगाइज्जं, जसकित्ती सेयरा वीसं ॥ १२६ ॥ गइयाइयाण
भेया, चउ पण पण ति पण पंच छच्छकं । पण दुग पणट्ट चउ दुग, पिंडुत्तरभेय पणसट्टो ॥ १२७ ॥ ससरीरंतरभूया, बंधणसंघा-
यणा उ बंधुदए । वण्णाइविगप्पावि हु, बंधे नो सम्ममीसाइं ॥ १२८ ॥ वेउव्वाहारोरालियाण सगतेयकम्मजुत्ताणं । नव बंध-
णाणि इयरदुजुत्ताणं तिणिण तेसिं च ॥ १२९ ॥ ओरलियाइयाणं, संघाया बंधणाणि य सजोगे । बंधसुभसंतउदया, आसज्ज

कर्मभेदाः

॥२९०॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पंचसंग्रहे
बन्धद्वारे
॥२९१॥

अणेगहा नामं ॥ १३० ॥ नीलकसिणं दुग्धं, तित्तं कडुयं गुरुं खरं रुक्खं । सीयं च असुभनवगं, एगारसगं सुभं सेसं ॥ १३१ ॥
धुवबंधिधुवोदयसव्वघाइपरियत्तमाणअसुभाओ । पंच य सप्पडिवक्खा, पगई य विवागओ चउहा ॥ १३२ ॥ नाणंतरायदंसण,
धुवबंधि कसायमिच्छभयकुच्छा । अगुरुलघुनिमिणतेयं, उवघायं वण्णचउकम्मं ॥ १३३ ॥ निम्माणथिराथिरतेयकम्मवण्णाइअगुरु-
सुहमसुहं । नाणंतरायदसगं, दंसणचउमिच्छ निच्चुदया ॥ १३४ ॥ केवलियनाणदंसणआवरणं बारसाइमकसाया । मिच्छत्तं निहाओ
इय वीसं सव्वघाईओ ॥ १३५ ॥ सम्मत्तनाणदंसणचरित्तघाइत्तणा उ घाईओ । तस्सेस देसघाइत्तणा उ पुण देसघाईओ ॥ १३६ ॥
नाणावरणचउक्कं दंसणतिगनोकसायविग्घपणं । संजलण देसघाई तइयविगप्पो इमो अन्नो ॥ १३७ ॥ नाणंतरायदंसणचउक्क पर-
घायतित्थउस्सासं । मिच्छभयकुच्छधुवबंधिणी उ नामस्स अपरियत्ता ॥ १३८ ॥ मणुयतिगं देवतिगं, तिरियाऊसास अट्टतणुयंगं ।
विहगइवण्णाइसुभं, तसाइदस तित्थनिम्माणं ॥ १३९ ॥ चउरंसउसभआयवपरघायपणिंदिअगुरुसाउच्चं । उज्जोयं च पसत्था, सेसा
वासीइ अपसत्था ॥ १४० ॥ आयावं संठाणं, संघयणसरीरअंगउज्जोयं । नामधुवोदयउवपरघायं पत्तेयसाहारं ॥ १४१ ॥ उदइय-
भावा पोग्गलविवागिणो आउ भवविवागीणि । खेत्तविवागऽणुपुव्वी जीवविवागा उ सेसाओ ॥ १४२ ॥ मोहस्सेवोवममो खाओ-
वसमो चउण्ह घाईणं । खयपरिणामियउदया अट्टण्हवि होंति कम्माणं ॥ १४३ ॥ सम्मत्ताइ उवसमे खाओवसमे गुणा चरित्ताई ।
खइए केवलमाई तव्ववएसो उ ओदइए ॥ १४४ ॥ नाणंतरायदंसणवेयणियाणं तु भंगया दोन्नि । साइसपज्जवसाणोऽवि होइ सेसाण
परिणामो ॥ १४५ ॥ चउतिट्ठाणरसाइं, सव्वविघाईणि होंति फडाइं । दुट्ठाणियाणि मीसाणि देसघाईणि सेसाणि ॥ १४६ ॥ निह-
एसु सव्वघाईरसेसु फड्डेसु देसघाईणं । जीवस्स गुणा जायंति ओहिमणचक्खुमाईया ॥ १४७ ॥ आवरणमसव्वग्धं, पुंसंजलणं-

घात्यघा-
तिदेशसर्व-
धातिन्यः

॥२९१॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
बन्धद्वारे
॥२९२॥

तरायपयडीओ । चउठाणपरिणयाओ, दुतिचउठाणाउ सेसाओ ॥ १४८ ॥ उप्पलभूमवालयजलरेहासारिससंपराएसुं । चउठाणाई
असुभाण, सेसयाणं तु वच्चासो ॥ १४९ ॥ घोसाडइनिबुवमो, असुभाण सुभाण खीरखंडुवमो । एगट्ठाणो उ रसो, अणं गुणिया
कमेणियरे ॥ १५० ॥ उच्चं तित्थं सम्मं, मीसं वेउव्विच्छकमाऊणि । मणुदुगआहारदुगं, अट्टारस अधुवसत्ताओ ॥ १५१ ॥ पढम-
कसायसमेया, एयाओ आउतित्थवज्जाओ । सत्तरसुव्वलणाओ, तिगेसु गइआणुपुव्वाऊ ॥ १५२ ॥ नियहेउसंभवेवि हु, भय-
णिज्जो जाण होइ पयडीणं । बंधो ता अधुवाओ, धुवा अभयणिज्जबंधाओ ॥ १५३ ॥ दव्वं खेत्तं कालो, भवो य भावो य हेयवो
पंच । हेउसमासेणुदओ, जायइ सव्वाण पगईणं ॥ १५४ ॥ अव्वोच्छिन्नो उदओ, जाणं पगईण ता धुवोदइया । वोच्छिन्नोऽवि हु
संभवइ, जाण अधुवोदया ताओ ॥ १५५ ॥ असुभसुभत्तणघाइत्तणाई रसमेयओ मुणिज्जाहि । सविसयघायणभेएण वावि घाइ-
त्तणं नेयं ॥ १५६ ॥ जो घाएइ सविसयं, सयलं सो होइ सव्वघाइरसो । सो निच्छिदो निद्धो, तणुओ फलिहव्वभहरविमलो ॥ १५७ ॥
देसविघाइत्तणओ, इयरो कडकंवलंसुसंकासो । विविहवहुछिदभरिओ, अप्पसिण्हो अविमलो य ॥ १५८ ॥ जाण न विसओ
घाइत्तणंमि ताणंपि सव्वघाइरसो । जायइ घाइग्गसेण, चोरया वेह चोरणं ॥ १५९ ॥ घाइखओवसमेणं, सम्मचरित्ताई जाई
जीवस्स । ताणं हणंति देसं, संजलणा नोकसाया य ॥ १६० ॥ विणिवारिय जा गच्छइ, बंधं उदयं च अन्नपगईए । सा हु परि-
यत्तमाणी, अणिवारेंती अपरियत्ता ॥ १६१ ॥ दुविहा विवागओ पुण, हेउविवागाउ रप्पविवागाउ । एकेकावि य
चउहा, जओ चसहो विगप्पेणं ॥ १६२ ॥ जा जं समेच्च हेउं, विवागउदयं उव्वेति पगईओ । ता तव्विवागसत्ता सेसभिहाणाई
सुगमाई ॥ १६३ ॥ अरइरइणं उदओ, किन्न भवे पोग्गलाणि संपप्प । अप्पुट्टेहिवि किन्नो एवं कोहाइयाणंपि ? ॥ १६४ ॥ आउव्व

रसबन्धः
धुवा-
धुवादि

॥२९२॥

श्रीचन्द्र-
षिंक्रुते
पंचसंग्रहे
बन्धद्वारे
॥२९३॥

भवविवागा, गई न आउस्स परमवे जम्हा । नो सव्वहावि उदओ, गईण पुण संकमेणत्थि ॥ १६५ ॥ अणुपुच्चीणं उदओ, किं संकमेण नत्थि संतेवि? । जह खेत्तेहउओ ताण न तह अन्नाण सविवागो ॥ १६६ ॥ संपप्प जीयकाले, उदयं काओ न जंति पगईओ । एवमिणमोहहेउं, आसज्ज विसेसयं नत्थि ॥ १६७ ॥ केवलदुगस्स सुहुमो हासाइसु कह न कुणइ अप्पुव्वो । सुभगाईणं मिच्छो, किलिङ्गओ एगठाणिरसं? ॥ १६८ ॥ जलरेहसमकसाएवि, एगट्ठाणी न केवलदुगस्स । जं अणुयंपि हु भाणियं आवरणं सव्वघाई से ॥ १६९ ॥ सेसामुभाणवि न जं, खवगियराणं न तारिसा सुद्धी । न सुभाणंपि हु जम्हा, ताणं बंधो विसुज्झंते ॥ १७० ॥ उक्कोसठिई अज्झवसाणेहिं एगठाणिओ होही । सुभियाण तन्न जं ठिइअसंखगुणियाउ अणुभागा ॥ १७१ ॥ दुविहमिह संतकम्मं, धुवाधुवं सूइयं चसहेण । धुवसन्तं चिय पढमा, जओ न नियमा विसंजोगो ॥ १७२ ॥ (अणुदयउदओभयबंधणी उ उभबंधउदयवोच्छेया । संतरउभयनिरंतरबंधा उदसंकमुक्कोसा ॥ १ ॥ अणुदयसंकमजेट्ठा, उदएणुदए य बंधउक्कोसा । उदयाणुदयवईओ, तित्तिचिउदुहाउ सव्वाओ ॥ २ ॥) देयनिरयाउवेउव्विच्छकआहारजुयलत्तिथाणं । बंधो अणुदयकाले, धुवोदयाणं तु उदयम्मि ॥ १७३ ॥ गयचरिमलोभधुवबंधिमोहहासरइमणुयपुच्चीणं । सुहुमतिगआयवाणं, सपुरिसवेयाण बधुदया ॥ १७४ ॥ वोच्छिज्जंति समं चिय, कमसो सेसाण उक्कमेणं तु । अट्ठण्हमजससुरतिगवेउव्वाहारजुयलाणं ॥ १७५ ॥ धुवबंधणी उ तित्थगरनाम आउय चउक्क बावन्ना । एया निरंतराउ, सगवीसुभ संतरा सेसा ॥ १७६ ॥ चउरंसउसभपरघाउसासपुंसगलसाय-सुभखगई । वेउव्विउरलसुरनरतिरिगोयदुसुमरतसतिचउ ॥ १७७ ॥ समयाओ अंतमुहू, उक्कोसो जाण संतरा ताओ । बन्धेउहिंयमि उभया, निरंतरा तम्मि उ जहन्ने ॥ १७८ ॥ उदए व अणुदए वा, बन्धाओ अन्नसंकमाओ वा । ठिइ संतं जाण भवे, उक्कोसं

वन्द्यद्वारं

॥२९३॥

श्रीचन्द्र-
पिंकृते
पञ्चसंग्रहे
बन्धद्वारे
॥२९४॥

ता तयक्खाओ ॥ १७९ ॥ मणुगइ सायं सम्मं, थिरहासाइछ वेयसुभखगई । रिसहचउरंसगई, पणुच्च उदसंकमुकोसा ॥ १८० ॥
मणुयाणुपुच्चिमीसगआहारगदेवजुगलविगलाणि । सुहुमाइतिगं तित्थं, अणुदयसंकमण उक्कोसा ॥ १८१ ॥ नारयतिरिउरलदुगं,
छेवट्टेगिंदिथावरायावं । निहा अणुदयजेट्टा, उदउक्कोसा पराणाऊ ॥ १८२ ॥ चरिमसमयंमि दलियं जासिं अन्नत्थ संकमे
ताओ । अणुदयवइ इयरीओ, उदयवई होंति पगईओ ॥ १८३ ॥ नाणंतरायआउगदंसणचउवेयणीयमपुमित्थी । चरिमुदयउच्चवेयग,
उदयवई चरिमलोभो य ॥ १८४ ॥ इति बन्धव्याभिधानं तृतीयं द्वारम् ॥

अथ बंधहेतुलक्षणं चतुर्थं द्वारम्— बंधस्स मिच्छअविरइकसायजोगा य हेयवो भणिया । ते पंचदुवालसपन्नवीसपन्नरस-
भेइछा ॥ १८५ ॥ आभिग्गहियमणाभिग्गहं च अभिनिवेशियं चेव । संसइयमणाभोगं, मिच्छत्तं पंचहा होइ ॥ १८६ ॥ छक्का-
यवहो मणइंदियाण अजमो असंजमो भणिओ । इइ बारसहा सुगमो, कसाय जोगा य पुव्वुत्ता ॥ १८७ ॥ चउपच्चइओ मिच्छे, तिप-
च्चओ मीससासणाविरए । दुगपच्चओ पमत्ता, उवसंता जोगपच्चइओ ॥ १८८ ॥ पणपन्न पन्न तियछहिय चत्त गुणचत्त छक्कचउस-
हिया । दुजुया य वीस सोलस, दस नव नव सत्त हेऊ य ॥ १८९ ॥ दस दस नव नव अड पंच, जइतिगे दु दुग सेसयाणेगो ।
अड सत्त सत्त सत्तग, छ दो दो दो इगि जुया वा ॥ १९० ॥ मिच्छत्तकायएगाइघायअन्नयरअक्खजुयलुदओ । वेयस्स कसायाण
य, जोगस्सणभयदुगुंछा वा ॥ १९१ ॥ इच्चेसिमेगगहणे तस्संखा भंगया उ कायाणं । जुयलस्स जुयं चउरो, सया ठवेज्जा कसा-
याणं ॥ १९२ ॥ जा बायरो ता घाओ, विगप्प इइ जुगववन्धहेऊणं । अणबन्धिभयदुगुंछाण चारणा पुण विमज्जेसु ॥ १९३ ॥
अणउदयरहियमिच्छे, जोगा दस कुणइ जन्न सो कालं । अणणुदओ पुण तदुवलसम्मदिट्ठिस्स मिच्छुदए ॥ १९४ ॥ सासायणाम्मि

बन्धहेतु-
द्वारं

॥२९४॥

श्रीचन्द्र-
र्षिकृते
पञ्चसंग्रहे
बन्धद्वारे
॥२९५॥

रूवं, चय वेयहयाण नियगजोगाणं । जम्हा नपुंसउदए, वेउन्वियमीसगो नत्थि ॥१९५॥ चत्तारि अविरए चय, थीउदए विउन्वि-
मीसकम्मइया । इत्थिनपुंसगउदए, ओरालियमीसगो नत्थि ॥ १९६ ॥ दो रूवाणि पमत्ते, चयाहि एगं तु अप्पमत्तम्मि । जं
इत्थिवेयउदए, आहारगमीसगा नत्थि ॥ १९७ ॥ सब्बगुणठाणगेसुं, विसेसेहेऊण एत्तिया संखा । छायाललक्ख बासीई, सहस्स
सय सत्तसयरी य ॥ १९८ ॥ सोलसठारस हेऊ, जहन्न उक्कोसया असन्नीणं । चोद्दसठारसपज्जस्स सन्निणो सन्निगुणगाहिओ
॥ १९९ ॥ मिच्छत्तं एगं चिय, छक्कायवहो तियोगसन्निम्मि । इंदियसंखा सुगमा, असन्निविगलेसु दो जोगा ॥ २०० ॥ एवं च
अपज्जाणं, बायरसुहुमाण पज्जयाण पुणो । तिण्णेक्ककायजोगा, सण्णिअपज्जे गुणा तिन्नि ॥ २०१ ॥ उरलेण तिन्नि छहं,
सरीरपज्जत्तयाण मिच्छाणं । सविउव्वेणं सन्निस्स, सम्ममिच्छस्स वा पंच ॥ २०२ ॥ सोलस मिच्छनिमित्ता, वज्झहि
पणतीस अविरईए य । सेसा उ कसाएहिं, जोगेहि य सायवेयणियं ॥ २०३ ॥ तित्थयराहाराणं, बंधे सम्मत्तसंजमा हेऊ । पयडी-
पएसबंधा, जोगेहिं कसायओ इयेर ॥ २०४ ॥ खुप्पिवासुण्हसीयाणि, सेज्जा रोगो वहो मलो । तणफासो चरीया य, दंसेक्कार
सजोगिसु ॥ २०५ ॥ वेयणीयभवा एए, पन्नानाणा उ आइमे । अट्ठमंमि अलाभोत्था, छउमत्थेसु चोद्दसा ॥ २०६ ॥ निसेज्जा जाय-
णाऽऽक्कोसो, अरई इत्थिनग्गया । सकारो दंसणं मोहा, बावीसा चेव रागिसु ॥ २०७ ॥ इति बंधहेतुलक्षणं चतुर्थं द्वारम् ॥

अथ बंधविधिलक्षणं पंचमं द्वारम्— बद्धस्सुदओ उदए, उदीरणा तदवसेसयं संतं । तम्हा बंधविहाणे, भन्नंते ईइ भणि-
यव्वं ॥२०८॥ जा अपमत्तो सत्तद्धबंधगा सुहुम छण्हमेगस्स । उवसंतखीणजोगी, सत्तहं नियट्ठिमीसअनियट्ठी (गीतिः)॥२०९॥ जा
सुहुमसंपराओ, उइन्न संताइं ताव सव्वाइं । सत्तट्ठुवसंतं खीण, सत्त सेसेसु चत्तारि ॥ २१० ॥ बंधंति सत्त अट्ठ व, उइन्नसत्तट्ठगा

बन्धहेतु-
द्वारं

॥२९५॥

श्रीचन्द्र-
र्षिकृते
पञ्चसंग्रहे
बन्धद्वारे
॥२९६॥

उ सव्वेऽवि । सत्तद्धुल्लेखगंधगभंगा पज्जत्तसंनिमि ॥ २११ ॥ जाव पमत्तो अट्ठण्हुदीरगो वेयआउवज्जाणं । सुहुमो मोहेण य जा, खीणो तप्परओ (उ) नामगोयाणं (गीतिः) ॥ २१२ ॥ जाबुदओ ताव उदीरणा वि वेयणीयआउवज्जाणं । अद्धावलियासेसे उदए उ उदीरणा नत्थि ॥ २१३ ॥ सायासायाऊणं, जाव पमत्तो अजोगि सेसुदओ । जा जोगि उईरिज्जइ, सेसुदया सोदयं जाव ॥ २१४ ॥ निदाउदयवईणं, समिच्छपुरिसाण एगचत्ताणं । एयाणं चिय भज्जा, उदीरणा उदए नन्नासिं ॥ २१५ ॥ होइ अणाइअणंतो, अणाइसंतो य साइसंतो य । बंधो अभव्वभव्वोवसंतजीवेसु इइ तिविहो ॥ २१६ ॥ पयडीठिईपएसाणुभागभेया चउव्विहेक्केको । उकोसाणुकोसगजहन्नअजहन्नया तेसिं ॥ २१७ ॥ तेऽवि हु साइअणाईधुवअद्धवभेयओ पुणो चउहा । ते दुविहा पुण नेया, मूलुत्तर-पयइभेएणं ॥ २१८ ॥ भूओगारप्पयरग, अव्वत्त अव्वट्ठिओ य विन्नेया । मूलुत्तरपगईबंधणासिया ते इमे सुणसु ॥ २१९ ॥ इगछाइ मूलियाणं, बंधट्ठाणा हवंति चत्तारि । अव्वंधगो न बंधइ, इइ अव्वत्तो अओ नत्थि ॥ २२० ॥ भूओगारप्पयरगअव्वत्त-अव्वट्ठिया जहा बंधे । उदए उदीरणाए, संते जहसंभवं नेया ॥ २२१ ॥ बंधट्ठाणा तिदसद्ध दंसणावरणमोहनामाणं । सेसाणेग-मवट्ठियबंधो सव्वत्थ ठाणसमो ॥ २२२ ॥ भूओगारा दो नव, छ यप्पतरा दु अट्ठ सत्त कमा । मिच्छाओ सासणत्तं न एकती-सेक्कगुरु जम्हा ॥ २२३ ॥ चउ छ बिइए नामंमि एग गुणतीस तीस अव्वत्ता । इग सत्तरसयमोहे, एक्केको तइयवज्जाणं ॥ २२४ ॥ इगसयरेगुत्तर जा, दुवीस छवीस तह तिपन्नाइं । जा चोवत्तरि वावट्ठिरहियबंधाओ गुणतीसं ॥ २२५ ॥ एककार बार तिचउक्कीस गुणतीसओ य चउतीसा । चउआला गुणसट्ठी, उदयट्ठाणाइं छवीसं ॥ २२६ ॥ भूयप्पयरा इगिचउवीसं जन्नेइ केवली छउमं । अजओ य केवलित्तं, तित्थयरियरा व अन्नोन्नं ॥ २२७ ॥ एककारबारसासी, इगि चउ पंचाहिया य चउणउई । एत्तो

बन्धहेतु-
द्वारं

॥२९६॥

श्रीचन्द्र-
र्षिकृते
पञ्चसंग्रहे
बन्धद्वारे
॥२९७॥

चउद्दहियसयं, पणवीसाओ य छायालं ॥ २२८ ॥ बत्तीसं नत्थि सयं, एवं अडयाल संतठाणाणि । जोगिअघाइचउक्के, भण
खविउं घाइसंताणि ॥ २२९ ॥ साई अधुवो नियमा, जीवविसेसे अणाइ अधुव धुवो । नियमा धुवो अणाई, अधुवो अधुवो व साई
वा ॥ २३० ॥ उक्कोसा परिवडिए, साइ अणुक्कोसओ जहन्नाओ । अब्बन्धाओ वियरो, तदभाव दो वि अविसेसा ॥ २३१ ॥
तेणाई ओहेणं, उक्कोसजहन्नगो पुणो साई । अधुवाण साइ सव्वे, धुवाणणाइवि संभविणो ॥ २३२ ॥ मूलुत्तरपगईणं, जहन्नओ
पगइबन्ध उवसंते । तब्बट्ठा अजहन्नो, उक्कोसो सन्निमिच्छंमि ॥ २३३ ॥ आउस्स साइअधुवो, बन्धो तइयस्स साइअवसेसो ।
सेसाण साइणाइ, भव्वाभव्वेसु अधुवधुवो ॥ २३४ ॥ साई अधुवो सव्वाण, होइ धुवबन्धयाण णाइधुवो । निययअबन्धचुयाणं
साइ अणाई अपत्ताणं ॥ २३५ ॥ नरयतिगं देवतिगं, इगिविगलाणं विउव्वि नो बन्धे । मणुयतिगुच्चं च गईतसंपि तिरि तित्थ-
आहारं ॥ २३६ ॥ वेउव्वाहारदुगं, नारयसुरसुहुमविगलजाइतिगं । बन्धाहि न सुरा सायवथावरणंदि नेरइया ॥ २३७ ॥ मोहे
सयरी कोडाकोडीओ वीस नामगोयाणं । तीसियराण चउण्हं, तेत्तीसयराइं आउस्स ॥ २३८ ॥ मोत्तुमकसाइ तणुयी, ठिइ वेयाणि-
यस्स बारस मुहुत्ता । अट्ठट्ठ नामगोयाण, सेसयाणं मुहुत्तंतो ॥ २३९ ॥ सुक्किलसुरभीमहुराण दस उ तह सुभचउण्ह फासाणं ।
अड्ढाइज्जपवुड्डी, अंबिलहालिहपुव्वाणं ॥ २४० ॥ तीसं कोडाकोडी, असायआवरणअंतरायाणं । मिच्छे सयरी इत्थीमणुदुगसा-
याण पन्नरस ॥ २४१ ॥ संघयणे संठाणे, पढमे दस उवरिमेसु दुगवुड्डी । सुहुमतिवामणविगले ड्ढारस चत्ता कसायाणं ॥ २४२ ॥
पुंहासरईउच्चे, सुभखगतिथिराइलक्कदेवदुगे । दस सेसाणं वीसा, एवइयाबाहवाससया ॥ २४३ ॥ सुरनारयाउयाणं, अयरा
तेत्तीस तिन्नि पलियाइ । इयराणं चउसुवि पुव्वकोडितंसो अबाहा उ ॥ २४४ ॥ वोलीणेसुं दोसुं, भागेसुं आउयस्स जो बन्धो ।

बन्धने
स्थिति-
बन्धः

॥२९७॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
बन्धद्वारे
॥२९८॥

मणिओ असंभवाओ, न घडइ सो गइचउकेवि ॥ २४५ ॥ पलियासंखेज्जंसे, बंधंति न साहिए नरतिरिच्छा । छम्मासे पुण
इयरा, तदाऽऽउतंसो बहुं होइ ॥ २४६ ॥ पुव्वा कोडी जेसिं, आऊ अहिकिच्च ते इमं भणियं । भणिअंपि नियअवाहं, आउं बंधंति
अमुयंता ॥ २४७ ॥ निरुवकमाण छमासा, इगिविगलाणं भवद्धिईतंसो । पलियासंखेज्जंसं, जुगधम्मणीं वयंतन्ने ॥ २४८ ॥ अंतो
कोडोकोडी, तित्थयराहार तीए संखाओ । तेतीसपलियसंखं, निकाइयाणं तु उक्कोसा ॥ २४९ ॥ अंतोकोडाकोडी, ठिइएवि कहं
न होइ ? तित्थयरे । संते कित्तिअकालं, तिरिओ अह होइ उ विरोहो ॥ २५० ॥ जमिह निकाइयतित्थं, तिरियभवे तं निसेहियं
संतं । इयरंमि नत्थि दोसो, उव्वट्टणुवट्टणासज्जे ॥ २५१ ॥ पुव्वकोडीइ परओ इगि विगलो वा न बन्धए आउं । अंतो कोडाकोडीए
आरओ अभवसन्नी उ ॥ २५२ ॥ सुरनारयाउयाणं, दसवाससहस्स लघु सतित्थाणं । इयरे अंतमुहुत्तं, अंतमुहुत्तं अवाहाओ
॥ २५३ ॥ पुंवेय अट्ठ वासा अट्ठ मुहुत्ता जसुच्चगोयाणं । साए बारसहारगविग्घावरणाण किंचूणं ॥ २५४ ॥ दोमास एग अट्ठं,
अंतमुहुत्तं च कोह पुव्वाणं । सेसाणुक्कोसाओ, मिच्छत्तठिईए जं लद्धं ॥ २५५ ॥ वेउविछकि तं सहसताडियं जं असन्निणो तेसिं ।
पलियासंखंसूणं ठिइ अवाहूणियनिसेगो ॥ २५६ ॥ मोत्तुमवाहासमए, बहुगं तयणंतरे रयइ दलियं । तत्तो विसेसहीणं, कमसो नेयं ठिई
जाव ॥ २५७ ॥ आउस्स पढमसमया, परभविया जेण तस्स उ अवाहा । पल्लासंखियभागं, गंतुं अट्ठद्वयं दलियं ॥ २५८ ॥ पलिओ-
वमस्स मूला, असंखभागम्मि जत्तिया समया । तावइया हाणीओ, ठिइबन्धुक्कोसए नियमा ॥ २५९ ॥ उक्कोसठिईबन्धा, पल्लासंखे-
ज्जभागमित्तेहिं । हसिएहिं समएहिं हसइ अवाहाए इगसमओ ॥ २६० ॥ जा एगिदिजहन्ना, पल्लासंखंसंजुया सा उ । तेसिं
जेट्ठा सेसाण संखभागहिय जा सन्नी ॥ २६१ ॥ पणवीसा पन्नासा, सय दससयताडिया इगिदिठिई । विगलासन्नीण कमा,

बन्धने
स्थिति-
बन्धः

॥२९८॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पंचसंग्रहे
बन्धद्वारे
॥२९९॥

जायइ जेढा व इयरा वा ॥ २६२ ॥ ठिइठाणाई एगिंदियाण थोवाई होंति सव्वाणं । बेंदीण असंखेज्जाणि, संखगुणियाणि जह उप्पि ॥ २६३ ॥ सव्वजहन्नावि ठिई, असंखलोगप्पएसतुल्लेहिं । अज्झवसाएहिं भवे, विसेसअहिएहिं उवरुवरिं ॥ २६४ ॥ अस्संखलोगखपएसतुल्लया हीणमज्झमुकोसा । ठिइबंधज्झवसाया तीए विसेसा असंखेज्जा ॥ २६५ ॥ सत्तण्हं अजहन्नो, चउहा ठिइबंधु मूलपगईणं । सेसा उ साइअधुवा, चत्तारिवि आउए एवं ॥ २६६ ॥ नाणंतरायदंसणचउकसंजलणठिई अजहन्ना । चउहा साई अधुवा, सेसा इयराण सव्वाओ ॥ २६७ ॥ अट्टारसण्ह खवगो, बायरएगिंदि सेसधुवियाणं । पज्जो कुणइ जहन्नं साई अधुवो अओ एसो ॥ २६८ ॥ अट्टाराणज्जहन्नो, उवसमसेढीए परिवडंतस्स । साई सेसवियप्पा, सुगमा अधुवा धुवाणंपि ॥ २६९ ॥ सव्वाणवि पगईणं, उक्कोसं सन्निणो कुणंति ठिई । एगिंदिया जहन्नं असन्निखवमा य काणंपि ॥ २७० ॥ सव्वाण ठिई असुभा, उक्कोसुक्कोससंकिलेसेणं । इयरा उ विसोहीए, सुरनरतिरिआउए मोत्तुं ॥ २७१ ॥ अणुभागोऽणुकोसो, नामतइज्जाण घाइ अजहन्नो । गोयस्स दोवि एए, चउव्विहा सेसया दुविहा ॥ २७२ ॥ सुभधुवियाणणुकोसो, चउहा अजहन्न असुभधुवियाणं । साई अधुवा सेसा, चत्तारिवि अधुवबंधीणं ॥ २७३ ॥ असुभधुवाण जहण्णं, बंधगचरमा कुणंति सुविसुद्धा । समयं परिवडमाणा, अजहण्णं साइया दोवि ॥ २७४ ॥ सयलसुभाणुकोसं, एवमणुकोसगं च नायव्वं । वन्नाई सुभअसुभा, तेणं तेयाल धुवअसुभा ॥ २७५ ॥ सयलासुभायवाणं, उज्जोयतिरिक्खमणुयआऊणं । सन्नो करेइ मिच्छो, समयं उक्कोस अणुभागं ॥ २७६ ॥ आहार अप्पमत्तो, कुणइ जहन्नं पमत्तयाभिमुहो । नरतिरिय चोइसण्हं, देवाजोगाण साऊण ॥ २७७ ॥ ओरालियातेरियदुगे, नीउज्जोयाण तमतमा छण्हं । मिच्छनरयाणभिमुहो सम्मदिट्ठी उ तित्थस्स ॥ २७८ ॥ सुभधुवतसाइचउरो, परघायपाणिंदिसास चउगइया । उकडमिच्छा

बन्धने
स्थिति-
बन्धः

॥२९९॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
बन्धद्वारे
॥३००॥

ते चिय, थीअपुमाणं विसुज्झन्ता ॥ २७९ ॥ थिरसुभजससायाणं सप्पडिवक्खाण मिच्छ सम्मो वा । मज्झिमपरिणामो कुणइ थावरे-
गिंदिए मिच्छो ॥ २८० ॥ सुसराइतिन्नि दुगुणा, संठिइसंघयणामणुयविहजुयले । उच्चे चउगइमिच्छा, अरईसोगाण उ पमत्तो
॥ २८१ ॥ सीढअसंखेज्जंसो, जोगट्ठाणा तओ असंखेज्जा । पयडीभेआ तत्तो, ठिइभेया होंति तत्तोवि ॥ २८२ ॥ ठिइबंधज्झव-
साया, तत्तो अणुभागबंधठाणाणि । तत्तो कम्मपएसाणंतगुणा तो रसच्छंया ॥ २८३ ॥ एगपएसोगाढे, सव्वपएसेहिं कम्मणो
जोगे । जीवो पोग्गलद्वे, गिण्हइ साई अणाई वा ॥ २८४ ॥ कमसो बुद्धिईणं, भागो दलियस्स होइ सविभेसो । तइयस्स सव्व-
जेट्ठो, तस्स फुडत्तं जओ णप्पे ॥ २८५ ॥ जं समयं जावइयाइं, बंधए ताण एरिसविहीए । पत्तेयं पत्तेयं, भागे निव्वत्तए जीवो
॥ २८६ ॥ जह जह य अप्पपगईण बंधगो तह तहत्ति उकोसं । कुव्वइ पएसबंधं, जहन्नयं तस्स वच्चासा ॥ २८७ ॥ नाणंतराइ-
याणं, परभागा आउगस्स नियगाओ । परमो पएसबंधो सेसाणं उभयओ होइ ॥ २८८ ॥ उकोसमाइयाणं, आउम्मि न संभवो
विसेसाणं । एवमिणं किंतु इमो, नेओ जोगट्ठिइविसेसा ॥ २८९ ॥ मोहाउयवज्जाणं, णुकोसो साइयाइओ होइ । साई अधुवा
सेसा, आउगमोहाण सव्वेवि ॥ २९० ॥ छव्वन्धगस्स उक्कस्स, जोगिणो साइअधुवउकोसो । अणुकोस तच्चुयाओ अणाइअधुवा धुवा
सुगमा ॥ २९१ ॥ होइ जहन्नोऽपज्जत्तगस्स सुहुमगनिगोयजीवस्स । तस्समउप्पन्नगसत्तबंधगस्सप्पविरियस्स ॥ २९२ ॥ एककं
समयं अजहन्नओ तओ साइअधुवा दोवि । मोहेवि इमे एवं, आउम्मि य कारणं सुगमं ॥ २९३ ॥ मोहस्स अइकिलिट्ठे उकोसो
सत्तबंधए मिच्छे । एकं समयंणुकोसओ तओ साइअधुवाओ ॥ २९४ ॥ नाणंतरायनिदाअणवज्जकसायभयदुगुंछाण । दंसणचउ-
पयलाणं, चउवि (व्वि) गप्पो अणुकोसो ॥ २९५ ॥ सेसा साई अधुवा, सव्वे सव्वाण सेसपर्यइणं । जाण जहिं बंधतो उकोसो

बन्धने
प्रकृतिबंधः

॥३००॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
बन्धद्वारे
॥३०१॥

ताण तत्थेव ॥ २९६ ॥ निययअबंधचुयाणं, णुकोसो साइ णाइ तमपत्ते । साई अधुवोऽधुवबंधियाण धुवबंधणा चेव ॥ २९७ ॥
अप्पतरपगइवन्धे, उक्कडजोगी उ सन्निपज्जत्तो । कुणइ पणसुकोसं, जहन्नयं तस्स वच्चासे ॥ २९८ ॥ सत्तविहवन्ध मिच्छे, परमो
अणमिच्छर्थीणगिद्धीणं । उक्कोससंकिलिद्धे, जहन्नओ नामधुवियाणं ॥ २९९ ॥ समयादसंखकालं, तिरिदुगनीयाणि जाव बज्झंति ।
वेउव्वियदेवदुगं, पल्लतिगं आउ अंतमुहू ॥ ३०० ॥ देसूणपुव्वकोडी, सायं तहऽसंखयोग्गला उरलं । परघाउस्सासतसचउपणिदिं
पणसीय अयरसयं ॥ ३०१ ॥ चउरंसउच्चसुभखगइपुरिससुस्सरतिगाण छावट्ठी । बिउणा मणुदुगउरलंगरिसहतित्थाण तेत्तीसा
॥ ३०२ ॥ सेसाणंतमुहुत्तं, समया तित्थाउगाण अंतमुहू । बन्धो जहन्नओवि हु, भंगतिगं निच्चबन्धीणं ॥ ३०३ ॥ हाइ अणाइ
अणंतो, अणाइसंतो धुवोदयाणुदओ । साइसपज्जवसाणो, अधुवाणं तह य मिच्छस्स ॥ ३०४ ॥ पयाडिठिईमाईया, भेया पुव्वुत्तया
इहं नेया । उदीरणउदयाणं, जं नाणत्तं तयं वोच्छं ॥ ३०५ ॥ चरमोदयमुच्चाणं, अजोगिकालं उदीरणाविरहे । देसूणपुव्वकोडी,
मणुयाउगवेयणीयाणं ॥ ३०६ ॥ तइयच्चिय पज्जत्ती, जा ता निद्दाण होइ पंचण्हं । उदओ आवलिअंते, तेवीसाए उ सेसाणं
॥ ३०७ ॥ मोहे चउहा तिविहो व सेससत्तण्ह मूलपगईणं । मिच्छत्तुदओ चउहा, अधुवधुवाणं दुविहतिविहो ॥ ३०८ ॥ उदओ
ठिइक्खएणं, संपत्तीए सभावतो पढमो । सति तम्मि भवे वीओ, पओगओदीरणा उदओ ॥ ३०९ ॥ उदीरणजोग्गाणं, अब्भ-
हियठिईए उदयजोग्गाओ । हस्सुदओ एगठिईणं, निद्दूणाए गियालाए ॥ ३१० ॥ अणुभागुदओवि उदीरणाए तुल्लो जहन्नयं
नवरं । आवलिगंते सम्मत्तवेयखीणंतलोभाणं ॥ ३११ ॥ अजहन्नोऽणुकोसो, चउह तिहा छण्ह चउविहो मोहे । आउस्स साइ अधुवा,
सेसविअप्पा य सव्वेसिं ॥ ३१२ ॥ अजहन्नाणुकोसो, धुवोदयाणं चओ तिहा चउहा । मिच्छत्ते सेसासिं, दुविहा सव्वे य सेसाणं

उदय-
निरूपणं

॥३०१॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
बन्धद्वारे
॥३०२॥

॥ ३१३ ॥ संमत्तदेससंपुन्नविद्दुप्पत्तिअणविसंजोगे । दंसणखवणे मोहस्स, समणे उवसंत खवगे य ॥ ३१४ ॥ खीणाइतिगे अस्संख-
गुणियगुणसेट्ठिलिय जहकमसो । सम्मत्ताइणेक्कारसण्ह कालो उ संखंसे ॥ ३१५ ॥ झत्ति गुणाओ पडिए, मिच्छत्तगयंमि आइमा
तिन्नि । लब्भंति न सेसाओ, जं झीणासुं असुभमरणं ॥ ३१६ ॥ उक्कोसपएसुदयं, गुणसेठीसीसगे गुणियकम्मो । सच्चासु कुणइ
ओहेण, खवियकम्मो पुण जहन्नं ॥ ३१७ ॥ सम्मत्तवेयसंजलणयाण खीणंतदुजिणअंताणं । लहु खवणाए अंते, अवहिस्स अणो-
हिणुक्कोसो ॥ ३१८ ॥ पढमगुणसेट्ठिंसीसे, निहापयलाण कुणइ उवसंतो । देवत्तं झत्ति गओ, वेउव्वियसुरदुगस्सेव ॥ ३१९ ॥
तिरिएगंतुदयाणं, मिच्छत्तणमीसथीणगिद्धीणं । अपजतस्स य जोगे, दुत्तिगुणसेठीण सीसाणं ॥ ३२० ॥ से कालेऽतरकरणं, होही
अमरो य अंतमुहुपरओ । उक्कोसपएसुदओ हासाइसु मज्झिमद्वण्हं ॥ ३२१ ॥ हस्सठिई बंधित्ता अद्वाजोगाइठिइनिसेगाणं । उक्को-
सपए पढमोदयम्मि सुरनारगाऊणं ॥ ३२२ ॥ अद्वाजोगुक्कोसे, बंधित्ता भोगभूमिगेसु लहुं । सच्चाप्पजीवियं वज्जइत्तु ओवट्टिया
दोण्हं ॥ ३२३ ॥ नारयतिरिदुगदुभगाइनीयमणुयाणुपुव्विगाणं तु । दंसणमोहक्खवगो, तइयगसेठीउ पडिभग्गो ॥ ३२४ ॥ संघ-
यणपंचगस्स उ, बिइयादितिगुणसेट्ठिंसीसम्मि । आहारुज्जोयाणं, अपमत्तो आइगुणसीसे ॥ ३२५ ॥ गुणसेठीए भग्गो, पत्तो वेइं-
दिपुढविकायत्तं । आयावस्स उ तव्वेइ, पढमसमयंमि वट्ठंतो ॥ ३२६ ॥ देवो जहन्नयाऊ, दीहुव्वट्टित्तु मिच्छ अन्तम्मि । चउना-
णदंसणतिगे, एगिदिगए जहन्नदयं ॥ ३२७ ॥ कुव्वइ ओहिदुगस्स उ देवत्तं संजमाउ संपत्तो । मिच्छुक्कोसुकट्टिय, आवलिगंते
पएसुदयं ॥ ३२८ ॥ वेयणियउच्चसोयंतरायअरईण होइ ओहिसमो । निहादुगस्स उदए, उक्कोसठिईउ पडियस्स ॥ ३२९ ॥ मइ-
सरिसं वरिसधरं, तिरियगई थावरं च नीयं च । इंदियपज्जत्तीए, पढमे समयंमि गिद्धितिगे ॥ ३३० ॥ अपुमित्थिसोगपढमिच्छअ-

उदय-
निरूपणं

॥३०२॥

श्रीचन्द्र-
षिंकृते
पंचसंग्रहे
बन्धद्वारे
॥३०३॥

रहरहियाण मोहपगईणं । अंतरकरणाउ गए, सुरेसु उदयावलीअंते ॥ ३३१ ॥ उवसंतो कालगओ, सव्वट्टे जाइ भगवई सिद्धं ।
तत्थ न एयाणुदओ, असुभुदए होइ मिच्छस्स ॥ ३३२ ॥ उवसामइत्तु चउहा, अन्तमुद्दु बंधिऊण बहुकालं । पालिय सम्मं पढ-
माण, आवलीअंतमिच्छगए ॥ ३३३ ॥ इत्थीए संजमभवे, सव्वनिरुद्धेमि गंतु मिच्छत्तं । देवो लहु जिट्ठिठिई, उव्वट्ठिय आवली-
अंते ॥ ३३४ ॥ अप्पद्धाजोगसमज्जियाण आऊण जिट्ठिठिईअंते । उवरिं थोवनिसेगे, चिर तिक्वासायवेईणं ॥ ३३५ ॥ संजोयणा
विजोजिय, जहन्नदेवत्तमंतिममुहुत्ते । बंधिय उक्कोस्सठिई, गंतूणेगिंदियासन्नी ॥ ३३६ ॥ सव्वलहुं नरयगए नरयगई तम्मि सव्व-
पज्जेत्ते । अणुपुव्वि सगइतुल्ला, ता पुण नेया भवाइम्मि ॥ ३३७ ॥ देवगई ओहिसमा, नवरं उज्जायवेयगो जाहे । चिरसंजमिणो
अंते, आहारे तस्स उदयम्मि ॥ ३३८ ॥ सेसाणं चक्खुसमं, तंमि व अन्नंमि वा भवे अ चिरा । तज्जोगा बहुयाओ, ता ताओ
वेयमाणस्स ॥ ३३९ ॥ पढमकसाया चउहा तिहा धुवं साइ अद्धुवं संतं । दुचरिमखीणभयन्ता निहादुगचोइसाऊणि ॥ ३४० ॥
तिसु मिच्छत्तं नियमा, अट्टसु ठाणेसु होइ भइयव्वं । सासायणंमि नियमा, सम्मं भज्जं दससु संतं ॥ ३४१ ॥ सासणमीसे मीसं
सन्तं नियमेण नवसु भइयव्वं । सासायणंत नियमा, पंचसु भज्जा अओ पढमा ॥ ३४२ ॥ मज्झिल्लट्ठकसाया, ता जा अणिय-
ट्ठिखवगसंखेया । भागा तो संखेया, ठिइखंडा जाव गिद्धित्तिगं ॥ ३४३ ॥ थावरतिरिगइदोदो, आयावेगिंदिविगलसाहारं । नरय-
दुगुज्जोयाणि य, दसाइमेगंततिरिजोग्गा ॥ ३४४ ॥ एवं नपुंसइत्थी सन्तं छक्कं च वाऽर पुरिसुदए । समऊणाओ दोन्नि उ,
आवलियाओ तओ पुरिसं ॥ ३४५ ॥ इत्थीउदए नपुंसं, इत्थीवियं च सत्तगं च कमा । अपुमोदयंमि जुगवं, नपुंसइत्थी पुणो सत्त
॥ ३४६ ॥ संखेज्जा ठिइखंडा, पुणोवि कोहाइलोभसुहुमत्ते । आसज्ज खवगसेढी, सव्वा इयराइ जा संतो ॥ ३४७ ॥ सव्वाणवि

उदय-
निरूपणं

॥३०३॥

श्रीचन्द्र-
पिंकृते
पञ्चसंग्रहे
बन्धद्वारे
॥३०४॥

आहारं, सासणमीसेयराण पुण तित्थं । उभये संति न मिच्छे, तित्थगरे अंतरमुहुत्तं ॥ ३४८ ॥ अन्नयरवेयणीयं, उच्चं नामस्स चरंमउदयाओ । मणुयाउ अजोगता सेसा उ दुचरिमसमयंता ॥ ३४९ ॥ मूलठिई अजहन्ना तिहा चउद्धा उ पढमयाण भवे । धुवसंतीणं पि तिहा, सेसविगप्पाऽधुवा दुविहा ॥ ३५० ॥ बंधुदउकोसाणं उकोसठिई उ संतमुकोसं । तं पुण समयेणूणं अणुदय-उकोसबंधीणं ॥ ३५१ ॥ उदसंकमउकोसाण आगमो सालिगो भवे जेट्ठो । सन्तं अणुदयसंकमउकोसाणं तु समऊणो ॥ ३५२ ॥ उदयवईणेगठिई अणुदयवइयाण दुसमया एगा । होइ जहन्नं सन्तं दसण्ह पुण संकमो चरिमो ॥ ३५३ ॥ हासाइ पुरिसकोहाइ, तिन्नि संजलण जेण बंधुदए । वोच्छिन्ने संकामइ तेण इहं संकमो चरिमो ॥ ३५४ ॥ जावेगिंदिजहन्ना नियगुकोसा हि ताव ठिइ-ठाणा । नेरंतरेण हेट्ठा खवणाइसु संतराईपि ॥ ३५५ ॥ संकमतुल्लं अणुभागसंतयं नवरि देसघाईणं । हासाईरहियाणं जहन्नयं एग-ठाणं तु ॥ ३५६ ॥ मणनाणे दुट्ठाणं देसघाई य सामिणो खवगा । अंतिमसमये सम्मत्तवेयखीणन्तलोभाणं ॥ ३५७ ॥ मइसुय-चक्खुअचक्खू, सुयसम्मत्तस्स जेट्ठलद्धिस्स । परमोहिस्सोहिदुगे, मणनाणे विपुलनाणिस्स ॥ ३५८ ॥ अणुभागट्ठाणाइं तिहा कमा ताणऽसंखगुणियाणि । बंधा उच्चट्ठोवट्ठणाउ अणुभागघायाओ ॥ ३५९ ॥ सत्तण्हं अजहन्नं, तिविहं सेसा दुहा पएसंमि । मूलपगईसु आउस्स, साइ अधुवा य सव्वेवि ॥ ३६० ॥ सुभधुवबंधितसाई, पणिंदिचउरंसरिसभसायाणं । संजलणुस्पाससुभखगइ-पुंपराघायणुकोसं ॥ ३६१ ॥ चउहा धुवसंतीणं, अणजससंजलणलोभवज्जाणं । तिविहमजहण्ण चउहा, इमाण छण्हं दुहाणुत्तं ॥ ३६२ ॥ संपुण्णगुणियकम्मो, पएसउकस्ससंतसामीओ । तस्सेव सत्तमीनिग्गयस्स काणं विसेसोवि ॥ ३६३ ॥ मिच्छमीसेहिं कमसो, संपक्खित्तेहिं मीससम्मेषु । वरिसधरस्स उ ईसाणगस्स चरिमम्मि समयम्मि ॥ ३६४ ॥ ईसाणे पूरित्ता, नपुंसगं तो असंखवासीसु ।

सत्तोत्क-
ष्टादि

॥३०४॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
बन्धद्वारे
॥३०५॥

पल्लासंखियभागेण, पूरिए इत्थीवियेस्स ॥ ३६५ ॥ जो सव्वसंकमेण इत्थी पुरिसम्मि छुहइ सो सामी । पुरिसस्स कम्मसंजलणयाण सो चेव संछोभे ॥ ३६६ ॥ चउरुवसामिय मोहं, जसुच्चसायाण सुहुमखवगंते । जं असुभपगइदलियस्स संकमो होइ एयासु ॥ ३६७ ॥ अद्वाजोगुक्कोसेहिं देवनिरयाउगाण परमाए । परमं पएस सतं, जा पढमो उदयसमओ सो ॥ ३६८ ॥ सेसाउगाणि नियगेसु चेव आगंतु पुव्वकोडीए । सायबहुलस्स अचिरा, बंधंते जाव नोवट्टे ॥ ३६९ ॥ पूरित्तु पुव्वकोडीपुहुत्तनारयदुगस्स बंधंते । एवं पलियतिगंते, सुरदुगवेउव्वियदुगाणं ॥ ३७० ॥ तमतमगो अइखिप्पं, सम्मत्तं लभिय तंमि बहुगद्धं । मणुयदुगस्सु-क्कोसं, सवज्जरिसभस्स बंधंते ॥ ३७१ ॥ वेछावट्ठिचियाणं, मोहस्सुवसामगस्स चउखुत्तो । सम्मधुत्तवारसण्हं, खवगंमि सबंध-अंतम्मि ॥ ३७२ ॥ सुभथिरसुभधुवियाणं, एवं चिय होइ संतमुक्कोसं । तित्थयराहाराणं, नियनियगुक्कोसबंधंते ॥ ३७३ ॥ तुल्ला नपुंसगेणं, एगिंदियथावरायवुज्जोया । सुहुमतिगं विगलावि य, तिरिमणुयचिरच्चिया नवरिं ॥ ३७४ ॥ ओहेण खवियकम्मे, पएससंतं जहन्नयं होइ । नियसंकमस्स विरमे, तस्सेव त्रिसेसियं मुणसु ॥ ३७५ ॥ उव्वलमाणीणेगठिई उव्वलए जया दुसामइगा । थोवद्धमज्जियाणं, चिरकालं पालिआ अंत ॥ ३७६ ॥ अंतिमलोभजसाणं, असेट्ठिगाहापवत्तअन्तंमि । मिच्छत्तगए आहारगस्स सेसाणि नियगंते ॥ ३७७ ॥ चरमावलिप्पविट्ठा, गुणसेढी जासि अत्थि न य उदओ । आवलिगासअयसमा तासिं खलु फड्ड-गाइं तु ॥ ३७८ ॥ सव्वजहन्नपएसे, पएसवुड्डीएणंतया भेया । ठिइठाणे ठिइठाणे, विन्नेया खवियकम्माओ ॥ ३७९ ॥ एगट्ठिइयं एगाए फड्डगं दोसु होइ दोट्ठिइगं । तिगमाईसुवि एवं, नेयं जावंति जासिं तु ॥ ३८० ॥ आवलिपेसुक्कोसं, फड्डगमोहस्स सव्व-घाईणं । तेरसनामतिनिदाण, जाव नो आवली गलइ ॥ ३८१ ॥ खीणद्धासंखंसं, खीणंताणं तु फड्डगुक्कोसं । उदयवईणेगहियं,

उद्वलनादि

॥३०५॥

श्रीचन्द्र-
र्षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३०६॥

निदाणं एगहीणं तं ॥ ३८२ ॥ अज्जोगिसंतिगाणं, उदयवईणं तु तस्स कालेणं । एगाहिगेण तुल्लं, इयराणं एगहीणं तं ॥ ३८३ ॥
ठिइखंडाणइखुड्डं, खीणसजोगीण होइ जं चरिमं । तं उदयवईणहियं, अन्नगए तूणमियराणं ॥ ३८४ ॥ जं समयं उदयवई,
खिज्जइ दुच्चरिमयन्तु ठिइठाणं । अणुदयवइए तम्मी, चरिमं चरिमंमि जं कमइ ॥ ३८५ ॥ जावइयाउ ठिईओ जसंतलोभाणहा-
पवत्तंते । तं इगिफड्डुं संते, जहन्नयं अकयसेटिस्स ॥ ३८६ ॥ अणुदयतुल्लं उव्वलणिगाण जाणिज्ज दीहउव्वलणे । हासाईणं एगं,
संछोभे फड्डुगं चरमं ॥ ३८७ ॥ बन्धावलियाईयं, आवलिकालेण बीइठिइहिंतो । लयठाणं लयठाणं, नासेई संकमेणं तु ॥ ३८८ ॥
संजलणातिगे दुसमय हीणा दो आवलीण उकोसं । फड्डुं विईय ठिइए, पढमाए अणुदयावलिया ॥ ३८९ ॥ आवलियदुसमऊणा
मेत्तं फड्डुं तु पढमठिइविरमे । वेयाणवि बे फड्डा ठिईदुगं जेण तिण्हंपि ॥ ३९० ॥ पढमठिईचरमुदये, विइयठिईए व चरमसं-
छोभे । दो फड्डा वेयाणं, दो इगि संतंहवा एए ॥ ३९१ ॥ चरमसंछोभसमए, एगा ठिइ होइ थीनपुंसाणं । पढमठिईए तदंते,
पुरिसे दोआलिदुसमूणं ॥ ३९२ ॥ इति श्रीपंचमं बन्धविधिद्वारम् ॥

॥ अथ कर्मप्रकृतिसंग्रहः ॥ बंधणकरणम्-णमिऊण सुयहराणं वोच्छं करणाणि बंधणाईणि । संकमकरणं बहुसो अइदि-
सियं उदयसंते जं ॥ ३९३ ॥ आवरणदेससव्वक्खएण दुविहेह वीरियं होइ । अहिसंधिअणहिसंधी अकसाइ सलेस उभयंपि ॥ ३९४ ॥
होइ कसाइवि पढमं इयरमलेसीवि जं सलेसं तु । गहणपरिणामफंदणरूवं तं जोगओ तिविहं ॥ ३९५ ॥ जोगो विरियं थामो
उच्छाह परकमो तहा चेट्टा । सत्ती सामत्थंति य जोगस्स हवंति पज्जाया ॥ ३९६ ॥ पन्नाए अविभागं जहन्नविरियस्स वीरियं
छिन्नं । एकेकस्स पएसस्स असंखलोगप्पएससमं ॥ ३९७ ॥ सव्वप्पवीरिएहिं जीवपएसेहिं वग्गणा पढमा । बीयाइ वग्गणाओ

वर्गणानि-
रूपणं

॥३०६॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पंचसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३०७॥

रूवुत्तरिया असंखाओ ॥ ३९८ ॥ ताओ फड्डगमेगं अओ परं नत्थि रूववुद्धीए । जाव असंखा लोगा पुव्वविहाणेण तो फड्डा ॥ ३९९ ॥ सेढीअसंखभागियफड्डेहिं जहण्णयं हवइ ठाणं । अंगुलअसंखभागुत्तराहिं भूओ असंखाइं ॥ ४०० ॥ सेढीअसंखिय-
भागं गंतुं गन्तुं भवंति दुगुणाइं । फड्डाइं ठाणेसुं पलियासंखसगुणयारा ॥ ४०१ ॥ वड्डंति व हायंति व चउहा जीवस्स जोगठाणाइं ।
आवलिअसंखभागंतमुहुत्तमसंखगुणहाणी ॥ ४०२ ॥ जोगट्टाणठिईओ चउसमया अट्ट दोण्णि जा तत्तो । अट्टगुभयठिइ जाओ
जहा परमसंखगुणियाणं ॥ ४०३ ॥ सुहुमेयराइयाणं जहण्णउकोसपज्जपज्जाणं । आसज्ज असंखगुणाणि होंति इह जोगठाणाणि
॥ ४०४ ॥ जोगणुरूवं जीवा परिणामंतीह मिण्हिउं दलियं । भासाणापाणमणोचियं च अवलंबए दव्वं ॥ ४०५ ॥ एकपएसाइ-
अणंतजाओ होऊण होंति उरलस्स । अज्जोगंतरिआओ वग्गणाओ अणंताओ ॥ ४०६ ॥ ओराल १ विउव्वा २ हार ३ तेय ४
भासा ५ णुपाण ६ मण ७ कम्मे ८ । अह दव्ववग्गणाणं कमो विवज्जासओ खित्ते ॥ ४०७ ॥ कम्मोवरिं धुवेयर सुन्ना पत्तेय सुन्न-
वायरगा । सुन्ना सुहुमे सुन्ना महखंधे सगुणनामाओ ॥ ४०८ ॥ सिद्धाणंतसेणं अहव अभव्वेहणंतगुणिएहिं । जुत्ता जहन्नजोग्गा
उरलाईणं भवे जेड्डा ॥ ४०९ ॥ पंचरस पंचवण्णेहिं परिणया अट्टफासदोगंधा । जावाहारगजोग्गा चउफासविसेसिया उवरिं ॥ ४१० ॥
अविभागाईनेहेण जुत्तया ताव पोग्गला अत्थि । सव्वजियाणंतगुणेण जाव नेहेण संजुत्ता ॥ ४११ ॥ जे एगनेहजुत्ता ते
बहवो तेहिं वग्गणा पढमा । जे दुग्गेहाइजुआ असंखभागूण ते कमसो ॥ ४१२ ॥ इय एरिसहाणीए जंति
अणंताउ वग्गणा कमसो । संखंसूणा तत्तो संखगुणूणा तओ कमसो ॥ ४१३ ॥ तत्तोऽसंखगुणूणा अणंतगुणऊणिया-
वि तत्तोऽवि । गंतुमसंखा लोगा अट्टद्धा पोग्गला भूय ॥ ४१३ ॥ पढमहाणीए एवं वीयाएऽसंखवग्गणा गंतुं । अट्टं उवरित्थाओ

वर्गणाया-
फड्डगानां-
च निरूपणं

॥३०७॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३०८॥

हाणीओ होंति जा तीए ॥ ४१५ ॥ थोवाओ वग्गणाओ पढमहाणीए उवरिमासु कमा । होंति अणंतगुणाओ अणंतभागो पएसाणं ॥ ४१५ ॥ पंचण्ह सरीराणं परमाणूणं मतीए अविभागो । कप्पिययाणेगंसो गुणाणु भावाणु वा होंति ॥ ४१७ ॥ जे सव्वजहण्ण-
गुणा जोग्गा तणुबंधणस्स परमाणू । तेवि उ य संखासंखगुणपलिभागा अइकंता ॥ ४१८ ॥ सव्वजियाणंतगुणेण जे उ नेहेण पोग्गला
जुत्ता । ते वग्गणा उ पढमा बंधणनामस्स जोग्गाओ ॥ ४१९ ॥ अविभागुत्तरियाओ सिद्धाणमणंतभागतुल्लाओ । ताओ फड्डग-
मेगं अणंतविवराइं इय भूय ॥ ४२० ॥ जइमं इच्छसि फड्डं तत्तियसंखाए वग्गणा पढमा । गुणिया तस्साइल्ला रूवुत्तरियाओ-
ऽणंतताओ ॥ ४२१ ॥ अभवाणंतगुणाइं फड्डाइं अंतराउ रूवुणा दोऽणंतरवुड्डीओ परंपरा होंति सव्वाओ ॥ ४२२ ॥ पढमा उ
अणंतहिं सरीरठाणं तु होइ फड्डेहिं । तयणंतभागवुड्डी कंडगमेत्ता भवे ठाणा ॥ ४२३ ॥ एकं असंखभागुत्तरेण पुण णंतभागवुड्डीए ।
कंडगमेत्ता ठाणा असंखभागुत्तरं भूय ॥ ४२४ ॥ एवं असंखभागुत्तराणि ठाणाणि कंडमेत्ताणि । संखेज्जभागवुड्डं पुण अन्नं उट्टए
ठाणं ॥ ४२५ ॥ अमुयंतो तह पुव्वुत्तराइं एयंपि नेसु जा कंडं । इय एयविहाणेणं छव्विहवुड्डी उ ठाणेसु ॥ ४२६ ॥ असंसंखलो-
गतुल्ला अणंतगुणरसजुया य इयठाणा । कंडंति एत्थ भन्नइ अंगुलभागो असंखेज्जो ॥ ४२७ ॥ होति पओगो जोगो तट्ठाणविवड्ड-
णाए जो उ रसो । परिवड्डेई जीवो पओगफड्डं तयं वेत्ति ॥ ४२८ ॥ अविभागवग्गफड्डगअंतरठाणाइं एत्थ जह पुव्वि । ठाणाइं
वग्गणाओ अणंतगुणाए गच्छंति ॥ ४२९ ॥ तिण्हंपि फड्डगणं, जहण्णउकोसगा कमा ठविउं । नेया णंतगुणाओ वग्गणा
णेहफड्डाओ ॥ ४३० ॥ अणुभागविसेसाओ मूलुत्तरपगइभेयकरणं तु । तुल्लस्सावि दलस्सा पयईओ गोणनामाओ ॥ ४३१ ॥ ठिति-
बंधो दलस्स ठिई पएसबंधो पएसगहणं जं । ताण रसो अणुभागो तस्समुदाओ पगतिबंधो ॥ ४३२ ॥ मूलुत्तरपगईणं पुव्वि दल-

भावाणु-
निरूपणं

॥३०८॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३०९॥

भागसंभवो बुत्तो । रसभेएणं इत्तो मोहावरणाण निसुणेह ॥ ४३३ ॥ सव्वुक्कोसरसो जो मूलविभागस्सणंतिभो भागो । सव्वघाईण दिज्जइ सो इयरो देसघाईणं ॥ ४३४ ॥ उक्कोसरसस्सद्धं मिच्छे अद्धं तु इयरघाईणं । सञ्जलणनोकसाया सेसं अद्धद्वयं लेंति ॥ ४३५ ॥ जीवस्सज्जवसाया सुभासुभाज्जखलोगपरिमाणा । सव्वजियाणन्तगुणा एकेके होंति भावाणू ॥ ४३६ ॥ एकज्जवसायसमज्जियस्स दलियस्स किं रसो तुल्लो? । न हु होति णन्तभेया साहिज्जन्ते निसामेह ॥ ४३७ ॥ सव्वप्परसे गेण्हइ जे बहवे तेहिं वग्गणा पढमा । अविभागुत्तरिएहिं अन्नाओ विसेसहीणेहिं ॥ ४३८ ॥ दव्वेहिं वग्गणाओ सिद्धाणमणन्तभागतुल्लाओ । एयं पढमं फड्डं अओ परं नत्थि रूवहिया ॥ ४३९ ॥ दारं ॥ सव्वजियाणंतगुणा पलिभागा लंघिउं पुणो अन्नो । एवं हवंति फड्डा सिद्धाणमणंतभागसमा ॥ ४४० ॥ एयं पढमं ठाणं एवमसंखेज्जलोगठाणाणं । सममग्गणाणि फड्डाणि तेसिं तुल्लाणि विवराणि ॥ ४४१ ॥ ठाणाणं परिवुड्डी छट्ठाणकमेण तं गयं पुंविं । भागो गुणो य कीरति जहुत्तरं एत्थ ठाणाणं ॥ ४४२ ॥ छट्ठाणगवसाणे अन्नं छट्ठाणयं पुणो अन्नं । एवमसंखा लोगा छट्ठाणाणं मुणेयव्वा ॥ ४४३ ॥ सव्वासिं बुड्डीणं कंडगमेत्ता अणंतरा बुड्डी । एगंतरा उ बुड्डी वग्गो कंडस्स कंडं च ॥ ४४४ ॥ कंडं कंडस्स घणो वग्गो दुगुणो दुगंतराए उ । कंडस्स वग्गवग्गो घणवग्गा तिगुणिआ कंडं ॥ ४४५ ॥ अडकंड वग्गवग्गा वग्गा चत्तारि छग्घणा कंडं । चउअन्तरबुड्डीए हेट्टट्ठाणपरूवणया ॥ ४४६ ॥ परिणामपच्चएणं एसं गेहस्स छव्विहा बुड्डी । हाणी व कुणंति जिया आवलिभागं असंखेज्जं ॥ ४४७ ॥ अन्तमुहुत्तं चरिमा दोवि उ समयं तु पुण जहण्णेणं । जवमज्जविहाणेणं एत्थ विगप्पा बहुठिईया ॥ ४४८ ॥ कलिदावरतेयकडजुम्मसन्निया होंति रासिणो कमसो । एगाइसेसगा चउहियंमि कडजुम्म इह सव्वे ॥ ४४९ ॥ सुहुमगणिं पविसन्ता चिट्ठंता तेसिं कायठितिकालो । कमसो असंखगुणिया तत्तो

अनुभागः

॥३०९॥

श्रीचन्द्र-
पिंकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३१०॥

अणुभागठाणाइं ॥ ४५० ॥ सव्वत्थोवा ठाणा अणंतगुणणाए जे उ गच्छंति । तत्तो असंखगुणिया णंतरबुद्धीए जह हेट्ठा ॥ ४५१ ॥
होंति परंपरबुद्धीए थोवगाणंतभागबुद्धा जे । अस्संखसंखगुणिआ एकं दो दो असंखगुणा ॥ ४५२ ॥ एगट्ठाणपमाणं अंतर ठाणा
निरन्तरा ठाणा । कालो बुद्धी जवमज्झ फासणा अप्पबहु दारा ॥ ४५३ ॥ एकेकंमि असंखा तसेयराणंतया सपाउग्गे । एगाइ
जाव आवलिअसंखभागो तसा ठाणे ॥ ४५४ ॥ तसजुत्तठाणविचरेसु सुण्णया होंति एकमाईआ । जाव असंखा लोगा निरन्तरा
थावरा ठाणा ॥ ४५५ ॥ दो आइ जाव आवलि असंखभागो निरन्तरतसेहिं । नाणाजिएहिं ठाणं असुण्णयं आवलिअसंखं ॥ ४५६ ॥
जवमज्झम्मि य बहवो विसेसहीणाओ उभयओ कमसो । गंतुमसंखा लोगा अद्दद्दा उभयओ जीवा ॥ ४५७ ॥ आवलि असंखभागं
तसेसु हाणीण होइ परिमाणं । हाणिदुगन्तरठाणा थावरहाणी असंखगुणा ॥ ४५८ ॥ जवमज्झे ठाणाइं असंखभागो उ सेसठा-
णाणं । हेट्ठंमि होंति थोवा उवरिंमि असंखगुणियाणि ॥ ४५९ ॥ दुगचउरट्ठतिसमइग सेसा य असंखगुणया कमसो । कालेऽईए
पुट्ठा जिएण ठाणा भमतेणं ॥ ४६० ॥ तत्तो विसेसअहियं जवमज्झा उवरिमाइं ठाणाइं । तत्तो कंडगहेट्ठा तत्तोवि हु सव्वठाणाइं
॥ ४६१ ॥ फासणकालप्पबहु जह तह जीवाण भणसु ठाणेसु । अणुभागबन्धठाणा अज्झवसाया व एगट्ठा ॥ ४६२ ॥ ठित्तिठाणे
ठिइठाणे कसायउदया असंखलोगसमा । एकेककसायुदए एवं अणुभागठाणाइं ॥ ४६३ ॥ थोवाणुभागठाणा जहण्णठित्तिपढम-
बंधहेउम्मि । तत्तो विसेसअहिया जाचरमाए चरमहेऊ ॥ ४६४ ॥ गंतुमसंखा लोगा पढमार्हितो भवंति दुगुणाणि । आवलिअसंख-
भागो दुगुणठाणाण संवग्गो ॥ ४६५ ॥ असुभपगईणमेवं इयराणुकोसगम्मि ठिइबन्धे । सव्वुकोसगहेऊ उ होइ एवंचिय असेसं
॥ ४६६ ॥ थोवाणुभागठाणा जहण्णठित्तिबंध असुभपगईणं । समयबुद्धीए किंचि हियाइं सुहियाण विवरीयं ॥ ४६७ ॥ पलिया-

अनुभागः

॥३१०॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पंचसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३११॥

संखियमेत्ता ठितिठाणा गंतु गंतु दुगुणाई । आवलिअसंखमेत्ता गुणा गुणंतरमसंखगुणं ॥ ४६८ ॥ सच्चजहण्णठिईए सच्चाणवि
आउगाण थोवाणि । ठाणाणि उत्तरासुं असंखगुणणाए सेढीए ॥ ४६९ ॥ गंठिदेसे सण्णी अभव्वजीवस्स जो ठिईबंधो । ठिइ-
वुड्डीए तस्स उ बन्धा अणुकड्ढिओ तत्तो ॥ ४७० ॥ वग्गे वग्गे अणुकड्ढि तिच्चमंदत्तणाई तुल्लुई । उवघाय घाइपयडी कुवण्णनवगं
असुभवग्गो ॥ ४७१ ॥ परघाय बन्धणतणू अंगसुवण्णाइतित्थानिम्माणं । अगुरुलहूसासतिगं संघाय छयाल सुभवग्गो ॥ ४७२ ॥
सायं थिराइ उच्चं सुरमणु दो दो पणिंदि चउरंसं । रिसहपसत्थाविहगइ सोलस परियत्त सुभवग्गो ॥ ४७३ ॥ अस्सायथावरदसं नर-
यदुगं विहगई य अपसत्था । पंचिदिरिसभचउरंसगेयरा असुभ घोलाणिया ॥ ४७४ ॥ मोत्तुमसंखं भागं जहन्नठिइठाणगाण सेसाणि ।
गच्छंति उवरिमाए तदेकेदेसेण अण्णाणि ॥ ४७५ ॥ एवं उवरिं हुत्ता गंतूणं कंडमेत्ताठितिबंधा । पढमठितिइठाणाणं अणुकड्ढी जाइ
परिणिट्ठं ॥ ४७६ ॥ तदुवरिम आइयासुं कमसो बीयाईयाण निट्ठाइ । ठितिठाणाणणुकड्ढी आउकस्सं ठिई जाव ॥ ४७७ ॥ उव-
घायाईणेवं एसो परघायमाइसु विसेसो । उकोसठिईहिंतो हेट्ठमुहं कीरइ असेसं ॥ ४७८ ॥ सप्पडिवक्खाणं पुण असायसायाइयाण
पगईणं । ठावेत्थ ठिईठाणा अन्तोकोडीइ नियनियगा ॥ ४७९ ॥ जा पडिवक्खकंता ठिइओ ताणं कमो इमो होइ । ताणन्नाणि
य ठाणा सुद्धठिईणं तु पुव्वकमो ॥ ४८० ॥ मोत्तूण नीयामियराऽसुभाण जो जो जहन्नठितिबन्धो । नियपडिवक्खसुभाणं ठावेयव्वो
जहण्णयरो ॥ ४८१ ॥ पडिवक्खजहन्नयरो तिरिदुगनीयाण सत्तममहीए । सम्मत्ताईए तओ अणुकड्ढी उभयवग्गो ॥ ४८२ ॥
अट्ठारस कोडीओ परघायकमेण तसचउकेवि । कंडं निवत्तणकंडं च पल्लस्सऽसंखंसो ॥ ४८३ ॥ जा निवत्तणकंडं जहण्णठिति-
पढमठाणगेहितो । गच्छंति उवरिहुत्तं अणंतगुणणाए सेढीए ॥ ४८४ ॥ तत्तो पढमठितीए उकोसं ठाणगं अणंतगुणं । तत्तो

अनुभागः

॥३११॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३१२॥

कंडग उवरिं आउकस्सं नए एवं ॥ ४८५ ॥ उकोसाणं कंडं अणन्तगुणणाए तन्नए पच्छा । उवघायमाइयाणं इयराणुकोसगाहितो ॥ ४८६ ॥ अस्सायजहण्णठिइठाणेहिं तुल्लयाइं सव्वाणं । आपडिवक्खक्कंतगठिईणं ठाणाइं हीणाइं ॥ ४८७ ॥ तत्तो अणंतगुण-
णाए जंति कंडस्स संखिया भागा । तत्तो अणंतगुणियं जहण्णठिति उकसं ठाणं ॥ ४८८ ॥ एवं उकस्साणं अणंतगुणणाए कंडगं
वयइ । एकं जहण्णठाणं जाइ परक्कंतठाणाणं ॥ ४८९ ॥ उवरिं उवघायसमं सायस्सवि नवरि उकसठिईओ । अंतिसुवघायसमं मज्जे
नीयस्स सायसमं ॥ ४९० ॥ संजयबायरसुहुमग पज्जअपज्जाण हीणमुकोसो । एवं विगलाऽसन्निसु संजयउकोसगो बन्धो
॥ ४९१ ॥ देसदुगविरय चउरो सण्णीपंचेन्दियस्स चउरो य । संखेज्जगुणा कमसो संजयउकोसगाहितो ॥ ४९२ ॥ थोवा
जहन्नवाहा उकोसाबाहठाण कंडाणि । उकोसिया अवाहा नाणपएसन्तरा तत्तो ॥ ४९३ ॥ एगं पएसविवरं आवाहाकण्डगस्स
ठाणाणि । हीणठिई ठिइठाणा उकोसठिई तओ अहिया ॥ ४९४ ॥ आउसु जहन्नवाहा जहन्नबन्धो अवाह ठाणाणि । उकोसबाह-
णाणंतराणि एगन्तरं तत्तो ॥ ४९५ ॥ ठितिवन्धट्ठाणाइं उकोसठिई तओवि अब्भहिआ । सण्णिसु अप्पावहुयं दसद्वभेयं इमं
भणियं ॥ ४९६ ॥ ठिइठाणे ठिइठाणे अज्झवसाया असंखलोगसमा । कमसो विसेसअहिया सत्तण्हाउस्सऽसंखगुणा ॥ ४९७ ॥
पल्लासंखसमाओ गन्तूण ठिईइ होंति ते दुगुणा । सत्तण्हऽज्झवसाया गुणगारा ते असंखेज्जा ॥ ४९८ ॥ ठितिदीहयाए कमसो
असंखगुणणाए होंति पगईणं । अज्झवसाया आउगनामद्वगदुविहमाहाणं ॥ ४९९ ॥ सव्वजहन्नस्स रसो अणंतगुणिओ य तस्स
उकोसो । ठितिवन्धे ठिइवन्धे अज्झवसाओ जहाकमसो ॥ ५०० ॥ धुवपगडी बन्धंता चउठाणाइं सुभाण इयराणं । दो ठाणगाइ ति-
विहं सट्ठाणजहन्नगाईसु ॥ ५०१ ॥ चउदुट्ठाणाइं सुभासुभाण बन्धे जहन्नधुवठिईसु । थोवा विसेसअहिया पुहुत्तपरओ विसेसण

अनुभागः

॥३१२॥

श्रीचन्द्र-
र्षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३१३॥

॥ ५०२ ॥ पल्लाऽसंखियमूला गन्तुं दुगुणा हवन्ति अद्वा य । नाणा गुणहाणीणं असंखगुणमेगगुणविवरं ॥ ५०३ ॥ चउठाणाई-
जवमज्झ हेट्टउवरिं सुभाण ठितिवन्धा । संखेज्जगुणा ठिइठाणगाई असुभाण मीसा य ॥ ५०४ ॥ इति बन्धनकरणम् ॥
अथ संक्रमकरणम् — बज्झंतियासु इयरा ताओवि य संक्रमंति अब्भोऽब्भं । जा संतयाए चिट्ठहि बंधाभावेवि दिट्ठीओ
॥ ५०५ ॥ संक्रमइ जासु दलियं ताओ उ पडिग्गहा समक्खाया । जा संक्रमआवलियं करणासज्झं भवे दलियं ॥ ५०६ ॥ निय-
निय दिट्ठि न केइ दुइय तइज्जा न दंसणतिगंणि । मीसम्मि न सम्मत्तं दंसकसाया न अब्भोऽब्भं ॥ ५०७ ॥ संक्रामंति न आउं
उवसंतं तहय मूलपगइओ । पगइट्ठाणविभेया संक्रमणपडिग्गहा दुविहा ॥ ५०८ ॥ खयउवसमदिट्ठीणं सेढीए न चरिमलोभसंक-
मणं । खवियट्ठगस्स इयराह जं कमा होइ पंचण्हं ॥ ५०९ ॥ मिच्छे खविए मीसस्स नत्थि उभए वि नत्थि सम्मस्स । उव्वलिएसुं
दोसुं पडिगहया नत्थि मिच्छस्स ॥ ५१० ॥ दुसु तिसु आवलियासुं समयविहीणासु आइमठिईए । सेसासु पुंसंजलणयाणं न भवे
पडिग्गहया ॥ ५११ ॥ धुवसंतीणं चउहेह संक्रमो मिच्छणीयवेयणीए । साईअधुवो बंधोव्व होइ तह अधुवसंतीणं ॥ ५१२ ॥
साअणजसदुविहकसायसेसदोदंसणाणजइपुच्चा । संक्रामगंत कमसो संमुच्चाणं पढमदुइया ॥ ५१३ ॥ चउहा पडिग्गहत्तं धुवबंधीणं
विहाय मिच्छत्तं । मिच्छाऽधुवबंधीणं साई अधुवा पडिग्गहया ॥ ५१४ ॥ संतट्ठाणसमाई संक्रमठाणाईं दोणिण बीयस्स । बंधसमा
पडिग्गहया अट्ठहिया दो वि मोहस्स ॥ ५१५ ॥ पण्णरस सोलसत्तर अडचउवीसा य संक्रम नत्थि । अट्ठदुवालस सोलस बीसा
य पडिग्गहे नत्थि ॥ ५१६ ॥ संक्रमणपडिग्गहया पढमतइज्जट्ठमाण चउभेया । इगवीसो पडिग्गहगो पणवीसो संक्रमो मोहे
॥ ५१७ ॥ दंसणवरणे नवगो संक्रमणपडिग्गहो भवे एवं । साई अधुवा सेसा संक्रमणपडिग्गहट्ठाणा ॥ ५१८ ॥ नवछक्कचउकेसुं

प्रकृति-
संक्रमः

॥३१३॥

श्रीचन्द्र-
र्षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३१४॥

नवगं संकमइ उवसमगयाणं । खवगाण चउसु छक्कं दुइए मोहं अओ वोच्छं ॥ ५१९ ॥ लोभस्स असंकमणा उव्वलणा खवणतो
छ सत्तण्हं । उवसंताणवि दिट्ठीण संकमासंकमा नेया ॥ ५२० ॥ आमीसं पणवीसो इगवीसो मीसगाओ जा पुव्वो । मिच्छ-
खवगे दुवीसो मिच्छे य तिसत्तछव्वीसा ॥ ५२१ ॥ खवगस्स सबन्धच्चिय उवसमसेढीए सम्ममीसजुया । मिच्छखवगे ससम्मा
अट्टारस इय पडिग्गहया ॥ ५२२ ॥ दसगट्टारसगाई चउचउरो संकमंति पंचंमि । सत्तड चउ दसिगारस बारसठारा चउक्कम्मि
॥ ५२३ ॥ तिन्नि तिगाईसत्तट्ट नव य संकममिगारस तिगंमि । दोसु छगट्टदुपंच य इगि एक्कं दोणि तिण्णि पणा ॥ ५२४ ॥ पण-
वीसो संसारिसु इगुवीसे सत्तरसे य संकमइ । तेरस चोदस छके वीसा छक्के य सत्ते य ॥ ५२५ ॥ बावीसे गुणवीसे पन्नरसेक्कार-
सेसु छव्वीसा । संकमइ सत्तवीसा मिच्छे तह अविरयाईणं ॥ ५२६ ॥ बावीसेगुणवीसे पण्णरसेक्कारसे य सत्ते य । तेवीसा संक-
मई मिच्छा विरयाइयाण कमा ॥ ५२७ ॥ अट्टारसचोदसदससत्तगेसु बावीस खीणमिच्छाणं । सत्तरस तेरनवसत्तगेसु इगवीस
संकमइ ॥ ५२८ ॥ दसगाइ चउकं एक्कवीसखवगस्स संकमहि पंचे । दस चत्तारि चउके तिसु तिन्नि दु दोसु एक्केकं ॥ ५२९ ॥
अट्टाराइ चउकं पंचे अट्टार बार एक्कारा । चउसु इगारस नव अड तिगे दुगे अट्ट छप्पंच ॥ ५३० ॥ पण तिण्णि दोणिण एके
उवसमसेढीए खइयदिट्ठिस्स । इयरस्स उ दो दोसुं सत्तसु वीसाइ चत्तारि ॥ ५३१ ॥ छसु वीस चोदतेरस तेरेक्कारस य दस य
पंचम्मि । दस अड सत्त चउक्के तिगम्मि सग पंच चउरो य ॥ ५३२ ॥ गुणवीस पन्नरेक्कारसाइ तिति सम्मदेसविरयाणं । सत्त
पणाइ छ पंच उ पडिग्गहा उभयसेढीसु ॥ ५३३ ॥ पढमचउकं तित्थयरवज्जियं अधुवसंततियजुत्तं । तिगपणछव्वीसेसु संकमइ
पडिग्गहेसु तिसु ॥ ५३४ ॥ पढमं संतचउकं इगतीसे अधुवतिगजुअं तं तु । गुणतीसतीसएसुं जसहीणा दो चउक्क जसे ॥ ५३५ ॥

प्रकृति-
संकमः

॥३१४॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पंचसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ

॥३१५॥

पढमचउकं आइल्लवज्जियं दो अणिच्च आइल्ला । संकमहि अट्टवीसे सामी जहसंभवं नेया ॥ ५३६ ॥ संकमइ नन्नपगइं पगईओ
पगइसंकमे दलियं । ठित्तिअणुभागा चेवं ठंति तहत्था तयणुरूवं ॥ ५३७ ॥ दलियरसाणं जुत्तं मुत्तत्ता अन्नभावसंकमणं । ठित्ति-
कालस्स न एवं उउसंकमणंपिव अदुट्ठं ॥ ५३८ ॥ इति प्रकृतिसंकमः ॥

उव्वट्ठणं च ओवट्ठणं च पगइंतरम्मि वा नयणं । बंधे व अबन्धे वा जं संकामो इइ ठिईए ॥ ५३९ ॥ जासिं बन्धनिमित्तो
उकोसो बन्ध मूलपगईणं । ता बन्धुकोसाओ सेमा पुण संकमुकोसा ॥ ५४० ॥ बन्धुकोसाण ठिई मोत्तुं दो आवलीए
संकमइ । सेसा इयराणं पुण आवलियतिगं पमोत्तूणं ॥ ५४१ ॥ तित्थयराहाराणं संकमणे बन्धसन्तएसुंपि । अन्तो
कोडाकोडी तहावि ता संकमुकोसा ॥ ५४२ ॥ एवइयसंतया जं सम्महिट्ठीण सव्वकम्मेसु । आऊणि बन्धुकोसगाणि जं नन्न-
संकमणं ॥ ५४३ ॥ गंतुं सम्मो मिच्छं तस्सुकोसं ठिईं च काऊणं । मिच्छियराणुकोसं करेति ठित्तिसंकमं सम्मो ॥ ५४४ ॥ अंतो-
मुहुत्तहीणं आवलियदुहीण तेसु सट्ठाणे । उकोससंकमपहू उकोसगबन्धगन्नासु ॥ ५४५ ॥ बन्धुकोसाण आवलिण आवलिदुगेण
इयराणं । हीणा सव्वावि ठिई सो जट्ठिइसंकमो भणिओ ॥ ५४६ ॥ साबाहा आउठिई आवलिगूणा उ जट्ठि इसठाणे । एका
ठिई जहन्नो अणुदइयाणं निहयसेसा ॥ ५४७ ॥ जो जो जाणं खवगो जहन्नठिइसंकमस्स सो सामी । सेसाणं तु सजोगी अंतमुहुत्तं
जओ तस्स ॥ ५४८ ॥ उदयावलिण छोभो अन्नपगईए जो उ अंतिमओ । सो संकमो जहन्नो तस्स पमाणं इमं होइ ॥ ५४९ ॥
संजलणलोभनाणंतरायदंसणचउकआऊणं । सम्मत्तस्स य समओ सगआवलियातिभागम्मि ॥ ५५० ॥ खविऊण मिच्छमीसे
मणुओ सम्मंमि खविय सेसम्मि । चउगईओवि उ होउं जहन्नठित्ति संकमस्सामी ॥ ५५१ ॥ निदादुगस्स साहिय आवलियदुगं

स्थिति-
संकमः

॥३१५॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ

॥३१६॥

तु साहिए तंसे ! हासाईणं संखेज्ज वच्छरा ते य कोहम्मि ॥ ५५२ ॥ पुंसंजलणाण ठिई जहाण्णिया आवलिदुगेणूणा । अंतो जोगं-
तीणं पलियासंखंस इयराणं ॥ ५५३ ॥ मूलठिईण अजहण्णो सत्तण्ह तिहा चउव्विहो मोहे । सेसविगप्पा साईअधुवा ठितिसंकमे
होंति ॥ ५५४ ॥ तिविहो धुवसंतीणं चउव्विहो तह चरित्तमोहाणं । अजहन्नो सेसासुं दुविहा सेसावि दुविगप्पा ॥ ५५५ ॥
इति स्थितिसंक्रमः

ठितिसंकमोव्व तिविहो रसंमि उव्वट्टणाइं विन्नेओ । रसकारणओ नेयं घाइत्तविसेसणऽभिहाणं ॥ ५५६ ॥ देसग्घाइरसेणं पग-
ईओ होंति देसघाईओ । इयरेणियरा एमेव ठाणसन्नावि नेयव्वा ॥ ५५७ ॥ सव्वघाई दुठाणो मीसायवमणुयतिरियआऊणं । इग-
दुट्ठाणो सम्मम्मि तदियरोऽन्नासु जह हेट्ठा ॥ ५५८ ॥ दुट्ठाणो चिय जाणं ताणं उक्कोसओवि सो चेव । संकमइ वेयगेवि हु
सेसासुक्कोसओ परमो ॥ ५५९ ॥ एगट्ठाणजहन्नं संकमइ पुरिससम्मसंजलणे । इयरासुं दोठाणिय जहन्न रससंकमे फड्डं ॥ ५६० ॥
बंधिय उक्कोसरसं आवलियाओ परेण संकामे । जावंतमुहू मिच्छो असुभाणं सव्वपयडीणं ॥ ५६१ ॥ आयावुज्जोवोरालपढमसंघ-
यणमणुदुगाऊणं । मिच्छसम्मा य सामी सेसाणं जोगि सुभियाणं ॥ ५६२ ॥ खवगस्संतरकरणे अकए घाईण जो उ अणुभागो ।
तस्स अणंतो भागो सुहुमेगिंदिय कए थोवो ॥ ५६३ ॥ सेसाणं असुभाणं केवलिनो जो उ होइ अणुभागो । तस्स अणंतो भागो
असण्णिपंचिदिए होइ ॥ ५६४ ॥ सम्मदिट्ठी न हणइ सुभाणुभागं दुवेवि दिट्ठीणं । सम्मत्तमीसगाणं उक्कोसं हणइ खवगोवि
॥ ५६५ ॥ घाईणं जे खवगा जहण्णरससंकमस्स ते सामी । आऊण जहण्णठिईवन्धाओ आवली सेसा ॥ ५६६ ॥ अणत्तिथुव्वल-
णाणं संभवणा आवलीइ परएणं । सेसाणं इगि सुहुमो घाइयअणुभागकम्मंसो ॥ ५६७ ॥ साइयवज्जो अजहण्णसंकमो पढमदुइय-

रससंक्रमः

॥३१६॥

श्रीचन्द्र-
र्षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृते

॥३१७॥

चरिमाणं । मोहस्स चउविगप्पो आउस्सऽणुकोसओ चउहा ॥ ५६८ ॥ साइयवज्जो वेयणियनामगोयाण होइ अणुकोसो । सच्चेसु
सेसभेया साई अधुवा य अणुभागे ॥ ५६९ ॥ अजहन्नो चउभेओ पढमगसंजलणनोकसायाणं । साइयवज्जो सोच्चिय जाणं खवगो
खवियमोहो ॥ ५७० ॥ सुभधुवचउवीसाए होइ अणुकोस साइपरिवज्जो । उज्जोयरिसभओरालियाण चउहा दुहा सेसा ॥ ५७१ ॥
इति रससंक्रमः

विज्झाउव्वलणअहापवत्तगुणसव्वसंकमेहि अणू । जन्नेइ अण्णपगइं पएससंकामणं एयं ॥ ५७२ ॥ जाण न बन्धो जायइ आसज्ज
गुणं भवं च पगइणं । विज्झाओ ताणंगुलअसंखभागेण अन्नत्थ ॥ ५७३ ॥ पलियस्सऽसंखभागं अंतमुहुत्तेण ठिइइ उव्वलइ । एवं
पलियासंखियभागेणं कुणइ निह्लेवं ॥ ५७४ ॥ पढमाओ वीयखंडं विसेसहीणं ठिईए अवणेइ । एवं जाव दुचरिमं असंखगुणियं तु
अंतिमयं ॥ ५७५ ॥ खंडदलं सट्ठणे समए समए असंखगुणणाए । सेढीए परठाणे विसेसहीणाए संछुभइ ॥ ५७६ ॥ दुचरिम-
खंडस्स दलं चरिमे जं देइ सपरठाणम्मि । तम्माणेणऽस्स दलं पल्लंगुलऽसंखभागेहिं ॥ ५७७ ॥ एवं उव्वलणासंकमेण णासेइ अवि-
रओ हारं । सम्मोऽणमिच्छमीसे छत्तीस नियट्ठि जा माया ॥ ५७८ ॥ सम्ममीसाइं मिच्छो सुरदुगवेउव्विच्छक्कमेगिंदी । सुहुमत-
सुच्चमणुदुगं अंतमुहुत्तेण अनिअट्ठी ॥ ५७९ ॥ संसारत्था जीवा सबन्धजोगाण तदलपमाणा । संकामंतऽणुरूवं अहापवत्तीए तो
नामं ॥ ५८० ॥ असुभाण पएसग्गं वज्झंतीसु असंखगुणणाए । सेढीए अपुव्वाई छुभन्ति गुणसंकमो एसो ॥ ५८१ ॥ चरमठिईए
रइयं पइसमयमसंखियं पएसग्गं । ता छुभइ अन्नपगइं जावते सव्वसंकामो ॥ ५८२ ॥ बाहिय अहापवत्तं सहेउणाहो गुणो व
विज्झाओ । उव्वलणसंकमस्सवि कसिणो चरमम्मि खंडम्मि ॥ ५८३ ॥ पिंडपगइण जा उदयसंगया तीए अणुदयगयाओ । संका-

प्रदेश-
संक्रमः

॥३१७॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३१८॥

मिऊण वेयइ जं एसो थिचुगसंकामो ॥५८४॥ गुणमाणेणं दलिअं हीरन्तं थोवण निट्ठाइ । कालोऽसंखगुणेणं अह विज्झाउव्वल-
णगाणं ॥ ५८५ ॥ जं दुचरिमस्स चरिमे सपरट्ठाणेसु देइ समयम्मि । ते भागे जहकमसो अहापवत्तुव्वलणमाणे ॥ ५८६ ॥ चउहा
धुव छव्वीसगसयस्स अजहन्न संकमो हाइ । अणुकोसोविहु वज्जिय ओरालावरणनवविग्घं ॥ ५८७ ॥ सेसं साई अधुवं जहन्न
सामी य खवियकम्मंसो । ओरालाइसु मिच्छो उक्कोसस्सा गुणियकम्मो ॥ ५८८ ॥ बायरतसकालूणं कम्मठिइं जो उ बाऽ-
पुढवीए । पज्जत्तापज्जत्तगदीहेयरआउगो वसिउं ॥ ५८९ ॥ जोगकसाउक्कोसो बहुसो आउं जहन्नजोगेण । बन्धिअ उवरिछासुं
ठिइसु निसेगं बहुं किच्चा ॥ ५९० ॥ बायरतसकालमेवं वसित्तु अंते य सत्तमखिईए । लहु पज्जत्तो बहुसो जोगकसायाहिओ
होइ ॥ ५९१ ॥ जोगजवमज्झ उवरिं मुहुत्तमच्छित्तु जीविअवसाणे । तिचरिमदुचरिमसमए पूरित्तु कसायमुक्कोसं ॥ ५९२ ॥ जोगु-
क्कोसं दुचरिमे चरिमसमए उ चरिमसमयम्मि । संपुन्नगुणियकम्मो पगयं तेणेह सामित्ते ॥ ५९३ ॥ तत्तो तिरियागय आलिगो-
वरिं उरलएकवीसाए । सायं अणंतर बन्धिऊण आलीपरमसाए ॥ ५९४ ॥ कम्मचउके असुभाण वज्झमाणीण सुहुमरागन्ते ।
संछोभणम्मि नियगे चउवीसाए नियट्ठिस्स ॥ ५९५ ॥ संछोभणाए दोण्हं मोहाणं वेयगस्स खणसेसे । उप्पाइय सम्मत्तं मिच्छ-
त्तगए तमतमाए ॥ ५९६ ॥ भिन्नमुहुत्ते सेसे जोगकसाउकसाई काऊण । संजोअणाविसंजोयगस्स संछोभणा एसिं ॥ ५९७ ॥
ईसाणागयपुरिसस्स इत्थियाए व अट्ठवासाए । मासपुहुत्तम्भहिए नपुंसगे चरिमसंछोभो ॥ ५९८ ॥ पूरित्तु भोगभूमीसु जीविय
वासाणिऽसंख्याणि तओ । हस्सठिइं देवागय लहुछोभे इत्थिवेयस्स ॥ ५९९ ॥ वरिसवरित्थिं पूरिय सम्मत्तमसंखवासियं लभिय ।
गन्तुं मिच्छत्तमओ जहन्नदेवट्ठिइं भोच्चा ॥ ६०० ॥ आगन्तुं लहु पुरिसं संछुभमाणस्स पुरिसवेअस्स । तस्सेव सगे कोहस्स माण-

प्रदेश-
संक्रमः

॥३१८॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पंचसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३१९॥

मायाणमवि कसिणो ॥ ६०१ ॥ चउरुवसमित्तु खिप्पं लोभजसाणं ससंकमस्संते । चउसभगो उच्चस्सा खवगो नीया चरिमबन्धे ॥ ६०२ ॥ परघायसकलतसचउसुसरादितिसासखगतिचउरंसं । सम्मधुवा रिसभजुया संकामइ विरचिया सम्मो ॥ ६०३ ॥ नरयदुगस्स विछोभे पुव्वकोडीपुहुत्तनिचियस्स । थावरउज्जोयायवएगिंदाणं नपुंससमं ॥ ६०४ ॥ तेत्तीसयरा पालिय अंतमुहुत्तूण-
गाइं सम्मत्तं । बन्धित्तु सत्तमाओ निग्गमसमए नरदुगस्स ॥ ६०५ ॥ तित्थयराहाराणं सुरगइनवगस्स थिरसुभाणं च । सुभधुव-
बन्धीण तहा सगबन्धा आलिगं गन्तुं ॥ ६०६ ॥ सुहुमेसु निगोएसुं कम्मठित्तिं पलियऽसंखभागूणं । वसिउं मंदकसाओ जहन्न
जोगो उ जो एइ ॥ ६०७ ॥ जोग्गेसु तो तसेसु सम्मत्तमसंखवार संपप्प । देसविरइं च सव्वं अणउव्वलणं च अडवारा ॥ ६०८ ॥
चउरुवसमित्तु मोहं लहुं खवेंतो भवे खवियकम्मो । पाएण तेण पगयं पडुच्च काओवि सविसेसं ॥ ६०९ ॥ हासदुभयकुच्छाणं
खीणंताणं च बन्धचरिमम्मि । समए अहापवत्तेण ओहिजुगले अणोहिस्स ॥ ६१० ॥ थीणतिगइत्थिमिच्छाणं पालिय वे छसट्ठि
सम्मत्तं । सगखवणाए जहन्नो अहापवत्तस्स चरमम्मि ॥ ६११ ॥ अरइ सोगट्ठकसाय असुभधुवबन्धित्थिरतियगाणं । अस्सायस्स
य चरिमे अहापवत्तस्स लहु खवगे ॥ ६१२ ॥ हस्सद्धं गुण पूरिय सम्मं मीसं च धरिय उक्कोसं । कालं मिच्छत्तगए चिरउव्वलगस्स
चरिमम्मि ॥ ६१३ ॥ संजोयणाए चउरुवसमित्तु संजोयइत्तु अप्पद्धं । छावट्ठिदुगं पालिय अहापवत्तस्स अंतम्मि ॥ ६१४ ॥ हस्सं
कालं बंधिय विरओ आहारमविरइं गन्तुं । चिरउव्वलणे थोवा तित्थं बन्धालिगा परओ ॥ ६१५ ॥ वेउव्विकारसगं उव्वलियं
बन्धिउण अप्पद्धं । जेट्ठट्ठितिनारयाओ उव्वट्ठित्ता अबन्धित्तुं ॥ ६१६ ॥ थावरगसमुव्वलणे मणुदुगउच्चाण सुहुमवद्धाणं । एमेव
समुव्वलणे तेऊवाउसुवगयस्स ॥ ६१७ ॥ अणुवसमित्ता मोहं सायस्स असायअंतिमे बन्धे । पणतीसाए सुभाणं अणुव्वकरणालि-

प्रदेश-
संकमः

॥३१९॥

श्रीचन्द्र-
पिंकृत-
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३२०॥

गाअंते ॥ ६१८ ॥ तेवद्वं उदहिसयं गेविज्जाणुत्तरे अबन्धिता । तिरिदुग उज्जोयाइं अहापवत्तस्स अन्तम्मि ॥ ६१९ ॥ इगिवि-
गलायवथावरचउकमबन्धिऊण पणसीयं । अयरसयं छट्ठीए बावीसयरे जहा पुव्वं ॥ ६२० ॥ दुसराइतिभिनीयासुभखगइसंघयणसं-
ठिअपुमाणं । सम्मा जोगाणं सोलसण्ह सरिसत्थिवेणं ॥ ६२१ ॥ समयहिआवलीए आऊण जहन्नजोगबद्धाणं । उक्कोसाऊअंते
नरतिरिया उरलसत्तस्स ॥ ६२२ ॥ पुंसंजलणतिगाणं जहन्नजोगिस्स खवगसेढीए । सगचरिमसमयवद्धं जं छुभइ सगंतिमे समए
॥ ६२३ ॥ संक्रमकरणं समाप्तम् ॥

अथ उद्वर्त्तनाऽपवर्त्तनाकरणम् — उदयावलिबज्झाणं ठिईण उव्वट्ठणा उ ठितिविसया । सोक्कोसअवाहाओ जावावलि
होइइत्थवणा ॥ ६२४ ॥ इच्छियठितिठाणाओ आवलियं लंघिऊण तदालियं । सव्वेसु विनिक्खिप्पइ ठितिठाणेसुं उवरिमेसु
॥ ६२५ ॥ आवलिअसंखभागासु जाव कम्मट्ठितित्ति निकखेवो । समउत्तरावलीए सावाहाए भवे ऊणो ॥ ६२६ ॥ अब्वाहोवरि-
ठाणगदलं पडुच्चेह परमनिकखेवो । चरिमुव्वट्ठणठाणं पडुच्च इह जायइ जहणो ॥ ६२७ ॥ उक्कोसगठितिवन्धे बन्धावलिया
अवाहमेत्तं च । निकखेवं च जहन्नं मोत्तुं उव्वट्ठए सेसं ॥ ६२८ ॥ निव्वाघाए एवं वाघाओ संतकम्महिगबन्धो । आवलिअसंख-
भागा जावावलि तत्थइत्थवणा ॥ ६२९ ॥ आवलिदोसंखंसा जति वड्डइ अहिणवो उ ठितिबन्धो । उव्वट्ठति तो चरिमा एवं
जावलिय अइत्थवणा ॥ ६३० ॥ अइत्थावणालियाए पुण्णाए वड्डइत्ति निकखेवो । ठितिउव्वट्ठणमेवं एत्तो ओव्वट्ठणं वोच्छं
॥ ६३१ ॥ ओव्वट्ठतो उ ठितिं उदयावलिबाहिरा ठिईठाणा । निक्खिवति से तिभागे समयहिगे लंघिउं सेसं ॥ ६३२ ॥ उदयावलि
उवरित्था एमेवोवट्ठए ठितिट्ठाणा । जावावलीतिभागो समयहिगो सेसठितिणं तु ॥ ६३३ ॥ इच्छोवट्ठणठिइठाणगाओ उल्लंघिऊण

उद्वर्त्तना-
पवर्त्तने

॥३२०॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पंचसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३२१॥

आवालियं । तदालियं निक्खेवई अह ठितिठाणेसु सव्वेसु ॥ ६३४ ॥ उदयावलिउवरित्थं ठाणं अहिकिच्च होइ अइहीणो । निक्खेवो सव्वोवरि ठिइठाणवसा भवे परमो ॥ ६३५ ॥ समयाहियइत्थवणा बन्धावलिया य मोत्तु निक्खेवो । कम्मठिई बन्धोदय आवलियं मोत्तु ओवट्ठे ॥ ६३६ ॥ निव्वाधाए एवं ठितिघाओ एत्थ होइ वाधाओ । वाधाए समउणं कंडगमइथावणा होइ ॥ ६३७ ॥ उक्कोसं डायठिई किंचूणा कंडगं जहणं तु । पल्लासंखंसं डायठिईउ जत्तो परमबन्धो ॥ ६३८ ॥ चरमं नोवट्ठिज्जइ जाव अणंताणि फड्डगाणि तओ । उस्सकिय उव्वट्ठइ उदया ओवट्ठणा एवं ॥ ६३९ ॥ अइत्थावणाइयाओ सन्नाओ दुसुवि पुव्ववुत्ताओ । किंतु अणंतभिलावेण फड्डगा तासु वत्तव्वा ॥ ६४० ॥ थोवं पएसगुणहाणि अंतरे दुसुवि हीणानिक्खेवो । तुल्लो अणंतगुणिओ दुसुवि अइत्थावणा चेवं ॥ ६४१ ॥ तत्तो वाधायणुभागकंडगं एकवग्गणाहीणं । उक्कोसो निक्खेवो तुल्लो सविसेससंतं च ॥ ६४२ ॥ आबन्धं उव्वट्ठइ सव्वत्थोवट्ठणा ठितिरसाणं । किट्ठीवज्जे उभयं किट्ठिसु ओवट्ठणा एका ॥ ६४३ ॥ इति उद्वर्त्तनाऽपवर्त्तने ॥
अथ उदीरणा — जं करणेणोकाड्डिय दिज्जइ उदए उदीरणा एसा । पगइठिइमाइ चउहा मूलुत्तरभेयओ दुविहा ॥ ६४४ ॥ वेयणियमोहणीयाण होइ चउहा उदीरणाउस्स । साई अधुवा सेसाण साइवज्जा भवे तिविहा ॥ ६४५ ॥ अधुवोदयाण दुविहा मिच्छस्स चउव्विहा तिहऽन्नासु । मूलुत्तरपगईणं भणामि उदीरगा एत्तो ॥ ६४६ ॥ घाईणं छउमत्था उदीरगा रागिणो उ मोहस्स । वेयाऊण पमत्ता सजोगिणो नामगोयाणं ॥ ६४७ ॥ उवपरघायं साहारणं च इयरं तणूए पज्जत्ता । छउमत्था चउदंसणनाणावरणं तरायाणं ॥ ६४८ ॥ तसथावराइ तिगतिगआउगईजातिदिट्ठिवेयाणं । तन्नामणुपुव्वीणांपि किंतु ते अंतरगईए ॥ ६४९ ॥ आहारी उत्तरतणुनरतिरितव्वेयए पमोत्तूणं । उदीरंती उरलं ते चेव तसा उवंगं से ॥ ६५० ॥ आहारी सुरनारगसन्नी इयरं

प्रकृत्यु-
दीरणा

॥३२१॥

श्रीचन्द्र-
पिंकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३२२॥

निलो उ पज्जत्तो । लद्धीए बायरोदीरगो उ वेउव्वियतणुस्स ॥ ६५१ ॥ तदुवंगस्सावि तेच्चिय पवणं मोत्तूण केइ नरतिरिया ।
आहारसत्तगस्सवि कुणइ पमत्तो विउव्वंतो ॥ ६५२ ॥ तेत्तीसं नामधुवोदयाण उद्दीरगा सजोगीओ । लोभस्स य तणुकिट्ठीण होंति
तणुरागिणो जीवा ॥ ६५३ ॥ पंचेदियपज्जत्ता नरतिरि चउरंस उसभपुव्वाणं । चउरंसमेव देवा उत्तरतणुभोगभूमा य ॥ ६५४ ॥
आइमसंघयणं चिय सेठीमारूढगा उदीरेंति । इयरे हुंडं छेवट्ठगं तु विगला अपज्जत्ता ॥ ६५५ ॥ वेउव्वियआहारगउदये न नरा-
वि होंति संघयणी । पज्जत्त बायरोच्चिय आयावुद्दीरगो भोमो ॥ ६५६ ॥ पुढवी आउवणस्सइ बायरपज्जत्तउत्तरतणू य । विग-
लपणिंदियतिरिआ उज्जोवुद्दीरगा भणिया ॥ ६५७ ॥ सगला सुगतिसराणं पज्जत्ताऽसंखवासदेवा य । इयराणं णेरइया नरतिरि
सुसरस्स विगला य ॥ ६५८ ॥ उस्सासस्स सरस्स य पज्जत्ता आणपाणभासासु । जा न निरुंभइ ते ताव होंति उद्दीरगा जोगी
॥ ६५९ ॥ नेरइआ सुहुमतसा वज्जिय सुहुमा य तह अपज्जत्ता । जसकीत्तुद्दीरगाएज्जसुभगनामाण सणिसुरा ॥ ६६० ॥ उच्चं
चिय जइ अमरा केइ अणुआ व नीयमेवण्णे । चउगइआ दुभगाइ तित्थयरो केवली तित्थं ॥ ६६१ ॥ मोत्तूण खीणरागं इंदिय-
पज्जत्तगा उदीरेंति । निहा पयला सायासायाइं जे पमत्तत्ति ॥ ६६२ ॥ अपमत्ताइ उत्तरतणू य अस्संखया उ वज्जत्ता । सेसनि-
हाण सामी सबंधगंता कसायाणं ॥ ६६३ ॥ हासरईसायाणं अन्तमुहुत्तं तु आइमं देवा । इयराणं नेरइया उड्डं परियत्तणविहीए
॥ ६६४ ॥ हासाइल्लक्कस्स उ जाव अपुव्वो उद्दीरगा सव्वे । उदउव्वुद्दीरणाए ओघेणं होइ नायव्वो ॥ ६६५ ॥ पगईठाण-
विगप्पा जे सामी होंति उदयमासज्ज । तेच्चिय उदीरणाए नायव्वा घातिकम्माणं ॥ ६६६ ॥ मोत्तुं अजोगिठाणं सेसा नामस्स
उदयवन्नेया । गोयस्स य सेसाणं उदीरणा जा पमत्तोत्ति ॥ ६६७ ॥ इति प्रकृत्युदीरणा ॥

प्रकृत्यु-
दीरणा

॥३२२॥

श्रीचन्द्र-
पिंकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृते
॥३२३॥

अथ स्थित्युदीरणा— पत्तोदयाए इयरा सह वेयइ ठिइउदीरणा एसा । बेआवलियाहीणा जावुकोसत्ति पाउग्गा ॥ ६६८ ॥ वेयणियाऊण दुहा चउव्विहा मोहणीय अजहण्णा । पंचण्ह साइ वज्जा सेसा सव्वेसु दुविगप्पा ॥ ६६९ ॥ मिच्छ-
त्तस्स चउद्धा धुवोदयाणं तिहा उ अजहण्णा । सेसविगप्पा दुविहा सव्वविगप्पा उ सेसाणं ॥ ६७० ॥ सामित्तद्वाळेया इह ठिई-
संकमेण तुल्लाओ । बाहुल्लेण विसेसं जं जाणं ताण तं वोच्छं ॥ ६७१ ॥ अंतोमुहुत्तहीणा सम्मे मिस्संमि दोहि मिच्छस्स ।
आवलिवुगेण हीणा बन्धुकोसाण परमठिई ॥ ६७२ ॥ मणुयाणुपुव्विआहारदेवदुगसुहुमविगलतियगाणं । आयावस्स य परिवड-
णमंतमुहुहीणमुकोसा ॥ ६७३ ॥ हयसेसा तित्थठिई पल्लासंखेज्जमेत्तिया जाया । तीसे सजोगिपढमे समए उदीरणुकोसा
॥ ६७४ ॥ भयकुच्छआयवुज्जोयसव्वघाईकसायनिदाण । अतिहीणसंतबन्धो जहण्णउदीरगो अतसो ॥ ६७५ ॥ एगिंदिय-
जोगाणं पडिवक्खा बंधिऊण तव्वेई । बन्धालिचरमसमए तदागए सेसजाईणं ॥ ६७६ ॥ दुभगाइणीयतिरिदुगअपढमसंघयण-
नोकसायाणं । मणुपुव्वपज्जतइए सन्निस्सेवं इगागयगे ॥ ६७७ ॥ अमणागयस्स चिरठिइअंते देवस्स नारयस्सा वा । वेउव्वं-
गगईणं अणुपुव्वीणं तइयसमये ॥ ६७८ ॥ वेयतिगं दिट्ठिदुगं संजलणाणं च पढमगठितीए । समयाहिगालियाए सेसाए उवसमे-
वि दुसु ॥ ६७९ ॥ एगिंदागय अइहीणसंत सण्णीसु मीस उदयंते । पवणो सठिइजहण्णग समसंत विउव्वियस्संते ॥ ६८० ॥
चउरुवसमित्तु मोहं मिच्छं खविउं सुरोत्तमो होउं । उकोससंजमंते जहण्णगाहारगदुगाणं ॥ ६८१ ॥ खीणंताणं खीणे मिच्छत्तक-
मेण चोइसण्हंपि । सेसाण सजोगंते भिन्नमुहुत्तट्ठिईगाणं ॥ ६८२ ॥ इति स्थित्युदीरणा ॥

स्थित्यु-
दीरणा

॥३२३॥

श्रीचन्द्र-
पिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३२४॥

अथ रसोदीरणा— अणुभागुदीरणाए घाईसण्णा य ठाणसण्णा य । सुभया विवागहेऊ जोऽत्थ विसेसो तयं वोच्छं
॥ ६८३ ॥ पुरिसिस्थिविग्घअचक्खु चक्खुसम्माणइगिदुठाणे वा । मणपज्जनपुंसाणं वच्चासो सेस बन्धसमा ॥ ६८४ ॥ देसोवघाइ-
याणं उदए देसो व होइ सव्वा वा । देसोवघायओ च्चिय अचक्खुसम्मत्तविग्घाणं ॥ ६८५ ॥ घायं ठाणं च पडुच्च सव्वघाईण होइ
जह बन्धे । अघाईणं ठाणं पडुच्च भणिमो विसेसोत्थ ॥ ६८६ ॥ थावरचउआयवउरलसत्ततिरिविगलमणुयातियगाणं । नग्गो-
हाइ चउण्हं इगिदिउसभाइछण्हं ॥ ६८७ ॥ तिरिमणुओगाणं मीसगुरुयखरनरयदेवपुव्वणिं । दुट्ठाणिउ च्चिय रसो उदए
उदीरणाए य ॥ ६८८ ॥ सम्मत्तमीसगाणं असुभरसो सेसयाण बन्धुत्तं । उक्कोसुदीरणा संतयंमि छट्ठाणवडिएवि ॥ ६८९ ॥
मोहणियनाणवरणं केवलियं दंसणं विरयविग्घं । संपुब्बजीवदव्वे न पज्जवेसुं कुणइ पाकं ॥ ६९० ॥ गुरुलहुगाणंतपएसिएसु
चक्खुस्स सेसविग्घाणं । जोग्गेषु गहणधरणे ओहीणं रूविदव्वेसु ॥ ६९१ ॥ सेसाणं जह बन्धे होइ विवागो उ पच्चओ दुविहो । भवप-
रिणामकओ वा निग्गुणसगुणाण परिणइओ ॥ ६९२ ॥ उत्तरतणुपरिणामे अहिय अहोंतावि हुंति सुसरजुया । मिउलहुपरघाउज्जोव
खगइचउरंस पत्तेया ॥ ६९३ ॥ सुभगाइ उच्चगोयं गुणपरिणामा उ देसमाईणं । अइहीणफडुगाओऽणंतसो नोकसायाणं ॥ ६९४ ॥
जा जम्मि भवे नियमा उदीरण ताओ भवनिमित्ताओ । परिणामपच्चयाओ सेमाओ सई स सव्वत्थ ॥ ६९५ ॥ तित्थयरं घाईणि
य आसज्ज गुणं पहाणभावेण । भवपच्चइआ सव्वा तहेव परिणामपच्चइया ॥ ६९६ ॥ वेयणीणुककोसा अजहण्णा मोहणीए
चउभेया । सेसघाईण तिविहा नामागोयाण णुककोसा ॥ ६९७ ॥ सेसविगप्पा दुविहा सव्वे आउस्स होउमुवसंतो । सव्वडुगओ
साए उक्कोसुदीरणं कुणइ ॥ ६९८ ॥ कक्खडुगुरुमिच्छाणं अजहण्णा मिउलहुणऽणुककोसा । चउहा साइयवज्जा वीसाए धुवोदय-

रसोदीरणा

॥३२४॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३२५॥

सुभाणं ॥ ६९९ ॥ अजहण्णा असुभ धुवोदयाण तिविहा भवे तिवीसाए । साई अधुवा सेसा सव्वे अधुवोदयाणं तु ॥ ७०० ॥
दाणाइ अचक्खूणं उक्कोसाइम्मि हीणलद्धिस्स । सुहुमरस्स चक्खुणो पुण तिइंदिए सव्वपज्जत्ते ॥ ७०१ ॥ निदाणं पंचण्हवि मज्झि-
मपरिणाम सांकिलिद्धस्स । पण नोकसायस्साये नरए जेद्धट्ठिति समत्तो ॥ ७०२ ॥ सम्मत्तमीसगाणं सेकाले गाहिहितित्ति मिच्छत्तं ।
हासरईणं पज्जत्तगस्स सहसारदेवस्स ॥ ७०३ ॥ पंचिंदी तसबायर पज्जत्तगसायसुस्सरगईणं । वेउव्वुस्सासस्स य देवो जेद्धट्ठिति
सहसारदेवस्स ॥ ७०४ ॥ गइहुंडुवघायाणिट्ठखगतिदुभगाइ (चउ) नयिगोयाणं । णेरइओ जेद्धट्ठिई मणुओ अंते अपज्जस्स ॥ ७०५ ॥
कक्खडगुरुसंघयणाथीपुं संठाणतिरिगईणं च । पंचिंदिओ तिरिक्खो अट्ठमवासेऽट्ठवासाउ ॥ ७०६ ॥ तिगपलियाउ समत्तो
मणुअगतिउसभउरलसत्ताणं । (मणुओ मणुयगइउसभउरलाणं पाठांतरं) पज्जत्ता चउगइआ उक्कोससगाउयाणं तु ॥ ७०७ ॥
हस्सठिईपज्जत्ता तन्नामा विगलजाइसुहुमाणं । थावरानिगोअएग्गिंदिआणमिह बायरा नवरिं ॥ ७०८ ॥ आहारतणु पज्जत्तगो य
चउरंसमउयलहुयाणं । पत्तेयखगइपरघाय तइयमुत्तीण य विसुद्धो ॥ ७०९ ॥ उत्तरवेउव्विजई उज्जोवस्सायवस्स खरपुढवी ।
नियगगईणं भणिया तइए समएऽणुपुव्वीणं ॥ ७१० ॥ जोगंते सेसाणं सुभाणमियराण चउसुवि गईसु । पज्जत्तुकडमिच्छे सुलद्धि-
हीणेषु ओहीणं ॥ ७११ ॥ सुयकेवलिणो मइसुयचक्खुअचक्खूणुदीरणा मंदा । विपुलपरमोहिगाणं मणनाणोहीदुगस्सावि ॥ ७१२ ॥
खवगम्मि विग्घकेवलसंजलणाणं सनोकसायाणं । सगसगउदीरणंते निदापयलाणमुवसंते ॥ ७१३ ॥ निदानिदाईणं पमत्तविरए
विसुज्झमाणम्मि । वेयगसम्मत्तस्स उ सगखवणोदीरणा चरमे ॥ ७१४ ॥ सम्मपडिवत्तिकाले पंचण्हवि संजमस्स चउचउसु ।
सम्माभिमुहो मीसे आऊण जहण्णाठितिगोत्ति ॥ ७१५ ॥ पोग्गलविवागियाणं भवाइसमए विसेसमुरलस्स । सुहुमापज्जो वाऊ

अनुभागो-
दीरणा

॥३२५॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३२६॥

वादरपज्जत्त वेउव्वे ॥ ७१६ ॥ अप्पाऊ बेइंदी उरलंगे नारओ तदियरंगे । निल्लेवियवेउव्वा असण्णिणो आगओ कूरो ॥ ७१७ ॥
मिच्छोंतरे किलिद्धो वीसाए धुवोदयाण सुभियाणं । आहारजई आहारगस्स अविसुद्धपरिणामी ॥ ७१८ ॥ अप्पाउरिसभचउरंस-
गाण अमणो चिरड्ढि चउहं । संठाणाण मणूओ संघयणाणं तु सुविसुद्धो ॥ ७१९ ॥ हुंडोवघायसाहरणाण सुहुमो सुदीहपज्जत्तो ।
परघाए लहुपज्जो आयावुज्जोय तज्जोगो ॥ ७२० ॥ छेवट्ठस्स बिइंदी बारसवासाऊ मउयलहुआणं । सण्णिविसुद्धो णाहारगो य
पत्तेयसुरलसमं ॥ ७२१ ॥ कक्खडगुरूण मंथे विणियट्ठे णाम असुहधुवियाणं । जोगंतंमि नवणं तित्थस्साउज्जियाइम्मि ॥ ७२२ ॥
सेसाणं वेयंतो मज्झिमपरिणामपरिणओ कुणइ । पच्चयसुभासुभावि य चित्तिय णेआ विवागीओ ॥ ७२३ ॥ इत्यनुभागोदीरणा ॥

अथ प्रदेशोदीरणा— पंचण्हमणुकोसा तिहा चउद्धा य वेयमोहाणं । सेसविगप्पा दुविहा सव्वविगप्पाओ आउस्स
॥ ७२४ ॥ तिविहा धुवोदयाणं मिच्छस्स चउव्विहा अणुकोसा । सेसविगप्पा दुविहा सव्वविगप्पा य सेसाणं ॥ ७२५ ॥ अणु-
भागोदीरणाए होंति जहणाए सामिणो जे उ । जेट्ठपएसुदीरणसामी ते घाइक्कमाणं ॥ ७२६ ॥ वेयणियाण पमत्तो अपमत्तत्तं जया
उ पडिवज्जे । संघयणपणगतणुदुगउज्जोयाणं तु अपमत्तो ॥ ७२७ ॥ तिरियगईए देसो अणुपुव्विगईण खाइओ सम्मो । दुभगाई-
नीयाणं विरईअब्भुट्ठिओ सम्मो ॥ ७२८ ॥ देवनिरयाउयाणं जहन्नजेट्ठिइ गुरुअसाए । इयराऊणं इयरा अट्ठमवासेऽट्ठवासाऊ
॥ ७२९ ॥ एगंतंण चिय जा तिरिक्खजोग्गाओ ताण ते चेव । नियनियनामविसिद्धा अपज्जनामस्स मणु सुद्धो ॥ ७३० ॥ जोगं-
तुदीरणाणं जोगंते दुसरसुसरसासाणं । नियगंतकेवलीणं सव्वविसुद्धस्स सेसाणं ॥ ७३१ ॥ तप्पाओगकिलिद्धा सव्वाणं होंति
खवियक्कम्मंसा । ओहीणं तव्वेई मंदाइ सुही य आऊणं ॥ ७३२ ॥ इति उदीरणा ॥

प्रदेशोप-
शमना

॥३२६॥

श्रीचन्द्र-
र्षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३२७॥

अथ उपशमनाकरणम्— देसुवसमणा सव्वाण होइ सव्वोवसामणा मोहे । अपसत्थपसत्था जा करणुवसमणाए अहि-
गारो ॥ ७३३ ॥ सव्वुवसमणा जोगो पज्जत्तपणिंदिसणिसुभलेसो । परियत्तमाणसुभपगइवन्धओऽतीव सुज्झंतो ॥ ७३४ ॥
असुभसुभे अणुभागे अणंतगुणहाणिवुद्धिपरिणामो । अंतो कोडाकोडी ठिइओ आउं अवंधंतो ॥ ७३५ ॥ बंधादुत्तरबंधं पलिओ-
वमसंखभागऊणूणं । सागारे उवओगे वडुंतो कुणइ करणाइं ॥ ७३६ ॥ पढमं अहापवत्तं बीयं तु नियड्ढि तइयमणियट्ठी । अंतो-
मुहुत्तियाइं उवसमअद्वं च लहइ कमा ॥ ७३७ ॥ आइल्लेसुं दोसुं जहण्णउकोसिआ भवे सोही । जं पइसमयं अज्झवसाया लोगा
असंखेज्जा ॥ ७३८ ॥ पइसमयमणंतगुणा सोही उड्ढामुही तिरिच्छाओ । छट्ठाणा जीवाणं तइएवुड्ढामुही एक्का ॥ ७३९ ॥ गंतुं
संखिज्जंसं अहापवत्तस्स हीण जा सोही । तीए पढमे समए अणंतगुणिआ उ उकोसा ॥ ७४० ॥ एवं एकंतरिया हेट्ठवरिं जाव
हीण पज्जत्ते । तत्तो उकोसाओ उवरुवरिं होइ णंतगुणा ॥ ७४१ ॥ जा उकोसा पढमे तीसे णंता जहन्निया बीए । करणे तीए
जेट्ठा एवं जा सव्वकरणंपि ॥ ७४२ ॥ अपुव्वकरणसमगं कुणइ अपुव्वे इमे उ चत्तारि । ठित्तिघायं रसघायं गुणसेट्ठी बंधगद्धा य
॥ ७४३ ॥ उकोसेणं बहुसागराणि इयरेण पल्लसंखंसं । ठित्तिअग्गाओ घायइ अंतमुहुत्तेण ठित्तिखंडं ॥ ७४४ ॥ असुभाणंतमुहुत्तेण हणइ
रसखंडगं अणंतंसं । करणे ठित्तिखंडाणं तम्मि उ रसकंडगसहस्सा ॥ ७४५ ॥ घाइयठिइओ दलियं घेतुं घेतुं असंखगुणणाए ।
साहिय दुकरणकाले उदयाओ रयइ गुणसेट्ठि ॥ ७४६ ॥ करणाइए अपुव्वो जो बन्धो सो न होइ जा अण्णो । बंधगअद्धा सा
तुल्लिगा उ ठिइकंडगद्धाए ॥ ७४७ ॥ जा करणाइए ठिइ करणंते तीए होइ संखंसो । अनियट्ठीकरणमओ मुत्तावलिसंठियं कुणइ
॥ ७४८ ॥ एवमणियट्ठिकरणे ठित्तिघायाइणि हुंति चउरोऽवि । संखेज्जंसे सेसे पढमठिइ अंतरं च भवे ॥ ७४९ ॥ अंतमुहुत्तिय-

सर्वोप-
शमना

॥३२७॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३२८॥

मेत्ताइं दोवि निम्मवइ बन्धगद्धाए । गुणसेढीसंखभागं अंतरकरणेण उकिरइ ॥ ७५० ॥ अंतरकरणस्स विही घेतुं घेतुं ठिईउ मज्झाओ । दलियं पढमठिईए विछुब्भइ तहा उवरिमाए ॥ ७५१ ॥ इगदुग आवलिसेसाए णत्थि पढमा उदीरणागालो । पढमठिईए उदीरण बीयाओ एइ आगालो ॥ ७५२ ॥ आवलिमेत्तं उदएण वेइउं ठाइ उवसमद्धाए । उवसमियं तत्थ भवे सम्मत्तं मोक्खबीयं जं ॥ ७५३ ॥ उवरिमठिइअणुभागं तिहा तओ कुणइ चरिममिच्छुदए । देसघाएण सम्मं इयरेणं मिच्छमीसाइं ॥ ७५४ ॥ सम्मे थोवो मीसे असंखओ तस्स संखओ सम्मे । पइसमयं इइ खेवो अंतमुहुत्ताउ विज्झाओ ॥ ७५५ ॥ गुणसंकमेण एसो संकमो होइ सम्ममीसेसु । अंतरकरणम्मि ठिओ कुणइ जओ सप्पसत्थगुणो ॥ ७५६ ॥ गुणसंकमेण समगं तिण्णिवि थक्कंति आउवज्जाणं । मिच्छत्तस्स उ इगिदुगआवलिसेसाए पढमाए ॥ ७५७ ॥ उवसंतद्धाअंते विहीए उक्कट्टियस्स दलियस्स । अज्झवसाण-विसेसा एकस्सुदओ भवे तिण्हं ॥ ७५८ ॥ छावालिए सेसाए उवसमअद्धाए जाव इगिसमयं । असुहपरिणामतो कोइ जाइ इह सासणत्तंपि ॥ ७५९ ॥ सम्मत्तेणं समगंसंखं देसं च कोइ पडिवज्जे । उवसंतदंसणी सो अंतरकरणाट्ठिओ जाव ॥ ७६० ॥ सम्मत्तुप्पायणा ॥ वेयगसम्मदिट्ठी सोहीअद्धाए अजयमाईआ । करणदुगेण उवसमं चरित्तमाहेस्स चेड्ढंति ॥ ७६१ ॥ जाणण गहणणुपालणविरओ विरईइ अविरओज्जेसिं । आइमकरणदुगेणं पडिवज्जइ दोण्हमण्णयरं ॥ ७६२ ॥ उदयावलिए उप्पि गुणसेढिं कुणइ सह चरित्तेण । अंतो असंखगुणणाए तात्तियं वड्डुए कालं ॥ ७६३ ॥ परिणामपच्चएणं गमागमं कुणइ करणरहिओवि । आभोगनट्टचरणो करणे काऊण पावेइ ॥ ७६४ ॥ परिणामपच्चएणं चउन्विहं हाइ वड्डुई वावि । परिणामवड्डुयाए गुणसेढिं तत्तियं रयइ ॥ ७६५ ॥ चरित्तुप्पत्ती ॥ सम्मुप्पायणविहिणा चउगइआ सम्मदिट्ठी पज्जत्ता । संजोयणा विजोयंति न उण पढमठितिं करेति ॥ ७६६ ॥ उवरिमगे करणदुगे दलियं

सर्वोप-
शमना

॥३२८॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३२९॥

गुणसंकमेण तेसिं तु । नासेइ तओ पच्छा अंतमुहुत्ता सभावत्थो ॥ ७६७ ॥ दंसणखवगस्सऽरिहो जिणकालीओ पुमट्ठवासुवरिं ।
अणणासकमा करणाइं करिअ गुणसंकमं तह य ॥ ७६८ ॥ अप्पुव्वकरणसमगं गुणउव्वलणं करेइ दोण्हं पि । तक्करणाइं जं तं ठित्ति-
संतं संखभागोऽस्ते ॥ ७६९ ॥ एवं ठित्तिबंधोऽवि हु पविसइ अणियट्ठिकरणसमयम्मि । अपुव्वं गुणसेढिं ठित्तिरसकंडाणि बन्धं च
॥ ७७० ॥ देसुवसमणनिकायण निहत्तिरहियं च होइ दिट्ठित्तिगं । कमसो असण्णिचउरिंदियाइ तुल्लं च ठिइसंतं ॥ ७७१ ॥
ठित्तिखंडसहस्साइं एकेके अंतरंमि गच्छंति । पलिओवमसंखंसे दंसणसंतं तओ जाए ॥ ७७२ ॥ संखेज्जा संखेज्जा भागा खंडेइ
सहससो तेवि । तो मिच्छस्स असंखा संखेज्जा सम्ममीसाणं ॥ ७७३ ॥ तत्तो बहुखंडंते खंडइ उदयावलीरहिअमिच्छं । तत्तो
असंखभागा सम्मामीसाण खंडेइ ॥ ७७४ ॥ बहुखंडंते मीसं उदयावलि बाहिरं खिवइ सम्मे । अडवाससंतकम्मो दंसणमोहस्स
सो खवगो ॥ ७७५ ॥ अंतमुहुत्तियखंडं तत्तो उकिरइ उदयसमयाओ । निक्खिवइ असंखगुणं जा गुणसेढी परे हीणं ॥ ७७६ ॥
उकिरइ असंखगुणं जाव दुचरिमंति अंतिमे खंडे । संखेज्जं सो खंडइ गुणसेढीए तहा देइ ॥ ७७७ ॥ कयकरणो तक्काले कालं पि
करेइ चउसुवि गईसु । वेइअसेसो सेढी अण्णयरं वा समारुहइ ॥ ७७८ ॥ तइयचउत्थे तंमि व भवम्मि सिज्झंति दंसणे खीणे । जं
देवनिरयसंखाउ चरमदेहेसु ते हुंति ॥ ७७९ ॥ अहवा दंसणमोहं पढमं उवसामइत्तु सामण्णे । ठिच्चा अणुदइयाणं पढमठित्ती-
आवली नियमा ॥ ७८० ॥ पढमुवसमुव्व सेसं अंतमुहुत्ताओ तस्स विज्झाओ । संकेसविसोहीओ पमत्त इयरत्तणं बहुसो ॥ ७८१ ॥
पुण तिण्णि उ करणाइं करेइ तइयम्मि एत्थ पुण भेओ । अंतो कोडाकोडी बंधं संतं च सत्तण्हं ॥ ७८२ ॥ ठित्तिखंडं उक्कस्स-
पि तस्स पल्लस्स संखतमभागं । ठित्तिखंडं बहुसहस्से सेकेकं जं भणिस्सामो ॥ ७८३ ॥ करणस्स संखभागे सेसे (य) असण्णिमाइयाण

सर्वोप-
शमना

॥३२९॥

श्रीचन्द्र-
पिंकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३३०॥

समो । बन्धो कमेण पल्लं वीसगतीसाण उ दिवड्डं ॥ ७८४ ॥ मोहस्स दोणि पल्ला संतेवि हु एवमेव अप्पवहू । पलियमित्तम्मि
बन्धे अण्णो संखेज्जगुणहीणो ॥ ७८५ ॥ एवं तीसाण पुणो पल्लं मोहस्स होइ उ दिवड्डं । एवं मोहे पल्लं सेसाणं पल्लसंखंसो
॥ ७८६ ॥ वीसगतीसगमोहाण संतयं जहकमेण संखगुणं । पल्लअसंखेज्जसो नामागोयाण तो बन्धा ॥ ७८७ ॥ एवं तीसाणंपि
हु एकपहारेण मोहणीयस्स । तीसगअसंखभागो ठित्तिबन्धो संतयं च भवे ॥ ७८८ ॥ वीसग असंखभागे मोहं पच्छाओ घाइ तइ-
यस्स । वीसाण तओ घाई असंखभागम्मि बज्झंति ॥ ७८९ ॥ अस्संखसमयबद्धाणुदीरणा होइ तम्मि कालम्मि । देसे घाइरसं तो
मणपज्जवअंतरायाणं ॥ ७९० ॥ लाभोहीणं पच्छा भोगअचक्खुसुयाण तो चक्खू । परिभोगमईणं तो विरियस्स असेट्ठिगा घाई
॥ ७९१ ॥ संजमघाईण तओ अंतरमुदओ उ जाण दोण्हं तु । वेयकसायण्णयरे सोदयतुल्ला य पढमठिई ॥ ७९२ ॥ थीअपुमोदय-
काला संखेज्जगुणो उ पुरिसवेयस्स । तस्सवि विसेसअहिओ कोहे तत्तोवि जहकमसो ॥ ७९३ ॥ अंतरकरणेण समं ठित्तिखंडगबंध-
गद्धनिप्फत्ती । अंतरकरणानंतरसमये जायंति सत्त इमे ॥ ७९४ ॥ एगट्ठाणुभागो बंधो उदीरणा य संखसमा । अणुपुव्वीसंकमणं
लोहस्स असंकमो मोहे ॥ ७९५ ॥ बद्धं बद्धं छसु आवलीसु उवरेणुदीरणं एइ । पंडगवेउवसमणा असंखगुणणाए जावंते ॥ ७९६ ॥
अंतरकरणपविट्ठो संखासंखंस मोह इयरणं । बंधादुत्तर बंधं एवं इत्थीए संखंसे ॥ ७९७ ॥ उवसंते घाईणं संखेज्जसमा परेण
संखंसो । बन्धो सत्तण्हेवं संखेज्जतमंमि उवसंते ॥ ७९८ ॥ नामगोयाण संखा बन्धो वासा असंखिया तइए । तो सव्वाणवि
संखा तत्तो संखेज्जगुणहाणी ॥ ७९९ ॥ जं समए उवसंतं छकं उदयट्ठिई तया सेसा । पुरिसे समऊणावलिदुगेण बद्धं अणुवसंतं
॥ ८०० ॥ आगालेणं समगं पडिगहया फिडइ पुरिसवेयस्स । सोलसवासियबन्धो चरमो चरमेण उदयेण ॥ ८०१ ॥ तावइ

सर्वोप-
शमना

॥३३०॥

श्रीचन्द्र-
र्षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३३१॥

कालेण चिय पुरिसं उवसामए अवेदो सो । बन्धो बत्तीससमा संजलणियराण उ सहस्सं ॥ ८०२ ॥ अवेय पढमसमया कोहतिगं
आढवेइ उवसमिउं । तिसु पडिगहया एका उदओ य उदीरणा बन्धो ॥ ८०३ ॥ फिट्ठति आवलीए सेसाए सेसयं तु पुरिससमं ।
एवं सेसकसाया वेयइ थिबुगेण आवलिया ॥ ८०४ ॥ चरिमुदयम्मि जहण्णो बन्धो दुगुणो उ होइ उवसमगे । तयणंतरपगईए
चउग्गुणोऽन्नेसु संखगुणो ॥ ८०५ ॥ लोहस्स उ पढमठिइं बीयठिइंओ उ कुणइ तिविभागं । दोसुं दलनिकखेवो तइओ पुण किट्ठि-
वेयद्धा ॥ ८०६ ॥ संताणि बज्झमाणगसरूवओ फड्डगाणि जं कुणइ । सा अस्सकण्णकरणद्ध मज्झिमा किट्ठिकरणद्धा ॥ ८०७ ॥
अप्पुव्वविसोहीए अणुभागोणूणविभयणं किट्ठी । पढमसमयम्मि रसफड्डवग्गणाणंतभागसमा ॥ ८०८ ॥ सव्वजहण्णगफड्डग अणंत-
गुणहीणियाउ ता रसओ । पइसमयमसंखंसो आइमसमयाउ जावंतो ॥ ८०९ ॥ अणुसमयमसंखगुणं दलियमणंतंसओ उ अणुभागो ।
सव्वेसु मंदरसमाइयाण दलियं विसेख्खणं ॥ ८१० ॥ आइमसमयकयाणं मंदाईणं रसो अणंतगुणो । सव्वुकस्सरसावि हु उवरिमसमय-
स्सणंतंसे ॥ ८११ ॥ किट्ठीकरणद्धाए तिसु आवलियासु समयहीणासु । न पडिग्गहया दोण्हवि सट्ठाणे उवसमिज्जंति ॥ ८१२ ॥
लोभस्स अणुवसंतं किट्ठी उदयावली य पुव्वुत्तं । बायरगुणेण समगं दोण्हवि लोभा समुवसंता ॥ ८१३ ॥ सेसद्धं तणुरागे तावइआ
किट्ठिओउ पढमठिइं । वज्जिय असंखभागं हेट्ठुवरिमुदीरण सेसा ॥ ८१४ ॥ गेण्हंतो य मुयंतो असंखभागं तु चरिमसमयम्मि ।
उवसामिय बीयठिइं उवसंतं लभइ गुणठाणं ॥ ८१५ ॥ अन्तोमुहुत्तमेत्तं तस्सवि संखेज्जभागतुल्लाओ । गुणसेढी सव्वद्धं तुल्ला य
पएसकालेहिं ॥ ८१६ ॥ करणाय नोवसंतं संकमणोवट्ठणं तु दिट्ठितिगं । मोत्तूण विलोमेणं परिवड्ढई जा पमत्तोत्ति ॥ ८१७ ॥
उक्कट्ठित्ता दलियं पढमठितिं कुणइ बीयठितिंहितो । उदयाइ विसेख्खणं आवलिउप्पि असंखगुणं ॥ ८१८ ॥ जावइया गुणसेढी

सर्वोप-
शमना

॥३३१॥

श्रीचन्द्र-
पिंकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३३२॥

उदयवई तासु हीणगं परओ । उदयावलीमकाउं गुणसेढीं कुणइ इयराणं ॥ ८१९ ॥ संकमउदीरणणं णत्थि विसेसो उ एत्थ पुव्वुत्तो । जं जत्थ उ वोच्छिण्णं जायं वा होइ तं तत्थ ॥ ८२० ॥ वेइज्जमाणसंजलण कालओ अहिअमोहगुणसेढी । पडिवत्ति कसाउदए तुल्ला सेसेहिं कम्मेहिं ॥ ८२१ ॥ खवगुवसामगपच्चागयाण दुगुणो तहिं तहिं बन्धो । अणुभागोऽणंतगुणो असुभाण सुभाण विवरीओ ॥ ८२२ ॥ परिवाडीए पडिउं पमत्तइयरत्तणेण बहु किच्चा । देसजइ संजमं वा सासणभावं च कोइ वये ॥ ८२३ ॥ उवसमसम्मत्तद्धा अंतो आउक्खया धुवं देवो । जेण तिसु आउएसुं बद्धेसु न सेढिमारुहइ ॥ ८२४ ॥ सेढी पडिओ तम्हा छडा-वली सासणोवि देवेसु । एगभवे दुक्खुत्तो चरित्तमोहं उवसमेज्जा ॥ ८२५ ॥ दुचरिमसमये नियगोदयस्स इत्थी नपुंसगोऽन्नोन्नं । समइत्तु सत्त पच्छा किंतु नपुंसो कमारद्धे ॥ ८२६ ॥ इति सर्वोपशमना ॥

अथ देशोपशमना— मूलत्तरकम्माणं पगडीठितिमादि होइ चउभेया । देसकरणेहिं देसं समेइ जं देससमणा तो ॥ ८२७ ॥ उव्वट्टणओवट्टणसंकमकरणाइं हुंति नन्नाइं । देसोवसामिअस्सा जाऽपुव्वो सव्वकम्माणं ॥ ८२८ ॥ खवगो व सामगो वा पढम-कसायाण दंसणतिगस्स । देसोवसामगो सो अपुव्वकरणंतगो जाव ॥ ८२९ ॥ साइयमाइ चउद्धा देसुवसमणा अणाइसंतीणं । मूलत्तरपगईणं साईअधुवाओ धुवाओ ॥ ८३० ॥ गोयाउयाण दोण्हं चउत्थ छट्ठाण होइ छ सतण्हं । साइयमाइ चउद्धा सेसाणं एगठा-णस्स ॥ ८३१ ॥ उवसामणा ठिईए उक्कोसा संकमेण तुल्लाओ । इयरावि किंतु अभवी उव्वलग अपुव्वकरणेसु ॥ ८३२ ॥ अणुभागपए-साणं सुभाण जा पुव्वमित्थ इयराणं । उक्कोसियरं अभविय एगिंदी देससमणाए ॥ ८३३ ॥ इति देशोपशमनाकरणम् ॥

देशोप-
शमना
निधत्तनि-
काचने

॥३३२॥

श्रीचन्द्र-
र्षिकृते
षष्ठसंग्रहे
कर्मप्रकृते।

॥३३३॥

अथ निद्धत्तिनिकाचनाकरणम् — देसुवसामणतुल्ला होइ निहत्ती निकायणा नवरिं । संकमणंपि निहत्तीए नत्थि सव्वाणि इयरीए ॥ ८३४ ॥ गुणसेट्ठिएसग्गं थोवं उवसामियं असंखगुणं । एवं निहयनिकाइय अहापवत्तेण संकंतं ॥ ८३५ ॥ ठितिवंध उदीरण तिविहसंकमे होतिऽसंखगुण कमसो । अज्झवसाया एवं उवसामणमाइएसुं कमो ॥ ८३६ ॥ इत्यष्टौ करणानि । समाप्तः कर्मप्रकृतिसंग्रहः ॥

अथ सप्ततिकासंग्रहः— मूलुत्तरपगईणं साइअणाईपरूवणाणुगयं । भणियं बंधविहाणं अहुणा संवेहगं भणिमो ॥ ८३७ ॥ आउम्मि अट्ट मोहेऽट्ट सत्त एकं व छाइ वा तइए । बज्झंतयंमि बज्झंति सेसएसु छ सत्तट्ट ॥ ८३८ ॥ मोहस्सुदये अट्टवि सत्त य लब्भंति सेसयाणुदए । संतोइण्णाणि अघाइयाण अड सत्त चउरो य ॥ ८३९ ॥ बंधइ छ सत्त अट्ट य मोहुदए सेसयाण एकं च । पत्तेयं संतेहिं बंधइ एगं छ सत्तट्ट ॥ ८४० ॥ सत्तट्टछबंधेसुं उदओ अट्टण्ह होइ पयडीणं । सत्तण्ह चउण्हं वा उदओ सायस्स बंधम्मि ॥ ८४१ ॥ दो संतट्टाणाई बंधे उदए य ठाणयं एकं । वेयणियाउयगोए एगं नाणंतराएसुं ॥ ८४२ ॥ नाणंतरायबंधो आसुहुमं उदयसंतया खीणं । आइमदुगचउसत्तमनारयतिरिमणुसुराऊणं ॥ ८४३ ॥ नारयसुराउ उदओ चउ पंचम तिरि मणुस्स चोइसमं । आसम्मदेस-जोगी उवसंता संतयाऊणं ॥ ८४४ ॥ अब्बंधे इगिसंतं दो दो बद्धाउ बज्झमाणाणं । चउसुवि एकस्सुदओ पणनवनव पंच इइ भेया ॥ ८४५ ॥ नव छच्चउहा बज्झइ दुगट्टदसमेसुं दंसणावरणं । नव बायरम्मि संतं छकं चउरो य खीणम्मि ॥ ८४६ ॥ नव भेए भंगतियं वेच्छावट्ठी उ छव्विहस्स ठिई । चउसमयाओ अंतो अंतमुहुत्ताउ नवछके ॥ ८४७ ॥ दंसणसनिइदंसणउदओ समकं तु होइ जा खीणो । जाव पमत्तो नवण्ह उदओ छसु चउसु जा खीणो ॥ ८४८ ॥ चउपण उदओ बंधेसु तिसुवि अबंधगेवि

सप्तति-
कायां
संवेधः

॥३३३॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३३४॥

उवसंते । नव संतं अट्टेवं उइण्णसंताइं चउ खीणे ॥ ८४९ ॥ खवगे सुहुमंमि चउबंधगम्मि अबंधगम्मि खीणम्मि । छस्संतं चउरु-
दओ पंचणहवि केइ इच्छंति ॥ ८५० ॥ बन्धो आदुगदसगं उदओ पणचोदसं तु जा ठाणं । निच्चुच्चगोत्तकम्माण संतया होइ
सव्वेसु ॥ ८५१ ॥ बन्धइ उइण्णयं चिय इयरं वा दोवि संत चउभंगो । नीएसु तिसु वि पढमो अबंधगे दोणिण उच्चुदए ॥ ८५२ ॥
तेरसमछट्टएसुं सायासायाण बंधवुच्छेओ । संतउइण्णाइं पुण सायासायाइं सव्वेसु ॥ ८५३ ॥ बंधइ उइण्णयं चिय इयरं वा दोवि
संत चउभंगा । संतमुइण्णमबंधे दो दोणिण दुसंत इइ अट्ट ॥ ८५४ ॥ दुगइगवीसासत्तर तेरस नवपंचचउरतिदुएगो । बंधो
इगिदुचउत्थय पणट्टनवमेसु मोहस्स ॥ ८५५ ॥ हासरइअरइसोगाण बंधगा आनवं दुहा सव्वे । वेयविभज्जंता पुण दुगइगवीसा
छहा चउहा ॥ ८५६ ॥ मिच्छाबन्धिगवीसो सत्तरतेरो नवो कसायाणं । अरईदुगं पमत्ते ठाइ चउकं नियट्ठिमि ॥ ८५७ ॥ देसूण
पुव्वकोडी नवतेरे सत्तरे य तेत्तीसा । बावीसे भंगतिगं ठिति सेसेसुं मुहुत्तंतो ॥ ८५९ ॥ इगिदुगचउएगुत्तर आदसगं उदयमाहु
मोहस्स । संजलणवेयहासरइ भयदुगुंलतिकसायदिट्ठोए ॥ ८५९ ॥ दुगआइ दसंतुदया कसायभेया चउव्विहा ते उ । बारसहा वेय-
वसा अदुगा पुण जुगलओ दुगुणा ॥ ८६० ॥ अणसम्मभयदुगुंल्लाण णोदओ संभवेवि वा जम्हा । उदया चउवीसाविय एकेक-
गुणे अओ बहुहा ॥ ८६१ ॥ मिच्छे सगाइ चउरो सासणमोसे सगाइ तिण्णुदया । छप्पंचचउरपुव्वा चउ चउरो अविरयाईणं
॥ ८६२ ॥ दसगाइसु चउवीसा एकाळेकारदससगचउकं । एका य नवसयाइं सट्ठाइं एवमुदयाणं ॥ ८६३ ॥ बारस चउरो ति-
दुएकगाओ पंचाइ बन्धगे उदया । अब्वंन्धगेवि एको तेसीया नवसया एवं ॥ ८६४ ॥ चउबन्धगेऽवि बारस दुगोदया जाण तेहि
छूढेहिं । बन्धगभेएणेवं पंचूणसहस्समुदयाणं ॥ ८६५ ॥ बारस दुगोदएहिं भंगा चउरो य संपराएहिं । सेसा तेच्चिय भंगा नव-

सप्तति-
कायां
संवेधः

॥३३४॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३३५॥

सयछावत्तरा एवं ८६६ ॥ मिच्छाह अप्पमत्तंतयाण अट्टट्ट हुंति उदयाणं । चउवीसाओ सासणमीसअपुव्वाण चउचउरो ॥ ८६७ ॥
चउवीसगुणा एए बायरसुहुमाण सत्तरस अन्ने । सव्वेसुवि मोहुदया पण्णट्ठा बारससयाओ ॥ ८६८ ॥ उदयविगप्पा जे जे उदीर-
णाएवि हुंति ते ते उ । अंतमुहुत्तिय उदया समयादारब्भ भंगा य ॥ ८६९ ॥ मिच्छत्तं अणमीसं चउरो चउरो कसाय वा सम्मं । ठाह
अपुव्वे छकं वेयकसाया परे तओ लोभो ॥ ८७० ॥ (गीतिः) अट्टगसत्तगछकग चउतिगदुगएक्काहिया वीसा । तेरस बारेकारस संते
पंचाइ जा एकं ॥ ८७१ ॥ अणमिच्छमीससम्माण अविरया अप्पमत्त जा खवगा । समकं अट्टकसाए नपुंस इत्थी कमा छकं
॥ ८७२ ॥ पुंवेअं कोहाई नियट्ठि नासेइ सुहुमतणुलोभं । तिन्नेगति पण चउसुं तिकारस चउवि सताणि ॥ ८७३ ॥ छव्वीसणाइ-
मिच्छे उव्वलणा एव सम्ममीसाणं । चउवीस अणविजोए भावो भूओवि मिच्छाओ ॥ ८७४ ॥ सम्ममीसाण मिच्छो सम्मो
पढमाण होइ उव्वलगो । बन्धावलिआ उप्पि उदओ संकंतदालिअस्स ॥ ८७५ ॥ बावीसं बन्धंते मिच्छे सत्तोदयंमि अडवीसा ।
संतं छ सत्त मीसा य होंति सेसेसु उदएसु ॥ ८७६ ॥ सत्तरसबन्धगे छोदयम्मि संतं इगट्टचउवीसा । सगतिदुवीसा य सगट्टगोदए
णेयरिगवीसा ॥ ८७७ ॥ देसाइसु चरिमुदए इगवीसा वज्जियाइ संताइ । सेसेसु होंति पंचवि तिसुवि अपुव्वंमि संततिगं
॥ ८७८ ॥ पंचाइ बन्धगेसुं इगट्टचउवीसबन्धगेकं च । तेरस बारेकारस य होंति पण बन्धि खवगस्स ॥ ८७९ ॥ एगाहिया य
बन्धा चउबन्धगमाइआण संतंसा । बन्धोदयाण विरमे जं संतं छुभइ अण्णत्थ ॥ ८८० ॥ सत्तावीसे पल्लासंखंसो पोग्गलद्ध
छव्वीसे । वे छावट्ठी अडचउवीसिगवीसे उ तिच्चीसा ॥ ८८१ ॥ अंतमुहुत्ता उ ठिई तमेव दुहओऽवि सेससंताणं । होइ अणाइ अणंतं
अणाइसंतं च छव्वीसा ॥ ८८२ ॥ अप्पज्जत्तग जाई पज्जत्तगईहिं पेरिआ बहुसो । बन्धं उदयं च उव्वंति सेसपगईओ नामस्स

सप्तसि-
कायां
संबंधः

॥३३५॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३३६॥

॥ ८८३ ॥ उदयप्पत्ताणुदओ षएसओ अणुवसंतपगईणं । अणुभागोदय निच्चोदयाण सेसाण भइयव्वो ॥ ८८४ ॥ अथिरासु-
भचउरंसं परघाइदुगं तसाइधुवबन्धी । अजसपणिंदिविउव्वाहारगसुखगइसुरगइया ॥ ८८५ ॥ बन्धइ तित्थनिमित्ता मणुउरलदुरिस-
भदेवजोगाओ । नो सुहुमतिगेण जसं नो अजसथिरासुभाहारे ॥ ८८६ ॥ अप्पज्जत्तगबन्धं दूसरपरघायसासपज्जत्तं । तस अप-
सत्था खगई वेउव्वं नरयगइहेऊ ॥ ८८७ ॥ हुंडोराळं धुवबन्धिणीओ अथिराइ दूसरविहूणा । गइआणुपुव्विजाई बायरपत्तेय-
अपजत्ते ॥ ८८८ ॥ बन्धइ सुहुमं साहारणं च थावर तसंगळेवट्टं । पज्जत्ते उसथिरसुभजससासुज्जोवपरघायं ॥ ८८९ ॥
आयावं एगिंदिय अपसत्थविहदूसरं च विगलेसु । पंचिंदिएसु सुसराइखगइसंघयणसंठाणा ॥ ८९० ॥ तेवीसा पणवीसा छव्वीसा
अड्वीसिगुणतीसा । तीसेगतीस एगा बन्धट्टाणाइं नामेऽट्ट ॥ ८९१ ॥ मणुअगईए सव्वे तिरियगईए छ आइमा बन्धा । नरएगु-
तीसतीसा पण छव्वीसा य देवेसु ॥ ८९२ ॥ अड्वीस नरयजोग्गा अड्वीसाई सुराण चत्तारि । तिगपणछव्वीसेगिंदियाण तिरि-
मणुण बन्धतिगं ॥ ८९३ ॥ मिच्छंमि सासणाइसु तिअड्वीसादिनामबन्धाओ । छत्तिणिण दोति दोदो चउपण सेसेसु जसबन्धो
॥ ८९४ ॥ तग्गयणुपुव्विजाई थावरमाई य दूसरविहूणा । धुवबन्धि हुंडविग्गह तेवीसाऽपज्जथावरए ॥ ८९५ ॥ पगईणं वच्चासो
होइ गइइंदियाइं आसज्ज । सपराघाऊसासा पणवीसछवीस सायावा ॥ ८९६ ॥ तग्गइयाइ दुवीसा संघयणतसंगतिरियपणवीसा ।
दूसरपरघाऊसास खगइगुणतीस तीसमुज्जोवा ॥ ८९७ ॥ (गीतिः) तिरि बन्धा मणुआणं तित्थयरं तीसमंति इइ भेओ । संघयणूणिगुण-
तीसा अड्वीसा नारए एक्का ॥ ८९८ ॥ तित्थयरारहारगदो तिसंजुओ बन्धु नारयसुराणं । अनियट्टीसुहुमाणं जसकित्तीए स इग-
बन्धो ॥ ८९९ ॥ साहारणाइ मिच्छो सुहुमायवथावरं सनरयदुगं । इगिविगलिंदियजाई हुंडगपज्जत्तळेवट्टं ॥ ९०० ॥ सासायणो

सप्तति-
कायां
संवेधः

॥३३६॥

श्रीचन्द्र-
र्षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३३७॥

पसत्था विहगर्गईदुसरदूभगुज्जोवं । अणएज्जं तिरियदुगं मज्झिमसंघयणसंठाणा ॥९०१॥ मीसो सम्मो ओरालमणुयदुवयाइं आइ-
संघयणं । बंधइ देसो विरओ अथिरासुभअजसपुव्वाणि ॥ ९०२ ॥ अपमत्तो सनियट्ठी सुरदुगवेउव्वजुगलधुवबन्धी । परघाउसास-
खगई तसाइचउरंसपंचेदी ॥ ९०३ ॥ विरए आहारुदआ बन्धो पुण जा नियट्ठि अपमत्ता । तित्थस्स अविरयाओ जा सुहुमो ताव
कित्तीए ॥ ९०४ ॥ उज्जोयअयवाणं उदओ पुण्विपि होइ पच्छावि । ऊसाससेरंहितो सुहुमतिगुज्जोय नायावं ॥ ९०५ ॥ उज्जोवे
नायावं सुहुमतिगेणं न बज्झए उभयं । उज्जोवजसाणुदए जायइ साहारणस्सुदओ ॥ ९०६ ॥ दुभगाईणं उदए बायरपज्जो
विउव्वए पवणो । देवगईए उदओ दुभगअणाएज्जउदएवि ॥ ९०७ ॥ सुस्सरउदओ विगलाण होइ विरयाण देसविरयाणं । उज्जो-
वुदओ जायइ वेउव्वाहारगद्धाए ॥ ९०८ ॥ अडनववीसिगवीसा चउवीसेगहिय जाव इगतीसा । चउगइएसुं बारस उदयट्ठाणाइं
नामस्स ॥ ९०९ ॥ मणुएसु य चउवीसा वीसडनववज्जियाओ तिरिएसु । इगपण सगट्ठ नववीस नारए सुरे सतीसा ते ॥९१०॥
इगिगीसाई मिच्छे सगट्ठ वीसाए सासणे हीणा । चउवीसूणा सम्मे सपंचवीसाए जोगिमि ॥ ९११ ॥ पणवीसाई देसे छव्वीसूणा
पमत्ति पुण पंच । गुणतीसाई मीसे तीसुगतीसा य अपमत्ते ॥ ९१२ ॥ अट्ठो नवो अजोगिस्स वीसओ केवलीसमुग्घाए । इग-
वीसो पुण उदओ भवंतरे सव्वजीवाणं ॥ ९१३ ॥ चउवीसाईचउरो उदया एगिंदिएसु तिरिमणुए । अडवीसाइछवीसा एकेक्कूणा
विउव्वंते ॥ ९१४ ॥ गइआणुपुण्विजाई थावरदुभगाइ तिण्णि धुवउदया । एगिंदिय इगवीसा सेसाणवि पगइवच्चासो ॥ ९१५ ॥
सा आणुपुण्विहीणा अपज्ज एगिंदितिरियमणुआणं । पत्तेउवघायसररिं हुंडसहिआ उ चउवीसा ॥ ९१६ ॥ परघाय सास आयव-
जुत्ता पणछकसत्तवीसा सा । संघयणअंगजुत्ता चउवीस छवीस मणुतिरिए ॥ ९१७ ॥ परघायखगइजुत्ता अडवीसा गूणतीस

सप्तति-
कायां
संवेधः

॥३३७॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३३८॥

सासेणं । तीसा सरेण सुज्जोव तित्थ तिरिमणुअ इगतीसा ॥ ९१८ ॥ तिरिउदयछवीसाइ संघयणविवाज्जिआओ ते चेव । उदया नरतिरियाणं विउव्विगाहारगजईणं ॥ ९१९ ॥ देवाणं सव्वेवि हु त एव विगलोदया असंघयणा । संघयणुज्जोव विवज्जियाउ ते नारएसु पुणो ॥ ९२० ॥ तसवायरपज्जत्तं सुभगाएज्जं पणिंदिमणुयगई । जसकित्ती तित्थयरं अजोगिजिण अट्ठगं नवगं ॥ ९२१ ॥ निच्चोदयपगइजुया चरिमुदया केवलीसमुग्घाए । संठाणेसुं सव्वेसु होंति दुसरावि केवलिनो ॥ ९२२ ॥ पत्तेउवघायउरालदुवय-संठाणपढमसंघयणे । छूढे छसत्तवीसा पुव्वुत्ता सेसया उदया ॥ ९२३ ॥ तित्थयरं इगतीसा तीसा सामण्णकेवलीणं तु । खीणसरे गुणतीसा खीणुस्सासंमि अडवीसा ॥ ९२४ ॥ साहारणाउ मिच्छे सुहुमअपज्जत्तआयवाणुदओ । सासायणम्मि थावरएगिंदिय-विगलजाईणं ॥ ९२५ ॥ सम्मे विउव्विछकस्स दुभगअणाएज्जअजसपुव्वीणं । विरयाविरए उदओ तिरिगइउज्जोवपुव्ववाणं ॥ ९२६ ॥ विरयापमत्तएसुं अंततिसंघयणपुव्वगाणुदओ । अप्पुव्वकरणमादिसु दुइयतइज्जाण खीणाओ ॥ ९२७ ॥ नामधुवोदय-स्रसरखगईओरालदुवयपत्तेयं । उवघायतिसंठाणा उसभमजोगिम्मि पुव्वुत्ता ॥ ९२८ ॥ पिंडे तित्थगरूणे आहारूणे तहोभयविहूणे । पढमचउकं तस्स उ तेरसगखए भवे वीयं ॥ ९२९ ॥ सुरदुगवेउव्वियगइदुगे य उव्वट्ठिए चउत्थाओ । मणुयदुगे य नवट्ठयदुहा भवे संतयं एकं ॥ ९३० ॥ थावरतिरिगइ दोदो आयावेगिंदिविगलसाहारं । नरयदुगुज्जोवाणि य दसाइमेगंततिरिजोग्गा ॥ ९३१ ॥ एगिंदिसु पढमदुगं वाउतेऊसु तइयगमणिच्चं । अहवा पण तिरिएसुं तस्सेंतेगिंदियाईसु ॥ ९३२ ॥ पढमं पढमगहीणं नरए मिच्छम्मि अधुवतिगजुत्तं । देवे सा (आ) इचउकं तिरिएसु अतित्थमिच्छसंताणि ॥ ९३३ ॥ (गीतिः) पढमचउकं सम्मा वीयं खीणाओ वाऽरसुहुमे य । सासणि मीसिवि तित्थं पढममजोगिम्मि अट्ठ नव ॥ ९३४ ॥ नवपंचोदयसंता तेवीसे पण्णवीसछव्वीसे । अट्ठ

सप्तति-
कायां
संघेधः

॥३३८॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३३९॥

चउरद्वीसे नवसत्तिगुतीसतोसे य ॥ ९३५ ॥ एकेकं इगितीसे एके एककुदय अद्वसंतसा । उवरयबंधे दसदस नामोदयसंतठाणाणि ॥ ९३६ ॥ बन्धोदयसंतसे पणपण पढमंतिमाण जा सुहुमो । संतोइण्णाइं पुण उवसमखणि परे नत्थि ॥ ९३७ ॥ मिच्छा सास-
यणेसु नवबन्धुवलक्खियाउ दो भंगा । मीसाओ य नियद्वी जा छब्बधेण दो दो उ ॥ ९३८ ॥ चउबंधे नवसंते दोणिण अपुव्वाउ
सुहुमरागं जा । अब्बन्धे नवसंते उवसंते हुंति दो भंगा ॥ ९३९ ॥ चउबन्धे छस्संते बायरसुहुमाणमेगखवगाणं । छसु चउसु व
संतसे दोणिण अबन्धम्मि खीणस्स ॥ ९४० ॥ चत्तारि जा पमत्तो दोणिण उ जा जोगि सायबन्धेणं सेलेसि अबन्धे चउ इगिसंते
चरमसमए दो ॥ ९४१ ॥ अद्वुल्लाहियवीसा सोलसवीसं च बारस छ दोसु । दो चउसु तीसु एकं मिच्छइसु आउए भंगा
॥ ९४२ ॥ नरतिरिउदए नारयबन्धविहूणा य सासणि छवीसा । बन्धसमउण सोलस मीसे चउबन्धजुअ सम्मे ॥ ९४३ ॥
देसविरयम्मि बारस तिरिमणुभंगा छ बन्धपरिहीणा । मणुभंग तिबन्धूणा दुसु सेसा उभयसेढीसु ॥ ९४४ ॥ पंचादिमा उ मिच्छे
आदिमहीणाउ सासणे चउरो । उच्चबन्धेण दोन्नि उ मीसाओ देसविरयं जा ॥ ९४५ ॥ उच्चवेणं बन्धुदए जा सुहुमो अबन्धि-
छद्वुओ भंगो । उवसंता जा जोगी दुचरिम चरमम्मि सत्तमओ ॥ ९४६ ॥ ओहम्मि मोहणीए बंधोदयसंतयाणि भणियाणि ।
अहुणाऽवोगगडगुणउदय पयसमूहं पवक्खामि ॥ ९४७ ॥ जा जम्मि चउव्वीसा गुणियाओ ताओ तेण उदएण । मिलिया चउवीस-
गुणा इयरपएहिं च पयसंखा ॥ ९४८ ॥ सत्तसहस्सा सट्ठीए वज्जिया अहव ते तिबण्णाए । गुणतीसाए अहवा बंधगभेएण
मोहणीए ॥ ९४९ ॥ अद्वुद्वी बत्तीसा बत्तीसा सट्ठिमेव बावण्णा । चोयाला चोयाला वीसा मिच्छा उ पयधुवगा ॥ ९५० ॥ तिन्नि
सया बावन्ना मिलिया चउवीस ताडिया एए । बायर उदयपएहि य सहियाउ गुणेसु पयसंखा ॥ ९५१ ॥ तेवीसूणा सत्तरस

सप्तसि-
कायां
संवेधः

॥३३९॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३४०॥

वज्जिया अहव सत्त अहियाइं । पंचासीइ सयाइं उदयपयाइं तु मोहस्स ॥ ९५२ ॥ एवं जोगुवओगा लेसाईभेयओ बहू भेया । जा जस्स जम्मि उ गुणे संखा सा तम्मि गुणगारो ॥ ९५३ ॥ उदयाणुवओगेसुं सगसयरिसया तिउत्तरा हुंति । पण्णासपयसहस्सा तिण्णि सया चेव पण्णारा ॥ ९५४ ॥ तिगहीणा तेवण्णा सया उ उदयाण होंति लेसाणं । अडतीस सहस्साइं पयाण सगदोय-सगतीसा ॥ ९५५ ॥ चोइस उ सहस्साइं सयं च गुणहत्तरं उदयमाणं । सत्तरसा सत्तसया पणनउइसहस्सपयसंखा ॥ ९५६ ॥ मीसदुगे कम्मइए अणउदयविवज्जियाउ मिच्छस्स । चउवीसा उण चउरो तिगुणाओ तो रिणं ताओ ॥ ९५७ ॥ वेउव्वियमी-सम्मि नपुंसवेओ न सासणे होइ । चउवीस चउक्काओ अओ तिभागो रिणं तस्स ॥ ९५८ ॥ कम्मयविउव्विमीसे इत्थीवेओ न होइ सम्मस्स । अपुमित्थिउरलमीसे तच्चउवीसाण रिणमेयं ॥ ९५९ ॥ आहारगमीसेसुं इत्थीवेओ न होइ उ पमत्ते । दोण्णि तिभागा उ रिणं अपमत्तजइस्स उ तिभागो ॥ ९६० ॥ उदएसुं चउवीसा धुवगाउ पदेसु जोगमाईहिं । गुणिया मिलिया चउवीस ताडिया इयरसंजुत्ता ॥ ९६१ ॥ अपमत्तसासणेसुं अड सोल पमत्त सम्मि बत्तीसा । मिच्छम्मि य छन्नउई ठावेज्जा सोहणनिमित्तं ॥ ९६२ ॥ जोगतिगेणं मिच्छे नियनियचउवीसगाहिं सेसाणं । गुणिऊणं फेडेज्जा सेसा उदयाण परिसंखा ॥ ९६३ ॥ चउवीसाए गुणेज्जा पयाणि अहिकिच्च मिच्छछण्णउई । सेसाणं धुवगेहिं एगीकिच्चा तओ सोहे ॥ ९६४ ॥ बन्धोदयसंताइं गुणेषु कहियाइं नामकम्मस्स । गइसु य अन्नगडंमी वोच्छामी इंदिएसु पुणो ॥ ९६५ ॥ इगि विगले पण बंधा अडवीसूणाउ अट्ट इयरम्मि । पंच छ एकारुदया पण पण बारस उ संताणि ॥ ९६६ ॥ नाणंतरायदंसण बन्धोदयसंतभंग जे मिच्छे । ते तेरस ठाणेसुं सन्निम्मि गुणासिया सव्वे ॥ ९६७ ॥ तेरससु वेयणीयस्स आइमा हुंति भंगया चउरो । निच्चुदए तिण्णि गोए सव्वे दोण्हंपि सण्णिस्स

सप्तति-
कायां
संवेधः

॥३४०॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३४१॥

॥ ९६८ ॥ तिरिउदए नव भंगा जे ते सव्वे असण्णिपज्जत्ते । नारयसुरचउ भंगा रहिया इगविगलदुविहाणं ॥ ९६९ ॥ अस्सण्णि
अप्पज्जत्ते तिरिउदए पंच जह य तह मणुए । मणपज्जत्ते सव्वे इयरे पुण दस उ पुव्वुत्ता ॥ ९७० ॥ बन्धोदयसंताइं पुण्णाइं
सन्निणो उ मोहस्स । वायरविगलासणिसु पज्जेसु दु आइमा बंधा ॥ ९७१ ॥ अट्ठसु बावीसोच्चिय बन्धो अट्ठाइ उदय तिन्नव ।
सत्तगजुया उ पंचसु अडसत्तछवीससंतम्मि ॥ ९७२ ॥ सण्णिमि अट्ठ असण्णिम्मि छाइमा तेऽट्ठवीस परिहीणा । पज्जत्तविगल-
बायर सुहुमेसु तहा अपज्जाणं ॥ ९७३ ॥ इगवीसाई दो चउ पणउदयाऽपज्जसुहुमवाऽराणं । सण्णिस्स अ चउवीसा इगल्लडवीसाइ-
सेसाणं ॥ ९७४ ॥ तेरससु पंच संता तिण्णि धुवा अट्ठसीइ बाणउई । सण्णिस्स होंति बारस गुणठाणकमेण नामस्स ॥ ९७५ ॥
बज्झंति सत्त अट्ठ य नारयतिरिसुरगईसु कम्माइं । उदीरणावि एवं संतोइण्णाइं अट्ठ तिसु ॥ ९७६ ॥ गुणभिहिंयं मणुएसुं सग-
लतसाणं च तिरिय पडिवक्खा । मणजोगी छउमा इव कायवइ जहा सजोगीणं ॥ ९७७ ॥ वेई नवगुणतुल्ला तिकसाइवि लोभे
दसगुणसमाणो । सेसाणिवि ठाणाइं एएण कमेण नेयाणि ॥ ९७८ ॥ सत्तरसुत्तरमेगुत्तरं तु चोहत्तरी उ सगसयरी । सत्तट्ठी तिग-
सट्ठी गुणसट्ठी अट्ठवण्णा य ॥ ९७९ ॥ निहादुगे छवण्णा छवीसा तीस बंधविरमम्मि । हासरईभयकुच्छा विरमे बावीसऽपूव्वम्मि
॥ ९८० ॥ पुंवेयकोहमाइसु अबज्झमाणेसु पंच ठाणाणि । बाऽरे सुहुमे सत्तरस पगतीओ सायमियरेसु ॥ ९८१ ॥ मिच्छो नरएसु
सयं छन्नवई सासणो सयरि मीसो । बावत्तिरं तु सम्मो चउराइसु बंधति अतित्था ॥ ९८२ ॥ मणुयदुगुच्चागोयं भवपच्चयओ न
होइ चरिमाए । गुणपच्चयं तु बज्झइ मणुआउ न सव्वहा तत्थ ॥ ९८३ ॥ सामण्णसुरा जोग्गा आजोइसिया न बंधहि सतित्था ।
इगिथावरायवजुया सणंकुमारा न बंधति ९८४ ॥ तिरितिगउज्जोवजुआ आणयदेवा अणुत्तरसुरा उ । अणमिच्छणीयदूभग थीण-

सप्तति-
कायां
संवेधः

॥३४१॥

श्रीचन्द्र-
षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ
॥३४२॥

तिगं अपुमथीवेयं ॥ ९८५ ॥ संघयणा संठाणा पणपण अपसत्थविहगइ न तेसिं । पज्जत्ता बन्धंति उ देवाउमसंखवासाऊ ॥ ९८६ ॥
तित्थायवउज्जोवं नारयतिरिगलतिगतिगेगिंदी । आहारथावरचऊ आऊण असंखपज्जत्ता ॥ ९८७ ॥ पज्जत्तिगया दुभगति-
गणीयअपसत्थविहनपुंसाणं । संघयणउरलमणुदुगपणसंठाणाण अब्बंधी ॥ ९८८ ॥ किण्हाइतिगे अस्संजमे य वेउव्विजुगे न
आहारं । बन्धइ न उरलमीसे नरयतिगं छट्टममराउं ॥ ९८९ ॥ कम्मगजोगे अणहारगे य सहिया दुगाउ णेयाओ । सगवण्णा
तेवट्ठी बन्धइ आहार उभयेसु ॥ ९९० ॥ तेऊलेसाइया बंधंति न नरयविगलसुहुमतिगं । सेगिंदियावरायव तिरियतिगुज्जोय नव
वार ॥ ९९१ ॥ सुयदेविपसायाओ पगरणमेयं समासओ भणियं । समयाओ चंदरिसिणा समईविभवाणुसारेणं ॥ ९९२ ॥

॥ इति पंचसंग्रहः समाप्तः ॥

अथ परिशिष्टम्— चत्तारि वीस सोलस भंगा एगिंदियाण चत्ताला । एगट्ट अट्ट विगलिंदियाण इगवण्ण तिहंपि ॥ १ ॥
गुणतीसे तीसेवि य भंगाणट्टाहिया छायालसया । पंचिंदियतिरिजोगे पणुवीसे बन्धभंगेकं ॥ २ ॥ पणवीसयम्मि एको छायालसया
अट्टत्तरिगुणतीसे । मणुजोगट्ट उ सव्वे छायालसया य सत्तरसा ॥ ३ ॥ अट्टट्ट एक एकग भंगा अट्टार देवजोगेसु । एको नारयजोगे
एको उ सक्कित्तिभंगाओ ॥ ४ ॥ तेरस सहस्सनवसय पणयालं भंगयाण बन्धम्मि । नामस्स उदयसंखा पणयालट्टत्तरिसयाओ ॥ ५ ॥
एगिंदिय उदएसुं पंच य एकार सत्ततेरसयं । छकं कमसो भंगा बायाला हुं सव्वेवि ॥ ६ ॥ तिगतिगदुगचउछच्चउ विगलाण छ-
सट्टि होइ तिहंपि । अट्टट्ट सोल सोलस अट्ट वेउव्वितिरियस्स ॥ ७ ॥ नव नव सीया दोसय पंचच्छावत्तरी य पण तिरिए । ते

परिशिष्टं
अधिकाश्च

॥३४२॥

श्रीचन्द्र-
र्षिकृते
पञ्चसंग्रहे
कर्मप्रकृतौ

॥३४३॥

दुगुणतिगुणदुगुणा गुणतीसाईसु उदएसु ॥ ८ ॥ नव.नव सीया दोसय छावत्तर पंचपंच उदयदुगे । एकारस्स य बावन्न नराण उदएसु भंगसया ॥ ९ ॥ अड अड नव नव एके वेउच्चिनराण होइ पणतीसा । एकेकदोदुगेके आहारजईण सत्तेव ॥ १० ॥ अड्ड अड्ड सोलस सोलड्ड य देवओ य भंगाओ । नारयकेवल्लिउदएसु पंचबावड्डिभंगाओ ॥ ११ ॥

लिखित आदर्शे अधिका एता गाथाः-गइ इन्दिए य काए जोए वेए कसाय नाणे य । संजम दंसण लेसा भवसम्मे सन्नि आहारे ॥ १ ॥ (८ गाथातः पश्चात्) संतपयपरूबणया दव्वपमाणं च खेत्त फुसणा य । कालो य अंतरं भाग भावे अप्पाबहुं चेव ॥१॥ (३८ गाथातः) छत्तिन्नि तिन्नि सुण्णं पंचेव य नव य तिन्नि चत्तारि । पंचेव तिन्नि नव पंच सत्त तिन्नेव २ ॥१॥ चउ छ दो चउ एको पाण दो छकेकगो य अट्टेव दो दो नव सत्तेव य अंकट्टाणाइं गुणतीसं ॥ २ ॥ (५५ गाथातः) उदए च्चिय अविरुद्धो खाओवसमो अणेगभेओत्ति । जइ भवइ तिण्ह एसो पएसउदयंमि मोहस्स ॥ १ ॥ (१४५ गाथातः) वग्गुकोसठिईणं मिच्छत्तुको-सगेण जं लद्धं । सेसाणं तु जहन्नो पल्लासंखिज्जागेणूणे ॥ १ ॥ (२५५ गाथातः)

परिशिष्टं
अधिकांश्च

॥३४३॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके

॥३४४॥

पूर्वभृद्दालभ्यप्राचीनतराचार्यरचितं ज्योतिष्करण्डकम्

सुण ताव सूरपन्नत्तीवण्णणं वित्थरेण जं निउणं । थोगुच्चएण तत्तो वोच्छं उल्लोगमेत्तागं ॥ १ ॥ कालपमाणं १ माणं २ निष्फत्तिं अहिगमासगस्सवि ३ य । वोच्छामि ओमरत्तं ४ पव्वतिहिणो समात्तिं च ५ ॥ २ ॥ नक्खत्तपरीमाणं ६ परिमाणं वावि चंदसूराणं ७ । नक्खत्तचंदसूराण गइं ८ नक्खत्तजोगं च ९ ॥ ३ ॥ मंडलविभाग १० मयणं ११ आउट्टी १२ मंडले मुहुत्तगई १३ । उउ १४ विसुव १५ वईवाए १६ तावं १७ बुड्ढिं च दिवसाण १८ ॥ ४ ॥ अवमासपुण्णमासी १९ पणट्ठपव्वं २० च पोरिसिं २१ वावि । ववहारनयमएणं तं पुण सुण मे अणन्नमणो ॥ ५ ॥ लोगाणुभावजाणियं जोइसचकं भणंति अरिहंता । सव्वे कालविसेसा जस्स गइविसेसानिष्फन्ना ॥ ६ ॥ संखेवेण उ कालो अणागयातीतवट्ठमाणो य । संखेज्जमसंखेज्जो अणंतकालो उ निदिट्ठो ॥ ७ ॥ कालो परमानिरुद्धो अविभज्जो तं तु जाण समयं तु । समया य असंखेज्जा हवइ हु उस्सासनिस्सासो ॥ ८ ॥ उस्सासो निस्सासो यदो (दुवे)ऽवि पाणुत्ति भन्नए एक्को । पाणा य सत्त थोवा थोवावि य सत्त लवमाहु ॥ ९ ॥ अट्ठत्तीसं तु लवा अद्धलवो चेव नालिया होइ तीसे पुण संठाणं छिड्डं उदकं च वोच्छामि ॥ १० ॥ इइ कालपमाणपाहुडं १ ।

दालिमपुष्पागारा लोहमई नालिगा उ कायव्वा । तीसे तलंमि छिदं छिदपमाणं च मे सुणह ॥ ११ ॥ छन्नउयमूलवालेहिं तिवस्सजायाए गयकुमारीए । उज्जुकयपिंडिएहि उ कायव्वं नाडियाछिदं ॥ १२ ॥ अहवा दुवस्सजायाए गयकुमारीए पुच्छ-

कालप्रमाण
प्रामृतं १

॥३४४॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके

॥३४५॥

वालेहिं । बिहिं बिहिं गुणेहिं तेहि उ कायव्वं नाडियाछिदं ॥ १३ ॥ अहवा सुवण्णमासेहिं चउहिं चतुरंगुला कया सई । नालि-
यतलंमि तीए उ कायव्वं नालियाछिदं ॥ १४ ॥ एवं छिदपमाणं धरिमं मेज्जं च मे निसामेह । एत्तो उदगपमाणं वोच्छं उदगं
च जं भणियं ॥ १५ ॥ चत्तारि मधुरगत्तणफलाणि सो सेयसासवो एको । सोलस य सासवा पुण हवंति मासप्फलं एकं ॥ १६ ॥
दो चेव धन्नमासप्फलाणि गुंजाफलं हवइ एकं । गुंजाफलाणि दोन्नि उ रुपियमासो हवइ एको ॥ १७ ॥ सोलस रुपियमासा एको
धरणो हवेज्ज संखित्तो । अट्ठाइज्जा धरणा य सुवण्णो सो य पुण करिसो ॥ १८ ॥ करिसा चत्तारि पलं पलाणि पुण अद्धतेरस
उ पत्थो । भारो य तुला वीसं एस विही होइ धरिमस्स ॥ १९ ॥ पणतास लोहपलिया वट्ठा बावत्तरंगुला दीहा । पंचपलधरणगस्स
य समायकरणे तुला होइ ॥ २० ॥ सव्वग्गेण तुलाए लेहाओ पणवीसई होंति । चत्तारि य लेहाओ जाओ नंदीपिणद्धाओ
॥ २१ ॥ समकरणि अद्धकरिसो तत्तो करिसुत्तरा य चत्तारि । तत्तो पलुत्तराओ जाव य दसगोत्ति लेहाओ ॥ २२ ॥ बारस
पन्नरस वीसगे य एत्तो दसुत्तरा अट्ठ । एवं सव्वसमासो लेहाणं पन्नवीसं तु ॥ २३ ॥ पंचसु पन्नारसगे तीसग पन्नासगे य लेहाओ
। नंदीपिणद्धकाओ सेसाओ उज्जुलेहाओ ॥ २४ ॥ तिन्नि उ पलाणि कुलवो करिसऽद्धं चेव होइ बोद्धव्वो । चत्तारि चेव कुलवा
पत्थो पुण मागहो होइ ॥ २५ ॥ चउपत्थमाढगं पुण चत्तारि य आढगाणि दोणा उ । सोलस दोणा खारी खारीओ वीसई
बाहो ॥ २६ ॥ धरिमस्स य मेयस्स एस विही नालिगाए उदगस्स । उद्देसे उवइदुं उदगपमाणं अओ वोच्छं ॥ २७ ॥ उदगस्स
नालियाए हवंति दो आढगा उ परिमाणं । उदगं च इच्छियव्वं जारिसगं तं च वोच्छामि ॥ २८ ॥ एयस्स उ परिकम्मं कायव्वं
दसपट्टपरिपूतं । मेहोदयं पसन्नं सारइयं वा गिरिनईणं ॥ २९ ॥ वे नालिया मुहुत्तो सट्ठिं पुण नालिया अहोरत्तो । पन्नरस

मानं २
प्राभृतं

॥३४५॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके

॥३४६॥

अहोरत्ता पक्खो तीसं दिणा मासो ॥ ३० ॥ संवच्छरो उ बारस मासो पक्खा य ते चउव्वसिं । तिन्नेव सया सट्ठा हवन्ति राइंदि-
याणं तु ॥ ३१ ॥ इय एस कमो भणिओ नियमा संवच्छरस्स कम्मस्स । कम्मोत्ति सावणोत्ति य उउत्ति य तस्स नामाणि
॥ ३२ ॥ आइच्चो उडु चंदो रिक्खो अभिवड्ढिओ य पंचेए । संवच्छरा जिणमए जुगस्स माणे विधीयन्ते ॥ ३३ ॥ छप्पि उडु
परियट्ठा एसा संवच्छरो उ आइच्चो । पुव्वं भणिओ कम्मो एत्तो चंदं पवुच्छामि ॥ ३४ ॥ पुण्णिमपरियट्ठा पुण बारस
संवच्छरा हवइ चंदो । नक्खत्तचंदजोगो बारसगुणिओ उ नक्खत्तो ॥ ३५ ॥ तेरस य चंदमासा एसो अभिवड्ढिओ उ
नायव्वो । मासाणं तु पमाणं वोच्छं सव्वेसि वासाणं ॥ ३६ ॥ आइच्चो खलु मासो तीसं अद्वं च सावणो तीसा । चंदो एगुण-
तीसं विसट्ठिभागा य बत्तीसा ॥ ३७ ॥ नक्खत्तो खलु मासो सत्तावीसं भवे अहोरत्ता । अंसा य एकवीसं सत्तट्ठिकएण छेएणं
॥ ३८ ॥ अभिवड्ढिओ उ मासो एकत्तीसं भवे अहोरत्ता । भागसयमेगवीसं चउवीससएण छेएणं ॥ ३९ ॥ तिन्नि अहोरत्तसया
छावट्ठा भक्खरो हवइ वासो । तिन्नि सया पुण सट्ठा कम्मो संवच्छरो हवइ ॥ ४० ॥ तिन्नि अहोरत्तसया चउपण्णा नियमसो
हवइ चंदो । भागा य बारसेव य बावट्ठिकएण छेएण ॥ ४१ ॥ (अ) तिण्णि अहोरत्तसया सत्तावीसा य होन्ति नक्खत्ते । एका-
वन्नं भागा सत्तट्ठिकएण छेएण ॥ ४१ ॥ (ब) तिण्णि अहोरत्तसया तेसीइं चेव होइ अभिवड्ढे । चोयालीसं भागा बावट्ठिकएण
छेएण ॥ ४२ ॥ दस चेव सहस्साइं नव चेव सया हवन्तस्सीया य । एयं मुहुत्तगणियं नेयव्वं सूरवासस्स ॥ ४३ ॥ दस चेव सह-
स्साइं अट्ठेव सया हवन्ति संपुण्णा । एयं मुहुत्तगणियं नायव्वं कम्मवासस्स ॥ ४४ ॥ चंदे मुहुत्तगणितं सयाणि छच्चेव पण्णवी-
साणि । दस य सहस्सा पुण्णा विसट्ठिभागा य पन्नासं ॥ ४५ ॥ नव चेव सहस्साइं सयाणि अट्ठेव होन्ति बत्तीसा । नक्खत्ते खलु वासे

मानं २
प्राभृतं

॥३४६॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके

॥३४७॥

छप्पण सगसट्ठिभागा य ॥ ४६ ॥ एकारस य सहस्सा पंचेव सया हवन्ति एकारा । अभिवट्ठिए मुहुत्ता वामे अट्ठारस य भागा ॥ ४७ ॥ एए पमाणवासा पंचवि उववणिया जहुदिट्ठा । एत्तो जुगवासाणि य वोच्छामि अहाणुपुव्वीए ॥ ४८ ॥ चंदो चंदो अभिवट्ठिओ य चंदमभिवट्ठिओ चेव । पंचहिं सहियं जुगमिणं दिट्ठं तेलोकदंसीहिं ॥ ४९ ॥ पढमबिइया उ चंदा तइयं अभिवट्ठियं विजाणाहि । चंदं चेव चउत्थं पंचममभिवट्ठियं जाण ॥ ५० ॥ चंदमभिवट्ठियाणं वासाणं पुव्ववन्नियाणं च । तिविहंपि तं पमाणं जुगमि सव्वं निरवसेसं ॥ ५१ ॥ आदी जुगस्स संवच्छरो उ मासस्स अट्ठमासा उ । दिवसा भरहेरवए राई य विदेहवासेसु ॥ ५२ ॥ दिवसाइ अहोरत्ता बहुलाईयाणि होंति पव्वाणि । अभिई नक्खत्ताई रुदो आई मुहुत्ताणं ॥ ५३ ॥ सावणबडुलपडिवए बालवकरणे अभीइनक्खत्ते । सव्वत्थ पढमसमये जुगस्स आइं वियाणाहि ॥ ५४ ॥ अट्ठारस सट्ठिसया तिहीण नियमा जुगमि नायव्वा । तत्थेव अहोरत्ता तसिा अट्ठारस सया उ ॥ ५५ ॥ तत्थ पडिमिज्जमाणे पंचहिं माणेहिं पुव्वगणिएहिं । मासेहिं विभजित्ता जइ मासा होंति ते वोच्छं ॥ ५६ ॥ आइच्चेण उ सट्ठी मासा उउणो उ होंति एगट्ठी । चंदेण य बावट्ठी सत्तट्ठी होंति नक्खत्ते ॥ ५७ ॥ सत्तावन्नं मासा सत्त य राइंदियाइं अभिवट्ठे । एकारस य मुहुत्ता विसट्ठिभागा य तेवीसं ॥ ५८ ॥ सव्वे कालविसेसा आउपमाणा ठिई य कम्माणं । सव्वे समाविभागा सूरपमाणेण नायव्वा ॥ ५९ ॥ जं किर सूरणेण जुगं अणूणमहिगाणि पंच वासाणि । ता किर जुगेण सव्वं गणंति अट्ठाविसेसं तु ॥ ६० ॥ वाससयसहस्साइं चुलसीइगुणाइं होज्ज पुव्वंगं । पुव्वंगसयसहस्सा चुलसीइगुणं हवइ पुव्वं ॥ ६१ ॥ पुव्वस्स उ परिमाणं सयरी खलु होंति सयसहस्साइं । छप्पणं च सहस्सा वोद्धव्वा वासकोडीणं ॥ ६२ ॥ पुव्वाण सयसहस्सं [पुव्व] चुलसीइगुणं भवे लयंगमिह [हमेगं] । तेसिंपि सयसहस्सं चुलसी-

मानं २
प्राभृतं

॥३४७॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके

॥३४८॥

इगुणं लया होइ ॥ ६४ ॥ ततो महालयाणं चुलसीई चेव सयसहस्साणि । नलिणंगं नाम भवे एत्तो वोच्छं समासेणं ॥ ६५ ॥
नलिण महानलिणंगं हवइ महानलिणमेव नायव्वं । पउमंगं तह पउमं ततो य महापउमअंगं ॥ ६६ ॥ हवइ महापउमं चिय ततो
कमलंगमेव नायव्वं । कमलं च महाकमलंगमेव परतो महाकमलं ॥ ६७ ॥ कुमुयंगं तह कुमुयं ततो य तहा महाकुमुयअंगं । ततो
परतो य महाकुमुयं तुडियंगं बोद्धव्वं ॥ ६८ ॥ तुडिय महातुडियंगं महातुडियं अडडंगमडड परं । परतो य महाडडअंगं ततो
य महाअडडमेव ॥ ६९ ॥ ऊहंगंपिय ऊहं हवइ महल्लं च ऊहंगं ततो । महऊहं सीसपहेलियंगं सीसपहेलिया होइ नायव्वा ॥ ७० ॥ एत्थं
सयसहस्साणि चुलसीई चेव होइ गुणकारो । एक्केकमि उ ठाणे अह संखा होइ कालमि ॥ ७१ ॥ एसो पण्णवाणिज्जो कालो
संखेज्जओ मुणेयव्वो । वोच्छामि असंखेज्जं कालं उवमाविसेसेणं ॥ ७२ ॥ सत्थेण सुत्तिक्खेणवि छित्तुं भित्तुं व जं किर न सक्का ।
तं परमाणुं सिद्धा वयंति आइं पमाणानं ॥ ७३ ॥ परमाणू तसरेणू रहरेणू अग्गयं च वालस्स । लिक्खा जूया य जवो अट्टगुण-
विवड्डिया कमसो ॥ ७४ ॥ जवमज्झा अट्ट हवन्ति अंगुलं छच्च अंगुला पाओ । पाया य दो विहत्थी दो य विहत्थी हवइ हत्थो ॥ ७५ ॥
दंडं धणुं जुगं नालिया य अक्ख मुसलं च चउहत्था । अट्टेव धणुसहस्सा जोयणमेगं च माणेणं ॥ ७६ ॥ एयं धणुप्पमाणं नायव्वं
जोयणस्स य पमाणं । कालस्स परीमाणं एत्तो उद्धं पवक्खामि ॥ ७७ ॥ जं जोयणविच्छिण्णं तं तिगुणं परिरएण सविसेसं । तं
जोयणमुव्विद्धं जाण पलिओवमं नाम ॥ ७८ ॥ एकाहियवेहियतेहियाण उक्कोससत्तरत्ताणं । सम्मट्ठं सन्निचियं भरियं वालग्गकोडीणं
॥ ७९ ॥ ओगाहणा उ तेसिं अंगुलभागो भवे असंखेज्जा । एयं लोमपमाणं एत्तो वोच्छामि अवहारं ॥ ८० ॥ वाससए वाससए
एक्केके अवहियंमि जो कालो । सो कालो नायव्वो माणं एकस्स पल्लस्स ॥ ८१ ॥ एएसिं पल्लानं कोडीकोडी हवेज्ज दसगुणिया । तं

कालमानं
२ प्राभृतं

॥३४८॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके
॥३४९॥

सागरोवमस्स उ एकस्स भवे परीमाणं ॥ ८२ ॥ दससागरोवमाणं पुण्णाओ होंति केडीकोडीओ । ओसप्पिणीपमाणं तं चेषुस्स-
प्पिणीएवि ॥ ८३ ॥ छच्चेव य कालसमा भणिया ओसप्पिणिए भरहंमि । तासिं नामविहत्तिं परिमाणविहिं च वोच्छामि ॥ ८४ ॥
सुसमसुसमा य सुसमा हवई तह सुसमदुस्समा चेव । दूसमसुसमा य तहा दूसम अइदुस्समा चेव ॥ ८५ ॥ सुसमसुसमाए कालो
चत्तारि हवन्ति कोडिकोडीओ । सुसमाए तिण्णि भवे सुसमदुसमाए दो होंति ॥ ८६ ॥ एक्का य कोडिकोडी बायालीसं भवे सह-
स्साइं । वासेहिं जेहि ऊणा दुसमइदुसमाए सो कालो ॥ ८७ ॥ (अह दूसमाए कालो वाससहस्साइं इक्कीसाइं । तावइओ चेव भवे
कालो अइदूसमाएवि ॥ १ ॥) एए चेव विभागा हवन्ति ओसप्पिणीए उ नायव्वा । पांडलोमा परिवाडी नवरि विभागसु नायव्वा
॥ ८८ ॥ एसो उ असंखेज्जो [कालो] एयस्स विहाणगा असंखेज्जा । एत्तो होइ अणंतो कालो कालंतरगुणेण ॥ ८९ ॥ एए
कालविभागा पडिवज्जंते जुगंमि खलु सव्वे । पत्तेयं पत्तेयं जुगस्स अंते समप्पंति ॥ ९० ॥ एए कालविभागा नायव्वा होंति काल-
कुसलेणं । इति जोइसकरंडे कालमाणं नाम पाहुडं बिईयं ।

एत्तो उ अहिगमासगनिप्फत्तिं मे निसामेह ॥ ९१ ॥ चंदस्स जो विसेसो आइच्चस्स य हवेज्ज मासस्स । तीसइगुणिओ
संतो हवइ हु अहिमासगो एक्को ॥ ९२ ॥ सट्ठीए अइयाए हवइ हु अहिमासगो जुगद्धंमि । बावीसे पव्वसए हवई बिइओ जुगं-
तंमि ॥ ९३ ॥ मासविसेसुप्पण्णा निप्फत्ती अहिगमासगस्सेसा । इति अहिगमासगपाहुडं तईयं ।

कम्मो निरंसयाए मासो ववहारको लोए ॥ ९४ ॥ (आइच्च कम्मचन्दानक्खत्तभिवट्ठियाण मासाणं) सेसा उ संसयाए
ववहारे दुक्करा धित्तुं ॥ ९५ ॥ सूरस्स गमणमंडलविभागनिप्फाइया अहोरत्ता । चंदस्स हाणिवुट्ठीकएण निप्फज्जए उ तिही

अधिक-
मासः ३
तिथि
निष्पत्तिः ४

॥३४९॥

श्रज्योति
ष्करंडके

॥३५०॥

॥ ९६ ॥ चंदस्स नेव हाणी नवि बुद्धी वा अवट्ठिओ चंदो । सुकिलभावस्स पुणो दीसइ बुद्धी य हाणी य ॥ ९७ ॥ किण्हं राहुविमाणं हेट्ठा चउरंगुलं च चंदस्स । तेणोवट्ठइ चंदो परिवट्ठइ वावि नायव्वो ॥ ९८ ॥ तं रययक्कुमुयसरिस्सप्पहस्स चंदस्स राइसुभगस्स । लोए तिहित्ति निययं भण्णइ बुद्धीए हाणीए ॥ ९९ ॥ सोलस भागे काऊण उडुवइं हायतेऽत्थ पन्नरस । तत्तियमेत्ते भागे पुणोवि परिवट्ठइ जुण्हे ॥ १०० ॥ कालेण जेण हायइ सोलसभागो उ सो तिही होइ । तह चेव य बुद्धीए होई तिहिणो समुप्पत्ती ॥ १०१ ॥ जावइए परिहायइ भागे वट्ठइ य आणुपुव्वीए । तावइया हंति तिही तेसिं नामाणि वोच्छामि ॥ १०२ ॥ पडिवग विइय तइया य चउत्थी पंचमी य छट्ठी या । सत्तमि अट्ठमि नवमी दसमी एक्कारसी चेव ॥ १०३ ॥ बारसि तेरसि चाउइसी य निट्ठवणिगा य पन्नरसी । किण्हंमि य जोण्हंमि य एसेव विही मुण्येव्वो ॥ १०४ ॥ अउणत्तिसं पुण्णा उ मुहुत्ता सोमतो तिही होइ । भागा य उ बत्तीसं बावाट्ठिक्कण्ण छेएणं ॥ १०५ ॥ तिहिरासिमेव बावट्ठी भइय सेसमेगसट्ठिगुणं । बावट्ठीविभत्तीए सेसे अंसा तिहिसमत्ती ॥ १०६ ॥ इइ तिहिनिप्फत्तिनामं पाहुडं चउत्थं ।

एसा तिहिनिफत्ती भणिया मे वित्थरं पयहिऊणं । वोच्छामि ओमरत्तं उल्लिगन्तो समासेणं ॥ १०७ ॥ कालस्स नेव हाणी नवि बुद्धी वा अवट्ठिओ कालो । जाइ य बुद्धोबुद्धी मासाणं एकमेक्काउ ॥ १०८ ॥ चंदउइमासाणं अंसा जे दिस्सए विसेसम्मि । ते ओमरत्तभागा भवंति मासस्स नायव्वा ॥ १०९ ॥ बावट्ठीभागमेगं दिवसे संजाइ ओमरत्तस्स । बावट्ठीए दिवसेहि ओमरत्तं तओ भवइ ॥ ११० ॥ एकंमि अहोरत्ते दोवि तिही जत्थ निहणमेज्जासु । सोऽत्थ तिही परिहायइ सुहुमेण हविज्ज सो चरिमो ॥ १११ ॥ तइयंमि ओमरत्तं कायव्वं सत्तमंमि पक्खंमि । वासहिमगिम्हकाले चाउम्मासे विधीयन्ते ॥ ११२ ॥ पाडिवय ओमरत्ते

तिथि
निष्पत्तिः४

॥३५०॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके

॥३५१॥

कइया बिइया समप्पिहिइ तिही । बिइयावाए तइया तइयाए वा चउत्थीओ ॥ ११३ ॥ सेसासु चेव काहिइ तिहिसु ववहारग-
णियदिट्ठासु । सुहुमेण परिल्लतिही संजायइ कम्मि पव्वंमि ? ॥ ११४ ॥ रूवाहिगा उ ओया बिगुणा पव्वा हवंति कायव्वा ।
एमेव हवइ जुम्मे एकत्तीसाजुया पव्वा ॥ ११५ ॥ इह ओमरत्तानिप्फत्ती नाम पाहुडं पंचमं ॥

चंदा सूरु तारागणा य नक्खत्त गहगणा चेव । पंचविहा जोइसिया ठिया विचारी य ते दुविहा ॥ ११६ ॥ जंबूदीवो
लवणोदही य दीवो य धायइसंडे । कालोदही समुदो पुक्खरदीवस्स अद्वं च ॥ ११७ ॥ एए अड्डाइज्जा दीवा दो उदहि माणुसं
खेत्तं । एत्थं समाविभागा देवारणं परं तत्तो ॥ ११८ ॥ एवं माणुसखित्तं एत्थ विचारीणि जोइसगणाणि । परतो दीवसमुदे
अवट्ठियं जोइसं जाण ॥ ११९ ॥ दो चंदा इह दीवे चत्तारि य सागरे लवणतोए । धायइसंडे दीवे बारस चंदा य सूरु य
॥ १२० ॥ धायइसंडप्पभिइ उदिट्ठा तिगुणिया भवे चंदा । आइल्लचंदसहिया तइ होंति अणंतरे परतो ॥ १२१ ॥ आइच्चाणंपि भवे
एसेव विही अणूणगो सव्वो । दीवेषु समुदेषु य धायइसंडेहिं जे परतो ॥ १२२ ॥ नक्खत्तट्ठावीसं अट्ठासीई महग्गहा भणिया ।
एगससीपरिवारो एत्तो तारावि मे सुणसु ॥ १२३ ॥ छावट्ठिं च सहस्सा नव य सया पंचसत्तरा होंति । एगससीपरिवारो तारा-
गणकोडिकोडीणं ॥ १२४ ॥ जइ चंदा तइगुणिओ खेत्ते खेत्तम्मि एस परिवारो । चंदेसु समा सूरु नायव्वा सव्वखेत्तेसु ॥ १२५ ॥
तेसिं नक्खत्ताणं संठाणमहक्केमेण वोच्छामि । माणं च तारगाण य जइ दिट्ठं सव्वदंसीहिं ॥ १२६ ॥ गोसीसावली १ काहार २
सउणि ३ पुप्फोवयार ४ वावी ५-६ य । नावा ७ आसक्खंधे ८ भग ९ छुरधारा १० य सगडुद्धी ११ ॥ १२७ ॥ मिगसीसा-
वली १२ रुहिरबिंदु १३ तुल १४ वद्धमाणग १५ पडागा १६ । पागारे १७ पलियंके १८-१९ हत्थे २० मुहपुप्फए २१ चेव

अवमरात्राः
५ ज्योति-
ष्कमानं ६

॥३५१॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके

॥३५२॥

॥ १२८ ॥ कीलग २२ दामाणि २३ एगावली २४ य गयदंत २५ विच्छुयअली य २६ । गयविक्रमे २७ य तत्तो सीहनिसाई २८ य संठाणा ॥ १२९ ॥ तिग १ तिग २ पंचे ३ गसयं ४ दुग ५ दुग ६ बत्तीस ७ तिगं ८ तह तिगं ९ च । छ १० पंचग ११ तिग १२ एकग १३ पंचग १४ तिग १५ छकगं १६ चेव ॥ १३० ॥ सत्तग १७ दुग १८ दुग १९ पंचग २० एके २१ कग २२ पंच २३ चउ २४ तिगं २५ चेव । एकारसग २६ चउकं २७ चउककं चेव तारगं ॥ १३१ ॥ एवं नक्खत्ताणं संठाणां तारगाण य पमाणं । भाणियं एत्तो वोच्छं नामाणि य देवयाओ य ॥ १३२ ॥ अभिई सवण धणिट्ठा सयभिसया दो य होंति भद्दवया । रेवई अस्सिणि भरणी य रुत्तिया रोहिणी चेव ॥ १३३ ॥ मिगसिर अदा य पुणव्वसू य पूसो य तहऽसिलेसा य । मघ पुव्वफग्गुणी उत्तरा य हत्थो य चित्ता य ॥ १३४ ॥ साइ विसाहा अणुराह चेव जेट्ठा तहेव मूलो य । पुव्वुत्तरा असाढा य जाण नक्खत्तना-
माणि ॥ १३५ ॥ बम्हा विण्हू य वसू वरुणो तहऽजो अणंतरो होई । अभिवुद्धि पूस गंधव्वमेव परतो जमो होइ ॥ १३६ ॥ अग्गि पयावइ सोमे रुहे अदिई विहस्सई चेव । नागे पिइ भग अज्जम सविया तट्ठा य वाऊ य ॥ १३७ ॥ इंदग्गी मित्तोऽविय इंदे निरई य आउ विस्सा य । नामाणि य देवाणं एत्तो सीमं पि मे सुणसु ॥ १३८ ॥ एगं च सयसहस्सं अट्ठाणउई सया व पडिपुण्णा । एसो मंडलछेओ सीमाणं होइ नायव्वो ॥ १३९ ॥ छच्चेव सया तीसा भागाणं अभिइसीमविकखंभे । दिट्ठो सव्वडहरगो सव्वेहिं अणंतनाणीहिं ॥ १४० ॥ सयभिसया भरणीए अदा अस्सेस साइ जेट्ठाए । पंचुत्तरं सहस्सं भागाणं सीमविकखंभो ॥ १४१ ॥ एयं चेव य तिगुणं पुणव्वसूरोहिणीविसाहाणं । तिण्हं च उत्तराणं अवसेसाणं भवे दुगुणं ॥ १४२ ॥ विक्खम्भसीम भाणिया नक्खत्ताणं च अपरिसेसाणं । इइ नक्खत्तपरिमाणं छट्ठं पाहुडं ॥

नक्षत्राणां
परिमाणा-
दि प्रा. ६

॥३५२॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके

॥३५३॥

एतो परं तु वोच्छं विक्खंभं चंदसूराणं ॥ १४३ ॥ एगाड्ढिभाग छेत्तूण जोयणं तस्स होंति जे भागा । ते चंदा छप्पन्नं
अडयालीसं भवे सूरा ॥ १४४ ॥ एवं चंदिमसूराण पमाणं वण्णियं समासेणं । इइ चंदसूरपरिमाणं सत्तमं पाहुडं ॥

नक्खत्तचंदसूराण गइं च वोच्छं समासेणं ॥ १४५ ॥ चंदेहिं सिग्घयरा सूरा सूरहिं होंति नक्खत्ता । अणिययगइपत्थाणा
हवंति सेसां गहा सव्वे ॥ १४६ ॥ अट्टारस भागसए पणतीसे गच्छइं मुहुत्तेणं । नक्खत्तं चंदो पुण सत्तरस सए उ अट्टे ॥ १४७ ॥
अट्टारस भागसए तीसे गच्छइ रवी मुहुत्तेणं । नक्खत्तसीमछेदो सो चैव इहंपि नायव्वो ॥ १४८ ॥ जोयणगणणारहिया एस
गइं वण्णिया अहाथूरा । इइ नक्खत्तचंदसूरगइनामं अट्टमं पाहुडं ॥

नक्खत्तचंदजोगे एतो वोच्छं समासेणं ॥ १४९ ॥ अभिइस्स चंदजोगो सत्तट्ठीखंडिओ अहोरत्तो । भागा य एकवीसं ते पुण
अहिमा नव मुहुत्ता ॥ १५० ॥ सयभिसय भरणि अहा अस्सेसा साइ तह य जेड्डा य । एते छन्नक्खत्ता पन्नरसमुहुत्तसंजोगा
॥ १५१ ॥ तिन्नव उत्तराओ पुणव्वमू रोहिणी विसाहा य । एते छन्नक्खत्ता पणयालमुहुत्तसंजोगा ॥ १५२ ॥ अवसेसा नक्खत्ता
पणरसवि होंति तीसइमुहुत्ता । चंदमि एस जोगो नक्खत्ताणं समक्खातो ॥ १५३ ॥ एएसिं रिक्खाणं आयाणविसग्गजाणणा-
करणं । चंदमि य सूरमि य वोच्छामि अहाणुव्वीए ॥ १५४ ॥ पव्वं पन्नरसगुणं तिहिसहियं ओमरत्तपरिहीणं । बासीइए विभत्ते
लद्धे अंसे वियाणाहि ॥ १५५ ॥ जं हवइ भागलद्धं कायव्वं तं चउग्गुणं नियमा । अभिइस्स एकवीसा भागे सोहेहि लद्धंमि
॥ १५६ ॥ सेसाणं रासीणं सत्तावीसं तु मंडलाः सोज्झा । अभिइस्स सोहणासंभवे उ इणमो विही होइ ॥ १५७ ॥ सेसाओ
रासीओ रूवं धेत्तूण सत्तसट्ठिकका । पक्खव लद्धेसु पुणो अभिजिं सोहेउ पुव्वकमा ॥ १५८ ॥ पंच दस तेरसट्टारसेव बाचीस

नक्षत्र चन्द्र
योगः ९ प्रा.

॥३५३॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके

॥३५४॥

सत्तवीसा य । सोज्झा दिवड्ढुखेत्तं भद्वाई असाढंता ॥ १५९ ॥ एयाणि सोहइत्ता जं सेसं तं हविज्ज नक्खत्तं । सोज्झा तीसगु-
णाओ सत्तट्ठिहिते मुहुत्ताओ ॥ १६० ॥ अभिई छच्च मुहुत्ते चत्तारि य केवले अहोरत्ते । सूरणे समं वच्चइ एत्तो सेसाण वोच्छामि
॥ १६१ ॥ जं रिक्खे जावइए वच्चइ चंदेण भाग सत्तट्ठी । तं पणभागे राइंदियस्स सूरणे तावइए ॥ १६२ ॥ सयभिसया
भरणीए अद्दा अस्सेस साइ जेट्ठा य । वच्चंति मुहुत्ते एकवीस छच्चेवअहोरत्ते ॥ १६३ ॥ तिन्नेव उत्तराई पुणव्वसू रोहिणी
विसाहा य । वच्चंति मुहुत्ते तिण्णि चेव वीसं अहोरत्ते ॥ १६४ ॥ अवसेसा नक्खत्ता पन्नरसवि सूरसहगया जांति । बारस चेव
मुहुत्ते तेरस य समे अहोरत्ते ॥ १६५ ॥ पव्वं पन्नरसगुणं तिहिंसाहियं ओमरत्तपरिहीणं । तीहिं छावट्ठेहिं सहिए सेसंमि सोहणं
॥ १६६ ॥ चउवीसं च मुहुत्ता अट्ठेव य केवला अहोरत्ता । एए पुस्से सेसा एत्तो सेसाण वोच्छामि ॥ १६७ ॥ राइंदिया
विसट्ठी य, मुहुत्ता बारसुत्तरा । सोलस सयं विसाहा, वीसदेवा य तेसीयं ॥ १६८ ॥ दो चउपन्ना छच्चेव मुहुत्ता उत्तरा उ पोडुवया ।
तिण्णेव एकवीसा छच्च मुहुत्ता उ रोहिणिया ॥ १६९ ॥ [जोगो] तिन्नेगट्ठा बारस य मुहुत्ता सोहणं पुणव्वसुणो । जं सोहणं न
गच्छइ तं नक्खत्तं तु सूरगयं ॥ १७० ॥ नक्खत्तचंदजोगे नियमा सत्तट्ठिए पडुप्पन्ने । पण्णेण सएण भए लद्धं सूरस्स सो जोगो
॥ १७१ ॥ नक्खत्तसूरजोगो मुहुत्तरासीकओ उ पंचगुणो । सत्तट्ठीए विभत्तो लद्धो चंदस्स सो जोगो ॥ १७२ ॥ नक्खत्ताणं
जोगा चंदाइच्चेसु करणसंजुत्ता । भणिया ॥ इइ नक्खत्तजोगनामं नवमं पाहुडं ॥

सुणाहि एत्तो पविभागं मंडलाणं तु ॥ १७३ ॥ इणमो उ समुद्धिट्ठो जंबुदीवो रहंगसंठाणो । विक्खंभ सयसहस्सं जोयणाणं
भवे एकं ॥ १७४ ॥ भरहं तह हेमवयं हरिवासं तह विदेहवासं च । रम्मग हेरणवतं एरवयं सत्तमं वासं ॥ १७५ ॥ चुल्लमहाहि-

मंडल
विभागः
१० प्रा.

॥३५॥४

श्रीज्योति-
ष्करंडके

॥३५५॥

मवंतो निसढो तह नीलवंत रुपी य । सिहरी य नाम सेलो छ्वासहरा भवंतेए ॥ १७६ ॥ वासा वासहराविय हवंति पुच्चावरा-
यता सव्वे । भरहं दक्खिणपासे उत्तरतो होइ एरवयं ॥ १७७ ॥ भरहेरवयप्पभिई दुगुणादुगुणो उ होइ विक्खंभो । वासावासहराणं
जावइ (य) वासं विदेहित्ति ॥ १७८ ॥ पंचेव जोयणसया छव्वीसा होति भरहाविकखंभो । छच्चेव य होंति कला एगुणवीसेण
छेएण ॥ १७९ ॥ ओगाहूणं विक्खंभमो उ उग्गाहसंगुणं कुज्जा । चउहिं गुणियस्स मूलं मंडलखेत्तस्स अवगाहो ॥ १८० ॥
उसुवग्गं छग्गुणियं जीवावग्गंमि पक्खिवित्ताणं । जं तस्स वग्गमूलं तं धणुपट्टं वियाणाहि ॥ १८१ ॥ धणुवग्गाओ नियमा जीवा-
वग्गं विसोहइत्ताणं । सेसस्स य छब्भागे जं मूलं तं उस्स होइ ॥ १८२ ॥ छग्गुणमुसुस्स वग्गं धणुवग्गाओ विसोहइत्ताणं । सेसस्स
वग्गमूलं तं खलु जीवं वियाणाहि ॥ १८३ ॥ महयो धणुपट्टातो डहरागं सोहिही धणुह पट्टं । जं इत्थ हवइ सेसं तस्स-उद्द
निदिसे बाहं ॥ १८४ ॥ विक्खंभवग्गदहगुणकरणी वट्टस्स परिरओ होइ । विक्खंभपायगुणिओ परिरओ तस्स गणियपयं ॥ १८५ ॥
जंबुद्दीवे परिरओ तिन्नि य सोलाणि सयसहस्साणि । बे य सया पडिपुण्णा सत्तावीसा समहिया य ॥ १८६ ॥ तिण्णि य कोसा
य तहा अट्ठावीसं च धणुसयं एकं । तेरस य अंगुलाइं अट्ठंगुलयं च सविसेसं ॥ १८७ ॥ (सत्तेव य कोडिसया नउया छप्पन्न सय-
सहस्साइं । चउणउई उ सहस्सा सयं दिवड्डं च साहीयं । १ । इयं गाथा क्वचिदधिका) जंबुद्दीवस्स भवे बहुमज्जे सव्वरयणधातु-
चितो । मेरू नाम नगवरो सुक्कीलो देवराईणं ॥ १८८ ॥ नवनउईं च सहस्सा उव्विद्धो अह सहस्समोगाढो । धराणियले वित्थिण्णो
जोयणाणं दससहस्सा ॥ १८९ ॥ जत्थिच्छसि विक्खंभं मंदरसिहराउ ओवइत्ताणं । इकारसहियलद्धो सहस्ससहिओ उ विक्खंभो ॥ १९० ॥
मूलग्गविसेसंमि उ उस्सयभइयंमि जं भवे लद्धं । सा हरनदीनगाणं पएसवुड्डी उ सा उभओ ॥ १९१ ॥ चंदा सूर तारागणा य

मंडल
विभागं १०

॥३५५॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके
॥३५६॥

नक्खत्तगहगणा चैव । तं ते पदक्खिणगई परेंति मेरुं गइरई य ॥ १९२ ॥ पन्नरस मंडलाइं चंदस्स महेसिणो उवदिसंति । चुल-
सीई मंडलसयं अणूणगं विंति सूरस्स ॥ १९३ ॥ जोयणसयं असीयं अंतो ओगाहिऊण दीवंमि । तस्सुवरिं तु सपरिहिं अब्भितर-
मंडलं रविणो ॥ १९४ ॥ तीसाइं तिन्नि जोयण सयाणि ओगाहिऊण लवणंमि । तस्सुवरिं तु सपरिहिं बाहिरगं मंडलं रविणो ॥ १९५ ॥
तिन्नेव सयसहस्सा पण्णरस य होंति जोयणसहस्सा । अउणानवइ परिरओ अब्भितरमंडले रविणो ॥ १९६ ॥ तिन्नेव सयसहस्सा
अट्टारस होंति जोयणसहस्सा । तिन्नि सया पन्नासा बाहिरए मंडले रविणो ॥ १९७ ॥ दस चैव मंडलाइं अब्भितरबाहिरा रविस-
सीणं । सामन्नाणि उ नियमा पत्तेयं पंच चंदस्स ॥ १९८ ॥ चंदंतरेसु अट्ठसु अब्भितरबाहिरेसु सूरस्स । बारस बारस मग्गा छसु
तेरस तेरस भवन्ति ॥ १९९ ॥ चंदविकंपं एकं सूरविकंपेण भायए नियमा । जं हवइ भागलद्धं सूरविकंपा उ ते होंति ॥ २०० ॥
वे जोयणाणि सूरस्स मंडलाणं तु हवइ अंतरिया । चंदस्सवि पण्णीसं साहिया होइ नायव्वा ॥ २०१ ॥ सूरविकंपो एको समंडला
होइ मंडलंतरिया । चंदविकंपो य तहा समंडला मंडलंतरिया ॥ २०२ ॥ पंचेव जोयणसया दसुत्तरा जत्थ मंडला होंति । जं अक्क-
मेइ तिरियं चंदो सूरु य अयणेणं ॥ २०३ ॥ सगमंडलेहिं लद्धं सगकट्ठाओ हवन्ति सविकम्पा । जे सगविकखंभजुया हवन्ति सगमंड-
लंतरिया ॥ २०४ ॥ इच्छामण्डलरूवूणगुणियं अब्भितरं तु सूरस्स । तस्सेसं सामण्णं सामण्णाविसेसियं ससिणो ॥ २०५ ॥ छट्ठाइसु
रविसेसं रविससिणो अंतरं तु नायव्वं । तं च ससि सुद्ध सूरंतराहियं अंतरं बाहिं ॥ २०६ ॥ जत्थ न सुज्झइ सोमो तं ससिणो
तत्थ होइ पत्तेयं । तस्सेसं सामन्नं सामन्नविसेसियं रविणो ॥ २०७ ॥ अट्ठेवेगारस चउ ३ छत्तीसा तिन्नि २ उगणवीस चत्तारि ३ ।
तेवीसेगं ३ चउवीस छक्क ३ इगतीस एकं ३ च ॥ २०८ ॥ चोत्तीस पंच ३ तेरस दुगं च ३ बायाल पंचभागाणि ३ । छायालदुगे

मंडल
विभागं १०

॥३५६॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके

॥३५७॥

१/४ गं पण ३/४ चउपण्णे चेव दो भागा ३/४ ॥ २०९ ॥ नव छ १/२ च्छप्पण्णेगं १/२ एकावीसं च तिण्णि १/३ बोद्धव्वा । चत्तालीसं तिग-
हिय १/३ तेत्तीसा १/३ चेव तेत्तीसा ३/४ ॥ २१० ॥ चउयाला चउ १/२ इगवीसं ति १/२ छप्पण्ण एग ३/४ नव छकं १/२ । चउपण्ण दुगे १/३ गं
पण १/३ छायालीसं च दो चेव ३/४ ॥ २११ ॥ बायाल पंच १/३ तेरस दुगं च १/३ चोत्तीस पंचभागा य ३/४ । इगतीसेगं १/३ चउवीस छक
१/३ तेवीस एकं च ३/४ ॥ २१२ ॥ गुणवीसा चउ १/३ छत्तीस तिन्नि १/३ एकारसेव चउर १/३ ऽट्ठ ३/४ । दो दो तेत्तीसद्वय नत्थि चउण्हंपि
सत्तंसा ॥ २१३ ॥ नवनउई य सहस्सा छच्चेव सया हवन्ति चत्ताला । सूरण ऊ अवाहा अर्द्धिभतरमंडलट्ठाणं ॥ २१४ ॥
एकं च सयसहस्सं छच्चेव सया य होंति सट्ठीया । सूरण ऊ अवाहा बाहिरगे मंडले नेया ॥ २१५ ॥ पंचेव जोयणाइं पणतीसं
एगसट्ठिभागा य । एस अवाहावुट्ठी एकेके मंडले रविणो ॥ २१६ ॥ चन्दस्स जोयणाणि य विसत्तरी एकवण्ण अंसा य । एगट्ठिकते
छेए नायव्वा सत्तभागा य ॥ २१७ ॥ सत्तरस जोयणाणि य परिरयवुट्ठी उ मण्डले नियमा । अट्ठत्तीसं भागा एगट्ठिकएणं छेएण
॥ २१८ ॥ रुवूणमंडलगुणं परिहीवुट्ठिं तु पक्खिखे नियमा । पढमपरिहीपमाणे सो परिही मंडले तम्मि ॥ २१९ ॥ चंदस्सवि नायव्वा
परिरयवुट्ठी उ मंडले नियमा । दो चेव जोयणसया तीसा खलु होंति साहीया ॥ २२० ॥ इइ मंडलविभागनामं दसमं पाहुडं ।
छहिं मासेहिं दिणयरो तेसीयं चरइ मंडलसयं तु । अयणम्मि उत्तरे दाहिणे य एसो विही होइ ॥ २२१ ॥ तेसीयं दिवससयं
अयणे सूरस्स होइ पडिपुन्नं । सुण तस्स कारगविहिं पुव्वायरिओवएसेणं ॥ २२२ ॥ सूरस्स अयणकरणं पव्वं पन्नरससंगुणं नियमा ।
तिहिसंखित्तं संतं बावट्ठीभागपरिहीणं ॥ २२३ ॥ तेसीयसयविभत्तंमि तम्मि लद्धं तु रूवमाएज्जा । जइ लद्धं होइ समं नायव्वं
उत्तरं अयणं ॥ २२४ ॥ अह हवइ भागलद्धं विसमं जाणाहि दक्खिणं अयणं । जे अंसा ते दिवसा होंति पवत्तस्स अयणस्स ॥ २२५ ॥

मंडल मानं
११ चन्द्र
द्वयावृत्तयः
१२

॥३५७॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके
॥३५८॥

तेरस य मंडलाइं चउचत्ता सत्तसट्ठिभागा य । अयणेण चरइ सोमो नक्खत्ते अद्रमासेणं ॥ २२६ ॥ चंदायणस्स करणं पव्वं पन्नरससंगुणं नियमा । तिहिसंखित्तं संतं वावट्ठीभागपरिहीणं ॥ २२७ ॥ नक्खत्तअद्रमासेण भइए लद्धं तु रूवमाएज्जा । जइ लद्धं हवइ समं नायव्वं दक्खिणं अयणं ॥ २२८ ॥ अह हवइ भागलद्धं विसमं जाणाहि उत्तरं अयणं । सेसाणं अंसाणं ससिस्स इणमो भवे करणं ॥ २२९ ॥ सत्तट्ठिए विभत्ते जं लद्धं तइ हवंति दिवसा उ । अंसा य दिवसभागा पवत्तमाणस्स अयणस्स ॥ २३० ॥ इइ अयण पइपादगं एगारसं पाहुडं ११ ॥

एत्तो आउट्ठीओ वोच्छं जह यक्कमेण सूरस्स । चंदस्स य लुहुकरणं जहदिट्ठं पुव्वसूरीहिं (सव्वदरिसीहिं) ॥ २३१ ॥ सूरस्स य अयणसमा आउट्ठीओ जुगम्मि दस होंति । चंदस्स य आउट्ठी सयं च चोत्तीसयं चेव ॥ २३२ ॥ पढमा बहुलपडिवए बिइया बहुलस्स तेरसीदिवसे । सुद्धस्स य दसमीए बहुलस्स य सत्तमीए उ ॥ २३३ ॥ सुद्धस्स चउत्थीए पवत्तए पंचमी उ आउट्ठी । एया आउट्ठीओ सव्वाओ सावणे मासे ॥ २३४ ॥ पढमा होइ अभिइणा संठाणाहि य तहा विसासाहिं । रेवातिए उ चउत्थी पुव्वाहिं फग्गुणीहि तहा ॥ २३५ ॥ बहुलस्स सत्तमीए पढमा सुद्धस्स तो चउत्थीए । बहुलस्स य पाडिवए बहुलस्स य तेरसीदिवसे ॥ २३६ ॥ सुद्धस्स य दसमीए पवत्तए पंचमी उ आउट्ठी । एया आउट्ठीओ सव्वाओ माघमासांमि ॥ २३७ ॥ हत्थेण होइ पढमा सयभिसयाहि य ततो य पुस्सेण । मूलेण कत्तियाहि य आउट्ठीओ य हेमंते ॥ २३८ ॥ आउट्ठिएहिं एगूणि-याहि गुणियं सयं तु तेसीयं । जेण गुणं तं तिगुणं रूवहिगं पक्खिवे तत्थ ॥ २३९ ॥ पन्नरसभाइयंमि उ जं लद्धं तं ततिसु [होइ] पव्वेसु । जे अंसा ते दिवसा आउट्ठी तत्थ बोद्धव्वा ॥ २४० ॥ पंच सया पडिपुन्ना तिसत्तरा नियमसो मुहुत्ताणं । छत्तीस

आवृत्तिः
१२
मंडलगतिः
१३

॥३५८॥

श्रीज्योति-
ष्करंदके

॥३५९॥

विसट्टि (तीय) भागा छच्चेव य चुन्निया भागा ॥ २४१ ॥ आवट्टिएहिं एगूणियाहिं गुणितं हवेज्ज धुवरासी । एयं मुहुत्तग-
णियं एत्तो वोच्छामि सोहणं ॥ २४२ ॥ अभिइस्स नव मुहुत्ता विसट्टिभागा य हुंति चउवीसं । छावट्टी य समग्गा भागा सत्त-
ट्टिलेयकया ॥ २४३ ॥ उगुणट्ठं पोडवया तिसु चेव नवोत्तरेसु रोहिणिया । तिसु नवनउईसु भवे पुणव्वसू उत्तराफग्गू ॥ २४४ ॥
पंचेव अउणपन्नासयाइं उगुणत्तराइं छच्चेव । सोज्झाणि विसाहाणं मूले सत्तेव चोयाला ॥ २४५ ॥ अट्ठसय उगुणवीसा सोहणं
उत्तराअसाढाणं । चउवीसं खलु भागा छावट्टी चुण्णियाभाया ॥ २४६ ॥ एयाइं सोहइत्ता जं सेसं तं हविज्ज नक्खत्तं । चंदेण
समाउत्तं आउट्टीए उ बोद्धव्वं ॥ २४७ ॥ अट्ठमत्तराहि नितो आइच्चो पुस्सजोगमुवगम्म । सव्वा आउट्टीओ करेइ सो सावणे
मासे ॥ २४८ ॥ बाहिरओ पविसंतो आइच्चो अहिइजोगमुवगम्म । सव्वा आउट्टीओ करेइ सो माघमासम्मि ॥ २४९ ॥ अट्ठारस
य मुहुत्ते चत्तारि य केवले अहोरत्ते । पूसस्स विसयमइगतो बहिया अभिनिक्खमइ सूरु ॥ २५० ॥ वीसं च अहोरत्ते जोइत्ता
उत्तराअसाढाओ । तिण्णि मुहुत्ते पविसइ ताहे अब्भंतरे सूरु ॥ २५१ ॥ चंदस्सवि नायव्वा आउट्टीओ जुगाम्मि जा दिट्ठा । अभि-
इए पुस्सेण य निययं नक्खत्तसेसेण ॥ २५२ ॥ दस य मुहुत्ते सगले मुहुत्तभागे य वीसई चेव । पुस्सस्स विसयमभिगतो
बहियाऽभिनिक्खमइ चंदो ॥ २५३ ॥ एया आउट्टीओ भणिया मे वित्थरं पमोत्तूणं । इइ आउट्टि पडिवाययं बारसं पाहुडं ॥ १२ ॥

नक्खत्तसूरससिणो गईउ सुण मंडलेसुं तु ॥ २५४ ॥ एगूणसट्ठिरूवा सत्तहि अहिगा उ तिण्णि अंससया । तिण्णेव सत्तट्ठा
छेओ पुण तेसि बोद्धव्वो ॥ २५५ ॥ एएण उ भइयव्वो मंडलरासी हविज्ज जं लद्धं । सा होइ मुहुत्तगई रिक्खाणं मंडले नियये
॥ २५६ ॥ मंडलपरिरयरासी सट्टीए भाइयंमि जं लद्धं । सा सूरमुहुत्तगई तहिं तहिं मंडले नियया ॥ २५७ ॥ बावट्टी पुण रूवा तेवीसं

पडिवाययं
बारसं

पाहुडं १२ ॥

॥३५९॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके
॥३६०॥

असगा य बोद्धव्वा । दो चेव एकवीसा छेओ पुण तेसि बोद्धव्वो ॥ २५८ ॥ एएण उ भइयव्वो मंडलरासी हविज्ज जं लद्धं । सा सोममुहुत्तगई तहिं तहिं मंडले नियया ॥ २५९ ॥ नक्खत्तसूरससिणो भणिया एसा उ मंडलंमि गई । इइनक्खत्तसूरशशिगतिः १३ ।
एत्तो उउपरिमाणं वोच्छामि अहाणुपुव्वीए ॥ २६० ॥ वे आइच्चा मासा एकट्ठी ते भवंतऽहोरत्ता । एयं उउपरिमाणं अव-
गयमाणा जिणा बिंति ॥ २६१ ॥ सूरउउस्साणयणे पव्वं पन्नरससंगुणं नियमा । तिहिसंखित्तं संतं बावट्ठीभागपरिहीणं ॥ २६२ ॥
दुगुणेगट्ठीए जुयं बावीससएण भाइए नियमा । जं लद्धं तस्स पुणो छहि हिय सेसं उऊ होइ ॥ २६३ ॥ सेसाणं अंसाणं वेहि उ
भागेहिं तेसिं जं लद्धं । ते दिवसा नायव्वा होंति पवत्तस्स अयणस्स ॥ २६४ ॥ पाउस वासारत्तो सरओ हेमंत वसंत गिम्हा य ।
एए खलु छप्पि उऊ जिणवरदिट्ठा मए सिट्ठा ॥ २६५ ॥ इच्छाउऊविगुणिओ रूवूणाविगुणिओ उ पव्वाणि । तस्सद्धं होइ तिही जत्थ
समत्ता उऊ जिणवरदिट्ठा मए सिट्ठा ॥ २६५ ॥ इच्छाउऊविगुणिओ रूवूणविगुणिओ उ पव्वाणि । तस्सद्धं होइ तिही जत्थ समत्ता उऊ
तीसं ॥ २६६ ॥ तइयंमि उ कायव्वं अतिरत्तं सत्तमे उ पव्वंमि । वासहिमगिम्हकाले चाउम्मासे विहीयंते ॥ २६७ ॥ उउसहियं
अतिरत्तं जुगसहियं होइ ओमरत्तं तु । रविसहियं अइरत्तं ससिसहियं ओमरत्तं तु ॥ २६८ ॥ एकंतरिया मासा तिही य जासु ता
उऊ समप्पंति । आसाढाई मासा भइवयाई तिही सव्वा ॥ २६९ ॥ तिन्नि सया पंचहिगा अंसा छेओ सयं च चोत्तीसं । एगाइ-
विउत्तरगुणो धुवरासी एस बोद्धव्वो ॥ २७० ॥ सत्तट्ठि अद्धखेत्ते दुगतिगगुणिया समे दिवढखित्ते । अट्ठासीई पुस्से सोज्झा
अभिइम्मि बायाला ॥ २७१ ॥ एयाणि सोहइत्ता जं सेसं तं तु होइ नक्खत्तं । रविसोमाणं नियमा तीसाए उऊसमत्तीसु ॥ २७२ ॥
चत्तारि उउसयाइं विउत्तराइं जुगंमि चंदस्स । तेसिंपि य करणविहिं वोच्छामि अहाणुपुव्वीए ॥ २७३ ॥ चन्दस्सुउपरिमाणं चत्तारि

ऋतु-
परिमाणं
१४

॥३६०॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके
॥३६१॥

य केवला अहोरत्ता । सत्तत्तीसं अंसा सत्तट्टिकएण छेएण ॥ २७४ ॥ चंदउऊआणयणे पव्वं पन्नरससंगुणं नियमा । तिहिसंखित्तं संतं बावट्ठीभागपरिहीणं ॥ २७५ ॥ चोत्तीससयाभिहयं पंचुत्तरतिमयसंजुयं विभए । छहि उ दसुत्तरेहि य सएहि लद्धा उऊ होइ ॥ २७६ ॥ रविधुवरासी पुव्वं व गुणिय भइए सगेण छेएण । जं लद्धं सो दिवसो सोमस्स उउसमत्तीए ॥ २७७ ॥ सो चेव धुवो रासी गुणरासीवि य हवंति ते चेव । नक्खत्तसोहणाणि य परिजाणसु पुव्वभाणियाणि ॥ २७८ ॥ इइ उउपरिमाणं नाम चउदसं पाहुडं १४ ॥

आसोयकत्तियाणं मज्झे वइसाहचित्तमज्झे य । एत्थ सममहोरत्तं तं विसुवं अयणमज्झेसु ॥ २७९ ॥ पन्नरसमुहुत्तदिणो दिवसेण समा य जा हवइ राई । सो होइ विसुवकालो दिणराईणं तु संधिम्मि ॥ २८० ॥ इच्छियविसुवा विगुणा रूवूणा छग्गुणा भवे- (करे)यव्वा । पव्वद्धे होंति तिही नायव्वा सव्वविसुवेसु ॥ २८१ ॥ रूवूणविसुवगुणिए छलसीइसय पक्खिवाहि तेणउई । पन्नरसभाइ लद्धा पव्वा सेसा तिही होइ ॥ २८२ ॥ इगतीसा ओयगुणा पंचहि भइयव्व तिगुण अंसा उ । तिहिओ भवन्ति सव्वेसु चेव विसुवेसु नायव्वा ॥ २८३ ॥ पव्वा य छडादिका दुवालसाहिय दसावसाणा उ । तिगमाइगावि य तिही छडुत्तरा सव्वविसुवेसु ॥ २८४ ॥ छक्कट्टारस तीसा तेयाला पंचवण्ण अट्टट्ठी । तह य असीइ बिणउइ पंचहिय सयं च सत्तरसं ॥ २८५ ॥ तइया नवमी य तिही पन्नरसी छट्ठी बारसी चेव । जुगपुव्वद्धे एया ता चेव हवंति पच्छद्धे ॥ २८६ ॥ रोहिणि वासव साई अदीइ अभिवड्डु मित्त पिउ- देवा । आसिणिवीसूदेवा अज्जमणा इइ विसुवरिक्खा ॥ २८७ ॥ दक्खिणअयणे सूरु पंच विसुवाणि वासुदेवेण । जोएइ उत्तरेणवि आइच्चो आसदेवेण ॥ २८८ ॥ अ ॥ लग्गं च दक्खिणायण विसुवेसुवि अस्स उत्तरं अयणे । लग्गं साई विसुवेसु पंचसुवि दक्खिणं अयणे ॥ २८८ ॥ ब ॥ दक्खिणमयणे विसुवेसु नहयलेऽभिजि रसायले पुस्से । उत्तरअयणे अभिइ रसायले नहयले पुस्से

व्यतिपात-
प्राभृतं १६

॥३६१॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके

॥३६२॥

॥२८९॥ मंडलमज्झत्थंमि य चक्खुविसयं गयंमि सूरंमि । जो खलु मत्ताकालो सो कालो होइ विसुवस्स ॥२९०॥ इइ विसुवं १५ ॥
अयणाणं संबंधे रविसोमाणं तु बेहि य जुगम्मि । जं हवइ भागलद्धं वइवाया तत्तिया होति ॥ २९१ ॥ बावत्तरीपमाणो
फलरासी इच्छित उ जुगभेए । इच्छियवइवायंपि य इच्छं काऊग आणेहि ॥ २९२ ॥ जं भवइ भागलद्धं तं इच्छं निदिसाहि
सव्वत्थ सेसेवि तस्स भेए फलरासिस्साणए सिग्घं ॥ २९३ ॥ इइ वइवायं नाम सोलसमं पाहुडं १६ ॥

अट्टसु सएसु सूरं चन्दा अभिणसु अट्टसु सएसु (वीसई तारा) तारा उर्वीर हिट्ठा समा य चंदस्स नायव्वा ॥ २९४ ॥ छच्छेव
उ दसभागे जंबुदीवस्स दोवि दिवसयरा । तावंति दित्तलेसा अब्भितरमण्डले सन्ता ॥ २९५ ॥ चत्तारि य दस भागे जंबुदीवस्स
दोवि दिवसयरा । तावंति मंडले सव्वबाहिरे मंडले संता ॥ २९६ ॥ मेरुस्स मज्झयारे जाव य लवणस्स रुंदल्लभागे । तावायामो
एसो सगड्ढीसंठिओ नियमा ॥ २९७ ॥ छत्तीसे भागसए सट्ठे काऊण जंबुदीवस्स । तिरियं तत्तो दो दो भागे वड्ढइ व हायइ वा
॥ २९८ ॥ मंदरपरिरयरासी तिगुणे दसभाइयंमि जं लद्धं । तं हवइ तावखित्तं अब्भितरमंडलगयस्स ॥ २९९ ॥ मंदरपरिरयरासी
विगुणे दस भाइयंमि जं लद्धं । तं हवइ तावखित्तं बाहिरए मंडले रविणो ॥ ३०० ॥ आइममंडलपरिही तिगुणे दसभाइयंमि जं
लद्धं । तं हवइ तावखेत्तं बाहिरगे मंडले रविणो ॥ ३०१ ॥ बाहिरपरिरयरासी विगुणे दसभाइयंमि जं लद्धं । तं होइ तावखेत्तं
बाहिरए मंडले रविणो ॥ ३०२ ॥ सूरस्स मुहुत्तगई दिवसस्सऽट्ठेण होइ अब्भत्था । तत्तियमित्ता (दिट्ठी विगुणं दिवसप्पमाणं तु)
॥ ३०३ ॥ सा चेव मुहुत्तगई गुणिया दिवसेण होइ पुण्णेण । सो आयवविकखंभो तहिं तहिं मण्डले रविणो ॥ ३०४ ॥
इइ ताव खित्तपमाणं १७ ॥

तापक्षेत्र-
मुहूर्तवृध्य-
पवृद्धि-
प्राभृतं

॥३६२॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके

॥३६३॥

बारस धुवा मुहुत्ता दिवसे रत्तीवि होइ बारसिगा । छच्च उ चरा मुहुत्ता अयंति रत्तिं च दिवसं च ॥ ३०५ ॥ रत्तिं अयंति
अयणंमि दक्खिणा उत्तरे दिणमयंति । एवं तु अहोरत्तो तीसमुहुत्तो हवइ सव्वो ॥ ३०६ ॥ तेसीएण सएणं छण्हं भागे चरमुहु-
त्ताणं । जं लद्धं सा वुड्ढी छेओ व दिणस्स विन्नेओ ॥ ३०७ ॥ आइच्चेण स मासेण वड्डए हायए य तह चेव । एको चेव मुहुत्तो
पविसंते निक्खमंते य ॥ ३०८ ॥ अट्ठिभतरंमि उ गए आइच्चे हवइ बारस मुहुत्ता । रयणी अह दिवसो पुण अट्ठारसओ मुण्येयव्वो
॥ ३०९ ॥ बाहिरओ निक्खंते आइच्चे हवइ बारसमुहुत्तो । दिवसो अह रत्ती उण होइ उ अट्ठारसमुहुत्ता ॥ ३१० ॥ पव्वं पन्न-
रसगुणं तिहिसंखित्तं विसट्ठिभागूणं । तेसीयसएण भए जं सेसं तं वियाणेहि ॥ ३११ ॥ तं विगुणमेव सट्ठीएँ भाइयं जं भवे तहिं
लद्धं । तं दक्खिणम्मि अयणे दिवसा सोहे खिवे रत्तिं ॥ ३१२ ॥ तं चेव अयणे उत्तरंमि दिवसंमि होइ पक्खेवो । रत्तीओ वोसट्ठं
जाणसु राइंदियपमाणं ॥ ३१३ ॥ इइ मुहुत्तवुड्ढोवुड्ढी १८ ॥

नाउमिह अमावासं जइ इच्छसि कम्मि होइ रिक्खंमि? । अवहारं ठावेज्जा तत्तियरूवेहिं संगुणए ॥ ३१४ ॥ छावट्ठी य
मुहुत्ता विसट्ठिभागा य पंच पडिपुण्णा । बावट्ठिभाग सत्तट्ठिगोत्थ एको भवइ भागो ॥ ३१५ ॥ एयमवहाररासिं इच्छामावाससंगुणं
कुज्जा । नक्खत्ताणं एत्तो सोहणगविहिं निसामेह ॥ ३१६ ॥ बावीसं च मुहुत्ता छायालीसं विसट्ठिभागा य । एयं पुणव्वसुस्स
य सोहेयव्वं हवइ पुणं ॥ ३१७ ॥ बावत्तरं सयं फग्गुणीण बाणउय वे विसाहासुं । चत्तारि य बायाला सोज्झा अह उत्तरासाढा
॥ ३१८ ॥ एयं पुणव्वसुस्स य विसट्ठिभागसहियं तु सोहणगं । एत्तो अभीइआई बिइयं वोच्छामि सोहणगं ॥ ३१९ ॥ अभिइस्स
नव मुहुत्ता विसट्ठिभागा य होंति चउवीसं । छावट्ठी य समत्ता भागा सत्तट्ठिछेयकया ॥ ३२० ॥ इगुणट्ठं पोढवया तिसु चेव नव-

अमावस्या-
पूर्णिमे

॥३६३॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके

॥३६४॥

त्तरेसु रोहिणिया । तिसु नवनउइएतु भवे पुणव्वसुक्कगुणीओ य ॥ ३२१ ॥ पञ्चवे उगुणव्वन्नं सयाइं उगुणत्तराइं छच्चेव । सोज्झाणि विसाहासुं मूले सत्तेव चोयाला ॥ ३२२ ॥ अट्ठसय उगुणवीसा सोहणगं उत्तराणऽसाढाणं । चउवीसं खलु भागा छावट्ठी चुण्णियाओ य ॥ ३२३ ॥ एयाइं सोहइत्ता जं सेसं तं हवेज्ज नक्खत्तं । एत्थं करेइ उडुवइ सरेण समं अमावासं ॥ ३२४ ॥ इच्छापुण्णिमगुणिओ अवहारो सोत्थ होइ कायव्वो । तं चेव य सोहणगं अभिईआइं तु कायव्वं ॥ ३२५ ॥ सुद्धंमि य सोहणगे जं सेसं तं हवेज्ज नक्खत्तं । तत्थ य करेइ उडुवइ पडिपुण्णं पुण्णिमं विमलं ॥ ३२६ ॥ सत्तरस सएपुण्णे अट्ठे चेव मंडले चरइ । चंदो जुगेण नियमा सरो अट्ठारस उ तीसे ॥ ३२७ ॥ तेरस य मण्डलाइं तेरस सत्तट्ठी चेव भागा य । अयणेण चरइ सोमो नक्खत्तेणऽद्धमासेणं ॥ ३२८ ॥ चोइस य मंडलाइं विसट्ठिभागा य सोलस हवेज्जा । मासद्वेणं उडुवइ एतियमित्तं चरइ खेत्तं ॥ ३२९ ॥ एगं च मंडलं मंडलस्स सत्तट्ठिभाग चत्तारि । नव चेव चुण्णियाओ इगतीसकएणं छेएण ॥ ३३० ॥ इच्छापव्वेहिं गुणे अयणं रूवाहियं तु कायव्वं । सोज्झं च हवइ एत्तो अयणक्खेत्तं उडुवइस्स ॥ ३३१ ॥ जइ अयणा सुज्झंती तइ पव्वजुया उ रूवसंजुत्ता । नायव्वं तं अयणं नत्थि निरंसं हि रूवजुयं ॥ ३३२ ॥ कसिणंमि होइ रूवं पक्खेवा दो य होति भिन्नंमि । जावइअ तावइठ्ठे पव्वे ससिमंडला होति ॥ ३३३ ॥ ओयंमि उ गुणकारे अर्द्धभतरमंडले हवइ आई । जुम्मंमि य गुणकारे बाहिरगे मंडले आई ॥ ३३४ ॥ चउवीससयं काऊण पमाणं सत्तसट्ठिमेव फलं । इच्छापव्वेहि गुणं काऊणं पज्जया लद्धा ॥ ३३५ ॥ अट्ठारसहि सएहिं तीसेहिं सेसगंमि गणियंमि । तेरस विउत्तरेहिं सएहिं अभिजिंमि सुद्धंमि ॥ ३३६ ॥ सत्तट्ठि विसट्ठेणं सव्वग्गेणं ततो उ जं सेसं । तं रिक्खं नायव्वं जत्थ समत्तं हवइ पव्वं ॥ ३३७ ॥ सप्प १ धणिट्ठा २ अज्जम ३ अभिट्ठि ४ चित्त ५ आस ६ इंदग्गी ७ । रोहिणि ८-

अमावस्या-
पूर्णिमे

॥३६४॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके

॥३६५॥

जिह्वा ९ भिगसर १० विस्सा ११ ऽदिति १२ सवण १३ पिउदेवा १४ ॥ ३३८ ॥ अज १५ अज्जम १६ अभिवुद्धी १७ चित्ता
१८ आसो १९ तहा विसाहाओ २० । रोहिणि २१ मूलो २२ अहा २३ वीसं २४ पुस्सो २५ धणिह्वा २६ य ॥ ३३९ ॥ भग २७
अज २८ अज्जम २९ पूसो ३० साई ३१ अग्गी ३२ य मित्तदेवा ३३ य । रोहिणि ३४ पुव्वासाढा ३५ पुणव्वसू ३६ वीसदेवा ३७
य ॥ ३४० ॥ अहि ३८ वसु ३९ भगा ४० भिवुद्धि ४१ हत्थ ४२ ऽस्स ४३ विसाह ४४ कत्तिया ४५ जेह्वा ४६ । सोमा ४७-
ऽऽउ ४८ रवी ४९ समणो ५० पिउ ५१ वरुण ५२ भगा ५३ भिवुद्धी ५४ य ॥ ३४१ ॥ चित्ता ५५ ऽस ५६ विसाह ५७ ऽग्गी
५८ मूलो ५९ अहा ६० य विस्स ६१ पुस्सो ६२ य । एए जुगपुव्वद्ध विसट्ठिपव्वेसु नक्खत्ता ॥ ३४१ ॥ सूरस्सवि नायव्वो
सगेण अयणेण मंडलविभागो । अयणंमि उ जे दिवसा रूवहिए मंडले हवइ ॥ ३४३ ॥ चउवीससयं काऊण पमाणं सत्तसट्ठिमेव फलं ।
इच्छापव्वेहिं गुणं काऊणं पज्जया लद्धा ॥ ३४४ ॥ अट्टारसहि सएहिं तीसेहिं सेसगंमि गुणियंमि । सत्तावीससएसुं अट्टावीसेसु
पुस्सांमि ॥ ३४५ ॥ सत्तट्ठिविसट्ठीणं सव्वग्गेणं ततो उ जो सेसो । तं रिक्खं सूरस्स उ जत्थ समत्तं हवइ पव्वं ॥ ३४६ ॥ चोदस
दिवसा बावीस मुहुत्ता चुण्णिया य तेवीसं । एकावीसइभागा पव्वीकयरिक्खधुवरासी ॥ ३४७ ॥ इच्छियपव्वगुणाओ धुवरासीओ
उ सोहणं कुणसु । रविरिक्खकरणविहिणा पूसाईणं जहाकमसो ॥ ३४८ ॥ चउवीसं च मुहुत्ता अट्टेव य केवला अहोरत्ता । पूस-
विलग्गे एयं एत्तो वोच्छामि सेसाणं ॥ ३४९ ॥ बावट्ठि अहोरत्ता बारस य मुहुत्त उत्तराफग्गू । सोलसयं च विसाहा वासुदेवा य
तेसीयं ॥ ३५० ॥ वे चउपण्णा छच्चेव मुहुत्ता उत्तरा य पुट्ठयया । तिण्णेव एकवीसा छच्च मुहुत्ता उ रोहिणिया ॥ ३५१ ॥ तिन्नि-
गिह्वा बारस य मुहुत्ता सोहणं पुणव्वसुणो । तिन्नेव उ छावट्ठा पुस्सस्स उ होइ सोहणं ॥ ३५२ ॥ सप्प १ भग २ अज्जमदुगं ३-४

अमावस्या-
पूर्णिमे

॥३६५॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके
॥३६६॥

हत्थो ५ चित्ता ६ विसाह ७ मित्तो ८ य । जेढाइगं च छकं १४ अजा १५ भिवुड्डी दु १६-१७ पूसा १८ सा १९ ॥३५३॥ छकं च कत्तियाई २५ पिह २६ भग २७ अज्जमदुगं २९ च चित्ता ३० य । वायु ३१ विसाहा ३२ अणुराह ३३ जेढ ३४ आउं ३५ च वीसदुगं ३७ ॥ ३५४ ॥ सवण ३८ धणिट्ठा ३९ जमदेव ४० अभिवुड्डी ४१-४२ दुगस्स ४३ यम ४४ बहुला ४५ । रोहिणि ४६ सोम ४७ दितिदुगं ४९ पुस्सो ५० पिति ५१ भग ५२ उज्जमा ५३ हत्थो ५४ ॥ ३५५ ॥ चित्ताइ जेढवज्जाणि अभिईअंताणि अट्ठ रिक्खाणि ६२ । एए जुगपुव्वद्धे विसट्ठिपव्वेसु रिक्खाणि ॥ ३५६ ॥ चउहिं भइयंमि पव्वे एको सेसम्मि होइ कलिओगा । बेसु य दावरजुम्मो तिसु तेया चउसु कयजुम्मो ॥ ३५७ ॥ कलिओगे तेणवई पक्खेवो दावरंमि बावड्डी । तेउए एकतीसा कडजुम्मे नत्थि पक्खेवो ॥ ३५८ ॥ सेसट्ठत्तीसगुणे बावड्डीभाइयंमि जं लद्धं । जाणे तइसु मुहुत्तेसु अहोरत्तस्स तं पव्वं ॥ ३५९ ॥ अवमास-पुण्णमासी एवं विविहा मए समक्खाया । इइ अमावासीपुण्णमासीपडिवाययं एगूणवीसइमं पाहुड्डं संमत्तं १९ ।

एत्तो पणट्ठपव्वं वोच्छामि अहाणुपुव्वीए ॥३६०॥ जइ कोई पुच्छेज्जा सरे उट्ठितयंमि अभिइस्स । एककला पडिपुण्णा किं पव्वं? का तिही होइ? ॥३६१॥ इच्छारूवूणाओ अभिजिमुपादाय संखिवेऊगं । इच्छाकलूणकाले कयंमि इणमो भवे करणं ॥३६२॥ छत्तूण य छेयं तेरसेहि तिनउइ ठितं तु संगुणए । अट्ठारसहि सएहिं तीसाए भइय सेसंमि ॥३६३॥ एगट्ठीउ विभत्ते जे लद्धा ते य होंति पक्खेवा । पन्नरसभागलद्धा पव्वगा अंसगा य तिही ॥३६४॥ समइच्छएसु वासेसु कोई पुच्छेज्ज जम्मनक्खत्तं । जायस्स वरिससंखं पव्वाणि तहिं च ठाविज्जा ॥ ३६५ ॥ छित्तूण वरिससंखं पंचसु सेसाणि कुणसु पव्वाणि । तत्तो उवट्ठमाणं सोहेज्जा एव तिहिरासिं । ॥३६६॥ अवसेसं सोहितो संपयकालमिव आणए सव्वं । जं जं इच्छसि किंचि अणागयं वावि खेवेणं ॥३६७॥ इइ णट्ठपव्वं २०

प्रणष्टपर्व-
पौरुषी-
प्राभृते

॥३६६॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके

॥३६७॥

पव्वे पन्नरसगुणा तिहिसहिए पोरसीए आणयणे । छलसयिसयविभत्ते जं लद्धं तं वियाणाहि ॥ ३६८ ॥ जइ होइ विसमलद्धं दक्खिणमयणं हविज्ज नायव्वं । अह हवइ समं लद्धं नायव्वं उत्तरं अयणं ॥ ३६९ ॥ अयणगए तिहिरासी चउग्गुणो पव्वपाय-भइयम्मि । जं लद्धमंगुलाण य खयवुद्धी पोरसीए उ ॥ ३७० ॥ दक्खिणवुद्धी दुपया उ अंगुलाणं तु होइ नायव्वा । उत्तरअयणा हाणी कायव्वा चउहिं पायाहिं ॥ ३७२ ॥ सावणबहुलपडिवए दुपया पुण पोरसी ध्रुवं होइ । चत्तारि अंगुलाइं मासेणं वड्डए तत्तो ॥ ३७२ ॥ एकत्तीसइभागा तिहिए पुण अंगुलस्स चत्तारि । दक्खिण अयणे वुद्धी जाव चत्तारि उ पयाइं ॥ ३७३ ॥ उत्तरअयणे हाणी चउहिं पायाहिं जाव दो पाया । एवं तु पोरसीए वुद्धिखया होंति नायव्वा ॥ ३७४ ॥ हाणी वा वुद्धी वा जाव-इया पोरसीए दिट्ठा उ । तत्तो दिवसगएणं जं लद्धं तं खु अयणगयं ॥ ३७५ ॥ कालणाणसमासो पुव्वायरिएहि आणिओ एसो । दिणकरपण्णत्तीओ सीसजणविबोहणट्ठाए ॥ ३७६ ॥ पोरिसीमाणं २१ । इति ज्योतिष्करण्डकप्रकीर्णकं समाप्तं ॥

प्रणष्टपर्व-
पौरुषी-
प्राभृते

॥३६७॥

श्रीज्योति-
ष्करंडके

॥३६८॥

श्री जितलगरजीइष्ट पंचाशक १ धर्मसंग्रहणी २ उपदेशपद ३ उपदेशमाला
जीवसमास ५ कर्मप्रकृति ६ पंचसंग्रह ७
ज्योतिष्करंडक ८ शास्त्राणि समाप्तानि ॥

॥३६८॥